

БЕСТСЕЛЕР «НЬЮ-ЙОРК ТАЙМЗ»

ДЖО ГІЛЛ

ПОЖЕЖНИК

БЕСТСЕЛЕР «НЬЮ-ЙОРК ТАЙМЗ»

ДЖО ГІЛЛ

ПОЖЕЖНИК

Джо Гілл
Пожежник

Присвячується Ітану Джонсу Кінгу, який горить яскраво. Татко любить тебе

Надихнули:

Дж. К. Ролінг, чиї історії вказали мені, як написати цю,

П. Л. Треверс, яка мала такі потрібні мені ліки,

Джулія Ендрюс, яка мала ложку цукру, що допомогла їм заковтнути,

Рей Бредбері, в якого я поцупив собі назву,

мій батько, в якого я поцупив решту,

та моя мати, яка познайомила мене з тією мікологією (та міфологією), що на них я покладався під час написання цієї історії.

Хоча *Draco incendia trychophyton* — то плід уяви, моя мама сказала б вам, що майже всі ознаки цієї вигаданої спори трапляються в природі.

*Outside the street's on fire
in a real death waltz . . .*

Брюс Спрингстін, «Jungleland»

*Though I spends me time in the ashes and
smoke*

*In this 'ole wide world there's no 'appier
bloke.*

*Роберт і Ричард Шермани, «Chim Chim
Cher ee»*

Так приємно було горіти.

Рей Бредбері, «451о за Фаренгейтом»

Пролог

Осяяний

Як і всі, Гарпер Грейсон бачила по телеку чимало охоплених полум'ям людей, та першого, хто розгорівся по-справжньому, угледіла на дитячому майданчику поза школою.

Школи позачиняли в Бостоні та інших частинах Массачусетсу, але тут, у Нью-Гемпширі, вони й досі були відчинені. У Нью-Гемпширі траплялися випадки, однак лише декілька. Гарпер чула, що з півдня пацієнтів тримають у закритому крилі шпиталю «Конкорд», за ними доглядає медична бригада, споряджена в суцільні захисні костюми, а всі сестри озброєні вогнегасником.

Вона притискала холодний компрес до щоки першачка на ім'я Реймонд Блай, якому ракеткою для бадмінтону поцілили в обличчя. Таке обов'язково ставалося з одним чи й двома дітлахами щовесни, коли тренер Кейлор витягав ракетки для бадмінтону. Не вагаючись, він казав дітям: розходитесь, та й мине, — навіть якщо вони тримали у жменьці пригорщу власних зубів. Одного з таких днів їй кортіло опинитися поряд, щоб побачити, як ракетка для бадмінтону поцілить йому по яйцях. І тоді Гарпер з насолодою промовить до *нього*: «Нічого, розходитесь, та й мине».

Коли Реймонд зайшов, він не плакав, але, побачивши себе у дзеркалі, миттю втратив самовладання. Його підборіддя задрижало, м'язи на обличчі затремтіли від переживань. Око було чорно-пурпурове і майже все набрякло; вона знала, що власне віддзеркалення страшить його дужче за біль.

Щоб якимось відвернути увагу хлопчика, Гарпер потягнулася по свій екстрений сховок солодощів. За екстрений сховок солодощів правила пошарпана коробка з-під сніданків із зображенням Мері Поппінс, іржава біля завісів. У ній зберігалось кількадесят шоколадних батончиків. А ще були величенька редька й картоплина, які Гарпер відклала для особливо серйозних випадків страждань. Поки Реймонд притискав до щоки компрес, Гарпер зазирнула всередину.

— *Гм-м.* Здається, у моїй цукерковій коробці ще залишився один батончик «Твікс». Я б оце зараз не відмовилася.

— *А мені цукерка буде?* — здавленим голосом запитав Реймонд.

— Тобі буде щось краще за цукерку. Маю велику смачну редьку, і якщо будеш *дуже* слухняний, я тобі її навіть дам, а собі візьму «Твікс», — вона показала йому вміст коробки, щоб він на власні очі роздивився редьку.

— *Фе.* Я не хочу редьки.

— А як щодо великої смачної картоплини? Осьде маєш «Юконське золото».

— *Фе.* Нумо змагатися за «Твікс». Я в армреслінгу навіть татка подужаю.

Гарпер просвистіла трійко тактів з «Моїх улюблених речей»^[1], удаючи, ніби обдумує. Вона мала схильність наспівувати уривки з мюзиклів 60-х років, потай фантазуючи, як до неї долучаються люб'язні блакитні сойки та зухвалі вільшанки.

— Не знаю, Реймонде Блай, чи варто тобі змагатися зі мною в армреслінгу. Я в добрій формі.

Вона вдала, що їй треба визирнути у вікно, щоб усе обдумати, — саме тоді й побачила чоловіка, який ішов через дитячий майданчик.

З місця, де вона стояла, відкривався асфальтований краєвид — кількасот футів гудрону, де-не-де розкреслений фігурами для «класиків». Ще там був акр укритого мульчею ґрунту з розміщеним на ньому ігровим майданчиком: гойдалки, гірки, скеледром і рядок сталевих труб, які мелодійно дзенькали, коли по них стукотіли дітлахи (подумки Гарпер охрестила його Ксилофоном Проклятих).

Тривав перший урок, і на подвір'ї не було жодної дитини. Це була єдина пора дня, коли юрба крикливих, бунтівних, реготливих дітлахів, що, гасаючи, наштовхувалися одне на одного, не носилася під вікнами медкабінету. Був лише цей чоловік, якийсь хлопець у мішкуватій зеленій військовій куртці й вільних коричневих робочих штанях, з обличчям, затіненим брудним бейсбольним кашкетом. Він навскіс перетнув асфальт, обходячи задвірок будівлі. Голова його похилилася, він похитувався, не в змозі йти прямо. Спершу Гарпер подумала, чи він бува не п'яний, але потім розгледіла дим, що в'юнився з його рукавів. Тонкий білий струмок піднімався з куртки, курився навколо рук, цівками здіймаючись з-під коміра у довге брунатне волосся.

Хитаючись, він зійшов з тротуару на мульчу. Зробив ще три кроки й поклав праву руку на дерев'яний шабель драбини, що вела вглиб гімнастичних «джунглів». Навіть з такої відстані Гарпер могла розгледіти щось на звороті його долоні — темну смугу, яка скидалася на татування, проте поцятковане золотом. Цяточки зблискували, наче пилінки у сліпучому промені сонячного світла.

Вона бачила про це репортажі в новинах, але все-таки у ті перші миті заледве могла втямити, на що саме дивиться. Маленькі цукерки випадали з коробки для сніданків і зі стукотом розсипалися підлогою. Вона цього не чула, не тямала, що тримає коробку під кутом, розсипаючи мініатюрні батончики й шоколадні «Поцілунки Герші». Реймонд спостерігав, як картоплина, чвакнувши, гепнулася та зникла з поля зору, закотившись під прилавок.

Чоловік, що рухався мов п'яний, почав осідати. Тоді конвульсивно вигнув спину, відкинувши голову назад, і язика полум'я злизали перед його сорочки. Вона встигла кинути короткий позирок на худорляве стражденне обличчя, а тоді його голова перетворилася на смолоскип. Лівою рукою він бив собі у груди, а правою ще й досі тримався за дерев'яну драбину. Правиця палала, обвуглюючи деревину. Голова хилилася назад дедалі дужче, тоді він розтулив рота, щоб закричати, та натомість звідти повалив чорний дим.

Реймонд побачив вираз обличчя Гарпер і почав обертати голову, щоб визирнути через плече у вікно. Гарпер відпустила коробку з цукерками й потягнулася по нього. Притисла одну руку до холодного компресу, а другу поклала Реймондові на потилицю, силкуючись відвернути його голову від вікна.

— Не треба, любий, — сказала вона, дивуючись спокою, що бринів у її голосі.

— Що то було? — запитав він.

Вона забрала руку з його потилиці й намацала шворку жалюзі. Надворі охоплений вогнем чоловік завалився навколішки. Він схилив голову, наче молився до Мекки. Це була просто поглинута полум'ям купа ганчір'я, з якої у ясний прохолодний квітневий ранок струменів масний дим.

Жалюзі опустилися з металевим гуркотом, приховуючи цю сцену — усе, крім гарячкового мигтіння золотавого світла, що несамовито зблискувало по краєчках жалюзі.

Книга 1

Перенесення

1

Квітень

Гарпер залишалася у школі ще годину по тому, як остання дитина пішла додому, та все одно звільнилася досить рано. Більшість шкільних днів вона мусила сидіти до п'ятої зароди півсоти або до дітлахів, які вешталися у школі до вечора, чекаючи на батьків з роботи. Сьогодні нікого не було вже до третьої.

Вимкнувши світло в кабінеті медсестри, вона стала біля вікна й визирнула на ігровий майданчик. Біля гімнастичних «джунглів» чорніла пляма — там, де пожежники змили шлангом обвуглені шматочки, які не вдалося відшкребти. Гарпер мала передчуття, що вже ніколи не повернеться до свого кабінету й не визирне в це вікно, і передчуття це було слушне. Того вечора роботу шкіл призупинили по всьому штату, з запевненнями, що їх знову відчинять, тільки-но криза мине. Однак склалося так, що вона вже не минула.

Гарпер гадала, що будинок буде весь до її послуг, та коли дісталася додому, Джейкоб уже був там. Він увімкнув телек, заглушив звук і розмовляв з кимось по телефону. З його тону — спокійного, стриманого, мало не ледачого — стороння людина нізащо б не здогадалася, що хлопець схвильований. Та варто було побачити, як він переступає з ноги на ногу, щоб зрозуміти — він мов на голках.

— Ні, на власні очі я цього не бачив. Там був Джонні Діпенау, в одній з міських вантажівок, розчищав дорогу від уламків, то він надіслав фото зі свого мобільного. Враження було, наче всередині вибухнула бомба. Наче якийсь тероризм, наче... зачекай хвилинку. Гарп з роботи прийшла, — її чоловік опустив слухавку, приклав її до грудей і проказав: — Ти поверталася додому околицями, правда ж? Точно не через центр міста йшла. Всі дороги від Північної церкви до бібліотеки

перекрили. Все місто роїться копами та нацгвардійцями. Там автобус спалахнув і врізався в телефонний стовп. У ньому було повно китайців, заражених тим гівном, сраною драконячою лускою.

Він зітхнув, важко й уривчасто, та струснув головою — наче його вразила зухвалість тих людисьок, які посміли спалахнути посеред Портсмута в такий розкішний день, — і відвернувся від неї, приклавши слухавку назад до вуха.

— З нею все гаразд. Знати про це не знала. Тепер уже вдома, і зараз ми з нею добряче посваримося, якщо вона сподівається, що я її найближчим часом пущу на роботу.

Гарпер умостилася на краєчку дивана й глянула на екран телевізора, налаштованого на місцеві новини: один по одному змінювалися кадри з учорашньої гри «Селтиксу», наче нічого й не відбувалося. Ісає Томас^[2] звівся навшпиньки, відстрибнув назад і запустив баскетбольного м'яча, загнавши його ледь не з середини поля. Вони ще цього не знали, але до кінця наступного тижня баскетбольний сезон завершиться. А як прийде літо, більшість гравців «Селтиксу» вже будуть мертві: згорять або вкоротять собі віку.

Джейкоб підвівся й тепер тупцював у своїх плетених сандалях.

— Що? Ні. Ніхто не вислизнув, — промовив він у слухавку. — І, можливо, це прозвучить грубо, та в душі я цьому навіть радий. Не буде кому передавати заразу. — Якусь мить він слухав, а тоді зненацька захихотів і відказав: — Хто замовляв гарячу тарілку^[3], скажи?

Тупцювання завело його через усю кімнату аж до книжкової полиці, де робити не було чого, тож він нарізав коло й повернувся назад. Потому ковзнув поглядом на Гарпер і цього разу побачив дещо, від чого непорушно заляк.

— Гей, моя маленька, з тобою все гаразд? — запитав Джейкоб у неї.

Вона здивовано глянула на нього. На думку не спадало, як відповісти. Запитання виявилось на диво складним, бо вимагало від неї децицію самокопання.

— Чуєш, Денні? Маю вже бігти. Треба хвилинку з Гарпер посидіти. Ти слушно зробив, забравши дітлахів, — на мить він замовк, а тоді додав: — Так, гаразд. Я надішлю вам з Клаудією знімки, та раптом що, ви їх отримали не від мене. Люблю вас обох.

Він завершив розмову, відклав слухавку й глянув на Гарпер:

— Що сталося? Чого ти вже вдома?

— За школою був чоловік, — відказала Гарпер, а тоді якийсь клубок — немов почуття раптом набули фізичної форми — підступив їй до горла.

Джейкоб сів поруч і пригорнув її до себе.

— Добре, — промовив він. — Усе добре.

Тиск у горлі послабшав, і вона, віднайшовши голос, розпочала знову:

— Він був на майданчику, похитувався, мов п'яний. А тоді впав і спалахнув. Вигорів, наче увесь із соломи був. Половина дітей у школі це бачила. Той майданчик видно ледь не з кожного кабінету. Малеча до мене увесь день приходила шокована.

— Ти мала б одразу розповісти мені. Треба було змусити мене покласти слухавку.

Вона обернулася до нього й поклала голову йому на груди, а він тримав її в обіймах.

— Був момент, коли в спортзалі перебувало сорок дітей, декілька вчителів і директор. Дехто з дітлахів рюмсав, деякі тремтіли, а хтось узагалі блював. Мені кортіло водночас робити все це одразу.

— Але ти не робила.

— Ні. Я роздавала сік у пакетиках. Чим не ультрасучасне медичне лікування?

— Ти робила, що могла, — відказав він. — Піклувалася про бозна-скільки дітлахів, які побачили найжахливіше видовисько за все своє життя. Ти ж це розумієш, правда? Вони тепер довіку пам'ятатимуть, як ти доглядала за ними. І тобі це вдалося, тепер усе позаду, і ти тут, поруч зі мною.

Якийсь час вона непорушно й мовчки сиділа в затишку його обіймів, вдихаючи його особливий запах сандалового одеколону та кави.

— Коли це було? — він пустив її, пильно вдивляючись мигдалевими очима.

— На першому уроці.

— Вже майже третя. Ти обідала?

— Не-а.

— Голова паморочиться?

— Ага.

— Зараз ми тебе нагодуємо. Гадки не маю, чи є щось у холодильнику. Може, вийде щось замовити, хтозна.

«Хто замовляв гарячу тарілку?» — подумала Гарпер, і кімната захиталася, мов палуба корабля. Вона міцніше притислася до спинки дивана.

— Може, хіба трохи води.

— А як щодо вина?

— Навіть краще.

Джейкоб підвівся і попрямував до невеличкого винного холодильника на шість пляшок. Роздивляючись спершу одну з них, тоді іншу — яке вино найкраще пасує до згубної зарази? — він сказав:

— Я думав, таке буває лише в країнах, де забруднене повітря таке густе, що ним годі дихати, а річки — це відкриті клоаки. Китай. Росія. Колишня Радянська Республіка Обдристан.

— Рейчел Меддоу казала, що в Детройті зафіксували понад сотню випадків. Вона про це вчора ввечері розповідала.

— Саме це я й маю на увазі. Я думав, таке буває лише в забруднених відстійниках, куди ніхто не хоче їхати, типу Чорнобиля й Детройта, — (хлопнув корок з пляшки). — От не втямлю, навіщо комусь із переносників пхатися в автобус. Чи на літак.

— Може, боялися опинитися в карантині. Для багатьох людей думка бути відірваним від близьких страшніша за саму хворобу. Ніхто не хоче помирати на самоті.

— Еге ж, так і є. Навіщо помирати на самоті, якщо можна зробити це гуртом? Ніщо так не говорить «я кохаю тебе», як передача жахливо згубної клятої зарази найближчим і найдорожчим людям, — чоловік підніс Гарпер склянку золотистого вина, наче чашу дистильованого сонячного світла. — Якби її підчепив я, то волів би радше померти, ніж передати тобі. Ще й наражати тебе на небезпеку. Гадаю, мені навіть легше було б накласти на себе руки, знаючи, що так я вбережу інших людей. Не можу навіть уявити чогось безвідповідальнішого, ніж розгулювати з чимось подібним. — Чоловік простягнув їй склянку, ніжно погладивши пальця, коли Гарпер її брала собі. Він мав ласкавий, *чуттєвий* дотик; то була його найкраща риса, інтуїтивне відчуття моменту, коли варто заправити пасмо волосся їй за вухо чи ніжно провести долонею по потилиці. — Наскільки легко підчепити цю штуку? Вона ж передається як «стопа атлета»^[4], хіба ні? Поки миєш

руки й не гуляєш спортзалом босоніж, із тобою все гаразд? Гей. *Гей*. Ти ж не підходила до того мерця, правда?

— Ні, — Гарпер не завдала собі клопоту піднести келих до носа й відчути французький букет, як колись учив Джейкоб. Їй тоді було лише двадцять три, вони щойно кохалися, і вона п'яніла від нього сильніше, ніж від вина. З «Совіньон блан» було покінчено за два ковтки.

Зітхнувши, він опустився біля неї й заплющив очі.

— Добре. Це добре. Є в тебе згубний потяг доглядати за людьми, Гарпер, за нормальних обставин це ніби й нічого, та в деяких випадках дівчина має піклуватися про...

Однак вона не слухала. Так і залякла, простягнувши руку, щоб поставити келих з вином на журнальний столик. На екрані телевізора хокейна трансляція перервалася й з'явився старенький чоловічок у сірому костюмі, диктор новин із соромливими блакитними очима, схованими за біфокальними окулярами. Напис унизу екрана зазначав: «ТЕРМІНОВІ НОВИНИ — СПЕЙС-НІДЛ У ВОГНІ^[5]».

— ...відбувається в Сієтлі, — промовив ведучий. — Попереджаємо, кадри дуже виразні та шокуючі. Якщо в кімнаті перебувають діти, радимо забрати їх від екранів.

Не встиг він закінчити говорити, як NECN^[6] вже перескочила до репортажу з гелікоптера, що саме знімав вежу Нідл, яка стриміла вгору, пориваючись проштрикнути чисте холодне блакитне небо. Чорний дим заповнив внутрішні приміщення й валив з вікон так густо, що годі було розгледіти решту гелікоптерів, які кружляли довкола.

— Господи Боже, — промовив Джейкоб.

З відчиненого вікна вистрибнув чоловік у білій сорочці та чорних штаних. Його волосся палало, а руки метлялися, поки він не зник з кадру. За кілька секунд слідом за ним стрибнула жінка в чорній спідниці. Під час стрибка вона притисла руки до стегон, наче боялася, що спідниця задереться й оголить її спідню білизну.

Джейкоб узяв Гарпер за руку. Вона переплела свої пальці з його та стисла.

— Що за хрінь відбувається, Гарпер? — запитав він. — Що *це* за хрінь?

Травень-червень

FOX^[7] стверджувала, що Дракона випустили в ІДІЛ^[8], використовуючи спори, винайдені росіянами у вісімдесятих. MSNBC^[9] посилалася на джерела, які запевняли, що луску було створено інженерами «Галлібертону»^[10], а потім викрадено християнською сектою, схибленою на «Книзі Одкровенень»^[11]. CNN^[12] повідомила про обидві версії.

Протягом травня й червня на всіх каналах без упину проводилися дискусійні столи. Транслювали їх у перервах між репортажами наживо з місць, охоплених полум'ям.

Тоді під час інтернет-шоу, прямисінько перед дошкою, згорів живцем Гленн Бек. Палахкотів так гаряче, що окуляри прикипіли до обличчя. Після цього більшість новин було присвячено не тому, чия ж це провина, а тому, як і собі не підчепити цієї зарази.

Липень

Пожежник завдавав клопоту.

— Сер, — промовила сестра Лін. — Сер, не можна порушувати чергу. Дочекайтеся свого часу на безкоштовний огляд.

Пожежник позирнув через плече на чергу, що тягнулася коридором і зникала аж за рогом. Тоді глянув назад. Обличчя він мав брудне. Одягнений був у таку ж саму жовту гумову куртку, що й усі пожежники, а на руках тримав дитину — хлопчика, який обхопив його за шию.

— Я не на прийом. Я лише доправити, — мовив він, і його акцент змусив людей озирнутися. Дивно було чути від пожежника Нью-Гемпшира лондонську вимову. — І я не з того приводу, що решта. Це не стосується цвілі. Моєму хлопчику потрібен лікар. Потрібен *негайно*, а не за кілька годин. Це *невідкладно*. І я ніяк не втямлю, чому ніхто в цій кімнаті нібито невідкладної допомоги цього не второпає.

Гарпер рухалася вздовж черги, роздаючи малим дітям льодяники й сік у паперових стаканчиках. Для особливо нещасних діток вона також тримала редьку в одній кишені та картоплину в іншій.

Зачувши англійський акцент, вона відволіклася, і на душі їй повеселішало. Ця вимова асоціювалася зі співочими чайничками, школами відьомства й дедуктивним методом. Звісно, вона розуміла, що з її боку це геть невігадливо, але провини за собою не відчувала. На її думку, англійцям не було кого винуватити, окрім як самих себе. Вони витратили ціле століття на вихваляння власних детективів, чарівників і няньок, тож нехай тепер пожинають плоди.

Трохи радості для її душі не завадить. Цілий ранок вона витратила на розкладання обвуглених мерців по мішках для трупів. Їхня почорніла, зморщена шкіра ще й досі жевріла під дотиком, досі парувала. Оскільки в лікарні вже закінчувалися мішки, Гарпер довелося вкласти двох мертвих дітей разом в один, хоча це було неважко. Вони згоріли насмерть в обіймах одне одного, злившись у єдину істоту, що сплелася ниточкою обгорілих кісток. То було наче гротескна металева скульптура смерті.

Востаннє Гарпер була вдома минулого тижня, ще в червні, відтоді відбуваючи вісімнадцять з двадцяти чотирьох годин у суцільному гумовому костюмі, спроектованому, щоб захистити від Еболи. Рукавиці були настільки тісні, що доводилося натирати руки вазеліном, аби їх натягти. Від неї смерділо презиками. Щоразу як вона вдихала пахощі гуми й парафіну, їй на думку спадали незугарні гуртожитські походеньки в коледжі.

Гарпер дісталася початку черги, наближаючись до Пожежника ззаду. Стежити за людьми в черзі було обов'язком її, а не сестри Лін, тож Гарпер не хотілося жодних непорозумінь з колегою. Вона три тижні працювала під її керівництвом у Портсмутському шпиталі та трохи побоювалася жінку. Як і всі інші медсестри-волонтери.

— Сер, — заговорила сестра Лін, голос якої бринів від нетерпіння. — Кожен у цій черзі через невідкладність. Усі тут мають щось невідкладне, і так аж до вестибюля. Ми приймаємо всіх у порядку прибування.

Пожежник зиркнув на чергу через плече. Сто тридцять одна душа (Гарпер порохувала), змучена й поцяткована драконячою лускою, вирячилася на нього повними обурення порожніми очима.

— Їхні невідкладності можуть і зачекати. Цей хлопець — ні, — він рвучко обернувся до сестри Лін. — Дозвольте, я спробую пояснити інакше.

Його права рука звисала збоку вздовж тіла. Нею він притискав до себе інструмент — іржавий залізний прут з гачками, зубцями й сокирними лезами, що стирчали з обох кінців. Він розтулив долоню, і прут ковзнув униз, ледь не торкнувшись брудного лінолеуму. Пожежник злегка гойднув ним, але здіймати не став.

— Ви або пропустите мене в ті двері, або я візьму цього халігана^[13] й піду все тут троцхити. Розпочну з ось того вікна й поволі дійду до комп'ютера. Покличте лікаря чи дайте пройти, але навіть не сподівайтесь, що я просто стоятиму в черзі, поки цей дев'ятирічний хлопчина не сконає в мене на руках.

Альберт Голмс ледачо простував коридором, вийшовши крізь подвійні двері, що вели до кімнат обстеження попереднього карантину. На ньому так само був Ебола-костюм. Єдиним, що відрізняло Ала від решти медичного персоналу, був чорний поліцейський шолом з опущеною лицьовою панеллю, який він носив замість гумового

ковпака. Його ремінь був затягнутий поверх костюму, на одному стегні висіли жетон служби безпеки та рація вокі-токі^[14], на другому похитувався тефлоновий кийок.

Гарпер та Ал підійшли одночасно з різних боків.

— Давайте заспокоїмося, — проказав Ал. — Послухай, друже, тобі не можна перебувати тут з цим... як ти його назвав? Тим хуліганом, словом. Пожежний персонал має залишати своє спорядження назовні.

— Сер? Якщо ви пройдете зі мною, я *залюбки* обговорю з вами стан вашого сина, — втрутилась Гарпер.

— Він не мій син, — відказав Пожежник, — і я не його істеричний батько. Я всього лише чоловік з небезпечно хворою дитиною й важким залізним прутом. Якщо хтось не забере в мене першого, отримає сповна другого. Хочете поговорити? Де говоритимемо? По той бік дверей, де лікарі, чи наприкінці черги?

Вона витримала його пильний погляд, очима *переконуючи* чоловіка поводитися добре та обіцяючи, що тоді люб'язно поводитиметься з ним, вислухає й поставиться до нього та його хлопчика з теплом, гумором і терпінням. Намагалася показати, що спробує захистити його, бо якщо він не вгамується, то врешті опиниться обличчям на підлозі з перцевим спреєм в очах і чоботом на шиї. Гарпер пропрацювала в колективі менше місяця, але цього вистачило, щоб при звичаїтися до постійного видовища охорони, яка вчить буйних пацієнтів гарних манер.

— Пройдімо зі мною. Я дістану йому лимонного морозива, і ви зможете розповісти про все, що з ним негаразд...

— ...наприкінці черги. Так, як я й думав, — він відвернувся від неї й зробив крок у бік подвійних дверей.

Сестра Лін досі стояла на його шляху. В усякому разі, вигляд вона мала значно поважніший за Альберта Голмса. Була більшою, з неосяжними грудьми й черевом — грізне знаряддя оборони.

— *СЕР*, — промовила вона. — Якщо зробите ще бодай крок, незабаром нам доведеться обробляти ваші численні синці та набряки. — Вона провела своїм світлооким поглядом вздовж черги. Її наступна заява стосувалася їх усіх: — *У цій черзі ми дотримуємося порядку*. Легким шляхом чи складним, але *його буде дотримано*. Всі зрозуміли мене?

Уздовж черги почулося стишене, зняковіле, покірне бурмотіння.

— Я перепрошую, — піт сповзав скронями Пожежника. — Ви не розумієте. Цей хлопчик...

— Що з ним негаразд? Окрім того, що й з кожним із присутніх? — запитала сестра Лін.

Хлопець був чи не найгарнішим дитям, яке колись бачила Гарпер. Його темні кучері чарівливо звивалися над очима, що сяяли блиском ясної тьмяної зелені порожньої пляшки з-під «коли». Він був у шортах, тож виднілися мітки на його литках: темні вигнуті смуги, схожі на тату, витончені, ледь не візерунчасті.

Без краплі занепокоєння в голосі сестра Лін промовила:

— Якщо ви не заражені, вам не слід його торкатися. Ви заражені?

— Я тут не через себе, — відказав Пожежник. До Гарпер лише згодом дійшло, що це був умілий спосіб уникнути відповіді. — Він мене не торкається.

То було правдою. У хлопчини на руках чоловіка голова була розвернута, а щока притиснена до робочої куртки Пожежника. Але все-таки: якщо Пожежник не був заражений, то він був або дурнуватим відчайдухом, або просто дурнем.

— То що з ним негаразд?

— Шлунок, — відповів Пожежник. — Щось не так зі шлунком. Він ледве може стояти...

— Тут дуже спекотно, — обірвала його сестра Лін. — Я певна, що він не єдина дитина з болями у шлунку. Пройдіть у кінець черги та...

— Ні. *Ні. Прошу.* Це дитя зовсім нещодавно втратило матір. Вона опинилася в заваленій будівлі кілька днів тому.

Плечі сестри опустилися, й на якусь мить її обличчям промайнула подоба понурого співчуття. Здавалося, вона вперше поглянула не на Пожежника, а на хлопчика, що згорнувся в його обіймах.

— Ах. Це паскудство. Слухай, золотце, це просто паскудство.

Якщо хлопчик і слухав, то жодного знаку не подав. Сестра Лін підвела погляд на Пожежника й уже за мить знову втупилася в чоловіка.

— Коли таке сталося, у кого б не заболіло?

— Стривайте-но. Дайте мені домовити. Будівля обвалилася й убила її, а він був там, прямісінько *там*...

— На цей випадок є спеціально навчені консультанти, які матимуть змогу поговорити з хлопцем про те, що сталося, і, можливо, навіть

дістануть йому чогось шипучого й солодкого від його диспепсії.

— Диспепсії? Ви мене взагалі слухаєте? Йому не потрібні «кола» й усмішка — йому потрібен лікар.

— І він його отримає, коли дійде черга.

— Я підібрав його годину тому, і він кричав. Дуже на диспепсію схоже, сука ти байдужа?

— Агов, — промовив Альберт Голмс. — Думай, що кажеш...

Обличчя сестри Лін миттю побуряковіло. Вона вперла руки в боки, від чого стала схожою на маля, що грається в літачок.

— ВИ З ХЛОПЧАКОМ НЕГАЙНО ПІДЕТЕ В КІНЕЦЬ ЧЕРГИ, АБО ТИ ПОТРАПИШ У КІМНАТУ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ З ТИМ СВОЇМ СТАЛЕВИМ СТРИЖНЕМ, ЗАТКНУТИМ У ТВОЮ ВУЗЬКУ АНГЛІЙСЬКУ СРАКУ! ТОБІ ВСЕ ЗРОЗУМІЛО?

Якби сестра Лін так нагримала на Гарпер, вона розридалася б на місці. Це було погрозливо — наче в шторм потрапити. Діти в черзі затулили вуха й повтикались обличчями в ноги матерям.

Англієць, утім, навіть бровою не повів. Він лише сердито зиркав. Краєм свідомості Гарпер збагнула, що хлопчик також не смикнувся. Натомість він дивився на неї замріяними й вологими, трохи відсутніми очима. Вона припустила, що йому запаморочилося через задуху, та виявилось, що тут крилося дещо більше.

Гарпер спробувала знову:

— Сер? Я впевнена, що зможу вам допомогти. Ми можемо обговорити симптоми хлопчика наприкінці черги, а якщо йому знадобиться нагальна допомога, я приведу доктора прямісінько до нього. Якщо хлопчика турбує шлунок, нам не варто докучати йому всім цим галасом. Нумо, пройдімо в кінець коридору. Прошу вас. Ви та я... як вам таке?^[15]

Уся лють миттю випарувалася з його обличчя, і він поглянув на неї з проблизком втомленої посмішки. Хлоп'я, може, й втратило матір, та саме тоді Гарпер вперше помітила, що Пожежник також у скорботі. Вона бачила в його очах ту змучену пелену, яку завжди подумки пов'язувала з утратою.

— Теж «Dire Straits» любиляєш? Така малеча, як ти? Та ти, мабуть, ще конструктор жувала, коли вони випустили останній хіт.

— Я щось не розумію, — відповіла вона.

— Ти і я... як тобі take? «Dire Straits»? — промовив він, хитнувши головою та обдарувавши її допитливим поглядом.

Гарпер не знала, що відповісти, бо гадки не мала, про що йдеться. Він дивився на неї ще якусь мить, а тоді здався. Пожежник ніжно притис хлопця й поставив його на ноги, дбайливо, наче мав справу з тендітною вазою, вщерть заповненою водою.

— Його звати Нік. Не хочеш провести Ніка в кінець черги? — запитав він Гарпер. — І тоді я продовжу бесіду з цим товариством.

— Гадаю, вам *обом* краще пройти зі мною, — заперечила вона Пожежнику, взявши хлопчика за руку. Її гумова рукавичка жалібно проквиліла.

З першого погляду було видно, що хлопчик нездужає. Укриті ластовинням обличчя набуло кольору воску. Він ледве тримався на ногах. А ще вона відчувала тривожний жар у його маленьких, пухкеньких дитячих пальчиках. Утім, заражені спорою часто мали гарячку, та й температура самої спори нерідко була на градус чи два вищою за температуру тіла. Не встиг Пожежник поставити малого на підлогу, як той зігнувся в попереку з гримасою болю.

Пожежник присів перед дитиною, притуливши халігана до плеча. А тоді утнув дещо чудернацьке: стис долоні в кулаки, показав їх хлопцеві, потім зробив дивний плескотливий жест, наче вдавав собаку, що шкрябає в повітрі лапами. Хлопчик скривив гримасу, видавши кумедний звук, схожий на свист чайника. Гарпер ще ніколи не чула такого від хворої дитини; звук нагадав їй іграшку-пищавку^[16].

Пожежник задер голову, щоб подивитися на Гарпер, та не встиг і словом обмовитися, як Альберт Голмс поклав руку на халіган.

— І що ти, *бляха*, собі надумав? — промовив Пожежник.

— Сер? Опустіть зброю.

Пожежник смикнув халіган до себе. Ал смикнув у відповідь, дужче, вибивши чоловіка з рівноваги, а тоді обхопив його горлянку рукою. Підбори на взутті Пожежника пискнули об кахляну підлогу, коли він борсався, силкуючись здобути перевагу й утриматися на ногах.

Для Гарпер їхній двобій був просто миготливим краєвидом на прискореній каруселі, не більше. Подумки вона прокручувала все щойно побачене — не лише те, як чудернацько Пожежник плескав

руками в повітрі, а й вигляд хлопчика, який, здавалося, надривався підняти непосильний йому тягар.

— Ти глухий, — промовила вона до малого, та, звісно, насправді говорила лише до себе. Тому що він був глухим.

Колись під час навчання сестринській справі Гарпер мала інструктаж щодо американської мови жестів, з якого не пам'ятала нічого. Принаймні вона *думала*, що нічого з того пригадати не може. А тоді усвідомила, що штрикає пальцями собі в ребра й крутить ними, наче намагається себе продрівити. Гарпер погладила рукою внизу живота. «Тобі там болить?»

Нік нерішуче кивнув. Та коли вона простягла долоні під його складені руки, щоб торкнутися живота, він, спотикаючись і нестямно хитаючи головою, ступив крок назад.

— Усе гаразд, — сказала Гарпер, вимовляючи слова повільно та чітко на випадок, якщо він уміє читати по губах. Звідкись вона була певна — мабуть, з того-таки одноденного інструктажу з амслену — що найздібніші читці по губах розуміють у кращому разі 70 відсотків того, що бачать, а більшість глухих і на це не здатна.

— Я обережно, — дівчина ще раз потягнулася, щоб оглянути хлопчика, але малий знову прикрився руками, відступивши назад, і свіжа краплина поту з'явилася на його верхній губі. Він тихо заскімлив. І тоді вона зрозуміла. Зрозуміла напевне.

Ал стиснув рукою горлянку Пожежника, перекриваючи йому повітря й намагаючись придушити. Лише кілька років тому в Нью-Йорку цим же прийомом було вбито Еріка Гарнера^[17], але з моди він так і не вийшов. Іншою рукою Ал потягнув халіган униз і на себе, притиснувши його до грудей Пожежника.

Якби Гарпер могла зосередитися, реакція Пожежника, може, і здалася б їй незвичною. Він не відпустив халіган, але й з хватки Альберта вириватися не намагався. Натомість чоловік покусав пальчата чорної рукавиці на лівій руці. Він так і здирав рукавицю зубами, коли Гарпер заговорила виразним і дзвінким голосом, який змусив обох чоловіків завмерти.

— Сестро Лін? Нам потрібні ноші, щоб доправити дитину до КТ^[18]. Варто готуватися до абдомінальної хірургії. У педіатрії є хтось, хто з цим впорається?

Сестра Лін подивилася повз Пожежника зі скам'янілим обличчям, на якому був викарбуваний відсутній і спантеличений вираз.

— Як тебе звати? Ти одна з новеньких дівчат.

— Так, мем. Мене залучили три тижні тому. Коли поширили заклик до волонтерів. Гарпер. Гарпер Грейсон.

— Сестро Грейсон, зараз не час і місце...

— А от і ні. Якраз навпаки. У нього або вже розірваний апендикс, або невдовзі буде. І ще — ми маємо сестру, яка знає мову жестів? Дитина не може чути.

Пожежник здивовано витріщився на неї. Ал також витріщився, позираючи через плече Пожежника. На той момент Ал уже послабив руку, даючи змогу чоловікові дихати. Пожежник обхопив і потер горло лівою рукою — він припинив спроби стягти рукавицю — і всміхався до неї. На його обличчі змішалися вдячність і полегшення. Обличчя сестри Лін знову побуряковіло, та виглядала вона схвильованою.

— Не можна ставити діагноз без результатів КТ.

— Та мені взагалі діагнози ставити не можна, — відказала Гарпер. — Але я просто... я певна. Свого часу я була шкільною медсестрою і торік бачила подібний випадок з одним хлопчиком. Послухайте, ви ж бачите, як він прикривається? — Перевівши погляд на Пожежника, вона насупилася, силкуючись пригадати, що ще він намагався їм пояснити. — Будівля обвалилася — ви сказали, він був «прямісінько там». Ви мали на увазі, що він був у самому будинку, разом з матір'ю, коли він руйнувався?

— Так. Саме це я й намагався пояснити. Її вбило. Його зачепило уламками. Ми дістали його, і на той час фізично він здавався, ну, трохи пошарпанним, але не було нічого серйозного. А коли припинив їсти й реагувати на людей, ми списали все на шок. А цього ранку він почав пріти й не міг навіть всістися, щоб не заболіло.

— Якщо удар прийшовся в живіт, це могло пошкодити його апендикс. Коли він востаннє випорожнювався?

— Не сказати, щоб я слідкував, коли малий какає. Та, думаю, можу запитати, якщо цей джентльмен не проти мене відпустити.

Гарпер перевела погляд на Альберта, який стояв розгублений, злегка розтуливши рота.

— Що ж, — промовила вона, і вперше її голос пролунав роздратовано. — Пустіть його. Тіп-топ^[19].

«Тіп-топ» було її улюбленою примовкою Мері Поппінс, і Гарпер ще з дитинства взяла собі за звичку замінювати, коли вдавалося, лайку Джулі-Ендрюсизмами^[20]. Це давало сталеве відчуття контролю й часом нагадувало про її найкращі якості.

— Перепрошую, мем, — пробурмотів Ал, і не лише забрав руку з горла Пожежника, а й чемно підтримав його, перш ніж відійти вбік.

— Моє щастя, що ти нарешті відпустив мене, — проказав до нього Пожежник, і в його голосі не було ані гніву, ані роздратування. — Ще хвилину — і замість того, щоб доправити пацієнта, я сам став би пацієнтом. — Пожежник усівся поруч з хлопцем, та спинився, аби ще раз посміхнутися до Гарпер. — А ти молодець. Подобаєшся мені. Тіп-топ!

Чоловік вимовив це так, наче ці слова насправді значили «молодчина!»

Він повернувся до Ніка, який великим пальцем витирив з обличчя сльози. Пожежник виконав руками декілька жвавих жестів поспіль: затиснуті кулаки, націлений палець, одна рука стиснута, тоді як інша ширяє навколо неї. Гарпер уявила чоловіка, який бавиться з ножем-метеликом або стрибає крізь звукоряди на якомусь фантастичному, проте невидимому музичному інструменті.

Нік простягнув три пальці й стиснув їх до купи, наче намагався схопити муху на льоту. Цей жест Гарпер знала. Більшості людей він знайомий. «Ні». Далі були рухи, яких вона не розуміла: його долоні, руки, обличчя — все в русі.

— Він каже, що не може сходити в туалет. Пробував, але боліло. Після нещасного випадку він до вбиральні не ходив.

Сестра Лін видихнула повітря з легень одним жорстким дмухом, наче нагадуючи всім, хто тут головний.

— Отже. Вашого сина оглянуть... *тип-топ*. Альберте, чи не викличете по радіо носі?

— Я вам уже казав — він не мій син, — нагадав Пожежник. — Я пробувався на роль, та виставу скасували.

— Отож, ви не член сім'ї, — відказала сестра Лін.

— Ні.

— Це означає, що я не зможу допустити вас до хлопця, коли його обстежуватимуть. Мені... мені дуже шкода, — промовила сестра Лін, і

вперше за цілий день це прозвучало не лише невпевнено, а ще й змучено. — Лише сім'я.

— Він буде наляканий. Йому вас не зрозуміти. Він розуміє *мене*. Він може говорити зі *мною*.

— Ми знайдемо когось, хто зможе з ним спілкуватися, — відповіла сестра Лін. — Окрім того, тільки-но він пройде крізь ці двері, він у карантині. Єдині, хто потрапляє туди, це уражені драконячою лускою або мої підлеглі. Щодо цього жодних винятків, сер. Ви розповіли нам про матір. Він має ще якихось родичів?

— У нього є... — почав був Пожежник, але затнувся, насупився й похитав головою. — Ні. Не лишилося нікого. Нікого, хто міг би прийти й побути з ним.

— Гаразд. Дякую... дякую за те, що поставили нас до відома. Відтепер він під нашою опікою. Ми з усім розберемося.

— Не дасте нам хвилинку? — запитав він у неї, тоді знову глянув на Ніка, на очах якого мерехтіли свіжі сльози. Здавалося, спершу Пожежник віддавав йому честь, тоді доїв уявну корову, а завершив, вказуючи на груди хлопцеві. Реакція Ніка не потребувала жодного перекладу. Він притулився до Пожежника, щоб дати себе обійняти: лагідно-лагідно.

— Я б воліла, аби ви цього не робили, сер, — сказала сестра Лін. — Вам зовсім не захочеться підхопити те, що в нього.

Пожежник не відповів — і не відпускав, допоки подвійні двері не розчохнулися й з них не вийшла медсестра, штовхаючи коридором перед собою ноші.

— Я повернуся, щоб перевірити його, — Пожежник підхопив хлопчика обома руками й поклав на ліжко-каталку.

Сестра Лін відповіла:

— Ви не побачитеся знову, коли він опиниться в карантині.

— Лише довідаюся про його стан на стійці реєстрації, — сказав Пожежник. Він обдарував Альберта й сестру Лін глузливим, але все-таки не злісним кивком вдячності, і повернувся до Гарпер. — Я ваш боржник. Кажу це без жодних жартів. Наступного разу, коли знадобиться хтось, щоб загасити пожежу, сподіваюся, викличете саме мене.

Через сорок хвилин малий уже був під наркозом, і доктор Наб, хірург-педіатр, розрізав його, аби дістати запалений апендикс

завбільшки зі стиглий абрикос. Хлопець пробув у реабілітації наступні три дні. На четвертий він зник.

Сестри в реабілітації були певні, що з кімнати він не виходив. Вікно було широко прочинене, тож ширилися чутки, що він вистрибнув у нього. Та це було божевіллям — відділення реабілітації розташовувалося на третьому поверсі. Стрибнувши звідти, він зламав би обидві ноги.

— Може, хтось взяв із собою драбину, — припустив Альберт Голмс, коли тему вкотре обговорювали за мискою китайського рагу в кімнаті персоналу.

— Немає такої драбини, яка б дістала до третього поверху, — відрізала сестра Лін роздратованим, засмученим голосом.

— Драбини пожежної машини вистачило б, — сказав Ал, запихаючи до рота сайку.

4

У самий розпал літа, в ці задушливі, перегріті дні, коли ледве керована криза гойдалася над прірвою некерованої розрухи, глуха дитина була не єдиним пацієнтом, що зник з Портсмутського шпиталю. Серед заражених була й та, кому вдалося вціліти в ті останні дні, перш ніж усе — буквально, не метафорично — пустилося з димом.

У той місяць вітер задував з півночі, і узбережжям Нью-Гемпширу осіла зловісна бура імла, принесена зі згарищ, що лютували в Мені. Цілісінький Мен палав — від канадського кордону й аж до самого Скоугігена, сотні миль колючих ялин й духмяних сосон. Ніде було подітися від цього смороду, кисло-солодкого душку палених вічнозелених.

Запах супроводжував Гарпер навіть у снах, де щоночі вона бачила багаття на пляжі, смажені на вогнищі хот-доги та свого брата Коннора. Інколи замість сосисок на палицях пеклися людські голови. Час від часу Гарпер з криком прокидалася. А іноді її будили звуки чийогось плачу. Сестри спали позмінно, ділячи спільну кімнату відпочинку в підвалі, і кожній снилися жахіття.

У шпиталі всі поділяли інфікованих на дві групи: «симптоматично нормальних» та «жевріючих». Жевріючі раз по раз диміли, завжди готові спалахнути. Дим клубочився з їхнього волосся та ніздрів, а з очей потічками струменіла вода. Смуги на їхніх тілах так нагрівалися, що могли розплавити латексні рукавички, а на лікарняних халатах та ліжках залишалися обвуглені відбитки. А ще вони були небезпечні. Ясна річ, нікого не дивувало, що жевріючі завжди перебували на межі істерики. Щоправда, було в цьому щось від дилеми «яйце-чи-курка»: вони впадали в паніку, тому що їхні тіла диміли, чи диміли, тому що розум повсякчас перебував у стані паніки? Цього Гарпер не знала. Та вона знала напевне, що з ними слід поводитися обережно. Вони галасували й кусалися, виношуючи вигадливі задуми, як би проковтнути сонце. Річ у тім, що вони видавалися собі справжніми драконами, тож намагалися вистрибнути з вікна, щоб злетіти. Вони переконали себе, що лікарі приховують від них ліки, яких обмаль і на всіх не вистачає, та намірялися взяти їх у заручники. Вони формували

війська, конгреси, релігії; вчиняли заколоти, підбурювали зради, вправлялись у ересі.

Решта пацієнтів, хоч і були вкриті лускою, фізично та емоційно справляли цілком нормальне враження, аж поки їх не поглинало полум'я. Це були перелякані люди, яким не було де подітися. Вони лише сподівалися, що хтось таки винайде ліки, поки їхній час ще не спливе. Багато хто з них свого часу прибув до Портсмута, бо навіть тоді ширилися чутки, що решта місцевих шпиталів тільки те й робили, що звозили хворих до Конкорда — місця, де за кілька тижнів до того вигнали геть перевірку з Червоного Хреста, а надворі, біля воріт, було припарковано танк.

У шпиталі були забиті всі палати, а інфіковані прибували й прибували. Кафетерій на першому поверсі переробили у величезну кімнату для відпочинку найздоровіших інфікованих. Саме там Гарпер зустріла Рене Гілмонтон, яка вирізнялася з-поміж решти тим, що була єдиною чорношкірою в кімнаті, заповненій двома сотнями пацієнтів. Рене любила примовляти, що в Нью-Гемпширі легше здибати лося, ніж чорношкіру людину. Казала, що звикла, коли на неї витріщаються, ніби її голова палає, бо це тривало роками.

Розкидані по всьому кафетерію ліжка утворювали своєрідний лабіринт, і Рене Гілмонтон перебувала в самісінькому центрі. Вона була там вже тоді, коли Гарпер прийшла працювати до шпиталю наприкінці червня, і походжала з лускою довше за будь-кого іншого. Їй було десь під сорок, вона була повненька й носила окуляри, а її акуратних кіс встигла торкнутися сивина. Прибула жінка не сама: з собою взяла вазонку м'яти, якого звали Деніел, і фото свого кота, містера Трюффо. Коли їй не було з ким потеревенити, вона говорила до них.

Та Рене не завжди бракувало людського товариства. У колишньому житті вона була професійною добродійницею: організовувала щотижневі сніданки з млинцями для місцевого дитбудинку та вчила англійської ув'язнених в тюрмі штату. Окрім цього, побіжно керувала незалежною книгарнею, в якій шалено просаджувала гроші на організації поетичних слемів. Старі звички помирають важко. Невдовзі потому як прибула до шпиталю, вона організувала два щоденних сеанси читання для найменших діток і читальний гурток для літніх пацієнтів. З собою вона мала з дюжину трохи обгорілих примірників

«Мосту короля Людовика Святого», які користувалися неабиякою популярністю.

— А чому «Міст короля Людовика Святого»? — запитала якось у неї Гарпер.

— Ну, частково тому, що вона про те, чому трапляються невимовні лиха, — відказала Рене. — А ще вона коротка. Мені здається, здебільшого люди хочуть книгу, у прочитання якої вірять. Ти не захочеш починати «Гру престолів», коли щомиті можеш спалахнути. Є щось жахливо несправедливе в тому, щоб померти посеред гарної історії, так і не дізнавшись, чим же все скінчилося. Звісно, якщо так подумати, то всі ми в певному сенсі *завжди* помираємо посеред гарної оповідки. Нашої власної. Чи наших дітей. Чи наших онуків. Смерть — то кепська справа для спраглих за оповідками.

Навколо кафетерію всі знали Рене як місіс Азбест, оскільки вона не страждала на лихоманку й не диміла, а коли хтось спалахував полум'ям і більшість людей кидалися *врозтіч*, Рене бігла *назустріч* і намагалася їх гасити. Бігти назустріч вогню, певна річ, суперечило всім лікарським порадам, і їй за це часто перепало. Вистачало доказів того, що побачити на власні очі, як спалахує інша людина, — достатній стрес, щоб і самому загорітися слідом за нею. Ланцюгова реакція стала буденним явищем у Портсмутському шпиталі.

Гарпер щосили намагалася втриматися, щоб ні до кого не прив'язуватися. Це було єдиним способом впоратися з роботою, примушуючи себе працювати день у день. Якби вона дозволила собі надмірне піклування про будь-кого з них, це просто роздерло б її зсередини. Усі ті щоденні врожаї мерців — це розчавило б усе гарне, що в ній було: її легковажність й грайливість, її віру в те, що добро, виявлене до інших, неодмінно має повернутися сторицею.

Суцільний захисний костюм «Тайвек» був не єдиним обладунком, у який вона виряджалася, щоб робити свою справу. Також вона мусила напинати на себе скляну, професійну витримку. Часом уявляла, що занурилася у віртуальну симуляцію, а лицьова панель її маски — лише екран. Вона намагалася не запам'ятовувати жодних імен, а ще постійно чергувати в різних палатах, щоб завжди доводилося бачити інші обличчя.

Але навіть так наприкінці кожної зміни вона потребувала півгодини побути на самоті в кабінці жіночого туалету, захлинаючись сльозами.

Товариства їй не бракувало ніколи. Сестер, що вносили післяробоче ридання до свого графіка, було чимало. Щовечора о дев'ятій жіноча вбиральня в підвалі перетворювалася на сповнену смутком бетонну коробку, сховище, в якому луною прокочувалися схлипування й уривчасті подихи.

Та Гарпер співчувала Рене й не могла цьому зарадити. Певно, тому, що Рене вдавалося робити все те, чого Гарпер дозволити собі не могла. Рене запам'ятала ім'я кожного й усі дні проводила, намагаючись зблизитися з людьми. Вона саджала собі на коліна всипаних заразою дітлахів, з яких клубами сочився дим, і читала їм уголос. А ще турбувалася про сестер так само, як вони не могли не турбуватися про неї.

— Ти нікому не зарадиш, якщо звалишся від втоми, — сказала вона якось Гарпер.

«Я нікому не зараджу, навіть якщо не звалюся, — подумки відповідала їй Гарпер. — Я нікому не зараджу і крапка».

Та вголос вона цього не промовила. То смуток говорив би в ній, а нечесно було зриватися на комусь, хто може й не дожити до наступного дня.

От тільки Рене *таки* доживала до наступного дня. І наступного. І наступного.

А ще вона жодним чином не намагалася приховати драконячу луску на собі рукавичками, шаликом або футболкою з довгими рукавами. Її горло вкривало намисто з луски; гарні завитки, що зблискували золотом, браслетами встеляли її руки. Вона фарбувала нігті в чорне, припасовуючи їх до цього золотистого полиску.

— Усе могло би бути значно гірше, — провадила Рене. — Це могла б бути якась болячка, пов'язана з гноем, або щось би струменіло з усіх дірок. Чи один з тих недугів, коли кінцівки загнивають і відпадають. У свинячому грипі немає нічого сексуального. А це, б'юся об заклад, найсексуальніший з усіх мікробів на світі. Мені здається, що з цим я виглядаю ніби тигриця! Товста підстаркувата тигриця. Як Жінка-кішка, що втратила форму.

— Не думаю, що Жінка-кішка була вкрита смугами, — відказала Гарпер. Вона якраз сиділа поряд з Рене на краю її ліжка. Киваючи, вона вказала на фото кота Рене. — Хто доглядає за цим красенем?

— Вулиця, — відповіла Рене. — Пустила його навтьоки перед тим, як вирушити сюди.

— Мені шкода.

— Через усі ці пожежі всі миші повискакували на вулицю. Певна, Трюффо собі жирує, ласуючи малими пухнастими гладунцями. Як гадаєте, вони виживуть, коли нас не стане? Коти? Чи підуть услід за нами?

— Коти з усім впораються, і ми так само, — промовила Гарпер якнайбадьорішим голосом. — Ми розумні. Ми неодмінно впораємося з цими негараздами.

Рене тоскно всміхнулася. В її очах читався подив і нотка жалю. У райдужках кавового кольору виблискували золотаві цяточки. Це могла бути ознака драконячої луски, а могло бути, що в неї просто такі очі.

— Хто сказав, що ми розумні? — запитала вона грайливо-погордливим тоном. — Ми навіть вогню як слід не опанували. Нам здавалося, що так, але тепер бачимо, що це він опанував нас.

Наче прагнучи підкреслити це твердження, на іншому боці кімнати дівчина-підліток зайшлася зойками. Гарпер повернула голову й побачила санітарів, що бігли з вогнетривкими ковдрами до дівчини, що силувалася підвестися з ліжка. Її шттовхнули й притисли. З-під ковдри вивергалися язики полум'я.

Рене понуро поглянула через кімнату на неї та сказала:

— А вона ж тільки-но розпочала «Клан печерного ведмеда».

Гарпер розпочинала пошуки Рене щоразу, коли обов'язки приводили її до кафетерію. Шукала, щоб потеревенити про книжки. Це було приємно: мати звичайнісіньку беззмістовну ранкову балачку, що ніяк не стосувалася світу, який потопає у полум'ї. Для Гарпер відвідини Рене стали звичною справою, хоча щомиті вона знала, що це помилка, і коли жіночка помре, щось всередині неї надщербиться. Коли вона оговтається від цієї втрати, то стане жорсткішою людиною. А Гарпер зовсім не кортіло ставати жорсткішою. Їй хотілося залишатися тією Гарпер Грейсон, у якої від вигляду літньої пари очі одразу опинялися на мокрому місці.

Вона знала, що колись Рене не стане, і одного дня так і трапилось. Гарпер котила візок зі свіжими простирадлами в кафетерій, аж раптом краєм ока побачила, що матрац Рене голий, а її особисті речі прибрано. Вигляд цього порожнього ліжка був наче удар в живіт. Гарпер

відпустила візок і розвернулася геть. Гримнувши подвійними дверима, промчала повз охорону далі коридором. Вона не зуміла дістатися жіночого туалету в підвалі, щоб виплакати, це було надто далеко. Гарпер повернулася обличчям до стіни, вперлася в неї рукою й дала волю почуттям. Її плечі здригалися; вона ридала, ридала, ридала.

Один з охоронців — так уже сталося, що це був саме Альберт Голмс — торкнувся її плеча.

— Мем? — запитав він. — О Божечку. Мем? Що трапилося?

Спершу Гарпер не могла сказати ані слова. Вона хапала повітря, її тіло судомно здригалося. Гарпер силкувалася побороти себе. Її поведінка лякала його. Ал був плечистим парубком з ластовинням на обличчі, який ще два роки тому грав у шкільний футбол, і вигляд жіночих сліз — це було для нього майже занадто.

— Гілмонтон, — нарешті впереміш із кашлем проказала вона.

— Ви не чули? — мляво запитав Альберт. У його голосі чулося здивування.

Гарпер похитала головою.

— Вона пішла, — сказав Ал. — Пройшла прямісінько під носом у ранкової зміни.

Гарпер задихалася, легені роздирав біль, вона давилася сльозами. Дівчина гадала, що в неї вистачить сил, щоб просто забратися звідси, спуститися до вбиральні, знайти порожню кабінку й просто дати волю...

— Що? — промовила Гарпер. — Що ви сказали?

— Вона чкурнула! — відповів їй Ал. — Вислизнула прямісінько зі шпиталю! З тим своїм вазонком під руку.

— Рене Гілмонтон узяла й пішла? — перепитала Гарпер. — Зі своєю м'ятою? І ніхто її *не спинив*?

Ал вирячився на неї широкими, здивованими очима.

— Прогляньте запис камер безпеки. Вона жаріла сяйвом! Наче маяк! Прогляньте запис. Це було приголомшливо. Тобто, знаєте, у сенсі «приголомшливо», як у Біблії. Хлопці на зміні повтікали. Їм здалося, що вона вибухне, наче якась людина-атомна бомба. Вона теж боялася, що вибухне, тому й вибігла надвір. Вибігла, та так і не повернулася. Вони не знають, що з нею сталося. На ній навіть взуття не було.

Гарпер закортіло дотягтися до обличчя під маскою й витерти сльози, та вона не могла. На те, щоб витерти будь-що з обличчя, могло піти не менше, ніж півгодини часу. Їй не можна було знімати свій «Тайвек», не простоявши перед цим у п'ять хвилин у душі під відбілювачем. Вона швидко закліпала, щоб прочистити зір.

— Але це безглуздо. Вражені драконячою лускою не сяють.

— *Вона* сяяла, — відказав Ал. — Читала якимось дітлахам перед сніданком, а тоді дівчинка у неї на колінах зістрибнула, бо міс Гілмонтон почала нагріватися. Потому люди почали розбігатися й кричати. Вона світилася ніби якась срана новорічна ялинка. Пардоньте мою французьку, мем. На відео її очі схожі на промені смерті! Вона пробігла повз два пости охорони, прямісінько з карантину. Мала такий вигляд... холера ясна, та будь-хто взяв би ноги на плечі.

За п'ять хвилин Гарпер уже переглядала це відео разом з іще чотирма сестрами біля стійки реєстрації далі по коридору. Уся лікарня його бачила. До кінця дня Гарпер передивилася його, напевно, разів з десять.

Фіксована камера показувала широкий коридор зовнішнього входу до кафетерію, викладений антисептичним білим кахлем. По боках від дверей розташувалися охоронці у своїй варіації костюмів «Тайвек» і поліцейських шоломах. Один з них прихилився до стіни, повільно перегортаючи сторінки на планшетці. Інший сидів на пластиковому стільці, підкидаючи кийка догори й ловлячи його.

Двері розчахнулися й коридор залило блискотом, наче хтось спрямував туди світло прожектора. Першої миті сяння було настільки сильним, що навіть розмило чорно-біле зображення, заповнивши екран синюватим блискотінням. Потім датчики світла в камері трохи пристосувалися. Рене й далі лишилася сліпучою примарою, хистким сяйвом у блискотливій подобі жінки. Сяйливий візерунок драконячої луски затінив риси її обличчя. Очі жінки були блакитно-білими променями світла і справді трохи скидалися на промені смерті, як у тих науково-фантастичних стрічках п'ятдесятих років. Вона притискала свій вазонок м'яти під лівою рукою.

Охоронець, що бавився з кийком, відсахнувся від неї. Його кийок приземлився йому на плече і він гепнувся зі стільця. Інший охоронець жбурнув планшетку в повітря, наче вона враз перетворилася на кобру. Не втримавшись на ногах, він завалився на підлогу.

Рене поглянула спершу на одного, потім на іншого, примирливо — як здалося — звела руку й заквапилася геть.

Альберт Голмс промовив до Гарпер:

— Вона сказала: «Не зважайте на мене, хлопці, я піду й вибухну десь надворі, де нікому не завдам шкоди».

Доктора Раялла, штатного патолога, це зовсім не вразило. Він уже читав про зовнішні випадки протікання хвороби, коли драконяча луска досягала критичної маси, а тоді з якихось причин вщухала без негайного спалахування. Він запевнив кожного, хто став його слухати, що рештки Рене Гілмонтон невдовзі знайдуть у радіусі сотні кроків від шпиталю. Але коли санітари прочесали високу траву в полі довкола парковки, шукаючи кістки, то не знайшли нічого. Як і не знайшли жодної вказівки обраного нею шляху: жодних обпалених кущів чи бур'яну. Здавалося, вона не вибухнула, а просто *випарувалася*, захопивши з собою вазонки м'яти.

У ЦКЗ був загін, який мав прибути до Портсмутського шпиталю в серпні, щоб перевірити дотримання всіх карантинних процедур, і доктор Раялл запевняв, що покаже їм відео з інцидентом місіс Гілмонтон. Він був переконаний, що вони поділятимуть його думку.

Але загін з ЦКЗ так ніколи й не побачив цього запису, бо до настання серпня від Портсмутського шпиталю залишилося лише порожнє згарище, випатране вогнем, а доктор Раялл був мертвим разом з Альбертом Голмсом, сестрою Лін і п'ятьма сотнями пацієнтів.

5

Вона не знала, скільки простояла, споглядаючи, як палає Портсмутський шпиталь. Густий чорний дим, здіймаючись на тисячу футів догори, клубочився над нею, над ними всіма, і грозовою хмарою здушував небо. Сонце маленькою червоною монеткою тьмяно сяяло крізь скупчення диму. Якийсь лікар запитав: «Хтось прихопив маршмелоу?» — і зареготав, та ніхто його не підтримав.

Не минуло й п'яти хвилин, відколи залунав сигнал пожежної тривоги, а електрики вже не стало. Миготливі аварійні вогні пульсували в темряві, розтинаючи час на сліпучі завмерлі відтинки. Гарпер вибиралася крізь ці тіні назовні, поклавши долоні на плечі медсестри, що йшла попереду в довгастій безладній вервечці евакуйованих. Повітря на першому поверсі було задимленим і сповненим тоненьких дрібних піщинок, та пожежа вирувала десь над ними. Спершу вереск тривоги жахав її, але коли вона вирвалася на денне світло, їй ледве не було нудно — сорок п'ять хвилин волочитися крізь натовп. Гарпер навіть на думку не спадало, наскільки кепські справи, поки вона не покинула будівлю й не озирнулася.

Хтось сказав їй, що жодна душа вище другого поверху не врятувалася. Хтось інший додав, що все почалося у кафетерії: спершу спалахнула одна людина, потім друга й третя — вони вибухали, мов рядочок феєрверків. Охоронці запанікували й позамикали двері, щоб запобігти поширенню. Гарпер так і не дізналася, чи було це правдою.

Швидко з'явилася Нацгвардія і натовп відтіснили до дальнього краю парковки. За ними Портсмутська пожежна частина кинула на гасіння вогнища увесь наявний автопарк, всі шість вантажівок... та кожному було зрозуміло, що це не принесе жодної користі. З тріснутих вікон виривалося полум'я. Під чорним снігопадом попелу з притаманною їм професійною байдужістю пожежники, не покладаючи рук, боролися проти вируючого вогнища, на яке перетворився шпиталь. Та грізні струмені води, здавалося, не здатні були нічого вдіяти.

Десь всередині Гарпер нуртувало дивне, майже приголомшливе відчуття, наче її дуже сильно вдарили, збили з ніг, і тепер вона чекала,

поки тіло відзвітує про обсяг травм. Від приголомшливого виду всього цього вогню й диму всі думки полишили її голову.

Якоїсь миті вона зауважила цікаву деталь: пожежника, який незрозуміло чому стояв поряд з нею, по *цей* бік загороди, замість того, щоб з братами по зброї тамувати вогонь унизу. Гарпер помітила його лише тому, що він витріщався на неї. На ньому був шолом, бруднувата жовта куртка, а в одній руці тримав пожежний інструмент, довгий залізний багор, з якого стирчали всілякі гачки й лезо сокири. Чомусь їй здалося, що вона його впізнає. Це був жилавий, довготелесий чолов'яга в окулярах, з гострими рисами обличчя, і в спрямованому на неї погляді читалася якась тужба. Він продовжував дивитися, поки довкола м'якими чорними завитками спадали попелясті сніжини. Попіл вкривав їй руки, пір'ям устилав волосся. Дрібка попелу осіла й розкришилася в неї на кінчику носа. Мимоволі вона чхнула.

Гарпер силкувалася пригадати, звідки могла знати цього тужливого пожежника. У просторах своєї пам'яті вона намагалась намацати той спогад лагідно й дбайливо, так, наче обстежувала руку дитини, щоб упевнитися, чи немає в ній перелому. Дитина, ось воно що: вона пригадувала його з дитиною. Але не зовсім його. Вона зловила себе на думці, що поводить дурнувато, і їй слід підійти та запитати в нього, чи вони знайомі, та коли вона знову глянула, він уже зник.

Всередині шпиталю щось обвалилося. Напевно, дах завалився на поверх під ним. Клуби брудної бурої куряви, повні штукатурки, порснули з вікон верхнього поверху. Один з нацгвардійців, що був з паперовою марлею на обличчі, схопився за голову руками в синюватих латексних рукавицях, наче готовий здаватися ворогу.

— Народ! Нам треба, щоби ви *знову* посунулися! Я вас прошу — зараз усі гуртом зробіть три кроки назад задля вашої ж безпеки. Це я чемно зараз прошу. А вам не захочеться випробувати мою чемність, повірте.

Гарпер ступила назад крок, тоді ще один, а тоді ноги в неї підкосилися. У голові паморочилося, в горлі дерло. Їй нестямно кортіло прохолодного ковтка води, щоб нарешті прочистити рот від піску, і єдиним місцем, де вона точно могла це зробити, був дім. Власної автівки Гарпер не мала — не вбачала в цьому сенсу, бо майже ніколи не покидала шпиталю — тож розвернулася й пішла пішки.

Лише пройшовши півкварталу, вона зрозуміла, що плаче. Чи то було через смуток, чи через насичене димом повітря, сказати вона не могла. День пахнув як пікнік у літньому таборі, як добряче засмажений хот-дог. Тоді вона усвідомила, що запах хот-догів був душком від обвуглених трупів. Гарпер подумала: «Мені ж це снилося». Тоді розвернулася й виблювала у траву біля тротуару.

На узбіччі й посеред дороги стояли групки людей, та ніхто навіть не глянув на неї, коли її знудило. На тлі вируючого пожарища дівчина нікому не видалася вартою уваги. Людей зачаровувало полум'я, але відштовхували людські страждання, чим тобі не помилка проектування? Вона витерла губи тильним боком долоні й попрямувала далі.

Гарпер не дивилася на обличчя в натовпі, тож не помітила Джейкоба, поки він не схопив її й обійми. Щойно він її пригорнув, ноги стали ватяними, рештки сил покинули її і вона осіла в обіймах чоловіка.

— О Боже, з тобою все гаразд, — промовив він. — О Боже. Я так злякався.

— Я кохаю тебе, — сказала вона. Це здалося їй єдиним, що мало значення в такий ось ранок, єдиними словами, які були доречні, коли тобі випало уникнути вогненного виру пекла.

— Вони перекрили всі дороги навколо, — прошепотів він до неї. — Я так перелякався. Дістався аж сюди на велику. Я тримаю тебе. Я тримаю тебе, моя маленька.

Він провів її крізь натовп до телефонного стовпа, біля якого стояв велосипед, який Джейкоб купив ще в коледжі, на десять швидкостей і з кошиком під руків'ям керма. Так вони й ішли: однією рукою він котив велосипед, іншою притримував її за талію, а вона поклала голову йому на плече. Вони проходили крізь натовп, решта людей прямували в бік шпиталю, у напрямку мазкого чорного стовпа диму й дощу попелу.

— Що не день, то одинадцять вересня, — промовила вона. — Як ми маємо жити, коли щодня одинадцять вересня?

— Житимемо, поки спроможні, — відповів він.

Вона гадки не мала, що це значило, але ці слова звучали добре, навіть слушно. Він промовив їх ніжно, витираючи їй рот і щоку сріблясто-білим клаптиком шовку. Джейкоб завжди мав при собі носовичок, старосвітська звичка, яку вона вважала страшенно милою.

— Що ти робиш? — запитала Гарпер.

— Зчищаю з тебе попіл.

— Будь ласка, — відказала вона. — Будь ласка...

За мить він спинився і промовив:

— Все чисто. Все гарно, — тоді поцілував її в щоку та губи. — Хоча й не певен, нащо я це робив. На мить мені навіть здалося, що ти викапана бідолашка з творів Чарльза Діккенса. Замурзана й чарівна. Знаєш що? Я це надолужу. Прийдемо додому й пірнемо в моральний бруд. Як тобі така ідея?

Вона засміялася. Було в нього глибоко французьке чуття абсурдності; у коледжі він навіть брав участь у гуртку мімів. І по канату вмів ходити — словом, моторний у ліжку, моторний у житті.

— Домовилися, — відповіла вона.

— Нехай хоч увесь світ палає, — проказав до неї Джейкоб, — я обійматиму тебе до самого кінця. Від мене не втечеш.

Вона стала навшпиньки й поцілувала його солоні уста. Він теж плакав, хоча тепер і всміхався. Гарпер притулилася головою чоловіку до грудей.

— Я так втомилася, — сказала вона. — Боятися. Бути неспроможною допомогти людям.

Він кінчиком пальця торкнувся її підборіддя й ніжно підняв голову.

— Ти маєш це відпустити. Думку, що лагодити все навколо — твій обов'язок. Усюди метушитися... гасити всі пожежі світу, — він вдумливо поглянув у дим, що плив над ними. — Рятувати світ не твій обов'язок.

Це було настільки розважливо, настільки розсудливо, що вона навіть відчула біль від полегшення.

— Потурбуйся спершу про себе, — провадив він. — І дозволь потурбуватися про тебе. Нам випало так мало часу ставитися одне до одного належно. Тож ми зробимо його особливим. Зробимо його вартим чогось, і почнемо сьогодні ж.

Їй знову довелося його цілувати. Його уста смакували м'ятою й сльозами. Він відповів на поцілунок сторожко, невпевнено, наче відкривав її для себе вперше, і цей цілунок був для нього якимось новим, загадковим досвідом... експериментом. Коли він підняв обличчя, вираз у нього був серйозним.

— Це був важливий поцілунок, — промовив Джейкоб.

Вони подалися вздовж тротуару трохи швидше. Гарпер прихилилася головою до його руки й заплющила очі. За кілька кроків він міцніше пригорнув її рукою. Її свідомість паморочилася. Вона йшла, затинаючись у напівсні.

— Агов, — сказав він. — Досить уже цього. Слухай, нам треба доставити тебе додому, тож залазь.

Він перекинув ногу через сидіння вєліка.

— Куди залазити?

— У кошик, — відповів він.

— У нас не вийде. Я не зможу.

— Зможеш. Ти це вже робила. Я доведу тебе додому.

— Це ж ціла миля.

— І всю дорогу самий схил. Залазь.

Вони так постійно бешкетували у коледжі: він саджав її в кошик і так катався. Гарпер завжди була худенькою, і навіть зараз, маючи п'ять футів зросту, важила 115 фунтів-^[21]. Вона поглянула спершу на кошик під кермом, потім на довгий пагорб, що зміївся вниз від шпиталю, звертаючи убік.

— Ти мене вб'єш, — сказала вона.

— Ні. Не сьогодні. Залазь.

Вона не могла встояти перед ним. Якась її частина від природи була схильна до пасивності й примирливості. Гарпер стала перед велосипедом, перекинула ногу через колесо й вмостилася задком у кошик.

І ось вони вже неслися вперед, дерева праворуч від неї мерехтіли наче уві сні. Попіл падав навколо них величезними перистими сніжинами, опускаючись на її волосся й на криси його бейсбольного кашкета. Дуже швидко вони розігналися настільки, щоб розбитися на смерть.

Спиці дзижчали. Коли вона видихнула, їй перехопило дух.

Люди забувають, що простір і час — це одне й те ж саме, поки не помчать стрімголов, проминаючи на льоту сосни й телефонні стовпи. Тоді, посеред цього руху, час видовжується, і мить, за яку проносяться двадцять футів, стає довшою за всі інші миті.

Вона відчувала в скронях і внизу живота, як вони прискорюються. Раділа Джейкобу, раділа звільненню зі стін шпиталю, раділа цій швидкості. Якийсь час дівчина трималася за кошик обома руками, а

коли спиці вже забриніли — вони оберталися дедалі швидше, виводячи дзвінку мелодію — відпустила, простягаючи руки в обидва боки. Гарпер підносилася, мов чайка, що ширяє небом, а світ навколо все прискорювався й прискорювався.

6

У ніч, коли сталася пожежа в шпиталі, Джейкоб провів її крізь увесь будинок аж до самого ліжка, поки вона всю дорогу позіхала, наче маля, що засиділося допізна. Гарпер почувалася дрімотно й провалювалася у сон, тож уявлення не мала, що з нею станеться далі, хоча це й було цілком передбачуваним. Ведучи до ліжка, чоловік тримав її за руку. Це було саме те, що треба. Вона була знесилена, тож спальня здавалася слухним місцем. Не опираючись, стояла, поки він стягував з неї медсестринське вбрання. На ній були старомодні блідо-рожеві труси, які доходили їй до самого пупка. Їх він теж стягнув. Гарпер широко позіхнула, прикривши рукою рота, а Джейкоб засміявся, бо саме тягнувся поцілувати її. Вона теж розсміялася. Це було кумедно, позіхнути йому прямо в лице.

У ніч, коли сталася пожежа в шпиталі, він набрав води в стару вінтажну ванну, яку вона так любила. Гарпер не помітила, коли він відійшов, здавалося, він не полишав дівчину ні на мить, та коли Джейкоб підвів її до ванни, та була вже заповнена. Світло було вимкнене, горіли лише свічки. Від вигляду купелі їй на душі потеплішало, бо від неї так і тхнуло димом, потом і лікарнею. Та передусім димом. А ще вона була вкрита попелом і підозрювала, що якась його частина є рештками мерців.

У ніч, коли в шпиталі сталася пожежа, Джейкоб мочалкою обмивав їй спину. Він також натер шию та вуха, а тоді зібрав усе волосся в пучок і занурив голову. Вона виринула зі сміхом. Тоді Джейкоб скомандував їй підвестися й узявся намилювати її всю — спершу груди, потім спину та шию. Лягнув її по задку й звелів залазити назад у ванну. Гарпер слухняно підкорилася.

У ніч, коли сталася пожежа в шпиталі, Джейкоб промовив до неї:

— То так, бляха, дешево, коли люди кажуть «я кохаю тебе». Це лише ярлик, який вішають на сплеск гормонів, з дрібною вірності до купи. Ніколи не любив так казати. Я кажу так: ми разом — нині й до

кінця. Усе в тобі робить мене щасливим. З тобою я почуваюся на своєму місці.

Він здавив мочалку, і струмінці гарячої води задзюрчали її шиєю. Заплющивши очі, вона все одно бачила багряне світло свічки крізь повіки.

— Не знаю, як довго ми ще будемо разом, — провадив він. — Може, і п'ятдесят років. А може, лише якийсь тиждень. Але я знаю, що жодні підступи долі не розлучать нас бодай на секунду. Ми розділимо й відчуємо кожну даровану мить разом. Кожним своїм доторком, кожним поцілунком я казатиму тобі, — промовивши це, він торкнувся й поцілував її, — що ти — усе найкраще в моєму житті. А я, як той себелюбець, хочу мати кожну часточку тебе й кожну мить з тобою, які тільки зможу. Немає більше *мого* життя. Немає більше *твого* життя. Лише *наше*, і воно буде таким, яким ми захочемо. Хочу святкового торта щодня й тебе голеньку в ліжку щоночі. А коли проб'є наш час, він також буде таким, як ми самі захочемо. Відкоркуємо ту пляшку вина, яку придбали у Франції, увімкнемо улюблену музику, трохи посміємося, закинемося пігулками щастячка й спокійно заснемо. Помремо красиво, коли скінчиться вечірка, а не конатимемо з криками, як ті жалюгідні відчайдухи, які чергою прямують до шпиталю на смерть.

Це було схоже на оновлення весільних обітниць — настільки ці слова були жагучими, солодкими й запаморочливими. Це було саме те, що треба.

Але не зовсім, не до кінця. Було щось неправильне в тому, щоб називати людей у шпиталі *жалюгідними відчайдухами*. Було щось аморальне в тому, щоб сміятися над ними. Рене Гілмонтон аж ніяк не жалюгідний відчайдух. Рене Гілмонтон влаштувала годину казок усім діткам в палаті.

Та Джейкоб мав дар переконувати: він міг говорити, як бажає торкатися її, бути з нею, з тим же атлетичним хистом, що й кататися на вєлику чи ходити канатом. Він був маленьким, збитим і мускулястим. Та не лише фізично — чоловік був мускулястим ще й інтелектуально, таким собі ментальним акробатом. Іноді Гарпер здавалося, що ця його інтелектуальна акробатика буває стомливою. У такі миті вона думала, що це не вони відчувають усе разом, а радше вона одинока слухачка, покликана аплодувати його останнім піруетам крізь палаючий обруч

екзистенціалізму та сальто на батуті нонконформізму. Але тоді дівчина розсувала перед ним ноги, бо його руки вміли робити те, чого вона так потребувала. Зрештою, вся ця його балаканина означала, що він її хоче і що вона робить його щасливим. Гарпер довелося знову його поцілувати, що вона й зробила, звиваючись у ванні й притискаючись грудьми до крижаної порцеляни. Вона міцно тримала чоловіка за потилицю, не відпускаючи, поки добре його не розкуштувала. А тоді відпустила і, вкотре позіхнувши, засміялася. Це було саме те, що треба.

У ніч, коли сталася пожежа в шпиталі, Гарпер піднялася з води, і він простягнув їй келих вина, а тоді загорнув у теплий рушник. Джейкоб допоміг їй вилізти з ванни. Провів до спальні, де горіло ще більше свічок. Витер її, а тоді повів до ліжка, на яке вона забралася на всіх чотирьох, жадаючи, щоб він стягнув із себе одяг і увійшов у неї, та він лише поклав долоню їй на спину, підштовхуючи розпростатися на ліжку. Йому подобалося змушувати її чекати; насправді їй і самій було до вподоби це очікування, подобалося, коли головним був він. Джейкоб взяв пахкий полуничний крем і почав втирати його в її шкіру. Він стояв позаду неї, оголений, смаглявий і дужий у тьмяному світлі, з вкритими чорним волоссям грудьми.

Коли він перевернув її й увійшов у неї, вона схлипнула від задоволення, настільки цей порух був рвучким і рішучим. Не встиг Джейкоб почати, як презерватив зісковзнув. На якусь мить він зупинився, насупившись, та вона потягнулася й встромила його, а тоді взяла за сідниці й знову штовхнула в себе. Медсестринський халат валявся на підлозі й тхнув димом. Вона більше ніколи його не носитиме. Сотні квадратних миль винних полів у Франції палали, понад два мільйони людей живцем згоріли в Калькутті, а все, чого їй хотілося, це відчутти його в собі. Вона хотіла бачити його обличчя, коли він кінчатиме. Немалим був шанс, що до кінця року їх уже не стане, а вони кохалися отак уперше.

У ніч, коли сталася пожежа в шпиталі, вони кохалися під сяйвом свічок, а пізніше зародилося дитя.

Серпень

Гарпер була в душі, коли побачила смугу на тильному боці лівої ноги.

З першого ж погляду вона зрозуміла, що означає ця смужка. Її нутрощі скрутило від страху, та вона витерла холодну воду з обличчя й подумки вилаяла себе: «Ти мені тут, дамочко, не починай. Це лише клятий синець».

А втім, виглядало воно зовсім не як синець. Схоже було на драконячу луску: темна, майже чорнильна риска, припорошена дивними крихтами золота. Нахилившись ближче, Гарпер побачила ще одну мітку на литці тієї ж ноги — і одразу відсахнулася. Рукою вона затулила собі рота, з якого виривалися тихі жалюгідні звуки, ледь не схлипування, а їй не хотілося розбудити Джейкоба.

Вона вилізла, не вимикаючи душ. Це не мало жодного значення. Та й не те, щоб вона витрчала гарячу воду. Її просто не було. Вже другий день, як вимкнулася електрика. У душ вона пішла лише щоб змити з себе липке відчуття. Повітря в будинку стало задушливим, наче хтось на цілий день залишив його під купою ковдр.

Та частина її, яка п'ять років була медсестрою — частина, що залишалася спокійною, майже відстороненою, навіть коли підлога була липкою від крові, а пацієнт корчився від болю — заявила про себе. Гарпер придушила ті тихі схлипування й опанувала себе. Їй здалося, що варто обсохнути й ще раз себе оглянути. Це таки міг бути синець. Скільки себе пам'ятала, вона завжди легко забивалася, нерідко виявляючи величезну чорну пляму на стегні чи руці, гадки не маючи, як саме поранилася.

Витершись рушником майже насухо, Гарпер сперлася лівою ступнею на поверхню умивальника, глянула на ногу, а тоді роздивилась її в дзеркалі. Вона відчула, як бажання заплакати знову підступило до очей. Їй було добре відомо, що це таке. У свідоцтвах про смерть вони завжди вказували *Draco incendia trychophyton*, та навіть начальник медслужби називав це драконячою лускою. Принаймні поки не згорів живцем.

Смуга ззаду її ноги була витонченим чорним промінчиком, чорнішим за будь-який синець, з вкрапленням яскравих зернинок. Якщо придивитися пильніше, ця риска на стегні виглядала радше як знак питання чи серп, а не смужка. У місці, де шия переходила в плече, Гарпер побачила тінь, яка їй не сподобалася, і відкинула волосся. Там була ще одна темна лінія, вкрита цяточками драконячої луски.

Коли Джейкоб відчинив двері, вона намагалася опанувати власне дихання й видушити з себе запаморочення.

— Слухай, мала, мене викликають з Робіт. І там не... — промовив він і затнувся, роздивляючись її відображення в дзеркалі.

Побачивши його обличчя, вона відчула, як втрачає самовладання. Вона опустила ногу на підлогу й повернулася до нього. Їй кортіло, щоб він пригорнув її й міцно стиснув, хоча й знала, що йому не можна її торкатися, і вона не збиралася цього допустити.

Він відступив на крок, перелякано витріщившись на неї відсутнім поглядом яскравих очей.

— Ох, Гарп. Ох, маленька, — зазвичай він промовляв це двома словами — *моя маленька* — та цього разу вона чітко розчула одне. — Ти вся в ній. Вона в тебе на ногах. На спині.

— Ні, — безпомічно відповіла вона йому. — Ні. Ні, ні, *ні*, — її нудило від думки, що луска смугами вкриває їй шкіру в місцях, невидимих оку.

— Лишайся там, — сказав він, простягнувши руку з розчепіреними пальцями, хоч вона й жодного кроку в його бік не ступила. — Залишайся у ванній.

— Джейкобе, — промовила вона. — Я хочу глянути й переконатися, чи немає її на тобі.

Він безтямно дивився на неї, у його погляді світилося збентеження, а тоді зрозумів, і щось у цьому погляді згасло. Плечі опустилися. Шкіра під засмагою виглядала тьмяно-сірою й безкровною, наче він довго пробув на морозі.

— А який у цьому сенс? — запитав він.

— Сенс у тому, щоб переконатися, чи не маєш її і ти.

Він захитав головою.

— Певна річ, що маю. Коли маєш ти, маю і я. Ми трахалися. Лише минулої ночі. І два дні тому. Якщо вона поки й не виступила, це станеться згодом.

— Джейкобе, я хочу тебе оглянути. На мені не було жодних відмітин ще вчора. Ані перед тим, як ми кохалися, ані після. Лікарі не надто вже й розуміються на тому, як передається ця хвороба, та багато з них певні, що людина не заразна, поки на ній не виступлять видимі мітки.

— Було темно. Лише світло свічок. Якби хтось із нас і побачив на тобі ці мітки, ми б подумали, що це тінь, — відказав він. Голос його був свинцевим і одноманітним. Жах, який вона побачила на його обличчі, був наче спалах блискавиці, раз — і вже немає. На його місці тепер було дещо гірше: млява покора.

— Зніми з себе одяг, — попросила вона.

Джейкоб через голову стягнув футболку й пожбурих її на підлогу. У тьмяній кімнаті його очі, прикуті до неї, здавалися ледь не янтарними. Він розвів руки в боки, стоячи зі схрещеними ногами та піднятим підборіддям, несвідомо позуючи, наче Христос на розп'ятті.

— Бачиш щось?

Гарпер похитала головою.

Він повернувся з досі витягнутими руками і озирнувся через плече.

— А на спині?

— Ні, — відповіла вона. — Зніми штани.

Він знову обернувся й розстібнув джинси. Вони дивилися одне на одного з різних боків кімнати, ярд^[22] відкритого простору пролягав між ними. Було якесь жорстоке еротичне захоплення в тому, як Джейкоб поволі й терпляче роздягався перед нею, витягаючи ремінь і одним махом стягуючи джинси й білизну. Він жодного разу не відірвав від неї очей. Його обличчя було схожим на маску, майже байдужим.

— Нічого, — промовила Гарпер.

Він повернувся, і вона роздивилася його гнучкі смагляві стегна, блідий зад, ямочки на сідницях.

— Ні, — сказала вона.

— Чому б тобі не вимкнути душ? — промовив він до неї.

Гарпер вимкнула воду, підняла рушник і повернулася до витирання волосся. Поки що вона зосередилася на повільному та рівномірному диханні, роблячи усі ті звичні речі, що й завжди після душу. Дівчина відчувала, що може відтягнути бажання знову кинутися в сльози. Чи закричати. Вона не знала, чи стане тоді в неї сил зупинитися.

Гарпер загорнула волосся в рушник і повернулася до похмурої спеки спальні.

Джейкоб сидів на краєчку ліжка, знову в джинсах, лише футболку тримав на колінах. Він був босий. Їй завжди подобалися його ноги, засмагли й кістляві, майже архітектурні в їх делікатних, кутастих вигинах.

— Мені шкода, що я захворіла, — сказала вона до нього, стримуючись, щоб знову не заплакати. — Клянуся, я добре вчора себе оглянула, і нічого такого не помітила. Може, ти й не підхопив її. Можливо, з тобою все добре.

Гарпер мало не вдавилася на останньому слові. Горло судомно стискалося, схлипи проривалися з глибини її легень. У голову лізли жахливі думки, і вона не могла спинити їх потік.

Вона мертва, і він мертвий також. Вона взяла й заразила їх обох — тепер вони згорять живцем, як і всі решта. Їй було це відомо, і на його обличчі вона читала, що він це теж чудово знає.

— Треба було тобі гратися у Флоренс, курва, Найтінгейл^[23], — сказав він.

— Вибач.

Їй би хотілося, щоб він заплакав з нею. Їй би хотілося побачити на його обличчі якісь почуття, побачити, що він стримує в собі ті ж емоції, що нуртували в ній. Та в його погляді була лише порожнеча. Дивний, клінічний вигляд. Він так і сидів, а його зап'ястя безсило звисали над колінами.

— Є й світлий бік, — сказав він, зиркнувши на її живіт. — Принаймні нам не доведеться морочитися з іменем, якщо це дівчинка.

Відчуття було таким, наче він її вдарив. Вона здригнулася й відвела погляд. Їй хотілося знову сказати, що їй шкода, та вичавити з себе вдалося лише здавлений, безпомічний схлип.

Про дитя їм було відомо трохи більше тижня. Джейкоб злегка посміхнувся, коли Гарпер показала йому розмитий синій хрестик на домашньому тесті на вагітність, та коли запитала його, як він почуввається, він відповів: «Так, наче мені треба добряче про це подумати».

Наступного дня «Верайзон-арена» в Манчестері згоріла дотла, а з нею й дванадцять сотень бездомних біженців усередині — жоден не вцілів — тож Джейкоба відрядили до тамтешнього Департаменту

громадських робіт допомогти організувати розчистку уламків і збір тіл. Його не було по тринадцять годин на день, а коли він повертався додому, весь у сажі й мовчазний через усе побачене, обговорювати дитя здавалося недоречним. Та коли вони спали, він обіймав її ззаду, огортаючи однією рукою живіт, і вона сподівалася, що крихта щастя — певне відчуття мети — вирує десь всередині нього.

Він одягнув футболку, цього разу не поспішаючи.

— Одягайся, — промовив він до неї. — Мені буде легше думати, якщо не доведеться на все це дивитися.

Гарпер, голосно ридаючи, попрямувала до своєї шафи. Їй здавалося, що вона не витримає його байдужого й позбавленого емоцій голосу. Це було чи не гірше, ніж бути зараженою, бути отруєною.

Сьогодні температура мала сягнути сімдесяти градусів — у спальні вже було сімдесят^[24], а скоро мало стати ще тепліше. Довкола краєчків тіней уже світився яскравий день, і вона перебирала вішаки в пошуках літньої сукні. Обрала білу, бо їй подобалося, як та на ній сиділа, як змушувала почуватися чистою, простою та свіжою, і саме цього їй зараз хотілося. Тоді до Гарпер дійшло, що якщо вона одягне цю сукню, Джейкоб усе одно бачитиме смугу на тильній частині її ноги, а вона бажала позбавити його цього. Шорти теж не підходили, тож вона знайшла зношений старий халат кольору дешевого маргарину.

— Тобі варто піти, — промовила вона, не обертаючись до нього. — Треба забратися з будинку й від мене.

— Гадаю, для цього вже запізно.

— Ми не знаємо, чи став ти переносником, — досі не обертаючись, вона оперезала халат. — Поки ми не певні, слід вжити застережень. Ти маєш спакувати трохи речей і забратися з будинку.

— Ти торкалася всього одягу. Випрала його в раковині, а тоді розвісила сушитися на ганку. Склала й прибрала його.

— То сходи кудись і купи нових речей. «Таргет» ще може бути відчиненим.

— Ну звісно. Може, ще обдарую гаряченькою драконячою лускою дівчину на касі, поки буду там.

— Я ж уже тобі казала, вони не знають, чи можна підхопити її від людей, поки на них не проявляться мітки.

— Отож. Вони не знають. Вони ні хріна не знають. Хто б вони не були. Якби хтось справді знав, як працює ця трансмісія, ми не

опинилися б у цій ситуації, правда ж, *моя маленька*?

Їй не сподобалося, як насмішкувато й іронічно він промовив оце «моя маленька».

Його тон був дуже подібним до презирства.

— Я була обережною. Я була дуже обережною, — промовила вона.

Гарпер пригадала — з почуттям виснаженого обурення — як варилася в суцільному костюмі «Тайвек» цілими днями, матеріал прилипав до її спітнілої червоної шкіри. Вона витратила двадцять хвилин, щоб його натягнути, потім ще двадцять, щоб стягнути, і це після обов'язкового п'ятихвилинного душу під відбілювальним розчином. А тоді згадала, як уся смерділа гумою, відбілювачем і потом. Цей сморід переслідував її повсякчас, поки вона працювала в Портсмутському шпиталі. Запах промислової аварії. А вона все одно заразилася, і тепер це здавалося кепським жартом.

— Про це не хвилюйся. У мене в спортивній сумці є речі, які я можу носити. Речі, які ти ще не встигла замацати.

— Куди ти підеш?

— Звідки мені, чорт, знати? Ти хоч розумієш, що наробила?

— Вибач.

— Що ж, так значно краще. Тепер мені не так прикро, що ми обоє згоримо живцем.

Гарпер вирішила, що якщо злим він був не настільки наляканий, то нехай. Вона хотіла, щоб він почувався нормально.

— Можеш заночувати в Громадських роботах? — запитала вона. — Не контактуючи з іншими хлопцями.

— Ні, — відказав він. — Але Джонні Діпенау мертвий, а ключі до його гівняного трейлера досі висять в його шафці. Зможу осісти у нього. Пам'ятаєш Джонні? Він водив вантажівку «фрейтлайнер».

— Не знала, що він захворів.

— Не захворів. Його дочка захворіла і спалахнула, тож він зістрибнув з Мосту Піскатау.

— Я не знала.

— Ти працювала. Була у шпиталі. Ніколи не приходила додому. А це не щось таке, що я став би розповідати через текстове повідомлення. — Джейкоб замовк. Схиливши голову, він заховав очі в тіні. — Я, в принципі, захоплююся ним. Його розумінням, що він уже бачив усе найкраще, прибережене для нього життям, і усвідомленням

того, що не варто стирчати тут до кінця цього останнього гівняного уривка. Джонні Діпенау був цілковитим бовдуром, який дудлив «Бадвайзер», дивився футбол, голосував за Дональда Трампа й за все життя не прочитав нічого глибшого за «Пентхаус», але навіть він це розумів. Здається, мене зараз знудить, — сказав він, не змінюючи тону голосу, і підвівся.

Гарпер пройшла за ним у вітальню, а тоді в передню залу. Він не скористався ванною поруч з їхньою спальнею, і Гарпер зрозуміла, що та тепер поза грою, оскільки лише нещодавно вона нею користувалася. Натомість він пішов у невеличку ванну під сходами. Вона стояла в коридорі і, щосили тамуючи сльози, слухала крізь зачинені двері як він блює. Їй хотілося припинити скиглити в його присутності, вона зовсім не хотіла скидати на нього тягар своїх почуттів. У той же час дуже хотілося, аби Джейкоб сказав їй щось тепле, показав, що йому теж боляче.

Гарпер почула, як він спустив воду, і відступила до вітальні, щоб дати йому пройти. Вона зупинилася біля його столу, за яким він писав вечорами. Джейкоб став заступником керівника в Портсмутському департаменті громадських робіт практично випадково; він планував стати письменником. Покинувши коледж, щоби писати, увесь час відтоді він працював над книгою, ось уже шість років. У нього було 130 сторінок рукопису, який він нікому не давав читати, навіть Гарпер. Називався він «Плуг спустошення». Гарпер ніколи йому не казала, але ця назва була їй огидною.

Джейкоб вийшов з ванної, дійшов до вітальні й зупинився. У якийсь момент він знайшов свій бейсбольний кашкет з написом «ФРЕЙТЛАЙНЕР». Їй завжди здавалося, що він носив його напівжартома, як бруклінські хіпстери, що вдягали кашкети «Джон Дір». Якщо вони й досі так робили. Якщо вони хоч колись так насправді робили.

Очі під полем кашкета були налиті кров'ю й розгублені. Їй стало цікаво, чи плакав він у ванній. Від думки, що він робив це через неї, їй стало трохи легше.

— Я хочу, щоб ти почекала, — сказав він.

Вона не зрозуміла й поглянула на нього з запитанням.

— Скільки треба чекати, щоб ми упевнилися, чи я підхопив її? — запитав він.

— Вісім тижнів, — відповіла вона. — Якщо залишишся чистий до кінця жовтня, ти її не підхопив.

— Гаразд. Вісім тижнів. Гадаю, це все фарс — ми обоє знаємо, що якщо підчепила *ти*, то підчепив і *я* — але почекаємо вісім тижнів. Якщо ми обоє заражені, зробимо це разом, як і обговорювали. — На якусь мить він затих, потупившись собі під ноги, а тоді кивнув. — Та навіть якщо я нічого й не підчепив, все одно буду з тобою, коли ти це робитимеш.

— Що робитиму?

Він підвів на неї погляд, у якому читалося щире здивування.

— Вб'єш себе. Господи, ми ж про це говорили. Про те, що зробимо, якщо підчепимо її. Ми ж погодилися, що краще буде просто відправитися до сну, а не вештатися, поки не згоримо живцем.

Вона відчула, як горло їй здушило, не певна, чи зможе вичавити з себе ці слова. Та виявила, що таки зможе:

— Але я вагітна.

— Тепер ти вже ніколи не матимеш дітей.

Гарпер і сама була здивована власною реакцією: вперше похмура, розлючена впевненість Джейкоба образила її.

— Ні, тут ти помиляєшся, — промовила вона. — Я не експерт, але про спору мені відомо більше за тебе. Існують дослідження, *надійні* дослідження, які доводять, що вона не може перетнути плацентарний бар'єр. Вона потрапляє всюди — у мозок, легені... усюди, окрім плаценти.

— Лайно собаче. Немає такого дослідження. Принаймні такого, що варте паперу, на якому його надрукували. ЦКЗ в Атланті — купа попелу. Ніхто вже не досліджує це гівно. Часи наукових досліджень минули, тепер настав час бігти в укриття й чекати, що ця штука спопелить себе саму раніше, ніж усю планету. — Він засміявся сухим невеселим сміхом.

— Але вони *таки* досліджують її. Досі. У Бельгії. Аргентині. Але нехай, якщо не хочеш мені вірити, нехай. Та повір у це. У липні ми прийняли пологи в зараженій жінки, і вона народила здорове дитя. З цієї нагоди у вестибюлі педіатрії влаштували вечірку. Ми їли напіврозтале вишневе морозиво й усі по черзі тримали дитину. — Вона не стала казати, що медична бригада провела з дитиною значно більше часу, ніж мати. Лікарі забороняли їй торкатися немовляти,

забравши його з кімнати, поки мати кричала, щоб хлопчика повернули, щоб вона ще бодай раз могла поглянути на нього.

Обличчя Джейкоба вже не виглядало таким відсутнім. Його уста стислися в тонку білу лінію.

— І що? Це лайно... як довго люди з ним живуть? У кращому разі? Потому як видно смуги?

— Кожен по-своєму. Є декілька довгострокових випадків, люди, що хворі від самого початку. Я можу протриматися...

— Три місяці? Чотири? Який середній показник? Мені так здається, що навіть не *два* місяці. А ти дізналася про вагітність *десять днів тому*, — він похитав головою. — Що ти дістала, щоб ми потурбувалися про себе?

— Що ти маєш на увазі? — Гарпер не встигала за плином його думок.

— Що ти дістала, щоб ми покінчили з усім? Ти казала, що спробуєш дістати ту штуку — ту, що мені дантист виписав для зубного каналу.

— Вікодин.

— І ми можемо його потовкти, правда ж?

Халат розперезався й розхристався, та їй здалося марним його заправляти. Вона зовсім забула, що хотіла позбавити його вигляду власного інфікованого тіла.

— Так. Певно, це один з найменш болючих шляхів убити себе. Близько двадцяти пігулок вікодину, потовченими.

— Значить, так і зробимо. Якщо обоє маємо луску.

— Але я не маю вікодину. Я так його й не дістала.

— Чому? Ми говорили про це. Ти сказала, що зробиш. Сказала, що розживешся ним у шпиталі, а якщо захворіємо, наллємо собі вина, увімкнемо музику, а тоді приймемо пігулки й відчалимо.

— Я забула взяти його, покидаючи шпиталь. Я тоді більше турбувалася, щоб не згоріти там живцем. — Хоча їй не спало на думку, що при теперішньому стані вона від цього так і не втекла.

— Драконячу луску додому ти притягла, а дістати чогось такого, щоб потурбуватися одне про одного, клопоту собі не завдала. А тоді ще й завагітніла до купи. Господи, Гарпер, пекельний у тебе видався місяць. — Він зареготав коротким уривчастим гавкотом. А за якусь мить промовив: — Може, я міг би дістати нам щось таке. Пістолет,

якщо вже треба. У Діпенау весь його гівняний пікап обклеєний наклейками НСА^[25]. Щось там має бути.

— Джейкобе, я *не збираюся* себе вбивати, — промовила вона. — Що б ми там не обговорювали до того, як я завагітніла, тепер не має жодного значення. Я виношую драконячу луску, але так само виношую дитину, а це все змінює. Хіба ти не розумієш?

— Господи, бляха, Боже. Та це ж іще навіть не дитя ніяке. Жмуток бездумних клітин. Крім того, я тебе знаю. Якби воно мало якийсь дефект, ти зробила б аборт. На бога, ти ж колись працювала в клініці. Щоранку проходила повз людей, які кричали, що ти вбивця, дітогубець.

— Дитя *не має* жодних дефектів, та якби й *мало*, я б не... це ж не значить, що я б...

— Мені здається, підсмажитися в утробі — це таки дефект. Ти так не гадаєш?

Джейкоб стояв, обхопивши себе руками. Вона бачила, що він увесь тремтить.

— Давай зачекаємо. Давай зачекаємо і хоча б побачимо, чи я теж підхопив це лайно, — зрештою промовив він. — Може, у якийсь момент за наступні вісім тижнів ми знову опинимося на одному боці. Може, якоїсь миті ти поглянеш на речі не так егоїстично.

Вона сказала, що йому варто забратися з будинку, хоча насправді їй цього не хотілося. Гарпер сподівалася, що він запропонує залишитися поблизу. Спатиме у підвалі абощо. Її лякала сама думка залишитися наодинці з інфекцією. Вона прагнула його спокою, врівноваженості, навіть якщо він і не міг обійняти її.

Та за останні шістдесят секунд дещо змінилося. Вона готова була до того, щоби він забрався звідси. Тепер здавалося, що буде тільки на краще, якщо Джейкоб піде, а темний тихий будинок якийсь час весь буде до її послуг — щоб подумати. Або не думати взагалі, сидячи незворушно, чи плакати, роблячи будь-що — подалі від його наляканої та злої відрази.

— Я проїдуся на велику до Громадських робіт, — промовив він. — Дістану ключа від трейлера Джонні Діпенау в його шафці. Зателефоную по обіді.

— Не хвилюйся, якщо я не підніматиму слухавки. Може, я вимкну телефон, щоб ще трохи поспати. — Гарпер розсміялася гірким,

нешасним сміхом. — Може, коли прокинуся, усе це виявиться лише поганим сном.

— Ага. Можемо на це сподіватися, моя маленька. Та якщо це насправді поганий сон, його бачимо ми обоє.

Тоді він посміхнувся — маленька, нервова посмішка — і на мить знову став Джейком, її старим друзякою.

Джейкоб уже прямував до дверей, коли вона попрохала:

— Нікому не розкажуй.

Він спинився, рука застигла на засуві.

— Добре. Не розказуватиму.

— У Конкорд я не поїду. Я чула історії про ту установу.

— Ага. Що це справжній табір смерті.

— Ти в це не віриш?

— Звісно, вірю. Кожен, хто туди потрапляє, заражений цим лайном. Усі вони помруть. Певна річ, це табір смерті. За визначенням, — він відчинив двері в спекотний, димчастий день. — Я б не відправив тебе туди. Ми разом у всьому. Я не передам тебе якійсь безликій службі. Ми впораємося з цим самотужки.

Гарпер подумала, що цими словами він хотів заспокоїти її, втім, як не дивно, заспокоюючою вона не почувалася.

Джейкоб спустився сходами до звивистої стежки, а тоді зник з поля зору, попрямувавши до гаража. Двері він залишив прочиненими, наче очікував, що вона вийде подивитися, як він ітиме. Наче це вимагалось від неї. Може, і так. Вона заправила халат, перетнула невелике фойє й зупинилась у дверях. Він ніс велосипед до проїзду, тягнучи його на плечі. Озиратися він не став.

Гарпер підвела голову, щоб поглянути на Портсмут. Брудне небо опускалося на білий шпиль Північної Церкви. Дим висів над усім містечком ціле літо. Гарпер десь прочитала, що 12 відсотків Нью-Гемпшира палало у вогні, та не розуміла, як це могло бути правдою. Звісно, це було досить добре в порівнянні з Меном. Місцеві новини лише про це й говорили. Пожежа, що спалахнула в Канаді, зрештою дісталася шосе I-95, тим самим розітнувши штат надвоє палаючою пустою, що простягалася майже на сотню миль у найширшому місці. Щоб загасити вогонь, потрібен був дощ, але останній погодній фронт, який сунув у тому напрямку, випарувався через неймовірну спеку.

Метеорологи з NPR^[26] сказали, що той дощ шкварчав, як слина на гарячій поверхні плити.

Клуби диму здіймалися то тут, то там. Брудні коричневі струмочки звивалися від Стробері-Бенк. Постійно щось палало: будинок, крамниця, авто, людина. Навіть дивно, скільки диму може випустити людське тіло, охоплене полум'ям.

З її місця на ганку й униз по дорозі їй було видно все аж до кладовища Саус-стрит. Уздовж однієї з вузьких гравійних доріжок через кладовище поволі котився автомобіль, наче в пошуках місця для парковки на залюдненому майданчику. Але пасажирське вікно було опущене, і з нього виривалося полум'я. Середина авто була настільки заповнена вогнем, що їй годі було розгледіти людину, яка мала б сидіти за кермом.

Гарпер бачила, як авто повільно зкотилося з дороги в траву, поки з глухим звуком не в'їхало в надгробок. Тоді вона згадала, що вийшла провести поглядом Джейкоба. Роззирнулася довкола, але його вже не було.

8

Вересень

За кілька днів її рука стала схожою на нотний аркуш. Тендітні чорні лінії звивалися передпліччям, усипані тоненькими, мов нитки павутини, смужками з золотавими нотами. Гарпер зловила себе на тому, що кожні декілька хвилин відкочує рукав, щоб подивитися на них. До кінця наступного тижня вона була всіяна драконячою лускою від зап'ястя до плеча.

Одного дня, стягнувши з себе сорочку й роздивляючись власне відображення в дзеркалі гардеробу, вона побачила пасок, що обвивав її стегна — чорно-золоте татуювання. Призвичаївшись до задишки та почуття втоми від хвороби, вона все-таки зізналася собі, що виглядало це напрочуд гарно.

Часом Гарпер знімала увесь одяг, окрім білизни, і оглядала вкриту візерунками шкіру під сяйвом свічок. Спалося їй погано, тому такі перевірки зазвичай відбувалися невдовзі після півночі. Як інколи можна було уявити собі чиєсь обличчя в мерехтливому світлі вогню чи

роздивитися постать у вигинах дерева, так і Гарпер здавалося, що вона бачить незакінчені зображення, викарбувані в лусці.

Зазвичай саме в цей час із трейлера мерця телефонував Джейкоб. Йому також не спалося.

— Вирішив перевірити, чи все гаразд, — сказав він. — Спитати, чим ти займалася сьогодні вдень.

— Тинялася будинком. Доїла залишки пасти. Старалася не перетворитися на купку попелу. А в тебе як справи?

— Спекотно. Тут спека. Постійна спека.

— Прочини вікно. Надворі прохолодно. У мене всі розчинені, і мені добре.

— У мене теж усі розчинені, але однак варюся. Це наче в пічці спати.

Їй не сподобалася його гнівна інтонація й нарікання на спеку, а ще те, як він зациквився на ній, наче це була особиста образа.

Гарпер відволікла його розмовою про своє самопочуття млявим, майже розслабленим тоном.

— На зовнішній частині лівої руки в мене є завихрення луски, що схоже на розгорнуту парасольку. Парасольку, що ширяє за вітром. Як гадаєш, у спори є мистецький імпульс? Раптом вона реагує на щось у нашій підсвідомості і вкриває малюнками, які можуть нам сподобатися?

— Не хочу говорити про ту хрінь на тобі. Мене в піт кидає від думки про це, від тієї огидної хріні, що тебе вкриває.

— Мені від цього аж полегшало. Дякую.

Він різко, розлючено видихнув.

— Вибач. Я... не те, щоб я був нечулий.

Вона засміялася, здивувавши не лише його, а й себе. Старий добрий Джейкоб часом використовував такі розумні, такі витончені словечка. *Нечулий*. До того, як покинути коледж, він вивчав філософію, досі зберігши звичку відшукувати у своєму словниковому запасі найбільш слушний термін, який дивним чином завжди виявлявся невдалим. А ще він інколи виправляв її вимову.

Гарпер ліниво міркувала, що знадобилося заразитися, аби зрозуміти, що самий їхній шлюб був хворим.

Він спробував знову.

— Мені шкода. Справді. Я тут варюся. Важко... залишатися чуйним.

У кімнату задув вітерець, обвіваючи прохолодою її живіт. Вона гадки не мала, як йому може бути спекотно, хай де він був.

— Я тут гадала, чи драконяча луска не почала вимальовувати парасольку Мері Поппінс у мене на лівій руці. Знаєш, скільки разів я дивилася «Мері Поппінс»?

— Драконяча луска не реагує на твою підсвідомість. Це ти реагуєш. Ти бачиш усілякі речі, які заздальгідь налаштована побачити.

— Це має сенс, — відповіла Гарпер. — Але знаєш що? У шпиталі був садівник, у якого на ногах проступили завихрення, схожі на татуювання лози. Можна було розгледіти маленькі деталі — листочки і таке інше. Усі дійшли висновку, що воно було схоже на плющ. Наче драконяча луска робила мистецький коментар до роботи всього його життя.

— Просто вона так і виглядає. Як пасма шпичаків. Не хочу про це говорити.

— Гадаю, вона ще не могла дістатися мого мозку, тому навряд щось про мене знає. Щоб потрапити крізь синуси до кори мозку, потрібні тижні. Наші з нею стосунки ще досі на етапі знайомства.

— Господи, — промовив Джейкоб. — Я тут живцем згораю.

— Якщо ти по співчуття, то помилився номером, любий, — відповіла вона.

9

За кілька ночей Гарпер налила собі келих червоного вина і прочитала першу сторінку книги Джейкоба. Вона пообіцяла собі: якщо в цьому романі є бодай щось путнє, під час наступної їхньої розмови зізнається, що нишком проглянула його рукопис, і розкаже, як сильно він їй сподобався. Навряд він буде злий через те, що вона порушила обіцянку ніколи не дивитися його твір без дозволу. У неї була смертельна хвороба. Це якось та й мало вплинути на правила.

Але після першої ж сторінки вона вже знала, що нічого путнього там не буде, тож покинула читання, знову почувуючись кепсько, ніби якось його образила.

Деякий час по тому, після другого келиха вина — два ніяк не зашкодять дитині — вона прочитала тридцять сторінок. Але на цьому просто мусила зупинитися. Їй би не вдалося читати далі й залишатися закоханою в нього. Правду кажучи, зупинитися варто було ще трьома сторінками раніше.

Роман був про колишнього студента філософії Джея, який обіймає безнадійну посаду в Департаменті громадських робіт та безнадійно пов'язаний шлюбом з бадьорою пустоголовою білявкою, яка й слова не всі здатна вимовити, читає підліткові романи, бо розумово не доросла до зрілої літератури, і жодної гадки не має про змучений внутрішній світ свого чоловіка. Щоб угамувати своє екзистенційне розчарування, Джей проходить крізь низку випадкових інтрижок з жінками, яких Гарпер без зайвих зусиль могла визначити: подруги з коледжу, вчительки з початкової школи, колишній персональний тренер. Для себе Гарпер вирішила, що ці інтрижки були вигадкою... хоча брехні, які Джей плів власній дружині про те, де був і чим займався, коли насправді був з кимось іншим, майже дослівно нагадували їхні реальні розмови, які вона пригадувала.

Хоча, як виявилось, безпристрасні звіти про його походеньки були не найгіршим. Навіть більше її відштовхувало презирство головного героя.

Він ненавидів чоловіків, що керували вантажівками в Громадських роботах. Він ненавидів їхні товсті обличчя, їхніх товстих дружин, їхніх товстих дітей. Він ненавидів те, як вони цілий рік заощаджували кошти, щоб придбати квитки на футбольний матч десь на гальорці. Він ненавидів, як вони тижнями тішилися після гри і як переповідали байки про гру знову й знову так, наче це була справжня битва при Фермопілах.

Він ненавидів усіх подружок дружини — у самого Джея друзів не було — за те, що не знали латини, що пили пиво масового виробництва, а не крафтове, і що вирощували наступне покоління перегодованих та розбещених людей-меблів. Щоправда, трахати їх йому це не заважало.

Дружину він не ненавидів, а радше відчував до неї таку прихильність, яку люди зазвичай мають до жвавого цуценяти. Її негайне прийняття кожної його думки чи спостереження одночасно вганяло його в смуток і звеселяло. Будь-яке слово критики від нього

вона одразу сприймала за правду. Він любив бавитися з нею. Якщо вона увесь тиждень готувалася, щоб влаштувати вечірку, він усе одно казав їй, що вона нікому не сподобалася — хай навіть усі гарно провели час — а вона плакала й погоджувалася з ним, відразу ж кидаючись скуповувати книжки про те, як правильно влаштувати вечірку. Ні, він не ненавидів її. Він жалів її й себе. За те, що застряг разом з нею. А ще вона надто легко кидалася в сльози, що він, парадоксально, сприймав за поверховість її почуттів. Від жінки, яка рюмсала через рекламні ролики ASPCA^[27], годі було чекати глибшого розпачу від нестерпного людського буття в наш жорстокий час.

Усе це — його зверхня лють і жалість до самого себе — доповнювалися поганою писаниною. Абзаци ніколи не закінчувалися. Як і речення. Інколи йшло по тридцять слів, перш ніж зустрічалося бодай одне дієслово. І кожну сторінку-дві він не міг утриматися, щоб не вставити слово грецькою, французькою або німецькою. Ті кілька разів, коли Гарпер була в змозі перекласти ці дотепні слівця, їй завжди спадало на думку, що він міг обійтися й без них.

Гарпер не могла не подумати про Синю Бороду. Вона таки насмілилася й зробила це: подивилася в заборонену кімнату й побачила те, чого бачити не мала. За зачиненими дверима вона знайшла не трупи, а презирство. Можливо, саму ненависть їй було б легше пробачити. Коли ти когось ненавидиш, цей хтось принаймні заслуговує на твою пристрасть.

Він ніколи не розповідав їй, про що його книга. Не казав нічого конкретного, хоча часом міг зронити якісь замріяні коментарі на кшталт: «Це розповідь про жах повсякденного життя» чи «Це історія чоловіка, викинутого на берег власного розуму». Втім, це не заважало їм обом після сексу вести довгі бесіди про те, яким буде їхнє життя, коли опублікують його роман. Він сподівався, що вони зароблять на ньому достатньо грошей, щоб придбати собі власний закуток на Мангеттені (Гарпер не була певна, чим саме закуток відрізнявся від квартири, але гадала, що якась різниця таки є). Вона палко, до нестями, говорила про те, як чудово він виступав би на радіо — веселий, дотепний та самоіронічний; жінка сподівалася, що його запросять на NPR. Вони обговорювали речі, які хотіли придбати, і знаменитостей, з якими хотіли б зустрітися. Зараз ці спогади видавалися їй жалюгідним та нікчемним самообманом. Погано було

вже те, що вона настільки сліпо вірила в бездоганність його розуму. Ще гірше було дізнатися, що він теж у це сліпо вірив, маючи для цього такі хисткі підстави.

Гарпер також вражало, що Джейкоб написав щось настільки гидке, а потім *роками* тримав на видноті. Утім, він був переконаний, що вона не стане цього читати, бо ж він їй це заборонив, і добре знав, що вона була схильною до покори. Уся її самооцінка ґрунтувалася на бажанні бути й робити усе відповідно до його примх. І в цьому він, звісно, був цілком правий. Роман не був би таким бридким, якби в ньому не містилося принаймні зерна правди. Вона й читати «Плуг спустошення» сіла лише тому, що вмирала.

Гарпер відклала роман назад у його стіл, поправляючи кутики рукопису так, щоби аркуші лежали охайним, рівненьким стосиком. З чистим білим титульним аркушем та чистими білими краєчками той виглядав настільки ж незаймано, як щойно застелене ліжко в розкішному готелі. А люди ж усяке роблять на тих готельних ліжках.

Майже мимоволі вона поклала на рукопис коробку кухонних сірників як прес-пап'є. Якщо її драконяча луска почне свербіти й димитися, їй хотілося, щоб вони були поряд. Якщо їй уже судилося згоріти, то було чесно, якщо ця клята книга згорить першою.

10

Коли він зателефонував наступного разу, була майже перша ночі, але вона ще не спала, працюючи над власною книгою — книгою для її маляти.

Книга починалася так:

Привіт! Це твоя мама в подобі книги. Ось як я виглядала до того, як стала книгою.

Нижче Гарпер приклеїла власний знімок. Це було фото, зроблене її батьком, коли їй було дев'ятнадцять і він вчив її стрільбі з лука для Департаменту зон відпочинку Екстеру. На фото була довготелеса дівчинка зі світлим волоссям, клаповуха, з кістлявими колінками, як у хлопчика, і подряпинами на руках, здобутими від казусів з тятивою. І тим не менш, гарненька. На знімку сонце було позаду неї, підсвічуючи їй волосся блискучим кільцем золота. Джейкоб казав, що це було її янгольське підліткове фото.

Під ним вона вклеїла дзеркальний срібний квадратик, який вирізала з рекламного оголошення в журналі. Знизу написала: «Ми з тобою схожі?» У неї була купа думок, чим можна прикрасити книгу. Рецепти. Інструкції. Принаймні одна гра. Тексти улюблених пісень, які вона співала б дитині, якби випала нагода: «Love Me Do», «My Favorite Things», «Raindrops Keep Fallin' on My Head»^[28].

Там не буде жодних трагічних дівчачих штук, якщо вона зможе собі зарадити. Як шкільна медсестра, вона завжди брала собі за взірець Мері Поппінс, заміряючись на атмосферу витриманого спокою, самовпевненості та терпимості до забавок, проте з очікуванням того, що ліки будуть випиті разом з ложкою цукру. Якби дітлахи гадали, що вона може раптом почати співати чи пускати феєрверки з кінчика парасолі, вона була б не проти.

Такого ж тону вона намагалася досягнути в книзі для маляти. Питання полягало в тому, чого дитина потребує від матері, і відповідь її була такою: пластирів від подряпин, колискової пісні, чогось солоденького після школи, трохи допомоги з домашнім завданням, теплих обіймів. Як зробити книгу здатною обійматися, вона ще не вигадала, але вже зашила десяток пластирів разом із запакованими

спиртовими тампонами у внутрішню обкладинку. Їй здавалося, що з книгою — «Портативною мамою» — закладено добрий початок.

Коли задзвонив телефон, вона сиділа перед телевізором. Той завжди був увімкнений. За шість місяців він жодного разу не вимикався, окрім тих випадків, коли не було світла. Та нині електрика була, і Гарпер вместилася перед екраном, хоча, працюючи над книгою, майже не звертала уваги на телек.

Та й у будь-якому разі не було що дивитися. FOX і досі вів трансляцію, але з Бостона, не з Нью-Йорка. NBC був в ефірі, але з Орландо. CNN теж була в ефірі, з Атланти, але ведучим вечірніх новин був чоловік на ім'я Джим Джо Картер, баптистський проповідник, і всі його репортажі зводилися до людей, спасених Ісусом від спори. Решта каналів транслювали СНБ — Сповідання Національної Безпеки, місцеві програми новин або білий шум. СНБ транслювали з Квантико, Вірджинія. Вашингтон, округ Колумбія, досі палав. Як і Мангеттен. Телек був налаштований на FOX. Телефон задзвонив, і вона підняла слухавку. Знала, що це Джейкоб, ще до того, як він заговорив. Він дивно дихав, трохи здушено, і спершу нічого не казав.

— Джейкобе? — запитала вона в нього. — Джейкобе, не мовчи. Скажи щось.

— У тебе увімкнений телевізор?

Вона відклала ручку.

— Що сталося?

Гарпер не знала, як поводитиметься, коли вони розмовлятимуть. Її турбувало, що вона не зможе приховати відразу у власному голосі. Якби Джейкобу здалося, що в ньому звучить ворожість, він би захотів дізнатися, в чому річ, і вона змушена була б розповісти. Їй ніколи не вдавалося щось від нього приховати. А говорити про його книгу Гарпер зовсім не хотілося. Ба навіть думати про неї не хотілося. Вона була вагітною, її тіло вкривав займистий грибок і вона тільки-но дізналася, що Венеція палає, тож прогулянка на гондолі їй уже точно не світить. З усім, що коїлося навкруги, було трохи занадто очікувати від неї на літературну критику його гівняного роману.

Та він засміявся — грубо й нещасно — і цей звук змусив її забути про всю відразу. Принаймні поки. Якась її частина спокійно та відчужено подумала: «Істерика». Бог свідок — за останні півроку вона бачила такого вдосталь.

— Це найкумедніше, що я чув, оскільки гадки не маю, — відповів він. — Що *трапилося*? Ти маєш на увазі, окрім того, що весь світ палає? Чи окрім того, що п'ятдесят мільйонів людей по всьому світу перетворюються на полум'яні кулі? Ти дивишся FOX?

— Дивлюся. Що таке, Джейкобе? Ти плачеш. Щось сталося? — Воно й не дивно, що він зневажав її. Не минуло й десяти секунд, а вона знову почала хвилюватися за нього, а лишень п'ять хвилин тому раділа б, якби місяць його не чула. Її збентежило, що вона не здатна втриматися за свою лють.

— Ти бачиш це?

Вона втупилася в екран, де тремтіла зйомка якоїсь луки. На дальньому кінці поля стояли кілька чоловіків у жовтих дощовиках, гумових рукавицях по лікоть та протигазах, озброєні штурмовими гвинтівками «бушмастер». Висока жовкла трава хвилями звивалася під легеньким дощем. За чоловіками в дощовиках виднівся ряд дерев. На віддалі, зліва, було шосе. З'явилося й промайнуло авто, світлячи фарами в напівсутінках.

— ...камера мобільного телефону, — якраз говорив телекоментатор. — Повідомляємо до вашої уваги, що зйомка містить сцени графічного насильства.

Навряд чи була потреба про це говорити. Цими днями графічне насильство було повсюди.

Вони виводили людей з лісу. Здебільшого дітей, хоча серед них траплялися й жінки. Деякі діти були голими. Одна з жінок також була оголена, хоча й притискала до себе сукню.

— Вони це всю ніч крутять, — сказав Джейкоб. — Новини смакують це. Поглянь. Поглянь на автомобілі.

З поля можна було добре розгледіти шосе. З-за рогу з'явилося чергове авто, а за ним — пікап. Обидві машини сповільнилися, проїжджаючи повз поле, а тоді знову прискорилися.

Жінок та дітей, яких вивели з затінку дерев, зігнали в тісний гурт. Дітлахи плакали. З відстані їхні голоси разом звучали, наче перший пронизливий вітерець осені. Одна з жінок узяла маленького хлопчика на руки й притулила до себе. Спостерігаючи за цим, Гарпер відчула, як її пронизало коротке, проте сильне відчуття дежа-вю, — неймовірна певність, що вона дивилася на себе саму десь у майбутньому. Бачила власну загибель.

Оголена жінка, яка стискала власну сукню, кинулася до одного з чоловіків у дощовику. Здался здавалося, що її спину спочатку порізали, а тоді зашили блискучими золотистими нитками: драконячою лускою. Вона відпустила сукню й підступила, гола, до штурмової гвинтівки.

— Як ви смієте! — завищала жінка. — Пустіть нас! Це Амери...

Перша рушниця могла вистрілити й випадково. Щодо цього Гарпер була не певна. Та зрештою, вони привели їх на це поле, щоб розстріляти, тому якось хибно було думати, що когось застрелили випадково. Слово «передчасно», мабуть, пасувало для цього краще. Дуло рушниці зблиснуло. Оголена жінка продовжувала йти — один крок, другий, а тоді, гойднувшись, упала в траву й зникла.

Потому коротку мить — достатньої лише для того, аби перевести подих — панувала розгублена, спантеличена тиша. Чергове авто з'явилося й почало уповільнюватися.

Загриміли решта рушниць, усі разом, мов феєрверки в липневу ніч. Дула гвинтівок зблискували, наче спалахи камер папараці, що фотографують, як Джордж Клуні вилазить з лімузина. Щоправда, Джордж Клуні був мертвий — згорів живцем під час гуманітарної поїздки до Нью-Йорка.

Авто на шосе, проминаючи їх, повільно повзло, бо водій хотів подивитися. Жінки та діти падали, поки рушниці гриміли під вересневим дощем. Авто помчало геть.

Чоловік у дощовику пропустив одну дитину, маленьку дівчинку, схожу на фею, що, затинаячись, бігла полем до оператора, який зі сховку вів зйомку з мобільного телефону. Вона стрімголов неслася лукою, наче тінь від хмари. Гарпер дивилася, стискаючи обома руками книгу для маляти, затамувавши подих, подумки промовляючи потаємне бажання: «Відпусти її. Дай втекти». Тоді дівчина згорнулася вдвоє й завалилася вперед, і Гарпер зрозуміла, що це була навіть не людина. Річ, що перетинала луку, була лише сукнею, яку гола жінка стискала в руках. На якусь мить вітер змусив її кружляти, от і все. Тепер танок скінчився.

Передача повернулася до студії. Репортер стояв перед широкоекранним телевізором, на якому крутився той самий запис. Стоячи до нього спиною, він заговорив рівним, спокійним голосом. Гарпер не могла розчути його слів. Джейкоб теж говорив, але що саме, Гарпер також не чула.

Вона заговорила, заглушивши їх обох:

— Вона не здалася тобі схожою на мене?

— Про що ти говориш? — запитав Джейкоб.

— Жінка, яка обіймала маленького хлопчика. Мені здалося, вона схожа на мене.

Репортер сповіщав:

— ...демонструє небезпеку людей, які заразилися й не стали шукати належної...

— Я не помітив, — промовив Джейкоб. Хвилювання здушило його голос.

— Джейкобе, скажи мені, що сталося.

— Я захворів.

Відчуття було таким, наче вона вмить зірвалася на ноги, хоча й не поворушила жодним м'язом. Вона сиділа на краєчку дивана. У голові трохи паморочилося.

— У тебе виступила смуга?

— Маю гарячку.

— Гарязд. А мітки на тобі є?

— На ступнях. Я гадав, це синець. Учора впустив мішок з піском на ступню, тому гадав, що це лише синець. — Якусь мить здавалося, що він заплаче.

— Ох, Джейкобе. Надішли мені знімок. Я хочу поглянути.

— Я не хочу, щоб ти дивилася.

— Будь ласка. Заради мене.

— Я знаю, що це таке.

— Будь ласка, Джейку.

— Я знаю, що це таке, а ще в мене гарячка. Мене, чорт, лихоманить усього. Сто один температура^[29]. Всього лихоманить, а ще я спати не можу. Мені постійно сниться, що ковдри у вогні, і я вистрибую з ліжка. Тобі таке теж сниться?

Ні. Її сні були набагато гіршими. Настільки жахливими, що вона недавно вирішила перестати спати. Безпечніше було залишатися без сну.

— Нащо тобі взагалі здався мішок з піском? — запитала вона. Не тому, що їй це було цікаво, а лише щоб відволікти його від розмов про інфекцію.

— Мусив повернутися на роботу. Мусив був ризикнути. Ризикнути заразити решту людей. Ось у таке становище ти мене загнала.

— Про що ти говориш? Я не розумію.

— Якби я просто зник, люди почали б цікавитися, куди я подівся. Могли прийти до нас додому й знайти там тебе. Ціна твого життя — це чужі життя. Ти зробила з мене потенційного вбивцю.

— Ні. Джейкобе, ми вже про це говорили. Поки луска не проступає на тілі, ти не заразний. Майже всі дійшли згоди щодо цього. Та навіть тоді ти можеш передати хворобу лише дотиком. Тому не думаю, що ти вже став масовим вбивцею. То що там з тим мішком?

— На днях, за наказом Нацгвардії, усіх викликали з Громадських робіт до Моста Піскатау. Облаштувати вогневу позицію, щоб відстрілювати усіх хворих покидьків, які спробують проїхати крізь новий контрольний пункт. Чому ми говоримо про сраний міст?

— Я хочу, аби ти надіслав знімки мітки на своїй нозі, — промовила вона до нього. Її тон тепер звучав спокійніше. Прорізався голос медсестри.

— А ще я думаю, що воно у мене в *голові*. Часом відчуття таке, наче шпильками мозок поколює. Наче там сотні маленьких голочок.

Гарпер затнулася. Це вперше він сказав щось таке, що звучало не просто істерично, а божевільно.

Коли вона продовжила говорити, її голос був спокійний і впевнений.

— Ні. Джейкобе, *ні*. З часом вона вкриває мієлін у мозку та нервах, та цього не стається, аж поки драконяча луска не вкриє все твоє тіло.

— Я, чорт, *знаю*. Я, чорт, *знаю* що ти зі мною зробила. Ти нас обох вбила, і наше маля, щоб задовольнити своє его.

— Що ти верзеш?

— Ти добре *знала*, що працювати в тому шпиталі небезпечно, але тобі так і кортіло почуватися важливою. Є в тебе цей пунктик, Гарпер. Ця *потреба*, щоб хтось тебе обійняв. Ти вічно шукаєш нагоду побути зі скривдженими, заклеїш їм пластирем болячку й маєш дешеву прихильність задарма. Тому ти й стала шкільною медсестрою. У малого з подряпанним коліном легко видавити цьом. Діти кого хочеш полюблять, якщо їм дати льодяник за пенні та заклеїти пластирем вавку.

Від розбещеної люті, що бриніла в його голосі, їй відняло мову. Вона ніколи раніше не чула від нього подібного.

— Вони були в розпачі, — відказала Гарпер. — Потребували кожної медсестри, яку тільки могли знайти. Шпиталь звертався до вісімдесятип'ятирічних сестер, які вже давно були на пенсії. Я не могла просто сидіти вдома, дивлячись по телеку, як помирають люди і нічого не робити.

— Нам треба вирішити, — промовив він. Майже проскиглив. — Я не хочу згоріти нахер живцем. Чи щоб мене вполювали та пустили на м'ясо десь у полі, поки я благатиму пощади.

— Якщо ти не спиш, це може пояснити високу температуру. Ми не знаємо напевне, чи ти хворий. Часом гарячка вказує на початок інфекції, але не завжди. Навіть не зазвичай. У мене гарячки немає. Мені потрібно, щоб ти надіслав знімок своєї ступні.

Почувся незграбний стукіт, приглушені удари, тоді клацання — звук знімку з камери телефону. П'ятнадцять секунд нічого не було чути, окрім його втомленого, жалюгідного дихання.

Їй надійшов знімок темної оголеної ступні, простягнутої на якійсь робочій клейонці. Зверху ступня виглядала як суцільне криваве садно.

— Джейку, — промовила вона. — Що це таке?

— Я намагався відшкребти її, — відповів він. Його голос був майже похмурим. — У мене стався зрив. Я шкріб її наждаком.

— Ще смуги в тебе на тілі є?

— Я знаю, на що воно було схоже, до того як мені зірвало дах.

— Цю штуку не можна шкребти, Джейку. Це те саме, що шкребти сірникову коробку. Залиш її в спокої, — вона опустила телефон і знову поглянула на знімок ноги. — Я хочу побачити ще смуги, перш ніж ти остаточно накрутиш себе, що маєш драконячу луску. На початку досить важко розрізнити синець від смуги, але якщо ти даси її спокій...

— Нам треба визначитися, — сказав він знову.

— Визначитися з чим?

— Як ми померемо. Як ми це зробимо.

По телевізору крутили сегмент про далматинців — жінок та підлітків, які готували обіди та кекси бригадам пожежників-добровольців.

— Я не збираюся себе вбивати, — сказала Гарпер. — Я тобі вже це казала. У мене під серцем дитина, і я маю намір її народити. Я можу

зробити кесареве в березні наступного року.

— Березні? Зараз *вересень*. У березні ти вже купкою *жаринок* будеш. Чи живою мішенню для кремаційного загону. Хочеш померти, як ті люди в полі?

— Ні, — стишено відповіла Гарпер.

— Я знаю, що ти зі мною зробила, — докладаючи зусиль, він уривчасто видихнув повітря. — Я *знаю*. У мене постійно обсипає жаром руки й ноги. Мені подобається, що ти зробила свою роботу настільки суспільно свідомою, настільки зріднилася з громадою, навіть якщо це було лише спробою задовольнити власний нарцисизм. Треба було тоді оточити себе плаксивими дітлахами. Через те приємне відчуття, коли ти витираєш їм сльози. Не існує безкорисливих вчинків. Коли люди роблять щось для навколишніх, це завжди має якісь особисті психологічні причини. Але мене досі трохи нудить від того, наскільки ти зациклена на власних потребах. Тобі навіть байдуже, скільком людям передасиш хворобу. Поки ніщо не відриватиме тебе від манії врятувати ще одне дитя.

Він намагався її спровокувати на сварку, змусити казати речі, про які вона потім шкодуватиме. Гарпер взяла інший напрям.

— Цей жар. Такого я раніше не чула. Це не симптом...

— Це не *твій* симптом. Він мій. Не роби вигляду, наче ти сраний лікар. Срана магістерка з медичного догляду, і три роки роботи в початковій школі не роблять з тебе доктора, чорт, Хауса. Ти витираєш піт з верхньої губи лікаря, коли він закінчує операцію, і струшуєш член, коли він відлив.

— Може, тобі варто прийти додому. Я можу оглянути тебе, не торкаючись. Може, мені вдасться тебе переконати.

— Я почекаю, — відказав він. — Поки не впевнюся. А тоді повернуся додому. І тобі краще там бути. Бо ти обіцяла.

— Джейкобе, — сказала вона, але він уже поклав слухавку.

Жовтень

Одного спекотного сірого ранку, за кілька днів після останнього дзвінка Джейкоба, електрики знову не стало, але цього разу з кінцями.

На той час із запасів у Гарпер залишалися хіба запилені бляшанки в глибині буфету, і вона ніяк не могла пригадати, коли їх купувала. Восстаннє вона полишала будинок ще в переддень того, як уперше побачила смугу в себе на нозі. Не наважувалася. Може, їй і вдалося б замаскуватися — луски на руках та обличчі вона не мала — але серце здригалося від самої лише думки, що вона випадково наштовхнеться на когось у крамниці й тим самим прирече його на смерть.

Частина її вагалася, чи їстиме вона «Кріско»^[30]. Інша частина нашіптувала, що буде, і то скоро. Гарпер також приберегла трохи порошку какао, сподіваючись, що він смакуватиме, як шоколадний пудинг.

Не було окремої миті, коли вона вирішила: «Треба вирушати». Вона не вирішувала годинами, чи час їй вже ризикнути та покинути домівку, де зовсім скоро не залишиться ніяких харчів.

Втім, одного дня вона познімала увесь одяг з мотузки на задньому ганку й почала складати його купкою на ліжку поряд з «Портативною мамою». Спершу це був лише набір речей, які вона збиралася заховати: деякі футболки, пара джинсів, її треники. Але так само це виглядало як купа речей, які вона узяла б із собою, якби довелося пакуватися в авто та кудись рушати. Коли вона відчинила шафу, то на власний подив почала діставати речі назовні, а не навпаки.

У неї не було жодної мети, жодного плану, практично жодних думок. Нею рухала лише напівсформована ідея, що було б розумно спакувати деякі речі до свого старого саквояжа на випадок, якщо доведеться поспіхом залишити будинок. Здебільшого вона була на автопілоті, ширяючи без наміру й цілі, мов листок від невгамовного осіннього бризу. Гарпер увімкнула радіо — бумбокс «Гелло Кітті» ядуче рожевого кольору, який працював на батарейках D — і почала складати речі під радіостанцію класичного року: Том Петті та Боб Сігер забезпечували їй акустичний еквівалент шпалер.

Та якоїсь миті її свідомість повернулася в теперішнє, і вона зрозуміла, що музика припинила грати. Ді-джей уже якийсь час белькотів монолог. Вона впізнала цей голос: схриплий, скрипучий бас колишнього жартівника-ведучого ранкового шоу. Чи, може, він був отим ведучим-консерватором? Їй ніяк не вдавалося пригадати, а ще з думок геть вилетіло його ім'я. Коли він заводив мову про себе — що він робив часто — то називався Мальборо-Меном: через усіх паяльників, яких викурив. Так він називав людей, хворих на драконячу луску — паяльники.

З бундючною самовпевненістю він розводився, що колишній президент став чорнішим, ніж раніше, оскільки зварився живцем від драконячої луски. Казав, що після ефіру разом із кремаційним загоном полюватиме на паяльників, вистежуватиме їх у сховках і спопелятиме. Гарпер сиділа на ліжку, слухаючи з відразою й зачудуванням, коли він розповідав, як змусив трьох дівчаток зняти з себе футболки, щоб переконатися, чи немає драконячої луски у них на цицьках.

— Здорові американські цицьки, ось за що ми боремося, — казав він. — Це треба внести до Конституції. Кожен чоловік має право на життя, свободу та вільні від мікробів буфери. Звикайте, дівки. Якщо ми з'явимося у вас на порозі, будьте готові виконати свій патріотичний обов'язок і показати ваші волелюбні, не загіджені вірусом дійки.

Гарпер від несподіванки підскочила, коли дверний молоток гупнув об двері, перелякавшись, що кремаційний загін вже прийшов по неї. Звук вийшов по-своєму навіть страшнішим за крик на вулиці чи пожежну сирену. Як кричали люди, вона чула що не день, а як гуділи сирени — ледь не щогодини. А от коли хтось востаннє стукав у двері, пригадати не могла.

Вона перетнула коридор і глянула у вічко. На ганку перед дверима стояли Тигр Тоні і Капітан Америка, тримаючи в руках зморшкуваті пластикові пакети. Позаду них, у кінці під'їзної доріжки, спиною до будинку сидів, смаячи цигарку, чоловік — цівка диму відділялася від його голови.

— Солодощі та проказа, — пролунав стишений голос. Дівочий голос.

— Солодощі чи... — почала була Гарпер і затнулася. — Ще ж не Геловін.

— А ми вирішили почати раніше!

Її гнівало, що якийсь ідіот відправив дітей колядувати солодощі посеред чуми. У неї були досить жорсткі уявлення про батьківство, і така поведінка не підпадала під її стандарти. Це обурило її внутрішню англійську няню, і їй захотілося тицьнути безсоромному дорослому в око парасолькою.

Гарпер зняла куртку з гачка й надягла на себе, щоб приховати мальовничий орнамент драконячої луски, який вкривав її руки. Вона відчинила двері, залишивши їх на ланцюжку, і визирнула крізь шестидюймовий просвіт.

Дівчинці з однаковим успіхом могло бути як вісімнадцять, так і тринадцять років. З обличчям, схованим за маскою Капітана Америки, сказати було неможливо. Голова в неї була поголеною, і, якби не голос, Гарпер запросто могла переплутати її з хлопчиком.

Її брат був, певно, вдвічі молодшим за неї. Його очі, що виглядали зі щілин у масці Тигра Тоні, були дуже тьмяними — блідо-зелений відтінок порожньої пляшки з-під кока-коли.

— Солодощі та проказа — повторила Капітан Америка. Золотий медальйон у формі книги звисав на її поїденому міллю светрі.

— Не варто вам стукати в двері по цукерки. — Гарпер знову глянула на чоловіка, що курих на узбіччі, стоячи спиною до будинку. — Це ваш батько?

— Ми тут не по солодощі, — відповіла їй Капітан Америка. — Ми їх вам самі принесли. І проказу теж маємо. Можете і те, і те отримати. Тому це й солодощі *та* проказа. Ми подумали, що це підбадьорить людей.

— Вам все одно не слід були надворі. Люди хворіють. Якщо хтось хворий зачепить здорову людину, то може передати їй ту напасть, що має. — Вона підвищила голос і закричала повз них. — Агов, друже! Цим дітям не місце надворі! У розпалі інфекція!

— Ми в рукавичках, — відповіла Капітан Америка. — І ми вас не торкатимемося. Ніхто нічого не підхопить. *Обіцяю*. Санітарія наш пріоритет номер один! Не хочете побачити ваші солодощі?

Вона штурхнула ліктем хлопця.

Тигр відкрив свій пакет. Усередині була пляшечка цукрованих жувальних вітамінів — пренатальних, як упізнала Гарпер. Вона підвела голову, подивившись спершу на одну дитину, а тоді на іншу.

— Що *це* таке?

— На смак як «Саур Петч Кідс»^[31], — промовила Капітан Америка. — Але вдень можна тільки дві. З вами все гаразд?

— Тобто, чи зі мною все *гаразд*? Постривайте-но. Хто ви такі? Думаю, мені слід поговорити з вашим батьком. — Вона підвелася навшпиньки й прокричала над їхніми головами. — Я хочу з вами поговорити!

Чоловік, який сидів на узбіччі, не глянув на неї — лише змахнув рукою у сонному, зневажному жесті. Чи, може, то він лише відганяв дим від свого обличчя. Тоді випустив вервечку кілець диму в післяобіднє повітря.

Капітан Америка кинула побіжний погляд через плече на чоловіка.

— Це не наш батько. Наш батько не з нами.

Гарпер опустила погляд. Хлопчина досі тримав пакет розкритим, показуючи їй вміст.

— Це пренатальні вітаміни. Звідки вам відомо, що я вагітна? — запитала вона. — По мені ж не видно. Чекайте. Чи *видно*?

Їй відповіла дівчинка.

— Поки ні.

— Хто вас сюди відправив? Хто наказав дати це мені?

— А вони *не потрібні* вам? Якщо не треба, можете не брати.

— Мова не про те, чи потрібні вони мені. Ти дуже чемний, і я *взяла б*, просто...

— Тоді беріть.

Хлопчик повісив пакет на дверну ручку і відступив. За хвилику Гарпер простягнула руку крізь просвіт і забрала пакет у дім.

— Тепер час для прокази, — сказала дівчинка й розкрила свій пакет, щоб Гарпер побачили, що в ньому.

Тигру Тоні, здавалося, не було що сказати. Він не видав жодного звуку.

Гарпер зазирнула до пакету. У ньому лежав свисток, обгорнутий у пластик.

— Вони дуже гучні, — мовила Капітан Америка. — Їх чутно звідси аж до Готелю Вентворт. Навіть глухий почує. Беріть.

— У пакеті більше нічого немає, — сказала Гарпер. — Там немає більше жодних проказ.

— Ви наша остання зупинка.

Вперше за увесь час Гарпер задумалася, чи вона не спить. Розмова була дуже подібною до тих, які бачиш уві сні. Діти в масках здавалися чимось *більшим*, аніж просто дітьми. Наче якісь *символи*. Коли дівчинка розмовляла, здавалося, говорила якоюсь таємною говіркою снів; психолог годинами розгадував би цю головоломку. А ще хлопець. Він просто стояв і витріщався на неї. Жодного разу не кліпнув. Коли Гарпер говорила, він дивився на її уста так, наче хотів поцілувати.

Вона відчула короткий, проте майже болісний поштрик надії. Може, це *все* лише сон. Може, у неї був кепський випадок грипу, чи чогось гіршого за грип, і все, що сталося за останні три місяці, було лише видінням, навіяним хворобою. Хіба не чогось такого науявляла б собі уві сні людина, якби її лихоманило від грипу? Можливо, їй лише *примарилося*, що Джейкоб її покинув і вона залишилася наодинці в цьому інфікованому, палаючому світі, а її єдиними за кілька місяців відвідувачами були двійко дітей у масках, в яких що не репліка, то послання з печива з пророцтвом.

«Я візьму цей свисток, — думала Гарпер, — а якщо подмухаю в нього, сильно подмухаю, то гарячка спаде, я прокинуся в ліжку, уся вкрита потом, а Джейкоб буде поряд, прикладаючи холодну ганчірку до мого чола».

Дівчина повісила пакет на дверну ручку та відступила. Гарпер узяла його, притискаючи зморшкуватий пластик до грудей.

— Ви певні, що з *вами все гаразд*? — запитала дівчинка. — Вам щось *потрібно*? Крім солодоців та прокази? Ви більше не виходите назовні.

— Звідки ти знаєш, що я більше не виходжу? Як довго ви стежили за мною? Не знаю, що ви собі надумали, але мені не подобаються ці забавки. Не тоді, коли гадки не маю, з ким граю. — Вона поглянула повз них, знову звівшись навшпиньки, і крикнула до чоловіка, що сидів спиною до неї. — Мені не подобаються ці забавки, друзяко!

— З вами все гаразд, — промовила Капітан Америка впевненим, стверджувальним тоном. — Як щось знадобиться, просто кличте.

— Кличте? — перепитала Гарпер. — Як я маю вас кликати? Я навіть не знаю, хто ви такі.

— Це нічого. Зате ми знаємо, хто *ви* така, — відказала Кеп, стискаючи хлопця за плече й розвертаючи геть.

Вони швидко спустилися доріжкою до вулиці. Коли дійшли до узбіччя, чоловік, що сидів, підвівся на ноги, і вперше Гарпер побачила, що він не курил цигарок, — він сам курився. Він пустив ротом останню хмарку куряви, яка розчинилася на сотні крихітних метеликів диму. Вони розлетілися, гарячково чкурнувши від задимленого ранку.

Гарпер грюкнула дверима, відсмикнула ланцюжок, розчахнула двері та зробила три рвучкі кроки подвір'ям.

— Агов! — гукнула Гарпер. Серце шалено калатало в грудях, наче вона щойно нарізала декілька кіл довкола будинку.

Чоловік озирнувся через плече, і вона побачила, що він у масці Гілларі Клінтон. Вперше вона помітила, що на ньому жовті штани, які трохи відсвічували, наче ті, що їх носять пожежники.

— Агов, повернися! — кричала вона.

Чоловік поквапом відвів дітей узбіччям, зникаючи за парканом. Хлопчик майже підстрибував.

Гарпер перетнула пожовклий газон, досі стискаючи пакет зі свистком у долонях. Вона дісталася узбіччя і роздивилася увсебіч у пошуках їхнього сліду, кліпаючи від імли, що незмінно застинала вулицю. Сьогодні вона була густішою; бліда маса, що поступово стирала дорогу, тож далі кварталу годі було щось побачити. Дим поглинав будинки, газони, телефонні стовпи, навіть саме небо. Чоловіка з дітьми він поглинув так само. Гарпер витріщалася, шукаючи їх, і в неї сльозилися очі.

Коли вона повернулася до будинку, то знову зачинила двері на ланцюжок. Якщо з'явиться Карантинний патруль, той ланцюжок може забезпечити їй достатньо часу, щоб спуститися до підвалу, вийти через задні двері, а далі — у ліс. Із її саквоюжем. І свистком.

Вона вертіла свисток у руках, гадаючи, наскільки він гучний, коли до неї дійшло, що в будинку повисла абсолютна тиша. Ані музики, ані Мальборо-Мена. Якоїсь миті протягом останніх хвилин батарея радіо «Гелло Кітті» здохла. Двадцять перше століття — як і її замасковані відвідувачі — хутко й непросто втекло від неї, залишивши напризволяще.

«Солодоці та проказа», — подумалося їй.

12

Коли батарея її телефону поволі здихала, вона знала, що настає час зробити дзвінок, який вона все відкладала — якщо прочекати ще бодай день, то змоги зробити цей дзвінок може більше й не бути. Гарпер випила келих білого вина, щоб трохи розслабитися, і подзвонила братові. Слухавку підняла її невістка Лінді.

У свої двадцять років Лінді перетворила хобі трахатися з басистами другорядних рок-гуртів на роботу на студії звукозапису у Вудстоці, де й була зайнята, коли зустріла Коннора. Він тоді грав на бас-гітарі в прог-метал гурті, який називався «Незламні». Тільки вони такими не були. На Коннора чекала лисина розміром з чайне блюдо й робота установником джакузі, а Лінді стала інструктором у розкішному тренажерному залі, де вчила танцям на пілоні домогосподарок, позаочі порівнюючи це з дресировкою моржів: «Хочеться почати кидати в них сардини просто за те, що не гепнулися, роблячи повний оберт». Невдовзі по тому Гарпер занедбала власне членство в тренажерці: усе ніяк не могла припинити хвилюватися, що про неї говорять за спиною тренери.

— Як справи, Лінді? — запитала Гарпер.

— Не знаю. У мене трирічна дитина. Я надто втомлена, щоб думати, як у мене справи. Запитай ще раз через двадцять років, якщо хтось із нас ще буде живий. Ти, певно, хотіла Кона, — вона опустила слухавку й закричала: — Конне! Сестричка!

Кон підійняв слухавку.

— Агов, Сестричко! Як ся маєш?

— Маю великі новини для тебе, — промовила вона.

— Ти про ченця? Ченця в Лондоні?

— Ні. Який ще ченець?

— Того, якого пристрелили, коли він намагався потрапити до будівлі ВВС. Ти не чула про ченця? Він та з ним ще троє. Вони всі були хворі. Давно та довго — той ченець тинявся з болячкою ще з лютого. Вони припускають, що він міг заразити буквально тисячі людей. А ще вони гадають, що він збирався заразити всіх у відділі новин, щоб зробити політичну заяву. Тероризм шляхом хвороби.

Скажений мудило. Світився наче лампочка, коли вони його прикінчили.

— Знаєш, це не зовсім хвороба. Не в класичному розумінні. Це не мікроб. Це спора.

— Ага. Вони поспілкувалися з його послідовниками, коли їх пов'язали. Він розказував, що можна *навчитися* контролювати хворобу й не заражати інших. Нібито зможуть повернутися додому та жити серед нормальних людей. А якщо й заразять близьку їм людину, то нічого — можуть і її навчити контролювати хворобу. У нього, певно, весь мозок та болячка проїла. У тебе були такі пацієнти в лікарні, правда ж? Помішані зі спорою по всьому мозку?

— Воно дістається мозку, але я не певна, що деякі люди божеволіють саме від цього. Постійно чути, що ти щомиті можеш спалахнути — це той ще тиск на психіку людини. Напевно, справжнім сюрпризом є те, що хтось ще залишається при здоровому глузді. — Їй на думку спало, що вона досить скоро й сама дізнається, чи впливає луска на психічний стан людини. Вона вже, либонь, почала вкривати і її мозок.

— Ти не про ченця-терориста хотіла поговорити? — запитав Коннор.

— Я вагітна, — сказала вона.

— Ти... — промовив він. — Божечки, Гарпо! Боже ж ти мій! Лінді! Лінді! Гарпо і Джейк завагітніли!

Гарпер почула, як на задньому плані заговорила Лінді:

— Вона вагітна, — рівним тоном, цілком позбавленим торжества. Тоді вона ще щось додала, стисненим голосом; прозвучало це як питання.

— Гарпо! — заговорив Коннор. Він намагався здаватися радісним, та вона чула якусь напругу в його голосі і знала, що Лінді сказала щось огидне. — Я дуже, дуже щасливий за тебе. Ми навіть не знали, що ви *старалися*. Ми думали...

Вона почула, як на задньому плані, цілком чутно, Лінді промовила:

— Ми думали, що треба бути божевільною, щоб завагітніти в розпал чуми, після місяців постійного контакту з інфікованими людьми.

— А мама з татом знають? — запитав Коннор схвильованим голосом. Тоді, до того, як вона встигла відповісти, додав: — Стривай.

Було чутно, як він притуляє слухавку до грудей, щоб приглушити її — дія, яку вона бачила десятки разів. Гарпер зачекала, поки він повернеться до неї. Нарешті він це зробив.

— Агов, — сказав він, захеканий, наче щойно збіг сходами. Може, він побіг нагору, щоб забратися подалі від Лінді. — На чому ми зупинилися? Я такий щасливий за тебе. А стаття тобі вже відома?

— Для цього ще зарано, — вона зробила глибокий вдих і промовила, — як би ти поставився до того, щоб я деякий час у вас погостювала?

— Думаю, я б спробував тебе відмовити. Останнє, що тобі зараз треба — це подорожувати. І тридцяти миль не проїдеш, щоб не наштовхнутися на заставу. І це ще квіточки. Якби з тобою щось сталося, я б собі нізащо не пробачив.

— Але якби я могла приїхати, — чисто гіпотетично — то що, якби я завтра опинилася у вас на порозі?

— Почав би з обіймів, а там уже було б видно. А що Джейкоб про це думає? Може, у нього є якийсь знайомий, що має власний літак? Дай-но йому слухавку, я хочу переказати свої вітання.

— Не можу. Ми з Джейкобом більше не живемо разом.

— Тобто ти не можеш... що сталося? — запитав Коннор. Якусь мить він мовчав. Тоді заговорив знов. — О Господи, він хворий, так? Ось чому ти хочеш приїхати. *Господи*, я відчув, що ти поводишся дивно, але подумав — ну, ти вагітна, це очікувано.

— Я не знаю, чи *він* хворий, — м'яко мовила вона. — Але я — так. Оце й є погані новини, Конноре. Я занедужала шість тижнів тому. Тому, якби я й опинилася в тебе на порозі, обійматися ти захотів би в останню чергу.

— Що ти маєш на увазі? — його голос звучав тихо й налякано. — Як?

— Не знаю. Я була обережна. Це не могло статися в шпиталі. Ми там були в гумі з ніг до голови, — її знову здивував той спокій, з яким вона дивилася в обличчя власному недугу. — Конноре. З утроби кепський хазяїн для спори. Є великий шанс на те, що дитина народиться здоровою.

— Стривай. Стривай-стривай-стривай. Тобто... *О Боже*. — Судячи з голосу, він ледь стримувався, щоб не заплакати. — Ти ж зовсім

дитина. Навіщо тобі заманулося працювати в цьому шпиталі? Якого хріна тобі треба було туди пхатися?

— Їм потрібні були медсестри. А я якраз медсестра. *Конноре*. Я можу жити з цим місяці. *Місяці*. Достатньо довго, щоб дитина народилася з кесаревим. Я хочу, щоб він залишився з тобою та Лінді, коли мене не стане. — Думка про Лінді як матір її ненародженої дитини не тішила, та вона примусила себе про це не думати. Принаймні з Коннора був би хороший батько: люблячий, терплячий, веселий і трохи старомодний. А для важких часів у її дитини буде «Портативна мама».

— Гарпер. Гарпер, вибач. — Голос у нього був напружений, він говорив ледь не пошепки. — Це несправедливо. Ти завжди така чемна з людьми. Це просто несправедливо.

— *Тс-с. Тс-с*, Конноре. Ти потрібен цьому маляті. І мені потрібен.

— Атож. Ні. Тобто — хіба тобі не краще звернутися до лікарні?

— Не можу. Не знаю, як у Нью-Йорку, а тут, у Нью-Гемпширі, вони відправляють хворих до карантинного табору в Конкорді. Це нехороше місце. Там не надають медичної допомоги. Навіть якщо дитя виживе, я гадки не маю, що з ним там зроблять. Де розмістять. Я хочу, щоб дитя було в тебе, Конноре. У тебе та Лінді. — Навіть вимовляти ім'я Лінді було важко. — Та й крім того, коли людей зі спорою збирають гуртом, це інколи призводить до ланцюгової реакції. Тепер ми це знаємо. Ми спостерігали це в шпиталі. Потрапити до табору, повного інфікованих людей, дорівнює смертному вироку. Для мене та, швидше за все, для дитини.

— А як щодо *нашої* дитини, Гарпер? — різкий і гучний, пролунав голос Лінді. Вона підняла другу слухавку. — Вибач. Ти, чорт, вибач, що я почуваюся зле. Я навіть уявити не можу, через що ти зараз проходиш. Але Гарпер. У нас *трирічна дитина*. А ти хочеш, щоб ми *переховували* тебе? Хочеш, щоб ми взяли тебе до себе й ризикували заразити власну *дитину*? *Себе*?

— Я можу пожити в гаражі, — прошепотіла Гарпер, та навряд чи Лінді почула.

— Навіть якщо ти не заразиш нас, що як хтось дізнається про все? Що тоді буде з Коннором? Зі мною? Вони закривають людей, Гарпер. Ми, мабуть, тільки *розмовляючи* з тобою, вже порушили десь шість федеральних законів, — сказала Лінді.

Заговорив Коннор.

— Лінді, поклади телефон. Дай поговорити з сестрою.

— Нічого я *не* покладу. Ти *не* прийматимеш цього рішення без мене. Я *не* збираюся давати їй підмовити тебе ризикувати нашими життями. Хочеш побачити, як наш хлопчик нахер живцем згорить? Ні. Ні. НЕ БУТИ цьому.

— Лінді. Це особиста розмова. — сказав, проскигливши, Коннор. — Це стосується лише мене та Гарп.

— Коли справа заходить про рішення, які впливають на безпеку нашої дитини, це стосується не лише вас, це стосується *Лінді*, — заговорила вона. — Я поклала б життя за будь-кого з вас, та я не ризикуватиму життям власного сина. І несправедливо мене просити про таке. Бути героєм вже не варіант, коли в тебе маленька дитина. Я це знаю, і Гарпер, і ти теж це знаєш. Якщо ти цього не знала до вагітності, знаєш тепер. Ти хочеш, щоб твоє дитя було в безпеці. Я розумію, *бо хочу того ж для свого*. Мені шкода, Гарпер. Правда. Та ти свій вибір зробила. Ми робимо свій. Він, може, і не героїчний, але вбереже нашого хлопчика, поки все це не закінчиться.

— Лінді, — почав благати Коннор, хоча про що саме, Гарпер не була певна.

Бо Лінді була жахливою, жахливою людиною. З тих, кому подобалося бути матір'ю лише тому, що це давало змогу знущатися з чоловіка й дитини. Усе, що стосувалося її, було бридким — від гидкого гачкуватого носа та маленьких гидких цицьок до гидкого пронизливого голосу... але вона мала рацію. Тепер Гарпер була зарядженою зброєю, а зарядженій зброї не місце поряд з дитиною. Вже не вперше на думку їй спало, що обрати життя якоюсь мірою було страшним вчинком — вчинком, породженим чванливою, навіть убивчою пихою. Її смерть тепер стала певністю, і вона відчувала, що тепер все зводилося до того, щоб не забрати нікого з собою. Не поставити нікого під загрозу.

«Та дехто вже в небезпеці. У небезпеці маля».

Гарпер заплющила очі. На журнальному столику горіла пара свічок, і крізь повіки вона могла розгледіти їхнє тьмяне, хворобливо червоне сяйво.

— Конноре, — промовила Гарпер. — Лінді права. Я не подумала як слід. Я просто налякана.

— Ну звісна річ, — сказала Лінді. — Ох, ну звісна річ, Гарпер.

— Помилкою було питати про це. Я надто довго пробула на самоті — Джейкоб пішов ще минулого місяця, тому він би цього теж не зрозумів. Якщо довго пробути наодинці, у голову будуть лізти справді гнилі ідеї.

— Тобі слід подзвонити батьку, — мовила Лінді. — Ввести його в курс справ.

— Що? — вигукнув Коннор. — Господи, татові не можна про це знати! Це його доконає. У нього минулого року був серцевий напад, Лінді. Хочеш, щоб ще один стався?

— Він розумний чоловік. Може, у нього будуть якісь думки. Та й, окрім того, ваші батьки мають право знати. Саме Гарпер мала б пояснити їм те становище, у якому всі ми через неї опинилися.

— Якщо це не зупинить йому серце, то вже точно розіб'є, — забелькотів Коннор. — Лінді. *Лінді.*

— Може, ти й права, Лінді, — промовила Гарпер. — Ти найпрагматичніша з нас. Можливо, з часом мені доведеться зателефонувати татові й мамі. Та не сьогодні. У мене на телефоні залишилося лише три відсотки зарядки, тож я не хочу втратити зв'язок одразу після того, як повідомлю їм кепські новини. Я хочу, щоб ти пообіцяла, що даси мені повідомити їм. Я не хочу, щоб вони почули це від тебе й не змогли потім зі мною зв'язатися. Та зрештою, як ти і сказала: усе це через мене, мені й нести тягар відповідальності.

Гарпер не мала наміру дзвонити батькам і казати їм, що вона, швидше за все, помре менш ніж за рік. Нічого доброго з цього не вийде. Їм було за шістдесят, і вони застрягли в Господній чекальні, більш відомій як Флорида. Звідти вони їй ніяк не могли допомогти, і так само вона не могла дістатися їх; усе що було в їхніх силах, це передчасно почати оплакувати її, а сенсу в цьому Гарпер не вбачала.

Проте ніщо так не примирювало Лінді, як визнання кимось її правоти, і коли вона знову заговорила, її голос зазвучав тихо й спокійно.

— Ну звісно ж, саме тобі слід їм про це сказати. Повідомиш їм, коли зможеш і будеш готова. Якщо їм треба буде з кимось поговорити, ми зробимо все від нас залежне, щоб їх заспокоїти. — Збентеженим, спантеличеним тоном вона додала: — Може, це стане тим, що нарешті поріднить мене й твою матір.

Ось і визирнув сонячний промінчик, подумала Гарпер. Може, їй і судилося згоріти живцем, та принаймні це дасть Лінді змогу зблизитися зі свекрухою.

— Лінді? Конноре? Телефон зараз накриється, і я не певна, коли знову зможу вам подзвонити. У будинку вже декілька днів немає електрики. Можна я побажаю на добраніч Коннору-молодшому? Він вже мав би вкладатися.

— Ох, Гарпер, — промовив Коннор. — Я навіть не знаю.

— Ну *звісно ж* вона може побажати йому на добраніч, — заговорила Лінді, тепер уже на її боці.

— Гарп, ти ж не будеш казати малому, що хвора, правда?

— Ну *звісно ж* не стане, — відказала Лінді.

— Я... я сумніваюся, що варто казати йому ще й про дитину. Не хочу, щоб він забив собі в голову, що скоро матиме... Господи, Гарпер. Це справді важко. — Здавалося, він силкується, щоб не заплакати. — Хотів би я обійняти тебе зараз, Сестричко.

— Я люблю тебе, Конне, — сказала вона. І хай що собі Джейкоб думав про ці три слова, вони досі важили для Гарпер багато. Ці слова були найближчою подобою заклинання, відомою їй, бо мали в собі силу, якої бракувало іншим.

— Я дам слухавку молодшому, — сказала Лінді ніжним, стишеним голосом, наче заговорила в церкві. Почувся пластиковий шурхіт, коли вона поклала другу слухавку.

Заговорив її брат.

— Не злися. І не зненавидь нас, Гарпер. — Він теж говорив пошепки, у його голосі виразно чувся смуток.

— Я б ніколи не змогла, — відповіла вона брату. — Турбуйтеся одне про одного. Те, що сказала Лінді, це лише правда. Ви все правильно робите.

— Ох, Гарп, — сказав Коннор. Він зробив глибокий, здавлений від сліз подих. — А ось і малий.

На якусь мить, поки він передавав слухавку, запала тиша. Може, тому, що було так тихо, Гарпер почула шум на вулиці — шурхіт гравію та гуркіт великої вантажівки, що неслася дорогою. У ці дні вона відвикла чути звуки транспорту після настання темряви. Було введено комендантську годину.

— Привіт, Гарпер, — заговорив Коннор-молодший, повернувши її думками до світу по той бік слухавки.

— Привіт, молодший.

— Татко плаче. Каже, об сьось головою вдарився.

— Цьомни, і йому покращає.

— Гаразд. Ти плачеш? Чому і ти плачеш? Ти *теж* вдарилася головою?

— Так.

— Усі б'ються головою!

— Така от видалася нічка.

Щось грюкнуло. Коннор-молодший заплакав.

— Я *щойно* вдарився головою!

— Не роби так, — відказала Гарпер.

Вона подумки відмітила, відсторонено та напівсвідомо, що велика вантажівка, яку вона чула раніше, і досі була надворі. Досі гуркотіла.

Знову щось грюкнуло.

— Я знову вдарився головою! — вдоволено проказав Коннор. — Ми всі б'ємося головою!

— Більше не треба, — відповіла Гарпер. — А то ще голова розболиться.

— А вона вже розболілася, — сказав він з превеликою втіхою.

Вона поцілувала слухавку з гучним вологим «чмок».

— Я поцілувала телефон. Відчув?

— Ага! Відчув. Дякую. Я вже краще почуваюся.

— Добре.

Дверний молоток гупнув об двері. Гарпер підірвалася з дивану, перелякана, наче почувла на вулиці постріл.

— Ти знову вдарилася головою? — запитав молодший. — Я почув, як сильно гепнуло!

Гарпер зробила крок у бік вхідних дверей. Їй спало на думку, що вона йде в хибному напрямку — варто було б піти до спальні по саквояж. На думку не приходила жодна людина, яка б могла так пізно завітати до неї. І якій Гарпер була б рада.

— *Хочеш*, я цьомну, щоб стало краще? — запитав Коннор-молодший.

— Аякже. Цьом, щоб стало краще, і цьом на добраніч.

Вона почула як він, плямкнувши, цьомкнув слухавку. А тоді Коннор-молодший заговорив ніжним, майже сором'язливим голосом:

— Ну от. Має спрацювати.

— Спрацювало.

— Мені вже час. Треба чистити зубки. А тоді казочка.

— Тоді біжи по казочку, молодший, — промовила вона. — Добраніч.

Вона почула з коридору незнайомий звук: рипучий брязкіт, клац-клац. Приглушений бам. Вона чекала, поки Коннор-молодший побажає їй на добраніч у відповідь, та цього так і не сталося, і зрештою до неї дійшло, що тиша на тому боці слухавки була тепер інакшою. Опустивши телефон, вона побачила, що він сів. Закінчився весь заряд батареї. Тепер ним хіба стос паперу притискати.

Знову почувся скрипучий «клац-клац-бам».

Гарпер увійшла до переднього залу, але спинилася за два ярди від дверей, дослухаючись до тиші.

— Хто там? — запитала вона.

Двері відчинилися на чотири дюйми, перш ніж ланцюг знов зарипів і брязкнув. Джейкоб зазирнув крізь просвіт до коридору.

— Гарпер, — заговорив він. — Гей, може вступиш? Я хочу поговорити.

13

Вона стояла біля входу до вітальні, роздивляючись із коридору той шматочок Джейкоба, який прозирав крізь просвіт між дверима та рамою. Його довге змарніле обличчя вкривала чотириденна щетина. Іноді вони говорили, як це часом буває, про те, хто зіграв би їх в екранізації їхнього життя (чого б це комусь спало б на думку знімати екранізацію життя медсестри з початкової школи та телефонного оператора Департаменту громадських робіт, було зовсім іншим питанням). Його вона бачила у виконанні Джейсона Патріка чи, може, молодого Джонні Демпа — когось смаглявого та жилистого, здатного стати в стійку на руках, але й такого, хто б не гребував писати вірші час від часу. Саме зараз він виглядав як Джейсон Патрік або Джонні Демп у стрічці про героїниці. Його очі гарячково блищали на липкому від поту обличчі. (Підібрати виконавицю Гарпер було значно

простіше — Джулія Ендрюс, ніяк інакше. Джулія Ендрюс у свої двадцять вісім. І зовсім не тому, що вони були хоч чимось подібні, а просто через те, що жодних інших варіантів Гарпер навіть розглядати не хотіла. Якби їм не вдалося дістати двадцятивосьмилітню Джулію Ендрюс, довелося б скасовувати проект).

Додому він дістався не на своєму велику. Позаду нього, побіч тротуару, стояла мирно припаркована одна з міських вантажівок — гарбузового кольору 2,5-тонний «фрейтлайнер» з прилаштованим спереду снігоочисним плугом, пошарпаним й почорнілим від частого вжитку. Вантажівки з плугами ганяли день і ніч, прибираючи уламки з доріг. Постійно десь там палало авто, яке треба було прибрати.

Вона попрямувала вперед коридором, обхопивши себе руками. Повітря, що йшло крізь прочинений дверний отвір, було прохолодним і несло запах осені — той кисло-солодкий аромат яблук і опалого листя з нотками диму. Завжди диму.

— Варто було подзвонити, — сказала вона. — Я не знала, що ти збираєшся зайти. Уже готувалася вкладатися. Певно, я тебе навіть не почувала б.

— Я б якось пробрався. Може, вибив би шибку.

— Добре, що не вибив. У бойлері закінчилося мастило. Будинок і так важко опалювати, навіть без вибитих шибок. Надворі починає холоднішати.

— І не кажи. Не хочеш мене впустити?

Відповіді на це питання в неї не знайшлося, навіть для себе.

Гарпер воліла би, щоб він прийшов удень. Вона легко могла собі уявити, як відсемикує ланцюжок у яскравий, сонячний день. Та з жовтневою темінню, що згущалася за його спиною, і жовтневою прохолодою, яка віяла з прочинених дверей, було неможливо не думати про їхню останню розмову і його обіцянку повернутися додому, що прозвучала майже як погроза.

Вони глибоко вдихнула й промовила:

— Як у тебе справи?

— Краще. Значно краще. Вибач, що налякав тебе.

Він обдарував її винуватим виразом обличчя з-під довгих, майже дівочих вій.

— Як щодо спори? Ти хвилювався, що захворів. Нові мітки на тілі проступали?

— Ні. Нічого. Я запанікував. Мені дах зірвало. Жодних виправдань. Зі мною все гаразд — якщо не рахувати невиліковний приступ сорому. Драконяча луска в тебе, але саме я поведився, як... як... — він відвів погляд убік, до свого «фрейтлайнера», а тоді промовив: — *Прокляття*. Мені піти? І повернутися завтра? Я просто хотів побалакати про все. Мною раптово оволоділо нестримне бажання переконати власну дружину, що я не істеричний шмат лайна.

— Я теж хочу поговорити. Думаю, нам слід це зробити.

— Справді? — запитав він. — Про дитя? Якщо ми збираємося це зробити — якщо справді плануємо заводити дитину — нам потрібен план. Березень ще ой як не скоро. То може ти все ж таки відчиниш цей ствол? Я змерз.

— Зачекай, — відповіла вона.

Гарпер зачинила двері й поклала руку на ланцюжок. Провела ним крізь щілину, до круглого отвору, а тоді спинилася, програвши подумки все щойно сказане ним. Їй щось вчулося. Власні вуха зіграли з нею злий жарт.

— Джейкобе, — промовила вона, тримаючи ланцюжок на місці. — Ти щось сказав про ствол?

— Що? Ні. *Ні*. Я не... то ти мене впустиш? Бо я тут відморожу свою малу вузьку дупу.

Вона поглянула крізь вічко. Він стояв дуже близько, тож їй було видно лише його праве вухо й частину обличчя.

— Джейкобе. Ти мене трохи лякаєш. Покажи, будь ласка, свої руки.

— Гаразд. По-моєму, це ти зараз поводишся як параноїк, але гаразд. Дивись. Ось мої руки.

Він відступив крок від дверей і простягнув руки в обидва боки.

Його ліва нога підскочила й понеслася до дверей. Ланцюг вискочив зі щілини. Двері заїхали їй по обличчю; затинаючись, вона відступила назад і завалилася на підлогу.

З глибокої кишені його спортивок виринула рука зі зброєю — маленьким револьвером. Він не став наводити його на неї. Чоловік зайшов у двері і ліктем зачинив їх по собі.

— Я хочу, щоб усе пройшло по-доброму, — промовив Джейкоб. Він підняв вільну руку, повернувши її долонею, ніби переконуючи в благих намірах.

Вона звелася навкарачки і почала відповзати від нього, намагаючись піднятися.

— Зупинися, — наказав він.

Але Гарпер не спинилася. Їй здавалося, що вона зможе доповзти до рогу, дістатися кухні, спуститися сходами до підвалу, а тоді втекти через задні двері. Коли вона підвелася, він вдарив її по лівій нозі, ззаду, під коліно, і вона знову завалилася на долівку.

— Моя маленька, припини, — промовив він. — Досить.

Жінка повернулася на бік. Джейкоб стояв над нею з револьвером у руках і спантеличено дивився.

— *Зупинися*, — повторив він. — Я не хочу, аби усе було саме так. Хочу, щоб усе сталося, як ми й домовлялися. Щоб усе було по-доброму.

Вона знову почала повзти. Коли він ступив крок до неї, вона вхопилася за бічний столик, на якому стояла дерев'яна лампа, і шарпнула його, намагаючись жбурнути в Джейкоба. Він відкинув його вбік, ледве глянувши — його погляд був прикутим до неї.

— *Прошу*, — сказав він. — Я не хочу робити тобі боляче. Мені стає зле від самої думки про це.

Він простягнув ліву руку, пропонуючи допомогти підвестися. Коли вона не стала її приймати, він нахилився вперед, вхопив її за плече та рвучко поставив на ноги. Щосили пручаючись, вона намагалася вирватися. Тоді він смикнув її, і вона поточилася на нього, припавши чоловіку до грудей. Він ухопив її в обійми, міцно затиснувши.

— *Прошу*, — провадивав Джейкоб, намагаючись її втримати. — Будь ласка. Я знаю, тобі страшно. Мені теж страшно. Ми маємо повне право боятися. У нас обох ця штука, і ми помираємо. — Револьвер впинався їй у спину. Футболка задерлася, і вона відчувала холодний доторк металу. — Я хочу, щоб усе було, як ми й домовлялися. По-доброму. Щоб усе було лагідно й легко. Я не хочу скінчити в розпачі, наляканий і весь у сльозах. І щоб ти так померла я теж не хочу. Я занадто тебе обожнюю.

— Не торкайся мене, — заговорила вона. — Ми не знаємо, чи ти хворий. Я не хочу тебе заразити.

— *Я знаю. Знаю*, що хворий. *Знаю*, що помру. Ми обидва помremo. Питання лише, як саме.

Ослабивши хватку, він почав цілувати її — ніжно, пристрасно. Цілував її волосся. Її чоло. Коли вона заплющила очі, він поцілував її повіки, кожну, а вона затремтіла.

— Тобі не слід мене цілувати, — прошепотіла вона.

— Як мені втриматися, щоб не цілувати тебе? Це найсолодше, що я колись робив.

Вона розплющила очі й поглянула йому в обличчя.

— Джейкобе. Я відчуваю, що ти гарячий, але на тобі не видно жодних міток. Звідки ти знаєш, що заразився?

Він захитав головою.

— Моє стегно. Це почалося вчора. І стає все гірше й гірше. Усе стегно пече.

Правою рукою Джейкоб легко обійняв її за талію, а револьвер вгризався їй у спину. Вільною рукою він торкнувся її щоки, і кісточками пальців ніжно, тендітно провів нею. Вона безпомічно тремтіла.

— Ходімо сядемо. Давай зробимо все, як ми й домовлялися. По-доброму, як ми й хотіли.

Джейкоб відвів її до вітальні, де ще півроку тому вони сиділи разом, пили біле вино та спостерігали, як люди вистрибують з палаючої Спейс-Нідл. Він стискав її плече, наче готувався відірвати руку, відкрутити від тіла, як ніжку від смаженого курчати. Тоді він зрозумів, що робить їй боляче, і відпустив, ковзнувши долонею — ніжно, майже лагідно — вздовж руки.

У червоному саяві свічок кімнатою застрибали тіні.

— Присядьмо, — промовила тінь позаду неї, одна з безлічі. — Поговоримо.

Джейкоб усівся до свого улюбленого крісла, Великого яйця Джейкоба... крісла яйцевидної форми, сплетеного з лози, збоку якого був отвір, де вміщалася подушка. Він був низенькою людиною, тож міг схрестити ноги в позі лотоса, і все одно повністю вміщався в цій плетеній сльозинці. Револьвер він поклав на коліна.

Вона сіла на краєчок журнального столика навпроти нього.

— Я хочу глянути на твоє стегно. Хочу поглянути на луску.

— Ти хочеш сказати мені, що я чистий, але я знаю, що це не так.

— То ти покажеш мені своє стегно?

Він завагався, а тоді простягнув одну ногу з Яйця, трохи повернувшись набік. Джейкоб приспустив пояс своїх спортивок за резинку, щоб показати їй впадину на своєму правому стегні, яке перетворилося на криваве, здерте місиво. Під стібками глибоких швів плоть була чорно-жовтою. Її нудило від одного тільки погляду на це.

— Ох, Джейкобе. Що ти наробив? Я ж казала тобі, якщо знайдеш мітку, облиш її в спокої.

— Мене верне від самого її виду. Верне від думки, що вона на мені. Не знаю, як ти даєш собі раду. Я трохи знавіснів. Пробирав здерти її бритвою. — Він видав здушений, хрипкий звук, бліду подобу сміху.

Гарпер прищулила очі, розглядаючи його ногу.

— Луска твердне й утворює яскраві цятки. Не бачу жодних цяток.

— Воно жовте. Всюди довкола країв.

— Це синець. Це лише синець. Джейкобе... це єдина мітка, яку ти на собі маєш?

— Ще є під колінною чашечкою. І ліктем. Не проси показати їх. Я сюди не на медогляд прийшов. — Він повернувся, щоб усістися як слід. Резинка штанів ляснула на місце.

— І всюди отак?

— Я подер там так само. У мене сталася істерика. Тепер мені соромно, та це правда.

— Не думаю, що це драконяча луска. Я бачила її вдосталь, кому, як не мені, це знати. І Джейкобе: тебе не було в будинку тижнів шість. Майже сім. Якщо ти й досі її не маєш, швидше за все, це означає...

— Це означає, що ти готова сказати будь-що, щоб зупинити те, що станеться далі. Я знав, що ти спробуєш переконати мене, що я не хворий. Та я б увесь сценарій цієї розмови міг заздалегідь скласти. Ти думаєш, я не знаю, як болить опік? Воно болить постійно.

— Бо там інфекція, Джейкобе, але не *trychophyton*. Там інфекція, бо ти всього себе подер, і рана залишилася відкритою й без догляду. Прощу. Ти здоровий. Тобі слід піти. Просто зараз.

— Припини це. Припини торгуватися й брехати. Я не хочу зненавидіти тебе зараз, та кожного разу, коли ти вкотре брешеш мені, намагаєшся врятуватися, мені кортить тебе заткнути.

— Коли ти востаннє їв?

— Я навіть не знаю, як ти можеш говорити про їжу. Може, мені варто вже з усім покінчити. Це жахливо. Не про це ми домовлялися. Ми домовлялися кохатися, слухати музику й читати одне одному улюблені вірші. Зробити з цього затишну, маленьку вечірку на двох. Але ти просто налякана, і якби не зброя, ти б уже давно втекла. Втекла б, покинувши мене помирати на самоті. Без найменшої тіні провини за те, що зі мною зробила. За те, що заразила мене. Я думаю, це і є справжня причина, чому ти мені кажеш, що зі мною все гаразд. Ти не просто брешеш мені. Ти ще й собі брешеш. Ніяк не зізнаєшся собі ж. У тому, що накоїла.

Його голос був спокійний, позбавлений будь-якого сліду істерики, яку вона чула під час їхньої останньої розмови по телефону. Його погляд теж був спокійним. Він дивився на неї з тією холодною витримкою, яка в Гарпер асоціювалася з душевнохворими — людьми, що мали звичку сидіти на лавці десь у парку й жваво базікати зі своїми уявними друзями.

Його новознайдений спокій не те щоб дивував її. Жах був тим вогнем, який заганяв тебе в пастку на верхньому поверсі палаючої будівлі: єдиний шлях до втечі — стрибнути. Він же плекав у собі сили до цього останнього ривка тижнями. Це було чутно в його голосі щоразу, коли вони балакали по телефону, хай вона й не розпізнала цього вчасно. Він нарешті визначився, і це принесло йому душевний спокій, якого йому так не вистачало. Тепер він був готовим стрибнути у вікно; йому лише хотілося тримати її за руку, прямуючи донизу.

Несподіванкою для неї став власний спокій. Її це дивувало. До того, як Земля почала палати, тривога слідувала за нею на роботу щоранку й поверталася разом з нею додому щовечора; безіменний байдужий компаньйон, який мав звичку штрикати її у ребра щоразу, коли вона намагалася розслабитися. І все-таки у ті дні приводів для тривог не було. Голова йшла обертом від думок про погашення студентських позик і чергових сварок із сусідкою, чий пес узяв собі за звичку роздирати їхнє сміття й тягати його по всьому газону. Тепер вона мала під серцем дитину, її шкіру вкривала хвороба, а Джейкоб збожеволів, сидів і витріщався на неї з револьвером — а вона лише відчувала тиху готовність, вірячи, що, попри здоровий глузд, усе життя таїлася десь глибоко в ній.

«У самому кінці мені таки випало побути людиною, якою я завжди прагнула бути», — подумала Гарпер.

— Це правда настільки жахливо? — запитала вона. — Настільки нестерпно, що я до останнього хотіла вірити, що ти не заражений? Я хотіла, щоб ти та дитина вижили. Хотіла понад усе на світі, Джейку.

Вогник у його очах збляк. Плечі осунулися.

— Що ж, це було тупо. Нікому не вижити. Цілий світ перетворився на підсмажену грінку. Буквально. Від планети залишиться попіл, коли ми закінчимо з нею. Усі загинуть. Це останнє покоління. Гадаю, ми завжди це знали. Навіть до драконячої луски. Ми знали, що здихатимемо від забруднення та браку харчів, цього повітря й усього іншого.

Джейкоб не міг втриматися, щоб не почати читати їй нотації, навіть в останні хвилини їхнього життя, і раптом вона усвідомила, що вже довгі роки не кохала його. Він був набридливим чваньком. За цим послідувало друге, приголомшливе прозріння, яке вона ще не була готова цілком переварити. Вона подалася працювати до шпиталю не

тому, що сподівалася побути Флоренс Найтінгейл, що б він там не молів. Вона пішла туди лише тому, що власне життя перестало їй цікавити. Тому їй особливо не було чого втрачати.

За цим прослідувала повільна пульсація гніву, яка гарячими колючками віддалася в драконячій лусці. Це *Джейкоб* з нею зробив — встромив свого філософського шприца в її життя й намагався висмоктати з нього всю простодушну радість. Якоюсь мірою, він вбивав її роками.

Гарпер відчувала, як зважується. Поки не знала, на що саме. Збирала всю свою відвагу в кулак до поки ще не визначеного моменту, який, як вона відчувала, наближався, невпинно мчав.

— Я прочитала твою книгу, — промовила вона.

І ось тоді побачила спалах чогось людського, що ховалося за його терплячим, блаженним, небезпечним спокоєм. Біхевіористи визначали мікроекспресії, емоції, що проривалися назовні, оголюючи все в короткому спалаху, ледь помітному оку. Якусь коротку мить він дивився на неї невпевнено, зблідши від дискомфорту. Дивина, скільки всього можуть сказати одне одному люди лише поглядом, не зронивши жодного слова. Зрештою, він таки зраджував її з бозна-скільки їхніми подругами. Той миттєвий проблиск сорому дорівнював сповіді.

— Доволі бридко, чуваче, — сказала вона. — Мене й саму в жар кидало, та тільки не від драконячої луски.

— Я просив тебе не читати її.

— Ну то застрель мене.

Від нього почувся різкий гавкаючий звук. За якусь мить вона зрозуміла, що то був сміх.

— Ху-ух, — вона видихнула й опустила руки, струшуючи ними, ніби намагалася висушити від вологи. — Ну що ж. Світ може собі тліти й без нас. Я хочу чогось гарненького перед тим, як піду.

Він змірив її похмурим, позбавленим надії поглядом.

— Будь ласка. Я спробую, — сказала вона. — Я спробую, щоб усе було по-доброму.

— Не знаю, чи буде з цього якась користь. Я більше не в настрої. Гадаю, я просто хочу з цим нарешті покінчити.

— Але *я* не готова. І тобі ж хочеться, щоб для *мене* все теж було як слід, правда? Та й, окрім того, я не піду на той світ, востаннє не потрахавшись. — Вона засміялася й спробувала усміхнутися. — Тобі

нема кого винуватити, окрім себе, Джейкобе Грейсон. Залишив самотню та знуджену жінку саму з тією купою безсоромного бруду, — вона жестом вказала на рукопис, що лежав на столі.

Він і собі усміхнувся, хоч це й виглядало натягнуто.

— Для тебе секс значить більше, ніж для мене. Знаю, це перевертає стереотип з ніг на голову. Ти дійсно зациклена на тілі більше, ніж я. Це дещо, чим я завжди захоплювався в тобі. Але зараз — у цю мить, гадаю, ідея сексуального акту мені видається дещо відразливою.

Вона розвернулася й попрямувала до бумбоксу «Гелло Кітті», який стояв на полиці. Сюди вона його поставила після того, як знайшла свіжі батарейки в підвалі.

— Що ти робиш? — запитав Джейкоб.

— Вмикаю музику.

— Мені не потрібна музика. Я б радше поговорив.

— *Мені* потрібна музика. І випити. Тобі теж не завадить.

Нарешті щось влучило в самісіньку ціль.

— Та я б *убив* за випивку.

Знову пролунав різкий гавкаючий звук, який, очевидно, був сміхом.

Він міг би вже її застрелити, якби її смерть була єдиним його бажанням, та це було не так. Частина його жаждала більшого: останнього цілунку, останнього траху, останнього напою, або, може, чогось глибшого — вибачення, прощення. Гарпер не мала наміру дарувати йому цього, але залюбки дозволяла плекати надію. Лише через це вона досі була жива. Дівчина увімкнула радіо. Станція класичного року грала стареньку гарненьку композицію. Палко закоханий Ромео був готовий завести серенаду: «Ти і я, крихітко, як тобі таке?», і без жодних на те причин їй на думку спала Гіллари Клінтон.

Гарпер стояла перед приймачем, рухаючи стегнами з боку в бік: вона не сумнівалася, що наразі ідея зайнятися сексом видавалася Джейкобу відразливою, та не він один прослухав курс із психології в коледжі. Вона ще не забула, що лежало прямисінько по сусідству з відразою.

Гарпер стояла до нього спиною, може, секунд десять, вдаючи, ніби віддалася музиці, тоді повільно озирнулася через плече. Його захоплений погляд був прикутий до неї.

— Ти зробив мені боляче, — промовила вона. — Кинув на підлогу.

— Вибач. Це неприпустимо.

— Хіба що в ліжку.

Він звузив очі, і вона зрозуміла, що перегнула палицю: це викликало в нього сумніви — раніше вона *ніколи* не говорила такого про секс — та поки він не встиг заговорити, провадила:

— Наша пляшка! — вигукнула так, наче тільки згадала. — Я хочу того вина, що ми привезли з Франції. Пригадуєш? Ти сказав, що це найкраще, що ти колись куштував, і хочеш приберегти його для важливої нагоди, — вона кинула на нього глузливий — принаймні на це вона сподівалася — погляд, і докинула: — Ця нагода достатньо важлива?

Вино стояло в цій кімнаті — біле в холодильнику, який уже нічого не охолоджував, а червоне в буфеті. Коли б вони не їздили на відпочинок, то купували собі пляшку вина так само, як інші купували магніти на холодильник. Хоча за останні кілька років вони мало де бували. Вона потягнулася по французьке бордо з їхнього медового місяця. Її долоня була настільки вологою від поту, що пляшка ледь не висковзнула з руки й не полетіла крізь кімнату в нього. Вона уявила, як він зараз підстрибне від переляку й вистрелить їй у живіт. Вб'є її одним пострілом *разом* з дитиною, що, якщо подумати, цілком би вписалося в характер Джейкоба. Він від природи був скнарою й ненавидів марнотратство; часто відчитував за те, що вона наливала забагато молока в пластівці.

Затиснувши пляшку під правою рукою, вона взяла два винні бокали з-під книжкової полиці. Глибокі кришталеві келихи мелодійно дзенькнули в її тремтливих руках. Тоді взяла штопор.

Вона планувала відкоркувати пляшку, а тоді попросити його налити їм вина. І поки він його розливатиме, вона відкрутить корок зі штопора й штрикне йому в обличчя. Або, якщо вона не зможе на це зважитися, принаймні спробує шпирнути в руку, якою він тримає револьвер.

Гарпер присіла на краєчок журнального столика, навпроти нього та Великого яйця. Револьвер лежав на його коліні, націлений на неї, без жодного чіткого наміру. У правій руці вона тримала штопор, гострий кінець якого стирчав між середнім і безіменним пальцями. Він сидів задалеко — їй би довелося кинутися на нього, щоб поцілити штопором в обличчя. Або, можливо, він наблизиться до неї, коли наливатиме вино. Можливо.

Тоді вона подивилася йому в очі, сповнені холодного розрахунку. Його невиразне обличчя було блідим і нерухомим.

— Думаєш, якщо напоїш мене й трахнеш, я раптом зміню свою думку? — заговорив він до неї.

— Я гадала, що напиться, покохатися й гарно провести час було частиною задуму. Зробити усе, як ми схочемо. Хіба ти не цього хотів?

— Цього. Але я досі не певен, що цього хочеш *ти*. Не певен, чи ти взагалі цього *колись* бажала. Може у якомусь нудному, полайфтаймівськи кіношному сенсі тобі й подобався задум втнути Ромео і Джульєтту, померти пліч-о-пліч, але ти ніколи не була віддана цій ідеї. Не думала, що це справді колись станеться. Тепер час настав, а ти готова на все, щоб накивати п'ятами. Навіть зіграти в шльондру. — Він гойдався взад-вперед, а тоді додав: — Я знаю, що це не політкоректно, але якого біса — ми обоє скоро й так помremo: я ніколи не був високої думки про жіночий розум. Ніколи не зустрічав жінку, наділену справжнім інтелектуальним запалом. Існує причина, чому такі речі, як Фейсбук, літаки чи решта інших винаходів сучасності було зроблено чоловіками.

— Ага, — відказала вона, — щоб уламати когось на секс. То ми будемо пити вино, чи як?

Знову пролунав гавкотливий сміх.

— То ти навіть заперечувати цього не станеш?

— Що саме? Ту частину, де жінки тупі, чи ту, де я не хочу вбивати себе разом з тобою?

— Ту, де ти вихляєш задком, і я забуваю, нащо сюди прийшов. Бо цього не станеться. Я маю моральне зобов'язання покінчити з цим. Бодай для того, щоб не дати тобі заразити ще когось, як ти зробила це зі мною.

— Мені здавалося, ти казав, що світу настає кінець, то яка тепер різниця? Що це... — та більше вона говорити не могла. Відбувалося дещо жахливе.

Їй ніяк не вдавалося витягти корок.

Це був товстий корок, запечатаний краплями воску. Вона затисла пляшку під рукою, а іншою тягнула за штопор, але корок анітрохи не поворухнувся, наче прикипів до пляшки.

Він потягнувся лівою рукою через стіл, ухопив горлечко пляшки й потягнув її з-під руки Гарпер. Правою він і далі стискав револьвер.

— Я ж тобі казав, що їх треба зберігати десь у сухому місці, — промовив він до неї. — Корки розбухають. Казав, що було помилкою просто запхнути у шафу пляшки з червоним.

«Я ж тобі казав» було, певним чином, кармічною протилежністю до «Я тебе кохаю». Йому завжди легше було говорити «Я ж тобі казав». Це викликало б у неї відразу, якби їй не перехопило подих. Тепер корок був у Джейкоба. Вона віддала його без боротьби, без жодних заперечень. Єдину зброю, яку мала.

Він затис пляшку між ніг, згорбився й почав тягнути. Його шия почервоніла, вени на ній повипиналися. Товсті краплини воску тріснули, і корок почав піддаватися. Вона зиркнула на револьвер. Він і досі тримав його вільною рукою — хоча зброя трохи посунулася вбік, цілячись у книжкову полицю позаду неї.

— Бери свій келих, — промовив він, — майже все.

Вона взяла келих і, коли нахилилася вперед, їхні коліна стукнулися. Час почав рухатися повільними, розміреними відрізками. Корок посунувся ще на сантиметр. Ще на один. А тоді вийшов, видавши досконалий тихий хлопок. Він видихнув і відклав штопор собі на коліно, де їй було його не дістати.

— Скуштуй, — промовив він, плеснувши цівку вина в її простягнутий келих.

Джейкоб навчив її пити вино, коли вони були у Франції, і робив це з неабияким ентузіазмом. Гарпер піднесла ніс до порожнини келиха і вдихнула — ніздрі їй заповнили їдкі випари, настільки сильні, що вона ледь не сп'яніла від них. Пахло приємно, але вона здригнулася й насупилася.

— Ох, прокляття, усе має бути чортзна-як? — вона закотила очі. — Воно зіпсувалося. Тхне, як оцет. У нас є ще? Була пляшка з Напи. Та, про яку ти казав, що всі колекціонери собі жадають.

— Що? Йому ще й десяти років немає. Бути такого не може. Дай-но погляну. — Він нахилився до неї, наполовину висунувшись із Яйця.

Його очі розширилися тієї ж миті, коли вона кинулася. Він рухався швидко; Джейкоб майже встиг ухилитися, але їй цього вистачило.

Гарпер розбила келих йому об обличчя. Скло розбилося з приємним, мелодійним звуком. Гострі шпичаки роздерли шкіру яскраво-червоними лініями, врізаючись у вилицю, перенісся, брови. Виглядало так, наче його спіткала зустріч з тигреням.

Він закричав, підняв револьвер, і той вистрелив. Оглушливий звук пострілу гримнув у неї над головою.

Полиця з книжками позаду неї вибухнула, наповнюючи повітря хуртовиною літаючих сторінок. Гарпер підірвалася на ноги, спрямовуючи себе ліворуч, до дверей спальні. Вона вдарилася коліном об краєчок журнального столика й обігнула його, не відчуючи жодного болю від удару.

Її огорнула дзвінка тиша, вчувався лише пронизливий писк, наче хтось дзенькнув по камертону. Розірваний аркуш паперу, сторінка якоїсь книги, ширяючи, зачепилася їй за груди, та там і залишилася.

Віддача перекинула Велике яйце разом з Джейкобом назад. Пляшка пролетіла кімнатою, поки він падав, і поцілила їй у плече. Вона продовжувала йти, трьома кроками перетнувши вітальню й діставшись дверей спальні. Зліва від її вуха вибухнув одвірок, порснучи у волосся й обличчя білим шматтям деревини. Звук пострілу був настільки приглушеним, як наче десь надворі грюкнули двері авто. Перетнувши поріг, вона потрапила до спальні.

Наосліп схопила клаптик паперу, що пристав їй до грудей, відчепила й поглянула на нього, розгледівши жменю слів:

...руки, що перетворюють на попіл подерті сторінки історії, здаються руками дивовижного музики, який диригує симфонією полум'я й горіння...^[32]

Вона відмахнулася від нього, жбурнувши назад до вітальні, і грюкнула дверима.

15

На дверях був замок, але вона не стала завдавати собі з ним клопоту. Не було сенсу. То був замок-защіпка, і він легко його виб'є. Вона навіть не була певна, чи зачиняться двері з відірваним кулею одвірком.

Гарпер схопила дерев'яний стілець зліва від дверей і повалила його додолу, щоб створити бодай якусь перепону. Її саквояж із набитим під «Портативною мамою» одягом лежав під ліжком. Ухопивши його за шкіряні ручки, вона рушила до вікна, яке виходило на задвірок. Клацнула замком і підняла його. За її спиною з глухим скрипом тріснув стілець.

Пагорб за будинком круто спускався донизу, довгий схил вів до дерев. Якщо дивитися з фасаду, могло здатися, що спальня на першому поверсі, та якщо обійти будинок, то ставало зрозуміло, що насправді це *другий* поверх: під ним був підвал з виходом. Від вікна спальні донизу — п'ятнадцять футів падіння в темряву.

Перекинувши ноги через підвіконня, вона опустила погляд і побачила, що з неї ллється кров: увесь перед білого бюстгальтера просяк нею. Куди саме її було поранено, вона не відчувала. Часу думати про це не було — дівчина стрибнула, потягнувши за собою сумку. Вікно за нею зірвалося назовні, коли Джейкоб влучив у нього кулею.

Гарпер падала, очікуючи вдаритися об землю, та цього не сталося, і вона падала далі. У шлунку все переверталось догори дригом. А тоді вдарилася об землю. Подих перехопило від спалаху болю, коли вона приземлилася на праву ногу, підім'явши її під себе. На думку їй спали фортепіано, що падали в німому кіно, розбиваючись від удару, а білі клавіші розсипалися на тротуар, наче безліч маленьких вибитих зубів.

Гарпер втратила рівновагу, завалилася вперед, впавши в багнюку, а тоді котилася, котилася й котилася. Вона випустила з рук саквояж, який тепер котився разом з нею, гублячи свій вміст у темряві. Відчуття було таке, наче нога в правій кісточці зламалася, та це не могло бути правдою, бо тоді Джейкоб зловить і уб'є її.

Прокотившись крутим схилом дві третини шляху, вона плюхнулася й спинилася; над головою кружляло задимлене нічне небо. Краєчком

ока бачила свій високий, вузький будинок, що нависав над нею. Інше око вихоплювало край лісу з напівголими деревами, скелетами в лахмітті. Їй хотілося тільки лежати, поки світ довкола неї припинить крутитися.

Та часу на це не було. Йому знадобиться не більше двадцяти секунд, щоб дістатися сходами до підвалу, а тоді вийти крізь задні двері.

Вона підвелася. Земля під ногами видавалася небезпечно хисткою, нетривкою, наче док у бурхливу погоду. Вона задумалася, чи було запаморочення наслідком кровотечі. Поглянула на просякнуту блузку, на багряню пляму спереду і відчула запах вина. Отже, він таки не поцілів у неї кулею. Це було бордо з медового місяця; тепер вона носила його на собі. Увесь винний край Франції обернувся на попіл, а отже пляма на її блузці тепер коштувала кілька тисяч доларів на чорному ринку. Дорожчих парфумів їй носити не доводилося.

Гарпер сперлася лівою рукою об землю, щоб врівноважитися, поклавши її на купку листя й щось загорнуте в пластик. Свисток. Бог його знає, нащо вона його спакувала з речами.

Дівчина звелася на ноги. Вона полишила свій саквояж, усі розкидані речі й «Портативну маму», але свисток залишився при ній. Зробила перші кроки в бік лісу, і права нога ледь не підігнулася під нею. Почувся *хрускіт*, від спалаху нестримного болю в неї зігнулися коліна. Її, може, і не підстрелили, та щось у щиколотці вона собі зламала. Щодо цього жодних сумнівів.

— Гарпер! — закричав позаду неї десь на пагорбі Джейкоб. — Гарпер, припини бігти, *суко!*

Поламана кісточка в її щиколотці знову хруснула, очі застелив сліпучо-білий спалах болю. Якусь мить вона бігла майже наосліп, ледве чіпляючись за свідомість. У бойовиках люди постійно випадали з вікон, і нічого такого з ними не ставалося.

Біжучи, вона зрозуміла, що почала діставати свисток з целофанової обгортки. То була бездумна, автоматична дія: її руки ніби жили окремим життям.

На наступному кроці вона приклала завелику вагу на ногу, щиколотка підігнулася, і, не втримавшись, Гарпер слабко закричала. Шпичка спопеляючого болю пронизала її від щиколотки до тазу. Вона припала на одне коліно, сховавшись у заростях болиголову.

Гарпер підняла свисток, дістала з нього затичку і дмухнула — ліс заповнився пронизливим, гротескним *карнавальним* звуком. Він таки був *гучним*. Той перший постріл щось зробив з її вухами, пошкодив барабанні перетинки й приглушив слух, але звук свистка прорізався до них, ревучи, як ракета, що розтинає нічне небо.

— Гарпер, суко! Моє *лице!* Подивися, що ти з ним накоїла! — загорлав Джейкоб. Тепер він уже був ближче, майже біля лісу.

Гарпер знову підірвалася на ноги. Затиноючись, вона прямувала углиб нетрів, виставивши руку, щоб захистити обличчя від гілок. Щоразу як вона ступала на праву ступню, її щиколотка, здавалося, ламалася знову й знову. Під ногами хрустіло опале листя.

Тепер вона вже була наляканою, і не пригадувала, щоб колись боялася так сильно. Звук її страху — «віііііі-уууууп» зі свистка — розтинав ніч. Вона гадки не мала, нащо знову дмухала в нього. Це лише приведе Джейкоба до неї.

Шкандибаючи, вона збивалася з курсу. Ні, це було неправильно; щоб збитися з курсу, його треба було *мати*, а вона жодної гадки не мала, куди прямує. Свисток випав з долоні, й вона, не озируючись, пішла далі. Та ледве ступила на праву ногу, як знову вивихнула щиколотку, і тихо скрикнула, впавши на одне коліно.

— Я йду, Гарпер! — загорлав Джейкоб, а тоді знову засміявся тим своїм гавкучим смішком. — Зачекай, побачиш, що я зроблю з *твоїм* обличчям!

Гарпер потягнулася наосліп праворуч, намагаючи стовбур дерева, яке вперто тікало від неї. Вона боялася, що поточиться й упаде на бік. Якщо це станеться, їй уже не піднятися — вона так би й валялася, скрутившись у позі ембріона і сапаючи повітря, поки Джейкоб не знайде її й не перетворить на решето.

Захрумтіло листя, і хтось узяв її за руку. Вона розтулила була рота, щоб закричати, та їй перехопило подих. На неї дивилося стоїчне, позбавлене будь-якого виразу обличчя Капітана Америки.

— Ходімо, — промовив Кеп голосом дівчинки, потягнувши Гарпер догори.

Вони поквапилися краєм лісу, тримаючись за руки; лиса дівчинка вказувала Гарпер шлях. Здавалося, її ноги ледь торкаються землі, і Гарпер знову видалося, як при першій їхній зустрічі, що все це відбувається не насправді, що це все сон.

Дівчинка підвела Гарпер до дуба, який, певно, ще за часів Кеннеді був старим. До стовбура були прибиті дошки, які вели вгору в гущавину гілок, де сховалися залишки давно покинутої халабуди. На думку Гарпер відразу спали загублені хлопчики з Пітером Пенем.

— Залазь, — прошепотіла дівчинка. — Хутко.

— Хут-чїш, — промовив Пожежник, вийшовши з-за кущів праворуч від Гарпер. Від бруду його обличчя здавалося цілковито чорним. На ньому був великий пожежний шолом і вкрита саженою жовта куртка, а з руки звисав халіган. — Це правильне вживання, Еллі. Постарайся не спотворювати мою мову вашими поганськими американізмами.

Він вишкірив зуби.

— Він наближається, — промовила Еллі.

— Я його спроваджу, — відказав Пожежник.

Десь зовсім близько Джейкоб вилаявся. Гарпер чула, як він продирається крізь чагарник.

Вона вилізла на дерево, спираючись замість ступні на праве коліно. Це було нелегко; дівчинка лізла одразу за нею, підганяючи її стусанами під зад.

— Та *покванся* же ж, — прошипіла Еллі.

— Я собі щиколотку зламала, — відказала Гарпер, хапаючись за велику гілку в себе над головою й підтягуючись угору.

Вона відхилилася задом на один бік, обіпершись на гілку, щоб поступитися дорогою дівчинці. До землі було футів дванадцять, і Гарпер крізь листя бачила під ними невеличку відкриту ділянку. Пожежник не відійшов далеко — зробив лише декілька кроків на звуки Джейкобової метушні. Тоді сховався за кущем і став чекати.

Легенький вітерець з ледь відчутним запахом згарищ скуйовдив Гарпер волосся. Вона повернула обличчя йому назустріч... і зрозуміла, що крізь дерева видно її будинок. При денному світлі звідси відкрився гарний вид на її задній ганок та вікна кухні.

Джейкоб вилетів з кущів повз Пожежника, навіть не побачивши його. З обличчя чоловіка сочилася кров; особливо кепсько виглядав поріз під лівим оком. Шматок шкіри звисав, гойдаючись, над вилицею. У волоссі заплуталося листя, а на підборідді виднілася свіжа подряпина. Револьвер він тримав низько, біля себе, цілячись у підлісок.

— Агов! — гукнув Пожежник. — Ти чого це тут зі зброєю розбігався? Хтось же й постраждати може. Сподіваюся, вона хоч на запобіжнику стоїть.

Від несподіванки Джейкоб видав тихенький скрик, схожий на різкий глибокий вдих, і розвернувся, наводячи на нього зброю. Пожежник змахнув халіганом — довгим іржавим стрижнем, з боків якого виступали шпичаки. Той просвистів у повітрі і з брязкотом поцілів у ствол револьвера. Той упав і стукнувся об землю — спалах пострілу осяяв ліс.

— Я так бачу, що ні, — промовив Пожежник.

— А ти ще хто, нахер, такий? — запитав Джейкоб. — Ти з Гарпер?

Пожежник схилив голову на один бік і, здавалося, якусь мить розміркував, поглядаючи спантеличеними очима. Тоді його обличчя просвітліло, і він розтулив рота в щедрій, зубатій посмішці.

— Так, гадаю, що так, — відповів він, погойдуючись на підборах, наче це тільки що сам зрозумів, і тепер не міг натішитися. Гарпер подумала, що він, мабуть, теж божевільний — такий самий, як Джейкоб. — Гарпер. Як Гарпер Лі, я так думаю. Я її знав лише як сестру Грейсон. Гарпер. Чудесне ім'я, він прочистив горло й докинув:

— Ще я собі гадаю, що я той хлопець, який каже тобі відвалити. Цей ліс тобі не належить.

— А кому він, нахер, по-твоєму належить? — запитав Джейкоб.

— Мені, — відповів Пожежник. — Я, нахер, думаю, що він, нахер, мені, нахер, належить. Я теж можу лаятися, друзяко. Я англієць. Лаємося безбожно. Слово на «м»? Його ми теж кажемо: манда, манда, мандуся, манда, манда-манда.

Не припиняючи скалитися, він додав:

— Ну, забирайся. Звалив звідси, манда ти криклива.

Джейкоб дивився на Пожежника з острахом та, здавалося, щиро не знаючи, що казати чи що робити. Тоді він розвернувся й потягнувся по пістолет.

Пожежник кинувся з халіганом, орудуючи ним як ключкою для поло, вдарив по револьверу й запустив його в зарості папороті. Джейкоб, не вагаючись, обернувся й накинувся на худорлявого, жилявого англійця. Пожежник підніс халіган, виставляючи його між ними, але Джейкоб уже встиг за нього вхопитися — між ними почалася шарпанина, а Джейкоб був сильнішим.

Сильнішим, ще й краще утримував рівновагу... те відчуття рівноваги вело його туго натягнутими канатами й давало змогу зручно всістися на уніциклі. Він поставив ногу й зігнувся в попереку, відірвавши Пожежника від землі та з силою гепнувши його об дуб, на якому сиділа Гарпер. Вона відчула, як від сили удару затряслися гілки під нею, затремтіло все дерево.

Джейкоб відтягнув стрижень на кілька дюймів і знову вдарив Пожежника об дерево. Той схрипнув, випустивши з грудей усе повітря — воно просвистіло з ніздрів.

— Вилупок, — майже виспівуючи, сказав Джейкоб. — Я тебе прикінчу, вилупок, тебе прикінчу, і її прикінчу, і... — він затнувся — не знайшовся, кого б ще прикінчити.

Він знову штовхнув Пожежника об дерево. Шолом гучно тріснув, вдарившись об стовбур. Гарпер здригнулася, крик застряг у неї в горлі. Еллі поклала руку їй на коліно і стиснула його.

— Дивися, — прошепотіла дівчинка. Вона опустила маску на шию, і Гарпер побачила красуню: шоколадні очі, які пустотливо блищали на відкритому веснянками обличчі дівчиська-хуліганки. Через гладенько поголену голову її тендітні риси обличчя виглядали навіть гострішими та чіткішими: впадини скронь та вишукані вилиці. — Поглянь на його руку.

І Гарпер побачила, що оголена ліва рука Пожежника курилася сірим димом. Ліва рука відпустила халіган і опустилася донизу. У Гарпер промайнув спогад — сцена бійки між Пожежником та Альбертом у коридорі відділення невідкладної допомоги, коли він намагався зубами стягнути рукавицю.

Джейкоб потягнув назад металевий стрижень, наміряючись знову штовхнути Пожежника в дерево. Але тієї ж миті Пожежник простягнув руку понад халіганом і захопив рукою Джейкоба за горлянку — з долоні вирвалися язика вогню.

Полум'я було синім, наче в паяльника. Рука Пожежника вкрилася рукавицею з променистого вогню. Жевриво ревло, наче буревій — Джейкоб закричав і пустив халіган, завалившись додолу. Він закричав знову, ухопившись за почорніле горло. Його ноги запліталися, тож він приземлився на зад, тоді знову зірвався й побіг, сліпо продираючись крізь гілки та чагарник.

Пожежник дивився йому вслід, а його ліва рука палала, мов смолоскип. Потім він розхристав свою брудну жовту пожежну куртку й засунув палаючу руку в неї, а тоді застібнув її, заховавши руку всередині.

Він розстебнув куртку, знову її застебнув. Тоді знову розстебнув, спокійно поплескавши по руці, — це більше було схоже на дитину, що пахвою намагається зімітувати пукання. Коли він утретє розстебнув куртку, полум'я згасло, а з руки курився брудний чорний дим. Пожежник помахав рукою в повітрі, роздмухуючи його. На віддалі Гарпер чула, як ламалися гілки й хрустів чагарник: Джейкоб тікав. Наступної миті ліс потонув у тиші, чути було тільки дзижчання нічних комах.

Пожежник підніс ліву руку, дмухнув на повні груди та здув залишки диму. Його долоню вкривала драконяча луска. Витончені, делікатні чорні лінії тепер вкрилися попелом — білосніжна поверхня з кількома цятками то тут, то там, які тьмяно світилися. Решта шкіри на руці була в порядку. Чиста, здорова й рожева, а ще якимось незбагненим чином не спалена вогнем.

— Обожнюю, коли він це робить, але найкращий його трюк — це фенікс. Крутіше за феєрверки, — промовила Еллі.

— Щира правда! — вигукнув Пожежник, підвівши голову й зухвало посміхаючись до них. — П'яте листопада й Четверте липня навіть поряд не стояли. Кому потрібні римські свічки, коли є я?

Книга 2

Хай сяє твоє тьмяне світло

1

Першою з дерева спустилася Еллі — ухопившись за гілку і гойдаючись, вона зістрибнула на землю. Гарпер збиралася злізти допотопною драбиною, прибитою до стовбура, але, щойно вона зісковзнула з гілки, на котрій сиділа, як одразу ж і впала.

Її падіння зупинив Пожежник. Не те, щоб він її зловив. Просто опинився під нею, коли вона летіла донизу. Дівчина гепнулася на нього, і вони обоє повалилися додолу. Потилицею Гарпер заїхала йому в носа, а її права п'ята вдарилася об землю. Щиколотку пронизав нестерпний біль.

Вони застогнали в обіймах одне одного, наче коханці.

— Чорт, — вимовила вона. — Чорт, чорт, *чорт*.

— Це все, на що ти здатна? — запитав Пожежник. Він тримався рукою за носа й кліпав очима, силкуючись втримати сльози. — Лише «чорт, чорт, чорт» знову й знов? А трошки розширити діапазон несила? «Суча клята гівножижа». «На кухні татко довбить мамцю». Такого роду речі. Американці щодо лайки якісь взагалі невігадливі.

Гарпер сіла, її плечі стали здригатися під перших схлипів. Ноги в неї тремтіли, щиколотка поламана, а Джейкоб ледь її не вбив, — хотів вбити — а навколо стрілянина, язика полум'я. Вона ще й з дерева впала, і дитя, дитя, вона ніяк не могла себе спинити. Пожежник сів біля неї і огорнув рукою, вона прихилила голову до слизького рукава його куртки.

— Ну, ну, — промовив він.

Якийсь час він обнімав її, поки вона добряче проплакалася.

Коли її схлипи стихли до гикання, він заговорив.

— Нумо тебе піднімемо. Час нам вже рушати. Нам не відомо, що твій прибацаний колишній чоловіченько може утнути. Я зовсім не здивуюся, якщо він викличе Карантинний патруль.

— Він не колишній. Ми не розлучені.

— Вже розлучені. Владою, наданою мені.

— Якою ще владою?

— Ну, знаєш, як капітани корабля мають право одружувати людей? Маловідомий факт, але пожежники так само мають право людей розлучати. Ну ж бо, підводься.

Пожежник обхопив її за талію лівою рукою і підняв на ноги. Його долоня й досі була теплою, наче хлібина щойно з печі.

— Ти собі руку підпалив, — сказала вона. — Як тобі це вдалося?

Либонь, відповідь їй і так була відома. У нього була драконяча луска, як і в неї. Рука його досі була неприкрита, і вона бачила чорно-золотаві карлючки, що вкривали його долоні, кільцями звиваючись угору зап'ястям. Густі цівки сірого диму сочилися з товстих смужок.

Вона щонайменше сотню разів бачила на власні очі, як люди, вкриті лускою, спалахували — спалахували і починали кричати, охоплені блакитним полум'ям, наче залиті керосином, а їхнє волосся згоряло у миттєвому зблиску. Ніхто з них цього не бажав і самотужки спричинити не міг, а коли це все-таки траплялося, то контролювати це було неможливо і кінець завжди був один — смерть.

Але Пожежник загорівся усвідомлено. І то не увесь, а лише його рука. А тоді ще й спокійно сам себе погасив, залишившись при цьому цілком неушкодженим.

— Я собі якось міркував, що варто відкрити класи, — відказав Пожежник. — Та все не міг визначитися, чого ж я буду навчати. Просунута піромантия? Самозаймання для чайників? Вступ до підпалу? Та й потім, важко буде вмовити людей записатися на курс, де провалити іспит означає згоріти живцем.

— Це брехня, — промовила Еллі. — Він не стане тебе вчити. Нікого не стане. На брехунці горять штанці.

— Ні, не сьогодні, Еллі. Це моя улюблена пара джинсів, і я не можу собі дозволити спалити їх лише тому, що тобі кортить, аби я похизувався.

— Ви шпигували за мною, — промовила Гарпер.

Пожежник звів погляд на гілляччя дуба, де вона ще хвилину тому сиділа.

— Звідти гарний вигляд на твою спальню. Хіба не дивина? Коли людям є що приховувати, вони завжди зашторюють передні вікна будинку, та ніколи й не подумують завісити задні.

— Ти багато часу провела, вештаючись по будинку в спідньому й читаючи «Чого чекати, коли чекаєш на дитину»^[33], — промовила Еллі. — Не хвилюйся. Він ніколи не підглядав за тобою, коли ти одягалася. Я, може, й підглянула раз чи два, та не він. Він вназ прядний англійський жентельмен, озь він хтуо, — підроблений

англійський акцент Еллі був не гіршим за вимову Діка Ван Дайка в «Мері Поппінс». Якби Гарпер була шістнадцятирічним юнаком, вона б закохалася в це дівча по вуха. Відразу було видно, що вона — та ще штучка.

— Навіщо? — запитала у Пожежника Гарпер. — Навіщо шпигувати за мною?

— Еллі, — промовив Пожежник так, наче й не чув запитання Гарпер. — Біжи вперед, до табору. Приведи дідуся та Бена Патчетта. О, і розшукай Рене. Передай, що ми роздобули її улюблену медсестру. Вона так зрадіє.

Еллі чкурнула, зникнувши у листі, від чого Гарпер на думку спала тінь Пітера Пена, яка ширяє над ліжечком Венді. У Гарпер вся голова була забита дитячими книжками, тож у неї був пунктик приписувати людям ролі з казок.

— Радий нагоді нарешті побути з вами наодинці, сестро Грейсон, — промовив Пожежник, коли дівчинка пішла. — Еллі Сторі я би життя довірив, та певні речі я волюю при ній не озвучувати. Вам відомий літній табір, той, що в кінці Літтл-Гарбор-роуд?

— Табір Віндем, — відказала Гарпер. — Звісно.

Мертве листя хрумтіло у них під ногами, наповнюючи повітря ароматами осені.

— Туди ми і прямуємо. Там є один чолов'яга, Том Сторі, дідусь Еллі. Його називають Отець Сторі. Свого часу Том був у таборі програмним директором. Тепер він зробив з нього притулок для людей з драконячою лускою. У нього там понад сотня людей переховується, і їм вдалося збити докупі пристойну маленьку громаду. Харчування тричі на день — поки що, в усякому разі. Не знаю, скільки *ще* вдасться цього дотримуватися. Електрика відсутня, та вони мають справні душові кабінки, якщо стане сил встояти під крижаною водою. Ще у них є школа і свого роду юнацький поліцейський підрозділ, який вони називають «Пильнувальники», щоб стежити за появою карантинних патрулів і кремаційних загонів. То все здебільшого підлітки — ті Пильнувальники. Еллі та її друзі. Займає їх роботою. А ще в них там повна хата релігії, по самі вінця. У певному сенсі, їхня релігія не схожа на жодну попередню, та й не тільки. Фундаменталісти, вони однакові повсюди, куди не піди. Частково про це я й хотів тебе попередити,

поки Еллі побігла вперед. Вона навіть ревніша за більшість, а це про щось та й говорить.

Почувся гучний тріск — лункий, розкотистий гуркіт, від якого здригнувся підлісок — і в Гарпер сильніше забилося серце. Вона озирнулася й пильно подивилася у ліс, туди, звідки вони прийшли. Їй було навіть уявити важко, що могло стати джерелом цього жахливого, оглушливого шуму.

Пожежник кинув короткий, зважливий погляд через плече, тоді взяв її за руку й повів далі вперед, тільки тепер дещо швидше. І провадив, наче нічого й не сталося.

— Тобі слід зрозуміти, що значна частка людей у таборі десь такого віку, як ніби посередині між твоїм та Елліним. Є кілька літніх людей, але більшості місце в школі. Майже кожен втратив сім'ю, бачив на власні очі, як їхні рідні згоріли живцем. Вони, коли натрапили на табір, досі були в шоковому стані; утікачі, що нетямилися від болю втрати і все чекали, коли й самі спалахнуть. Отець Сторі зі своєю дочкою Керол, тіткою Еллі, показали їм, що смерть — не єдиний вихід. Вони подарували їм надію, коли її бракувало, і цілком конкретну форму спасіння.

Гарпер уповільнила ходу. Частково, щоб дати відпочити ушкодженій щиколотці, і частково — щоб перетравити щойно почуте.

— Тобто? Як вони показали людям, що смерть — не єдиний вихід? Ніхто не в змозі навчити хворого на драконячу луску, як не померти. Це неможливо. Якби існувало лікування, якісь пігулки...

— Нічого заковтувати не потрібно, — відказав Пожежник. — *Навіть їхню віру.* Запам'ятай це, сестро Грейсон.

— Якби існувало щось, здатне запобігти смертям від драконячої луски, уряду було би вже відомо про це. Якби було щось дієве, *справді* дієве, щось таке, що змогло би продовжити життя мільйонам хворих людей...

— ...людей, чия шкіра уражена смертельною заразною спорою? Сестро Грейсон, ніхто не зацікавлений *подовжувати* наші життя. Чогось менш бажаного навіть уявити годі. *Вкоротити* їх — ось що послужило би на благо суспільства. Принаймні на думку здорової частки населення. Єдине, що нам достеменно відомо про людей з драконячою лускою: вони не спалахнуть, якщо всадити їм кулю поміж очі. Хвилюватися про те, що труп заразить тебе чи твоїх дітей... чи

перетворить цілий житловий район на згарище, не доводиться. — Гарпер розтулила була рота, щоб запротестувати, але він лише міцніше стиснув її плече. — У нас ще буде час посперечатися про це. Хоча, попереджаю тебе, суперечки про це вже точилися. Особливо відзначився бідолашний Гарольд Кросс. Гадаю, його випадок поставив жирну крапку під цим питанням.

— Гарольд Кросс?

Він захитав головою.

— Облишмо це поки що. Я лише хочу, щоб ти зрозуміла: Том та Керол дали цим людям дещо більше за харчі та притулок, навіть більше за спосіб втамувати хворобу. Вони подарували їм *віру*... одне в одного, в майбутнє, в силу, якою вони наділені усі разом. Бути частиною гурту не так вже й погано, якщо ти свій, але кількасот шпаків розірвуть нещасну ластівку на пір'я, якщо вона перетне їм шлях. Думаю, для відступника табір Віндем може виявитися дуже непривітним місцем. Том — він доволі терпимий. Такий собі інклюзивний, сучасний, *вдумливий* релігійник, за сумісництвом — професор етики. А от його дочка, рідна тітка Еллі: вона й сама ще дитина, та більшість інших дітлахів створили довкола неї своєрідний культ. Вона, зрештою, співає пісень. Повір, у немилість до неї краще не потряпляти. Вона досить добра, ця Керол. Бажає добра. Але якщо вона тебе незлюбить, то боятиметься тебе, а вона небезпечна, коли налякана. Мені стає незатишно на саму думку про те, що може статися, якщо Керол колись відчує від когось загрозу.

— Я не збираюся нікому погрожувати, — промовила Гарпер.

Він посміхнувся.

— Ні. Ти не справляєш на мене враження людини, яка завдасть клопоту. Радше навпаки — принесе мир. Я й досі не забув той день, коли наші шляхи перетнулися вперше, сестро Грейсон. Знаєш, ти ж врятувала йому життя. Ніку. Ще й принагідно черепа мені вберегла. Пригадую, мені саме мали його проламати, коли ти втрутилася. Я у тебе в боргу.

— Уже ні, — відповіла Гарпер.

Попереду них, у темряві, зашелестіли й розсунулися гілки. З-за них виринула скромна делегація, яку очолювала Еллі. Дівчина важко дихала, її тендітне личко вкривав гарненький рум'янець.

— Джоне, що сталося? — запитав чоловік, що стояв одразу за нею. Голос у нього був низьким та мелодійним, і навіть до того, як побачити його обличчя, Гарпер уподобала Тома Сторі. Спершу вона розгледіла лише його окуляри в золотистій оправі. — Хто це в нас тут?

— Дехто корисний, — відповів Пожежник, та тепер їй було відоме його ім'я: Джон. — Сестра, міс Грейсон. Можете показати їй решту шляху? Я не лікар, але, здається, вона зламала собі щиколотку. Якщо ваша ласка, допоможіть їй дійти до лазарету. Я хотів би повернутися й зібрати її речі, поки ще є час. Здогадуюся, що невдовзі її оселя кишітиме представниками поліції та карантинного патруля.

— Отакої. Я можу допомогти? — промовив ще хтось із гурту. Чоловік зробив крок уперед, прослизнувши між Пожежником та Гарпер, і обхопив її рукою за талію. Гарпер сперлася на нього, поклавши руку на плечі. То був дебелий чоловік, щонайменше на чверть століття старший від Гарпер, з похилими плечима та сивим волоссям, що починало вже рідшати на маківці. Їй на думку спав постарілий та всім обожнюваний ведмедик Паддінгтон. Чоловік заговорив знову.

— Бен Патчетт. Приємно познайомитися, мем.

Серед гурту людей також виділялася жінка — низенька, тілиста, зі сріблястим сивим волоссям, заплетеним у кіски. Вона невпевнено всміхнулася, немовби сумніваючись, чи пригадає її Гарпер. Та, певна річ, Гарпер не змогла б забути жінку, що втекла з Портсмутського шпиталю, яскраво сяючи, немов сигнальна ракета що от-от готова вибухнути.

— Рене Гілмонтон, — промовила Гарпер. — Я гадала, що ти втекла кудись, аби померти.

— Я й сама так гадала. Та в Отця Сторі були інші думки з цього приводу. — Рене взяла Гарпер попід руку, допомагаючи підтримати з іншого боку. — Ти так довго піклувалася про мене, сестро Грейсон. Для мене радість нарешті мати змогу доглядати за тобою.

— Як ти ушкодила собі ногу? — запитав Отець Сторі, повівши підборіддям, від чого тьмяне світло зблиснуло на скельцях його окулярів. Вперше Гарпер як слід роздивилася його риси — худорляве обличчя з запалими рисами, сива борода, і на думку їй зринувло: *Дамблдор*. Сама борода була, звісно, радше як у Гемінгвея, аніж Дамблдора, але ясно-блакитні очі за скельцями окулярів мимоволі

навіювали думки про чоловіка, що міг чаклувати з рунами та спілкуватися з деревами.

Гарпер було важко відповісти. Вона ще не знала, як описати словами те, що сталося з Джейкобом. Те, що він намагався їй заподіяти.

Пожежнику, здавалося, вистачило одного позирку на неї, щоб зрозуміти, що запитання загнало дівчину в глухий кут, тож він відповів сам.

— Її чоловік прийшов по неї з револьвером. Я відігнав його. Оце й усе. Часу обмаль, Томе.

— Хіба не завжди так? — відповів Отець Сторі.

Пожежник почав розвертатися... а тоді обернувся і вклав Гарпер щось у руку.

— О, сестро, ви дещо загубили. Тримайте це при собі. Як ще колись виникне потреба, лише дмухніть. — То був її свисток. Вона впустила його, тікаючи від Джейкоба, і думати про свисток забула, а тепер була до абсурдності вдячна, що його таки повернули.

— Він не кожному дає свій свищик кохання, — сказала Еллі. — Ти в *грі*.

— Стеж за словами, — відказав Пожежник. — Що б на це сказала твоя мати?

— Щось іще брудніше, — відповіла вона. — Ходімо, заберемо сестрине причандалля.

Знову начепивши маску Капітана Америки, Еллі побігла до дерев. Пожежник вилаявся собі під ніс і поквапився за нею, змахуючи своєю залізною палицею, щоб розчистити дорогу в чагарнику.

— Еллі! — вигукнув Отець Сторі. — Еллі, прошу! Повернися!

Та за нею вже й слід охолов.

— Тому дівчаті не слід було вплутуватися у справи Джона, — промовив Бен Патчетт.

— А ти спробуй її зупини, — підштрикнула його Рене.

— Пожежник — Джон — підпалив себе, — сказала Гарпер. — Його рука спалахнула. Як йому це вдалося?

— Вогонь — то єдиний товариш диявола, — відповів Бен і зареготав. — Правда ж, Отче?

— Не знаю, чи він диявол, — озвався Отець Сторі, — та навіть якщо так, він *наш* диявол. Все-таки... я волів би, щоб Еллі не йшла з

ним. Чи їй *кортить* померти, як її мати? Часом мені навіть здається, що вона кидає життю виклик.

— Ох, Отче, — сказала Рене. — Ви виростили двох дівчат-підлітків. Якщо комусь і судилося зрозуміти Еллі, то саме вам.

Вона глянула на ліс, де щойно зникла Еллі, і додала:

— Звичайно ж, вона кидає життю виклик.

2

До табору Віндем була заледве миля шляху, але Гарпер здавалося, що вони вже багато годин крокують за Отцем Сторі крізь утомливу задушливу темряву. Вони продиралися крізь кучугури опалого листа, пленталися довкола сосон, дерлися через купи каміння, невпинно прямуючи на солоний запах Атлантики. Щиколотка гуділа від болю.

Гарпер не питала, чи довго їм ще йти, а сам Отець Сторі мовчав. Невдовзі по тому, як вони рушили, він щось поклав собі до рота — завбільшки з сойчине яйце — і більше не видав ані звуку.

Вони вийшли поблизу Літл-Гарбор-роуд. Через асфальтобетонне покриття дороги було видно поворот до табору Віндем: стежку, вимощену втрамбованими білими мушлями та піском. Дорогу перекривав ланцюг, що звисав з пари високих валунів, які могли б гарно вписатися в ансамбль Стоунгенджа. За ними здіймалися зелені пагорби. Навіть у нічній п'їтмі Гарпер розгледіла білу дзвіницю церкви, що стирчала над ними десь за півмилі звідти.

Край дороги, відразу за тими тотемними брилами граніту, стояв згорілий почорнілий каркас автобуса. Бур'яни діставали йому до самих обідків, сам автобус обгорів аж до залізного кістяка.

Перш ніж вони перетнули дорогу, Отець Сторі двічі поплескав у долоні. З чагарників випірнули четверо і попрямували через асфальтоване покриття до піщаної стежки. Схдинками автобуса спустився хлопчик, зупинився у дверях і спостерігав, як вони наближаються.

Отець Сторі витяг з рота біле яйце й озирнувся на Гарпер, яку підтримували попід руки.

— Автобус виглядає як гора брухту, але це не зовсім так. Фари працюють. Якби на дорозі з'явився чужинець, хлопець в автобусі почекав би, поки небажаний гість зникне з очей, а тоді блимнув би

сигнал. Інший хлопець, що у дзвіниці церкви, постійно за цим пильнує. Від усевидючого ока в дзвіниці нікому не сховатись, — на цих словах він посміхнувся, а тоді додав: — У разі потреби ми можемо дістатися сховку за дві хвилини. Тренування проводяться щодня. Це заслуга Бена Патчетта — то все його задум. Мої ідеї зводилися до фантастичної системи пташиного свисту й можливості використовувати повітряних зміїв.

У хлопця в автобусі була борода, яка навіяла Гарпер думки про вікінгів: жорстка катушка переплетених помаранчевих дротів. Однак обличчя в нього було юним і ніжним. Гарпер сумнівалася, що він старший за Еллі. Хлопець ліниво вертів у руках кийок.

— Отче, я, мабуть, не так зрозумів план, — промовив хлопчик. — Мені здавалося, що ви пішли *по* медсестру, а не людину, якій *вона* потрібна, — його погляд ковзав з одного обличчя на інше; він усміхнувся, дещо стурбовано. — Щось я не бачу Еллі.

— Ми почули гучний тріск, неймовірний гамір безглузлого насильства та безтямного руйнування, — відповів йому Отець Сторі. — Певна річ, Еллі кинулася йому назустріч. Спробуй не хвилюватися, Майкле. З нею Пожежник.

Майкл кивнув, тоді, майже поштиво, нахилив голову у бік Гарпер. Його очі світилися запалом невинності, наче в людини, котра пізнала Спасіння.

— Мої вам вітання. Ми тут усі друзі, сестро. Тут ваше життя розпочнеться наново.

Вона всміхнулася у відповідь, не знаючи, як відповісти, і за якусь мить для цього вже було пізно — Бен та Рене потягнули її вперед. Коли Гарпер озирнулася, хлопець уже зник в автобусі.

Отець Сторі збирався було покласти жуйку знову до рота, та перехопив погляд Гарпер.

— А. Нав'язлива звичка. Підхопив її, читаючи Семюела Беккета. Час від часу кладу собі камінець до рота, щоб мовчати й дослухатися. Я кілька десятиліть викладав у приватній школі, а коли навколо вештається стільки молоді, важко втриматися, щоб не читати їм моралі.

Вони рушили звивистою стежкою крізь укриту листям темряву, повз висохлий басейн та стрільбище, де мідні патрони тьмяно виблискували серед опалих листків. Місцина мала вигляд давно

закинутої — але цю видимість, як дізналася згодом Гарпер, вдавалося підтримувати не без зусиль.

Нарешті вони дісталися вершини пагорба. По інший бік схилу, в неглибокій, трав'янистій луці, погляду відкрилося футбольне поле, де діти галасували й ганялися за м'ячем, який світився слабким, моторошним зеленим сяйвом — наче привид. Далі, крізь дерева, виднівся довгий елінг і хвиляста темінь моря.

Каплицю було розташовано праворуч, на віддалі від дороги. Вона містилася в дальньому кінці саду скульптур, з вкритих мохом дольменів та високих монолітів. Цей Парк монументів видавався дивною, примітивною сторожею, яку виставили перед цілком сучасною церквою, з високою дзвіницею та яскраво червоними дверима. Церква, можливо, і є місцем поклоніння, але сад скульптур виглядав радше як місце жертвоприношення.

Увагу Гарпер привернув гурт із шістьох підлітків, які сиділи на колодах, на розі просторої комори, що виявилася кафетерієм. Вони зібралися довкола багаття, яке палахкотіло незвичним рубіновим відтінком червоного, наче полум'я просвічувало крізь червонясте скельце.

У хвилястому багрянному світлі, бринькаючи на укулеле, гойдалася струнка красуня. На перший погляд то могла бути близнючка Еллі. Але ні, вона була старшою, з вигляду їй було трохи більше двадцяти років. Голова в неї була так само поголена, хоча на лобі й збереглося одне-єдине пасмо волосся, схоже на велику чорну кому. «Тітка», — подумалося Гарпер.

Вона заохотила решту підспівувати їй. Їхні голоси спліталися, наче пальці коханців. Дівчина співала стареньку пісню U2, про те, як вони були одним цілим, але не тим самим, і як вони й далі будуть разом. Коли Гарпер проминала їх, жінка з укулеле підвела погляд і усміхнулася до неї; її очі сяяли яскраво, наче золоті монетки, і саме тоді Гарпер побачила, що ніякого багаття немає. Світло йшло від *них*. Усі вони були вкриті звивинами й петлями драконячої луски, яка жевріла, наче флуоресцентна фарба під чорним світлом, галюциногенна суміш червоного вина та блакитного полум'я паяльної лампи. Коли кожен з них розтуляв рота, щоб заспівати, Гарпер мигцем помітила світіння цієї фарби у них в горлянках. Вони здалися їй чайниками, повними жаринок.

Гарпер подумала, що ніколи не бачила чогось настільки прекрасного та моторошного. Вона затремтіла, якусь мить відчуваючи власне тіло під одягом, наче хтось ніжно проводить пальцями по лініях драконячої луски на її шкірі. Вона похитнулася, в голові раптом запаморочилося.

— Вони сяють, — ледь розбірливо пробурмотіла Гарпер. Її голову заповнила пісня, важко було зосередитися бодай на якійсь думці.

— Ти теж зможеш, — пообіцяв їй Бен Патчетт. — З часом.

— Це небезпечно? — видихнула Гарпер. — Вони можуть спалахнути, коли так роблять?

— Драконяча луска, сестро Грейсон, вона як будь-яке інше джерело вогню, — проказав Отець Сторі, дістаючи камінець з рота. — Його можна використати, щоб спопелити будівлю... або засвітити собі шлях до чогось кращого. Ніхто не гине від самозаймання у таборі Віндем.

— Ви перемогли її? — запитала Гарпер.

— Краще, — відказав Отець Сторі. — Ми стали друзями.

3

Гарпер швидко отямилася, здригаючись усім тілом й плутаючись у простирадлах.

Керол Сторі схилилася над нею і торкнулася рукою зап'ястя.

— З тобою все гаразд. Дихай.

Гарпер кивнула. У голові паморочилося, від шаленого пульсу в очах аж мерехтіло.

Їй стало цікаво, скільки часу вона проспала. Дівчина пригадувала, як її попід руки вели сходишками лазарету, як Бен Патчетт та Рене Гілмонтон слідували їй обачним вказівкам, припіднявши щиколотку й забинтувавши її кількома рулонами марлі. А ще тьмяно пригадувала, як Рене принесла їй ледь теплої води та декілька пігулок парацетамолу: у пам'яті зринав холодний сухий доторк руки жінки на чолі, її схвильоване, зосереджене обличчя.

— Що тобі снилося? — запитала Керол. — Ти пам'ятаєш?

У Керол Сторі були величезні, сповнені подиву очі з райдужками кольору кави, де-не-де поцяткованими золотом драконячої луски. Зап'ястя вкривали золотаво-чорні кільця, а коротка футболка була задерта, виставляючи на огляд схрещені смуги луски над стегнами.

Вигляд у неї був як у гота-стрільця. Шкіра в місцях, яких ще не торкнулася недуга, була такою блідою, що, здавалося, просвічувалася. Дівчина була такою витонченою, що складалося враження, ніби варто їй спіткнутися і впасти, як вона розлетиться на шматочки мов керамічна ваза.

У грудях Гарпер щеміло, а в зламаний щиколотці наче розпечена спиця засіла. Думки їй плуталися і ледве валандалися, ще й досі не вирвавшись із тенет сну.

— Мій чоловік написав книжку. Я її впустила. Сторінки розлетілися, і... напевно, я намагалася зібрати їх до купи до того, як він прийде. Не хотіла, щоб він дізнався, що я її читала.

То було не все — далеко не все — але спогади вислизали від неї, зникали з очей, наче пожбурений у глибоку воду камінь.

— Мені здалося, що краще тебе розбудити, — промовила Керол. — Ти вся тремтіла, видавала ці жахливі звуки, а ще... ну... трохи курілася.

— Я курілася? — перепитала Гарпер. І зрозуміла, що відчуває слабкий запах горілого, наче хтось спалив кілька соснових голок.

— Лише трохи, — Керол вибачливо подивилася на неї поглядом, повним співчуття. — Коли ти зітхала, виходив блакитний димок. Таке буває від стресу. Коли ти навчишся єднатися з Блискотом, такого більше не траплятиметься. Тільки-но станеш однією з нас — частиною гурту — драконяча луска вже *ніколи* не завдасть тобі шкоди. У це важко повірити, але одного дня ти, може, навіть вбачатимеш у лусці благословення.

Гарпер почула в голосі Керол безвинну й беззаперечну певність фанатика, і це їй неабияк стривожило. Джейкоб навчив її вважати людей, які торочать про благословення та віру, дещо немічними та простакуватими. Люди, які переконані що на все є своя причина, були варті жалю — бо зреклися допитливості до світобудови на користь утішної дитячої казочки. Саме це прагнення Гарпер могла зрозуміти. Вона й сама була шанувальницею дитячих оповідок. Та одна річ — згаяти дощове недільне пообіддя за читанням «Мері Поппінс», і зовсім інша — думати, що вона справді з'явиться в тебе на порозі й проситиметься працювати нянею.

Гарпер, як могла, силкувалася напнути на себе вираз ввічливої зацікавленості, та, певно, її стривоженість усе ж проступила назовні. Керол відкинулася на стільці й засміялася.

— Забагато і заскоро, як на перший раз, так? Ти тут новенька. Спробую не тиснути на тебе. Утім, попереджаю: тут, у нас — навіжені хазяйнують в божевільні. Що сказав кіт Алісі в «Країні Див»?

— У нас у всіх не всі вдома^[34], — відповіла Гарпер, мимоволі всміхнувшись.

Керол кивнула.

— Батько хотів щоб я поводи́ла тебе, показала табір. Усім кортить познайомитися з тобою. Ми запізнюємося на сніданок, але Норма Гілд, яка завідує кафетерієм, пообіцяла, що не зачинятиме кухню, аби ми встигли поїсти.

Гарпер підвела голову і, примружившись, поглянула крізь вікно у темряву, таку кромішню, що, здавалося, її тримають під землею. У єдиній кімнаті лазарету стояло три розкладачки, з розвішаними між ними шторами, покликаними створити відчуття бодай якогось затишку; Гарпер займала середнє з ліжок. Коли вона знепритомніла, було темно. Темрява трималася й досі, а ще Гарпер ані найменшої гадки не мала, котра зараз година.

— Близько другої ночі, — мовила Керол, наче прочитавши думки Гарпер. — Ти проспала цілий день... але воно й не страшно. Ми тут усі як вампіри: прокидаємося під захід сонця, повертаємося до склепу на світанні. Крові поки ще ніхто не п'є, але коли скінчаться консерви, хтозна, що може статися.

Гарпер сіла в ліжку, скривившись, — єдиного доторку светра до набряклих грудей вистачало, щоб завдати їй болю — і виявила для себе дві речі.

По-перше, одна зі шторок була посунута, і на сусідньому з нею ліжку сидів хлопчик, якого вона впізнала — хлопчик з темним кучерявим волоссям та ніжними, ельфійськими рисами обличчя. Коли вона востаннє його бачила, він страждав від гострого апендициту, а лице йому вкривав піт. Ні, не зовсім так. Їй здалося, що востаннє вона бачила його не так уже й давно. Поза всяким сумнівом, то він у костюмі Тигра з'явився на порозі її будинку разом з Еллі. Тепер же хлопчик сидів, схрестивши ноги, і дивився на неї так пильно, наче споглядав улюблене телешоу.

По-друге, у приміщенні працювало радіо, налаштоване на статичний шум. Воно стояло на столі поряд з гіпсовою моделлю

людської голови — з відсутньою черепною коробкою, щоб краще можна було роздивитися мозок.

Гарпер пригадала, що хлопчик глухий, тож повільно помахала йому рукою. У відповідь він потягнувся за спину, знайшов там аркуш паперу і простягнув їй. На ньому був малюнок — малюнок маленького хлопчика, хоч і не позбавленого хисту — великого смугастого кота, який гуляв у високій траві високо задерши хвоста.

Під котом, який блукав, був підпис: ТИМЧАСОВИЙ КІТ.

Гарпер запитливо поглянула на нього і всміхнулася, хоч він уже злавив з розкладачки і почимчикував геть.

— То ж Нік, правда? — запитала Гарпер.

— Мій небіж. Так. Ще той дивак. Це у нас сімейне.

— А Джон його вітчим?

— Що? — запитала Керол. Раптову різкість у її голосі годі було не помітити. — Ні. Аж ніяк. Моя сестра та Джон Руквуд зустрічалися декілька місяців, то було ще в зовсім іншому світі. Справжній батько Ніка помер, а Джон... що ж, тепер він нечастий гість у житті хлопчика.

Гарпер ця ремарка здалася дещо негречною — не кажучи вже про те, що несправедливою — враховуючи, що Пожежник ніс Ніка до шпиталю на руках, а ще був готовий вступити у сутичку з охороною та будь-ким у черзі, лише б хлопця вилікували. А ще Гарпер тонко відчувала, коли предмет розмови є небажаним. Вона полишила тему Джона Руквуда до кращих часів і знову заговорила.

— Нік дав мені тимчасового кота. Нащо він дав мені тимчасового кота?

— Це подячна записка. Ти ж бо медсестра зі шпиталю, котра врятувала йому життя. То був жахливий тиждень. Найжахливіший тиждень мого життя. Я втратила сестру. Думала, що втрачу й небожа. Я знала, що ми станемо найкращими подругами і я буду від тебе без тями ще *до того*, як ми зустрілися, Гарпер. Через те, що ти зробила для Ніка. Мені хочеться, щоб у нас були однакові піжами. *Ось* настільки я шаленію від тебе. Хотілося б і *мені* мати тимчасового кота для тебе в дарунок.

— Якщо він тимчасовий, то я його маю повернути?

— Ні. Це лише на перший час, поки він тобі справжнього не знайде. Він в нас мисливець. Змайстрував кілька силець і складних пасток. Постійно вештається з сіткою на палиці, наче полювати на

котів — те саме, що й метеликів ловити. Постійно всім допікає, щоб знайшли йому котячу м'яту. Не певна навіть, чи той кіт, на якого він полює, існує. Ніхто його більше не бачив. Я навіть починаю думати, що той кіт — як Снаффліпагус, друг Великого Птаха^[35] — лише в його голові.

— Але ж Снаффліпагус був справжнім, — зауважила Гарпер.

— Це найдивовижніше речення, яке я коли-небудь чула. Хочу собі таке на надгробку. «Снаффліпагус був справжнім». І все. Більше нічого.

Гарпер не могла ступити на праву ступню, та Керол огорнула її рукою і допомогла стати. Коли вони прошкутильгали повз радіо на столі, Керол потягнулася — хвильку завагавшись — і поволі просунула вказівник крізь смужки статичного шуму. Анатомічна модель людської голови з зачудуванням дивилася на них. То був гротескний предмет: шкіра на одній половині обличчя була відсутня, демонструючи сухожилля та нерви, а одне очне яблуко підвішене у волокнистому червоному гніздечку з оголених м'язів.

— Що? — запитала Гарпер. — Ти дослухаєшся до чогось конкретного?

— Снаффліпагус, — промовила Керол і засміялася, вимкнувши радіо.

Гарпер чекала, поки та пояснить. Але вона не стала.

4

Кафетерій був розташований на вершечку пагорба, звідки відкривався краєвид на футбольне поле і вкритий галькою пляж. Обшитий гонтом дах обріс мохом і де-не-де з нього стирчали жмутки поживклої мертвої трави. Усі вікна були позабивані: скидалося на те, що будівлею давно не користуються.

Утім, враження занедбаності розвіялося тієї ж миті, коли Керол прочинила двері й попрямувала до сидячих місць — тьмяного, бляклого закутня, де назовні виступали балки з червоної сосни. З кухні долинав гуркіт тарілок, а повітря наповнював духмяний запах соусу «Маринара» і тушкованої свинини.

Зі сніданком, здавалося, вже було покінчено, проте в залі вони були не самі. Рене Гілмонтон сиділа за столиком на двох, напроти старого чолов'яги в грецькому рибальському кашкеті — обоє горбилися над кавою, що парувала з чашок. За сусіднім від них столиком на самоті сидів хлопчик, той малий, що був схожий на вікінга. Майкл, наскільки пригадувала Гарпер. Він намотував локшину на виделку і гортав сторінки старезного примірника «Рейнджер Рік»^[36], читаючи при світлі свічки, що стояла у банці з-під желе. Минулого вечора вона б дала Майклу років, може, сімнадцять. Тепер, схилившись над статтею «Дивовижні ламантини Маямі» з широко розплющеними від зачудування очима, він виглядав наче десятиліток з накладною бородою.

Рене підняла підборіддя, привернувши увагу Гарпер. Була якась приємність і водночас відрода в тому, щоб побачити дружнє обличчя, не бути цілковитою чужинкою серед незнайомців. На згадку Гарпер приходили інші сніданки, у незліченних інших кафетеріях. Те почуття тривоги, коли не знаходиш жодного знайомого обличчя, і не знаєш, де всістися. Вона припускала, що Рене затрималася в надії побачитися з нею, допомогти їй облаштуватися на новому місці... невеликий прояв чуйності, за який Гарпер була безмежно вдячна.

За прилавком, з якого роздавали їжу, хазяйнувала Норма Гілд, кремезна гора плоті з широкими, похилими плечима самця горили. Столи після їжі невдовзі мали прибирати (Гарпер помітила кількох хлопців на кухні, які під світлом гасової лампи занурювали посуд у

мільну воду), але Норма приберегла трохи пасти в металевій грілці й кілька черпаків соусу. Ще була кава й бляшанка згущеного молока замість вершків.

— Якийсь час у нас був цукор, але він аж кишів мурахами. Кава з мурахами, кекси з мурахами, персикові пироги з мурахами, — промовила Керол. — Декілька тижнів мурахи були для мене основним джерелом протеїну, але тепер ніякого цукру! Лише сироп. Вибачайте! Як-не-як, настав кінець днів!

— Цукру не стало, скоро не буде й молока, — додала Норма. — Я виставила дві бляшанки молока для кави, але залишилася лише одна.

— Іншу всю використали? — запитала Керол. — Так швидко?

— Не-а. Вкрали.

— Я впевнена, що ніхто не крав бляшанки молока.

— Вкрали, — повторила Норма. Тон її голосу був радше вдоволеним, аніж обуреним. Вона сиділа за прилавком, заклопотана парою срібних в'язальних спиць, які шугали взад-вперед, клацаючи й цокаючи увесь час, поки говорила. Плела вона з величезного безформного мотка чорної пряжі, який би цілком міг слугувати Кінг-Конгу за презерватив.

Гарпер та Керол рушили до столу Майкла. Керол жестом запросила Рене та старшого чоловіка до них.

— Сідайте вдвох до нас. Можемо розділити Гарпер між собою! Її на всіх вистачить.

Усі повсідалися довкола столу, стукаючись коліннями. Гарпер потягнулася рукою по виделку, та Керол перехопила її пальці.

— Перед прийомом їжі ми по колу ділимося однією річчю, за яку раді, — заговорила таємничим тоном Керол, нахилившись до Гарпер. — Часом це найкраща частина трапези. Що ти й сама, певно, зрозумієш, коли скуштуєш тутешній харч.

— Ми вже попоїли, та я не проти схилити з вами голову, — промовив старий чоловік, якого ще й досі не представили.

Рене стиснула іншу руку Гарпер; тепер усі вони сиділи колом, схилившись над світлом єдиної свічки, наче група спіритистів перед сеансом.

— Я розпочну, — промовила Керол. — Я рада за жінку, що сидить поряд зі мною, котра врятувала мого небожа, коли той мав апендицит. Я рада, що вона тут і я можу показати, наскільки їй вдячна. Я рада за її

дитя, бо ж діти — це так захопливо! Наче маленькі сардельки з личками!

Заговорив старий з низько похиленою головою та напівзаплющеними очима.

— Я також вдячний за сестру, тому що сто двадцять чотири людини потребують чималого догляду, і я заледве давав собі раду всі ці місяці. З кінця серпня я — єдина медична допомога, на яку може розраховувати цей табір, і знаю я лише те, чого навчився на флоті. Не хочу розводитися про те, як давно я вчився на санітара, але в ті часи хіба тільки п'явками припинили користуватися.

— Щодо мене, то я радий бути в колі людей, які мене люблять, — промовив Майкл. — Людей на кшталт Тітоньки Керол та Отця Сторі. Я на все готовий заради них, щоб уберегти це місце. Я втратив одну сім'ю. Я радше загину, аніж втрачу ще одну.

— Я рада за гарячий сніданок, — сказала Рене, — хай це й була консервована шинка «Спам» під соусом «Рагу»^[37]. Я також рада, що цей табір має такого вправного рибалку, як Дон Льюїстон, і буду навіть більш вдячна, коли настане моя черга скуштувати рибу.

На цих словах вона кивнула на старого. Тоді скоса зиркнула на Гарпер і провадила:

— І ще я надзвичайно рада бачити свою подругу з Портсмутського шпиталю, яка гарувала по вісімнадцять годин на день, наспівуючи диснейвські мелодії і намагаючись підбадьорити тисячу хворих і переляканих пацієнтів. Щоразу як вона заходила до кімнати, це було неначе побачити промінчик сонця в захмарену погоду. Вона спонукала мене боротися за життя, коли інших причин уже не було.

Захоплена раптовим напливом почуттів, Гарпер не знала, чи зможе дібрати потрібні слова. У дні свого перебування в Портсмутському шпиталі вона почувалася такою ж корисною, як вазонка з м'ятою, який мала Рене, тому це зізнання прозвучало для неї мов грім з ясного неба. Зрештою, вона спромоглася вимовити:

— Я лише рада, що відтепер не самотня.

Керол стиснула її пальці.

— Я рада бути частиною цього кола. Усі ми голоси одного хору, і ми співаємо наші подяки.

На якусь мить постала знайома картина: очі Керол яскраво мерехтіли, її райдужки перетворилися на кільця потойбічного зеленого

світіння. Очі Майкла так само сяяли, і Гарпер побачила мерехтіння червоних і чорних спалахів уздовж завитків драконячої луски на його оголених руках.

Гарпер відсмикнула руку від Керол, наче її вдарило електричним струмом. Тоді дивне світіння згасло, і Керол пустотливо поглядала на неї.

— Я тебе перелякала, правда ж? Вибач. Утім, з часом ти і так призвичаїшся. Зрештою, це і з тобою станеться.

— Це трохи лячно, — промовила Гарпер. — Але також... ну, наче чари.

— Це не чари. Це диво, — відказала Керол таким тоном, наче говорила про модель свого нового авто: «Це мазда міата».

— Що відбувається, коли ти так сяєш? — запитала Гарпер. Раптом дещо сплигло їй на думку, і вона ледь не осудливо поглянула на Рене. — Те саме сталося з тобою в шпиталі. Ти втекла, уся вкрита світлом. Всі були певні, що ти от-от вибухнеш.

— Як і я сама, — відказала Рене. — Зі мною це трапилося цілком випадково. Це називають єднанням з Блискотом.

— Чи Мережею, — заговорив Майкл. — Хоча, гадаю, так кажуть лише люди мого віку. Багато хто з моїх друзів жартує, що то лише нова соціальна мережа. Ось тільки насправді вони не жартують.

— Тобі, певно, відомо, що драконяча луска погано реагує на стрес, — промовила Керол.

Старий чолов'яга, Дон Льюїстон, зареготав.

— Ну це якщо м'яко кажучи.

— Це все тому, що вона відчуває те саме, що й ти, — провадила Керол. — Це дуже потужна концепція. Я здивована, що так мало людей вирішили піти за цією ідеєю аби побачити, куди вона їх приведе. Якщо ти зможеш створити відчуття безпеки, добробуту й прийняття, то драконяча луска реагуватиме зовсім інакше: змусить тебе почуватися жвавішою, аніж будь-коли раніше. Барви стануть більш насиченими, смаки густішими, а почуття — сильнішими. Це як палати від *щастя*. І ти відчуваєш не лише *своє* щастя. А й щастя *усіх* довкола. Кожного з навколишніх. Наче ми усі ноти, що зливаються в єдиному досконалому акорді.

— А ще ти не згоряєш, — докинув Майкл, намотуючи на палець помаранчевий виток власної бороди.

— А ще ти не згоряєш, — повторила за ним Керол.

— Це якось неправдоподібно, — промовила Гарпер. — Як це працює?

— Гармонія, — відказала Керол.

— Гармонія?

— Зв'язок, якщо вже так, — мовила Рене. — Стійкий суспільний зв'язок. У Джона є цікаві теорії щодо цього, якщо тобі вдасться його виманити на розмову. Якось він мені розповів...

Обличчя Керол спохмурніло. Артерія — завиток на її правій скроні — потовщала.

— Джона Руквуда тут немає, і бути він тут *не бажає*. Він вважає за краще тримати дистанцію. Таким чином йому простіше дотримуватися власноруч створеного міфу. Щиро кажучи, мені здається, що дивиться він на нас із погордою.

— Ти справді так гадаєш? — запитала Рене. — Мені так ніколи не здавалося. Я б радше сказала, що дивиться він на нас із *турботою*. Якщо в нього і є зверхнє ставлення до табору, то він якось дивно його показує. Він той, хто привів сюди більшість з нас, якщо вже на те пішло.

Повисла тривожна мовчанка. Рене дивилася на Керол з невинною допитливістю. Керол, своєю чергою, дивитися їй в очі не стала. Натомість довгим ковтком відпила кави... хоча Гарпер той ласкавий, безжурний жест не обдурив. На якусь мить в погляді Керол промайнула ненависть. Джон чітко дав зрозуміти минулої ночі в лісі, що він зовсім не шанувальник Керол Сторі; і це почуття, здавалося, було взаємним.

Майкл заговорив першим, згладжуючи ніяковий момент.

— Найпростіший спосіб доєднатися до Блискоту — це спів. Уся наша юрба, увесь табір збирається щодня після сніданку в церкві, і всі ми співаємо — завжди всі сяють. Ти теж засяєш. Нехай це станеться й не одразу, але ти тільки почекай. Коли почуття охопить тебе, здаватиметься, наче тебе під'єднали до велетенської батареї. Наче вперше у твоєму житті всі вогники душі палатимуть.

Скляний палкий вираз його очей викликав у Гарпер нестримне бажання перевірити, чи нема в нього часом гарячки.

— Я гадки не мала, що зі мною коїться, коли вперше долучилася до Блискоту, — промовила Рене. — Сказати, що я була приголомшена, то

нічого не сказати, місіс Грейсон.

— Краще звертайся до мене просто «Гарпер», — попрохала вона. Гарпер не стала казати, що досить уже з неї бути місіс Грейсон. Це прізвище належало Джейкобу, а їй здалося, що все Джейкобове вона залишила позаду, у лісі. Її дівоче прізвище було Вілловз. Вона сумувала за тим відчуттям, коли це слово зринало в неї з язика, і думка повернути собі старе прізвище здавалася черговою втечею — куди більш втішною і спокійною, аніж стрибок через вікно у спальні.

— Гарпер, — промовила Рене, пробуючи вимовляти це ім'я. Вона всміхнулася. — Не знаю, чи колись до цього звикну, але бодай спробую. Що ж, *Гарпер*. Я читала дітям. Ми саме пробиралися крізь «Чарлі і шоколадну фабрику», і я зробила паузу, щоб заспівати пісеньку «Кенді-Мен» зі стрічки^[38]. Дехто з них знав слова і підспівував мені. Це була така мила, затишна мить, що я забула, що ми всі хворі. У мене було те розмите, нестямне відчуття, що виникає, коли ти, випивши кілька коктейлів, сидиш перед теплом багаття. Зненацька діти почали кричати. Плин часу ущільнився та уповільнився. Я пригадую, як хтось із дітей перекинув вазонку з м'ятою з мого маленького журнального столика, і мені здалося, що я маю цілих півгодини, щоб простягнути руку й зловити його. А коли мені це вдалося, я усвідомила, що вся моя рука залита світлом. Мені це видалося такою дивовижною, що я навіть злякатися як слід не могла. А тоді хтось загорлав: «Забирайтеся від неї, вона зараз вибухне!» І в ту мить я одразу ж подумала: «Так! Я рвону, наче граната!» Часом мені здається, що люди значно легше піддаються впливу в такому стані. У Блискоті. Тож я щодуху побігла, захопивши вазонку з м'ятою. Дорогою проминула два пости охорони й з півдюжини лікарів та медсестер, проскочила парковку й попрямувала до луки, що південніше від шпиталю. Я думала, що трава довкола мене спалахне, коли я ступлю на неї, але цього не сталося. Минув якийсь час, перш ніж вогонь згас, а потім я вся трусилася і сп'яніла.

— Сп'яніла?

— Ох, атож, — озвався Дон Льюїстон. — Після Блискоту відчуваєшся захмеленим. Особливо перші декілька разів. Навіть ім'я своє забуваєш.

— Своє... що?

— *Багато* хто з людей забуває і власне ім'я, — заговорила Керол. — Як на мене, то це найкраще. Все те, що, здавалося, тебе визначає — лущитья, мов різдвяна обгортка. Блискіт просіює тебе до найщирішої, найкращої версії тебе, глибшої, ніж ім'я чи футбольна команда, за яку ти вболіваєш. Усвідомлюєш, що ти лише листочок на дереві, а всі ті, кого ти знаєш і любиш, усі вони — решта листочків.

«*На вербі*», — подумала Гарпер Вілловз і здригнулася^[39].

— Коли я вперше доєднався до Хору, — сказав Дон Льюїстон, — то забув обличчя власного батька, голос рідної матері й назву корабля, на якому провів останні двадцять років. Кортіло розцілувати всіх, кого тільки бачив. О, а ще став збіса щедрим. Пригадую, я був у каплиці після чудового важкого співу. Я сидів поряд з кількома юнаками, і мене так і підбивало сказати їм, як я їх люблю, і я тільки й думав про те, щоб зняти з себе чоботи і спробувати їх подарувати їм. Кожному по чоботу, щоб було мене за чим пом'янути. Вони посміялися з мене, наче дорослі, які гигочуть з малого, котрий вижлуктив своє перше пиво.

— Чому ж ти не повернулася до шпиталю? — запитала Гарпер у Рене. — Після... Блискоту.

— Спершу мені й на думку таке не спало. Я була сама не своя. Досі тримала свою м'яту, і тут до мене дійшло, що їй не місце у вазонку, що це *жорстоко* — тримати її там. Мені стало соромно за всі ті місяці, що я тримала її ув'язненою. Я попленталася далі в ліс і влаштувала маленьку затишну церемонію саджання. Потім я сиділа поряд зі своєю м'ятою, підставивши обличчя сонячним променям, уперше за все життя відчуваючись максимально вдоволеною. Я переконана, що мені навіть здавалося, наче я от-от порину у фотосинтез разом з рослиною. У якусь мить я почула хрускіт галузки й розплющила очі. Переді мною стояли Капітан Америка та Тигр Тоні. І знаєш що? Я аніскілечки не здивовувалася, побачивши їх. Супергерой і хлопець-тигрень видавалися цілком логічним продовженням мого дня.

— Еллі, — мовила Гарпер. — І Нік. Нік! А як же Нік? Як він приєднується до ваших співів і сяє разом з усіма, якщо він не може чути?

Решта озирнулися одне на одного — і зайшлися веселим сміхом, наче Гарпер сказала щось насправді дотепне.

— Нік, — промовила Керол, — віртуоз. Він навчився сяяти ще до мене. Ось чому... *чому* для нього так легко доєднатися до Блискоту... на

це запитання ні в кого з-поміж нас відповіді немає. Нік каже: якщо *він* не може чути музики, це зовсім не означає, що й *драконяча луска* не може. Мій батько каже, що то ще одне диво. Він узагалі щиро вірує в дива. Гадаю, я так само. Ходімо, Гарпер, я хочу показати тобі решту табору.

— Якщо треба милиця, — сказав Майкл, — то в мене є плече.

Виходячи, вони зупинилися щоб поставити посуд у цеберко з сірою мильною водою, і Гарпер зиркнула на двох хлопців-підлітків, що працювали на кухні. Вони руками протирали склянки, слухаючи радіо.

З нього долинав статичний шум.

5

Діти знову ганяли футбольного м'яча в долині. Химерний блідо-зелений м'ячик перекочувався з місця на місце, блукаючи, мов мандрівний вогник^[40].

— Навіть не уявляю, чим ми їх займемо, коли сніжитиме, — промовила Керол.

— А що станеться, коли засніжить?

— Містер Патчетт каже, що нам доведеться бути обачнішими щодо пересувань, — відповів їй Майкл. — Якщо залишатимемо сліди, то їх може хтось помітити з повітря. Особисто в мене прихід зими не викликає жодного ентузіазму.

— Майкле, коли ти прибув до табору? — запитала Гарпер.

— Потому як сестри живцем згоріли, — відказав він без найменшого натяку за смутком. — Згоріли разом. Коли мені вдалося їх загасити, вони досі обіймали одна одну. Гадаю, то благословення. Вони померли не на самоті. Знайшли розраду у власному товаристві. Цей світ вони покинули, та я чую їхній шепіт у Блискоті.

— Часом, коли я єднаюся з Блискотом, — почала Керол, — то майже певна, що відчуваю присутність сестри поряд — так близько, що, здавалося, можу навіть покласти долоню їй на плече, як завжди це робила раніше. Розумієш, коли ми сяємо, усі вони вертаються до нас. Світло, що його ми витворюємо разом, показує все колись втрачене в пільмі.

Гарпер зусиллям волі приборкала тремтіння, що зароджувалося в тілі. Коли вони заводили мову про Блискіт, то переповнювалися

невигадливим щастям людей-овочів.

Керол привела Гарпер до саду, де височіли моноліти й язичницькі кам'яні вівтарі.

— Ходять чутки, що цим каменям тисячі років, і їх тут поставило давнє плем'я за допомогою позаземних технологій. Втім, мій батько каже, що їх сюди притягли з каменярні в Оуганквіті. Саме тому його краще не запитувати ні про що насправді цікаве.

Проходячи серед каменів, Гарпер розгледіла мідні меморіальні дощечки, вгвинчені в кремезні стовпи граніту. На одній були перелічені імена сімнадцятьох юнаків, що померли в багнюці східної Франції під час Першої світової. На іншій — тридцять чотири імені юнаків, що загинули на узбережжі західної Франції під час Другої. Гарпер спало на думку, що всі надгробки мають бути такого розміру, бо ті маленькі плити, котрі вкривали більшість кладовищ, навіть близько не здатні були передати бридкого паскудства від втрати цнотливого сина, за тисячі миль від дому, в багні та холоді. Потрібне було щось аж таке велике, щоб у душу закрався страх — зараз камінь завалиться й розчавить мене.

— Це наша церква, — сказала їй Керол. — Якщо піднятися у дзвіницю, то за ясної погоди звідти можна розгледіти Мейн. Тільки повір, тобі не захочеться дивитися на Мейн. Далі на північ немає нічого, окрім чорного диму й заграви. Зранку ми приходимо сюди поспівати й розділити Блискіт, зазвичай мій тато може виголосити декілька слів. Опісля це місце слугує за шкільну аудиторію.

Керол вказала на стежку, що в'юнилася крізь зарості сумаху та ялин.

— Я живу там, далі в лісі, у маленькому білому будиночку, на якому зображена велика чорна зірка. Живу з батьком. Часом почуваюся через це винувато. Мені слід було б залишатися з рештою жінок, у дівчачому гуртожитку — туди ми далі й прямуємо. Тато каже, що я можу виїхати будь-коли, якщо забажаю бути з іншими жінками, та я знаю, що тоді йому нізащо не заснути. Питиме каву галонами, хвилюватиметься, носитиметься кімнатою і ще більше хвилюватиметься. Він і так спить заледве п'ять годин, та й то, лише коли змушую випити на ніч таблетку. Ходімо! Покажу тобі, де тримаю свій гарем!

Керол завела її на задвір'я каплиці, де чотири кам'яні сходинки спускалися до отвору, котрий розміром, формою та глибиною нагадував могильну яму. Внизу видніли старі двері на іржавих петлях, напівпрочинені, крізь які проглядав льох.

— Далі ви вже самі, — промовив Майкл, кивнувши убік Дона. — Нам сюди не можна.

— Це не місце для таких двох хвацьких парубків, як ми, — додав Дон Льюїстон. — Кожна молодичка тебе очима роздяга, шука шляхів задоволення своїх пригнічених потреб — пристойному чоловікові пощастить, якщо він втече звідтам цілісінький і не заплямує свою цноту.

Майкл, зашарівшись, похилив голову. Бліду шкіру його обличчя вкрив рум'янець. Дон зареготав.

Керол захитала головою і цмокнула язиком.

— Майкл Мартін Ліндквіст-молодший, тебе просто гріх не засоромити.

— Якщо не маєш підв'язок, можеш декілька позичити в мене, — звернулася до Гарпер Рене. — Одне з правил дівочого гуртожитку: не вдягати на себе нічого, крім французької білизни. Корсети і таке інше.

— Я вас *не* слухаю, — мовив Майкл. — Бережу себе до шлюбу.

Він посунув Гарпер до Керол і почимчикував геть, ледь не зриваючись на біг. Дон Льюїстон поплентався за ним, засунувши руки в кишені й насвистуючи «Іспанські дами»^[41].

Керол допомогла Гарпер спуститися донизу. Східців по той бік дверей було більше, прохід вів углиб пагорба.

Приміщення під каплицею виявилось величезною просторою кімнатою, стелю якої підпирали вибілені цегляні колони. Табірні розкладачки утворювали вздовж щербатої цегляної підлоги плутаний лабіринт, що сягав аж до колін. Близько тридцяти жінок сиділи на ліжках чи стояли біля відкидного столика з кавоваркою «Містер Кава», примощеного до задньої стіни.

Насправді Майкл і Дон могли спокійно спуститися східцями, не побоюючись опинитись у шовковому саду насолод. У кімнаті витав далеко не сексуальний запах сирості та нафталіну, а більшість дівчат мали бліді, воскові обличчя людей, які вже довгий час не бачили сонячного світла. Жодних підв'язок видно не було, а от мокрі

шкарпетки звисали, сушачись, з труб. Панівним був фасон одягу «дівка з Армії Спасіння»^[42].

Біля підніжжя сходів стояла двостороння класна дошка, на кшталт тих, які крамниці сендвічів виставляли на тротуар, щоб розрекламувати страву дня. Гарпер спинилася, аби подивитися, що на ній написано — яскравою крейдою і дівочим почерком:

ВНУТРІШНІЙ РОЗПОРЯДОК

ЖОДНИХ МОБІЛЬНИКІВ! МОБІЛЬНИКИ НЕОБХІДНО ЗДАТИ ПИЛЬНУВАЛЬНИКАМ!

БАЧИШ ЩОСЬ, ЧУЄШ ЩОСЬ... СКАЖИ ЩОСЬ!

У КОЖНОГО Є РОБОТА! ЗНАЙ СВОЮ!

ЇЖА, НАПОЇ & МЕДИЧНІ ЗАСОБИ НАЛЕЖАТЬ УСІМ! ЖОДНОГО ЗАПАСЕННЯ!

НЕ ВИХОДИТИ НАДВІР УДЕНЬ!

СЛУХАЙТЕСЯ ПИЛЬНУВАЛЬНИКІВ! ЦЕ МОЖЕ ВРЯТУВАТИ ВАШЕ ЖИТТЯ!!

НЕ ПОЛИШАЙ ТАБІР, СПЕРШУ НЕ СКАЗАВШИ ПИЛЬНУВАЛЬНИКУ!

ЗБРОЯ СУВОРО ЗАБОРОНЕНА!

ЯК І ТАЄМНИЦІ!

БЕЗПЕКА — ЦЕ СПРАВА КОЖНОГО!!!

Поводься так, наче всі на тебе покладаються! БО ТАК І Є!!

— Ану, — мовила Керол. — Твоя улюблена пісня, знаменитість, за якою ти сохнеш та ім'я першого домашнього улюбленця.

— Це будуть «You've Got a Friend in Me»^[43], Юен Макгрегор, здебільшого через «Мулен Руж», і першою моєю тваринкою був шнауцер на ім'я Берт, тому що він був чорнильно-чорним і нагадував мені сажотрусів з «Мері Поппінс», — відповіла їй Гарпер.

Керол вилізла на стілець, прокашлялася й помахала над головою рукою, щоб привернути увагу присутніх у кімнаті.

— Агов, люди! Це Гарпер! Вона наша нова медсестра! «You've Got a Friend in Me», Юен Макгрегор та шнауцер на ім'я Берт! Привітаймо як слід Сестру Гарпер!

Юрба зустріла ці слова сумішшю улюлюкання, оплесків та зойків. Еллі Сторі пожбурила Гарпер на голову бюстгальтер.

— Гарпер, а далі? — прокричав хтось у натовпі.

Керол розтулила була рот, щоб відповісти, та Гарпер її випередила.

— Вілловз! — вигукнула вона. — Гарпер Вілловз! — а до себе, стишеним голосом, сказала: — Знову. Схоже на те.

Керол провела Гарпер звивистим проходом між ліжками до акуратно прибраної розкладачки, що була майже в центрі кімнати. Її саквояж лежав на подушці.

Вона відкрила його і зазирнула всередину. Її одяг позбирали й розклали охайними купками. Поверх усього лежала «Портативна мама». Гарпер зібгала Тимчасового kota й сховала його під обкладинку. Перший улюбленець її дитини.

— Мені слід подякувати містеру Руквуду за те, що позбирав мої речі, — промовила Гарпер. І лише по тому, як слова зірвалися їй з язика, згадала, що Пожежник був, скоріш за все, найменш улюбленою темою Керол Сторі. Та було вже запізно, тому невимушеним, імпровізованим тоном вона закінчила: — Де б я могла його знайти?

Цього разу не було виразу, сповненого зневаги чи люті. Натомість Керол обдарувала її м'яким, мало не улесливим поглядом, а тоді легенько поштурхала за руку.

— Ходімо знову надвір. Я покажу тобі.

Навіть попри допомогу Керол щиколотка Гарпер гуділа від болю, коли вони нарешті піднялися сходами нагору й вийшли в ніч. Температура впала. Повітря тепер мало відчутну текстуру — тисячі дрібних тремтливих крупинок, майже дощових краплин, долітали до них з моря.

Вони стояли самі на задвірку каплиці, біля її північно-східного рогу. Керол рукою вказала повз футбольне поле, сосни та елінг унизу. У дедалі глибшій темряві води виднілась маленька чорна цятка, маленький острів.

— Онде він, — промовила вона. — Джон Руквуд. Він не приходить до церкви. Не їсть з нами. Тримається одинаком.

— Що він там робить?

— Не знаю. Це таємниця. Його таємниця. Він ніколи не покидає острова надовго, й нікому не відомо, чому саме. Можна почути різні історії. *Вона* там і померла, щоб ти знала. Моя сестра. Згоріла живцем і ледь Ніка з собою не потягнула. Може, він там тужить за нею. Може, спокутує. А може бути, що йому просто до вподоби вся ця таємничість.

— Спокутує? Він себе якось у цьому винуватить?

— Я певна цього, — відказала Керол, і, хоча вираз її обличчя був стриманим, Гарпер знову відчула гостру, їдку шпичку почуттів. — Не те, щоб це була його провина. Його й на острові не було, коли все сталося. Ні. Моїй сестрі не потрібна була поміч, щоб укоротити собі віку. Їй це чудово вдалося самотужки.

Скоса поглянувши на Гарпер, Керол додала:

— Але от що я тобі скажу. Більше я дітей туди не пускаю. Ніка та Еллі. Гадаю, що Джон це розуміє. Тобі й самій не слід при звичаюватися робити йому візити. Люди, які зближуються з Джоном, мають схильність конати у вогні.

6

Після сніданку з м'якої молочної вівсянки та гіркої кави настав час служби.

Бен Патчетт знову послугував їй за милицю і допоміг вийти в напрочуд теплу жовтневу ніч. У духмяній осінній темряві ширяли бабки. Гомін від захвату й задоволення, що долинав з натовпу довкола Гарпер, викликав у ній спогади про невеличкі сільські ярмарки, чортові колеса й смажене тісто.

Вони увійшли до вузької каплиці з високою стелею, під якою виступали дощані крокви. Неф був довгою затіненою кімнатою: вікна були забиті, щоб не світилися в темряві ночі, а єдиним джерелом світла у величезному приміщенні виявилось лише декілька свічок. Велетенські тіні метушливо стрибали на стінах, виразніші за людей, які їх відкидали.

Гарпер спиралася рукою на плече Бена Патчетта, поки той вів її до лави на півдорозі до віттаря. Інший чоловік протиснувся праворуч від неї, низенький, вгодований і трохи старший за Бена, з рожевими щоками та гладенькою, ніби в немовляти, шкірою обличчя. Бен представив його як Нельсона Гайнріха, який у минулому житті був власником магазину під назвою «Крістмас-Март», що, певно, й пояснювало, чому він у светрі з північним оленем, коли на носі саме був Геловін.

Бадьорий гамір стих, коли Отець Сторі приступив до кафедри. Він насунув окуляри ближче й пильним совиным поглядом вдивлявся у пісенник, а тоді оголосив:

— Якщо розгорнете сторінку триста тридцять два, то розпочнемо сьогодні з простого, але все-таки шанованого гімну, що був улюбленим в пілігримів у ранні дні Америки.

Цю його репліку публіка зустріла стишеними смішками, хоч Гарпер і не розуміла причини — поки Нельсон не розгорнув пісенник на потрібному місці. То був табірний пісенник для маленьких хлопчиків та дівчаток, не справжній псалтир, і піснею на триста тридцять другій сторінці виявилася «Holly Holy» Ніла Даймонда. Гарпер схвалювала. Якщо вже хтось і міг врятувати її душу, то, ймовірно, він.

Керол піднялася з лави поза органом і вийшла наперед сцени. Вона підняла своє укулеле, чим викликала невеличкий шквал оплесків.

Нельсон нахилився до вуха Гарпер і досить гучно промовив:

— Це легко, ось побачиш! Нічого такого! Відкинись назад і насолоджуйся!

«Невдала репліка з невдалими відтінками значення», — подумала Гарпер.

Бен підморгнув, а тоді додав:

— Не завжди все стається одразу! Не хвилюйся, якщо сьогодні з тобою нічого не станеться. Це було би просто дивовижно, якби сталося! Це наче страйк вибити, коли ти вперше під...

Завершити Бен не мав змоги. Керол заграла, виводячи мелодію, яка одночасно скидалася як на госпел, так і на похідну пісню. Коли всі вони почали співати — понад сотня голосів, що зливалися в мороці, — з крокви знявся й полетів переляканий голуб.

Еллі та Нік сиділи в ряду перед ними, і Гарпер зрозуміла, що щось відбувається, коли хлопчик повернув голову й усміхнувся до неї, а його очі, зазвичай кольору аквамарину, перетворилися на осяйні кільця світла.

Смужки драконячої луски на тильному боці долонь Бена Патчетта засвітилися, наче ниточки оптоволокна, що наповнювалися сьйвом.

Заграва почала заливати кімнату з усіх боків, стаючи сильнішою за тьмяне світло свічок. Гарпер уявила собі спалах атомної бомби в пустелі. Звук пісні наростав разом зі світлом, аж поки Гарпер не почула усі ті голоси у себе в грудях.

На сцені оперезана біла сукня Керол стала просвічуватися, тіло під нею залилося світлом. Здавалося, вона цього не помічає. Або їй

байдуже. Гарпер мимохить подумала про маревних оголених красунь, що виробляють піруети в титрах фільмів про Джеймса Бонда.

Гарпер здавалося, що увесь їхній гамір поглинає її. Яскраве світло було не прекрасним, а жахливим, наче вона потрапила у світло фар, що шалено мчали в її бік.

Бен досі оповивав рукою її талію і несвідомо стискав стегно — цей жест видавався їй бридким, та вона, здавалось, не могла вирватися. Гарпер зиркнула на Нельсона й побачила в нього на шиї чокер^[44] зі світла. Коли він розтулив рота, аби проревіти наступний рядок, вона помітила, що його язик світиться отруйним відтінком зеленого.

Гарпер задумалася, чи помітить хтось у гаморі всіх цих голосів, якщо вона закричить. Не те щоб вона збиралася — подих їй перехопило, вона не могла навіть співати. Якби не ушкоджена щиколотка, вона б утекла.

Єдиною причиною залишатися до кінця пісні були Рене та Дон Льюїстон. Вони стояли через прохід, трохи ближче до сцени, але Гарпер усе одно бачила їх крізь проміжок у натовпі. Рене повернула голову в її бік і співчутливо всміхалася. Петлі луски навколо шиї жінки сяяли, але той блиск був тьмяним, і світло не наповнило її добрі, ясні очі. Що важливіше, вона й досі була тут, досі *присутня* й досі пильнувала. І саме тоді Гарпер зрозуміла, що саме її так нервувало в решті цих людей.

У якомусь розумінні Бен та Нельсон, Еллі та Нік і всі інші покинули те приміщення, залишивши замість себе світильники з людської плоті. Думки затьмарило світло, а особистість — почуття гармонії, але принаймні Рене була ще досі тут... як і Дон Льюїстон, який сумлінно співав і не світився зовсім. Пізніше Гарпер дізналася, що Дон лише зрідка був у змозі сяяти разом з рештою табору. Коли він променів, то променів сильно, але значно частіше їхня пісня не зачіпала його взагалі. На думку Дона, причиною було те, що йому ведмідь на вухо наступив, але Гарпер це не переконало. Його буркотливий, грубий бас досконало виспівував в унісон з рештою, та й співав він зі стриманою, байдужою впевненістю.

Гарпер кволо всміхнулася до Рене у відповідь, але почувалася непевно й хворобливо. Їй довелося заплющити очі, щоб витримати шквал останньої строфи — драконяча луска неприємно свербіла, і єдиною думкою було: «Досить, досить, досить». І коли все скінчилося,

а приміщення вибухнуло тупцанням ніг, зойками та оплесками, усе, на що її вистачило, — не розплакатися.

Бен відсторонено погладив її стегно. Вона була впевнена, що він робив це несвідомо. Нитки світла на його лусці тьмяніли, але в очах і досі лишався металевий полиск. Він поглянув на неї ласкаво, але не впізнаючи до кінця.

— *М-м-нічого?* — запитав він. В його голосі бриніла плинна, музична нотка, наче він щойно прокинувся бадьорим після дрімання. — Не пощастило? Я не звернув уваги. Трохи втратив над собою контроль на мить.

— Не пощастило, — відповіла Гарпер. — Може, це через щиколотку. Вона поболювала увесь ранок, це трохи заважає зосередитись. Може, я собі присяду, послухаю наступну пісню, відпочину.

І вона таки присіла на наступній пісні. Сиділа, заплющивши очі, щоб приглушити яскраве сяйво, яке здавалося світлом фар автівки, що наближається до неї.

Гарпер сиділа й чекала, коли ж її нарешті переїдуть.

7

Листонад

У ніч, що передувала Дню подяки, Гарпер прокинулася від сну про Джейкоба та «Плуг спустошення». Вона відчула запах диму й не могла зрозуміти, що горить, аж поки не втямила, що він іде від неї.

Язики полум'я Гарпер не охопили, та смужка на шиї обвуглила комір футболки з «Coldplay», від чого той почорнів та задимівся. Під футболкою вона відчувала свербіж, наче хтось поприскав спреєм від комах на подряпину, але гуділо все тіло.

Скрикнувши, вона відкинула вбік простирadlo й задерла футболку. Смуги луски вкривали її шкіру чорнильними рисками, де-не-де поцяткованими мерехтливими вогниками згубного червоного кольору. Дошкульна сверблячка посилилася, годі було зібрати докупи думки.

Звуки довкола неї від жінок, які неспокійно крутилися у своїх ліжках, навели її на глузливу думку про зграю голубів, що перелякано зривається у повітря: стривожене туркотіння. А тоді поряд опинилася

Еллі. Вона охопила Гарпер ногами довкола талії і пригорнула зі спини. Потім заспівала м'яким, ледь розбірливим шепотінням, наблизивши губи до вуха Гарпер. Наступної миті біля неї зринула Рене, взявши в темряві за руку, міцно переплітаючи пальці.

— Ти не згориш, — промовила до неї Рене. — Тут ніхто не горить, це одне з правил. Хочеш його порушити і влаштувати нам неприємності з Керол Сторі? Дихай глибоко, сестро Вілловз. Довгі глибокі вдихи. Давай зі мною: *Вди-и-их*. Видих. *Вди-и-их*.

Еллі тим часом співала старий хіт гурту «Oasis». Солодким, безбоязним голосом вона виспівувала, що Гарпер — її «Wonderwall»^[45]. Для цього вона навіть вдалася до голосу Пожежника, тої глузливої підробної англійської вимови, краще званої як «мокні».

Гарпер не плакала, аж поки драконяча луска потьмяніла й згасла, а біль почав минати. По ньому залишилося пекуче, подібне до опіку відчуття, що пронизувало ділянки спори.

Еллі припинила співати, але й далі її тримала. Гостре підборіддя дівчинки зручно вместилося в Гарпер на плечі. Рене з любов'ю, по-материнськи розминала великим пальцем долоню Гарпер.

У темряві, за чотири кроки від Гарпер, стурбовано спостерігаючи за нею стояв Нік Сторі. Він був єдиним хлопчиком, якому дозволяли спати в дівочому гуртожитку, ділячи розкладачку з сестрою. Однією рукою він притискав до грудей свисток. Сам би він його не почув, але знав, що може подмухати в нього й викликати Пожежника. Але яка з того користь? Хіба що, може, він притяг би шланг, щоб загасити її тліючий попіл.

— Розумниця, — промовила Рене. — З тобою все гаразд. Усе минулося. Могло бути значно гірше.

— Могло бути й краще, — сказала Еллі. — Ти щойно втратила надзвичайно гарну нагоду підсмажити жахливу футболку з «Coldplay». Якщо я колись раптово спалахну, то сподіваюся тримати в руках стосик їхніх дисків.

З грудей Гарпер долинули звуки: чи то сміх, чи то схлипування — навіть вона сама до пуття не зрозуміла, що це. Певно, всього було потрошку.

8

У своїй обпаленій футболці «Coldplay» Гарпер поринула в ніч, рушивши разом з усіма до кафетерію на сніданок. Вона рухалася, не зважаючи, куди прямує. Просто пливла за течією людського потоку.

Сон. Її ледь не занастив сон. Вона й уявити собі не могла, що влягтися спати було не менш небезпечним заняттям, ніж розмова з Джейкобом за келихом вина й зарядженим револьвером.

У тому сні вона була дуже вагітною — такою величезною, що це жахало й смішило водночас. Гарпер намагалася втекти, але сил тільки й було, що на трагічне, сміховинне шкандибання. Вона притискала «Плуг спустошення» до своїх набряклих, спухлих грудей; сторінки злипалися від крові. Усю книгу вкривали багрянні відбитки долонь. Крізь сон склалося враження, що вона забила Джейкоба рукописом на смерть і тепер намагалася приховати докази.

Гарпер бігла через дорогу, аби закопати його, наче то був труп. Крижаний вітер промчав уздовж шосе, підхопив рукопис і шпурнув його на чорне дорожнє покриття.

Гарпер опустилася на мерзлий асфальт, хапаючи сторінки й силкуючись зібрати докупи рукопис, оповита темрявою та холодом. За логікою сну було напрочуд важливо не втратити жодної сторінки. Вона саме збрала їх десь третину, коли, за три сотні футів униз по дорозі від неї, спалахнули фари. Двотонний «фрейтлайнер», з плугом завбільшки з крило літака, стояв припаркований на узбіччі.

— Сука ти така! — вигукнув Джейкоб з-за колеса. — Знаєш, як важко я над ним працював? Де твоя повага до літератури?

Авто загуркотало. «Фрейтлайнер» рушив з місця. Джейкоб перевів промені фар на повну потужність, пришпилівши її до дороги сліпучим блакитним світлом. Він пришвидшив авто, перемкнувшись на другу передачу. Рев двигуна здійнявся до дизельного вереску, світло фар прошивало Гарпер наскрізь, не просто вкриваючи їй шкіру, а *варячи* живцем...

Лише на саму згадку про це її драконячу луску пройняли шпички хворобливого жару.

Вона ступала з похиленою головою, настільки занурившись у свої безнадійно похмурі думки, що аж перелякалася, коли відчула на щоці

чийсь ніжний, прохолодний поцілунок. Вона підвела голову, цього разу діставши поцілунок у праву повіку.

Надворі сніжило. Великі густі сніжинки, завбільшки з пір'їни, безцільно виринали з темряви, такі м'які й легенькі, що здавалося, ніби вони ширяють у повітрі, зовсім не спадаючи дотолу. Вона заплющила очі. Розтулила рота. Відчула, як на язик опустилася крупинка снігу.

Повітря в кафетерії було насичене парою та запахами «Спаму» й підливки. Гарпер просувалася крізь брязкіт посуду, гамір криків та сміх.

Діти майстрували з паперових серветок індичок, а тоді розфарбовували їх. Цього вечора всі діти були офіціантами, понапинавши на голови капелюхи пілігримів, що були зроблені з цупкого паперу.

Рене скерувала Гарпер до одного з довгих столів, де вони посідали разом. Бен Патчетт ковзнув з іншого боку, штурхнувши стегно Гарпер своїм поки всідався.

— Бене, хочеш сісти до нас? — запитала Рене, хоч він уже й так примостився.

За останні три тижні в Бена виникла звичка крутитися довкола неї. Коли Гарпер ішла до дверей, він, здавалося, завжди був поряд, щоб притримати їх прочиненими для неї. Якщо вона накульгувала, він підкрадався до неї, непрохано, і огортав рукою за талію, щоб слугувати милицею. Його товсті теплі руки навіювали їй думки про сире дріжджове тісто. Бен жодної шкоди не робив і лише намагався бути корисним, але, хоч вона й намагалася бути вдячною, постійна його присутність частенько виснажувала її.

— З тобою все гаразд, Гарпер? — Бен уважно приглядався до неї. — Вигляд у тебе змарнілий. Попий чогось.

— Зі мною все гаразд. Вже випила трохи води. Ти не повіриш, скільки я пісяю цими днями.

— А я кажу: *попий*, — він підштовхнув паперовий стаканчик з журавлиним соком до неї. — Так лікар Бен приписав.

Вона взяла стаканчик і спорожнила його, здебільшого щоб заткнути старого. Гарпер розуміла що він дуркує, намагається в такий от незграбний спосіб повеселитися з нею, та цього разу чоловік дратував її навіть більше, ніж зазвичай. Для *нього* доєднатися до

Блискоту не становило жодних проблем. Бен Патчетт завжди загорався в капличці, з перших акордів, які Керол виводила на органі. Не йому прокидатися серед ночі у вогні й щоразу зі страхом вкладатися до сну.

Постійні жахіття, в яких її посеред дороги збивало авто, жодним чином не дивували Гарпер. Вона принаймні раз у день почувалася скутою посеред дороги, поки на неї сунуть промені фар, — коли всі гуртом бралися співати. Дедалі більше її жахала необхідність заходити в каплицю на службу. Вона провела в таборі цілий місяць, та жодного разу так і не спромоглася доєднатися до Блискоту. У церкві вона була єдиним новорічним ліхтариком, який відмовлявся горіти. Щодня під час служби вона до побіління стискала кулаки на колінах, наче льотчик, що проривається крізь смугу турбулентності, нервово скрегогочучи зубами.

Останнім часом навіть Бен припинив переконувати її, що це лише питання часу, коли вона *доєднається, сполучиться, зіллється...* усі ті словесні виверти, від яких складалося враження, наче їй лише треба вийти в онлайн через якийсь модем душі. Коли служба закінчувалася й усі розходилися, Гарпер помічала, як люди уникають дивитися на неї. Ті ж, хто позирав на неї, робили це зі здавленими, жалісливими посмішками.

На іншому боці приміщення відбувалася якась метушня, поки Керол допомагала Отцю Сторі зіп'ятися на стілець. Він підніс догори обидві руки, закликаючи до тиші, і всміхався до майже вщент заповненої людьми кімнати, кліпаючи крізь окуляри в золотій оправі.

— Я... — почав був він буркотливим, притишеним голосом, а тоді потягнувся до рота й дістав звідти білий камінець. Публіка відреагувала на це вибухом утішного сміху.

Хтось — на слух, то, здавалося, був Дон Льюїстон — вигукнув:

— Ей, Батюшко, то нам таке на вечерю? *Господи*, харч у цьому місці справді кепський.

Норма Гілд обурено зиркнула в той бік, звідки пролунав вигук, а тоді й собі гукнула:

— Отче, ніякого перекусу перед їжею!

— Я подумав, що оскільки сьогодні День подяки, варто сказати кілька слів, поки ми не налетіли на вечерю, — промовив, усміхаючись, Отець Сторі. — Можете плескати в долоні, можете взятися за руки з сусідом або не зважати на мене й слухати вітер. Це вже як забажаєте.

Почувся кашель, ковзання ніжок стільців. Бен Патчетт узяв Гарпер за руку; його долоня була пухкою й вологою. Рене скоса зиркнула на Гарпер, поглядом, сповненим глузливого співчуття («Ти диви, хто собі хлопця знайшов! Ото вже пощастило!»), і взяла її за іншу руку.

— Усі разом ми є хором пошани, спасенним піснею та світлом, — розпочав Отець Сторі. — Ми вдячні цій нагоді зібратися разом у злагоді, рятовані нашою любов'ю одне до одного. Так багато є речей, за які ми маємо бути вдячними. Я знаю, що вдячний за булочки і підливку. Пахне вона чарівно. Проспіваймо наші подяки Нормі Гілд, яка жила рвала, готуючи цю надзвичайну вечерю на День подяки з дуже обмежених запасів. Проспіваймо наші подяки дівчаткам, з яких піт рікою струменів, поки вони, як могли, допомагали їй на кухні. Заспіваймо для Рене Гілмонтон, яка допомогла дітям з їхніми капелюхами пілігримів та навчила бути першокласними офіціантами. Співаймо за Джона Руквуда, якого цієї ночі немає поряд з нами, який, втім, дивом роздобув для нас какао й маршмелоу, про які я не мав би говорити: ми ж бо не хочемо, щоб дітлахи надто захоплювалися.

Щасливий вереск сповнив кімнату, за яким пролунало поблажливе мурмотіння сміху дорослих. Отець Сторі всміхнувся, а тоді заплющив очі. На лоб набігла хмура задума.

— Коли ми співаємо разом, ми співаємо для всіх людей, які любили нас і яких нині немає поряд. Ми оспівуємо кожну хвилину, яку нам пощастило провести з ними. Я втратив дочку — гарну, розумну, веселу, войовничу, часом складну, натхненну дочку — і мені нестерпно важко, так я за нею сумую. Я знаю інших присутніх тут людей, які так само побиваються за тими, кого втратили. Я співатиму про наше життя з Сарою. І коли наші голоси еднаються у злагоді, я й досі відчуваю її поряд. Я віднаходжу її дух у Блискоті. Я чую, як *вона* співає для мене, коли лунає мій спів.

Під дахом пронизливо засвистів вітер. Почувся чийсь здавлений подих. Гарпер відчувала тишу своїми нервовими закінченнями: солодке болісне пульсування.

Отець Сторі розплющив повні вологи очі й окинув вдячним, ласкавим поглядом кімнату.

— Решта з нас, ми й досі тут, і на душі від цього теплішає. Ще одна ніч на Землі, трохи музики, свіжих булочок і душевних розмов. Не

знаю, як ви, а це все, про що я колись міг мріяти. А тепер, гадаю, всі завиють від щастя, якщо я заткнуся і всі ми візьмемося до їжі.

Залою прокотився радісний гамір, гучний вдоволений зойк, за яким розляглися оплески. Дон Льюїстон підвівся. За ним попідводилися й усі, відсуваючи вбік стільці та лавки, щоб як слід поаплодувати старому, котрий сказав їм, що навіть у такий час не гріх почуватися щасливим. Коли Отець Сторі зліз зі свого стільця, люди позводилися зі своїх, присвистуючи й плескаючи в долоні. Гарпер, радіючи за старого, приєдналася до них. Бодай на якусь мить вона забула про те нудотне відчуття, коли прокидаєшся під запах диму.

Вони їли жирні кубики «Спаму», до половини занурені в підливку, на борошнистих маслянистих булочках. У Гарпер зовсім не було апетиту, вона їла машинально, незчувшись, як їжі вже не стало, а вона вишкрібала з денця тарілки залишки підливки. Сама вона, може, голодною й не була, однак маля ніколи не заперечувало проти чогось смачненького. Її погляд на якусь мить затримався на половині булочки в тарілці Рене, і старша жінка, всміхаючись, тут же посунула її пластиковою виделкою до Гарпер.

— Ні, — відказала Гарпер, — Не треба. Я не хочу.

— Це звучало б трошки переконливіше, якби я не бачила, як ти визбирувала крихти на скатертині.

— Боже, я така свиня, — промовила Гарпер. — Біля мене сидіти, певно, наче срану свиню біля годівниці застати.

Бен смикнувся й відвів погляд. Гарпер не була палкою шанувальницею лайки, та коли він був поряд, нічого не могла з собою вдіяти. Бен уникав лихослів'я, наче кіт — води. Казав «щука» замість «сука» і «пака» замість «срака» — звичка, яку Гарпер вважала напрочуд манірною. Коли ж матюкалася вона, то це незмінно викликало в нього нервові сипання. Часом Гарпер здавалося, що він ще більш древній, ніж Норма Гілд.

Вона підозрювала, що задум відплатити йому визрівав у ній з тієї ж миті, як він вирішив погратися в татуся і змусити її випити журавлиного соку. Однак, утнувши це, вона одразу ж відчула за собою провину. То був паскудний вчинок, націлений образити чоловіка, який нічого поганого не зробив, а всього-на-всього намагався бути порядним з нею.

Він відклав виделку й підвівся. Гарпер відчула спалах остраху, на мить подумавши, що він образився й хоче піти від них. Але ні: він лише підвівся зробити власне оголошення — піднявся на лавку, встромив два пальці в рота й оглушливо засвистав.

— У мене в роті нема камінця, — промовив Бен, — та коли я закінчу говорити, дехто з вас жалкуватиме, що це не так.

На цих словах він усміхнувся, та ніхто не був до кінця певен, чи варто з цього сміятися, тож у кімнаті повисла тиша, яку порушувала хіба що негучна зняковіла балаканина на задніх рядах.

— Сніг, може, й гарний, та він значно ускладнить нам життя. Аж до сьогодні ми були вільні тинятися табором, як нам заманеться, а дітям вистачало місця, щоб гасати й бавитися. Мені шкода, та відтепер неминуче настануть зміни. Цієї ночі Пильнувальники викладуть дошками проходи між будівлями. Коли ви будете пересуватися між будівлями, ви *мусите* залишатися на дошках. Якщо повз нас проходитиме карантинний патруль і помітить відбитки ніг на снігу, стане одразу зрозуміло, що поблизу переховуються люди. Я хочу, щоб Пильнувальники зустрілися зі мною біля Парку монументів по закінченню служби. Нам необхідно повправлятися у викладанні та прибиранні дощок. Щоб навчитися прибирати їх не довше як за дві хвилини. У нас усе вийде, але для цього необхідно буде докласти зусиль. Тож налаштуйтеся, що доведеться провести надворі трохи часу, й одягайтеся відповідно.

Новину зустріли стогонами, та Гарпер здалося, що вони не до кінця щирі. Підлітки, які записалися в лави Пильнувальників, тішилися нагоді посновигати у холоді, вдаючи, що вони морпіхи на секретному завданні. Більшість з них готувалися до постапокаліптичних потайних місій відтоді, як достатньо подорослішали, щоб узяти до рук джойстик від «Ікс-бокс».

— Отець Сторі зазначив, що Норма Гілд собі ледь спину не надірвала, готуючи сьогоднішню вечерю. Це було нелегко, враховуючи, що в неї в наявності. А це, своєю чергою, підводить до невтішної новини. Норма, Керол та я провели шість годин учора на кухні, перебираючи залишки наших запасів. Не стану забивати вам баки. Ми в глухому куті, й довелося ухвалити кілька тяжких рішень. Тож, починаючи з наступного понеділка, усі, віком від тринадцяти до шістдесяти, окрім німечних і вагітних, — Бен зиркнув на Гарпер і

підморгнув, — тягтимуть з капелюха квиток, саме перед сніданком. Якщо на квитку буде намальовано X, нам доведеться просити вас пропустити прийом їжі. У середньому, щоночі, близько тридцяти людей пропускатимуть сніданок. Якщо так станеться і ви програєте голодні ігри... — він затнувся, всміхаючись, очікуючи на сміх. Коли його не почулося, обличчя Бена спохмурніло, і він похапцем провадив: — Можете пропустити жереб наступного разу. Мені шкода, та це звичайнісінька математика. Цей табір було облаштовано з розрахунком на достатню кількість сухої та консервованої їжі, щоб забезпечити кількості дітлахів протягом декількох місяців. Від липня ми розмістили тут понад сотню людей, і щотижня нас більшає. Припаси вичерпуються, і найближчим часом цього не змінити.

Цього разу жартома не застогнав ніхто. Натомість Гарпер чула стурбований шепіт і бачила збентежені погляди людей. Еллі, яка сиділа за два столики від неї, розвернулася до Майкла, який сидів поряд, прикрила рукою рота і люто зашипіла йому на вухо.

— Тому, хто дістане прогашний квиток, все одно буде запропоновано каву або чай, і на знак подяки... що ж, Нормі вдалося відшукати трохи цукру. Величеньку банку. У ній навіть мурах не виявилось. Тож, якщо не поталанить з квитком, вам дістанеться ложка цукру до напою, який ви вже собі оберете. *Одна* чайна ложка. Це не багато, але все-таки щось. Це найкраще, що ми можемо зробити на знак подяки, — голос Бена посуворішав, і він провадив: — Стосовно малих запасів та зниклих харчів: хтось цупить згущене молоко. «Спам» теж пропадає, а ми не можемо собі цього дозволити. Цьому треба покласти край. Це вам не жарти. Ви буквально оббираєте дітей. І якщо хтось учора взяв велику чашку Емілі Вотерман для чаю, буду вдячний, якщо повернете на місце біля її ліжка найближчим часом. Виправдовуватися потреби немає. Просто зробіть. Це дуже, дуже велика чашка, завбільшки з супову миску, з тисненими зірочками внизу. Це її щаслива чашка з зірками, вона в неї з дитинства й багато для неї значить. Оце й усе. Дякую вам.

Він зачекав, щоб упевнитися, чи ніхто не аплодуватиме, та ніхто не став, тож урешті Гарпер простягнула руку й підтримала його, поки він злавив. Набридливім він їй здаватися перестав. Кімнатою знову ширилися розмови, хоч і припинили.

Він сидів і тицяв пластиковою виделкою в мазки підливки у своїй тарілці. Рене нахилилася вперед, щоб побачити його за Гарпер.

— Бене, з тобою все гаразд?

— Бути хлопцем, який забрав у всіх мобільні, — то ще півбідди, — відповів Бен. — Тепер я ще й сніданку всіх позбавив. От триндець.

Він звівся на ноги, взяв зі столу тарілку й пожбурих її у відро, повне сірої пінистої води.

— Мені байдуже, чи пропускатиму я сніданки, — Рене провела поглядом Бена, який задер комір і попрямував геть з кафетерію, навіть не озирнувшись. — Вони й так були кепські, якщо вже на те пішло, і я планую схуднути на десять фунтів. Звісно, він усе не так зрозумів. Люди не злилися на нього, коли він позабирав мобільники. Тільки раділи! Їм полегшало від думки, що хтось опікується їхньою безпекою. Вони не тримають зла на нього за жоден вжитий захід. Навіть за те, як він вчинив з Гарольдом Кроссом. Єдина людина, яка не може пробачити Бенові Патчетту за те, що він зробив з Гарольдом, — це сам Бен.

— Гарольд Кросс, — промовила Гарпер. — Я вже чула це ім'я. Хто такий Гарольд Кросс і що з ним зробив Бен?

Рене кліпнула очима, здивовано поглянувши на Гарпер.

— Застрелив його. Ти не знала цього? Поцілів просто в горло.

9

На десерт були маленькі трикутнички кокосового пирога з заварним кремом, на хрумкій скоринці з крекерів — найсмачніше з того, що Гарпер довелося скуштувати відтоді, як вона потрапила в табір. Щоразу, підносячи повну ложку до рота, вона заплющувала очі, щоб краще зосередитися на вершковому смаку. Пиріг удався таким ласим, що їй навіть трошки хотілося плакати. Чи бодай підписати подячну листівку Нормі Гілд.

Рене відлучилася ненадовго, щоб допомогти дітям приготувати какао, а коли повернулася, то тримала в руках два кухлі з чорною кавою. За нею хвостиком йшли Дон Льюїстон та Еллі Сторі, а з ними й Нік Сторі, плентаючись за сестрою. Він ніс перед собою кухоль гарячого шоколаду — з благоговінням, наче підносив обручки молодят.

— Усе гаразд? — запитала Рене. — Бо ти таку гримасу скорчила.

— Це в мене таке обличчя під час оргазму, — пояснила Гарпер, розправившись із останнім шматочком пирога.

— Гадаю, не випадково шмат пирога має точнісінько таку ж форму, що й піхва, — прокоментувала Еллі.

— Ви, дівчата, може, бажаєте собі погомоніти? — запитав Дон. — Я можу й пізніше прийти. Бо ця бесіда прямує туди, де вухам такого невинного паруб'яти, як я, може бути незатишно.

— Краще сядь, — приструнчила його Рене, — і розкажи, яка доля спіткала Гарольда Кросса. Я думаю, що Гарпер заслуговує знати, а з вас двох вийдуть кращі оповідачі, ніж я. Доне, ти працював з ним. Еллі, ти знала його краще від усіх. Та й ви обоє були з ним під кінець.

— Не скажу, щоб я так уже й добре його знала. Дійшло до того, що мені з ним несила було в одній кімнаті лишатись, — відповіла Еллі.

— Принаймні ти намагалася, — сказала Рене. — Докладала зусиль. Не так багато людей тут можуть сказати про себе те саме.

Нік прилаштувався на лавці зліва від Еллі. Він переводив погляд з Еллі на Рене й назад, тоді зробив кілька рухів руками, запитуючи щось у сестри. Еллі насупила чоло й почала дрібно жестикулювати пальцями.

— Мати значно краще знала мову жестів, — промовила дівчинка. — Я даю раду хіба з дактильним мовленням^[46]. Йому кортить знати, про що ми говоримо. Хоч якийсь позитив у тому, що малий глухий: не треба хвилюватися, що він підслухає справді гнілі подробиці й засмутиться.

— І він зовсім не читає по губах? — запитала Гарпер.

— То тільки в кіно так.

Дон сьорбнув кави і скривився.

— Я вам ось що скажу: ніщо так не псує гарного настрою, як ковток цієї кави. Хіба, може, розмови про Гарольда Кросса, — він опустил свого кухля. — Гарольд здебільшого тримався самотно. Щось типу товстуна, з яким не хочуть гратися діти. Надто розумний, щоб це йшло йому на користь, кумекаєте? Розумніший за всіх решту й завжди радий на це вказати. Якби ви марудилися з нужником, він би вам вказав кращий, науковіший спосіб, як то зробити... та сам би за лопату не взявся. Сказав би, що карк ломить, чи ще щось. Знаєте, як воно.

— Він постійно носив таку смугасту футболку й пару чорних джинсових шортів. Я ніколи не бачила, щоб він щось інше вдягав. У нього якось коза з носа до тієї футболки прилипла, і він так три дні ходив. Богом клянуся, — промовила Еллі.

— Я пам'ятаю ту козу! — додав Дон. — Та штука так довго пробула в нього на футболці, що варто було вже дати їй ім'я!

Нік і далі спостерігав за ними, знову щось запитавши в Еллі — кількома повільними, обережними жестами. Відповідь Еллі цього разу була швидшою: суглобом пальця вона подлубалася в носі, вдаючи, що виколупує козу. Нік усміхнувся. Він видобув з джинсів цурпалок олівця і щось написав на своїй настільній серветці у формі індика. Тоді посунув її в бік Гарпер.

Ще він часом подимлював. Не так вже й дуже — як наче вологим мохом багаття посипати. Просто *бридкуватий* дим йшов у нього з-під шортів. Еллі каже, то в нього *гузнохід* димівся.

Коли Гарпер звела на нього погляд, Нік затис рота рукою і тоненько, ледь не щебетом, посвистів. Нехай дару мовлення він був позбавлений, але гигиканням, здавалося, були наділені навіть німі.

— Він був колишнім студентом-медиком, і коли я потрапила в табір, саме він керував лазаретом, — промовила Рене. — Я б сказала, йому було двадцять чотири роки, може, двадцять п'ять. Він усюди

носився з невеличким записничком, часом всідався на каменюці й щось там вишкрябував. Думаю, багатьох це бентежило. Враження було, наче він робить про тебе якісь нотатки.

— Час від часу одна з дівчат намагалася поцупити в нього той записничок, побачити, що він там таке пише, — сказала Еллі. — Це розбурхувало його драконячу луску, і він похапцем вшивався. Дим *буквально* валив, розумієш?

— З гузноходу, — докинув Дон Льюїстон, і цього разу всі вони зареготали, окрім Ніка, який втратив нитку розмови й міг хіба що розгублено всміхатися.

— Вперше, як доєднався до Блискоту, він одразу ж засяяв, — провадила Еллі. — Комусь це вдається від початку, комусь ні. У випадку Гарольда це сталось аж *надто* швидко. Він занурився у Блискіт так раптово й сильно, що це його злякало. Він закричав і впав на підлогу, став качатися по підлозі, наче охоплений полум'ям. Пізніше казав, що йому не сподобалося, коли у нього в голові інші люди. Чого *насправді* не трапляється. То ж *не* телепатія. Ніхто не влазить тобі в голову. Це просто приємне відчуття, яке йде від навколишніх людей. Наче тебе огортають. Як ідеальні обійми. Після того першого разу Гарольд майже ніколи на сяяв. Тримався від усіх нас осторонь. Не долучався до гурту — лише стежив за нами.

— Угу. Щира правда, — погодився Дон. — Тоді, одного дня, тижнів через два, як прибув у табір, він підвівся наприкінці служби і сказав, що хоче звернутися до присутніх. Просто ошелешив усіх. Як правило, коли хтось у каплиці щось і говорить, то це Отець Сторі або ж Керол. Наче дивишся серіал, а тоді хтось із масовки раптово вирішує виголосити промову, якої нема в сценарії.

— Отець Сторі, — додала Рене, — Бог йому в поміч, просто засунув свій камінь роздумів до рота і всівся послухати, наче студент на лекції з улюбленого предмета.

Еллі провела рукою по своїй щетинистій голові.

— Гарольд сказав, що ми маємо моральне зобов'язання розповісти світові про своє «відкриття». Казав, нам не слід ховатися по кутках. Казав, що мусимо бути на кабельному телебаченні, оприлюднити, на що ми здатні. Говорив, що наш процес опановування драконячої луски має наукову значущість і багато людей хочуть дізнатися про нас більше. Тітка Керол промовила до нього: «Гарольде, любий, що ти

маєш на увазі? Як це — *багато* людей хочуть дізнатися про нас більше?» Тоді Гарольд відповів, що він листувався есемесками з доктором у Берклі, який вважає, що наша спільнота, можливо, знаменує справжній прорив. Був іще один лікар, в Аргентині, який хотів, щоб Гарольд дістав зразки крові людей, поки вони у Блискоті. Усе це Гарольд промовив, наче то була дрібниця. Схоже було, що він й гадки не мав, що накоїв.

— Ох, Гарпер, то було жахливо, — промовила Рене. — Жахлива тоді видалася нічка.

— Містер Патчетт схопився і став розпитувати, зі скількома людьми він вів листування і чи робив це у межах табору. Містер Патчетт сказав, що вистежити місцезнаходження смартфона можна завиграшки, і що з таким же успіхом Гарольд міг намалювати на таборі жирну мішень для місцевих карантинних патрулів. Люди почали голосити, хапатися за власних дітей. Ми всі були наче купка пасажирів літака, яким пілот щойно повідомив, що в кабіні з ним терорист, — погляд Еллі став розфокусованим. Вона вже не бачила перед собою Гарпер, а подумки озиралася назад, на ту літню ніч, сповнену тривоги і хвилювань. — Містер Патчетт примусив його віддати телефон. Він три хвилини гортав повідомлення Гарольда. Виявилось, що той підтримував зв'язок з трьома десятками людей по всій країні. По всьому світу! Ще надсилав їм знімки, усілякі подробиці, за якими можна було встановити, де саме ми переховуємося.

— Гарольду кортіло провести голосування, — втрутився Дон Льюїстон. — Що ж. Він його отримав. Бен провів голосування щодо вилучення всіх мобільників у таборі. Еллі й Майкі позбирали їх усі у великий сміттєвий мішок.

— Мені не до вподоби, що стало з Гарольдом потім, — сказала Рене. — Якщо ми колись і заподіяли йому кривди, то це було саме тоді.

Еллі закивала.

— Коли позабирали телефони, увесь табір почав сприймати Гарольда як отруйного жука, якого слід накрити банкою, щоб він більше нікого не вжалив. Малеча почала кликати його Гнирольдом замість Гарольда. Ніхто не хотів сидіти поряд з ним у кафетерії, окрім Дідуні, який ладнав з усіма. А потім, одного дня, котрась із дівчат розбила Гарольду окуляри, пожбуривши йому фризбі просто в обличчя. Вона вдала, що то випадково, наче хотіла, аби він його

упіймав, та то був гівняний вчинок, я їй так і сказала. Я відчувала, що хтось має *спробувати* вступитися за нього. Відчувала, що це погано для всіх нас — отак-от нехтувати ним. Тому я допомогла йому полагодити окуляри й почала сидіти разом з ним та Дідунею під час сніданку. Я записалася на поденну роботу разом з ним, щоб він не залишався наодинці. Тішила себе думкою, що зможу достукатися до *справжнього* Гарольда. І мені таки вдалося, та лишень нутро в нього було таким самим гидким, як і увесь він. Якось ми разом мили посуд для місіс Гілд у кафетерії, і раптом він засунув мені руку під шорти. Коли я запитала, якого хріна він робить, він відповів, що, мовляв, мені нема причини перебирати з ким трахатися, бо людська раса і так котиться під три чорти. Я штовхнула його так сильно, що з нього злетіли окуляри і знову розбилися. Ось таким був Гарольд.

Нік переводив погляд з обличчя на обличчя, дивлячись на всіх великими, приголомшеними очима. Какао в кухлі майже скінчилося, і рот у нього був вимазаний шоколадом. Гарпер зловила себе на думці, що він виглядає так, наче зійшов з картини Нормана Роквелла^[47]. Він показав Еллі те, що нашкрябав на серветці. Вона взяла в нього олівець, щоб записати відповідь. Нік кивнув, тоді схилився, щось дописав і знову посунув серветку до Гарпер.

Я намагався попередити Еллі, що йому не можна довіряти. Коли він був біля неї, гузнодим ставав ще бридкішим. Глухі можуть учути те, що більшість людей не може, і я *внюхав* у тому димі *зло*.

Гарпер повернула серветку, щоб Рене могла прочитати написане. Рене глянула, тоді звела погляд до Гарпер, і вони обидві зайшлися сміхом. Від такого нестримного спалаху веселоців Гарпер аж здригнулася; вона відчувала, що її сміх от-от перейде в плач. Нік розгублено дивився на них.

Вона трохи надпила з кухля, щоб заспокоїтися, і ледь не викашляла каву через ніздрі, коли відчула, як черговий приступ сміху підступив до горла. Рене поплескала її по спині, доки кашель не минув.

Дон прочитав написане Ніком, і кутик його губ смикнувся в посмішці.

— Оце кумедно. Я ж бо ніколи не чув зла у ньому. Та якось внюхав дещо *інше*... і то було, свого роду, перше доміно в тому рядочку, що привів до його забою. Гарольд узяв роботу під моїм керівництвом, викопував черву для наживки. Було кумедно, що він визвався до

фізичної роботи. Наче королева напрохалася туалети драїти. Ніхто інший не схотів його брати, тому я взяв його у свою команду. Він шось баяв про точку, південніше від табору, болотиста рівнява, де повнісінько черв'яків. Він кумекав, про що говорить. Не раз повертався зі жменями наживки, збирав більше, ніж будь-хто інший з хлопців, яких я посилав риться в землі. А в інші дні він об'являвся з — ну, може — двома червами у відрі, знизував плечима і казав, що не фарт. Що ж, я собі гадав, що тими днями він ходить десь покімарити собі, і сильно про то не хвилювався. Поки одного дня, в половині серпня, він не прийшов з пустими руками і, ставлячи додолу пусте відро, не пустив відрижку — і шоб мене грім побив, якщо я не відчув запах піци в його гівняному віддиху. Мене то грузило. Як ти, певно, помітила, у менью табору Віндем піци нема. Ту ніч я спав тривожно, наступного ж дня рішив про все розказати Бену Патчетту. Бену то ше менше сподобалось. Він весь напружився, зблід, сидів і чухав підбороддя, а тоді сказав, що радий, що я не змовчав. Тоді спитав, чи я не проти, шоб Майкл з тиждень побув у моїй команді. Я знав, що Майкі мав накопати, і то були не черви, не, але треба ж було взнати, що собі надумав Кросс, то я й сказав «аякже». Ну, і Майкі начав стежити за ним з відстані. Перші пару днів найгірше, що він бачив, то як Гарольд срав і підтиравсь сторінками бібліотечних книжок.

Рене скривилася.

— Виявилось, що то був роман «Серце самотнього мисливця». Єдиний примірник. Якби знала, що він утне з книжкою, дала б йому «Атлант розправив плечі».

— На четвертий день наш хлопака Майк прослідкував за Гарольдом до покинутого літнього котеджу, за півмилі звідси, де був генератор та інтернет. Сидів малий за ноутом, однією рукою листи строчив, а другою вкидав до рота «Гарячу кишеньку» з пепероні. Гарольд не лише вернувся до своїх старих штучок, виказуючи наші таємниці тим самим людям, а ще й загріб собі повний харчу холодильник.

Дон передав естафету Еллі, навскоси поглянувши на неї. Вона кивнула і продовжила розповідь.

— Я була присутня, коли з'явився Майкл. Він прийшов до Будинку з Чорною Зіркою, де живе моя тітка з Дідунею. Це сталося невдовзі по тому, як померла мама, — говорила Еллі стишено, ані приховуючи

власних почуттів, ані виставляючи їх напоказ. — У тітки залишилося дещо з материних речей, тож вона попросила, щоб я перебрала їх і подивилася, чи не схочемо ми з Ніком щось взяти собі. Нічого такого там не було, окрім цього, — рукою вона доторкнулася до золотого медальйона у формі книжки, що висів у неї на шії. — Коли Майк прийшов і розповів, що бачив, ми облишили все і Дідуня відправив мене знайти містера Патчетта. Коли я нарешті повернулася з Беном, Тітка Керол сиділа в кріслі, затуливши обличчя руками. З неї сочилися цівки сірого диму; вона була *дуже* напруженою.

— Вона сказала, що нам слід витурити Гарольда з табору. Та містер Патчетт відповів, що то найгірше можливе рішення. Якщо видворити Гарольда й на нього натрапить карантинний патруль, то його неодмінно примусять усе про нас розповісти. Містер Патчетт бажав десь запроторити Гарольда, а Дідуня сказав, що вистачить узяти з нього обіцянку ніколи більше не покидати території табору й ні з ким ззовні не контактувати. Керол і містер Патчетт перезирнулися, наче промовляли одне до одного: «Хто з нас скаже йому, що такої старечої маячні зроду ще не чув?» Але річ у тім, що мій дідусь... його важко переконати, що люди не обов'язково чинитимуть правильно. Коли він поряд, важко навіть вимовити щось неприязне, недовірливе чи легкодухе. Боїшся, що він у тобі розчарується. Містер Патчетт здався. Він зміг лише переконати дідуса тримати Гарольда під пильним наглядом, оте і все.

Еллі, поклавши лікті на стіл, сперлася підборіддям на долоні. У цю мить вона ні на кого не дивилася, опустила погляд і нещасно втупилася поперед себе. Гарпер відчула, що розповідь добігає кінця. Завершення історії про Гарольда Кросса... так уже склалося, було й завершенням його життя.

Після тривалої паузи вона провадила:

— По тому, як містер Патчетт мав з Гарольдом бесіду стосовно його витівок, той зліг з болем в животі й залишався в лазареті. Містер Патчетт доклав зусиль, аби Гарольд не дав драла — поряд з ним завжди, денно й нічно, чергував хтось із Пильнувальників. Якщо вони стерегли його в палаті, то неодмінно — в залі очікувань. Це сталося *мою* зміну, посеред дня, коли увесь табір спав. В якусь мить, під кінець моєї зміни, коли вже сутеніло, я захотіла в туалет, а дістатися туди можна було, лише пройшовши через палату. Я скрадалася навшпиньки,

якогомога обачніше, щоби не розбудити Гарольда. Він був в одній з відгороджених для сну секцій. Я бачила його, під простирадлами, крізь щілину між занавісками. Вже майже дісталася вбиральні, коли зачепила стегном підкладне судно й воно з гуркотом повалилося додолу. Гарольд навіть не перевернувся. Тут мене пройняли дрижаки і я миттю відтулила шторку, щоб поглянути на нього зблизька. Під простирадлами були самі подушки, — вона підвела очі й зустрілася з Гарпер болісним і присоромленим поглядом. — Розумієш... більшу частину полудня я проспала, тоді як мала вартувати в залі очікувань. Я переконала себе, що шкоди з цього не буде нікому. Міркувала, а що, як Гарольд спробує прокрастися, то я його почую. Мені здавалося, в мене надто чуйний сон, щоб йому це вдалося. Чуйний, аякже. Я, напевно, в легкій комі була. Може, Норма Гілд сипонула мені в чай трохи клофеліну й планувала скористатися моєю безпорадністю.

Куточок її губ на мить вигнувся у посмішці, але підборіддя тремтіло.

Дон поклав шорстку долоню Еллі на потилицю і ніжно, незграбно погладив.

— Ти ніколи не думала, що якби прокинулась, коли він хотів шмигнути, він, мо', гепнув би тебе? Він намірявся вийти в ті двері, так чи інакше.

— Повз Ніка Гарольд би не пробрався, — заперечила Еллі й сердито потерла очі тильним боком долоні.

— А хто говорить, що він би став битись? Закликав би тебе до палати і вклепав би гайковим ключем. Ні, мем. Він мав намір полишити наше товариство, хоч верть, хоч круть. Дурістю було думати, що можна тримати його в'язнем, не садячи під замок. За твого діда я б хоч з акулою влаштував кулачний бій, та він помилявся щодо Гарольда. А от Бен Патчетт мав рацію.

Нік помітив, що Еллі потирає очі, і щось нашкрябав на серветці. Прочитавши, Еллі захитала головою.

— Ні, я не хочу твого останнього маршмелоу.

Він ще щось написав, тоді встромив ложку в кухоль і витягнув шматок топленого маршмелоу. Еллі зітхнула, розтулила рота й дала себе пригостити.

— Каже, то ліки від усіх нещасть, — промовила, бурмочучи, вона, поки жувала в'язке маршмелоу. Яскрава цівочка стекла по щоці. —

Насправді від цього таки легшає на душі.

Дон Льюїстон нахилився вперед, виставивши лікті на стіл.

— Гадаю, решта розповіді багато часу не забере. Еллі повідомила Майку, той побіг до Бена Патчетта. Я сплю на сусідній з Беном розкладачці, і все те шушукання мене збудило. Коли почув, що вони намилилися йти шукати Гарольда, запропонував піти з ними. Може, навіть відчув, що *повинен* піти. Гарольд був у моїй команді. Мені забракло пильності, того йому й вийшло знов вийти на зв'язок із зовнішнім світом. Я не згадаю, хто пішов узяти рушниці з тиру, та гадаю що усі ми думали, що Гарольд може не хотіти вертатись по добру. Пам'ятаю, що цій міс, — він поплескав Еллі по плечу, — сказано було лишатись тут. Як можете собі уявити, толку з того — що горохом об стіну. Ми, певно, нагнали милі зо три пішки, пішли навпростець до сховку Гарольда. Еллі весь час ішла попереду. Та все одно то було збіса близько. Коли ми дійшли туди, то побачили таке, що гірше нікуди. Мо', якісь із тих друзів по листуванню Гарольда справді були тими, за кого себе видавали. Мо', навіть *більшість* з них. Та бодай один брехав точно. Коли ми дісталися хатинки, спереду неї був припаркований фургон. На місці були озброєні люди. Не карантинний патруль штату, не. Ті, з кремації. Ми за всім слідкували з-за старої кам'яної стіни довкола хатинки. Всі вони були озброєні гвинтівками «бушмастер» і лупили Гарольда прикладами. Шарпали. Глузували. Гарольд валявся у бруді, стискав свого ноута і просився, щоб не вбивали. Казав, що він безпечний, що опанував інфекцію. Казав, що може показати їм сховок, де купа людей вміє контролювати драконячу луску. Тоді-то Бен і запитав Майкі, чи заряджена рушниця.

— Мені здалося, ми будемо битись за Гарольда, — промовила Еллі. — Як по телеку. Четверо проти дванадцятьох. Ото дурниця, ні?

Голос у неї був хрипким і напруженим. Гарпер розуміла, що дівчинка намагається стримати сльози.

— Руки в Майкі тремтіли так сильно, що він всю землю кулями всипав, але Бен — той умить став іншою людиною. Знаєш, у колишньому житті він був копом. Коп в ньому по лицу було видно. Зразу став спокійний, але *насторожений*. Сказав: «Давай-но краще я, синку» — і взяв у Майка з рук рушницю. Перша куля поцілила Гарольду в горлянку. Друга — у його ноутбук. Кремаційний загін повалився пилюку цілувати — як про мене, то вони, мо', й досі там.

Ми ж бо схопилися й щодуху дали драла, жодного разу не озирнувшись, — кава в Дона скінчилася. Кухоль він вертів у руках. — Бен Патчетт, мо', й виглядав крутеликом у лісі, та коли вернувсь, то проплакав усі очі. Сидів на церковній лавці, а Отець Сторі обіймав його, як дитину. Отець втихомирював його, казав, що як і була в тому чиясь вина, то саме його, аж ніяк не Бена.

Нік супився, знову щось пишучи на серветці. Посунув її до Еллі, яка прочитала написане, тоді розвернула її до Рене та Гарпер, щоб і вони могли прочитати.

Містер Патчетт не мав посилати когось по рушницю. Слід було послати когось по *ДЖОНА*. Він міг би врятувати Гарольда.

— Може й так, — мовив Дон, прочитавши з серветки догори дригом. — Та ми страх як спішили. А воно, як виявилось, і добре, що спішили. Пришли б хоч на дві хвилини пізніш, то Гарольд, мо', їм усе б вже розказав. Тоді замість одного мертвого шкета був би табір, — повний табір мертвих шкетів. А ще мертвих дорослих, — він поставив кухню на стіл, і той дзеленькнув. У залі метушилися люди, заповнюючи приміщення гучними і щасливими теревеннями. Настав час для каплиці. Гарпер відчула, як страх вкотре скручує вузол у животі. Знову буде пісня. Знову буде злагода, до якої їй долучитися зась. Знову нестримний сплеск шуму й світла.

— Оце, здається, й усе, — промовила Рене. — Сумна балада про Гарольда Кросса.

Гарпер зовсім не хотілося кудись іти, тому, коли вона заговорила, їй понад усе просто кортіло потягнути час.

— Може, й не все. Є одна дрібниця, яка мене непокоїть. Що було в його записнику? Хтось його потім знайшов?

— Я й сам над тим мізкував, — відповів Дон, підводячись з-за столу. — Він ніде так і не відшукався. Мо', він був у Гарольда, коли той помер. Хай так, місцезнаходження табору там не було, бо ж інакше це місце давно б із землею зрівняли.

Він цмокнув язиком, тоді похитав головою.

— Сумніваюся, що колись ми визнаємо. Є таємниці, яким не судилося бути розкритими.

Грудень

Між двома сестрами, Гейл та Гіліян Нейборс, виникла колотнеча.

У них була спільна пляшечка червоного лаку для нігтів, якої раптом не стало, тож тепер одна звинувачувала іншу в цій втраті або, може, навіть в зловмисному привласненні. Сестри були близнючками, і ставлення від природи мали одна до одної варварське. У Гіліян вже був покручений сосок, а коли Гарпер розборонила їх, Гейл притискала брудну шкарпетку до закривавленого носа — Гіліян щонайменше на дюйм застромила їй у ніздрю свого великого пальця.

Гарпер патрулювала гуртожиток, розпитуючи всіх. Приємно було зайняти себе чужими клопотами. Усе ж краще за думки про згасле світло, коли вона лежатиме на ліжку, відчайдушно бажаючи заснути, але не в стані позбавитися страшних видінь того, що може тоді статися.

Вона вирішила, що якщо хтось і знає, кому заманулося привласнити собі лак для нігтів (відтінок називався «Запальний», хоча сестри явно не помічали в цьому іронії), то це Еллі. Вони разом з іншою дівчиною грали в «раммі»^[48] на купці валіз. Гарпер підійшла до них і стала за другою дівчиною, Джеймі Клоуз, очікуючи, поки її помітять.

— Добре, що не я сплю поряд з нею, — промовила Джеймі.

Джеймі була однією зі старших Пильнувальників. Їй було майже двадцять років. Вона мала близько посажені очі та кирпатий ніс, які у поєднанні утворювали недоладну свинячу міну.

— З нею — це з ким? — неуважно запитала Еллі, дивлячись у карти.

— Ну, знаєш: Сестра Сонечко, — провадила Джеймі. — Минулої ночі вона прокинулася, кашляючи димом. Ти її чула? Я така думаю: та *гори* вже, тут люди спати намагаються. Така думаю...

Еллі з силою наступила Джеймі на ногу. Якесь дівча могло подумати, що то випадковість — дуже мале, дуже наївне дівча. Джеймі ж насупилась і змовкла.

За якусь мить погляд Еллі ковзнув угору, і вона, здавалося, щойно побачила Гарпер.

— Гей! Як справи, сестро Вілловз?

— Близнята Нейборс загубили пляшечку лаку для нігтів. Просто розпитую, чи їй часом ніхто не бачив.

Джеймі Клоуз нерухомо сиділа на перевернутому відрі. Її футболка була задертою, оголюючи наколку внизу спини: татуювання прапора Конфедерації, а під ним напис — «БУНТ». Їй не ставало духу озирнутися на Гарпер.

— Вибачте, мем. Я зі своїми нігтями нічого не роблю, хіба гризу.

Еллі наче хотіла щось сказати — в очах у неї читалися смуток і хвилювання, — але лише на мить розтулила рота й похитала головою.

Гарпер через силу всміхнулася і подякувала їм, а тоді пішла. Її драконяча луска неприємно пашіла жаром. В уяві постала картина, як хтось роздмухує присок.

11

Їй снилося, що вона вбрана в сукню з ос, і прокинулася, коли ті почали її жалити.

У підвалі, ледь освітлюваному тьмяним ранковим сонцем, стояла задуха. Вона нерухомо лежала, ще й досі відчуваючи осині укуси: на ключиці, на внутрішньому боці стегна, між пальцями ніг.

Гарпер притисла підборіддя до грудей, поглянувши вниз, і побачила червону цятку, що пашіла крізь її футболку зліва над грудьми, наче хтось притискав кінчик цигарки до бавовни... *зсередини*. Цівка білого диму ниткою звивалася над опіком, що дедалі більшав. Охоплена жахливою втомою, Гарпер споглядала, як отвір ширшає, його краї розходяться яскравим помаранчевим мереживом. Врешті, вона розтерла діру пальцем, змітаючи іскри з грудей.

Тіло буквально гуділо від дюжини таких-от осиних опіків. Вона відкинула ковдру, щоб подивитися, чи ніде більше не жевріє одяг, і до стелі здійнявся стовп чорного диму. Їй згадалося захоплення димовими сигналами в дитинстві. Як би переклали це повідомлення? Певно: «Поможіть, я згоряю живцем».

«Досить», — подумалося їй.

Дуже обережно вона сіла в ліжку. Залізні пружини поскрипували. Їй зовсім не хотілося когось розбудити, завдати клопоту. Спершу, якусь мить, вона ще чітко не розуміла, що збирається робити. Вирішила тільки, що ні з ким про це не бажає говорити. Це *вже* свідчило про якийсь рішення, хоча воно й залишалось для неї поки що нерозгаданим.

На сусідньому ліжку спала на боці Рене, глибоко поринувши у власні сни та всміхаючись якомусь уявному дійству. Гарпер так і тягнуло схилитися над нею й поцілувати наостанок у чоло, отримати останню мить фізичного контакту. «Останню мить?» — Гарпер зрозуміла, що не може довго дивитися на Рене. «Досить» було свого роду зрадою їхньої дружби. «Досить» завдасть Рене болю, залишить її... якою? «Покривдженою» — спало їй на думку. «Покривдженою» й «досить» ступали разом, наче молода з молодим.

Гарпер міркувала над тим, щоб спакувати «Портативну маму» та свій одяг у саквояж, та до пункту призначення «досить» багаж їй не був потрібен. «Досить» було відлунням десь глибоко всередині неї,

лункою порожнечею; вона була наче дзвіниця, в якій урочисто вдарив дзвін. Ніколи не питай, по кому подзвін^[49].

Гарпер підвелася і рушила холодним запиленим бетоном. Вона зупинилася біля підніжжя сходів й озирнулася на лабіринт розкладачок — лабіринт сплячих жінок. Тієї миті вона любила їх усіх, навіть нестерпну Джеймі Клоуз із її потворним ротом та кирпатим носом. Гарпер завжди хотілося мати таку сувору подругу, як Джеймі. Когось грубого й бундючного, хто міг присадити сучку, якщо та надто ляпала язиком. Вона любила Рене, дівчат Нейборс, маленьку Емілі Вотерман та Еллі з Ніком. Найдужче Ніка, з його зеленими, кольору пляшки очима та гнучкими руками, які вимальовували в повітрі слова, наче він хлопчик-чаклун, котрий викреслює заклинання.

Вона піднялася на три сходинки до дверей, клацнувши, послабила засув і вислизнула назовні. Від кволого сонячного світла закліпала. Гарпер давно вже його не бачила, тож очі в неї заболіли.

Високий блідий небосхил був схожим на блякле циркове шатро. Вона піднялася на кілька сходинок вище, залишаючи по собі тоненькі ниточки диму. Луска пропалювала дірки в її спортивках, у її футболці «Рент»^[50]. Вона дивилися «Рент» разом з Джейкобом, і він тримав її за руку, коли вона ридала під кінець. Гарпер здивувало раптове бажання опинитися поряд з Джейкобом, щоб його гнучкі й дужі руки огорнули її за талію. Те, що під час останньої їхньої зустрічі він вимахував револьвером у неї перед носом, здавалося, втратило будь-яке значення.

Їй на думку спало, що Джейкоб, можливо, мав рацію. Набагато легше було вчинити так, як хотів він. Йому було відомо, як це жахливо — згоріти живцем. Він лише хотів позбавити її цих мук. А вона за це пошматувала йому обличчя уламком скла й зіпсувала їхню особливу пляшку вина.

Гарпер переконувала себе, що чіпляється за дійсність через дитя, але насправді ж дитя нічого в цьому питанні не вирішувало. Вона й далі трималася берега лише тому, що не готова була розпрощатися з життям та усім хорошим, що його наповнювало. Вона егоїстично бажала ще. Хотіла ще раз обійняти батька, відчути запах його одеколону «Ейт-енд-Боб», який завжди навіював думки про мотузку, просякту морською водою. Хотіла сидіти десь біля басейну, щоби сонце виблискувало на її здебільшого оголеному тілі, і провалюватись у напівсон, поки мати щебетатиме про всі ті кумедні речі, які Стівен

Кольбер напередодні увечері казав по телевізору. Їй хотілось перечитати улюблені книжки й бодай ще раз відвідати найкращих друзів: Гаррі та Рона, Більбо та Гендальфа, Ліщину та Кучму, Мері та Берта^[51]. Їй кортіло ще хоча б раз ревма ревіти на самоті й узятися від сміху за живіт. Хотілося ще безліч разів зайнятись сексом; втім, якщо озирнутися на минуле, більша частина її сексуальної історії була пов'язана з чоловіками, які їй не дуже вже й подобалися.

Вона запевняла себе, що продовжує жити, бо хоче, щоб її син (незбагненним чином вона була певна ще від самого початку, що то саме хлопчик) відчув хоч краплину всього того хорошого в житті: міг зустріти власних батьків, почитати трохи добрих книжок, завести дівчину. Та в дійсності її синові не судилося зробити нічого з цього переліку. Він був приречений померти ще до народження. Підсмажитися в утробі. Вона трималася, лише щоб зрештою вбити його. Їй хотілося попросити в маляти вибачення за те, що його було зачато. Гарпер здавалося, що вона не спромоглася виконати єдину обіцянку, яку коли-небудь йому давала.

Коли Гарпер дісталася верхівки сходів, то зрозуміла, що забула черевики. Та це вже не мало значення. Тонка скоринка першого снігу розтанула, окрім кількох купок попід соснами. Вітер тріпав високі жмути мертвої трави й каламутив поверхню моря, наганяючи на неї дрібні баранці.

Гарпер не була певна, чи довго вистоїть під вітерцем з моря, ще й у такому тонкому і пошарпаному одязі. Та кілька митей насолодитися подувом чистого морського повітря собі дозволити все-таки могла. Їй не слід було виходити надвір удень — якби Бен Петчетт дізнався, то неодмінно засмутився б, — але табір Віндем був сухим, холодним і порожнім. Навколо ані душі.

Вона рушила до берегової смуги, ступаючи вогкою, зогнилою травою. Гарпер спинилася лише раз — щоб оглянути білий камінець, завбільшки з череп немовляти, поцяткований чорними смужечками, що видалися їй схожими на драконячу луску. Не без зусиль їй вдалося запхнути камінець в одну з кишень спортивок.

Вона продерлася крізь чагарник вічнозелених, минула елінг, дорогою до узбережжя підібравши ще кілька чудернацьких на вигляд камінців.

Гарпер безрадісно наспівувала собі під носа, мугикаючи слова співанки, підслуханої у галасливої малечі. Їй стало цікаво, чи знають вони хоча б, що їхня пісенька пародіює мелодію «Гей, Джуд»^[52]. Певно, що ні.

*'eу уоооооу,
don't start to cry
if you fry now
it will be shiiiiiiity,
A pity!
If you turn into a heap!
Cos it's my turn to sweep!
And take out the ashes* ^[53].

Вона всміхнулася без жодного задоволення.

Їй хотілося повірити в диво Тітки Керол — повірити, що можна піснею відшукати відповідь на усі свої проблеми. Це працювало для решти, тримало їх у безпеці й наповнювало утіхою. Також мало б подіяти на неї, але не подіяло, і Гарпер ніяк не могла цьому зарадити: вона гнівалася на них через власну неспроможність це зробити. Гнівалася, бо вони жаліли її.

Тут, самотня у пронизливій прохолоді чистого ранкового світла, вона могла зізнатися собі, що вони здавалися їй бридкими, коли всі разом починали сяяти в церкві. Стояти поміж ними, коли їхні очі світилися і пульсувала драконяча луска, було майже так само огидно, як бути обмацаною у натовпі рукою незнайомця. Найпалкіше від усього вона хотіла нарешті покласти кінець ранковій службі — тому галасу й шаленству, пісні й сяйву.

Гарпер м'яко ступала дощатим пірсом. Подмухи очисного дужого вітру доносили до неї морське повітря з відкритого океанського простору. Ступати дошками, зношеними десятиліттями плинну води й вологи, було приємно. Дійшовши до краю, вона присіла. Камінці в кишенях гупнули об соснову поверхню.

Гарпер видивлялася острів Пожежника, ковзаючи кінчиками пальців по воді. Вона занурила великий палець й ахнула: вода була такою крижаною, що защеміли суглоби на нозі.

Хтось залишив шматок потріпаної зеленої ганчірки, обв'язавши довкола стовпа. Вона почала неквапливо його розв'язувати. Їй

здавалося, що важливо сильно не задумуватися над тим, нащо вона справді прийшла до пристані. Якщо подивитися правді у вічі, їй може не вистачити духу.

Втім, на якомусь півпритомному рівні, вона розуміла, що холоднеча океану буде чи не такою ж нестерпною, як пекучі осині укуси на лусці, тож інстинкт змусить її повернутися до берега. Та якщо зв'язати зап'ястя, вона не зможе плисти, а холод досить скоро стихне до отупіння. Гарпер подумала, що варто розплющити очі, поки вона буде під водою. Їй завжди подобалася розмита пітьма підводного світу.

Імлистий серпанок на сході порідшав, і тепер було видно смугу блідої блакиті. Гарпер відчула себе такою ж ясною і безмежною, як блакитне небо. Відчуття було хорошим. Вона почала зав'язувати мотузку довкола зап'ясть.

Легкий бриз доніс чийсь віддалений крик.

Вона завагалася, а тоді повернула голову щоб прислухатися.

На одному боці острова стояла руїна однокімнатного котеджу. Залишилося лише дві стіни. Інші дві, разом з дахом, завалилися — посеред решток приміщення навхрест стояли обвуглені балки.

Друга, менша будівля, схожа на хижку без вікон — пофарбована в зелене, з білими дверима — була зведена на піщаному виступі, повернутою в бік табору Віндем. Через вкритий дерном дах і дюну, що височіла біля дальньої стіни, хижка була схожа на гобітську нору, напівзариту в піщаний пагорб. З крихітного димаря щодня й щоночі звивалася цівка диму, та, наскільки знала Гарпер, це жодного разу не привернуло уваги зовнішнього світу. Годі було прочесати берегову лінію і не побачити бодай дюжину таких-от дрібних завитків диму.

Але натомість тепер, з димаря, долинав далекий відгомін спотвореного та стишеного голосу.

«Ні! Ні, не зробиш! Не посмієш! — прокричав Пожежник. — Не маєш права здаватися!»

Серце в неї шалено закалатало. На тривожну мить їй здалося, що він говорить до неї.

Та, звісно ж, чоловік ніяк не міг побачити її зсередини сараю. Він навіть гадки не мав, що вона там стоїть.

«Хіба я не виконав усе, чого ти бажала? — горлав він. Вітер здіймав його голос і, завдяки незбагненній акустиці, чітко доносив до

неї. — Хіба я не виконав усе, чого ти бажала? Думаєш, я не хочу здатися? Але я досі тут. Якщо лишаюся я, то ти й поготів».

Їй здавалося, що слід негайно втекти — усе те призначалося не для її вух, — та вона не могла навіть поворухнутися. Лють, що бриніла в його голосі, наче паля, пришпилила її до землі.

З сараю почувся гучний залізний брязкіт. Двері в рамі струнулися. Вона безпорадно чекала, що ж станеться далі, усім серцем сподіваючись, що він не виходитиме назовні й не побачить її.

Він не вийшов, і все затихло. Дим мирно здіймався вгору з димаря і швидко танув у повислій імлі. Подуви вітру викидали на берег острова дрібні жмутки водоростей.

Гарпер дослухалася, вичікувала й вглядалась, аж поки не усвідомила, що від холоднечі вся тремтить. Вона впустила мотузку, яку намотувала на зап'ястя. Порив вітру підхопив її, підніс у повітря й відкинув у море. Гарпер притисла коліна до грудей, обхопивши їх, щоб зігрітися. Камінець — той, що був наче дитяча голівка — боляче впинався їй у стегно, тому вона дістала його з кишені й поставила на краю пірсу.

Заблизько до краєчку. Камінь захитався. «Бульк» — і море зімкнулося, проковтнувши його.

Звук був таким приємним, що Гарпер поскидала всі камінці, які позбирала, один по одному, лише щоб знову й знову чути той звук.

Норма Гілд казала, що там чигають примари. Примари з диму. Може, Джон кричав до однієї з них. Може, кричав на тіні. Чи на самого себе.

Примари втілювали повідомлення з потойбіччя, але слухачі з них, певно, були кепські. Голос Джона був нещасним і сповненим болю, тож Гарпер вирішила, що хтось *мусить* його вислухати. Хай не примари, то хоч вона.

Та й до того ж, Джейкоб завжди вважав, буцімто йому краще за Гарпер відомо, що для неї краще. Тому якби вона вкоротила собі віку, то лише зізналася б у тому, що він таки мав рацію. Це само по собі було причиною опиратися — бодай щоб допекти йому. Тепер, оговтавшись від сну, вона вже не так скоро була готова пробачити той револьвер.

Ніхто не чув як Гарпер проникла назад у підвал капиці. Її ковдри пахли багаттям, та вони були такими затишними, що вона одразу ж

провалилася в сон... цього разу без жодних сновидінь.

12

У першу ніч лотереї, яка мала визначити, хто їстиме, а хто — ні, Гарпер випало чергувати на кухні. Норма всадила дівчину за роздатковим пунктом — складаним столиком з купою термосів, кухлів і великою прямокутною бляшанкою цукру.

— Тим, хто пролетить, каву можеш підсолодити. Кожному по ложці, не більше. І дай їм побачити свій живіт — хай пам'ятають про те, заради чого пропускають сніданок: твоє дорогоцінне крихітне диво, — промовила Норма.

Від цього Гарпер легше на душі не стало. Це лише змусило її почуватися товстою, обтяжливою і самотньою. Певна річ, що товстою вона не була, зовсім ні. Так, гаразд, тепер вона вже не могла застібнути джинси на верхній гудзик; цей факт приховувала під довгими «кенгурушками». Але жодні меблі не дрижали, коли вона проходила кімнатою.

На сніданок була рідка вівсянка з консервованими персиками, висипаними з чергової бляшанки. Видавати лотерейні квитки випало Нельсонові Гайнріху, тож він з'явився на роботу, вдягнений в один зі своїх різдвяних светрів: темно-зелений з танцюючим пряничним чоловічком. Ще на ньому був капелюх Санти, і, на думку Гарпер, ця деталь уже була паскудною: можна було подумати, що він цукерки роздаватиме, а не забиратиме в людей харч.

Квитки поклали у шкіряну жіночу сумку. На прогашних квитках було введено позначку — чорний Х. Гарпер подумала, що ця сумка нагадує їй кармічну протилежність Сортувального капелюха. Замість того, щоб відправити до Слизерину чи Грифіндору, вас залишали голодним з чашечкою гарячої кави. Не дозволено було навіть залишатися з усіма в кафетерії.

«Не думаю, що це було б слушно, — пояснював Бен Патчетт. — Якщо дозволимо залишитися нещасливцям, люди почнуть їх жаліти і ділитися їжею. За звичних обставин я обома руками „за“, та в цьому разі це знівечить саму суть жереба. Запасів вкрай мало; якщо люди почнуть ділити власні порції, то нормально не поїсть ніхто».

Тоді він сказав, що в сумці буде лише двадцять дев'ять програшних квитків. Тридцятий він вирішив взяти собі, аби показати, що не проситиме нікого робити те, на що сам не здатен.

О другій ночі — їхня звична пора сніданку — Норма посунула засув на дверях до кафетерію і відступила, пропускаючи всередину натовп, в якому чи не кожен обтрушував від снігу плечі або капелюхи. Надворі знову сніжило дрібненькою, легкою порошею.

Очолював чергу Дон Льюїстон, що саме підійшов до Нельсона Гайнріха. Нельсон здивовано закліпав.

— Доне, тобі ж бо шістдесят три! Ти не маєш тягнути квитка! Я не тягнув, а мені ж лише шістдесят! Іди, бери свої персики. Я своє вже поїв. Йсусе, така смакота!

— Я тягтиму квиток, як усі тутки, красно дякую, Нельсоне. Ніколи ненажерою сильно не був, тому краще візьму чашечку кави з цукром.

Не встиг Дон простягнути руку до сумки, як Еллі прослизнула до нього й ухопила за руку.

— Містере Льюїстон, перепрошую, чи не могли б ви хвильку зачекати? У нас тут збіговисько Пильнувальників, які всю ніч провели на холоді, розчищаючи дошки між будинків. Отець Сторі сказав, що їм можна тягнути першими, — проказала Еллі. Вона дивилася повз Дона, далі уздовж черги, змахнувши рукою. Підлітки посунули вперед.

— Гей, чого чергу порушуєте? — вигукнув хтось. — Тут усі сподіваються, що щось перепаде.

Еллі його проігнорувала. Як і Майкл з дітьми, що прямували за ним. Той, кивнувши, прослизнув повз Дона Льюїстона та потягнувся до сумки — і дістав білий камінець, завбільшки з яйце вільшанки.

— Хах, — промовив він. — Тільки погляньте. По-моєму, витягнув невдало!

Він запхнув камінчик до рота й рушив повз роздаткові пункти до столика з кавою. Там тихо налив собі кави й простягнув керамічного кухлика, щоб Гарпер вкинула туди цукор.

Нельсон Гайнріх витріщався йому вслід, з безмозким виразом роззявивши рота. Зазирнув у сумку, намагаючись втямити, звідки взявся камінець.

Еллі стала насвистувати бадьюру мелодію.

Наступною тягнула Гіліян Нейборс. Знову камінчик.

— Мені щастить! — радісно промовила вона, запхнувши камінчик до рота. Потім підійшла до Гарпер, налила собі кави й чекала на цукор.

Позаду дівчини її сестра, Гейл, саме тягнулася в сумку. Цього разу Гарпер помітила, що камінець уже був у неї в долоні до того, як вона занурила руку в квітки.

Гарпер кортіло засміятися. Кортіло заплескати. Вона почувалася, мов дівчинка, наповнена гелієм — такою легкою, ніби от-от відірветься від підлоги й бамкне об стелю, наче та кулька. Її розпирало від радощів — шалених, палких радощів, яких вона не відчувала жодного разу відтоді, як заразилася драконячою лускою.

Їй захотілося згребти дітей, Пильнувальників, друзів Еллі й усіх міцно стиснути. І не лише через те, як вони чинили: утримувалися від лотереї і просто добровільно утрималися від неї, вирішивши обійтися без сніданку, щоб могли поїсти всі решта. Річ була й у тому, що *насвистувала* Еллі в тій пісеньці, яку Гарпер упізнавала з перших тактів: такій милій мелодії, що, здавалося, від неї вона трісне навпіл, наче склянка — від певного музичного співзвуччя.

Еллі наспівувала «Ложечку цукру»^[54] — найкращу пісню з найкращого фільму усіх часів.

Гейл Нейборс витягла білий камінець, прицмокнула й рушила по обіцяну каву. Це робили всі дітлахи, товариші Еллі. Усі дівчата-підлітки, котрі поголили голови, щоб бути схожими на неї, і всі підлітки-хлопці, котрі записалися в Пильнувальники, аби тільки бути поряд з нею.

Дон Льюїстон, посунувши свого грецького рибальського кашкета і потираючи великим пальцем чоло, й собі почав насвистувати. Він кивав щоразу як Пильнувальник минав його, щоби витягти камінчик і пропустити сніданок.

Отець Сторі теж насвистував. Гарпер не бачила, щоб він заходив, та осьде він був — стояв біля дверей, широко всміхаючись та змигуючи сльози. Поряд з ним стояла Тітка Керол, прихиливши голову чоловіку на плече, наспівуючи разом з усіма; її очі повнилися золотом. Майже дюжина людей тепер наспівувала пісню — мелодію, таку ж прегарну, наче перший дотик весняного тепла. Їхні очі сяяли, мов ліхтарики. Паленіючи зсередини. Паленіючи з піснею та з Блискотом.

Гейл Нейборс занесла кухоль, очікуючи на цукор. І, кладучи в нього цукор, Гарпер заспівала сама.

— *Just a spoonful of sugar*, — виводила вона захриплим від хвилювання голосом, — *makes the medicine go down, makes the medicine go dow-own*^[55]...

Гарпер співала і, на якусь мить, геть забула про те, що вагітна, товста, самотня, вкрита якоюсь займистою спорою, яка щомиті може спалахнути. Вона співала, забувши про мерзенний револьвер Джейкоба, про його мерзенну книгу.

Стрижень тепла зблиснув і піднявся спиною, ширячись стрічками її луски по шкірі у приємній тремтливій гарячці. Вона хитнулася на підборах, навіть не усвідомивши цього. Світ набув нової, пливкої подоби. Гарпер відчувала рвучкий потік у крові, наче поринула у водоймище тепла й світла. Немов сама була ембріоном, а не виношувала його.

Наступного разу, коли сипався цукор, блискучі піщинки, здавалося, падали у вповільненому русі — наче каскадом коштовностей. Сріблясті трелі блиску розливалися драконячою лускою, ширилися зап'ястями та горлом. Вона почувалася повітряним змієм, гнаним піснею, а не вітром. Була такою ж теплою, як і змії під сонцем; шкіра яскраво блискотіла — не боляче, а зі зблиском насолоди. Руку обтягувала рукавичка зі світла.

Пильнувальники підходили й кивали їй, брали чай або каву і йшли собі, сяючи; всі вони палахкотали, мов примари. За кожного з них вона раділа й кожного любила, хоча й не могла пригадати, хто вони всі такі. Не могла пригадати нічого, що передувало би пісні. На думку не спадало нічого, важливішого за мелодію. Їй не вірилося, що якась ложечка цукру, хай навіть найсолодшого, могла б зрівнятися з пливкою солодкавістю, що протікала крізь неї.

Отець Сторі останнім підійшов по каву. Певна річ, він так само витягнув камінець. До рота він його не поклав, а лише тримав.

— Ось вона, міс Вілловз! — вигукнув він. — Нарешті щаслива. Щаслива й прекрасна!

— Міс... Вілловз? — запитала вона, і голос її був таким же примарним, як і цукор, що сипався з ложки. — Хто така міс Вілловз?

— Згодом пригадаєш, — пообіцяв він.

Так і сталося. Спомин про ім'я виринув у її пам'яті перед самим світанком — майже тієї ж миті, коли вона облишила спроби його згадати. Підсвідомість видала його без жодних попереджень, так само, як часом підносила в дарунок відповідь на питання у кросворді, яке не давало їй спокою.

Тепер уже Гарпер прокинулася, не кашляючи димом. Вона більше не пашіла жаром, що опалював уночі футболку. Під час наступної служби, коли Керол сиділа за органом і грала «Дух, що на небі»^[56], усі в зібранні підвелися до співу. Вони ревіли й тупали ногами, мов п'яні моряки у розповідях Мелвілла, налигавшись грогу й відлякуючи чайок своїми морськими співами. Гарпер ревла разом з ними, ревла, поки не заболіло горло.

Усі вони сяяли, усі разом, і Гарпер з ними. Її очі палахкотіли, мов ліхтарі, шкіра дзижчала теплом й насолодою, думки злетіли від неї, мов боривітер у струменях літньої спеки, і кілька тижнів усе було майже чудово.

Книга 3

Пом'яни диявола

1

Січень

Вона прокинулася на другий день січня — не від нічного жахіття, а відчувши, як усередині щось ворухнулось, штовхнулося в животі.

Гарпер лежала в темряві, з широко розплющеними очима, поклавши руки на туго напнуте черево.

Крихітний кістяний виступ, завбільшки з мізинчик, тиснув зсередини, торкаючись її правої долоні.

— Ну привіт, — прошепотіла Гарпер.

2

У ніч, коли загубився медальйон, Рене з Гарпер слухали по радіо на батарейках Мальборо-Мена.

— Не розумію, як ви витримуєте цього чоловіка, — Норма Гілд проходила повз їхні розкладачки і спинилася, щоб почути, що саме вони слухають. — Кожне його слово — краплина отрути у ваші вуха.

— З того, що лишилося, це найближче до місцевих новин, — відповіла Рене.

— Та важливіше те, — озвалася Гарпер, — що ми зіпсуті жінки, і його зіпсутість нас заводить. Що зіпсутіше, то краще.

— Так, — додала Рене. — І це теж.

Гарпер вкривала поцілунками шматочки пергаменту, пробуючи різні відтінки помади. Після кожного цілунку начисто витирала губи й пробувала інший. Рене поназбирала купу різних помад від усіх по підвалу.

Коли Гарпер вдавався відбиток, який припадав їй до ока, вона передавала його Рене, яка, своєю чергою, обгортала його довкола палички кориці чи духмяного шматочка зморщеної лимонної шкірки, а тоді запихала в скляну пляшку й закорковувала. То були екстрені поцілунки. Гарпер запасала їх для «Портативної мами» — на випадок, якщо дитині знадобиться цьом, їй буде з чого вибрати. «Портативна мама» вже була не книгою, а цілим пакунком — колекцією потенційно корисних предметів, які заповнювали увесь саквояж Гарпер.

В них під ногами, на підлозі, сидів і бавився у «Ятці»^[57] Нік. Гральні кості калатали об стінки пластикового стаканчика. Підвал був залюднений; зусібіч долинали розмови, сварки, сміх, скрип ліжок. Усі скупчилися всередині, поки надворі йшов сильний снігопад.

«Як гадаєш, дівчина з драконячою лускою може своєю пих-пихвою пускати кільця диму? — розводився по радіо Мальборо-Мен. — Друзяко, я й собі про це міркував. Що ж, цього тижня Мальборо-Мен пустився в загул у Портсмуті і разом з Береговими спалювачами мав змогу це з'ясувати. За мить про все це розкажу, та спершу ось, маю історію з Конкорда. Губернатор Єн Джадд-Скіллер заявив, що бійці Нацгвардії просто захищалися, коли вчора застрелили одинадцятьох паяльників на кордоні з Канадою. Юрма кинулася на загородження з

палицями — не білими прапорами, як це заявляють деінде, — і взятим в облогу військовикам довелося відстрілюватися, щоб розігнати...»

— Він убивця, — промовила, чмихнувши, Норма. — Той діджей, якого ви слухаєте. Він убивав таких, як ми. І тепер *чваниться* цим. Трута-зілля у ваших вухах — ось що він таке.

— Так, — відказала Рене. — Та й тупуватий, щоб ти знала. Ще одна причина його слухати. Що більше ми про нього знаємо, то менш імовірно, що він колись щось визнає про нас. Йому телефонують стукачі, дають вказівки, а цей бевзь усе транслює наживо. Якщо раптом хтось згадає табір Віндем, чи бодай вкаже в цьому напрямі, то ми матимемо фору. Та навіть як не подзвонять, я й так чимало дізналася про кремаційний загін, з яким він водиться, просто уважно слухаючи його передачу. Дізналася, що він складається з вісьмох чоловіків та жінок, двоє з яких — колишні військові, які змогли забезпечити загін важкою артилерією. Щось там п'ятдесятого калібру. Я так зрозуміла, то чимала пукавка. Знаю, що подорожують вони двома автомобілями, фургоном та великою помаранчевою вантажівкою. Ще знаю, що вони мають сканер поліцейських частот, а місцеві правоохоронці здебільшого тільки раді, що...

— Помаранчева вантажівка? — перепитала Гарпер. — Тобто як міська вантажівка?

— *Ні, Ні!* — на іншому боці кімнати закричала Еллі, з лунким тріском перевернувши розкладачку.

Усі голови повернулися в її бік — окрім Нікової, певна річ, бо він нічого не почув.

Еллі копнула пошарпану валізу, з якої вивалилася на підлогу брудна білизна.

— Чорт! — прокричала вона. — Чорт! Чорт, *чорт*, чорт, *чорт*, ЧОРТ!

Усі розмови припинили. Емілі Вотерман — одинадцятилітнє дівча, якому на своєму малому віку випало пережити власну сім'ю і чії веснянкуваті руки вкривало гарненьке пір'я драконячої луски, — залізла під ліжку, затуливши вуха руками.

Першою з місця рушила Рене; її кругле приємне обличчя залишалось абсолютно спокійним. За два кроки позаду неї ступала Гарпер.

Рене сповільнилася, наближаючись до Еллі, обачно підступаючи до неї, мов до дикої кішки. Гарпер опустила навколішки, щоб зазирнути під ліжку Емілі.

— Емілі? Усе гаразд, — промовила Гарпер, тягнучись до неї рукою. А пошепки додала: — Еллі просто бешкетує.

Та Емілі захитала головою і відсахнулася від руки. Гарпер пошкодувала, що не має при собі коробки з-під сніданків із зображенням Мері Поппінс, з цукерками в окремих обгортках і редькою для особливо тяжких випадків.

— Еллі, — промовила Рене. — Щось трапилося?

— Він зник. Він, *бляха*, зник...

— Що зникло? Що ти загубила?

— Нічого я не *загубила*. Мій медальйон був під подушкою, а тепер його там нема, бо котрась із вас, *суки*, його забрала, — вона обвела поглядом підвал.

Емілі нажахано пискнула і відвернулася від простягнутої руки Гарпер. Поміркувавши над тим, чи не краще буде витягнути й обійняти дівчинку, Гарпер вирішила, що це тільки дужче її налякає, тому натомість просто спробувала погладити її по спині.

— Еллі, я розумію, що ти засмучена, але ти мушиш говорити тихіше...

— Ніхера я не мушу.

— ...бо лякаєш найменшеньких. Чому тобі не перепитати Ніка...

— Я його питала. Ти думаєш, я б його не *спитала* одразу, як взялася *шукати* п'ятнадцять хвилин тому?

Бліда нитка диму заструменіла з-під ніжки Емілі Вотерман, закутаної у мішкуватий комбінезон.

— Еллі! — вигукнула Гарпер. — Перестань. Емілі, від тебе димиться!

— Будь ласка, Еллі, — промовила Рене, поклавши руку дівчинці на плече. — Ми всі тут відчуваємо на собі постійний тиск, тому цілком природно, що часом хочеться аж вовком вити. Та якби ти сіла біля мене...

— Припини мене *торкатися!* — заверещала Еллі, струснувши руку Рене. — Ти нічого про мене не знаєш. Ти мені не мати. Моя мати згоріла *живцем*. Ти для мене ніхто. Ти мені ані мати, ані друг. Лише стерв'ятник, ласий до *болю*, який кружляє довкола, вишукуючи собі

нову здобич. Ось чому весь свій вільний час ти приділяєш читанню дітям. Тобі до смаку їхні маленькі поранені сердечка. Ти живишся їхньою самотністю, наче якийсь вампір. Ти любиш дітей без батьків, бо тоді їм хтось *потрібен*. Легко прочитати їм оповідку, щоб почуватися особливою. Але ти не особлива. Досить нами живитися.

У підвалі повисла приголомшена тиша.

Гарпер хотіла щось сказати, та їй геть відібрало мову. Вона не була певна, чому саме змовкла: через почуття жаху (вона й уявити собі не могла, що Еллі — така смілива, кмітлива, гарна й весела — може бути настільки жорстокою) чи нищівну хвилю дежавю. Бо коли Еллі заявила, що альтруїзм насправді покликаний себелюбством, а доброта — то лише форма маніпуляції, то говорила вона достоту як Джейкоб. У ній пробудилась та його безжальна сила логіки, яка змушувала людину почуватися наївною та здитинілою через віру в існування добра на світі.

Сама ж Рене піднесла руку, щоб захистити обличчя, наче очікувала, що її вдарять. Вона дивилася на Еллі з німим скривдженим зачудуванням.

Кімната завмерла в очікуванні її відповіді — слово захисту, — коли Нік перетнув приміщення, пролізши між Еллі та Рене. Він тримав картку з результатами «Ятці», показуючи, що написав позаду:

ДВА ЯТЦІ ПОСПІЛЬ!!

Еллі витріщилась на це повідомлення порожнім поглядом. Тоді взяла аркуш паперу з його рук, зім'яла і жбурнула йому в обличчя. Папірець відскочив від лоба й упав додолу.

Нік відсахнувся, наче його штовхнули, і плечем зачепив груди Рене. Гарпер подумала, що їй ніколи не доводилося бачити на чиемусь обличчі стільки неприкритого болю.

Він побіг. До того, як хтось встиг його спіймати, він уже дістався сходів. Біля підніжжя східців хлопчик завагався, востаннє озирнувшись на старшу сестру. Якусь мить він дивився на неї, сповненим зневаги поглядом, у якому бриніла лють, співмірна хіба що з люттю самої Еллі. Як і їхня ельфійська краса, цей дарунок гніву, певно, був сімейною рисою.

Гарпер вигукнула його ім'я, закликаючи почекати. Та, звісно ж, Нік не почув її — *не міг почути*. Гарпер підвелася, щоб піти за ним, та він вже кинувся сходами угору, грюкнув дверима і щез у снігопаді.

Вона повернулася, розчаровано глянувши на Еллі.

— Що? *Що?* Маєш що сказати, сестро Нікто? — запитала в неї Еллі.

— Так, — відказала їй Гарпер, серцем прикликаючи Джулі Ендрюс. — *Погана* вистава, Еллі. Дуже погана вистава. Знаєш, він теж втратив матір. Ти — *все*, що в нього лишилося. Посоромилася б. Потому як він викинув два Ятці!

Реакція Еллі шокувала Гарпер понад усе. Її обличчя здригнулося, й вона почала схипувати. Та важко опустила додолу, спиною до пружин свого перевернутого ліжка.

Після цього раптового прояву поразки сестри Нейборс, Джеймі Клоуз та решта членів неофіційного, безіменного сестринства Еллі — спільноти дівчат-сиріт з поголеними головами — почали стікатися до неї. Навіть Емілі Вотерман похапцем вибралася з-під ліжка і поквапилася обхопити руками Еллі за шию. Дівчата взяли її за руки і повсідалися обабіч, заспокійливо шепочучи і квокчучи навколо неї. Гейл Нейборс поспіхом почала збирати її речі. Якби хтось тієї миті зайшов у кімнату, то, певно, подумав би, що саме Еллі тільки-но кривдили й принижували, а не Рене чи Ніка.

Гарпер повернулася до свого ліжка, яке стояло під прямим кутом до ліжка Рене. Жінка на той момент уже сиділа на краєчку свого матраца, змарніла і збентежена. Так само почувалася й Гарпер.

— Хтось із нас має сходити по Ніка? — запитала Рене.

— Думаю, не варто. Далеко він у такий сніг не зайде. Пильнувальники верещатимуть, тільки-но він ступить за дошку. Хтось із них, зрештою, поверне його.

Мальборо-Мен і досі базікав, щось розказуючи про жінку, яка смерділа мокрою кішкою, коли згоряла. Здавалося, його ображало, що вона, помираючи, надумала собі смердіти. Балачки на радіо наштовхнули її на думку, що кінець світу, зрештою, — це не так вже й погано.

— Я більше не витримаю, — промовила Рене. Гарпер здалося, що вона про життя у таборі, але йшлося лише про діджея. Рене потягнулася і, роздратовано клацнувши, перемкнула радіо на АМ^[58] і почала міняти смуги ефірного шуму.

— Що ти робиш? — запитала Гарпер. — Чого всі в таборі постійно слухають статичний шум? Що ви всі там хочете *почути*?

— Марту Квінн, — відповіла Рене.
— Марту *Квінн*? Ту Марту Квінн, що ще сто років тому на MTV була?
— Вона десь там... десь є.
— Брехня, — пробурмотіла Норма. — Усе брехня. Небувальщина. Рене її проігнорувала.
— Тобі ж відомо, що кажуть про це діти.
— Гадки не маю, що вони кажуть. То що вони кажуть?
— Вона прийшла з вісімдесятих, щоб врятувати людство. Марта Квінн — наша єдина надія.

3

— Сама я тієї передачі ніколи не чула, але трансляція ведеться буцімто з-поза менського узбережжя. — Рене силкувалася нап'ясти на себе грубу помаранчеву парку^[59].

Минуло трохи часу. Жінки метушилися біля підніжжя підвальних сходів, дістаючи пальта й шапки з картонних коробок та набираючись духу до тих трьох сотень футів, які треба було промаршувати крізь кучугури снігу, аби дістатися кафетерію, де чекала вечеря. Знадвору стогнав вітер.

— З човна?

— З острова. У них там маленьке містечко та власна дослідницька лабораторія, яку підтримує федеральний уряд. Чи то пак — те, що від нього залишилося. Вони там тестують експериментальні методи лікування.

— У них є сироватка, яку щеплять за вісімнадцять ін'єкцій, — Джеймі Клоуз вишкірилася, оголивши криві зуби. У нижній частині рота бракувало двох різців. — Наче від сказу. Вона пригнічує драконячу луску, але її слід отримувати *щодня*. Скидаєш штани, нахиляєшся, дістаєш дзьоба прямісінько в дупу. Мені такого щастя не треба. Якби захотіла, щоби хтось завдавав мені болю, колупаючись у дупі — то в мене є рідний дядечко, до якого можу завжди звернутись.

Губи Гарпер прикривав шарф, кількома завитками намотаний довкола обличчя, і їй здавалося, що то достатній привід ніяк на це не відповідати. Вона проштовхнулася до натовпу жінок, які підіймалися сходами догори, у темряву та верескливий буревій.

— Не все аж так погано, — пробурмотіла Гейл Нейборс. Принаймні Гарпер здалося, що то була Гейл Нейборс. Відрізнити близнят було важко за будь-яких обставин, та з насунутою на очі шапкою і пухнастим комірцем парки навколо вух Гарпер заледве могла розгледіти обличчя дівчини. — Вочевидь, вони досягли значних успіхів з медичною марихуаною. Нею забезпечують кожного, по сім косяків на тиждень. Травка, вирощена урядом, — чистий, витриманий продукт.

— А ще там дозволяють пити спиртне з шістнадцяти, — сказала та, що, на погляд Гарпер, звалася Гіліян. Одразу після Великодня, наскільки вона пригадувала, обом дівчатам виповнилося шістнадцять.

Тиснява натовпу виштовхнула Гарпер сходами в нічну темінь, де вервечка впритул припасованих дощок тягнулася по снігу, гублячись у темряві. Солоний буревій урізнобіч шарпав Гарпер. Вона вже не так твердо стояла на підборах, як кілька місяців тому. Її центр рівноваги поволі зміщався. Жінка зіперлася на припорошений снігом валун.

Дівчата Нейборс проминули її та попрямували вперед. Емілі Вотерман, підстрибуючи, пройшла за ними, і Гарпер розчула, як вона промовляє:

— А ще там по п'ятницях морозиво! Домашнє морозиво! Три смаки: полуничне, ванільне і, по-моєму, кавове. Кавове моє улюблене.

— Морозиво щодня! — пообіцяла одна з дівчат Нейборс.

— Морозиво на сніданок! — промовила інша, а тоді всі вони щезли у ніч.

Еллі взяла Гарпер за лікоть і допомогла випростатися.

— Думаєш, Нік пішов до кафетерію? — запитала дівчинка стишеним, пригніченим голосом. У гуртожиток хлопчик так і не повернувся. З моменту втечі його ніхто не бачив.

— Не знаю, — відповіла Гарпер. — Можливо.

— Як гадаєш, Рене до мене ще колись заговорить?

— Гадаю, що тобі полегшає, тільки-но ти попросиш вибачення.

— Дон Льюїстон знає, де він є.

— Де що є?

— Острів. Острів Марти Квінн. Принаймні *думає*, що знає. Якось показав мені його на мапі. Каже, що за всіма відомостями то мав би бути Острів Вільного Вовка, що неподалік від Мачіазу^[60].

— То він чув передачу?

— Ні.

— А ти?

— Ні.

— А *хтось* узагалі чув Марту Квінн?

— *Ні*, — відказала Керол Сторі до того, як Еллі встигла відповісти.

Вони дісталися роздоріжжя біля Парку монументів, де шлях з каплиці перетинався з вервечкою дощок, що тягнулися з лісу. Керол виринула зі снігу, який намітав ледь не навскіс, а за нею йшов батько. Вона вела його майже як дитину, тримаючи за вдягнуту в рукавицю долоню.

— Кого не спитай у таборі, — промовила Керол Сторі, — завжди виявиться, що вони чули про це від когось. А якщо їм стає на душі тепліше від існування тихого захистку, яким можна марити, то чом би й ні? Я й себе часом ловлю на тому, що клацаю перемикач АМ-діапазону. Та ось що я тобі скажу: навіть якщо Марта Квінн десь там, вона не має чогось такого, що ми потребуємо. У нас уже є все необхідне тут.

Гарпер зайшла в кафетерій; сніг обсипався з її чоботів вологими білими грудками. Отець Сторі обтрусив своє пальто, і маленька хуртовина завирувала довкола його ніг. Гарпер обвела поглядом кімнату, шукаючи Ніка, але не побачила його.

— Марта Квінн завжди посідала особливе місце у моєму серці, в тих своїх барвистих жилетках та тоненьких краватках, — заговорив Отець Сторі. — Є щось таке в жінках, які носять краватки. Так і хочеться її ухопити й потягти у свої обійми.

Він підморгнув. Норма Гілд насипала йому повний черпак равіолі. За консистенцією соус був більше подібний до багнюки.

— Нормо, виглядає чудесно. Твоя рецептура?

— «Шеф Боярді»^[61], — відказала Норма.

— Божественно! — вигукнув він і рушив далі, до крекерів «Рітц».

Норма провела його очима, а тоді глянула на Гарпер. Вона набрала ще один черпак равіолі, але замість висипати їх Гарпер у миску, змахнула ковшем до неї.

— Пам'ятаю, коли вона була по телеку. Марта Квінн. Вчила одягатися малих дівчаток, наче повій. Вона, Мадонна й та інша, з волоссям, мов цукрова вата, Сінді Лопер. Такі, як Марта Квінн, люди — причина тому, що світ скарано ріками вогню. Запитай себе, чи

Бог дозволив би такій жінці вижити, зробив би Своїм гласом, дав би кликати Своїх людей до захистку? Зазирни собі в серце. Ти знаєш, що то брехні. Її не стало, Мадонни не стало, і кожного лихваря у Жид-Йорку, котрий розбагатів, перетворюючи маленьких дівчат на повій, не стало. Тобі це відомо, й мені це відомо, — равіолі з черпака *шльопнули* в миску до Гарпер.

— Нормо, я дуже сумніваюся, що Бог затаїв такі антисемітські погляди щодо Нью-Йорка чи будь-якого іншого місця, — відповіла їй Гарпер. — Враховуючи, що Він нарік євреїв обраним народом, це здається вкрай малоймовірним. Ти Ніка не бачила? Він приходив на вечерю?

Норма Гілд окинула її скляним, тупим, недружнім поглядом.

— Не бачила. Може, підеш надвір і погукаєш його?

— Він глухий, — відказала Гарпер.

— Хай тебе це не спиняє.

4

Майкл привів Ніка назад за кілька хвилин до світанку. Хлопчик увесь змок і тремтів від проведеної надворі ночі: темне волосся сплуталося у клубки, замість очей — дві глибокі западини. Гарпер здалося, що вигляд у нього здичавілий, наче його вовки виховали.

Хлопець хутко пройшов повз ліжко Еллі, навіть не зиркнувши на сплячу сестру, крокуючи прямісінько до ліжка Гарпер. На липкій планшетці він написав:

Більше з нею спати не хочу. Можна я спатиму тут?

Гарпер взяла його планшетку і написала:

Навчи як казати «час у ліжко» мовою жестів, тоді по руках.

Ось так Нік Сторі почав спати біля Гарпер замість Еллі, і так Гарпер наново розпочала навчатися амслену; вони домовилися щоночі вивчати одне нове слово чи фразу на знак сплати за дозвіл користуватися ліжком. Вона була тямущою ученицею, їй подобалося практикуватися з ним, а ще тішила ця нагода відволіктися.

Хоча, може, відволіклась вона й занадто: коли в злодюжки дійшли руки поцупити «Портативну маму», Гарпер навіть не помітила її зникнення, поки Рене Гілмонтон не спитала, що з нею стало.

Гарпер ніколи раніше не бачила Пожежника в каплиці — ніхто не бачив, — тож була здивована, як і всі решта, коли він об'явився наступної ж ночі, по тому, як зникла «Портативна мама». У саме приміщення він так і не пройшов, залишившись у притворі перед внутрішніми дверима. Його присутність лише доповнювала мляве, проте стійке відчуття очікування, що наростало всю ніч. Пройшла чутка, що Отець Сторі збирається зробити оголошення щодо крадіжок у жіночому гуртожитку. Збирається вжити заходів.

— Я думаю, слід ту сучку прогнати, — сказала за сніданком Еллі. — Дізнатися, хто вона така й зібрати її манатки. Жодних виправдань, жодних перепрошень.

— Що, як крадійку перестріне кремаційний загін? Вони не лише її прикінчать, вони змусять її виказати розташування табору.

— Нічого вона їм не розкаже. Якщо видерти їй клятого язика перед тим, як піде. І пальці попереламувати, щоб писати не могла.

— Ой, Еллі. Сподіваюся, ти не серйозно.

У відповідь Еллі лише подивилася — з виразом скляного байдужого спокою. Як і всі Пильнувальники, вона вже понад місяць пропускала сніданки. Вилиці виступали достатньо, щоб можна було наяву пересвідчитися в існуванні її черепа.

Зі свого боку Гарпер не хотілося, щоб Отець Сторі, чи будь-хто інший, хвилювався за її втрачені речі. Кожен щось та й загубив: домівку, сім'ю, надію. Поряд з цим усім «Портативна мама» здавалася суцьою дрібницею.

Хоча й не сказати, що вона нічого для неї не важила. Гарпер без кінця-краю знаходила, що б іще ввіпхнути в саквояж для дитини. Був там дерев'яний меч з мотуз'яним держакком, щоб дитя вправлялося бою на мечях. Був мініатюрний програвач, на який Гарпер записала колискові, казки на ніч та кілька віршів. Була парасоля від дощу та капці — для дозвілля. Та найважливіше те, що там був записник, з якого все й почалося і який вона заповнила фактами («твій дідусь — мій батько — працював у НАСА тридцять років... робив справдешні зорельоти!!!»), порадами («до салату можна додати будь-що — скибки яблука, гострий перець, горіхи, родзинки, курку, будь-що — і все одно

все смакуватиме добре»), ласкою («на цій сторінці я ще жодного разу не вказала, що люблю тебе, тому ось нагадування: я люблю тебе») та безліччю прописних літер зі знаками оклику («Я ЛЮБЛЮ ТЕБЕ!!!»).

Інші теж долучилися до справи. Еллі Сторі поклала всередину пластикову маску Залізної людини, з часів, коли вирушала на секретні місії і потребувала маскування. Рене Гілмонтон привласнила вісімнадцять коротеньких книг з табірної бібліотеки, дібравши їх під кожен рік життя свого сина — починаючи з «Коліс автобуса»^[62] та закінчуючи повістю «Про мишей та людей». Дон Льюїстон зробив подарунок у вигляді кораблика в пляшці. Керол Сторі запропонувала Гарпер «В'ю-Мастер»^[63] зі стосиком зніmkів історичних пам'яток, яких тепер уже не стало. Цими днями Ейфелева вежа була почорнілим списом, що протинав задимлене небо. Стріп^[64] у центрі Лас-Вегаса перетворився на зуглену пустку. Проте у «В'ю-Мастері» неонові вогні та освіжаючі фонтани завжди будуть яскравими.

Коли останній швендяло дістався каплиці, Отець Сторі піднявся східцями до кафедри, дістав з рота камінець роздумів і промовив:

— Я поміркував, що цієї ночі зміню звичний порядок речей й побазікаю перед тим, як ми візьмемося до співу і доєднаємося до Блискоту. Тож перепрошую наперед. Хай як я люблю слухати власну балаканину, але все-таки знаю, що пісні — то *моя* улюблена частина ночі. Вважаю, ви почуваетесь так само. Часом я думаю, що в охопленому полум'ям світі, де так багато смерті й болю, то майже особливий ґатунок гріха — співати й почуватися добре. Але тоді я думаю: «Що ж, навіть до драконячої луски життя більшості людей було несправедливим, жорстоким, сповненим втрат, горя й збентеження». Життя більшості було та є надто коротким. Більшість людей прожили своє життя голодними й босими, тікаючи чи то від війни, чи то від голоду, рятуючись то від чуми, то від повені. Та людям вкрай необхідно співати. Навіть дитя, яке днями не годували, припинить плакати й озирнеться, коли почує чийсь втішений спів. Ти співаєш, і це наче дати спраглому напитися. Це доброта. Змушує тебе сяяти. Доказ того, що ти потрібен, — у твоїй пісні, у тому, як ти загоряєшся для іншого. Інші люди можуть впасти й згоріти... ні, вони точно впадуть і згорять. Нема серед нас того, хто не бачив цього на власні очі. Але тут не палає ніхто. Ми *сяємо*. Налякана, зневірена душа — то досконале пальне...

— Амінь, — пробурмотів хтось.

— ...а себелюбство зле, мов той керосин. Коли комусь холодно, а ви ділитесь з ним ковдрою, обом вам стає тепліше, ніж було б поодиноці. Пропонуючи ліки хворому, ви отримуєте замість ліків його радість. Хтось, певно, набагато розумніший за мене, сказав, що пекло — це інші люди. Я ж кажу, що ви в пеклі, коли відмовляєте нужденному в допомозі, тому що вам нестерпно мати менше. Натомість ви віддаєте власну душу. Потрібно турбуватися одне про одного, інакше йтимете дорогою з попелу, наче сірник, що от-от спалахне. У це я вірю, хай там що. Ви вірите в це?

— Так, — промовив праворуч від Гарпер Бен Патчетт. Інші промовляли це з ним. І Гарпер промовляла.

Сидячи на тих лавах, вона почувалася закоханою, мов у найщасливі миті життя з Джейкобом... або навіть більше. Не в окремого чоловіка чи жінку, а в них усіх: церкву, сповнену вірян. Подорожніх-супутників, що єдналися з нею у Блискоті. За останній тиждень траплялися миті, коли їй здавалося, що вона наново відкриває для себе, що таке любити.

Джейкоб казав їй, що всі альтруїстичні вчинки потайки є себелюбними, що ми допомагаємо іншим, лише щоб догодити собі. Він таки мав рацію, хоч ніколи й не зрозумів, чому саме. Він вважав, що альтруїзм втрачає будь-яку вартість, якщо приносить тобі щастя — тоді це ніякий не альтруїзм, — так і не зрозумівши, що цілком нормально почуватися добре, коли робиш добре навколишнім. Віддаєш комусь щастя — воно повертається сторицею. Воно вертається і вертається, наче ті хлібини й риби. Його неможливе зростання — то, певно, єдине диво, яке наука ніколи не зможе спростувати. Останнє чудо, що зосталось у релігії. Жити задля інших означає жити сповна; жити лише задля себе — холодний гатунок смерті. Цукор стає солодшим, коли ділишся ним з кимось.

Гарпер ніколи не вважала себе релігійною особою, але в церкві табору Віндем вона відкрила для себе, що *всі* люди релігійні. Якщо здатен завести пісню, отже, здатен увірувати й бути врятованим.

Хіба що за винятком Пожежника. Пожежник дивився на Отця Сторі з виразом спокійної відчуженості, довкола нього здіймалися кільця диму. Цигарки він не курил. Кільця утворювалися десь у нього в горлі — товсті каламутні кружальця, що звивалися догори завитками. Він вишкірився, перехопивши погляд Гарпер. Хвалько.

Отець Сторі зняв окуляри, протер їх краєчком светра, а тоді надів знову.

— Та, гадаю, не всі в це вірять. Десь місяців зо два тому хтось взяв собі моду красти речі з кухні. Нічого суттєвого — трохи молока, трохи м'ясних консерв. Говорити нема про що. Якщо подумати, то крадіжку кількох бляшанок «Спаму» можна навіть розглядати як таку собі послугу нам усім. Тоді почали зникати інші речі з дівочого гуртожитку. У Емілі Вотерман забрали горнятко для чаю, її щасливу чашку з зірочками. У сестер Нейборс поцупили пляшечку лаку для нігтів. П'ять днів тому хтось вкрав медальйон моєї онуки, просто з-під подушки. Не певен, чи якимось важить те, що він золотий, та в ньому був знімок її матері — все, що Еллі від неї лишилось. Його втрата розбила їй серце. А вчора крадійка запустила лапу в речі сестри Вілловз, поцупивши пакунок з кориснощами, який вона готувала своїй ненародженій дитині. Я так гадаю, більшість з вас знає той пакунок, який вона називала «Портативною мамою».

Отець Сторі запхнув руки до кишень, гойднувшись вперед тулубом, і на якусь мить його окуляри зблиснули, відбиваючи світло свічки на кафедрі, обернувшись на кружальця червоного полум'я.

— Я певен, що той, хто взяв ці речі з дівочого гуртожитку, відчувається зараз присоромлено й налякано. Немає в цій кімнаті людини, яка б не пережила жахливі страждання з того моменту, як виявила на собі драконячу луску, і під такою напругою легко вдатися до імпульсивних вчинків — забрати щось чуже, не подумавши, якої це завдасть кривди. Я звертаюся до людини, яка забрала ці речі й сидить зараз поміж нас: виступи і скажи правду, тобі немає чого боятися.

— Це ми ще побачимо, — прошепотіла Еллі. Від близнючок Нейборс долинув придушений боязкий сміх. На обличчі Еллі жодної втіхи не було.

— Потрібна неабияка відвага, щоб зізнатися у скоєному. Та якщо скажеш нам правду — якщо здіймеш голос і обіцятимеш усе повернути — усі в цій кімнаті сьятимуть для тебе. Порівняно з цим щастя, яке ми відчуваємо, коли співаємо гуртом, буде дрібницею. Я знаю це. То буде солодше за будь-яку пісню, серце кожного присутнього дасть тобі дещо краще, ніж ті речі, що ти взяла. Вони подарують тобі прощення. Я вірю в цих людей і їхню доброту, я хочу, щоб ти теж відкрила для себе те, що бачу я. Вони здатні любити тебе

навіть після такого. Усі присутні знають, що змушує драконячу луску сяяти. Не музика — якби річ була лише в ній, мій глухий онук не зміг би сяяти з нами. Це *злагода* — злагода поміж нами. Ніхто не присоромить і не піддасть тебе остракізму, — він схилив підборіддя й обвів приміщення майже суворим поглядом з-під окулярів. — А якщо й так, я їх напоумлю. У цьому місці ми єднаємо наші голоси в пісні, не у зневазі, і я певен, що той, хто взяв ці речі, може зарадити собі не більше, ніж мій онук — глухоті. Повір у нас, і я обіцяю: все буде *гарзд*.

Отець Сторі усміхнувся так солодко, що у Гарпер навіть тьохнуло серце. Він був наче дитя, що вдивляється в липневу ніч, чекаючи феєрверків.

Ніхто не поворухнувся.

Рипнула мостина підлоги. У залі хтось прокашлявся.

На аналої замерхтіла свічечка.

Гарпер усвідомила, що затамувала подих. Її жахала думка, що ніхто не заговорить і це засмутить Отця Сторі, зітре його усмішку. Він був останньою безневинною людиною на світі. Для неї було нестерпним навіть помислити, що це може змінитися. На думку їй спала ідея — абсурдна, проте невідчепна, — що вона *мусить* підвестися і зізнатися, що то вона взяла всі ті речі. Але, звісно, ніхто не повірить, та й вона б ніяк не змогла їх повернути, бо ж насправді нічого не крала.

Сестри Нейборс обмінялися тривожними поглядами, тримаючи одна одну за руки й стискаючи їх. Майкл гладив Еллі по спині, поки та не скинула його руку. Бен Патчетт зітхнув — уривчастим, напруженим, безрадіним подихом. На помості Керол Сторі міцно обхопила себе руками, наче намагалася відігнати холод. В усьому приміщенні єдиною людиною, захищеною від напруги, був Нік. Читець по губах з нього був кепський навіть за найкращих обставин, і вже точно не при світлі свічок з відстані п'ятдесяти футів. Він вишкрябував надгробки на звороті пісенника. Серед дорогих серцю померлих значилися відомі З. М. Н. Досить, Мер Твяк та Мерт В. Тіло. На одній з могильних плит був напис: «ТУТ ЛЕЖИТЬ КРАДІЙ, УБИТИЙ БЕЗ ЖАЛЮ»... тож, цілком можливо, все він добре розумів.

Коли Отець Сторі врешті підвів погляд, то й досі всміхався. На його обличчі годі було побачити найменшу ознаку журби.

— Ех, — промовив він. — Гадаю, занадто було про таке прохати. Припускаю, що той, хто поцупив речі з кухні та дівочого гуртожитку, перебуває під жахливим тиском. Я лише хотів запевнити, що кожен з нас бажає тобі лише добра. Ти одна з нас. Твій голос — частинка нашого хору. Речі, які ти взяла, мабуть, лежать на тобі тяжким тягарем; я думаю, тобі полегшає, якщо скинеш його. Просто залиш речі десь у такому місці, де на них легко натраплять, і підкинь мені записку з вказівкою, де їх шукати. Чи й поговори зі мною віч-на-віч. Я не судитиму, та й не маю жодної зацікавленості тебе карати. Коли усі ми крокуємо зі смертним вироком, викарбуваним у нас на шкірі, яка користь від покарання? Усіх нас визнано винними у тому, що ми люди. Існують і гірші злочини. — Він поглянув на Керол, а тоді додав: — Що співатимемо сьогодні, люба?

Керол розтулила рота, та не встигла вона відповісти, як хтось вигукнув:

— А що, як вона *не* зізнається?

Гарпер роздивилася довкола. Еллі. Дівчина тремтіла — від люті та, либонь, ще й від хвилювання — проте водночас її підборіддя застигло у виразі досконалої впертості, виразі досконалої ворожості. Типова Еллі. Утім, Гарпер зовсім не здивувалася. Еллі єдина у всьому таборі не мала побожності до старого.

— А що, як крадійка й далі цупитиме речі? — питала Еллі.

Отець Сторі повів бровою.

— Що ж, тоді, думаю, перебудемось із тим, що маємо.

— Це несправедливо, — стишено промовила Гіліян Нейборс. Голос у неї був тихим, ледь гучнішим за шепіт, але у великому лункому просторі краплиці її розчули всі.

Керол зробила крок уперед до краю помосту, втупившись у свої ноги. Коли вона підвела підборіддя, очі в неї були червоними, наче вона плакала чи ось-ось почне.

— Яюсь не кортить мені співати, — промовила вона. — Мені здається, щось важливе покинуло нас сьогодні. Щось особливе. Може, наша довіра одне до одного. Еллі, моя небога, не бажає більше залишатися з рештою дівчат, знаючи, що серед них є злодійка. У неї не лишилось більше знімків матері, моєї сестри. Згадок про неї. Окрім медальйона. Той медальйон ніколи ні для кого не матиме такого ж значення, що й для неї та її брата. Я не розумію, як людина могла

завдати їй такої кривди, а тоді прийти сюди й співати з усіма, наче їй не байдуже до інших. Від цього все це здається фальшивкою. Я гратиму пісню, усім вам відому і, як схочете, то співайте. Або можете помовчати зі мною. Як вам вже здасться слухним. Глибоко в душі я вважаю так: якщо ми не можемо бути чесні одне з одним, нам краще мовчати. Можливо, нам усім варто трішки потримати один з камінців Отця Сторі в роті, поміркувавши над тим, що справді важить.

На думку Гарпер, це пролунало надто вже дидактично, але вона бачила, як люди довкола згідно кивали. І ще помітила, як Еллі змахнула пальцем сльозинку, що виступила від люті, а тоді розвернула голову й щось гнівно прошепотіла до Гейл та Гіліян Нейборс.

Керол мляво забренькала на струнах укулеле замість того, щоб награвати по них, як завжди. Ноти лунали, мов молоточки, що калатають у срібні дзвоники. За якусь мить Гарпер впізнала «Тиху ніч»^[65]. Ніхто не співав. Натомість повисла шаноблива мовчанка, і кімната занурилася в цілковиту тишу, яку порушувала хіба що гра Керол.

Гарпер була не певна, хто засяяв першим. Втім, у якийсь момент вона зрозуміла, що в підвальній темряві приміщення жевріє кволе світіння. Очі сяяли блакитно-зеленими вогниками світляків, що ширяють у літню ніч. Драконяча луска перетворилася на тьмяно-флуоресцентні карлючки. Їй на думку спали риби, що живуть у найглибших западинах океану, освітлюючи глибіню своїми чудернацькими органами. Це було прохолодне, чужинське світло, відмінне від звичного, майже сліпучого сяйва Блискоту. Гарпер навіть уявити не могла, що вони можуть створити злагоду без співу, поєднавшись у мовчазному хорі осуду, а не пісні.

Десь лише половина кімнати променіла, і Гарпер до їхнього числа не належала. Вперше за багато тижнів не змогла з'єднатися, не змогла *долучитися*. Протягом останніх кількох тижнів вона з нетерпінням чекала на службу, занурюючись у Блискіт, немов у теплу ванну. Але тепер вода схолола. Їй було невтямки, як інші витримували це.

Остання нота зависла у повітрі, наче сніжинка, що відмовлялася падати. Поки вона гасла, цей новий, забарвлений смутком Блискіт згас із нею, і темрява довкола повернулася.

Керол закліпала, щоб змахнути сльози. Отець Сторі огорнув її ззаду, притискаючи до грудей. Зрештою, скидалося на те, що крадій

поцупив медальйон у чотирьох людей: померла жінка була сестрою Керол та дочкою Тома Сторі, так само як матір'ю Еллі та Ніка.

Отець Сторі визирнув з-за плеча Керол до каплиці й посміхнувся.

— Що ж. Це було надзвичайно гарно, але сподіваюся, у звичку це не увійде. Мені до вподоби чути кожного з вас. Ми будемо переставляти лави для ранкового читання, і... О! Джоне! Я ледь не забув про тебе. Дякую, що завітав сьогодні. Можливо, ти хотів щось сказати нам усім?

Пожежник в глибині кімнати усміхнувся.

— Я знайшов двох людей, що потребують притулку. З вашого дозволу, я хотів би привести їх до табору. Я не можу ручатися за них, Отче — досі я не мав нагоди наблизитися достатньо, щоб поговорити з ними. Вони загнали себе в таку собі безвихідь. Можу їх звідти дістати й забезпечити прикриття для втечі, та мені знадобляться люди, щоб привести їх до табору.

Отець Сторі насупився.

— Звісна річ. Приводь усякого, хто потребує нашої помочі. Дивуюся, що ти навіть питаєш про таке. Є привід для особливого занепокоєння?

— Судячи з помаранчевих роб, у які вони зодягнуті, — вів далі Пожежник, — і на яких ззаду виведено «Окружний суд Brentforda», спасіння вони потребують навіть більше, ніж пересічний вірянин вашої пастви, Отче.

6

Коли Отець Сторі запитав у Пожежника, хто йому потрібен, Гарпер аж ніяк не очікувала почути про себе, та саме вона була єдиною людиною, яку він назвав на ім'я.

— Двоє чи троє чоловіків і сестра Вілловз, якщо ваша ласка, Отче. Хтозна, в якому вони будуть стані. Щонайменше добу люди провели в тісному сховку, за температури, трохи вищої від морозу, тож страждатимуть від переохолодження. Тому, гадаю, варто буде мати під рукою медичну допомогу. Як щодо зібратися біля Парку монументів за двадцять хвилин? Я б волів рушати чимскоріш.

Служба скінчилася. Люди юрбилися у проході, повсюдно стояв гамір. Гарпер проклала собі шлях крізь щільно притиснуті тіла й

галас. Бен Патчетт казав щось — «Гарпер, ти ж вагітна, він геть з глузду з'їхав, якщо...» — та вона вдавала, що не чує. Наступної миті Гарпер уже була за величезними червоними дверима посеред сухого й лютого холоду, від якого пощипувало в очах.

Опинившись на самоті в лазареті, вона порозчиняла всі шафки, повигрібала звідти все, що могло стати у пригоді й поскидала в маленький нейлоновий наплічник. Кваплячись, Гарпер ліктем зачепила велику анатомічну модель людської голови. Та завалилася зі столу й розбилася об долівку.

Вона вилаялась, повернулася, щоб загребти ногою уламки — надто поспішала, щоб як слід підмести, — тоді завагалася.

Голова розпалася на кілька великих уламків. Половина обличчя дивилася на неї з виразом ідіотського подиву. Згорнутий у трубку і перев'язаний товстими гумками посеред уламків лежав стенографічний нотатник.

Гарпер дістала його з пощерблених шматків, стягнула гумки й поглянула на обкладинку.

ОСОБИСТИЙ ЗАПИСНИК ГАРОЛЬДА КРОССА МЕДИЧНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ПЕРСОНАЛЬНІ ПРИМІТКИ І ЧАСОМ ТРОХИ ПОЕЗІЇ

Вона помірковувала, що з ним робити, подумавши: «В таборі знайдеться не одна людина, якій стане цікаво, що Гарольд нотував за кілька тижнів до власної смерті». Зрештою, вирішила не вирішувати. Не було часу. Гарпер пожбурила його в шухлядку й пішла геть.

Капітан Америка чекав на сходах до лазарету.

— Я маю й інші маски, якщо тобі треба, — промовила Еллі, ведучи її прокладеними між будівлями розгойданими дошками. — Маю Халка, Оптимуса Прайма і Сару Пейлін.

— Так важливо приховувати наші справжні обличчя?

— Та не думаю. Але так почувашся ще більшою поганкою. Знаєш, наче ті хлопці, що грабують банки й усі до одного у клоунських масках? У мене *здоровенний* дівчачий стояк на стрьомні клоунські маски.

— Якщо тільки не маєш Мері Поппінс, то піду вже, як є. Але дякую, що спитала.

Еллі провела її повз язичницькі каменяки, що бовваніли посеред Парку монументів, до кам'яного вітваря, де ідеально пасував би

принесений у жертву Аслан. За ним стояв Отець Сторі, праворуч від нього — Пожежник, ліворуч були Майкл та Бен; ця картина навдивовижу нагадувала Гарпер «Тайну вечерю». Майкл навіть мав Юдину тягучу руду борідку, хоч злого умислу та страху був позбавлений.

— Еллі? — Отець Сторі підняв руку долонею назовні, наче благословляв. — Я обіцяв твоїй тітці, що ти в цьому участі не братимеш. Рушай до автобуса — сьогодні ти чатуватимеш браму.

— Я помінялася з Мінді Скіллінг, — промовила Еллі. — Вона була не проти.

— І я певен, не буде проти, якщо поміняєшся назад.

Еллі кинула на Пожежника запитальний ворожий погляд.

— Я завжди ходжу. Відколи це мені не можна? *Майк* он йде. Він лише на рік старший від мене. Я заснувала Пильнувальників, а не він. Я була першою.

— Востаннє, як ти подалася на прогулянку з Джоном, твоя тітка Керол сиділа, вдивляючись у вікно та стискаючи один з твоїх светрів, і молилася, — відповів Отець Сторі. — Вона молилася не до Бога, Еллі. Вона молилася до твоєї *матері*, щоб та тебе вберегла. Не змушуй її знову переживати таку ніч. Змилуйся над нею. І наді мною теж.

Еллі й далі вперто дивилася на Пожежника.

— Ти підіграватимеш цьому гівноцирку?

— Ти його чула, — відказав Пожежник. — Біжи, Еллі, і не витріщайся на мене цим своїм вбивчим поглядом шістнадцятилітньої. Сама підеш чи тебе мотузком відтягти?

Ще якусь мить вона пильно дивилася на нього — розглядаючи, наче вишукуючи найкращий спосіб розквитатися. Тоді глянула на Майкла, розтулила рота, наче збиралася і *його* благати. Втім, Майк розвернувся у півоберта, чухаючи спину своїм палісандровим кийком, вдаючи, ніби не бачить, як вона на нього дивиться.

— Іди нахер, — сказала Еллі. Її голос тремтів від люті. — Йдіть ви всі нахер.

Наступної ж миті вона чкурнула до дерев. Колись і Гарпер була здатна так рухатися; вона досить жваво пригадувала, як це — коли тобі шістнадцять.

Отець Сторі всміхнувся, усмішкою, страшенно схожою на гримасу.

— У притаманній їй солодкомовній, лагідній манері дівчинці таки *вдається* чітко висловити думку, правда ж? Я б додав, що, порівняно з матір'ю, Еллі Сторі має просто взірцеву витримку.

— Пилять, — промовив Бен Патчетт. — Я забув взяти ліхтарика.

— Не турбуйся, Бене, — заспокоїв його Пожежник, стягуючи рукавицю. — Я прихопив світло.

Його рука зі слабким посвистом спалахнула у згустку блакитного полум'я, осяявши коло діаметром у десять футів. Валуни відкидали потворні тіні, що спускалися до половини пагорба.

Коли Гарпер ставала поряд з Беном Патчеттом, той важко глитнув слину.

— Ніколи до цього не звикну, — промовив він.

7

Вони йшли слідом за Пожежником від церкви до соснового бору, де вже не було жодних дощок. Сніг там був крихким, мерзлим і дзеркальним на поверхні, тож більшу частину шляху пагорбом донизу вони подолали, не лишаючи жодних слідів.

Донизу? Здавалося, що прямують вони до води. Гарпер здивувалася, бо очікувала, що вони всі завантажаться в авто.

Нога жінки провалилася крізь блискучу шапку снігу, і вона поточилася на Бена. Він допоміг їй випростатися, а тоді обхопив руками попід пахви.

— Дай-но я допоможу, — сказав він. А тоді кинув з-під каптура погляд на Пожежника і пробурмотів: — Яке божевілля, брати тебе з собою.

Важкий і неприємний на дотик предмет у його кишені притисся до її руки, від чого Гарпер насупилася. Вона засунула пальці до кишені його пальта й відчула револьвер: витесане з горіхового дерева руків'я, холодний сталевий курок.

Крутнувшись, вона вивільнила руку.

Він глянув на неї, злегка всміхаючись.

— Ти мала б запитати, чи то пістолет, чи то я такий радий тебе бачити.

— Нащо він тобі здався?

— Справді треба питати?

— Вибач, — промовила вона. — Мені здавалося, ми йдемо допомагати людям, а не стріляти в них.

— *Ти* йдеш допомагати людям. Я зголосився на цю мандрівку щоб переконатися, що моя улюблена медсестра повернеться до табору цілою та неушкодженою. Нам нічого не відомо про цих двох чоловіків. Не відомо, за що їх запроторили. Може, Джонові Руквуду й нормально ризикувати життям заради кількох злочинців, але не мені, — він, зашарівшись, відвів погляд. — Ти б уже мала знати, як я турбуюся про тебе, Гарп. Якби щось сталося... *уххх*.

Гарпер поклала долоню на його руку і стиснула. Вона сподівалася, що він розцінить той потиск як «Дякую тобі за турботу», а не «О Боже, я вся палаю, нам треба якось перепихнутися». З досвіду вона знала, що важко виявити до чоловіка прихильність і доброту, не справивши враження, що хочеш із ним переспати.

Він усміхнувся.

— Окрім того, відомчий регламент вимагає, аби офіцер, який конвоює ув'язненого, постійно залишався озброєним. Поліцейського жетона можна позбутися, а от з умонастроєм дещо важче. Та й не те, щоб я *справді* позбувся жетона.

— Він досі в тебе?

— Зберігаю його поряд із секретним шифрувальним перснем та підробними вусами ще з часів роботи під прикриттям, — він ніжно штовхнув її своїм плечем.

Сніг у місячному сяйві виблискував фарбами блакитної сталі, гарматного заліза.

— Часом міркую, чи не нап'ясти назад, — замріяно сказав він.

— Підробні вуса? — вона поглянула йому в обличчя. — Думаю, ти міг би їх носити, не справляючи нехлюйського враження. До твого обличчя — вуса якраз.

— *Ні*. Жетон. Часом мені здається, що цій громаді не завадить трохи правопорядку. Чи принаймні правосуддя. Подумай лише про цю дівулю, яка шмигає табором, цупить то харч, то прикраси. Якщо вона таки виступить і зізнається у всьому — або якщо ми самі її вирахуємо — хіба на цьому *справді* все скінчиться? Ми просто обнімемося, коли Отець Сторі дасть «добро», і все минеться?

— Може, вона тиждень чиститиме картоплю, чи щось таке.

— Чи, може, посадимо її під замок місяців десь на три, щоб напоумити. Навіть знаю, де б я це зробив. Під кафетерієм є холодильна камера для м'яса, якраз завбільшки з камеру в окружній в'язниці. Поставити там розкладачку і...

— Бене! — вигукнула вона.

— Що? Вона не замерзне. Там, певно, тепліше, ніж у церковному підвалі. Електрики вже місяцями немає.

— Це ж бридко. Одиночне ув'язнення в кімнаті, де тхне гнилим м'ясом. Через кілька бляшанок молока?

— І «Портативну маму».

— Нахер «Портативну маму».

Він здригнувся.

Отець Сторі та Майкл Ліндквіст пленталися попереду; Отець Сторі щось говорив, поклавши руку Майклові на спину. Майк ішов, виставивши обіч себе кийок та постукуючи ним по стовбурах зустрічних дерев, наче хлоп'я, що біжить з палицею і тарахає нею по дошках паркану. Якийсь час Бен дивився на них, а тоді захитав головою і пирхнув.

— Якби я був на місці Майка, то лише радів би змозі полишити табір, і не певен, чи дуже поривався би назад. Можливо, тут для нього більша небезпека.

— Від кого?

— Від Еллі. Вона дівуля ще з тим характером. Не хотів би переходити їй дорогу.

— Думаєш, вона гнівається, бо Майкл не став на її захист?

— Особливо після того, що вони виробляли перед службою. Я бачив, як вони удвох причаїлися за сосною на узліссі. Таке витворяли, наче вже більше й не побачать одне одного. Якби я був її батьком, я б... хоча я їй не батько, та й, гадаю, вони вже далеко не діти.

— Не знала, що між ними щось є.

— То вони разом, то порізно, — мовив Бен, змахнувши рукою. — Очевидно, що нині разом.

З цими словами він усміхнувся. А коли знову заговорив, голос у нього був низький і лагідний.

— Запроторити крадійку до холодильної камери може навіть виявитися ласкою. Ти цього не розумієш, бо переконана, що всі

навколо такі ж сердечні, як і ти. Отець Сторі теж не розуміє. У цьому ви два чоботи — пара.

— Яка ж це ласка?

— Бо тоді її не прикінчать. Це не стільки навіть покарання, як перебування від вартою.

Гарпер розтулила була рота, щоб заперечити, а тоді пригадала балачки Еллі про те, щоб знайти злодійку й вирвати їй язика. Вона стулила рота, змовчавши.

Три каное були прив'язані до пірса, гойдаючись у морі. Пожежник опустив палаючу ліву руку, поплескав по ній курткою і задушив полум'я.

— Безпечніше й швидше буде пройти решту шляху по воді, — він примостився в каное на дальньому кінці пірсу, поклавши халіган на дно.

Бен насупився.

— Ем... Джоне? Я погано рахую, чи одного човна не вистачає? Ми двох людей рятуємо, хіба ні? Тож... де ми їх розмістимо?

— Для них буде місце. Я повертатимусь не човном. Приготував собі інший транспорт, — Пожежник розв'язав мотузку і штовхнув каное у води Атлантики. Човен досить низько просів у воді, й Гарпер стало цікаво, скільки насправді важить халіган.

Бен жестом вказав на одне з інших двох каное.

— Гарпер, я погано тямлю в човнах. Може, правитимеш, а я...

— Власне, — озвався Отець Сторі, — є в мене медичне питання особистого характеру, яке я волів би обговорити з сестрою Вілловз. Ти не заперечуєш?

Бен *таки* заперечував — на якусь мить розчарування в нього на обличчі проступило настільки явно, що виглядало це майже кумедно. Та він кивнув, а тоді заліз у інше каное.

— Тож побачимось, коли доберемося до місця призначення. Стережися айсбергів.

Гарпер відв'язала човни, а Отець Сторі тим часом обережно пробрався на ніс їхнього каное. Коли вони рушили по воді, Гарпер заплющила очі й глибоко вдихнула. Повітря було таке чисте й насичене морем, що їй навіть трохи запаморочилося в голові.

— Мені подобається посеред океану. Завжди подобалося, — промовив Отець Сторі через плече. — Знаєш, до послуг табору є

майже сорокафутовий вітрильник, схований на острові Джона. Достатньо великий, щоб... ой, ти лише поглянь!

Він вказав мокрим веслом на інший бік води.

На носі каное Пожежника, з веслом, сиділа Еллі. Вона принишкла на дні й випросталася, щойно вони віддалилися від пірса на п'ятдесят футів.

— Пригадуєш, що їй сказав Джон тоді на березі? «Сама підеш чи тебе мотузком відтягти?», — проказав Отець Сторі голосом, віддалено схожим на Пола Маккартні у «Yellow Submarine». Не найгірше наслідування Пожежника. Він знову це промовив — «Мотузком!» — по-британському, римуючи з «обов'язком», тоді повторив ще раз, цього разу з американською вимовою, так, щоб римувалося до *бузком*.

— Ха! Він підказав їй, що ми скористаємося каное, тож вона побігла наввипередки й дочекалася нас. Що ж, вона неухильно дотримується своєї «та-пішли-ви-всі» жилки. Її матері, Сарі, я теж ніколи й слова сказати не міг.

Берегова лінія, поросла найжаченими ялинами, минала їх з обох боків, поки вони полишали невеличку гавань.

— Отче, вас щось турбує? Ви казали, що недобре почуваетесь.

— Здається, я казав, що в мене до вас медичне питання особистого характеру. Не пригадую, чи згадував, що це якось стосується мене. Гадаю, зі мною все гаразд. Трохи важко на душі. Але ви такого не лікуєте, правда ж?

— Чому ж. Прийміть дві шоколадки і покличете зранку. Думаю, в Норми Гілд ще зосталося кілька «Поцілунків Герші» на кухні. Скажете, що я виписала вам рецепт.

Він не засміявся.

— Боюся, я вимушений буду спровадити декого. Я все мізкував, як можна захистити людину, якій ніхто не зможе пробачити. Так собі думаю, що вислати її — це єдиний спосіб якось зарадити. Якщо вона лишиться тут, хтозна, що з нею надумає вчинити табір, — він зиркнув на Гарпер і злегка всміхнувся. — Щораз, коли бачу, як усі вони співають і сяють разом, стає цікаво, що трапиться, коли вони надумують вдатися до самосуду. Як гадаєте, драконячій лусці натопт сподобається так само, як і хор? Певен, що так.

«Він знає, хто злодій», — подумала Гарпер. Ця думка зринула їй у голову, мов рвучкий поштовх, мисленнєвий відповідник гострої кнопки, на яку наступають ногою.

— Навіщо ви мені це розповідаєте? — запитала вона.

Він втупився кудись понад носом човна.

— Людина, про яку я веду мову, нізащо не покине табір добровільно. Чи могли б ви — якби довелося — щось їй вколоти? Заспокоїти цю людину, якщо вона буде... в істериці? Небезпечна? Для себе або... або для навколишніх?

На таку розмову Гарпер аж ніяк не очікувала.

— У мене немає нічого достатньо сильного. Якщо чесно, Отче...

— Я б волів, щоб ви до мене так не зверталися, — розчаровано промовив він. — Я не був висвячений. Жодною церквою. Єдина, кому годиться називати мене отцем, — це Керол. Не варто було перетворювати це на звичку, але це тішило моє его. Я викладав етику та історію християнства в ліцеї, у Массачусетсі. За якихось п'ять місяців перетворився зі старко-бурко-какадеміка на святійшого Папу, Далай-Ламу нової віри. Якщо покажете мені людину, яка зможе перед таким встояти, то це буде *справжній* святий.

— Ну що ви, *Отче*. Якби я почула, як хтось отак-от з вас глузує, я б тій людині чимось по голові дала. Кому ж, як не вам, знати, що ви даруєте цим людям надію? Ви подарували *мені* надію, і це так само чарівно, як і церква, повна людей, що сяють, мов різдвяні вогники. Я вже починаю вірити, що, можливо, доживу й побачу народження своєї дитини. І все завдяки *вам*, і пісням, і всім тим чудовим людям, які згуртувалися довкола вас.

— Ох, Гарпер, це дуже великодушно з вашого боку. Ви тільки не забувайте: то аж ніяк не моя заслуга, що ви усі такі дивовижні. Ви вже такими були, коли я вас знайшов.

Вони обминули мис і вийшли у відкрите море. Берег лишився за сорок футів віддалік; крутий пагорб, що здіймався крізь сухорляві голі дерева й каменюччя.

— Повертаючись до вашого запитання, я не маю жодних, бодай якихось заспокійливих. Хай Бог милує, якщо нам доведеться когось оперувати. Найсильніші ліки, які є в табірному медкабінеті, — це «Адвіл»^[66]. Та якби у мене й було щось міцніше, я б не хотіла

застосовувати заспокійливе як знаряддя кари. Я таким не займаюся. Я допомагаю хворим людям.

— Ця людина — вона і є хвора. І поки ви не спитали: ні, я не хочу розголошувати власні припущення. Доки остаточно не визначусь, як вчинити найкраще.

— Я й не збиралася питати, — вона вже помітила, що він уникає називати будь-які імена.

Він затнувся, хвильку міркуючи, а тоді промовив:

— Що ви думаєте про острів Марти Квінн?

— Думаю, що почувалася б краще, якби знала бодай когось, хто насправді чув ту передачу.

— Гарольд Кросс стверджував, що чув її, — сказав Отець Сторі. — Одного разу. А ще листувався з кимось у Любеку, який є чинною столицею Мейну відтоді, як Огаста згоріла дотла.

— Гарольд листувався з кимось, хто *стверджував*, що він у Любеку, — відказала Гарпер. — Я його не знала, та, судячи з розповідей, Гарольд був аж надто довірливим.

— Не можу з вами не погодитись, — відповів Отець Сторі. У його голосі знову лунали їдкі, неприємні гіркотні нотки, що були зовсім йому не притаманні.

Гарпер відчувала потік океану під човном, його дрімливий плин. Якби вони припинили веслувати, течія підхопила би каное і понесла його на схід. За якісь півгодини вони будуть достатньо далеко, щоб бачити вогні Портсмута, а за годину — достатньо далеко, щоб розгледіти вогні узбережжя Нью-Гемпширу. А ще за годину вже будуть так далеко, що годі буде розгледіти бодай якісь вогні.

— Боюся, нам усе ж доведеться декого спровадити. Примусити одну жінку полишити табір, — промовив Отець Сторі. — Коли це трапиться... що ж, я не стану відправляти людину у вигнання на самоті, хай навіть вона зійшла на манівці. Рано чи пізно її схопить кремаційний загін. Ні. Гадаю, я піду разом з нею. Може, в тому великому вітрильнику, що на острові Джона. Я та Дон Льюїстон. Я б хотів спробувати відшукати Марту Квінн.

— А хто потурбується про табір?

— Доведеться Джонові. Він єдиний, у кому я певен.

Обігнувши мис, вони дісталися вузької затоки, не більш як вісімдесят футів у діаметрі, зі зведеними по обидва боки хатинками,

веранди яких випиналися над самісінькою поверхнею води. Прямо попереду був невеличкий міст, що височів над входом до маленької бухти, яка розкинулася за ним.

Гарпер не впізнавала місцевості, аж поки вони не ковзнули під сам міст, де за кожним їхнім подихом бриніло металеве відлуння, що дзвінко відскакувало від іржавої залізної конструкції над ними. Ставок Саут-Мілл відкрили ще до її народження: грушоподібна водойма пролягала між парком... та Управлінням поліції Портсмута.

Більшість будівель довкола ставка потопали в темряві, проте поліцейський відділок і суміжний паркувальний майданчик сяяли, мов футбольний стадіон у ніч гри. Зі свого місця Гарпер розгледіла на парковці дві великі купи сміття, охоплені вогнем. Кожна кучугура сягала ледь не двадцяти футів заввишки. Гарпер стало цікаво, що там знищували — заражений одяг? Поряд було припарковано кілька пожежних машин; пожежна служба наглядала за вогнищем. Гарпер роздивилася, що навколо багать сновигають чоловіки в шоломах та пожежних куртках. Від вогненних насипів струменів зловісний дим, вервечкою здіймаючись до неба й затьмарюючи зірки.

Пожежник скерував каное в бік поліцейської дільниці.

— Ох, Джоне, — зітхнув Отець Сторі. — Сподіваюся, ти знаєш, що робиш.

Ставок був не більшим за футбольне поле, з доріжкою посередині, яка лежала в них прямо по курсу. Мощену доріжку годі було перетнути, не витягаючи каное з води. Гарпер погано розуміла, де Пожежник хоче влаштувати їм висадку, втім, так чи інакше, вони от-от мали опинитися на березі.

Нахилившись вперед, вона стишеним до присвисту голосом промовила:

— Ми все обговоримо, коли повернемося в табір. Певна річ, я спробую вам допомогти чим тільки зможу. Якби в мене були необхідні препарати, я би не відмовилася вгамувати крадійку після того, як ви їй усе висловите... та лише за виняткової необхідності. Не хочу навіть думати про те, що до такого може дійти. Якщо ви та Керол спробуєте поговорити з цією людиною разом, наодинці, і продемонструєте їй те співчуття та розуміння, про яке говорили в каплиці, — що ж, мені не віриться, щоб хтось у таборі міг на таке не відгукнутися.

Том Сторі повернув голову, щоб поглянути на неї. Брови в нього були насуплені, в очах застигло питання, що от-от могло зірватися з уст... наче вона запропонувала йому напрочуд важку загадку. Гарпер це здивувало. Їй здалося, що вона чітко і ясно висловила позицію. Їй кортіло запитати, що саме він не зрозумів, та часу на це не було. Пожежник підвів їх до берега, ближче до бруку. Гарпер вказала на це веслом, Отець Сторі кивнув і розвернувся. «Пізніше», — подумала вона, навіть не здогадуючись про те, що ніякого «пізніше» вже не буде.

Не для Отця Сторі.

9

Насип був складений з грубо обтесаних гранітних блоків і здіймався зі смуги піску. З нестерпно гучним хрускотом каное нарешті виїхало на мілину. Бен уже чекав на них, щоб витягти човна до двох інших.

Пожежник стиснув плече Еллі й вказав на мощену доріжку. Він щось пробурмотів їй на вухо, та кивнула й почала скрадатися піщаним уступом, притискаючись до землі.

— Джоне, куди вона зібралася? — пошепки запитала Гарпер.

— Чоловіки, яких ми хочемо врятувати, — по той бік доріжки, і єдиний спосіб дістатися до них непоміченими — *онде*.

Він знову показав, і цього разу Гарпер розгледіла один кінець дренажної труби, під насипом. Під час припливу отвір, мабуть, опинявся під водою, та зараз він був майже сухим. Еллі присіла й стала розчищати сухе гілляччя та іржаві бляшанки з-під пива, які захаращували отвір труби.

— Ти відправив шістнадцятирічну дівчину говорити з двома злодюгами? — запитав Бен. — А що, як комусь із них заманеться вхопити її за волосся та виволочити з труби?

— Нема за що хапати, Бене. І вона дає собі раду. Це не вперше вона допомагає комусь у халепі, — відказав Пожежник. Він потягнувся назад до каное. Дзенькнула сталь. Він звівся з халіганом в руках.

— Я довіряю тобі, Джоне, — промовив Отець Сторі. — Доки ти обіцяєш, що Еллі нічого не загрожує.

— Томе, я не зміг би цього пообіцяти, навіть якби вона лишилася в таборі плести на спицях з Нормою Гілд. Але тих двох чоловіків, що

ховаються по інший бік переправи, я не боюся. Вони хочуть втекти, а не вскочити в ще більшу халепу.

— Труба на вигляд дуже мала, — зауважив Майкл. — Вони точно зможуть вибратися слідом за нею?

Еллі вовтузилася з магазинним візком, що частково заблокував хід.

— У жодному разі, — відповів Пожежник. — Один з них високий, десь як Борис Карлофф^[67], а інший дебелий, завбільшки з буйвола. Якщо вони спробують пролізти за нею крізь трубу, то застрягнуть ще більше. Ні, їм доведеться йти переправою, тільки-но можна буде її перейти непоміченими. Бене, Майкле, Отче: готуйтеся їм допомагати. Не знаю навіть, чи твердо вони стоять на ногах.

— *Як це*, йти переправою? — запитав Бен. — А коли ж буде безпечно її переходити?

Пожежник виліз крутим схилом насипу догори, спираючись гострим кінцем халігана. Він озирнувся й прошепотів:

— Коли почнуться крики.

Пожежник дістався вершини схилу, якусь мить постояв на краєчку парковки, поки бронзове сяйво вогнища освітлювало йому обличчя, а тоді закинув халіган на плече й пішов собі, насвистуючи.

— Правда ж, він змушує почуватися бовдуром? — мовив Бен, ні до кого конкретно не звертаючись. — Мене він завжди змушує бовдуром почуватися.

— А що тепер? — запитала Гарпер.

— Думаю, нам варто причаїтися, — відповів Бен. — І чекати, поки щось піде не так.

Не встиг Пожежник відійти — у повітрі ще висів лункий звук його насвистування — як Еллі зі здавленим криком жаху сахнулася від труби, спіткнулася й плюхнулася у воду.

— Якось заскоро вийшло, — сказав Майкл.

10

Гарпер першою дісталася Еллі, допомігши їй підвестися.

— Що? — прошепотіла Гарпер. — Що таке?

Еллі захитала головою. Її очі блищали крізь дірочки на масці Капітана Америки.

Гарпер обійшла її й присіла навпочіпки біля виходу дренажної труби. Усередині нагромадилася кучугура з болота, гілок та листя — шорстка, терниста маса, до якої годі було дотягнутися рукою.

Купа сміття підвелася, перемістилася й повернулася на бік.

То була тварина. У трубі угніздилася бісова звірюка, дикобраз, завбільшки з вельш-коргі.

Гарпер побачила палицю двох футів завдовжки, роздвоєну на одному кінці. Їй спало на думку, що можна просунути палицю за дикобраза і, потягнувши його до себе, витягнути назовні. Натомість розгалужений краєчок палиці штрикнув дикобраза у бік. Шпичаки нащетинилися. Дикобраз крякнув і поповз далі по трубі.

Вона подивилася на Еллі. Майкл підповз до дівчини і вкрив своєю курткою. Джинси в неї наскрізь змокли і вона безперестану здригалася. Здригалася... і насторожено поглядала на дренажну трубу. Гарпер ніколи ще не бачила на обличчі Еллі Сторі ані найменшого прояву страху, тому було своєрідним полегшенням дізнатися, що її таки *щось* могло налякати.

Та Гарпер її й не винуватила. Сама лише думка опинитися в трубі завширшки три фути з товстим розлученим дикобразом була страхітливою та ледве вкладалася у голову.

Тому Гарпер відігнала всі думки, стала навкарачки і засунула обличчя в трубу. На неї війнуло гнилим сміттям і теплим тваринячим смородом.

— Що ти собі надумала? — запитав Бен. — Ох, Гарпер. Ох, не роби цього. Не лізть туди. Дай-но я...

Та коли він потягнувся по неї, вона відсмикнула руку й посунула плечима вперед, далі в трубу. Бен мав шість футів зросту й важив понад двісті фунтів, тому шанси пролізти крізь дренажну трубу в нього були такі самі, як і в магазинного візка, який Еллі пожбурила на мілину.

Гарпер була лише трохи вищою від Еллі та, може, фунтів на п'ятнадцять важчою, тому розуміла, що коли хтось із них і зможе пролізти крізь трубу, то це саме вона. Щоправда, доведеться неабияк повпрівати. Вона вже відчувала, як з усіх боків її обступають стіни, змушуючи притискати плечі все ближче до тулуба.

Тоді Гарпер згадала, що в неї вже другий триместр, тому вона фунтів на *тридцять* важча від Еллі. І розхвилювалася, чи не достатньо розтовстіла, щоб застрягнути капітально. Хвильку поміркувавши, чи вертатися назад, вона ще на крок протиснулася вперед.

Дикобраз припинив шкандибати і повернувся боком, спостерігаючи за її наближенням. Вона знову тицьнула в нього палицею. Око, яке дивилося на неї, здавалося, наповнилося люттям. То був колір крові, що застигла у краплині бурштину. Дикобраз засичав і посунув уперед.

Вона полізла вслід за ним, перебираючи руками та колінами гофровану спіраль труби. Здолала десь третину шляху, коли її стегна знерухоміли.

Гарпер із зусиллям подалася вперед, щоб вивільнитися, але не зрушила з місця. Натомість їй здалося, що стіни навколо стискаються щільніше. Вона спробувала повернутись назад, та не змогла. На думці миттєво зринув корок у пляшці з вином. Остання ніч з Джейкобом.

Дикобраз зам'явся і зиркнув на неї, недоброзичливо споглядаючи: «Що? Щось трапилось? Трошки встрягла? Може, хочеш дружнього штурханця палицею, щоб знову зарухатися?»

Вода, що цівочками струменіла в неї під руками, була крижаною, а бездоганно чисті сталеві стіни вкривав іній, але Гарпер кинуло в жар. Жар поколював у боках і в ямочці між ключицями. Це був не звичний рум'янець, що часом заливає людину у тривожні миті. Вона чудово знала це відчуття, наче хтось поприскав спреєм від комарів на подряпину. Вона ще раз різко вдихнула повітря, відчувши запах диму, — нудотний сморід, ніби приправлений кленовим сиропом бекон смажився на пательні.

«Це ти», — подумала Гарпер, а коли поглянула вниз, то побачила блідий пушок диму, який здіймався від візерунку драконячої луски, що вкривав тильні боки її рук.

«А я казав, — прошепотів дикобраз голосом Джейкоба. — Нам слід було померти разом, як ми і планували. Хіба це було б не краще, ніж згоріти живцем отак, у безпросвітній дірі? Могла б просто заснути в

моїх обіймах, без метушні, без болю. Натомість ти спечешся тут, а коли почнеш верещати, це приверне увагу поліції: вони піймають Еллі, і Отця Сторі, і Бена, і Майкл. Примусять стати навколішки в піску й пустять кулю кожному у мозок, і в усьому цьому будеш винна ти».

Вона смикнулася знову. Труба міцно скувала її.

Гарпер кліпнула; очі щипало від диму. Тоді вона зрозуміла, що вбиває зовсім не полум'я. Вбиває жах чи, може, почуття поразки. Це була мить, коли з жахом та соромом ти усвідомлюєш, що безнадійно застрягла і не маєш сил вирватися з полону. Драконяча луска була кулею, але тим пальцем, що спускав курок, був страх.

Крик застряг у горлі. Вона штрикнула дикобраза палицею, поки він нічого собі не надумав, вичавивши з тваринки здавлений писк. Він почимчикував геть, цього разу навіть швидше, ніж раніше.

Крізь клуби диму, який здіймався від неї, Гарпер більше не бачила кінця труби. Але не розуміла, чому не задихається від нього. Гарпер глибоко вдихнула, приготувавшись кашляти, і подумала: «Заспівай. Заспівай, і мине».

— Дом-ділі-ділі, дом-ділі-дін^[68], — прошепотіла вона надтріснутим, хрипким голосом, одразу ж затнувшись.

Погано було застрягнути у трубі з дикобразом, та ще гірше — застрягнути зі схибнутою. Хай уже так сталося, що схибнутою була вона сама. Відчай, який бринів у власному голосі, засмутив її.

Свіжа хвиля хімічного жару мурашками пройшлася по тілу. Жар червами скрадався по голові. Вона відчувала запах волосся, яке скручувалося й підсмажувалося, і подумала, що якщо вдасться вибратися з труби, то дозволить Еллі поголити їй голову, от тільки з труби їй не вибратися, бо все це брехня, — думати, що спів може її врятувати.

Діти в Британії співали одне до одного під час Бліцу, та тільки стеля все одно валилася їм на голови. Її голос ніколи нічого не важив. Віра Тома Сторі була молитвою до порожньої шафки.

Дим обпікав її горло. Білі клуби порснули з ніздрів. Вона зненавиділа кожную хвилину надії, яку дозволила собі почувати. Зненавиділа себе за те, що підспівувала, співала з іншими, співала для інших, співала...

«Співала для інших», — подумала Гарпер. Співала у злагоді. Отець Сторі казав, що важить не *пісня*, а саме *злагода*. А самотужки злагоди

не створиш.

Жінка закліпала від диму. Очі змокрили, липкі краплини сліз вже збігали щоками, і м'яким, уривчастим голосом вона заспівала знову. Її думки обернулися досередини, спрямувавшись до життя, що вузликом зв'язалося в утробі.

— *I'll be your candle on the water*, — заспівала вона. Цього разу не Джулі Ендрюс, а дещо з Гелен Редді. То була перша пісня, яка спала їй на думку, і від її звучання, яке слабкою луною наповнювало трубу, вона відчула раптове, напівістеричне бажання засміятися. — *My love for you will always burn*^[69].

Вона страшенно фальшивила, голос тремтів від емоцій, та ледь не з першого слова її драконяча луска запульсувала й заблищала м'яким золотавим світлом — відчуття хімічного жару, що скрадався шкірою, почало вщухати. Водночас дитя всередині неї, здавалося, почало повільно обертатися, прокручуючись, наче гвинт, і вона подумала: «Він показує тобі, що робити. Він у злагоді». Безглузда ідея, та тільки тоді вона півобертом повела стегнами, слідуючи за гофрованими виступами труби, і поволі посунула вперед. Жінка вивільнилася так раптово, що з глухим дзвоном гепнулася головою.

Гарпер повзла крізь сповнений димом розтруб. Її легені силувалися знайти кисень, якого бракувало, втім, у голові не паморочилося і слабкості вона не відчувала. Справді, у неї було достатньо повітря, щоб і далі співати дитині виснаженим шепотінням.

Вона схилила голову, зморгуючи сльози з очей, а коли знову підвела затуманений погляд, дикобраз був прямісінько перед нею, так близько, що вона могла покласти на нього руку. Його плащ з гілок наїжачився.

Гарпер вдарила палицею об стінку труби, відвела її назад а тоді з силою шпигнула нею в дикобраза.

— Для тебе я стану свічкою в сраці, якщо не шкандибатимеш, опецьку, — напівпроспівала, напівпрохрипіла вона.

Він знову драпонував від неї, та Гарпер уже по горло була сита тим дикобразом, і дренажною трубою теж. Вона тицьнула палицею йому під зад і пхнула його далі поперед себе. Їй спало на думку, що з цього цілком може вийти олімпійський спорт: дикобразячий керлінг.

Гризун перейшов на біг, або принаймні таку його подобу, на яку тільки здатен його вид. Він не вагався, діставшись кінця труби, а

відразу зістрибнув і чкурнув назовні. У мерехтливому помаранчевому сьайві багаття, що освітлювало вечір, Гарпер розгледіла, що дикобраз, зрештою, не такий уже й великий. Затиснутий у трубі, він скидався на цуценя. Та зовні, під тріпотливою загравою вогнища, більше був схожий на шпичастого хом'ячка. Він зиркнув на неї докірливим оком і почвалав далі. На якусь мить Гарпер навіть відчула провину за те, як повелася з ним. Вона так само вимушено покинула домівку і в чомусь могла його зрозуміти.

Гарпер почула наляканий шепіт, ліворуч від виходу труби: «Бляха, що за хрін?» Хтось пожбував каменем у дикобраза, і бідна зацькована тварина стрімголов кинулася в чагарник.

Гарпер підповзла на кілька дюймів ближче, майже до краю труби.

— Привіт, народ, — промовила вона стихшено.

Кінець труби оповила тінь, нічне небо затьмарили голова й плечі дебелистого чоловіка.

Гарпер більше не тліла й не співала, і в якийсь момент за кілька останніх митей золоті цяточки драконячої луски припинили сяяти. Її руки й спина, вкриті тонким, делікатним візерунком спори, щеміли, та відчуття це було не те щоб неприємним.

— Хто це? — запитав кремезний чоловік, вдивляючись у трубу.

Попри пошарпаність, бруд й шар попелу, його морквяний комбінезон виглядав кричуще у мороці, яскравий, мов неонова вивіска. Чоловік мав ведмежу поставу та кам'яне обличчя, вкриті шрамами від вугрів... але його жовтуваті очі справляли на Гарпер враження мало не професора. Ті очі, як не дивно, мали майже той самий колір, що й очі дикобраза.

— Я Гарпер Вілловз. Медсестра. Я прийшла, щоб допомогти вам втекти. Вас двоє, правильно?

— Так, але... він уже намагався пропхатися в трубу і не вліз. А я навіть більший за нього.

— Ви не полізете через трубу. Ви пройдете прямо по переправі. На тому боці доріжки чекають друзі з човнами. Вони доправлять вас у безпеку.

— Дамочко, ми ховаємося в канаві вже двадцять годин. Жоден з нас не у тому стані, щоб перетнути ту переправу. Мій кумпель заледве на ногах стоїть. Дякую, що турбуєтесь про нас. Щиро дякую. Та цього не буде. Нема значення, хай навіть ваші човни усього лиш за сотню футів

звідси. З тим самим успіхом вони б на Місяці могли бути. На тій парковці п'ять десятків людей, більшість озброєні. Якщо ми поткнемося з укриття і кинемося у ривок — який буде більше на кульгання схожий — вони *перше* стрілятимуть, і ніц не питатимуть.

— Бігти не доведеться, — запевнила вона, пригадавши слова Пожежника. — Треба буде пройти. І вас не помітять. Їхню увагу відвернуть.

— Тобто як відвернуть?

— Зрозумієте, як побачите, — відказала вона, бо так звучало краще, ніж зізнатися, що вона й сама гадки не має.

Він вишкірився, продемонструвавши золотий зуб у глибині рота. Такого, як він, її батько назвав би потворним парубком.

— Чом би вам сюди не вилізти? Вилізь і присядь з нами, голубонько.

— Я маю повертатися. Приготуйтеся, — промовила вона.

— Ти ж не збираєшся задкувати тією трубою, правда? Хіба не краще вилізти й розвернутися?

Вона й не думала про те, як лізтиме назад, аж дотепер — дурнувато, але правда, — і гадки не мала, що відповісти. Він, звісно, був правий. Пролізти назад, задкуючи, було настільки ж ймовірно, як обернутися на дим і випаруватися; щоправда, обернутися на дим було куди ймовірніше.

Та разом з тим вона уявляла: якщо посунутися вперед бодай на фут, той кремезний чолов'яга вхопить її за пасмо волосся, усмішка зійде йому з обличчя, а очі вмить зробляться бездушними. Він та його друг зможуть будь-що з нею зробити; вона й не подумає кричати, кликати поліцейських і викрити розташування друзів. Пожежник сказав, вони хочуть утекти, а не вскочити в більшу халепу, і то була правда. А ще правдою було те, що вони арештанти, а вона — вагітна жінка, яка й на допомогу покликати не могла. Тож тепер Гарпер розуміла, що вони цілком могли урвати собі шмат. А ще той шмат згвалтувати й вбити.

Вона знову застрягла, та цього разу куди гірше, ніж тоді на півдорозі в трубі. Шляху назад видно не було, а йти вперед вона не наважувалася. «Чому б тобі не заспівати йому щось зі своїх улюблених мюзиклів?» — подумала вона і ледь не зареготала.

Але так уже сталося, що нічого й не довелося придумувати; для цієї проблеми так і не знадобилося розв'язку. Увага здорованя

перекинулася на щось угорі, на переправі. Його очі — віддзеркалюючи світло багать — розширилися від здивування й переляку.

— *Аааааа...* — затинався він. — Свят... *свят...*

Гарпер припускала, що він намагається вимовити «свята срака», та далі першого слова справа в нього так і не зайшла. Пізніше їй спало на думку, що, може, він сказав саме те, що й хотів: що те, що відбувалося на дорозі, було свого роду святим явищем, так само неймовірним, як і неопалима купина, або нічне небо, повне янголів, що мерехтять на Віфлеємом.

Втім, «свят» було не тим словом, яке зринуло їй першим на думці, коли вона побачила, що відбувається на дорозі.

Доречніше було б сказати «інфернальний».

Світло потьмяніло. Враження було таким, наче хтось засмикнув велику чорну завісу між водою та багаттями на стоянці.

Очі в'язня поволі розширилися.

— Що? — запитала Гарпер.

Він не відгукнувся, лише коротко, спантеличено хитнув головою. Потім сперся рукою на коліно й звівся, з зусиллям піднімаючись на увесь зріст. Гарпер помітила, що в нього болять ноги. Чоловік відступив ліворуч, зникнувши з-перед очей. Вона почула, як він шепочеться до когось, тоді пролунав тихий стогін болю, човгання черевиків по камінню. Потім нічого.

Ні. Не нічого. Звіддалік долинали зойки, налякані крики.

Скидалося на те, що все світло поглинуте й понурене у п'ятьму. Годі було уявити, що могло так здушити ніч.

Вона вистромила голову з труби назовні, щоб озирнутися, приготувавшись одразу ж сахнутися назад, якщо побачить чоловіка в помаранчевому. Але на неї ніхто не чекав. Зліва була така сама похила стіна з нерівних блоків граніту заввишки шість футів. Під стіною тягнулася бетонована канава, яка опускалася у воду під паркувальним майданчиком. Місця, може, й вистачало для двох чоловіків, щоб непомітно прокрастися під бетонним перекриттям, та тільки шлях у затемнений прохід перекривали іржаві ґрати. Там вони й ховалися... застрягли в тіснязі, пригорнувшись один до одного, щоб зігрітися, притулившись до кованих залізних ґрат.

Гарпер витягла шию, щоб поглянути вгору на переправу, але вона й досі майже всім тілом залишалася у трубі, і під таким кутом годі було щось побачити. Що вона *бачила*, то це дим: пінисту чорну хмару, яка здіймалася до неба, ширячись над дорогою та парковкою.

Вона прослизнула навколішках трохи далі, вивільнилася з труби, підвелася й тупо витріщилася на верхівку переправи.

У тій величезній хмарі стояв диявол: широкоплечий демон, заввишки під два поверхи та з величезними роговиськами. Мерехтливий утвір з полум'я, що зачаївся у киплячій блискотливій хмарі диму. В одній руці він тримав молот, завів руку, з телефонний стовп завтовшки, й опустил її на розпечене червоне ковадло.

Забрязкотіла сталь — вона виразно це розчула. Десь із чорної хмари вилітали іскри. Хвіст диявола — тонкий, дванадцятифутовий батіг, сплетений з вогню — хльостав позаду нього.

Чорна хмара була такою велетенською, що за нею Гарпер не бачила ані поліцейського відділка, ані парковки, ані багать. Дим ширився над переправою, безпросвітна заволока отруйного туману.

По той бік диму кричали, волали, метушилися люди.

Диявол раз по раз ударяв молотом і щоразу лунав звучний «дзеньк!» Він відкинув палаючу голову назад; на місці очей пашіли дві червоні зачаровані жарини. У профілі цієї істоти годі було не впізнати Пожежника.

Диявол скінчив працю, відклав молот і підійняв щойно викуване знаряддя — вогненний спис, вила, змайстровані з чистого полум'я, завдовжки з його власне тіло.

Хтось по той бік диму застогнав. Гарпер ще не доводилося чути голосу, настільки сповненого відчаю. То був зойк людини, що боялася за власну душу.

Кілька думок стрімкою чередою осяяли її, мов тріскотлива вервечка петард, що вибухають одна по одній.

Перша: то був лише театр тіней. Вона гадки не мала, як він це робив, але була певна, що побачене мало чим відрізнялося від хлопчиська, який, спрямовуючи світло ліхтарика собі на долоню, вичакловує тінь слона на стіні у спальні.

Друга: якщо вона хоче забратися звідти, то зараз саме час. Це аж ніяк не триватиме вічно.

Третя: Джону теж слід було забиратися. Закінчити свою виставу й вислизнути. Він наробив більш ніж достатньо диму й хаосу, щоб дати змоги в'язням, накульгуючи, пройти переправою непоміченими.

Четверта й остання: можливо, йому було байдуже, чи вдасться втекти. І завжди було. Можливо, ймовірність потрапити в полон і загинути була для нього не приводом для турбот, а спокусою.

Гарпер видерлася схилом навкарачки, хапаючись пальцями за порослі мохом щілини між кам'яними блоками.

Вона насилу звелася на ноги, випроставшись у суцільній чорній хмарі диму. Знала, що не варто вдихати повітря, але у носі й горлі все одно немилосердно запекло. Трохи полегшало, коли вона схилилася нижче, але тільки трохи.

Гарпер просувалася крізь пелену. Асфальт у себе під ногами вона ще могла розгледіти, але на тому й усе. Дим був надто щільним, щоб побачити щось далі цього.

Звіддалік, з-поза димової завіси, вона знову почула шум — організований хор командних викриків — голоси кількох чоловіків, які перегукувалися один з одним, злагоджено координуючись.

Залп води поцілив у пелену диму, скерований у палаючі груди диявола. Сатана замерехтів, підніс руки, щоб захистити обличчя, і на якусь мить вила здригнулися, прибравши форми величезного халігана.

Десь у диму, здивовано скрикнувши, зарепетував Пожежник. Закалатала й грюкнула сталь.

Сатана захитався й крутнувся на місці, впустивши миготливі вила. Він вкрив своє тіло крилами, сховавшись усередині, а потім зіщулився і зник.

Чоловік, який тримав пожежний шланг, і далі обдавав хмару водою. Бризки полетіли повз Гарпер. У гарячому диму вони сичали, а хмара змінила колір й текстуру, перетворюючись із бруднуватої і чорної на вологу й білу — уже не так з диму, як з пари.

Гарпер зрозуміла, що сталося. Вони влучили в нього, ось що. Щільний таран з води збив Пожежника з ніг.

Не думаючи, Гарпер кинулася глибше у дим, прямуючи туди, звідки, як їй здалося, долинав його голос.

Знову крики, вже ближче. Деякі з них рухалися у хмарі, наближаючись до неї. Ні — наближаючись до Пожежника.

Її нога перечепилась об щось — залізний прут, що забрызкотів асфальтованою поверхнею. Гарпер спинилася, випрямившись. Халіган. Щось ковзнуло поряд у тумані. Когось поряд знудило.

Пожежник, похитуючись, зіп'явся навкарачки. Шолом йому з голови зірвало, тож волосся тепер було просякнуте водою. Плечі здригалися. Він тужився і блював водою.

— Джоне! — покликала вона.

Він підвів голову. Очі в нього були збентежені й нещасні.

— Якого хріна ти тут робиш? — запитав він.

Він став навколішки, погойдуючись, і розтулив рота, аби ще щось додати. Та не встиг, бо поряд, у клубках диму, виринула фігура, повернувши його увагу.

Істота — страховисько з комашиною пикою — вискочила з диму. Її гладенькі блискучі очі сяяли у пливкому тумані. Вона мала опуклого, гротескного рота. З іншого боку була схожою на чоловіка, одягнутого в пожежну куртку й чоботи по коліно. Істота ткнула чорним чоботом Пожежнику між лопаток й пхнула, потуривши Джона лицем об землю.

— Гандон, — промовило страховисько: пожежник — *справжній* пожежник — у протигазі. — Клятий гандон, ось ти й попався, — провадивав Протигазник.

Джон почав зводитися на долоні й коліна. Протигазник відвів один чобіт і щосили вгатив йому поміж ребра, збивши чоловіка на землю.

— Нахер тебе, гандон малий, — промовив Протигазник. — Сраний ти гандон... хлопці! *Хлопці*, я його піймав! *Піймав* сраного гандона!

Він знову копнув Пожежника, цього разу в бік, розвернувши його впівоберта.

Гарпер чітко розуміла, що за якусь мить Джона обступлять звідусіль — заб'ють на смерть Протигазник та його друзяки.

Вона схилилася й схопила його халіган...

...і тієї ж миті закричала від болю й здивування, не втримавши його. Жінка шоковано опустила погляд на руку. На почервонілій долоні вже бубнявіли пухирі. Халіган був *розпеченим*, ледь не таким же гарячим, як шпичак для таврування.

Її скрик привернув увагу Протигазника. Він витріщився тупим, страшним поглядом і тицьнув у неї рукою.

— Ти! Ану, нахер, на гръобану землю! Цицьками донизу, руки за гръобану голову! *Бігом*, бігом кажу, бо нахрін...

Джон з розлюченим ревом підскачів, обхопив руками Протигазника за пояс і спробував повалити того додолу. Однак усе, на що він спромігся, — це відтягнути чоловіка на кілька кроків назад, поки Протигазник, на шість дюймів вищий та сотню фунтів важчий за Джона Руквуда, не шарпнув його в інший бік.

Вони зчепилися, соваючись колами. Протигазник обома руками ухопив Джона за праве плече й щосили смикнув. Суглоб нудотно, чавкотливо затріщав. Джон припав на одну ногу і Протигазник зарядив коліном йому в підборіддя, відкинувши голову назад. Джон завалився на спину. Протигазник ступив крок уперед і став чоботом англійцю на груди, почавши давити. Кістки затріщали.

Скинувши пальто, Гарпер огорнула ним попечену праву руку і знову схопилася за халіган. Навіть крізь тканину вона відчувала жар, запах плавленого нейлону.

Гарпер підняла халіган. Протигазник обернувся, забрав ногу з грудей Джона і рушив до неї, широко розвівши руки. Вона змахнула халіганом і залізяка з металевим «цванг» поцілила йому в шолом. Протигазник зробив ще крок, склався навпіл і повалився головою вперед на землю. Його шолом відлетів убік, розтинаючи імлу, мов фрісбі. Потім з гуркотом упав на асфальт; на одному боці зморщилася карикатурна вм'ятина.

Від її вигляду жінці стало зле. Гарпер відчувала, як жовч піднімається у грудях, підступаючи до горла. Та вм'ятина здавалась їй навіть гіршою від розчавленої голови.

Вона не знала, чому зважилася на це. Їй хотілося відстрашити його халіганом, а не розкроїти череп. З відразою вона жбурнула халіган геть. Той упав у велику брудну калюжу на асфальті й засичав.

Знову крики. Вона побачила, як ще один пожежник промчав крізь пливку білу хмару диму й щез ліворуч від неї. Він промайнув, не побачивши їх.

Пожежник — її Пожежник — узяв її за лікоть. Інша його рука, права, звисала під дивним кутом; він стояв напівзігнутий, скривившись, немов бігун, що намагається перевести подих.

— З тобою все гаразд? — запитав він.

Вона витріщилася на нього, наче він заговорив якоюсь іноземною мовою.

— Джоне! Я... Я вдарила його халіганом.

— Ох, таки вдарила! Так бемкнуло, наче хтось у сталевий барабан вготив, — він із захватом усміхнувся.

Хтось прокричав, здавалося, за кілька футів від них. Він озирнувся через плече, а коли знову поглянув на неї, усмішка майже зникла. Пожежник стиснув її плече.

— Ходімо, — провадив він. — Нам треба рушати. Допоможи забрати його куртку.

Коли він побачив, що вона не має жодного наміру наближатися до мерця, то відпустив її й побрів у дим. Не без труднощів схилився — крізь шок вона побачила, як напружується від болю його обличчя, — і

узяв прим'ятий шолом. Коли чоловік знову глянув на Гарпер, та й досі стояла непорушно.

— Його куртка, Вілловз! — гукнув він до неї. — Та хутчіш уже.

Гарпер струснула головою. Вона не могла. Не могла навіть поглянути на нього. Вбила людину, розчавивши їй мозок, і все, на що їй тепер ставало сил, — не розплакатися, не впасти навколішки.

— Не зважай, — промовив він, і вперше, здавалося, був роздратований, злий на неї. Він зняв свою куртку — довелося докласти чималих зусиль, щоб обережно стягнути її з обвислої правої руки, — і, коли підійшов до неї, повісив куртку їй на плечі. Під низом у нього була чорна сорочка з якогось еластичного матеріалу та яскраво-жовті підтяжки.

Далі Пожежник спробував надягнути зім'ятий шолом їй на голову, та вона здригнулася, відступивши. Він простежив за її поглядом до тіла, що валялося на землі, і, здавалося, нарешті зрозумів.

— Ой, та заради бога, — мовив він. — Ти його не вбила. Слухай...

Він посунув чобіт Протигазнику до вуха й злегка штурхнув. Протигазник видав тихий, нещасний зойк.

— На ньому немає ані крові, ані мозку, тож надягай і *допоможи мені*, — сказав Пожежник, і цього разу Гарпер дозволила йому надіти шолом собі на голову. Він відступив від неї, окинув оком і знову усміхнувся. — Що ж! Оце ти в нас ідеальна маленька пожежниця!

А тоді його ноги підкосилися.

Гарпер упіймала його, обхопивши за пояс до того, як він упав навколішки. Пожежник повис у неї на руках. І поки вони совалися п'яними колами, мугикав не до ладу бадьюру мелодію.

— Це що?

— «The Hooters»! «And We Danced»!^[70] — майже проспівав він. — Загублений скарб кращих часів, пори джинсів-варенок та кумедних зачісок. Тобі подобається музика вісімдесятих, сестро Вілловз?

— Може, поговоримо про олдскульний музон якимось іншим разом?

— Що? *Що?* Олдскульний музон? Мене вже й так у ребра копнули, а тепер ти ще й серце мені по живому рвеш.

— Гей! — гукнув хтось до них, наближаючись крізь дим. Гарпер глянула повз Джона й побачила іншого Протигазника, що прямував до них, ще кремезнішого за попереднього. — З вами все гаразд?

Гарпер зрозуміла, що крізь пливкі клуби диму він прийняв їх за пожежників.

— Він утік! Той гад! Той гандон, що нагнав диму! — загорлав Джон, і в його голосі не було чути ані крихти акценту. — Відгамселив нас і побіг он туди!

Він тицьнув пальцем кудись повз Гарпер, крізь потоки пари.

— От же ж вишкребок... *знову* цей вишкребок, — промовив другий Протигазник.

— У нас, чорт, поранений! — прокричав Джон, вказуючи на першого Протигазника, розпростертого на землі. — Чорт, чорт, бляха!

Гарпер закортіло штурхнути його ліктем під ребра, але він би навряд це витримав.

— Давайте, забирайтеся нахрін звідси, — промовив другий Протигазник. — Обидвоє. Тікайте з цього чортового диму. Я потурбуюся про нього.

Їй довелося підтримувати Джона, обхопивши його рукою за стан та підпираючи плечима. Вони прокульгали кілька кроків, а тоді другий Протигазник закричав їй услід:

— Гей! Чекайте!

Вона змусила себе озирнутися, опустивши очі.

Другий Протигазник простягнув піднятий халіган.

— Бери! Тут дохріна люду гасає. Не вистачало б ще, аби хтось зашпортався і коліном на кляту сокиру напоровся.

— Слушно. Дякую, — відказала вона, а тоді додала «Чорт» для переконливості.

Метал і досі пашів — долоня болісно поколювала, коли вона взялася за нього, — проте холодна вода з землі достатньо знизила температуру, тож вона могла втримати халіган, нічим не обгортаючи руки. Гарпер взялася за нього і смикнула, але якусь мить інший Протигазник не відпускав інший кінець. Крізь скельця протигазу вона помітила, як його брови поповзли вгору. Він вдивлявся в них обох — справді *вдивлявся* — мабуть, вперше. Цілком ймовірно, він думав, що *пожежниць* було всього нічого — так мало, що він усіх і кожну знав по імені, і раптом до нього дійшло, що її зовсім не пригадує. За мить він висмикне халіган їй з рук і кинеться на них.

Вогкий білий дим клубочився довкола, вимальовуючи обриси примар.

Другий Протигазник відпустив халіган і розвернувся, хитаючи головою. Він припав на одне коліно біля чоловіка на землі.

— Сестро Вілловз, — пробурмотів Джон, і вона зрозуміла, що можна вже рушати.

Гарпер вела його крізь дим. Повз них пробігали чоловіки, прямуючи в інший бік, вигукуючи один до одного.

— Він сказав *«знову цей вишкребок»*, — промовила вона, схилившись, щоб тихо говорити чоловіку на вухо. — І багато ночей ти проводиш, вганяючи пожежну частину в істерику своїми вигадливими актами підпалів?

— Кожному потрібне хобі, — відказав він.

Пройшовши крізь дим, вони дісталися парковки. Зліва, менш ніж за сотню кроків від них, височіло Управління поліції Портсмута. Дим білою хмарою зібгався у височенну стіну, що заступила переправу й весь Ставок Саут-Мілл позаду них.

Вони вийшли поблизу одного з вогнищ. Воно клекотало. Цей звук неминуче наштовхував на думки про лють, і вперше Гарпер подумалася, чи може полум'я ненавидіти... абсурдне, дитяче судження, яке, втім, їй не вдавалося відкинути.

Правоохоронці юрмилися одразу за подвійними скляними дверима, що вели до відділку поліції. Гарпер та Джон виринули з заволоки біля

копа з круглим, невинним веснянкуватим обличчям, одягнутого в чорне пончо та чорні гумові рукавиці. На них він навіть не глянув, лиш витріщався на дим. Гарпер здалося, що губи в нього рухаються у беззвучній молитві. Але хіба було в цьому щось насправді дивне? Увесь світ палав, і цієї ночі вони побачили диявола, який врешті прийшов по своє царство вогню.

Гарпер поглянула на перше багаття й побачила, що палили вони все-таки не купи одягу. Чи, радше, вони таки палили купи одягу — ось тільки в ньому ще й досі були люди. Вогнище ліворуч було кучугурою з висохлих тіл, почорнілих та зморщених трупів. У полум'ї мерці потріскували й свистіли, шумно вистрілюючи, як і будь-яке інше паливо.

Вона розгледіла мертву жінку, яка тримала на руках мертве дитя, років восьми, — обличчя хлопчика було заховане в грудях. Але Гарпер від цього видовища не здригнулася. У Портсмутському шпиталі їй довелося бачити вдосталь мерців. Якщо вона щось і відчувала, то це радість, бо обоє — мати й дитя — померли разом, тримаючись одне за одного. Нагода обійняти матір або встигнути пригорнути дитину насамкінець здавалася їй дарунком долі.

— Схили голову, — пробурмотів Джон. — Він може побачити.

— Хто?

— Твій колишній.

Гарпер поглянула повз перше багаття на великий помаранчевий міський ваговіз, що стояв на дальньому боці. Відкидний борт ззаду було опущено, а кузов припіднято так, наче саме збиралися вивантажувати пісок. Четверо чи п'ятеро тіл ще залишалися всередині, чомусь так і не випавши. Можливо, примерзли до металу.

Джейкоб сидів у відчинених пасажирських дверцятах, спершись ліктями на коліна, і смалив «Голваз»^[71]. Він увесь почервонів, обливаючись потом від жару багать, і деякий час не голився. По його обличчю було помітно, що він схуд. Це видавали запалі щоки й глибокі темні кола під очима.

Наче відчувши її погляд — мов легкий дотик до пошрамованої щоки — Джейкоб повернув голову й витріщився на неї. Рани загоїлися погано; блискучі білі порізи, викарбувані на одному боці обличчя. Ще гірше виглядала чорна мітка в нього на шиї — огидний опік у формі чоловічої долоні.

Гарпер опустила погляд і пішла далі. Дорахувавши до десяти, вона наважилася зиркнути на нього знову. Він знову дивився на переправу, втупивши погляд у пелену диму. Джейкоб не впізнав її. Втім, не такий уже то був і сюрприз. Хоч вона і впізнала його одразу, її не покидало непевне відчуття, що то була незнайома людина.

— Він не хворий, — сказала Гарпер.

— На драконячу луску — ні.

Гарпер і Джон повільно йшли парковкою, залишивши відділок поліції позаду. Вони віддалялися від вогнів, і натовп рідшав. Хоча інший кінець паркувального майданчика не зовсім поглинула темрява. В мороці червоним жевриком пульсувало друге багаття. Їй стало зле від запаху; сморід стояв такий, наче палили мокрий килим. Вона не хотіла дивитися, але зарадити цьому ніяк не могла.

Собаки. Вони палили собак. У нічне небо здіймався чорний попіл.

— Поглянь на увесь цей попіл, — сказав Пожежник, здмухнувши порошину подалі від носа. — Ідіоти. Дехто з цих чоловіків уже за кілька тижнів опиниться по наш бік у цій боротьбі. Ти, може, й не заразила чоловіка, сестро Вілловз, та йому ще може поталанити.

Вона запитально поглянула на нього, але він не завдав собі клопоту пояснити.

— Нащо вони палять собак? — запитала вона. — Вони ж не переносять луску, чи як?

— Довкола вирує дві зарази. Одна — це драконяча луска, а інша — паніка.

— Мене завжди дивує, коли ти це робиш.

— Що роблю?

— Говориш щось розумне.

Його сміх перетворився на слабкий, болісний хрип, тож їм довелося спинитися, поки він, здригаючись, тримався за боки.

— Груді наче повні битого скла, — промовив він.

— Тобі не можна довго бути на ногах. Треба лягти. Далеко ще?

— Онде, — сказав він, кивнувши в темряву.

На дальньому кінці парковки стояли й інші авто та пікапи, а поміж них затесалася допотопна пожежна вантажівка — їй було не менш як вісім десятків років — з парою прожекторів, рядком встановлених над високою решіткою.

Коли Джон спробував вилізти за кермо, то ледь не втратив рівновагу й не звалився з підніжки. Гарпер поклала руки йому на стегна, упіймала й допомогла вирівнятися. Він звисав на одному боці вантажівки, хапаючи ротом повітря. Очі в нього випиналися; здавалося, простий акт дихання був важкою працею, яка потребувала волі й зосередження.

Опанувавши себе, він спробував ще раз — підтягнувся до старого чорного шкіряного сидіння. На металевій дужці, прикріпленій збоку від вітрового скла, висів мідний дзвін. *Справжнісінький* дзвін з важким залізним ударником усередині.

Вона обійшла вантажівку і залізла до нього, сівши поруч. Позаду сидінь було встановлено кілька іржавих сталевих кронштейнів; халіган ідеально туди вписувався.

Двигун, завівшись, видав серію приємних клетотливих звуків, від яких Гарпер на думці зринув, замість вантажівки, шурхіт одягу в сушарці.

— Сестро Вілловз, будь любонькою і смикни важіль уперед та вправо.

Він тримав праву руку скоцюрбленою на колінах, взявшись лівою за кермо. Їй не подобалося, як викривилося його праве зап'ястя.

— Краще дай мені оглянути твою руку, — запропонувала вона.

— Може, якось на дозвіллі, — відповів він. — Важіль.

Вона перевела важіль у задній хід, поки Пожежник працював над зчепленням.

Джон рушив, вантажівка виїхала на дорогу з-під тіні великого дуба, тоді він попросив її увімкнути першу передачу. Коли вони проїхали повз поліцейський відділок і парковку, він потягнувся крізь вікно і закалатав у дзвін: «дзень-дзень». У пам'яті зринули старі кліпи про трамваї Сан-Франциско.

Коли вони їхали, їх бачило, певно, людей з п'ятдесят, проте ніхто не став на них зважати. Один поліцейський навіть припідняв до них кашкета. Гарпер знову виглядала Джейкоба, та його більше не було біля «фрейтлайнера», а в метушливій юрбі розгледіти чоловіка не вдалося.

— У тебе власна пожежна вантажівка, — прокоментувала вона.

— У світі, де палає кожен закуток, це напрочуд непоказний транспорт. А ще ти собі навіть уявити не можеш, як часто стає у

пригоді шістдесятифутова драбина.

— Можу. Ніколи не знаєш, чи доведеться допомагати дитині тікати з третього поверху лікарні.

Він кивнув.

— Чи замінити ви-и-исоко підвішену лампочку. Потягни важіль ще раз. На другу... о, чудово.

У раптовому пориві швидкості вони лишили позаду багаття, дим, сморід спалених людей та собак.

Надворі була суха морозна ніч. У вантажівці, що їхала зі швидкістю тридцять миль на годину, панувала справжня Арктика.

Він увімкнув двірники, які розмазали смужки попелу по усьому вітровому склу.

— Йой, — промовив він. — Ти тільки-но подивися. Ми більшу частину Род-Айленду можемо заразити хіба з тим, що в нас на лобовому склі є.

Вона мчали крізь ніч.

— Попіл, — сказала вона. — Річ у попелі. Ось чому я не заразила Джейкоба. Хвороба передається не через дотик. Має бути контакт з попелом.

— Це навдивовижу поширений спосіб розмноження грибків. Третю передачу, будь ласка. Дякую. Фермери в Південній Америці палять заражений врожай, а повітряний потік відносить спори грибка у попелі за півсвіту, аж до Нової Зеландії. *Draco incendia trychophyton* нічим не відрізняється. Спору ти вдихаєш разом з попелом, який захищає її й готує до розмноження. Незабаром вона вже колонізує нерухомість, прямо у тебе в легенях. Можеш нас перемкнути на четверту... так, чудово, — він втомлено всміхнувся й додав: — Знаєш, я був поруч, коли ти заразилася. Того дня, коли згорів шпиталь. Бачив, як усі ви вдихали попіл, але прибув запізно, аби усіх попередити.

Вони наїхали на вибоїну — автомобіль, здавалося, не мав жодних амортизаторів, тож вони відчули кожен жолоб, тріщину, заглибину і ямку, — і Джон застогнав.

— Ще не пізно попередити решту світу.

— Тобто? Ти гадаєш, я перший зрозумів, що спора поширюється з попелом, чи що? Я лише смиренний міколог коледжу штату. Тобто був ним. Певен, що процес уже добре вивчили в тих місцях, де драконяча луска є першочерговим інтересом. Де б то не було.

— Ні. Якби вони розуміли, яким шляхом це передається, то попереджали б людей.

— Можливо, так і роблять... у тих закутках країни, які не поринули у хаос та відійшли мерцям. От тільки розумієш — ми з навітряного боку. Звідусіль. Північноамериканська струменева течія змітає все в наш бік. Ті, хто ще не підхопив спору, підхоплять завтра. Чи за рік. Гадаю, вона може чекати хазяїна в попелі напрочуд довго. Тисячі років. Може, мільйони.

Пожежна вантажівка з'їхала на ліве узбіччя дороги. Край капота підрізав поштову скриньку, відправивши її в політ. Гарпер вхопилася за кермо й допомогла Джону вивести вантажівку назад, на щербату середину дороги.

Джон увесь тремтів, торкаючись язиком пересохлих губ.

Здавалося, що це не він кермує вантажівкою, а навпаки. І від того, чи втримає він кермо, залежало його життя.

— Як подумати, то цикл просто геніальний. Попіл вражає організм хазяїна, який з часом згорить живцем, утворюючи ще більше попелу, щоб заразити нових хазяїв. Нині існує поділ на хворих та здорових. Але за кілька років залишаться лише хворі і мертві. Будуть лише ті, хто до того часу навчиться жити з драконячою лускою, і ті, хто згорів... від власного страху й невігластва.

Він потягнувся в темряві й закалатав у дзвоник, та так несамовито, що Гарпер заболіло у вухах і почали нити зуби. Вони під'їздили до повороту. Вона хотіла, щоб він збавив хід, намагалася це йому сказати — «будь ласка, Джоне, пригальмуй» — коли він скривився й рвонув кермо, завернувши з Літтл-Гарбор-роуд.

Пожежна вантажівка вилетіла на засніжену стежку, що вела до табору, й промчала поміж двох каменів, що височіли на вході. Повз Гарпер промайнула худорлява дівчина, років, може, двадцяти, яка стояла по один бік ґрунтової стежки — дитина, яку призначили чергувати в автобусі. Вона почула, як Джон калатав у дзвін, і зрозуміла, що варто опустити ланцюг і пропустити їх.

— Поверни нас до третьої передачі, сестро Вілловз... блискуче.

Джон погойдувався з боку в бік, поки вантажівка, потроху сповільнюючись, з'їжджала пагорбом. Гарпер подумки почала планувати свої дії щодо того, коли доставить Джона в лазарет. Їй знадобляться медична стрічка, марля, «Адвіл», ножиці, перев'яз для

руки, компресійна пов'язка, пластикова шина. Гарпер не була певна, що з цього, окрім «Адвілу» та стрічки, вони мають. Вони піднялися на пагорб...

...і далі покотили доріжкою. Каплиця промайнула ліворуч від них. Шини місили блискучі бризки льодянистого снігу.

— Ти пропустив поворот до лазарету, — промовила вона.

— Ми не збираємося в лазарет. Я не можу всю ніч пробути поза домом. Моє полум'я згасне.

— І що? Містере Руквуд, я нічогосінько не розумію. У вас поламані ребра й вивих, або й перелом зап'ястка — можливо, ще й з переломом передпліччя чи ліктя — тож вам слід розвернути цю байду назад.

— Боюся, сестро Вілловз, я вже зовсім не в стані щось кудись розвертати.

Вантажівка й далі уповільнювала хід, з гуркотом погойдуючись із боку на бік, коли проминула повз просвіт у щільній смузі ялин і виїхала до елінгу. З величезним зусиллям він потягнув за кермо, гальмуючи на ходу. Вони проїхали повз полиці з байдарками і каное, а тоді він припаркував вантажівку в центрі порожнього бетонного майданчика.

Джон повернув ключ; вони сиділи, оповиті холодною мовчазною темрявою. Він схилився вперед, спершись лобом на кермо.

— Я мушу перетнути воду, сестро Вілловз, — вимовив він, не глянувши на неї. — *Мушу*. Будь ласка. Ви сказали, що хочете допомогти. Якщо це щиро, то ви доправите мене назад на острів, де мені місце.

Вона вилізла й обійшла вантажівку, допомагаючи йому спуститися.

Цілою рукою він обійняв її за плечі й вона дбайливо допомогла чоловіку зійти спочатку на підніжку, а тоді на землю. Обличчя в нього було таким блідим, що аж сяяло в темряві. Очі розширилися від несподіваного здивування. Такого за роки роботи медсестрою Гарпер надивилася вдосталь. Коли біль накочував сповна, поранені часто мали зачудований вигляд, наче щойно побачили, як у повітрі повис фокусник.

Вони удвох прошкандибали кришталево білою поверхнею снігу, притискаючись одне до одного й повільно соваючись, наче двійко підстаркуватих.

Шлюпка стояла на березі. Посередині в ній стирчали весла. Жодних каное чи слідів Отця Сторі та інших. Утім, їх не мало бути ще

принаймні годину. Приблизно стільки забрала дорога до Ставка Саут-Мілл човном, а тоді їм не довелося мати справу з туманом.

Над водою зійшла імла, заступивши обрій. Маленький острів Джона був менш ніж за триста футів від берега (під час відливу туди можна було навіть пішки дійти), але тепер Гарпер навіть сліду його не бачила.

— Сподіваюся, вони відшукають дорогу додому, — мовила Гарпер. — І зрозуміють, що я подалася з тобою.

— Отець Сторі знає шлях, — відказав Джон. — Він вибирався з малими веслувати вздовж берега ще тоді, коли ти сама дитиною була. А то й давніше. А ще він знає, що я не покинув би тебе там.

«Якщо замовчати те, — подумала Гарпер, — що якби не я, то це він би залишився там».

Джон обережно опустився в човен, і Гарпер відштовхнула його від берега, а тоді й сама залізла на корму. Всівшись, вона взялася за весла.

— Веслуй. Прав нас рікою Лета, перевізнику. Перевізнице. Передівце. — Він зареготав. — *Алонсі!*^[72]

Джон потягнувся до газової лампи, що стояла на підлозі між сидіннями, підняв скляний резервуар і погладив пальцями гніт. Той спалахнув: гарячий язичок блакитного полум'я. Пожежник глянув на неї, щоб переконатися, що вона дивиться. Навіть такий поранений, він однаково тішився від уваги.

Весла дзвенькотіли у своїх гніздах. Гарпер почувалася так, наче ковзає не морською поверхнею, а в небі, серед пливкого безмежжя хмар. Імла перед ними розступалася, осяйними перлинами звиваючись під носом човна.

Гарпер досі вдивлялася у бліду прохолодну пелену туману, шукаючи острів, коли вони наткнулися на землю, раптово спинившись.

— Коли виліземо, буде трохи слизько, але не думаю, що хтось із нас потоне у багнюці, — промовив він. — Іди за мною, крок у крок.

Однією ногою він ступив за борт човна ще до того, як вона встигла дістатися до нього, відразу ж завалившись боком. Він тримав лампу, та вилетіла в нього з рук, розбившись десь у темряві, й згасла. Від болю він закричав, а тоді зареготав — кепським, п'янючим гелготом, який водночас і налякав, і роздратував її.

Вона вихопилася з човна, вгрузнувши по щиколотки у припливному намулі. За відчуттями це нагадувало крижаний липкий

пудинг. Продираючись до Пожежника крізь гидку багнюку, Гарпер загубила черевика. Другий вона втратила, допомагаючи Джону вилізти на узгір'я. Черевик засмоктало з вогким чвакотінням, тож далі вона попленталася без нього.

Крізь прохолодну сирість вони нарешті дісталися до вогкого, щільного піску. Гарпер розгледіла хижку, тьмяну зелену стіну з білими дверима, і попрямувала туди.

— Тобі доведеться повернутися й витягти човен, — Джон посунув клямку й приклався плечем до дверей. — Бо інакше, коли настане приплив, його віднесе.

Її очам знадобилася якась мить, щоб пристосуватися до мороку. Вона бачила розкладачку; одяг, що звисав зі шворки; стоси книжок у м'яких обкладинках, які мали такий вигляд, наче безліч разів намокали, а тоді висихали, тож тепер розбухли, втративши будь-яку подобу форми. Досередини, крізь єдину пару вікон у даху, потрапляло срібне імлисте світіння.

У задній частині однокімнатної майстерні (це слово найвдаліше описувало це місце) стояла велика чавунна діжка, повернута на бік й припіднята на металевих ніжках. Подібну штуку тримав її батько в себе на задвірку у Флориді; він використовував її для повільного смаження барбекю зі свинячого окосту. До одного кінця діжки було приварено димар, який вигинався й зникав у задній стіні.

З одного боку діжки була прироблена заслінка. Біля саморобної печі валялися корчаки й купи водоростей. Джон відпустив Гарпер і, похитуючись, попрямував кімнатою до печі, ступаючи вузькими дерев'яними дошками, які застеляли підлогу. Він зазирнув усередину, на полум'я, що палахкотіло химерними блакитно-зеленими відтінками.

— Я тут, любя, — промовив він до вуглин. — Я вдома.

Він знайшов кілька сухих гілляк й жбурнув їх у вогонь, стромляючи руки в полум'я по самі зап'ястя. Тоді відступив, тримаючись за боки. Погляд його очей, скляних і порожніх, жодної миті не відривався від печі. Він задкував аж до вузького ліжка. Наштовхнувшись на нього литками, всівся.

Гарпер підійшла до нього й допомогла влягтися, почавши розстібати його сорочку. Він дивився повз дівчину на діжку, в якій вирувало полум'я. Вона немов зачарувала його й не відпускала.

— Зачини заслінку, — прошепотів він.

Вона проігнорувала його прохання, розстібаючи підтяжки.

— Треба цю сорочку зняти.

— Будь ласка, — промовив він, кволо засміявшись. — Вона може нас побачити й неправильно все зрозуміти.

Гарпер приклала долоню йому до обличчя. Гарячковий жар, яким пашіла його щока, не дуже її турбував. Гарпер потягнула його сорочку вгору, потроху знімаючи її. Звільнити ліву руку виявилось простіше простого, а ось коли вона почала стягувати правий рукав, Джон видав короткий хрипкий звук, щось середнє між плачем та сміхом.

Правий лікоть у нього набряк, набувши фіолетового кольору, поцяткованого темними, майже чорними плямами.

— Зігнути можеш? — запитала вона.

Коли вона обережно підняла його руку, згинаючи лікоть і дбайливо мацаючи пальцями опуклість кістки, Пожежник закричав. Нічого не зламано, проте м'які тканини напухли і стали шишкуватими на дотик, зв'язки зібгалися у клоччасті нитки. З зап'ястком справи були гірші. Він розбухнув до розмірів литки, під шкірою виступив темний синець.

Однією долонею вона взяла його за праву руку, іншою затиснувши передпліччя. Гарпер повертала зап'ястя з боку на бік, шукаючи місце підвивиху. Виступ кістки — півмісяцевої — вискочив, повністю змістившись.

— Усе кепсько? — запитав він.

— Нічого серйозного, — відказала Гарпер. Доведеться вправити її, і що скоріше, то краще. Вона схрестила пальці в нього на зап'ясті. Піт росою вкривав бліде, майже безбарвне лице чоловіка.

— Скажи, ти ж не збираєшся зробити щось паскудне, правда?

Вона винувато всміхнулася й *притисла*. Кісточка порснула на місце, поміж інших кісток, з тихим вологим покляцом. Він різко здригнувся й заплющив очі.

Гарпер подивилася на його правий бік, вкритий строкатим візерунком синців. Провела пальцями по ребрах. Тут перелом. Там перелом. Ще один. Четвертий.

— Гарпер, — м'яко видихнув він. — Здається, я зараз відключуся.

— Нічого страшного.

Але цього не сталося. Поки що ні. Він згорбився на краю матраца, безпорадно тремтячи та притискаючи пошматовану руку до пошкодженого правого боку.

Гарпер хотіла зробити перев'яз для руки. Вона звелася на ноги й почала розгрібати безладне нагромадження поряд з його ліжком. Там знайшла коробку з брудними фризбі, тенісними м'ячиками, молотками та дужками для крокету. Усе, що тільки треба для тихого пообіднього дуркування надворі. За коробкою був захований довгий табірний лук, який бачив кращі часи, і — *ось воно*. Ганчір'яний сагайдак з кількома жалюгідними на вигляд стрілами без оперення, встромленими в нього. Гарпер з гуркотом висипала їх на долівку. Ще якась хвилина пошуків — і знайшлася пара садових ножиць.

Вона розрізала сагайдак з одного кінця до іншого, зробивши з ганчірки жолоб. Потім послабила ремінь, який мав утримувати сагайдак у лучника на спині. А коли повернулася до ліжка, Джон лежав лівим боком на матраці. Він і досі тремтів, але тепер короткими, слабкими поштовхами. Повіки в нього опустилися.

Вона помістила його праву руку в саморобний, «краще-аніж-ніякий» перев'яз, обережно пораючись над пацієнтом, щоб зайвий раз не зачепити його зап'ястя чи лікоть. Окрім кількох коротких хрипких вдихів, він переніс процедуру, не зронивши ані звуку. Коли руку було зафіксовано, вона підняла йому ноги й закинула на матрац, по тому вкривши його ковдрою.

Їй здавалося, що він провалився у сон, поки вона вклала його, але він прошепотів:

— Тепер заслінку, будь ласка. Для економії тепла. Це не дасть полум'ю занадто швидко згаснути.

— Гаразд, Джоне, — прошепотіла Гарпер, змахнувши пасмо каштанового волосся з його спітнілої скроні.

Жінка рушила до печі, але завагалася перед тим, як зачинити заслінку. Її погляд привернули чудернацькі барвисті відтінки полум'я всередині: вона бачила нефритові й рожеві спалахи. Гарпер майже півхвилини дивилася, поринувши у стан трансу, і вже збиралася зачинити заслінку... коли побачила її.

На якусь мить у вогні зринуло обличчя: жіноче, з широко посадженими зляканими круглими очима, лице з плавними рисами класичних скульптур. Обличчя це нагадувало Еллі, тільки було воно дещо повнішим, старшим і сумнішим. Вуста розтулилися, ніби жінка збиралася щось сказати. То була не галюцинація, не плід уяви, не

витвір спалахів полум'я. Обличчя у вогні дивилося на неї довгих п'ять секунд.

Гарпер намагалася закричати, та їй перехопило дух. Коли вона нарешті спромоглася вдихнути повітря, жінка, котра з'явилася у вогні, вже щезла.

13

Гарпер відступила, спостерігаючи за полум'ям в очікуванні подальших чудес. Думки про те, що вартувало би зачинити заслінку, геть повтікали з голови. Вона озирнулася на Джона, хотіла запитати, що це таке щойно побачила — запитати, що це за *чортівня* в тій печі, — і побачила, що він спить. Його дихання зійшло до кволого напруженого свисту.

Власне виснаження хвилиною накопалося на неї. Втома відгукувалася тупим гірким болем у кожному суглобі. Гарпер опустилася в м'яке крісло з заяженими лляними подушками, з якого зручно було спостерігати за вогнем, приглядати, раптом полум'я знову щось утне.

Язики полум'я хвилювали й струменіли, чаруючи своє стародавнє гіпнотичне закляття, висмоктуючи з її голови волю та думки. Від приску в печі овівало жаром, який лагідно вкривав її, немов стара затишна ковдра.

Либонь, на якийсь час вона заплющила очі.

Гарпер схопилася від крику — коротеньке схлипування, повне болю й жаху. Вона була не певна, скільки часу минуло — хвилина або година; навіть не могла сказати, чи був той крик справжнім, чи лише витвором її уяви. Вона уважно дослухалася, але більше нічого не почула.

Полум'я дещо затухло, і саме тоді вона пригадала, що Джон просив її затулити заслінку. Їй знадобилися всі залишки сил, щоб підвестися й затріснути сталеву заслінку. Знову всівшись, Гарпер якийсь час ширяла, розкута, у безтурботній сірій смузі, що пролягла між сном й явою. Вона була вільною і, мов порожній човен, дрейфувала безкраїм морем. Приємне почуття, проте кепські думки, і враз вона рвучко прокинулася. Човен. Джон попереджав її, що варто витягти його далі на берег, інакше вони застрягнуть на острові.

Налякана перспективою втратити човен, Гарпер миттю зірвалася з крісла на ноги. Решта сонливості, що павутинням скувала її, розчинилась одразу ж, тільки-но вона ступила надвір в обійми шорсткого солоного вітру.

Майже настав світанок; у перших променях сонця ранковий туман повис шовковою пеленою. Бриз розвівав його, розтинаючи на сріблясті хустини, і крізь великий отвір в імлі Гарпер бачила протилежний берег.

На сніг було витягнуто три каное. Отже, всі повернулися живі. На березі був Нік, волочив одне каное по піску. Гарпер загадалася, хто став би відправляти малого хлопця, самісінького, тягнути човни назад до елінгу. У таку рань він мав ще бути в ліжку.

Вона помахала. У ту ж мить, як він її побачив, хлопець покинув тяганину з каное й собі замахав у відповідь, нестямно розмахуючи обома руками над головою в універсальному жесті, повідомляючи про халепу. І врешті вона зрозуміла всю неправильність цієї миті. Нік був одягнений зовсім не по погоді, був у легкій чорній флісовій кофтині та капцях. І каное — він тягнув його не *до елінгу*, а навпаки, до води. Ніхто не відправляв його поскладати човни. Він прийшов її шукати.

Ступивши два кроки, Гарпер знову загрузла по кісточки в солонуватій смердючій багнюці. Десь у тому болоті плавали її черевики. Шукати їх вона не стала, лише спустила човен на воду й застрибнула досередини.

Коли вона допливла до пірса, Нік уже чекав її з порослою мохом мотузкою в руках. Він пов'язав мотузку на «качку» на носі човна, а тоді вхопив її за руку. Гарпер здалося, що якби він був більшим, то повалив би її на соснові дошки, наче рибалка, що витрушує улов.

Йому кортіло кинутися в біг, але водночас він не хотів відпускати її, тож постійно смикав за руку, поки вони підіймалися крутим схилом. Дихання Ніка клекотіло в горлі. Вона не встигала за ним, босими ногами хрупаючи по зернистому снігу.

— Стій, — промовила вона і змусила його спинитися, вдавши, що їй треба перевести подих, хоча насправді цього потребував саме хлопець. — Може, напишеш? Що сталося, Ніку?

Гарпер висмикнула руку й почала імітувати писання, виводячи літери невидимою ручкою в імлістому повітрі. У відповідь він лише захитав головою, відчайдушно й нещасно, а тоді кинувся бігти, більше не намагаючись тягнути її за собою.

Туман скочувався донизу, між стовбурами червоних сосон, пливучи, немов марево великого потопу, й поволі струменіючи над землею в бік моря.

Вона попрямувала за ним — радше кинулася наздоганяти — до лазарету, де він нарешті спинився, чекаючи на неї біля підніжжя сходів. Поряд з ним стала його тітка, одягнена в саму лише фланелеву піжаму, так само боса.

— Мій батько... — промовила Керол. Її голос лунав нестямно, прорізаючись між уривчастим схлипуванням так, наче це вона, а не Гарпер, щойно подолала півмилі засніженим схилом. — Це мій батько. Я молилася, *молилася*, щоб ти повернулася, і ось ти тут. Скажи, що врятуєш його, ти мусиш це *сказати*.

— Я зроблю все можливе, — пообіцяла Гарпер, взявши Керол під лікоть та розвертаючи до лазарету. — Що сталося?

— Він плаче кров'ю, — сказала Керол. — І говорить до Бога. Коли я полишила його, він саме просив Господа простити людині, яка його вбила.

14

У палаті було забагато людей. Керол та Гарпер протиснулися крізь натовп, серед якого, зокрема, були Еллі, дівчата Нейборс, Майкл та ще кілька Пильнувальників. Дехто з-поміж них тримався за руки. Майк роздягнувся до пояса, червона пляма — з крові та поту — блищала в нього на грудях. Похиливши голову й заплющивши очі, він ворушив вустами у мовчазній молитві, схожий на дитя ери Водолія, що шукає просвітлення в парильні. Одна дівчина сиділа на підлозі, обхопивши руками коліна й притискаючи їх до себе, та безпомічно схлипувала.

Столи й раковина були захаращені численними свічками, проте кімната все одно здавалася ледь освітленою. На одному з табірних ліжок витягнувся Том Сторі. У довколишньому присмерку його легко можна було сплутати з покинутим на простирадлах пальтом. В узголів'ї розкладачки стояв Дон Льюїстон.

— Юнацтво, — промовила Гарпер так, наче була на цілі десятиліття старша від Еллі та Майкла, а не двадцятишестирічною дівчиною, котра сама заледве чотири роки тому закінчила навчання. — Дякую. Дякую за все, що ви зробили.

Вона й гадки не мала, чи вони хоч щось узагалі зробили, проте це не мало значення. Легше буде скерувати їх звідси, якщо вони відчуватимуть, що їхній важливий внесок було оцінено по заслугі, що їхній внесок був напрочуд вагомим. — Я мушу попросити усіх вас полишити приміщення. Нам потрібен простір і тиша в цій кімнаті.

Еллі плакала. Щоки вкривав рум'янець, а на обличчі досі шаріли смужки від сліз. Маска Капітана Америки, брудна й пошарпана, звисала в неї з шиї. У відповідь на слова Гарпер вона коротко й злякано кивнула, стиснувши Майклові руку. Удвох вони стали спрямовувати людей у чекальню, не проронивши ні слова.

Гарпер спинила Майкла за плече і відвела вбік. Вона стиснено заговорила до нього:

— Керол теж забери. Прошу. Скажи, що хочеш поспівати з нею. Скажи, що Нік засмучений і йому потрібна тітка. Будь-що вигадай, тільки *забери її з цієї кімнати*. Їй тут не місце.

Майкл ворухнув головою у ледь помітному жесті згоди, а тоді прогукав:

— Міс Керол, ви доєднаєтеся з нами до співу? Допоможете заспівати для Отця Сторі?

— Ні, — відказала Керол. — Моє місце зараз поряд з батьком. Я потрібна йому. Хочу, аби він знав, що я поруч.

— Знатиме, — сказав Майкл. — Ми співатимемо разом і покличемо його до нас у Блискіт. Якщо хочете, щоб він відчув вашу близькість, то це найкращий спосіб. Якщо прикличете його у Блискоті, він знатиме, що ви з ним, і тоді не боятиметься й не відчуватиме болю. По той бік жодного болю. Це єдине, чим ми зараз можемо зарадити.

Уся на нервах, Керол здригалася. Гарпер подумалося, чи в тої часом не шок.

— Так. Так, Майкл, гадаю, ти правий. Гадаю...

Отець Сторі гукнув до них добродушним, але стомленим голосом, — так, наче він вже довгий час із ними балакав, і в горлі у нього пересохло.

— О, Керол! Коли ти співаєш, я сповнююся такої любові до тебе, що моє серце ладне луснути, — він зайшовся саркастичним, зовсім том-сторівським сміхом. — Після тієї останньої пісні моє серце репнуло, мов те вікно! Але воно і добре! Крізь брудне скло годі щось углядіти.

Керол стояла, завмерши й втупившись у нього. На обличчі застиг сповнений болю й сум'яття вираз, наче хтось устроїв у неї ножа.

Дон Льюїстон обхопив долонями голову Отця Сторі, прикладаючи йому до рани марлевий тампон. Сорочка Майкла лежала зібгана на подушці, набухаючи від крові.

Очі Отця Сторі були широко розплющені й дивилися врізнобіч. Одне око дивилося вниз і ліворуч, інше потупилося на носки його черевиків. Він усміхався з якоюсь в'їдливою хитрістю.

— Сонми молитов щохвилино й повсюдно, а що чути у відповідь від Господа? Нічого! Бо мовчання ніколи не бреше. Мовчання — остання з Божих переваг. Мовчання — то найчистіша форма злагоді. Раджу кожному спробувати. Ліпше покладіть до рота камінець замість брехні. Кругляк замість плитки. Ховайте брехунів і нечестивих під камінням, допоки вони не змовкнуть навіки. Чимбільш кладіть, алілуя! — він зробив ще один маленький ковток повітря і прошепотів: — Диявол на волі. Цієї ночі я стрів його. Бачив, як той виринув з диму. Тоді моя голова ввалилася й нині повна каменюччя. Чимбільш кладіть, амінь! Краще стережися, Керол. Цей табір належить дияволу, а не тобі. І він не самотою ходить. Його прислужники численні.

Керол витріщалася на батька, сповнена жаху. Отець Сторі обливав губи.

— Я сам накликав це лихо. Вважав слабкість за доброту й розводив брехні, коли треба було тримати камінь у роті. Зробив найгірше, на що тільки здатен батько. Мав улюбленицю. Мені так шкода, Керол. Будь ласка, пробач мені. Я завжди більше любив Сару. Тому буде слушно, якщо я відправлюся тепер до неї. Дай мені ще один камінець. Чимбільш кладіть. Я досить наговорив, амінь.

Він зробив довгий, дрімливий видих і змовк.

Гарпер перехопила погляд Керол.

— Це не щиро було. Він страждає від субдуральної гематоми. Верзе нісенітницю, і все через тиск на мозок.

Керол озирнулася до неї, окинувши відчуженим поглядом, наче вони ніколи раніше не бачилися.

— Це не нісенітниця. Це одкровення! Він робить те, що робив завжди. Вказує нам шлях, — Керол, не обертаючись, навпомацки простягнула руку і вхопила Майкла за долоню. Вона стисла йому

пальці. — Ми заспіваємо. Заспіваємо й покличемо його до Блискоту. Надамо все потрібне світло, щоб він відшукав свій шлях назад. І якщо йому не вийде повернутися до нас — якщо він мусить піти... — її голос затнувся. Вона закашляла, від чого її плечі судомно здригалися, а тоді провадила: — ...якщо він мусить піти, то наша пісня направить його й подарує втіху.

— Так, — промовила Гарпер. — Гадаю, це слухна думка. Йдіть і заспівайте йому. Він потребує вашої сили. І заспівайте для мене, бо мені ваша сила потрібна також. Я спробую допомогти йому, але мені страшно. Це була б неоціненна підтримка, якби ви піднесли свої голоси задля нас обох.

Керол востаннє зміряла її зачудованим поглядом, а тоді зіпнулася навшпиньки й поцілувала в щоку. Певно, то був останній прояв доброти, який вона виказала Гарпер. Вже за якусь мить Керол проскочила крізь завісу, повівши за собою решту.

Дон Льюїстон теж було намірявся йти, розкочуючи рукава сорочки, аби їх застібнути.

— Не ви, Доне, — заговорила до нього Гарпер. — Залиштеся. Ви мені потрібні.

Вона обійшла розкладачку, ставши на місце Дона Льюїстона за головою Отця Сторі. Гарпер обережно припідняла обома руками голову Отця. Його сріблясте волосся все просякло кров'ю. Вона відчувала те місце позаду правого вуха, куди йому було завдано удару, теплу вологу гулю й інше місце, трохи вище, куди, певно, припав другий удар.

— Як усе трапалося? — запитала вона.

— Гадки не маю, — відповів Дон. — Мені повністю так і не розповіли. Майкі дотягнув старого до табору. Знайшов його, бляха, напівмертвим у лісі. Припускаю, то хтось із тюряжних. Така в таборі поголошка. Бен уже взявся за них.

Взявся? Що це ще значило? Не важливо. Не зараз.

— І Отець Сторі нічого не зміг сказати про те, що сталося?

— Нічого путнього. Сказав, що то присуд. Що то його кара за те, що захищав нечестивих.

— То все тиск на мозок. Він сам не розуміє, що говорить.

— Та я допетрав.

Гарпер оглянула його зіниці, нюхнула губи і вловила цілком очікуваний запах блювотиння. Вона подумала про те, що їй слід зробити, і собі відчула, як підкотила нудота. Не через думку про сам процес — вона вже й пригадати не могла, коли її востаннє млоїло від вигляду крові, — а через страх припуститися помилки.

Вона чула, як у почекальні почали розспівуватися; Пильнувальники музикали гуртом, намагаючись запопасти спільну ноту.

— Мені потрібна бритва, щоб поголити волосся. Тут, здаду, — промовила Гарпер.

— Агась. Я його дістану, — відказав Дон і ступив у бік дверей.

— Доне?

— Агась?

— Дриль роздобути зможете? Може, в столярні? В ідеалі, звісно, було би знайти електродриль, але сумніваюся, що ви десь дістанете бодай трохи заряджений. Зійде й такий, що треба вертіти вручну.

Дон перевів погляд з неї на Тома Сторі — його біляве волосся, запінене багрянцем, — а тоді назад.

— Ох, Господи. Ще щось?

— Тільки гарячу воду, щоби стерилізувати свердло дреля. Дякую.

Коли він не відповів, вона підвела погляд, наміряючись сказати йому, що більше нічого не потрібно, та його і сліду не стало.

У сусідній кімнаті залунав спів.

15

Гарпер охайно витерла Отцю Сторі обличчя холодним вологим кухонним рушником, зчищаючи сажу й кров. Під шаром бруду їй відкрилося худе, з вовчими рисами, лице. Час від часу з його лівого ока скочувалася кривава сльоза. Вона цівкою стікала йому до вуха, тож Гарпер щораз доводилося витирати його наново.

Здавалося, він уважно дослухається до голосів у сусідній кімнаті. Вони співали ту ж пісню, що й тієї ночі, коли Гарпер прибула до табору. Співали, що всі вони одна кровинка, що всі вони — одне життя. Щодо себе Гарпер була певна, що до Блискоту її не затягне — вона просто не могла собі дозволити поринути в ту мерехтливу яскравість, де все було легшим та кращим. Її місце було тут, біля вмираючої людини. Втім, вона загадалася, що стане, якщо Отець Сторі

не попрямує туди: відтак помочі з того для неї не буде жодної і нічим буде замінити брак заспокійливого та плазми.

Темні закарлючки драконячої луски, що завитками вкривали його стару й обвислу шкіру, далі лишалися холодними.

— Бог — то гарна оповідка, — зненацька промовив він до неї. — Мені вона до вподоби, а ще та, де літаючий пень та Венді. Ми її разом читали, Сара, коли ти ще мала була.

В уяві Гарпер зринуло безтурботне, прекрасне обличчя, зіткане з язиків полум'я. Вона стисла його руку.

— Я не Сара, Отче Сторі, — промовила вона. — Я друг, сестра Вілловз.

— Добре. Сестро Вілловз, маю до вас особисту медичну балачку. Боюся, дехто грав нами, як тим укулеле. Хтось виспівував нові слова до старих пісень. Важливо діяти негайно ж. Цих заощаджень не стане.

— Спершу потурбуємося про вашу голову, — відказала Гарпер. — А тоді вже займемося злодійкою.

— Я б не поклав злодія до рота, бо він би поцупив мої мізки, — мовив він. — Та й хай там що, а каміння смакує ліпше. Гадаю, я об щось гепнувся головою і завалив собі тіль. Ти її приладнаєш на місце, чи вона вже десь чкурнула?

— Усе, що мені потрібно, — це голка й нитка, і будете в нас як новенький.

— Головне, щоб глузд був ціленький, — відказав він. — Доживаю я кінця, старенький. А знаєте, моя маленька Сара теж була жахливою злодюжкою. Цупила в мене — цупила в усіх нас. Навіть у Пожежника. Бідолашний Джон Руквуд. Він намагався її не вбити. Гадаю, тепер спробує не вбити вас. Він, певно, закохався у вас. Та ще халепа. З вогню та в Пожежника.

— Ну звісно, він намагався її не вбити, Отче Сторі. Він її *не вбивав*. Я чула, що його навіть на острові не було, коли Сара...

— Йой! Ні. Певно, що ні. Він був невинним споглядачем. Як і Нік. За хлопцем провини нема. Вони обидва стали її поплічниками мимоволі. Чого не могла отримати від одного, вона діставала від іншого. То була дуже приспішна жінка. Я знаю, що Джон звинувачує себе, та дарма. Його кремують за злочин, якого він не коїв. Померла молода, і сліз ріка текла. Та й не те, щоб вони були одружені. Вони б ніколи не побралися. Усі пожежники, зрештою, віддаються попелу.

Чули колись ту стару лічилку для «класиків»? «Джон та Сара, у куренику сидять, помаленьку Г-О-Р-Я-Т-Ь», — він зупинився, а тоді лівим оком впився в щось у неї над плечем. — Онде моя тінь! Хутко! Пристьобайте її назад.

Вона озирнулася. Темна постать вперлася головою в інший бік зеленої занавіски між палатою та почекальною. Крізь неї виринув Дон Льюїстон, тримаючи сталеве відерце з водою в одній руці та паперовий пакет в іншій.

— Не повірите нашій лядській удачі, — сказав Дон. — Я налив драний електродриль, ще й з цілісінькою батареєю. Один старий скнара притяг його до табору цього тижня, тримав у пікапі. Свердло вже в гарячу воду занурив.

— Як щодо бритви? Ножиць?

— Агась.

— Добре. Ходи-но сюди. Отче Сторі? Томе?

— Мис вислівз? — відгукнувся Том Сторі.

— Томе, я саме збираюся зробити вам невеличку стрижку. Потерпіть, будь ласка.

— Попить пивасика? Я той-во, не вельми пивака, таш по пивасику буду. Суше душе.

— Розумієте, шо він белькоче? — запитав Дон Льюїстон.

— Доне, більшу частину часу я ледве розумію, що *ви* белькочете. Підійміть йому голову.

У сусідній кімнаті пісня скінчилася на останній високій ноті, повній гармонії. Керол щось бурмотіла своїй маленькій уважній пастві. Вона зі своїми вірянами вже глибоко поринула у Блискіт, випромінюючи вдосталь світла, щоб забарвити зелену занавіску в проході у променистий лаймовий відтінок.

Дон тримав голову Отця Сторі своїми покорченими пальцями, поки Гарпер обрізала жмутки закривавленого волосся з того місця за вухом, куди його вдарили. Шкіра під чуприною була багрянисто-чорною, наче баклажан.

У почекальні знов здійнялися голоси. Тепер уже «The Beatles». Зринало сонечко, довга холодна зима добігала кінця^[73]. Отець Сторі напружився й почав здригати п'ятами.

— У нього епілептичний напад.

— Він вдавиця своїм же язиком, — промовив Дон Льюїстон.

— Анатомічно неможливо.

— Ми його втрачаємо.

«Так», — подумала Гарпер. Якщо це ще й не були передсмертні конвульсії, то чекати лишалося недовго. З кутика рота Отця пішла піна. Його ліва рука вхопилася за простирадла, відпустила, а тоді вхопилася знову. Правицею він не міг робити нічого. За праве зап'ястя його тримала Гарпер, контролюючи нестійкий, шалений пульс.

Пісня в суміжній кімнаті піднялася до високої, мелодійної досконалої ноти, й очі Отця Сторі широко розплющилися: замість зіниць світилися кільця золотавого світла.

Його спина вигнулася на матраці, лише голова та п'яти торкалися його, а тоді він розслабився й повалився на простирадла. Серцебиття почало уповільнюватися. В його драконячій лусці пульсували завитки тьмяного червоного світла, блякли, а тоді спалахували знову.

Кутики його губ злегка здійнялися. Здавалося, він майже усміхається, а тоді його повіки стулилися.

— Вирубавсь, — промовив Дон. — Йсусе, таки допомгло. Пісня протягла його крізь найгірше.

— Так. Гадаю, що так. Доне, встроміть, будь ласка, свердло.

— Ми таки це зробимо?

— У нього майже не залишилося сил. Якщо не зараз, наступного шансу потім вже не буде.

Вони зголила решту волосся з потилиці Отця Сторі, відкриваючи уражену плоть. Зайві роздуми лише погіршували справу. Кепсько було міркувати, чи не краще буде вбити його, або, може, позбавити страждань лоботомією, просвердливши достатньо глибоко, щоб аж шматочки мозку порснули.

Дон занурив руку у гарячу воду, майже окріп, навіть оком не змигнувши, — Гарпер подумала, що ті руки, мабуть, десь такі ж чутливі, як пара брезентових рукавиць, — і дістав звідти змочене свердло.

Він приладнав його до електродриля «Блек & Декер», прямисінько з «Хоум депо», і перевірів, клацнувши вмикачем^[74]. Дриль вмить ожив, і його пронизливе дзижчання відразу навіяло Гарпер думки про міксер та цукрову глазур.

Дон поглянув на зчорнілий синець в Отця Сторі на голові й глитнув.

— Ви ж не станете просити... — почав був він, умить затнувшись, і знову глитнув. — Не знати, скільки я рибин порішив, випатрав та облущив, але... людину — *Томмі* — не певен, що зможу...

— Ні. Я не проситиму вас про таке. Краще це буду я, містере Льюїстон.

— ‘Тож. Ви то вже робили.

Судячи з його тону, то було не зовсім питання, і їй здалося, що відповіді на нього він не потребує. Вона простягнула руку по дріль. Свердло парувало.

— Мені потрібно, щоб ви тримали його за голову. Вона ні на йоту не має рухатися, поки я оперуватиму, містере Льюїстон, — промовила Гарпер холодним командним тоном, у якому годі було впізнати її голос.

— Агась.

Своїми павучими пальцями він обхопив голову Отця Сторі, підіймаючи її з подушки.

Вона оглянула дріль, знайшла шкалу, яка керувала налаштуванням потужності, і наставила перемикач на найбільшу можливу позицію. Гарпер клацнула вмикач, пробно запустивши дріль. І перелякалася, коли свердло почало швидко розкручуватися, перетворившись на розмиту хромову пляму, а рука стала здригатися від вібрації.

— Курва, аби тіко нормальне освітлення було, — промовив Дон.

— Курва, аби тіко лікар нормальний був, — відказала вона, схилившись і приставивши кінчик дреля за два дюйми до правого вуха Отця Сторі, де синець виглядав найпаскудніше.

Вона затисла вмикач.

Свердло вмить зжувало тонкий шар шкіри, перетворивши його на подобу пластівців запареної вівсянки. Кістка задиміла й залунав тонкий писк, поки дріль проходив крізь неї. Гарпер притискала свердло поволі, рішуче. Піт виступив на її обличчі, проте Дон був зайнятий, тримаючи голову Отця, й вона не могла попросити його витерти їй чоло. Краплинка поту впала на вію і, коли Гарпер кліпнула, око почало пекти.

Кров ринула з діри в черепі й заструменіла по борознах свердла. В уяві Гарпер майнула гидка картина: дитина сьорбає червоний «Кул-Ейд» крізь «крейзі-соломинку»^[75].

— Краще, Гарпер. Дякую вам, — промовив Отець Сторі, не розплющуючи очей.

А потім змовк і наступні кілька місяців не зронив ані слова.

Книга 4

Мальборо-Мен

1

Зі щоденника Гарольда Кросса:

18 червня

ДІВКИ В ТАБОРІ — ЗБИГОВИСЬКО СУЧОК-ЛЕСБУХ, І ЯКБИ ВОНИ ВСІ ЗАВТРА ЗГОРІЛИ, Я Б І ДИМКОМ НЕ ПЕРДНУВ.

ЗІ СФ ЧУТИ, ЩО В НИХ ТАМ 2500 ВЦІЛЛИХ ЗАРАЖЕНИХ, ЇХ ТРИМАЮТЬ У ПРЕЗИДІО І НІХТО НЕ СПАЛАХУЄ^[76]. НАХЕР ЦЕ ПІВНО. ЗАВТРА, ПІД ЧАС СЛУЖБИ, Я ЗБИРАЮСЯ ЗРОБИТИ ОГОЛОШЕННЯ. ХТОСЬ ЖЕ МАЄ СКАЗАТИ ЦИМ ПРОФАНАМ, ЩО НЕ КОНЧЕ БИТИ ПОКЛОНИ У СВЯТІЙ ЦЕРКВІ НЕЗАЙМАНОВОГО ЛОБКОВОГО ВОЛОССЯ КЕРОЛ СТОРІ, АБИ ВИЖИТИ. ВИДІЛЕННЯ ОКСИТОЦИНУ, ЗА БУДЬ-ЯКИХ УМОВ, ПОВІДОМЛЯЄ ЛУСЦІ, ЩО ВОНА ЗНАЙШЛА БЕЗПЕЧНОГО ХАЗЯЇНА^[77].

ЯКЩО ЩЕ ХОЧ РАЗ ДОВЕДЕТЬСЯ СЛУХАТИ «ДУХ, ЩО НА НЕБІ» ЧИ «ГОЛЛІ-ГОУЛІ»^[78], ТО Я БЛЮВАНУ. З ТИМ САМИМ УСПІХОМ МОЖНА ВТАМУВАТИ СПОРУ, СТАВШИ В КОЛО Ї ГУРТОМ ПОДРОЧИВШИ. ВЕЛИЧЕЗНА ОБЩИННА КОЛОДРОЧКА, А МАЛЕНЬКА ГАРНЕНЬКА РУЦЯ КЕРОЛ У МЕНЕ НА ПРУТНІ. ЇЇ ТАТКО МОЖЕ ПОТЕРЕБИТИ ЇЇ, ПОКИ ВОНА ТЕРЕБИТИМЕ МЕНІ. ЗРЕШТОЮ, ЇЇ ТІЛЬКИ ЦЬОГО Ї КОРТИТЬ.

ЖОДНОГО ВІРША ЗА ЦЕЙ ЧАС НЕ НАПИСАВ. НЕНАВИДЖУ ЦЕ МІСЦЕ.

Гарпер прочитала лише одну сторінку в нотатнику Гарольда, вибрану навмання, а деякі інші вирішила прогортати. Вона натрапила на карлючки, з малюнками цицьок та лобкових хащ, а тоді побачила виведені великими чорними друкованими літерами слова: «КУРВИ ШЛЬОНДРИ СУКИ». Гарпер не була знайома з Гарольдом Кроссом, але їй здалося, що вона досить-таки добре його розуміє. На думку спало, що збірка його поезій гарно би пасувала до примірника «Плуга спустошення».

Гарпер перегорнула сторінки назад до запису від 18 червня, затримавши погляд на єдиному реченні: «ВИДІЛЕННЯ ОКСИТОЦИНУ, ЗА БУДЬ-ЯКИХ УМОВ, ПОВІДОМЛЯЄ ЛУСЦІ, ЩО ВОНА ЗНАЙШЛА БЕЗПЕЧНОГО ХАЗЯЇНА». Вона згорнула нотатник, лягнула ним по стегну й поклала до однієї з шухлядок... але за якусь мить витягла знову.

Підвісну стелю було зроблено з великих білих квадратів ДСП. Щоб дістати до них, їй довелося вилізти на стілець. Гарпер припідняла одну з панелей і запхнула нотатник у отвір. Не така вигадлива схованка, як анатомічна модель людської голови, але на перший час зійде.

Вона не знала напевне, від кого саме його ховає. Можливо все тому, що сам Гарольд його ховав, а отже, він гадав, що хтось може відібрати нотатник, якщо випаде така нагода.

Відставляючи стілець на місце, вона помітила на суглобах пальців кров, яка плямами вкривала їй праву долоню. Кров Тома Сторі. Гарпер змила її під крижаною водою, спостерігаючи, як рожеві цівки стікають у раковину, потрапляючи струмочками до водостоку.

Отець Сторі спочивав, лежачи на спині; верхня частина його голови була обв'язана шапочною з чистої білої марлі. Згори, крізь запилені вікна, просочувалися білуваті сонячні промені. Як і сам Отець Сторі, денне світло, здавалося, було стомленим і ледь присутнім. Втім, простирадло було підтягнуте йому до підборіддя, а не вкривало обличчя. Цю ніч він витримав. То була неабияка перемога.

Від втоми Гарпер паморочилося в голові, але дитя все одно не дало б їй заснути. Дитя було голодним. Йому хотілося глибоку, теплу,

маслянисту миску «Пшеничних вершків»^[79], залиту кленовим сиропом. Спершу їжа, тоді вже сон.

Коли вона йшла по снігу, крокуючи стежкою, викладеною з хитких соснових дощок, крізь туман, що здіймався аж до колін, то силкувалася пригадати все, що знала про окситоцин. Він також відомий як «гормон обіймів»^[80], бо виробляється, зокрема, коли мати пригортає своє дитя, — як у тілі матері, так і в тілі дитини. Гарпер згадувала, як продиралася скрізь задимлену дренажну трубу і співала немовляті, якого ще й не бачила, але яке примудрилося вгамувати луску.

Мозок запускає порцію окситоцину, коли вас обіймають, коли вам аплодують чи коли ви співаєте з кимось разом у повній злагоді й отримуєте від цього втіху. Сильні переживання в товаристві інших людей сприяють його виробленню, як ніщо інше. Також дозу можна отримати від приємного враження, нишпорячи Фейсбуком або Твіттером. Коли купа людей поширюють ваш твіт чи вподобають знімок, то мимохіть запускають у ваше тіло чергову ін'єкцію окситоцину. Чом би його тоді не називати соціально-мережовим гормоном? Все одно краще, ніж «гормон обіймів», тому що... тому що...

Вона ніяк не могла згадати. Було ще щось стосовно окситоцину, щось вагоме, та збігло вже чимало часу відтоді, як вона про це читала. Втім, варто було їй заплющити очі, як перед внутрішнім зором чомусь поставала та сама картина: солдати в пустельному камуфляжі та військових чоботах, що тримають гвинтівки M16. Чого б це? Чому думки про окситоцин навіювали їй уяві хрести, що палахкотять у міссісіпський ночі?

Кафетерій було замкнено ззовні, а вікна були забиті фанерою. Здавалося, що цей заклад зачинений на зиму. Втім, Гарпер достатньо допомагала поратися на кухні, щоб знати, де ховають ключі — їх вішають на гвіздок під сходами.

Вона занурилася у простору й запилену напівтемряву приміщення. Перевернуті стільці та лавки громадилися на столах. Кухня виглядала похмуро: усе було сховано й прибрано.

Гарпер знайшла в духовці тацю з булочками, вкриту харчовою плівкою. З шафки дістала цеберко арахісового масла й саме перетинала кімнату, аби взяти кухонний ніж, коли ледь не втрапила у відчинений

люк до льоху. Похилі дерев'яні сходи вели униз, в темряву, від якої віяло землею та гризунами.

Насуплено вдивляючись у відкритий отвір, вона почула, як хтось внизу вилаявся, тоді долинув глухий стук, наче хтось впустив мішок борошна. Застогнав чоловік. Гарпер запхнула булочку до рота й почала спускатися.

Підвал був захаращений дешевими металевими стелажками, пластиковими каністрами олії та мішками борошна, щільно накладеними зверху. В одну стіну було вбудовано велику морозильну камеру, товсті металеві двері якої були на півфута прочинені, і зсередини лилося світло. Вона гукнула: «Агов», — проте з ротом, повним хлібних крихт, спромоглася лише на нерозбірливе крехтання. Гарпер підкралася до масивних дверей і просунула досередини голову.

Тюряжники стояли навшпиньках навпроти дальньої стіни, обидва скуті наручниками, ланцюг яких було перекинуто через трубу, що стирчала на висоті семи футів над підлогою. З задертими догори руками обидва мали вигляд школярів, що намагаються привернути увагу вчителя.

Одного з в'язнів — здорованя з химерними жовтими очима — їй вже довелося зустріти, а ось іншого вона бачила вперше. Другому чоловікові могло бути як тридцять років, так і всі п'ятдесят — стрункий та незграбно збитий, він мав високе чоло, яке навіювало думки про чудовисько Франкенштайна, та коротко стрижену чуприну чорного волосся, де-не-де помережану сивими волосинами. На обох чоловіках були товсті вовняні шкарпетки та комбінезони кольору шкільного автобуса.

Здоровань, якого Гарпер зустріла попередньої ночі, вишкірився, показуючи рожеві зуби. Його верхню губу розтинала гідка рана, з якої досі юшила кров. У кімнаті повис їдкий сморід зіпсутого м'яса. Вицвілі калюжі згуслої крові вкривали бетонну підлогу, над якою звисали іржаві ланцюги — ті, що ними колись підвішували яловичі туші.

Бен Патчетт сидів на стільці з високою спинкою, затиснувши голову поміж колін. Здавалося, він намагається перебороти напад нудоти. На долівці, біля зібганого кухонного рушника, стояла лампа на батарейках.

— Що тут відбувається? — запитала Гарпер.

Бен підвів погляд, витріщившись так, наче бачив її вперше.

— Що ти тут робиш? Тобі слід бути в ліжку, під ковдрою.

— Але я тут, — на власний подив, її голос прозвучав холодно й відчужено. До друзів вона так не зверталася ніколи, приборігала цей тон для діставучих пацієнтів. — Ці люди страждають від переохолодження. Підвісити їх до труби, як на мене, — такий собі курс лікування.

— Ой, Гарп. Гарпер, ти й гадки не маєш... *цей* тип. Цей ось тип... — промовив Бен, тицяючи пістолетом. Спершу Гарпер навіть не помітила, що він його тримав.

— *Я?* — промовив в'язень із закривавленим ротом. — А, звісно, я. Мо', вже й душу вилити, чом ні. Мені остогидло звисати з цієї сраної труби, поки гівняр тут волає на мене. Тож я піддався своєму лютому норову і спробував напасти обличчям на його пістолет. Шкода, що ти нам завадила. Я саме збирався атакувати його чобіт своїми яйцями.

Бен впився у нього лютим поглядом.

— То було аніщо інше, як самозахист, — він звів погляд до Гарпер. — Він повалив мене на землю. Ще намагався мені голову розчавити.

— Самозахист, та? Саме тому ти притяг сюди повний рушник каміння? Очікував, що доведеться боронитися ним, бо ж того твого тридцять восьмого не стане, та? — промовив закривавлений чоловік.

Бен зашарівся. Гарпер ще ніколи не бачила, щоб дорослий чоловік так червонів.

Вона присіла на одне коліно й загнула куточок рушника. Той був повен білого каміння. Гарпер підвела погляд, та Бен відвів очі убік. Тоді вона придивилася до чоловіка з розбитим ротом.

— Як вас звати?

— Маццучеллі. Марк Маццучеллі. Більшість хлопців кличе мене Мацц. Дамочко, без образ, та якби я знав, що оце ви мали на увазі, коли обіцяли нас порятувати, то я б вам сказав «дякую, обійдуся». Мені й там було нормально конати.

— Мені шкода. Нічого з цього не повинно було трапитися.

— Отут ти права, Гарпер, — сказав Бен. — Починаючи з тієї миті, як цей добродій вирішив розбити голову Отцю Сторі й дати драла. Кілька хлопців бачили, як він, увесь в крові, намагався викрасти одне з наших авто.

— *Запечена* кров. Господи, то була *запечена* кров. Ніхто не розуміє, що то була запечена кров. Та й на біса мені було на того вашого Отця нападати? Чувак мені життя врятував. Що мені з його вбивства?

— *Його чоботи*, — відрізав Бен. — Ті, які ти на себе вчепив, коли тебе зловили за втечею. Його чоботи і пальто.

Скривдженими, благальними очима Мацц поглянув на Гарпер.

— Цей чолов'яга, цей ваш Отець, *дав* мені свої чоботи, коли побачив, що я без взуття. Як і пальто. Дав, бо я нічо' ногами не відчував через мороз. Ви б такій людині відплатили каменем у голову? Слухайте, я казав цьому чуваку, розповідав. Святий Отець та я повернулися раніше за інші два човни. До мене він поставився дуже чуйно. Дав чоботи й пальто, бо бачив, що я ніяк не перестаю дрижати. Коли ми дісталися берега, він повів мене до лісу. Ми пройшли, можливо, кількасот футів. Тоді він тицьнув на церковну дзвіницю й сказав, що як не сходити зі стежки, то за хвилину чи дві я вийду до каплиці, а там будуть люди, які мені допоможуть. Сказав, що хоче повернутися й переконатися, що всі дісталися берега. Я пропонував повернути йому чоботи, а він відмовив. І... гаразд. Слухайте. Я вас нікого не знаю. Я побачив каплицю, а ще побачив «Б'юїк» у доброму стані, який стояв собі позаду неї, і подумав собі: «Курва, може, податися кудись туди, де я маю знайомих?» Нічого такого. Я гадки не мав, що авто комусь належить.

— Само собою. Не знав, що авто комусь належить. А в світі ж повно вільних машин. Їх як ромашок на узбіччі, — промовив Бен.

— Світ таки повен вільних машин, тепер уже так, — відказав Мацц. — Враховуючи, що людина поступається правом власності на колеса, коли нахрін у вогні згорає. В одному цьому штаті, певно, тисячі машин, які нікому ніколи не стануть потрібні.

Гарпер зробила крок до в'язнів. Бен простягнув руку і ухопив її за зап'ястя.

— Ні. Не підходь до нього. Стань позаду мене. Цей тип...

— Потребує медичної допомоги. Будьте такі ласкаві, містере Патчетт, відпустіть руку.

Він ледве не здригнувся, почувши таке офіційне звертання. Чи, може, її тон: холодний, терплячий, проте безсторонній і спокійно-командний. Бен відпустив її руку. Якщо на його обличчі й читався неприємний подив, то від розуміння, що водночас він втратив будь-

який контроль над ситуацією. З Гарпер він сперечатися ще міг, але не з сестрою Вілловз.

Він поглянув повз неї на арештантів.

— Зачепите її — хоч хтось із вас — тоді вже в хід піде не *руків'я* пістолета, затямили?

Гарпер підійшла досить близько до Мацца, щоб відчути його віддих: металевий запах свіжої крові. Вона нахилилася, щоб оглянути його зарожевілі зуби.

— Шви не знадобляться, — промовила вона. — Та варто було би прикласти до рота холодний компрес. Як ваші ноги?

— Троха так давненько їх не відчуваю. Гілберту гірше. Гіл ледве стоїть, — він змахнув головою у бік іншого в'язня, який ще жодного слова не зронив. — І руки... наручники... кров не циркулює.

— Просто зараз і знімемо, правда, містере Патчетт?

— Ні. Вони зостануться.

— Якщо вважаєте, що це вкрай необхідно, то можна прикувати їх до чогось іншого, але отак, у незручній позі, їх залишати не можна. Досить уже. Хоч би що вони там, по-вашому, зробили, наруги це не виправдовує.

— Я вам розкажу про наругу! — викрикнув Мацц. — Тримати нас підвішеними — то ще квіточки! Слід вам почути, як мені писка розтовкли. Бачте, я стерплю бути підвішеним за руку, коли плече так і видирає з суглоба, без їжі, без питва і без відпочинку. От що мене справді харить, то це коли наче посрати підпирає. А цей-от каже мені, що з радістю підсобить, тільки-но я почну відповідати йому те, що він хоче почути. Каже, щоб ліпше я вже почав говорити щось путнє. Не хотів його засмучувати, тож харкнув йому в жирну копівську пику. Тоді він мені і втулив. І зарядив би знову, якби я не вгатив коліном йому в черево й не повалив на землю, що лише доводить, що я можу йому надерти гепу навіть з прикутою до труби рукою. *Буквально.*

— Може прикусиш язика, поки... — почав був Бен.

— Поки ви знову не влаштуєте закутій людині прочуханки пістолетом, містере Патчетт? — тихо запитала Гарпер.

Бен кинув на Гарпер остовпілий, зніяковілий погляд, наче шестикласник, якого застукали за спогляданням сороміцьких картинок.

— Пилять, — прошепотів він. Очевидно, чоловік не хотів, щоби в'язні його чули, але акустика в кімнаті з металевими стінами

унеможливлювала приватну розмову. — Ну, Гарпер. Годі тобі. Усе було зовсім не так. Я прикував їх там, бо то зручне місце, а не щоб помордувати. Рушник з камінням — щоб як слід їх налякати. А цей хлопака намагався розтрити мені голову, як він це вже втнув з Отцем Сторі. Мені пощастило ухилитися. Повірити не можу, що ти віриш його словам, а не моїм. Я просто переконую себе, що то все гормони.

— Та мені байдуже, хто з вас говорить правду, — промовила Гарпер. Їй довелося докласти зусиль, щоб в голові не бриніла лють. «Гормони». — Мій клопіт суто медичний. Цей чоловік поранений і не може далі так висіти. Спусти його.

— Спущу. Та в нужник він може і в наручниках сходити.

— Мені нормас, — запевнив Мацц. — Якщо тільки обіцяєш дупу підтерти, як закінчу. І ліпше тебе зразу попередити, бро: відчуваю, цього разу буде ріденьким.

— Ви не допомагаєте, — промовила Гарпер.

— Вас зрозумів. Перепрошую, мем, — Мацц потупив погляд, але кутиків його рота торкнулася посмішка.

— А ви? — запитала Гарпер, повернувшись до чоловіка що й досі мовчав. — Гілберте, вам у вбиральню потрібно?

— Ні, мем, вельми вдячний. У мене тут запор. Вже кілька днів як я закупорений.

Після короткої миті тиші Гарпер розреготалася. Ніяк не могла стриматися. Не певна навіть була, що в цьому такого смішного.

— Гілберт. А яке ваше прізвище?

— Клайн, але можете кликати мене Гіл. Туалету не потребую, але за перекус готовий піти на будь-які злодіяння.

— Не хвилюйтеся, — озвалася Рене Гілмонтон. — Ми вас голодом не заморимо, містере Клайн. У злодіяннях потреби немає.

Обернувшись, Гарпер побачила Рене, яка стояла в прочинених дверях морозилки.

— Щоправда, для мене загадка, як ви в такому місці примудрилися зберегти апетит, — провадила вона. — Фу-ух, але ж тут і тхне. Це найліпше, що ми можемо їм запропонувати?

— Господи, — пробурмотів Бен. — Спершу вона, тепер ти. Вибачте, що в клятому «Гілтоні» не було вільних місць для підозрюваного у вбивстві та його поплічника. Та й що ти тут, на Бога,

робиш? Тобі слід спати. Нікому не можна бути надворі вдень. Правила існують не просто так.

— Дівчатам кортіло дізнатися, як там Отець Сторі, а коли я навідалася в лазарет, то Гарпер там не було. Тож я припустила, що, найімовірніше, вона пішла в кафетерій. Я можу чимось допомогти?

— Ні, — відповів Бен.

— Так, — сказала їй Гарпер. — Цьому чоловікові потрібен холодний компрес на обличчя, чашка гарячого чаю та похід у туалет. Хоча, мабуть, не в такій послідовності. Обом слід поспіdatи. І ти права: це загиджене місце не підходить. В лазареті стоїть два вільні ліжка. Нам варто...

— Обговоренню не підлягає, — відрізав Бен. — Вони залишаються тут.

— Обидва? Що ж. Я саме збиралася до цього дійти. Ти сказав, що містер Маццучеллі напав на Отця Сторі. Але я не дуже розумію, чому містер Клайн теж під замком.

— Бо вони заодно, ця парочка. Одного разу вони вже згуртувалися, щоб втекти з місця утримання.

— Але я так розумію, містера Клайна навіть близько не було біля місця нападу на Отця Сторі?

Очі Бена потьмяніли, а погляд став безвиразним.

— Ні. Він був у човні зі мною. Отець Сторі та Маццучеллі прибули до табору першими. Тоді Еллі та Майк. Клайн і я загубилися, блукаючи в імлі. Якийсь час я не міг відшукати бухту. Врешті помітив миготливе світло і попрямував до нього. То була Еллі, сигналіла нам з берега. Вона лишилася на пляжі, щоб упевнитися, що ми знайдемо дорогу, коли Майкл рушив уперед. Ми левдвє встигли затягти каное на берег, коли почули, як Майк кличе на допомогу. Тоді попрямували до того місця... — Гарпер помітила, що Бен почав розповідати історію так, наче його допитував ворожий адвокат. — ...і знайшли там Майкла, який сидів на снігу з Отцем Сторі, а навколо була кров. Майк сказав, що хтось його вбив. Та коли Еллі перевірила його пульс, ми визначили, що він поки ще з нами. Майкл доніс Отця Сторі до табору, де ми зустріли кількох людей, які тримали містера Маццучеллі. Еллі зауважила, що на ньому чоботи й пальто Отця Сторі. По тому становище швидко набуло ворожого характеру. Обом цим чоловікам поталанило, що їх не вколошкали на місці.

— Це все-таки не пояснює, чому з ним поводяться, як із загрозою, — сказала Рене.

— Коли справи стали кепськими, мій товариш погукав на допомогу. Я її надав, — відповів Гілберт.

— Він зламав три пальці на правій руці Френка Пендерграста, — пояснив Бен. — І вдарив Джеймі Клоуз у горло так сильно, що попервах я думав, що він перебив їй трахею. Джеймі, між іншим, дев'ятнадцять, заледве що не дитина.

— Дитина, яка тримала в руках розбиту пляшку, — виправдовуючись, сказав Гілберт.

— Я маю оглянути їх обох, — промовила Гарпер. — А містера Пендерграста мала б обстежити насамперед.

— Він не хотів відволікати тебе від Отця Сторі, — відповів Бен. — Дон його гарненько перев'язав підручними ганчірками.

— Бляха, — вилаялася вона.

Травми, яких Гарпер не могла як слід вилікувати через брак медикаментів, нагромаджувалися: субдуральна гематома, забиття обличчя, переохолодження, вивихи Джона. А ще його побиті ребра та численні зміщення, і от тепер — сильно потрощена рука. Вона мала йод, бинти та «Алка-Зельтцер». Дірку в черепі Отця Сторі Гарп запечатала корком та свічним воском, наче лікар із сімнадцятого століття. Хоча тут, посеред лісу, таки *було* сімнадцяте сторіччя.

— Що б там Клайн вчинив чи не вчинив, давайте дещо прояснимо. Нам усім відомо, хто розбив голову Отцю Сторі. І Клайну це відомо незгірш. Він став на його бік.

— Він став на захист друга, якому загрожувала згряя лінчувальників, — уточнила Рене. — Це цілком зрозуміло.

— Як на мене, йому слід краще обирати собі друзів, — промовив Бен, глянувши на Гілберта Клайна. — Його друзяка мало не вбив людину. Клайн це знав. Він міг залишитись осторонь. Натомість вирішив і собі вдатися до життєво небезпечних порухів. Як маєш що заперечити, Клайне, валяй. Зараз саме час.

— Ні, сер, — промовив Гілберт; тільки дивився він на Рене. — Так усе й було. Мацц — єдина причина, чому я не сконав у тюрязі. І я б нізащо не вибрався з того диму і не дістався каное, якби не він. Я заледве ноги волочив. Він мене на собі тягнув. Тому я вирішив, що мій обов'язок — не стояти осторонь, дивлячись, як його вбиватимуть.

— І ти не думав, що це він розбив голову Отцю Сторі? — запитав Бен.

Клайн подивився на Маццучеллі, а тоді знову на Бена. Обличчя його було спокійним та стриманим.

— Мені навіть на думку не спало, чи це має якесь значення. Я перед ним у боргу.

Дотепер Гарпер турбували лише травми і переохолодження. Вона жодної миті не замислилась над тим, що Марк Маццучеллі справді міг таке скоїти... опустити каменяку Отцю Сторі на голову, й усе заради пари чоботів.

Каменяка.

— А містер Маццучеллі мав при собі знаряддя злочину, коли його схопили за спробою втечі?

— Ні, — відказав Мацц. — Бо все це повна херня. Я ніколи його й не мав.

— Ми не знайшли, чим саме він розбив голову Отцеві, — жорстко відрізав Бен. — Поки що ні. Може, ще й натрапимо.

— Тож у нас є напад без жодних свідків, без знаряддя злочину, і людина, яка стверджує, що не винна, навіть тому як ти, катуючи, підвісив її в незручній позі й зацідив пістолетом.

— Усе було навіть близько не...

Гарпер здійняла руку.

— Ти не перед судом, і я не суддя. Я не маю жодних повноважень ухвалювати бодай якийсь вирок. *Як, власне, і ти.* Наскільки я можу бачити, ти не маєш *жодних* доказів. І поки вони не з'являться, ці чоловіки заслуговують такого ж ставлення, як і будь-хто інший у таборі.

— Та й без будь-яких доказів їхньої провини мені цікаво: скільки ж ти збирався їх тут утримувати і на якій підставі, — підхопила Рене. — Має ж бути якась справедлива процедура. Вони мають право на захист. Право на інші *права*.

— Я би вже й залюбки похезав, — втрутився Мацц, але ніхто його не слухав.

— Не в курсі, чи ти чула, Рене, — почав Бен, — але Конституція згоріла дотла разом з рештою Вашингтона. Люди в цьому таборі були б вельми вдячними, якби і їм не довелося обернутися на попіл, міс АСЗГС^[81].

— До речі, я щороку робила туди внески, — відказала Рене. — Але зараз не про це мова. Я намагаюся викласти думку. Ми маємо не просто вирішити, чи винен цей чоловік у спробі вбивства Отця Сторі. Нам слід встановити, як та *хто* це рішення буде ухвалювати. І, якщо присутнього тут містера Маццучеллі буде визнано винним, нам, як громаді, слід вирішити, як саме з ним вчинити... і як нам потім жити з цим далі. Ось це буде важким завданням.

— От уже не певен, що аж настільки важке. Гадаю, ця громада вже ухвалила рішення. Ти б це знала, якби була там, коли люди почали жбурлятися камінням. Не знаю, чим ти була така зайнята вночі, але пропустила всю забаву.

— Може, я провела ніч, ховаючись у лісі, — відповіла Рене, — і чекаючи нагоди вбити Отця Сторі.

Бен витріщився, розтуливши рота й нахмуривши брови, наче вона загадала йому напрочуд складну загадку. І захитав головою.

— Давай тут без жартиків. Ти й уявити собі не можеш, що Еллі та Керол, разом з тим натовпом, зробили б з тобою, якби подумали... — його голос затих, а тоді він почав знову, з напруженою усмішкою на обличчі. — Річ у тім, Рене, що ти в нас добродійка. З тими своїми чаями, книжечками, оповідками для дітлахів — безневиннішу людину годі уявити. І, як більшість справді добросердих людей, ти й гадки не маєш, на що здатні інші люди.

— Бене, хіба ж ти не розумієш? Я до цього й веду. Ми й *гадки не маємо*, на що здатні інші люди. Ніхто з нас. Хто може впевнено сказати, що Отця Сторі не заскочив зненацька хтось із табору, той, хто бажає йому зла? Звідки тобі знати, чи не маю я причини бажати йому смерті, і чи це не я чигала на нього з каменякою поміж дерев? Це міг бути *будь-хто*, а без певності ми не можемо взяти й публічно стратити людину. Не мали б навіть садовити її під замок на невизначений термін.

— Ось тут ти й помиляєшся, Рене. Твої балачки завели тебе у глухий кут. Бач, наш Марк Маццучеллі, він мав мотив і нагоду. Що й так кепсько. Та ще гірше те, що я навіть помислити не можу, чи є в цілому таборі людина, яка бажала б зла милому старому, який усіх нас прихистив, дав притулок та навчив як захищатися від драконячої луски. Ось наскільки все просто. Мені на думку жодна причина не спадає, навіщо б хтось бажав йому смерті.

Саме в ту мить Гарпер пригадала слова, промовлені до неї Томом Сторі в каное.

«Я вимушений буду спровадити декого, — сказав він тоді. — Людину, яка вчинила... непростимі речі».

— Ох, — зітхнула Гарпер, — здається, я знаю таку причину.

3

Зі щоденника Гарольда Кросса:

19 червня

ГІВНЯРІ. ГИДКІ НЕОСВІЧЕНІ ГІВНЯРІ.

19 червня, пізніше

ОФЦЕР ЛАЙНЮК ЗАБРАВ МІЙ ТЕЛЕФОН. І ПЕРШ НІЖ ВИМКНУТИ, ВІН *ВИДАЛИВ* УСЕ НА НЬОМУ, ПРЯМО У МЕНЕ НА ОЧАХ. КОЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ, КОЖНОГО ЛИСТА, КОЖНУ ПРИМІТКУ.

ВОНИ *НІЧОГО* НЕ ВТЯМИЛИ. НАВІТЬ НЕ *НАМАГАЛИСЯ* ВТЯМИТИ. ТІЛЬКИ-НО Я СКАЗАВ, ЩО ПІДТРИМУВАВ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЛЮДЬМИ ЗЗОВНІ, СПАЛАХНУЛА ІСТЕРИКА. ЯКБИ ЇМ ДАЛИ ФІРМОВИЙ КОКТЕЙЛЬ ДЖИМА ДЖОНСА, ВОНИ Б АЖ БІГОМ ВИШИКУВАЛИСЯ У ЧЕРГУ^[82]. ЗАСПОКОЇВШИСЬ, Я ПОЧАВ МІРКУВАТИ, ЧИ НЕ ВАРТО БУЛО ПЕРЕДБАЧИТИ ПОДІБНЕ.

НАЙБІЛЬШ УНІКАЛЬНОЮ ОСОБЛИВІСТЮ ГРИБКА Є СПОСІБ, В ЯКИЙ ВІН З'ЄДНУЄТЬСЯ З МОЗКОМ. ДОКТОР СОЛЖЕНЦІН З НОВОСИБІРСЬКА ДОВІВ, ЩО СПОРА ЗА СВОЄЮ ПРИРОДОЮ Є ДЕНДРИТНОЮ, А ОТЖЕ — ЦІЛКОМ СУМІСНОЮ З АРХІТЕКТУРОЮ МОЗКУ. ОКСИТОЦИН ПЕРЕДАЄ *DRACO INCENDIA TRYSCHORNYTON* СИГНАЛ, ЩО ВОНА ЗНАЙШЛА БЕЗПЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ. ГРИБОК, СВОЄЮ ЧЕРГОЮ, СТИМУЛЮЄ СТАДНУ ПОВЕДІНКУ, ЩОБ УБЕРЕГТИ ВЛАСНЕ ПРОЦВІТАННЯ. ТЕ САМЕ ГРУПОВЕ МИСЛЕННЯ ДОЗВОЛЯЄ ЗГРАЙЦІ ГОРОБЦІВ ПЕРЕВЕРНУТИ МОНЕТУ. ЛУСКА НАСТІЛЬКИ ПОТУЖНА, ЩО НАВІТЬ ЗДАТНА ТИМЧАСОВО СТИРАТИ ФУНДАМЕНТАЛЬНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО ВЛАСНУ ОСОБИСТІТЬ. ДУМКИ ІНШИХ ЛЮДЕЙ ВИДАЮТЬСЯ ВЛАСНИМИ, ЇХНІ ПОТРЕБИ ВИДАЮТЬСЯ ВАЖЛИВІШИМИ

ТОЩО. МИ ТАКИ НАПРАВДУ ЖИВЕМО В ЧАСИ ЗОМБІ-АПОКАЛІПСИСУ, ОСЬ ТІЛЬКИ *МИ* І Є ТІ ЗОМБІ.

УСЕ ЦЕ МАЄ СЕНС, ВРАХОВУЮЧИ ПРИРОДУ ОКСИТОЦИНУ, ЯКИЙ ДАРУЄ ПОЧУТТЯ РОЗРАДИ ТИМ, ХТО ДОЛУЧАЄТЬСЯ ДО ПЛЕМІННОЇ ПОВЕДІНКИ. Я НЕ Є ЧАСТИНОЮ ЦЬОГО ДУРНУВАТОГО БОГОМОЛЬНОГО ПЛЕМЕНІ, ТОМУ Й ДИМЛЮСЯ ПОВСЯКЧАС І НЕ ОТРИМУЮ ЖОДНИХ ХІМІЧНИХ ПЕРЕВАГ ВІД ЇХНІХ ІДІОТИЧНИХ ЩОДЕННИХ СПІВУЛЬОК. ЦЕ ТАКОЖ ПОЯСНЮЄ, ЧОМУ УСІМ ТАК НЕТЕРПЕЛИВИЛОСЯ ЗДАТИ МОБІЛЬНІ (АГА, МУДОДЗВОН ЇХ *УСІ* ЗАБРАВ, НЕ ЛИШЕ МІЙ). ЛУСКА ЗРОБИЛА ЇХ ЗАЛЕЖНИМИ ВІД СУСПІЛЬНОГО СХВАЛЕННЯ.

КОРТІЛО Б МЕНІ ЗНАТИ, ЯК ВИЙШЛО ТАК, ЩО ПОЖЕЖНИК МОЖЕ КЕРУВАТИ ЛУСКОЮ, А НЕ ВОНА КЕРУЄ НИМ. НІХТО, ОКРІМ НЬОГО, НЕ ТРИМАЄТЬСЯ ОСТОРОНЬ. Я ЛАДЕН *ВБИТИ* ЗА ТЕ, ЩОБ ДІЗНАТИСЯ, ЯК ЙОМУ ВДАЄТЬСЯ ПІДПАЛЮВАТИ ЧАСТИНИ ТІЛА Й НЕ ЗАВДАВАТИ СОБІ ШКОДИ.

ТА Я НЕ ЄДИНИЙ, КОМУ КОРТИТЬ ВЗНАТИ ТЕ, ЩО ВІДОМО ЙОМУ. ТРИ ДНІ ТОМУ Я СПУСКАВСЯ ДО ПЛЯЖУ Й ЧУВ ЇХ ТАМ, У СЕБЕ НА ОСТРОВІ. ЯК ВОНИ ГРИМАЛИ ОДНЕ НА ОДНОГО. ЩО Б ЙОМУ ТАМ НЕ БУЛО ВІДОМО, САРІ СТОРІ ВІН ЦЬОГО НЕ КАЖЕ, І, ОЙ ЖЕ ЛИШЕНЬКО, ЯК ЖЕ ВОНА БІСИТЬСЯ.

ЯКЩО ВОНА ПОРВЕ ЙОМУ ДУПУ, ТО МІСТЕРУ РУКВУДУ БУДУТЬ НЕПЕРЕЛИВКИ. У ЛАЗАРЕТІ СКІНЧИЛИСЯ ЛАТКИ НА СРАКУ. ЯК І ВСЕ ІНШЕ.

Гарпер згорнула нотатник у себе на стегні й визирнула у вікно. У повітрі ширяли пушинки снігу, вагаючись, падати їм додолу чи здійнятися у небо. Табір був сніговою кулею, а якась дитина-Бог задля забави запустила туди гадюку.

Вона уже чверть години як прокинулася, та все одно не могла впевнено сказати, ранок надворі чи день. Розсіяне тьмяне світло, здавалося, проступало крізь велетенську ковдру, якою огорнули світ. Вона сиділа скраєчку на розкладачці Отця Сторі. Том раз у раз раптово й перелякано ковтав повітря, наче щойно натрапив на щось жаске в газеті. Може, на некролог друга. Або свій власний.

Те, що було правдивим влітку за Гарольда Кросса, остаточно утвердилося тепер. У лазареті скінчилися латки на сраку. Як і все інше. Вона дезінфікувала трепанаційний отвір Отця кількома бризками портвейну і лікувала понівечену руку Джона Руквуда слабенькою дозою добрих намірів. Гарпер не знала, чи у всіх випадках добрими намірами вимощують дорогу до пекла, та медичний догляд з них точно був таким собі.

Вона вибралася на стілець і потягнулася, щоб заховати нотатник Гарольда за підвісною панеллю. І раптом краєчком ока помітила якийсь незначний чи то рух, чи то жест. Вона озирнулась і виявила, що цього ранку вони з Отцем Сторі мають компанію.

Нік лежав на розкладачці, що була найближче до дверей, стягнувши простирadlo собі до грудей. Його гарненька чорна чуприна була скуйовджена. Він дивився на неї так, наче забув, як кліпати очима. Мабуть прокрався, поки вона спала, й тишком заліз у перше-ліпше порожнє ліжко.

Вона пхнула, ховаючи, нотатник і зробила вигляд, наче нічого й не відбувалося. Коли плита стала на місце, вона злізла зі стільця і підійшла до Нікового ліжка. Гарпер повільно рухала руками, використовуючи той обмежений набір жестів, яких Нік встиг її навчити, щоб запитати, чому він тут.

Він потягнувся по планшетку та ручки, які всюди з собою носив, і написав:

«Живіт болить. Еллі привела мене. Їй і так треба було у лозорет, сьогодні її черговання тут».

Гарпер підсіла до нього, взяла планшетку й написала:

«Блювота була? Діарея?»

Він захитав головою. Гарпер підозрювала, що хлопець схвильований через стан Отця Сторі й річ аж ніяк не в харчовому отруєнні.

«Яке в Еллі тут чергування? Що ти маєш на увазі?» — написала Гарпер і передала йому в руки планшетку з ручкою.

«Вона в сусідній кімнаті», — нашкрябав Нік.

Гарпер підкреслено знизала плечима, виставивши руки долонями догори:

«Нащо?»

«Еллі тут для захизту. Тітка Керол хоче бути пеуна, що з дідом усе гаразд. А що ти тільки-но заховала у стелі? — не встигла вона сформулювати відповідь, як він додав: — Якщо розповіси, клянуся, нікому не скажу **ЖОДНОГО СЛОВА**». Від цих слів їй закортіло всміхнутися. Ну звісно ж не скаже.

«Деякі нотатки, які я зберігаю», — відповіла вона щиру правду, хоч і опустила одну чи дві деталі.

«Нотатки про що?»

«Якщо не питатимеш про них, — написала вона, — то я не питатиму, чи *справді* в тебе болить живіт».

Він ляснув себе долонею по лобі — напевно, підхопив цей жест у якомусь телешоу. Та Гарпер не осуджувала. Інколи їй здавалося, що сама вона півжиття провела, вдаючи з себе Джулі Ендрюс у кіноверсії власного життя. Проблема рольових моделей саме в тому, що вони накладають певні ролі.

Гарпер на пальцях показала йому, що час уже «С-П-А-Т-И».

Кивнувши, він сказав:

«Ти ж теж, правда?», — промовляючи це в повній тиші, впевнено рухаючи руками в повітрі, наче налагоджував рух якогось невидимого механізму.

«Маю йти, — відповіла вона, своїми менш вправними руками. — Скоро буду».

«Обережно», — показав Нік руками.

Еллі була в почекальні, згорнулася калачиком на дивані. Не спала й не читала — просто лежала, притуливши стиснуту в кулак руку до губ. Вона кліпнула й підвела очі. Якусь мить її погляд був розсіяний — здавалося, вона не впізнавала Гарпер.

— Нік сказав, що у тебе тут чергування.

— Щось таке. Через тебе Бен та тітка Керол певні, що хтось у таборі жадає вбити дідуню. Як на мене, то це маячня — усім відомо, що то був отой тип, Мацц, — але команди не я віддаю.

— А хто, Бен?

— Він лише робить те, чого хоче тітка Керол. А хоче вона безпеки для дідуни. Її можна зрозуміти. Хтось *таки* намагався його вбити. А ще вона воліє, щоб ти залишалася відтепер тут. Щоб напихваті завжди був медичний персонал, якщо в нього станеться напад чи ще щось.

— Їсти я тепер теж буду тут?

Гарпер лише жартувала, та Еллі, очевидно, ні.

— Ага. Вона дуже засмутилася, коли почула, що вчора ти побрела собі десь, аби перекусити, і залишила його самого. У нього серце могло стати. Чи хтось міг зайти й придушити його подушкою.

— Я не можу тут лишатися цілий день. Якщо вже на те пішло, мені час. Джону теж сильно дісталося. Мені потрібно до нього на острів, аби накласти йому бинти й шину.

У руках Гарпер нічого не мала, але сподівалася, що Еллі цього не помітила... і сподівання виправдалися.

— Не можна, — відказала Еллі. — Навіть якби тобі було дозволено покинути лазарет, зараз середина дня. Ніхто не виходить надвір удень.

— Навіть якби мені було дозволено? Що ти маєш на увазі? Це наказ Керол? Хто призначив її головною?

— Ми.

— *Хто?*

— Усі ми. Ми проголосували. Тебе там не було. Ти спала. Ми зібралися в церкві й співали для Отця Сторі. Співали до всіх, кого ми втратили, прохали вказати нам шлях. Можу поклястися, я чула, як вони співали з нами. У каплиці було лише сто сорок людей, але, здавалося, у співі єднається тисячний натовп, — від цих спогадів шкіра на руках Еллі вкрилася мурашками. І вона ще щільніше стислася в клубок. — Це дарувало почуття *порятунку*... від усіх поганих почуттів, які ми колись мали. Саме цього й потребували. Потому всі ми заспокоїлися,

трималися за руки і балакали. Говорили про речі, що їй досі приносять радість. Дякували одне одному, наче перед прийомом їжі. І складали плани. Тоді-то ми їй проголосували за те, щоб дати Бену повну владу над питаннями безпеки. І проголосували, аби зробити тітку Сторі головною під час служб у каплиці та відповідальною за щоденний розпорядок, яким завжди опікувався Отець Сторі. Спершу вона опиралася. Казала, що не може брати на себе додаткові обов'язки. Казала, що має доглядати за батьком. Тож ми знову проголосували, і знову усі одногolosно обрали Керол. Тоді вона заговорила про те, що ми припускаємося помилки. Що вона, мовляв, не така сильна, як її батько. Він був кращий за неї в усіх розуміннях. Сердечніший, вдумливий та більш терплячий. Та коли ми проголосували *втретє*, вона їй тоді перемогла. Це було кумедно. Так кумедно, що аж Керол розсміялася. То був наче як сміх крізь сльози.

Гарпер згадала рядки зі щоденника Гарольда Кросса — «грибок, своєю чергою, стимулює стадну поведінку, щоб уберегти власне процвітання, те саме групове мислення дозволяє зграйці горобців перевернути монету» — та їй не сподобалося, куди така думка могла її завести, тож вона прогнала її геть.

— Не думаю, що можу собі дозволити тебе відпустити. Востаннє, як я чергувала в лазареті їй не виконала свого обов'язку, померла дитина, — сказала Еллі, і подивилася на Гарпер з кривою, цілком позбавленою радості посмішкою.

— І що ти робитимеш, якщо я вирішу піти? Накинешся на вагітну жінку?

— Ні. Може, просто в ногу тобі вистрілю чи щось таке.

Вона самовдоволено шкірилася, поки це промовляла, і Гарпер мало не розсміялася. Але тоді побачила «Вінчестер», приставлений до одного кутка кімнати.

— Господи, навіщо тобі дали *рушницю!*? — вигукнула вона.

— Містер Патчетт переконаний, що Пильнувальникам на варті слід мати при собі гвинтівки, — промовила Еллі. — Сказав, що давно слід було видати зброю на руки. Якщо десь об'явиться кремаційний загін, невеличка стрілянина допоможе...

— ...відправити на той світ більше людей. Нікому з вас не слід мати при собі рушницю. Еллі, декому з Пильнувальників лише чотирнадцять років, — Гарпер не стала вказувати на те, що їй самій

Еллі ще не виповнилося сімнадцяти. Думка про дітей, які блукатимуть у снігу з зарядженими рушницями, неабияк її стурбувала... достатньо, аби Гарпер закортіло дати добрячого стусана Бену Патчетту в його м'яке черево.

— Та то лише старшим з нас, — пояснила Еллі, і, вперше за весь час, у її голосі лунали нотки виправдання.

— Я йду, — сказала Гарпер.

— Ні. *Не треба*. Прошу. Давай почекаємо темряви, а тоді поговоримо з Керол. Заборона тинятися надворі вдень — то чи не найважливіше правило в таборі. Скоро вже сутенітиме.

— В такий сніг уже могло стемніти.

— Ми позабирали дошки. Ти залишиш по собі слід.

— Ненадовго. Зараз сніжить. Сліди швидко занесе. *Еллі*. Ти б дозволила комусь вказувати, як *тобі* чинити?

На цьому вона її підловила.

Еллі вдивлялася у блакитну напівтемряву, в якій вирували мільярди діамантових сніжинок. М'язи в куточках її щелепи напружилися.

— Бляха, — промовила врешті вона. — Це так по-дурному. Даремно я так.

— Дякую, — відказала Гарпер.

— Тобі краще повернутися години за дві чи навіть швидше. Якщо тебе не буде за дві години, я тебе вовкам згодую.

— Якщо мене не буде за дві години, тобі доведеться шукати Дона Льюїстона, аби він подивився, чи все добре з Отцем Сторі і який у нього стан.

Еллі глянула на Гарпер.

— Ти гадки не маєш, як все хріново. Усі Пильнувальники зустрілися після служби. Бен Патчетт сказав, що забагато вже людей ставили себе понад добробутом цього табору. Сказав, що слід нам зробити кілька промовистих *прикладів* з тих людей, яким несила виконувати правила. Ми всі проголосували. Усі погодилися. Уклали *договір*.

— Містер Патчетт хай собі піклується про добробут табору, — відповіла Гарпер. — Я ж піклуюся про добробут своїх пацієнтів. Якщо він дізнається, то скажи, що пробувала мене спинити, але не змогла. Та він нічого й не дізнається, бо не встигнеш оком змигнути, як я вже буду тут як тут.

— Іди, якщо вже зібралася. Поки я не передумала.

Гарпер вже занесла руку до клямки, коли Еллі заговорила знову.

— Я рада, що ти йому подобаєшся, — мовила дівчина. — Джон — найсамотніша людина з усіх, кого я знаю.

Вона озирнулася, та Еллі вже на неї не дивилася. Вона вклалася на бік, знову згорнувшись калачиком.

Гарпер спало на думку, що ласкаві благословення з боку дітей такі ж безпідставні, несподівані й неждані, як і їхня жорстокість. Цієї зими табір Віндем, зрештою, не був ані Гогвортсом, ані островом з «Володаря мух», а лише пристановищем заблукалих травмованих сиріт. Дітлахів, які готові були поступитися сніданком, аби лише інші мали що їсти.

— Я скоро буду, — сказала Гарпер, і, обіцяючи, вона свято в це вірила.

Та вона не поверталася ще довго по тому, коли впала темрява, а на той момент усе в таборі встигло знову змінитися.

5

Оповиті клубами диму й засипані сніговою порошею дерева нагадували бляклих примар. Полудень добігав кінця, навкруги повис запах горілих соснових шишок.

Гарпер була щирою, коли говорила з Еллі: вона збирається дістатися острова Пожежника, перевірити його самопочуття й повернутись назад. Про те, що спершу їй необхідно заскочити додому, бо шафка лазарету геть порожня, тож доведеться поритися у власних запасах, аби відшукати необхідне Джонові, — вона вирішила змовчати. Якби Еллі почула про *це*, то напевно завалила б її додолу і всілася на груди, щоби нікуди не пускати.

Вона думала, що заразом можна добре все там обнишпорити. Глянути, що ще корисного для табору Віндем вийде знайти: шампуні, книжки, шкарпетки.

Та діставшись до місця, Гарпер відкрила для себе, що нишпорити вже особливо нема де. Вона спинилася край узлісся, споглядаючи те, що лишилося від її будинку. Усередині неї розквітало здивування, яке повільно переростало в потрясіння.

Бік будинку, який виходив на вулицю, провалився досередини, поховавши під собою увесь фасад. Якесь могутня лиха сила витягла диван з вітальні на подвір'я й пожбурила його аж до самого узбіччя дороги. Крізь кучугури снігу, що вкривали його, Гарпер і досі бачила бильця. Вона припускала, що на подвір'ї розкидано ще чимало всякого мотлоху, але тепер то лише поховані під снігом горби. Враження було таким, наче її будинок пошматував торнадо.

Гарпер затамувала подих і подумки повернулася до тієї ночі, коли полишила будинок. Пригадала той гучний тріск, розкотистий гуркіт, від якого здригнулася земля. Джейкоб забрався в кабінку «фрейтлайнера» й протаранив снігоочисним плугом фасад будинку, заваливши дах на все, що лишалося від їхнього спільного життя.

На голих гілках дерев висіли наштрикнуті папірці, розкидані уздовж всього узлісся. Гарпер потягнулася і зняла найближчий. Сторінка з «Плуга спустошення». Вона прочитала перші слова — *«відчай не більш аніж синонім усвідомлення, а руйнування подібне до*

творення» — і дозволила поривчастому вітерцю підхопити аркуш у неї з рук. Розвіваючись, той понісся за вітром.

Гарпер була такою спантеличеною, що ледь не забула власний план і рушила від лісу до подвір'я, залишаючи по собі вервечку слідів. Зненацька дорогою прошмигнуло авто, видавши пискучий звук, схожий на засторогу — нагадування, що їй варто пильнувати. Вона прокралася довкола будинку до південного краю руїни, де дерева сягали аж до самої стіни. Понад снігом звисала мокра й блискуча галуза одинокої червоної смереки, лише трохи не дістаючи до панельного покриття дому.

В уявному кабінеті лікаря, серед власних думок, сестра Вілловз — зодягнута в накрохмалене медичне вбрання — звернулася до міс Вілловз, вагітної ось уже шість місяців, яка сиділа перед нею на оглядовому столі у лікарняному халаті. «О, так, міс Вілловз, сподіваюся, ви й надалі займатиметеся в залі. Важливо залишатися здоровою й активною, доки це дозволятиме ваш стан!»

Гарпер обхопила обома руками гілку, яка звисала за чотири фути від землі, глибоко вдихнула й повисла. Розгойдуючись, вона пролізла два ярди над снігом і опустила ноги, торкнувшись носками взуття мерзлого гравію, який облямовував будинок. Гарпер відчувала, що зісковзує й от-от впустисть гілку та впаде додолу на холодну землю. Вона відштовхнулася від розхитаного каменя, гойднулася уперед і відпустила гілляку. Дівчина припала до стіни, злегка гепнувшись набубнявілою гулею живота в облицювання будинку. Додаткова підкладка, як виявилось, стала у пригоді.

Вона пройшла тоненькою смужкою гравію, насипаного під звисом даху, до самого задвірку. Двері підвалу були зачинені, але, вдавшись до комбінації *круть-кляць-плечем-бах*, якої навчив Джейкоб, їй вдалося їх відчинити. Гарпер ступила в холодне сперте повітря й пристукнула по собі двері.

Коли вони лише сюди переїхали, то переобладнали підвал у «розважальну зону», устаткувавши її баром та столом для більярду, але, попри це, для неї погріб так і залишився погребом. Дешевий шорсткий килим вкривав цементну підлогу. У повітрі повис запах мідних труб та павутиння.

Обвал будинку нагорі призвів до вельми радикальної перестановки тут, внизу. Холодильник з кухні провалився крізь стелю й упав на один

бік. Дверцята розчахнулися, демонструючи приправи та заправки для салатів, які й досі прикрашали полиці. З діри хаотично звисали дроти.

Більярдний стіл, як не дивно, залишився стояти цілісінький посеред кімнати. Гарпер так ніколи й не навчилася грати. Джейкоб же примудрявся не лише усі кулі заганяти в лузи, а ще й умів балансувати києм на одному пальці, поставивши на нього рамку — ще один з його численних циркових трюків. Озираючись назад, Гарпер нині розуміла, що не варто надто захоплюватися людиною лише тому, що вона здатна кататися на уніциклі.

Приладдя для кемпінгу — намет, портативна газова плитка, гасова лампа — містилося в шухлядках попід задньою стіною; десь там з ним також була аптечка першої допомоги. Їм обом завжди подобалося ходити в походи. То було, певно, єдине, що вона пригадувала з ніжністю: вони обоє нетямалися від сексу в лісі.

Одного разу, під час походу в Монтані, Гарпер підвернула щиколотку, і всю останню милю до Греніт-Парк-Шале Джейкоб, дуркуючи, проніс її в себе на спині. Тільки-но вони повернулися додому, вона одразу придбала аптечку першої допомоги на випадок, якщо й наступного разу хтось із них пораниться, але цього так і не трапилося, а за кілька років уже й самим походам настав кінець.

Аптечка була укомплектована краще, ніж вона пригадувала. Всередині знайшлася пачка бинтів, охолоджувальні пакети та крем від опіків. Але справжній приз лежав, запаханий, поряд. То була саме та річ, якої вона потребувала, по яку фактично й повернулася: чорна еластична шина для ліктьового суглоба, придбана ще два роки тому. Джейкоб забився під час гри в ракетбол і вивихнув руку. Відтоді вони більше й не грали. Він стверджував, що лікоть йому й досі іноді щемить, тож він не хоче ризикувати знову вивихнути руку, але Гарпер часом здавалося, що він припинив грати в ракетбол через значно менш зрозумілі причини. Коли він в'їхав ліктем у стіну, вона саме обіграла його по повній. Річ навіть не в тому, що він не терпів поразки. Просто він не міг стерпіти програвати *їй*. У їхніх стосунках саме він мав бути злагодженим, а вона — кумедною милою незграбою. Джейкоб сприймав як особисту образу, коли вона виходила з цієї ролі.

Гарпер покопирсалася й у інших шухлядках, де знайшла блок «Голваз», запахнутий на верхню полицку. Целофан з нього був здертий, і кількох пачок бракувало. Джейкоб заявив, десь із рік тому — тепер

уже мільйони років тому — що назовсім кидає палити, і йому шкода тих людей, яким не вистачає сили волі, щоб вчинити так само. Принаймні цього разу вона була рада, що він повен гівна. Як і в будь-якій іншій підпільній економіці, вартість цигарок цими днями важко було переоцінити. Люди марно згрібали золото, коли цивілізація довкола руйнувалася. Значно краще було застатися «Кемелом».

Вона обійшла бар, щоб поглянути, чи лишилося щось із випивки. Навпроти стійки, в неї за спиною, були дверцята з димчастого скла, які прочинялися в порожній отвір, де вони колись планували поставити стереосистему. Так ні до чого й не домовилися. Джейкоб наполягав на системі «Бенг & Олуфсен», яка коштувала майже десять тисяч доларів, тож будь-які наміри заощадити на неї так і залишилися чисто гіпотетичними.

Гарпер присіла, щоб подивитися під стійкою, і знайшла там пляшку «Балвені», котре смакує як димка й сповнює тебе подихом янгола. Ще там була пляшка дешевого рому з банановим присмаком: те, що треба, якщо хочеш потім почуватися кепсько. Гарпер загадался, *що* Джон Руквуд міг розповісти їй про драконячу луску після кількох «Балвені» з льодом.

Вона й досі, зігнувшись, сиділа під барною стійкою, коли хтось крутнув-клацнув-плечем-бахнув і прочинив двері підвалу.

— Грейсоне! — пролунав хрипкий, гучний, незбагненним чином знайомий голос, і Гарпер ледь втрималась, щоб не скрикнути. Уся заціпенівши, вона не озвалась. Заклякнувши на місці, чекала, поки той голос вкаже, що їй робити далі.

— Грейсоне! — знов прокричав чоловік, і вмить до Гарпер дійшло, що гукав він не знадвору *досередини*, а навпаки — увійшовши, гукав *надвір*. — Спрацювало! Ми всередині.

— Я все збирався полагодити той замок. Завжди побоювався, що хтось вдереться, вкраде віскі і згвалтує мою дружину, — відказав Джейкоб. — У мене щодо віскі сильні захисні інстинкти.

Від звуку його голосу їй неначе ножем у животі різнуло.

Гарпер прочинила скляні дверцята до діри, в якій вони збиралися помістити стереосистему. Простору там було десь приблизно стільки ж, як під великим письмовим столом, і всередині не було геть нічого, окрім жмута обірваних кабелів. Вона залізла туди з аптечкою першої допомоги і шиною з цигарками, щільно притискаючись до свого

кулястого живота. Якихось три дні тому вона з цим-от животом проповзла крізь задимлену дренажну трубу. Але навряд чи їй тепер це б вдалося. Гарпер стиха причинила по собі скляні дверцята.

— Ага, — відказав перший чоловік. Від його голосу в Гарпер перед очима постав образ череваня, котрий пихкає над тарілкою з яечнею та подвійним беконом. — Доганяю. Не хочеш, щоб якийсь непорядний паскудник вижлуктив увесь запас дорожнього бухла. Що ж, начувайся, сам мене сюди і привів. — Чоловік зареготав: здавалося, хтось стискає поламаний дитячий акордеон, бо лунав такий собі музичний схрип. — Може, зганяєш нагору і все обдивишся? Глянь, чи вона тут була. А ми убезпечимо підвал. Під «убезпечимо» я маю на увазі вип'ємо увесь віскаррик, пограємо в більярд і, може, на брудні домашні відео натрапимо.

— Її тут не було. Я вибираюся сюди час від часу, сам розумієш. Приглядаю за будинком. Підозрюю, що рано чи пізно вона повернеться. По книжки або по улюблену піжаму, чи по свого старого ведмедика Вінні. Клянуся, часом я почувався наче якийсь розбещувач дітей, коли спав з нею. Щороку на Різдво ми сідали дивитися «Мері Поппінс». Одразу, як розгортали усі подарунки.

— Господи, — проказав той другий, з голосом товстуна, і Гарпер нарешті зрозуміла, чому він здався їй знайомим. Вона вдосталь наслухалася Мальборо-Мена по радіо. — І ти чекав, аж поки вона захворіла, щоб уколошкати її?

Він вибухнув реготом від власного жарту. Інший чоловік — не Джейкоб — вшанував його дотеп пронизливим смішком.

— Як бачиш, відтоді як засніжило, тут нікого не було. Жодних слідів, — промовив Джейкоб.

— Ти, мабуть, маєш рацію. Та ми все-таки порозглядаємося довкола. Просто для певності. Ти в курсі про мене й таємне мовлення? Про радіо у мене в голові? Ні? Коли мені було дванадцять, я міг прикласти долоню до вимкненого радіо, заплющити очі, й мені було чути, як діджей представляє «Ходи сюди»^[83]. Подумки чути. Наче я був якоюсь антеною, що тягнула сигнал прямісінько до мозку. Я усім друзякам кажу, і тут з кожним поб'юєсь об заклад, якщо ми тільки увімкнемо радіо, то гратиме саме «Ходи сюди». Кожен завжди скидається по баксу. Тоді я клацаю радіо, а Стівен Тайлер тут як тут, розводиться про те, як дівка з нього кров смокче. Чи коли я був

достатньо дорослий, щоб уже водити. Сиджу собі у гівняному Транс-Амі кореша, авто заглушене, чекаю поки він намалюється з-за рогу з упаковкою «Шлітца»^[84]. І зненацька я знаю, що Мо Вон вибив гоум-ран^[85]. Я *знаю*. Приходить мій приятель, повертає ключі — і цілісінький Фенвей вибухає ревом через цей славетний удар. Джо Кастільйоне розходиться, як далеко Мо вибив м'яча^[86]. Якийсь час я гадав, що, може, приймаю сигнал через свої пломби. Та відтоді, як почалась чума, я почав чути *нові* сигнали. Часом я чую *власний* голос у таємному мовленні, зачитую якісь новини. Чую, що дюжину паяльників злапали, поки ті ховалися у підвалі Портсмутської бібліотеки, і що їх перестріляв героїчний кремаційний загін. Тож я підіймаю на ноги всю банду, ми мчимо туди, і як пити дати — паяльники, які ховаються у підвалі. Пригадуєш, Марті? Пригадуєш, як я сказав, що нам варто зганяти до Портсмутської бібліотеки й усе оглянути? Повбивали до останнього тих вишкребків. Усе склалося саме так, як я собі почув по телепатичному випуску новин.

— Щира правда! — вигукнув третій чоловік писклявим улесливим голоском. — Ти *знав*, що вони там будуть, Мальборо-Мен! Знав раніше за *нас* усіх.

— Це тому ми мали сьогодні сюди навідатися? Тобі духи нашепотіли, що моя дружина додому повернеться? — запитав Джейкоб. З голосу здавалося, що його точать сумніви.

— Може. Може, мені вчувся слабенький голосок, який сказав: «А чом би не забігти й усе не оглянути?» Але знову ж таки, може, я просто пригадав, як ти розводився, що маєш гарний скотч, і мені закортіло його скуштувати. Чому б тобі не оглянути все довкола, а тоді й з'ясуємо, яка відповідь правильна.

— Звісно, — відказав Джейкоб. — Подивись за баром. Глянь, що залишилося.

Десь на іншому боці кімнати відчинилися двері. З тріском вивалилися уламки гіпсокартону і потрощені планки. Джейкоб вилаявся. Той, котрий Марті, зайшовся гієнячим скавчанням, віддалено подібним на сміх. З гуркотом та дзенькотом Джейкоб став продиратися крізь завали будівельного сміття.

Хтось підійшов до бару. Крізь тоноване скло Гарпер нечітко бачила чоловіка в зимових штанях. Худорлявий хлопець з рудим волоссям,

зібганим у кошлате «афро», схилився за стійкою, висунув шухлядку й видобув звідти «Балвені».

— Щось добротне?

— Курва мама. Сюди дай. Хочу глянути. — Тиша. — Бляха, та це коштує більше, ніж я раніше за тиждень заробляв. Думаєш, дружина у нього хоча б у половину така ж нічогенька, як більярдний стіл чи віскі? — протягнув Мальборо-Мен.

— Байдуже, — відказав Марті. — Вона гиддю вкрита. З тим гівном краще не трахатися.

— Правда. До речі про гидь. Глянь, чи є там які склянки. Мені твоя слина в плящі нафіг треба.

Худорлявий присів, покопирсався у шухляді і звівся, тримаючи в руках келихи.

— Може, музику увімкнути? Судячи з грального столу та віскі, десь тут має бути ніхерова стереосистема, — сказав Марті. Він розвернувся до відведеної під стереосистему ніші й натиснув на магнітну клямку. Скляні дверцята прочинилися на півдьюма. Гарпер заплющила очі й подумала: «Відчай не більше, аніж синонім усвідомлення».

— Електрики нема, телепню, — нагадав Мальборо-Мен. — «Порш» перетворюється на півтонни нікудишнього залізччя, якщо бак порожній.

— Бляха, справді. Точно, Мальборо-Мен! Я й не подумав! — він пристукнув дверцята, навіть не зазирнувши досередини.

— Хто б сумнівався.

Якусь мить обидва мовчали. Гарпер чула булькотіння віскі, яке розливали по склянках, тоді звуки ковтання і, зрештою, вдоволене зітхання.

Коли Марті заговорив знову, голос у нього був стишений:

— Він трохи лячний, хіба ні?

— Хто? Містер Громадські роботи?

— Ага. Джейкоб. З тим опіком на лиці. Та чорна рука — прямо у шкіру вварена. Та й ті його очі, знаєш. Наче старе запилене скло. Як у ляльки.

— Ви тільки послушайте. Та ти прямо лорд Байрон з цими порівняннями.

— Я от що скажу. Мені здається, він би волів тут Пожежника стріти, а не дружину. По-моєму, на нього він має більший стояк, ніж на ту свою наречену-втікачку.

— Нема ніякого Пожежника.

Повисла ніякова мовчанка.

— Ну, — мовив Марті. — Мальборо-Мен... *хтось же* попалив йому шию. А тоді, іншої ночі? Вісімдесят душ бачили диявола, два поверхи висотою, біля відділка поліції. *Вісімдесят*. І Арло Грейнджер, з пожежної частини, шарпався ж із якимось чуваком у димовій завісі. Якимось чуваком з британським акцентом, одягнутим у пожежний шолом і все таке. Арло б йому надавав копняків, от тільки у Пожежника були друзі, п'ятеро друзів, і вони кинулися на нього...

— Знаю я Арло Грейнджера. Те ще, курва, патякало. Якось заливав, що потрапив за лаштунки під час концерту «Rush» і тягнув кокс із Нілом Пертом^[87]. Якби то тільки хлопаци з «Rush» нюхали кокс. Мо', це б їх розрухало і вони бодай спробували зіграти пристойний рок, а не ту імпотентну прогівську хрінотінь.

— У мене кухня в Нацгвардії. Емі Кастіган, ти зависав з нею...

— Емі... твоя кухня Емі... можливо. Ага, здається, вона якось мені відсмоктала...

— Так, так, мені теж, але послухай, *послухай*, Мальборо-Мен. Минулого вересня вона була вартовою на пропускному пункті, виставленому на Мосту Піскатау, посеред ночі... і от вона побачила червоне жевриво, що рухалося від річки. Наче хтось ракетою в них пальнув. Вона та інші хлопці кинулися врозтіч, і то вчасно. Сучий велетенський вогненний птах, з розмахом крил у тридцять футів, спікірував і бомбанув по них. Підлетів так близько, що мішки з піском спалахнули вогнем! Ну, а поки Емі та хлопці з її підрозділу шукали прикриття, крізь блокпост пронеслось авто і кілька паяльників повтікали до Мейну. То ж він і був! Ось на що він здатен! Чоловіче, він допер, як узяти драконячу луску на озброєння.

— Як варіант, — відповів Мальборо-Мен. — А ще може бути, що кухня в тебе — найвидатніша на Східному узбережжі лялька-давалка, і хтось просто прорвався крізь блокпост, поки вона ротиком обробляла увесь свій підрозділ. Нема ніякого Пожежника. І не було минулої ночі Сатани біля поліцейського відділку. Людям усіляке бачиться у вогні. Химерні обличчя, ще щось. Ото й усе.

Гарпер одразу ж пригадала дівчину в печі у Джона: вона була певна, що то Сара Сторі. Мальборо-Мен міг вірити у що завгодно, та часом обличчя в язиках полум'я справді дивляться на тебе.

Зі сходів посипалися дошки й шматки штукатурки.

— Нічого, — мовив Джейкоб. — Нічого й нікого. Як я й казав. Якби хтось тут побував, то залишилися б сліди. Гарпер на шостому місяці. Сумніваюся, що вона в змозі хоча б сто кроків пройти і не заспатися.

— Вагомий аргумент, сквайре, — кинув до нього Мальборо-Мен. — Моя колишня, коли була вагітна, як їй чогось кортіло — цигарок, пива, морозива, будь-чого — постійно мене ганяла, хай навіть треба було в сусідню кімнату сходити.

— Шкода, що твоя екстрасенсорика цього разу дала маху. Та принаймні ви знайшли «Балвені». Можемо забрати з собою. Я за пляшку п'ять сотень виклав, тож смакуйте помалу.

— Куди ти квапишся? Перехили-но кілька склянок, а тоді я тебе добряче обкатаю у більярд.

— Щоб тобі це вдалося, знадобиться більше, ніж кілька, — відказав Джейкоб.

— Б'ємося об заклад?

— На що? З грошей уже ніякого зиску.

— Якщо переможу, то ти сходиш нагору й відшукаєш мені трусики дружини, — мовив Мальборо-Мен.

— Якщо переможу я, то ти їх одягнеш, — відповів Джейкоб.

— Слухайте, а якщо виграю я? — запитав Марті.

— Ага, ще, може, ліки від клятої драконячої луски винайдеш? Чи перестанеш хихотіти, наче тринадцятилітнє дівчисько, на яке напала гикавка?

Марті захихотів, наче тринадцятилітнє дівчисько, на яке напала гикавка.

— Хто розбиває? — запитав Джейкоб.

Пролунав гучний стукіт, коли одна з куль влучила у дюжину.

— Граємо на вибування? — запитав Марті. — Чи до двох перемог?

— Пофіг, — відказав Мальборо-Мен. — Я нікуди не поспішаю.

Ніч пронизувала снігова пороша. Гарпер плелася крізь морозну темряву, ніздрі пощипувало від холоду. Коли вона заходила в будинок, надворі вже починало сутеніти. Тепер, після шести партій у пул, хтозна, котра була година — дев'ята? десята? — ноги їй судомило, після всього часу, проведеного згорбленою у тісній заглибині за тонованими скляними дверцятами.

Джейкоб грав у більярд краще, та Мальборо-Мен мав ліпшу витримку до спиртного. Товстун — із самого тільки голосу Гарпер була переконана, що він важив як мінімум фунтів триста, — полишив будинок з парою її трусиків у кишені пальта, наспівуючи «Розгортку»^[88]. Потім вона ще з півгодини не вилазила зі свого сховку, бо думала, що Джейкоб та його нові приятелі досі там і мовчки чекають на неї. Порожню пляшку з-під «Балвені» вони залишили дороги дригом в одній з луз.

Гарпер мала би почуватися знедоленою, задихаючись від ридань, чи безпорадно здригатися від шоку. Та натомість вона відчувала збудження, наче тільки-но з'їхала косогором на межі своїх можливостей, блискавично роблячи повороти, швидше, аніж будь-коли в житті. Раніше вона чула про викиди адреналіну, проте завжди сумнівалася, чи колись зазнавала подібного. Гарпер нетямилася, ноги й далі несли її вперед.

Вона гадки не мала, куди прямує, поки не дісталася до місця. Дівчина проминула вхід до табору Віндем — повз ланцюг, натягнутий між кам'яними монолітами, повз вигорілий кістяк автобуса, — і простувала по Літл-Гарбор-лейн, поки не ступила на гравій. За якусь сотню футів вона дійшла до сліпа, а тоді почала спускатися до плескотливої піняви Атлантики.

І ось перед нею був острів Пожежника. Вона рвучко перелізла через кам'яний хвилеріз, дві хвилини йшла галькою і врешті опинилася біля пірса табору Віндем.

Гарпер обіцяла Еллі, що повернеться за дві години. А минуло вже, напевно, вдвічі більше. Вона боялася зустрітися з Еллі, в якій тепер уже, мабуть, були неприємності, і яка майже точно провела увесь вечір

не знаходячи собі місця від хвилювання. Гарпер дала собі урочисту обіцянку, що зробить усе необхідне, аби загладити перед нею провину.

Та Еллі доведеться ще похвилюватися. Гарпер ось уже три дні як полишила Джона Руквуда самого на острові з забитими ребрами, розтягнутим ліктем та зап'ястям, що зазнало серйозного вивиху. Саме через нього вона і втекла з лазарету. Було б сумним жартом повернутися назад, так його й не побачивши.

Та й до того ж, попри всі ті розмови Еллі про те, що вони почнуть робити приклад з людей, котрі порушують правила, Гарпер досі не могла сприймати це все надто серйозно. Для неї то було мов знову потрапити до початкової школи. Там були, певна річ, правила й наслідки за їх порушення... але правила, як і наслідки, застосовували дорослі до дітей, а Гарпер доросла. Учень міг отримати догану, якщо гасав коридором, проте якщо хтось із персоналу кинувся бігти, імовірно, на це була вагома причина. Її поведінка, можливо, й дратувала Бена, та вона поговорить з ним і все владнає. Його авторитет (чи Керол) лякав її не більше, аніж учительська постать. Та й навряд чи її змусять писати «я не покину табір без дозволу» сотню разів на дошці.

Вона веслувала крізь пливку темінь, відчуваючи всередині слабенькі погойдування, наче й у собі мала маленьке море.

Гарпер постукала у двері хижі Пожежника.

— Хто це там?

— Гарпер.

— А! Нарешті. Попереджаю, я роздягнутий.

— Я почекаю хвильку.

Гарпер зробила ковток вологого солоного мерзлого повітря, видихнувши його цівкою білої пари. Вона досі не мала нагоди як слід оглянути його острів. Тож, скориставшись можливістю, видерлася на велику дюну, що здіймалася посередині, щоб роззирнутися навколо з найвищої точки.

Скелище було не таким вже й великим. Кілька акрів завдовжки, воно нагадувало формою око. Один центральний кряж тягнувся вздовж усього острова, а скраєчку тулилася хижа Пожежника. На південному гребні стояла руїна гостьового будиночка: завалений прямокутник обвуглених балок, що стирчали з-під снігової шапки, не товщої за простирадло. Побачити човен було для неї несподіванкою:

він стояв на гальковому пляжі, що на східному схилі острова. Тридцятип'ятифутовий вітрильник на опорах з іржостійкої сталі з вкритою цупким білим брезентом палубою. Тоді вона пригадала, що Отець Сторі казав щось про човен — про те, щоб вирушити на пошуки Марти Квінн. Якщо й далі сніжитиме, то вже невдовзі судно зіллється з ландшафтом — суцільною широкою білою дюною, що майорітиме серед інших.

Від холоду в неї оніміли щоки. Гарпер збігла піщаним схилом донизу й зайшла в хижу Пожежника, навіть не постукавши. Вона переступила через поріг, потираючи руки та тупцяючи ногами, обгтрушуючи сніг.

— Вілловз! Ніколи ще не був такий радий побачити інше людське обличчя! Почуваюся так, наче мені автівку на груди припаркували. Мені так не боліло відтоді, як «Guns N' Roses» розпалися.

— Вибач, — промовила вона і опустила додолу полотняну торбину, з якою прийшла. — Напружений день.

Вона розтулила рота, готова розповісти йому про Джейкоба і Мальборо-Мена — про те, як її ледве не впіймали — та враз затнулася.

Він сидів на розкладачці у чому мати народила, не враховуючи перев'язу, який вона зробила йому з полотняного сагайдака. Сором йому прикривало хіба що простирadlo, зібгане на колінах і підтягнуте до стегон. Уся шкіра була розписана диявольськими письменами чорним по золотому. Синці під лускою потемнішали, набувши смородино-ожинового відтінку. Їй самій заболіло у грудях від самого лише погляду на них.

— Ти й досі роздягнутий, — промовила вона.

— Ну, — відказав він, — подумав, що не варто завдавати собі клопоту. Ти хіба не оглянеш мене? А то стільки мороки одягатися, щоб потім одразу ж усе зняти. І де тебе носило? Я тут *цілими днями* був на самоті, покинутий на мулистій піщаній бульці. Ще й співрозмовників жодних, окрім себе самого.

— Ну, принаймні тобі випало порозмовляти з тим, хто вважає тебе розумним.

Він впився хижим поглядом у полотняну торбину.

— Сподіваюся, там є морфін. І цигарки. І свіжозмелена кава.

— *Хотіла б я мати морфін.* Власне, про це ми ще поговоримо.

— *Цигарки?*

— Наразі жодних цигарок для вас, містере Руквуд, я не маю, — відказала вона, обачно добираючи слова. Брехнею це не було — але й цілковитою правдою теж. Гарпер ставала дедалі вправнішою з цими вивертами. — Вважай це нагодою кинути курити, поки паління тебе ще не доконало.

— Думаєш, *мене* куриво доконає? Коли я димлю, сестро Вілловз, то це іншим варто турбуватися про здоров'я. Що ж, хай би хоч свіжа кава була.

— Я принесла тобі чудового розсипного чаю...

— *Чаю!* По-твоєму, мені хочеться чаю?

— Чом би й ні? Ти ж англієць.

— Того ти вирішила, що я п'ю *чай*? Ти, можливо, думаєш, що я раніше блукав затуманеним Лондоном у мисливському кашкеті, балакаючи до своїх кумпелів ямбом? Жінко, в нас *теж* є «Старбакс».

— О, добре. Бо ще є кілька пакетів розчинної зі «Старбакса».

— Чого ж ти зразу не сказала?

— Бо не натішуся, як ти дратуєшся. Давай я поставлю чайник, а ти бодай штани одягнеш. Щось я не пригадую жодних поранень нижче пояса, котрі потребують медичного огляду.

Він обвів каламутним поглядом підлогу, тоді потягнувся кістлявою ногою до пожежних штанів.

Гарпер глибоко вдихнула, наміряючись врешті розказати йому про мандрівку додому, — а тоді знову завела розмову на манівці, запитавши:

— Ти завжди хотів бути пожежником? Давно ти так одягаєшся? З дитинства? — На ці балачки Гарпер штовхав адреналін. Їй стало цікаво, чи саме так люди почувуються під час стрибка з парашутом. Руки в неї тремтіли.

— Аж ніяк. Я мріяв стати рок-зіркою. Хотів носити шкіряні штани й проводити вихідні у ліжку з обдовбаними моделями. А ще писати пісні, повні претензійної недовомовленості.

— Не знала, що ти ще й музикант. На чому грав?

— Ой, та руки так і не дійшли навчитися грати на якомусь інструменті. Видавалося надто клопітним. Та й, оскільки мати була глухою, а батько — тираном, музична освіта до списку пріоритетів моєї сім'ї не належала. Найближче до життя рок-зірки я дістався, хіба продаючи наркоти.

— Ти барижив? Щось мені це не подобається. Які саме наркотики?

— Галюциногенні гриби. Мені здалося логічним спробувати отримати хоч якийсь зиск з власного вченого ступеня у ботаніці. Я продавав різновид псилоцибінового гриба, називався він «Смурфштик», — синенький такий, користувався попитом і добре смакував з парою яєць. Бажаєте якось зі мною скуштувати омлет з «Смурфштиком», сестро Вілловз?

Вона розвернулася до нього спиною.

— Драконяча луска — це ж спора. Грибок. Тобі, певно, чимало про нього відомо?

Він не відповів. Гарпер озирнулася. На обличчі в нього застиг безневинний вираз. Пожежник навіть не намагався натягнути штани. Вони й досі валялися, зібгані, біля ніг. Її дратувало, що він все ніяк не одягнеться: від цього він видався ще лячнішим, ніж вона сподівалася. Гарпер вкотре відвела погляд.

— Тому ти можеш її контролювати? Використовувати? І при цьому всьому не згоряти, наче азбестом вкритий? Це тому, що ти знаєш щось таке, що решті з нас не відомо?

Він стиха щось промурмотів, а тоді сказав:

— Мені здається, що я не стільки розуміюся на лусці, скільки поміг їй *себе* краще пізнати. Пательні в коробці, під пічкою.

— Нащо мені пательня?

— Ти хіба не посмажиш нам яєчні?

— А яйця є?

— Ні. А в тебе хіба нема? У тій твоїй торбі для закупів? Та вже Бога ради, сестро Вілловз, ти хоч *якихось* смаколиків мала ж принести!

— Мені дуже прикро, що я не принесла тобі жодних яєць, французьких тостів і морфіну. Натомість я прочовгала три милі, ледь не потрапивши в лапи кремаційного загону, щоб роздобути шину для твого ліктя та бинт для зап'ястя. Серед них був і мій колишній чоловік, — на власний подив, Гарпер відчула, як в очах злегка захипало, проте зусиллям волі не дала цьому перерости в щось більше. — А ще я принесла розсипного чаю, бо добра і думала, що тобі це трошки підніме настрій, навіть не стала просити подяки. Усе, чого я попросила, — це щоб ти натягнув штани, але ти навіть цього не бажаєш робити, бо, я так підозрюю, тобі весело бути голим і спостерігати, як мене це діймає.

— Я не можу.

— Не можеш *що*? Подякувати? Перепросити? Виявити дрібку люб'язності?

— Штани не можу одягнути. Не можу схилитися й натягнути їх. Надто боляче. І ти була надзвичайно добра до мене, тому я завинив тобі слова подяки. Тож скажу зараз. Дякую тобі, сестро Вілловз.

Якимось чином каяття в його голосі змусило її охолонути. Вона поступово оговтувалася після викиду адреналіну. Хвиля напруги потроху відступала і на поверхню почала виринати втома.

— Вибач. Непрості видалися кілька днів. І я щойно пройшла крізь найгірше. Я повернулася додому, щоби зібрати деякі припаси, і тут об'явився Джейкоб з гуртом нових друзяк. Одним з них був той радіохвалько, Мальборо-Мен. Той, що постійно розводиться про всіх убитих ним паяльників. Довелося ховатися. *Тривалий час.*

— Ти ходила додому? Сама? Чому ж не відправила когось?

— Кого? Усі Пильнувальники — діти. Голодні перевтомлені діти. Не мала бажання наражати їх на ризик. Тебе я відправити не могла, не з такими ребрами. Окрім того я знала, де саме варто шукати. Здалося слушною ідеєю сходити самій. Ти ж бо не розповів, що стало з моїм будинком.

— Про те, що твій колишній вирішив двотонним снігоочисником трохи перестановку зробити там? Мені здавалося, що за один тиждень ти і так досить втратила. Нащо навалювати ще? З тобою все гаразд?

— Я була... налякана. Чула, як вони говорять про мене. Вони й про тебе говорили.

— Та що ти кажеш! — картинно здивувався чоловік. Здавалося, він був втішеним.

— Так. Говорили про чоловіка, який зумів озброїтися драконячою лускою, може метати полум'я і вештається в пожежному одязі. Все ніяк не могли визначитися, чи ти справжній, чи, може, міська легенда.

— Овва! На півдорозі до того, щоб нарешті стати рок-зіркою!

— Здебільшого вони балакали про речі, які чинили хворим людям. Мальборо веде підрахунок за увесь кремаційний загін, розказував, хто з них загалом убив найбільше, хто вколошкав найбільше за один день, хто вбив найбридкішу дівчину або найвродливішу. Складалося враження, що він базикає про статистику власної команди у фентезі-бейсболі^[89].

Мальборо-Мен нахвалював Джейкоба за те, що той так «надриває дупу» напередодні Нового року. Лише за кілька хвилин до Гарпер дійшло, що йдеться не про секс, а про вбивство. На своєму «фрейтлайнері» Джейкоб протаранив «Ніссан», у якому сиділа сім'я заражених людей. Чоловік, жінка і двійко їхніх дітей. Авто він розкатав у тісто. Тіла з уламків вийшли вичавленими, як зубна паста. Принаймні зі слів Мальборо. Джейкоб прийняв похвалу Мальборо не коментуючи, не виказавши при цьому ані гордості, ані огиди.

Химерна думка: чоловік, з яким вона була одружена, котрого кохала й котрому була вірна, пустився вчиняти вбивства. Вбивав і мав намір вбивати й надалі. Півтора роки тому вони проводили вечори, горнучись одне до одного на дивані, за переглядом «Майстра не на всі руки»^[90].

— Я боялася, що почну тремтіти й вони мене почують. Почують, як у мене цокотітимуть зуби. А тоді вони пішли, і, коли я зрозуміла, що все гаразд — що покину будинок живою — я... я почувалася... наче хтось кинув мене під ноги гранату, а вона, з незбагнених причин, не вибухнула. Я пішла звідти на ватяних ногах, голова наче пір'ям набита. Ти хіба не збираєшся читати мені нотації?

— За те, що повелася як беззастережне дурко та втрапила прямисінько в халепу?

— Ага.

— Не-а. Це ті дві якості в людині, які я ціную понад усе. Втім, я радий, що ти таки повернулась. Кави вже страх як давно не пив.

Коли вона обернулася, Пожежник позіхнув, заплющивши очі й приклавши кулак до рота; простирadlo приспустилось, оголяючи лінію його стегна. Гарпер саму здивувала власна реакція на його худорляву, волохату постать, шорстке волосся на запалих, побитих грудях. Її пройняла миттєва судома фізичного потягу, яскравого й безглузлого, ще якусь мить тому цілком відсутнього.

Вона рушила до ліжка, відчуваючи, як рішучість додає їй впевненості.

— Підними ноги.

Він здійняв п'яти. Гарпер натягнула Пожежнику штани до самих колін, тоді присіла поряд і взяла його попід руку.

— На рахунок «три» підведи свою кістляву дупу.

Утім, найтяжче довелося здебільшого робити самій Гарпер, а коли вона підважила його, то почула свистячий вдих, уривчастий придих, який швидко обірвався. Обличчя, й так зблідле, втратило всякий колір.

— Найгірше, коли я рухаюся, — це не біль. Це свербіж у грудях. Після кожного подиху. Не можу по-людськи через нього спати.

— Сверблячка — це добре. Сверблячка нам до вподоби, містере Руквуд. Кістки сверблять, коли вони ладнаються назад до купи.

— Я сподіваюся, що після бинтування стане краще.

— Гм, ні, мені шкода, але більше так не роблять. Ми ж не хочемо стиснути легені, яким потрібно дихати. Але я залюбки накладу пов'язку тобі на зап'ястя і прилаштую шину до ліктя.

Вона поволі натягла еластичну шину йому на передпліччя, виправивши його як слід, тоді взялася за набрякле, жахливо потовчене зап'ястя. Гарпер притисла ватні тампони з обох боків зап'ястя, а тоді почала обмотувати його бинтом, раз по раз, угору й вниз, роблячи жорсткий, проте зручний зліпок довкола суглоба. По тому вона здійняла його праву руку, щоб подивитися на знебарвлений бік. Провела рукою ребрами, обережно намацуючи кожен перелом. Гарпер намагалася не отримувати втіхи, водячи пальцями по хребту та завитках драконячої луски, що вкривали його шкіру. Виглядав він немов ілюстрована людина з ярмарку. Навіть близько не можна було уявити, скількох людей погубила драконяча луска, та попри все, Гарпер не могла нічого з собою вдіяти, думаючи про те, яка вона все-таки прекрасна. Звісно, сама вона до нестями пашіла хіттю. І це їй зовсім не допомагало.

— Може статися так, що самими докорами від Бена Патчетта все не обійдеться, — промовив Пожежник. — Тобі ще, можливо, доведеться отримати дуже засмучений погляд та кілька сумних зітхань від Тома Сторі. Ніщо не змушує почуватися так паскудно, як розуміння того, що ти підвів старого. Це майже те саме, що сказати магазинному Санті, що його борода несправжня.

— Не думаю, що з Отцем Сторі виникнуть проблеми.

Він кинув на неї гострий, проникливий погляд, і усмішка на його обличчі вмить зів'яла.

— Що ж, викладай як є.

Вона розповіла, як провела Отцю Сторі трепанацію черепа електродрилем і дезінфікувала рану портвейном. Розповіла про Бена та

холодильну камеру, про двох закутих ув'язнених та повний каміння рушник. Тоді довелося повернутись дещо назад, до її останньої розмови з Отцем Сторі в каное.

Пожежник ставив дуже мало питань... доки вона не дійшла до своєї останньої бесіди зі старим.

— Він мав намір вигнати якесь бідолашне дівчисько через чайну чашку й кілька бляшанок «Спаму»?

— І медальйон. І «Портативну маму».

Він захитав головою.

— І все-таки. Це зовсім не схоже на Тома.

— Він хотів вигнати її не через самі крадіжки. А тому, що, на його думку, вона була *небезпечною*.

— І він знав це, бо мав розмови з нею через ті її крадіжки, і вона... що? Погрожувала йому?

— Щось таке, — відказала Гарпер.

Вона насупилася. Тепер уже їй було важко пригадати, що сказав Том, як саме висловився. Здавалося, та розмова відбулася багато місяців тому, а не якихось кілька днів. На власне роздратування, Гарпер зрозуміла, що їй неймовірно важко згадати, що саме він сказав їй про крадійку; бувало, вона навіть починала думати, що, може, Отець про злодійку навіть нічого й не казав.

— І він навіщо вирішив піти у вигнання разом з цією крадійкою?

— Щоб приглянути за нею. Він планував відшукати острів Марти Квінн.

— А, острів Марти Квінн. Люблю собі уявляти, що його заповнили вихідці з вісімдесятих, які тиняються довкола у спандексі та леопардовому хутрі. Сподіваюся, що Тоні Кітейн теж там^[91]. Вона була джерелом усіх моїх ранніх сексуальних фантазій. Кого Том збирався залишити за головного в таборі?

— Тебе.

— Мене! — він зареготав. — Ти впевнена, що все це він казав не після того, як йому зацідили в голову? Я собі гіршої кандидатури уявити не можу.

— А як щодо Керол?

Він усміхався, але на цих словах його обличчя знову спохмурніло.

— Бачити Керол її святістю верховним жерцем я волів би десь так само, як ще раз по ребрах отримати.

— Ти не віриш у її добрі наміри?

— Я *певен*, що наміри в неї добрі. Коли ваші урядовці піддавали водним тортурам тих бідолашних телепнів, щоб дістатися до бен Ладена, вони *теж* мали добрі наміри. Батько був для Керол гамівною силою, стримувальним чинником для її хисткої особистості. Без нього... *що ж*. Ззовні Керол загрожують карантинні патрулі, поліція, кремаційні загони. Вона має на руках крадійку і двох полонених, які створюють напругу тут, усередині. Страх аж ніяк не схиляє людей до поміркованості в екстремальних ситуаціях. Тим паче таких, як Керол.

— Не знаю. Вона навіть не хотіла цієї посади. Керол тричі відпиралася, поки не погодилася.

— Цезар свого часу *теж*. Мені б лише хотілося, аби Сара... — він затнувся і кинув понурий погляд на піч. Тоді опустив очі й спробував знову. — Не те, щоб Сара втримала Керол під контролем або боролася б за першість у таборі, чи щось таке. Вона б бодай спробувала жбурнути їй мотузку, якби бачила, що та тоне. Про це я й хвилююся, розумієш? Погано вже те, що Керол може потонути у власній параної. Та навіть гірше, що потопельники тягнуть за собою на дно інших, а просто зараз — цілий табір до її послуг.

У печі з сухим різким тріском клацнула гілка.

— Якою була Сара? Я так розумію, що не подібна до Керол. Більше схожа на Тома?

— У неї було Томове почуття гумору. Іншої людини з такою силою духу я не зустрічав. Вона так завзято бралася до справ, наче куля в боулінгу на кеглі котила. Знаєш, дещо з цього перейняла Еллі. Сара завжди змушувала мене почуватися кеглею в неї на шляху, — довгим, вдумливим поглядом він вступився в язики полум'я, які вирували в печі... а тоді повернув голову й поглянув на Гарпер з милою, ледь не хлоп'ячою посмішкою. — Та, гадаю, це досить вдало змальовує певний різновид кохання, правда ж?

— Що можна розказати про Сару, якою вона була до того, як я її зустрів? Завагітніла в сімнадцять, від свого вчителя гри на піаніно, вродливого, мов той ангел, литовця, заледве старшого від неї самої. Тоді її відрахували з приватної академії, де її батько був викладачем. Том, найближчий її друг у цілому світі й наймилосердніша людина, котру вона знає, каже їй жахливі слова й відправляє жити з родичами. Останній рік вона з ганьбою довчається у громадській старшій школі, поки під светром випинається маля. Вона виходить заміж у мерії, наступного ж дня по тому, як отримала атестат. Той її литовець, принижений і не спроможний знайти собі викладацьку роботу, знов береться за приватні уроки, і саме тоді Сара дізнається, що в нього є нав'язлива звичка — трахати студенток. Однак вони лишаються одружені, бо в іншому разі їй би довелося повертатися додому, а вона ж пообіцяла собі, що більше ніколи у своєму житті нізащо не проситиме батька бодай про щось. Натомість вирішує, що найкращий спосіб врятувати стосунки — це завести ще одну дитину. Я не надто поспішаю? Обіцяю, ми от-от дійдемо до найцікавішої частини.

— Це ж до якої? — запитала Гарпер.

— До тієї частини, де в цій історії виринаю я. Народжується Нік. Нік глухий. Батько пропонує віддати його на всиновлення, оскільки він ніколи не зможе мати взаємини з попсованим виплодком, який не зуміє оцінити його музику. Сара пропонує чоловікові підшукати собі нове житло й жене його під три чорти. Однієї жовтневої ночі він вдирається крізь сітчасті двері о четвертій ранку й погрожує всій сім'ї ракеткою для бадмінтону. Сара домагається судової заборони проти нього. У відповідь на це він з'являється в початковій школі Еллі, буцімто забрати доню до стоматолога, і зникає з дитиною.

— Господи.

— Його заарештували лише за *довгих* чотири дні, в мотелі на кордоні з Канадою, де він намагався придумати, як перетнути митницю без паспорта своєї дочки. Підозрюю, він мав намір дістатися до литовського консульства, щоб забратися з нею назад до Європи. Коли його випустили під заставу, він повісився.

— Схоже, ми з Сарою собі чоловіків у одній крамниці вибирали, — резюмувала Гарпер.

— Втім, з останнього вальсу цього горе-піаніста щось хороше та й вийшло. У ті жахливі дні, коли Сара побивалася, не знаючи, де Еллі, на порозі з'явився її батько, готовий допомогти, чим тільки зможе. Він дбав про те, щоб вона їла і спала, горнув до себе, коли плакала, доглядав за Ніком. Розумієш, то був його шанс — стати нарешті тим батьком, якого їй так бракувало, батьком, якого Сара в ньому вбачала, а він її підвів, так гірко і так цілковито. Я знаю Тома й сумніваюся, що він усе ж таки зміг простити собі за те, що відвернувся від неї, коли вона була всього лише наляканою вагітною дитиною.

Том залишався з нею місяцями. Пізніше Сара переїхала ближче до рідної домівки, і він допомагав доглядати за дітьми, поки вона знову пішла вчитися, на соціального працівника. Догляд за неповносправними — таку вона вибрала собі царину.

Так уже сталося, що з 1980-х Том Сторі опікувався парафією в таборі Віндем, а ще за десять років став директором. Тієї весни, коли Ніку виповнилося сім, Сара запропонувала започаткувати в таборі двотижневу програму для глухих, і Том втілював це в життя.

Вона розпочала пошук вихователів, які б знали мову жестів, і я їм підійшов. Я вивчив мову жестів ще юним хлопцем від своєї глухої мами-ірландки... що, мушу додати, зачаровувало деяких дітлахів, які любили додавати, що у моїх рук ірландський акцент. Я приїхав у Штати, щоб здобути ступінь магістра, і був більш ніж радий гідно оплачуваній літній роботі. Чоловікові *несила* заробити собі на хліб, лише продаючи цій зіпсутій нації «Смурфштики». Мушу сказати, бариги-героїнщики та штовхачі мету зробили з цієї країни злочасне місце, аби тут можна було бути простим, чесним дилером, який усього лиш хоче подарувати власним покупцям з любов'ю відміряний кайф.

Том найняв мене навчити дітлахів усілякого про дичавину — які ягоди можна їсти, якими листками краще не підтиратися, як розвести вогнище без сірників. Особливо добре мені вдавався отой останній трюк. По прибутті кожному з нас призначили дотепне прізвисько. Мене нарекли Дров'яником Джоном. Сарі випало бути Рейнджер Сара.

Кілька днів до приїзду дітей відбувалося координування, і знадобилося небагато часу, щоб роздуплитися, що прізвисько «Дров'яник» віщує проблеми. Першого ж дня Сара привіталася:

«Доброго ранку, Дрова», — з пестливим виразом самої невинності на обличчі. Решта вихователів почули й вибухнули реготом. І от невдовзі вже всі з цього збиткувалися. «Хто бачив Дрова?», «Агов, хлопці, легше з Дровами», «Я тут весь ранок з Дровами носився». Ну, ідею ти вловила.

Ну, і в переддень появи дітей ми всі гуртом пили пиво, і я сказав їй, що як пощастить і вона правильно розіграє свою карту, то, може, їй і вдасться погріти руки від моєї дровини. Усіх це розсмішило. Вона відказала, що, скоріш за все, зажене собі скалку в якесь незручне місце, тому пас, і від цього реготу стало ще більше.

Я запитав у неї, чому це вона Рейнджер Сара, і вона відповіла, що, як куратору програми, їй дозволено самій собі обрати прізвисько. Тож, за давнім англійським звичаєм, я оголосив, що кидаю їй виклик боєм, щоб змагатися за першість. Запропонував залагодити все грою в дартс. Кожному дається один кидок. Якщо ближче до центра потраплю я, то виграю право змінити своє та її прізвиська. Я заздалегідь попередив, що для себе обираю ім'я Вужак, а вона буде Бобрихою. На це вона кинула, що я й так програю, а моє нове ім'я вона мені вже після гри скаже, і я ще тужитиму за тими часами, коли звався старим добрим Дров'яником.

На той момент усі вже були зосереджено серйозними. Під «зосереджено серйозними» я маю на увазі «надривали животи від реготу». Певна річ, я був задоволений власними шансами. Ще студентом-бакалавром я більше часу згаяв у пабах, ніж в аудиторіях. Я відійшов добряче так й мало не поціливі у самісіньке «яблучко», навіть не розігриваючись. Зненацька всі позамовкали, вражені моєю майстерністю.

Сара ж навіть оком не змигнула. Вона дістала в себе з-за поясу маленький топірець, відійшла до лінії і жбурнула його. Не те що в «яблучко» поцілила, а мішень навпіл розрубила. До мене вона промовила: «А ти не казав, що обов'язково дротик кидати». Ну, отак-от я і став Шпурлею Джоном, через те, що добре шпурляв ті дротики.

Гадаю, тоді все й зародилося — те почуття, наче нам судилося бути разом.

Коли табір лише розпочав роботу, Еллі з матір'ю заледве розмовляла. Їй тоді було чотирнадцять років, і з нею саме кинув працювати вже третій психотерапевт, якому вона запустила прес-пап'є

по яйцях. Вона розтрощила материне авто, коли каталася в ньому з хлопцями. Старшими хлопцями. Не скажу, звісно, чи її гнівливість коренилася в тому викраденні, яке її батько скоїв, коли вона була в третьому класі, та ці спалахи люті вже точно були чимось більшим за типові підліткові вибрики. Вона ненавиділа матір за найменший контроль, який та намагалася їй нав'язати, ще більше лютуючи через те, що її змусили стати стажером-вихователем. Перші кілька днів видалися нестерпними. Еллі кидала дітей і йшла собі клацати щось у телефоні. Якщо їй не подобалося, що подавали у кафетерії, вона автостопом добиралася до міста і зустрічалася з друзями. І тому подібне.

Сара вирішила, що Еллі разом з нею піде в похід з ночівлею до Джейд-Велл — ковбані крижаної води попід вісімнадцятифутовою кручею. Напевно, вирішила її придурити й подумала, що посеред глухого темного лісу легше буде позбутися тіла. Потрібен був ще один дорослий, і записали мене. Ми рушили з дюжиною малих дітей у десятимильний похід, продираючись крізь хмари комарів. Дякувати Богові, діти були глухими. Еллі з Сарою лаялися одне на одного всю дорогу. Тільки-но Еллі зиркнула у свій телефон, Сара відразу ж його конфіскувала. Еллі відводила гілки, щоб ті з силою гатили матері по обличчю. Дітлахи знали, що щось негаразд, і дедалі більше нервувалися.

На момент, коли ми дісталися Джейд-Велл, вони обидві вже горлали одна на одну. Усі були попалені сонцем і погризені комарами. Сара нетямилася від люті на Еллі, яка забула спрей від комах в автобусі, а Еллі злилася, що Сара в цьому звинувачувала її одну. Що ж до мене, то я готовий був уже все кинути. Вони обидві стояли на краєчку кручі, і я просто не зміг стриматися. Узяв обох попід руку і жбурнув зі схилу, отак прямо в чоботях. І знаєш що? Вони обидві випірнули регочучи... регочучи й плюючись водою одна в одну.

І аж до самого кінця походу вони згуртовано мені капостили. Коли подавали хот-доги, то мені дістався тампон у булочці. О другій ночі вони відгорнули дах намету й обдали мене крижаною водою. Оббризкали лаком для волосся замість лосьйону для засмаги. І знаєте що? То було добре. Похід назад був настільки ж радісним, наскільки похід туди був кепським. Діти почали боронити мене від Рейнджера Сари та Стажера-Видри Еллі. Особливо Нік. Гадаю, Нік вирішив, що

його обов'язок — захищати мене від божевільних жінок з його родини. До кінця літа він був моїм охоронцем.

В останній тиждень табору був ще один похід з ночівлею. Саме в ту ніч Сара розстібнула вхід до мого намету й залізла всередину, сказавши лише: «Я правильно розіграла свою карту?»

По тому нам випало пробути разом десь майже рік. Їй кортіло поплавати у Великому бар'єрному рифі. Шкода, що ми не поїхали. Що не читали одне одному книжок. Нам випав один вікенд у Нью-Йорку для сексі-шмексі-штучок, поки її батько доглядав за дітьми. Шкода, що не більше. Що ми так мало гуляли разом. Шкода, що ми так багато часу проводили перед ящиком. То було приємно, ми обнімалися, сміялися з Стівена Кольбера та Сета Маєрса, але спогади з того були такі собі. Ми займалися такими звичними, банальними речами. Замовляли піцу й бавилися в «Нісенітну гонитву»^[92] з її батьком та сестрою. Допомогали дітям з домашніми завданнями. Разом мили посуд куди частіше, ніж кохалися. Що це за життя таке?

— Реальне життя, — відказала Гарпер.

Розповівши історію свого залицання, він більше не підводив на неї очей. Натомість втупився у власну тінь, яка здіймалася і спадала, майже як хвиля, у світлі багаття, що вирувало в печі.

— Я згаяв більше часу, гадаючи про все те, що ми так і не зробили разом, ніж думаючи про все те, що ми *таки* робили. Так, наче ми відкоркували пляшку доброго вина, зробили по ковтку... а тоді незграба-офіціант звалив пляшку додолу, і ми так і не встигли скуштувати ще.

Уперше я побачив спору під час сніданку-презентації у Бостонському товаристві мікології, за три місяці до Сіетла, — пояснювати, що він мав на увазі під «Сіетлом», не доводилося. Вона розуміла, що він говорить про Спейс-Нідл. — Чолов'яга на ім'я Гокінз, який щойно повернувся з Росії, влаштував нам сорок хвилин «Паверпойнту» про спору. Не знаю, що злякало мене більше: знімки чи сам Гокінз. Рот у нього постійно пересихав. Він осушив півграфина води, поки доповідав за трибуною. І говорив так стиха, що доводилося напружувати слух, аби його розчути. До нас долинали тільки уривки: «вектори хвороби», «шляхи зараження», «клітинне займання». Тим часом він демонстрував нам усі ці горор-знімки, на яких були обвуглені трупи, самі зуби й почорніла плоть. Повірте мені, ніхто не

квапився вертатися до буфету, а ось біля бару метушня була ще та. Цей хлопець, Гокінз, на завершення додав, що наразі підтверджених смертей від спори лише сімдесят шість — на Камчатці. Внаслідок них зчинилася низка лісових пожеж, через які вже загинуло п'ятсот тридцять інших людей. Міським зонам завдано збитків майже на вісімдесят мільйонів доларів, і росіяни втратили чотири тисячі триста акрів найцінніших у світі лісозаготівель. Гокінз зазначив, що три нещодавні випадки захворювань у Канаді нашттовхують на думку, що даний патоген може передаватися інакше, аніж інші традиційні віруси, і потребує нагального подальшого вивчення. За його підрахунками чверть мільйона хворих у Штатах з легкістю призведуть до смерті понад двадцяти мільйонів людей і перетворять більш ніж шість мільйонів акрів на згарище.

— А це багато?

— Приблизно площа Массачусетсу. Мушу зізнатися, тоді він нас до чортиків налякав, але якщо озирнутися назад, то він ще був досить стриманим в оцінках. Я припускаю, що в розрахунках він не брав до уваги соціальної кризи, такої масштабної, що вже й не буде кому гасити ті пожежі.

Але, розумієш... до обіду я вже й забув про те все думати. Невдовзі вже міркував, що то лише один з тих апокаліптичних сценаріїв, яких на наше століття випало повно: епідемія пташиного грипу, яка винищить мільярди людей, чи астероїд, що розколе планету навпіл. Ти цьому ніяк не зарадиш, і стається це з бідолами на іншому боці світу, а вдома діти чекають з домашньою роботою, тож ти просто перестаєш про це все думати.

Наскільки це взагалі було *можливо*. Ця тема потрапила у заголовок кожного електронного листа і тридцять найтоповіших тредів усіх інтернет-форумів спільноти мікологів. Проводилися численні вебінари, конференції та президентські комітети. Було направлено звіт до Сенату. Якийсь час я стежив за всім чисто з академічної цікавості. А ще, ти ж мене знаєш, сестро Вілловз, я люблю повимахуватися. На всіх тих приватних барбекю я заробив собі неабияку повагу за свої дослідження спори. Думаю, на буденному рівні до мене навіть не доходило, що ця штука може й до *нас* дістатися, аж поки не спалахнула Манітоба^[93] і ніхто не знав, як її загасити. То було десь за місяць до перших випадків у Бостоні.

Та який сенс був у всьому цьому знанні? Якби то була звичайна чума, як і всі інші, можна було б ховатися. Попрямувати до лісу. Зібрати всіх близьких, запхатися десь у діру, позабивати двері й чекати, поки інфекція сама не вигорить. Але *це...* Одна людина, що переносить спору, може розпочати пожежу, котра винищить півштату. Ховатися в лісі — це те саме, що на сірниковій фабриці. Принаймні в містах є пожежні частини.

Я можу тобі точно сказати, де і як я її підхопив. Я можу сказати, де *всі* ми були, коли підхопили її, бо ж, звісна річ, ми були всі разом. Гуляли на вечірці з нагоди тридцятиліття Керол, на самому початку травня. Ми з Сарою щойно з'їхалися, щоб жити разом. У нас був маленький басейн, але було так холодно, що нікому не кортіло в нього лізти. Нікому, окрім Сари. Вечірка не те, щоб була гучною: лише Том, діти, Сара з Керол і я, а ще безглютеновий торт для іменинниці.

Ми з Сарою часто дискутували до пізньої ночі про те, чи Керол взагалі колись займалася сексом. Молодшою вона цілих п'ять років була заручена з дуже побожним молодим чоловіком, про якого всі знали, що він гей, окрім, очевидно, самої Керол. Я думаю, він був одним з тих чемних стривожених молодиків-педиків, яких вабить до релігії, бо вони сподіваються, що зможуть відмолитися від гомосексуалізму. Сара казала, що сумнівається, чи вони з Керол взагалі колись спали разом, хоч і обмінювалися доволі пристрасними електронними листами. Керол застала свого нареченого зненацька, коли хлопець проходив ординатуру в теологічному інституті Нью-Йорка, у ліжку з дев'ятнадцятилітнім студентом-танцівником з Куби.

Якось я запитав Сару, чи не може такого бути, що Керол сама лесбійка. Вона довго супилася і зрештою відказала, що, на її думку, Керол просто гидує самою ідеєю сексу. Вона ненавиділа пов'язаний з цим безлад. Керол хотілося б, щоб кохання було наче кавалок мила: очисне, гігієнічне втирання. А ще вона казала, що Керол сповна володіла їхнім батьком і то був єдиний чоловік, який бодай щось для неї означав у житті.

Часом Керол і Сара ставилися одна до одної дуже сторожко. Коли Сара була підлітком, ще й вагітною, Керол надіслала їй гнівного листа про те, що та розбила батькове серце, і пообіцяла більше ніколи з нею не розмовляти. Так воно насправді й було, аж поки не народився Нік. Сара знову виділила у своєму житті місце для сестри, та справи у них

завжди були непростими. Керол часом змагалася за увагу так подитячому, що це навіть бувало кумедно. Якщо Сара перемагала у «Скребл», Керол вдавала напад кашлю і заявляла, що це через контакт з якимось алергеном, тож батько віз її до лікарні. Коли Сара й Том заводили розмову про Віктора Гюго, Керол наполягала, що Сара не може сповна насолодитися його романами, оскільки не читала їх в оригіналі, французькою. На подібне Сара просто реагувала зі сміхом. Мені здається, їй шкода було Керол, яка постійно змагалася з нею, і вона докладала зусиль, щоб робити їй добро. Як вечірка на її день народження.

Я саме лаштувався йти в дім, щоб узяти собі ще пиво, коли пролунало гучне гупання — наче щось важке випало десь далеко з вантажівки, щось настільки важке, що вода в басейні взялася брижами. Усі роззирались довкола — навіть Нік, який відчув вібрацію ногами. Сара стояла біля мілкого краю басейну, вся вкрита гусячою шкірою, з синіми губами, гарненька, дослухаючись, чи не пролунає ще щось. Нік побачив це першим — темна вежа маслянистого диму, який здіймався на одному кінці кварталу. Гупнуло знов, і знов, а тоді ще кілька разів підряд, достатньо гучно, щоби затремтіли вікна й затряслося столове срібло.

Завили сирени. Сара сказала, що їй здається, то була аптека CVS на розі вулиці, і перепитала, чи не міг би я вийти на ганок і глянути.

Багато сусідів повиходили до хідників і стояли в затінку дерев. Вітер змінив напрям і поніс дим уздовж вулиці. О, сморід був ще той. Наче обвуглені шини й тухлі яйця.

Я пройшовся кварталом, поки не дістався до аптечної крамниці CVS. Один її бік перетворився на палахкотливий стовп червоного полум'я. Якась жінка ридала на узбіччі, витираючи собі футболкою сльози. Я мав носовичок, тож простягнув їй і запитав, чи вона не постраждала. А вона відповіла, що в неї на очах ще ніколи ніхто не помирав. Розказала, що хлопець на мотоциклі в'їхав у загратовану шафу позаду аптеки, ту, де зберігалися балони з пропаном. Вони вибухнули один по одному, як вервечка велетенських петард. Хтось промовив, що пекельний вийшов нещасний випадок, на що вона відповіла, що то не *просто* нещасний випадок. Сказала, що хлопець палав ще *до* того, як в'їхав у цистерни з пропаном. Що він був схожий

на Примарного вершника^[94]. З її слів, козирок шолома було припіднято, і всередині був палаючий череп — полум'я і вишкір зубів.

Я повернувся додому, хотів загнати усіх всередину. Без жодних чітких причин. Лише... якесь невиразне передчуття було. Усі вони стояли на тому ж місці, витріщившись на дим. Усі вони стояли під снігом. Почало сніжити, розумієш. Великі, з гусяче пір'я, сніжини попелу. Спадали всім на волосся. На святковий торт.

А вже за кілька тижнів Нік збудив мене та Сару, щоб показати смугу вздовж зап'ястя. Він навіть не питав, що воно таке. Уже знав. Пізніше, того ж дня, я помітив першу власну мітку. Не минуло чотирьох днів, як усі ми були вкриті драконячою лускою... усі, окрім Сари.

8

— Усі, окрім Сари?

— Думаю, це історія для іншого разу.

— Мабуть, ти дуже за нею сумуєш.

Його голос стих, і він порожніми, зачудованими очима подивився через усю кімнату у розчинену піч. А тоді повільно підвівся, озирнувся довкола і всміхнувся.

— Вона й досі зі мною.

— Що? — серцебиття підступило їй до самого горла.

— Я розмовляю з нею мало не щодня, — він звузив очі до тоненьких щілинок, пильно вдивляючись у мерехтливий морок, наче подумки уявляючи її постать там, по інший бік хижі. — Я завжди можу собі уявити, що б вона сказала, аби поглузувати з мене. Коли я ставлю собі запитання, то відповідь щоразу долинає її голосом. Ми навчені думати про особистість як про окрему, приватну власність. Усі думки, переконання та уявлення, які роблять вас *вами* — з дитинства нас вчать, що то стосики файлів, які зберігаються у скриньці нашого мозку. Більшість людей навіть не уявляє, скільки їх самих зберігається *деінде*. Ваша особистість — це не лише те, що ви знаєте про себе, а й те, що про вас знають інші. Ви одна людина з вашою матір'ю, вже інша — з коханою людиною, і знову відмінна — з дітьми. Ці люди *творять* вас — довершують вас — так само, як і *ви* творите себе. Коли вас не стане, ті, хто лишиться, носитимуть у собі ту вашу частинку, яка завше була з ними.

Гарпер стиснула губи, зі свистом видихнувши. Він говорив про спогади, не про примар.

Його погляд ковзнув назад, до відчиненої заслінки збоку печі, і вона подумала: «Запитай його про побачене — запитай його про обличчя». Та інстинкт обережності завадив їй. Вона подумала, що якщо тиснути на нього зараз, він клеїтиме дурника, вдаватиме, що гадки не має, про що вона балакає. Та й були, зрештою, інші, нагальніші справи.

— Ти ледь торкнувся до кави, — нагадала вона. — Вона вже охолола.

— Це легко виправити, — відказав він, здійнявши бляшаний кухоль лівою рукою.

Золотаві ієрогліфи, які вкривали його драконячу луску, засяяли й почали миготіти. Рука Пожежника обернулася на чашу полум'я. Він повільно обертаяв кухоль пальцями, і його вміст почав парувати.

— Як би мені хотілося, щоб існували ліки від твоєї безсоромної хвалькуватості, — промовила Гарпер.

— Що, гадаєш, я зараз вимахуюсь? Це ще нічого. Учора, прикутий до ліжка, я конав від нудьги не менше, ніж від забитих ребер, і навчився пукати кільцями трьох різних кольорів. Ось *це* було вражаюче.

— Не натішуся, що комусь кінець світу таки приносить задоволення.

— З чого ти взяла, що світу надходить кінець? — У його голосі прозвучав непідробне здивування.

— Як на мене, то все це скидається на кінець світу. П'ятнадцять мільйонів людей заражені. Мейн тепер подібний до Мордору — смуга отруйного попелу на сотню миль завширшки. У Південній Каліфорнії справи ще гірші. З того, що я чула, тамтешній південь палав від Ескондідо до Санта-Марії.

— Бляха. Знав же, що не варто відкладати мандрівку на «Юніверсал Студіос».

— І чим саме кінець світу видається тобі кумедним?

— Та всім. Особливо пихатою думкою, що світу настає кінець, лише тому, що люди можуть не дожити до кінця цього сторіччя. Як на мене, ми ніколи достатньо не цінували того, що спромоглися вижити в минулому столітті. Людство гірше за мух. Якщо бодай одна зсохла грудка тельбухів переживе полум'я, ми обступимо її, мов сарана. Будемо чубитися, кому вона належить, і продаватимемо найдухмяніші шматки заможнім та довірливим. Ти боїшся, що настає кінець часів, тому що навколо нас — смерть і руйнування. Але, сестро Вілловз, хіба ж ти не знаєш? Смерть і руйнування — то *улюблена* екосистема людини. Читала колись про бактерії, які процвітають у жерлах вулканів, прямисінько на краєчку киплячої породи? Ото ми. Людство — це мікроб, який процвітає на самому краю катастрофи.

— Кому випадає слухати ці твої промови, коли мене нема поряд?

Він зайшовся реготом, тоді згорбився і скривився у гримасі.

— Смерть від сміху в теорії звучить романтичніше, ніж воно є насправді.

Вона розвернулася до нього й схрестила ноги, наче готуючись до медитації.

— Навчи мене того, що вмієш.

— Що? Ні. Не можу. Марно питати мене, як я це роблю. Я й сам до пуття не розумію. Я не зможу навчити, бо навіть не знаю, чого тут вчити.

— Господи, але ж і *кепське* з тебе брехло.

Він поставив миску з вівсянкою на підлогу.

— Це було гидко. Наче пасту жувати. Мені б ліпше жилося, якби я жуків з-під каміння собі шкрябав. Є в тій твоїй торбці щось зі знеболювального? Треба щось потужне, щоб вирубати мене. Останні три дні я не спав довше десяти хвилин поспіль.

Вона підвелася й почала копирсатися у полотняній торбині, що стояла на підлозі. Звідти видобула два слизькі пластикові мішечки «Адвілу».

— Усе, чим я можу зарадити. Треба чекати щонайменше шість годин, перш ніж приймати знову...

— Іменем святого піхвонаштрикувача, що це ще таке? — прокричав він. — «Адвіл»? Просто «Адвіл»? Ніяка ти не медсестра. Ти справжнісінький кат.

— Я у *відчай*, містере Руквуд. Бачиш отой малий пакет для покупок? У ньому аптечка першої допомоги. А там — більш аніж половина всіх медичних препаратів, які я маю для догляду за ста п'ятдесятьма людьми, враховуючи коматозного пацієнта похилого віку, в чиєму черепі просвердлено діру з чверть дюйма.

Він подивився на неї виснаженим, змученим поглядом.

— Тобі потрібні препарати та інше.

— Ти собі навіть не уявляєш. Пластир. Морфін. Антибіотики. Бісова купа пов'язок проти опіків другого ступеня. Антигістамінні. Кардіодефібрилятор. У Норми Гілд ревматоїдний артрит, тож холодного ранку вона заледве може руки розігнути. Їй потрібен «Плаквеніл»^[95]. Майкл діабетик, і за десять днів інсуліну для нього вже не стане. У Нельсона Гайнріха високий тиск, тож...

— Так, так, гаразд. Я зрозумів. Хтось має грабонутися аптеку.

— Хтось має грабонутися *карету швидкої*.

— Так, гадаю, це б зарарило, правда ж? — він обережно торкнувся свого боку. — Мені потрібно чотири-пять днів, і тоді я буду готовий. Ні, краще вже тиждень. Усе ние, і я надто виснажений, щоб негайно ж узятися до справи.

— Ти будеш не в стані кудись іти ще два-чотири тижні. А в теперішньому стані — сумніваюся, що зможеш дійти кудись далі капліці.

— Ох, та я і не піду. Я пошлю Фенікса. Тепер послухай. Там будинок...

— Як це, фенікса пошлю? — запитуючи, Гарпер пригадала Марті, приятеля Мальборо-Мена, який щось про це белькотів: «Сучий велетенський вогненний птах, з розмахом крил у тридцять футів, спікірував і бомбанув по них. Підлетів так близько, що мішки з піском спалахнули вогнем!»

— О, та то один з моїх маленьких фокусів. Трохи феєрверків, щоб вразити тубільців, і, на щастя, дещо таке, що мені вдається робити дистанційно. Ти та кілька надійних помічників маєте знайти бічну вуличку, подалі від табору. Верден-авеню згодиться, це навпроти кладовища, і так вже склалося, що мені відомо, що десятий номер там вільний. Припаркуєтеся на під'їзній доріжці і...

— Звідки ти знаєш, що десятий номер вільний?

— Там жили ми з Сарою. Я хочу, щоб за тиждень ви викликали дев'ять-один-один. Скористайся мобільником — в Бена їх має бути ціла колекція. Скажи екстреній службі, що у твого дорогенького старенького татуса серцевий напад. Коли запитають, запевни, що не маєш на собі драконячої луски. Скажи, що тобі потрібна швидка, і чекай.

— Швидку без ескорту поліції не відправлять.

— Так, але про це не турбуйся. Для цього й потрібен буде Фенікс — моє маленьке світлове шоу. Коли вони стануть перед будинком, я потурбуюся всіх розігнати, а ви вже заграбастаєте всі необхідні припаси. Звісно, було б краще, якби ви могли просто поїхати геть на швидкій, але...

— Там буде «Люджек»^[96]. Або інший спосіб відстежити авто.

— Точно.

— Я не хочу, щоб хтось постраждав. Люди у швидкій ризикують життям, щоб допомагати іншим.

— Ніхто не постраждає. Я їх до чортиків налякаю, от і все.

— Мені не до вподоби просити тебе про допомогу. Ти завжди такий. Поводишся загадково, коли це зовсім не обов'язково, бо тобі подобається, щоб усі сушили собі голови, думаючи про тебе. Це дешевий кайф.

— Не відмовляй мені в маленьких насолодах. Ти отримаєш усе необхідне. Не бачу причин, чому б і мені трохи не потішитися.

— Я отримую далеко не *все*. Якби я сама могла робити те, що вмієш ти, мені б *не довелося* про це тебе просити. Будь ласка... Джоне. Можеш бодай спробувати мене навчити?

Його погляд ковзнув повз неї і знову попрямував до печі.

— З тим же успіхом можеш попрохати рибу навчити тебе дихати під водою. Усе, йди. Боки болять і я маю трохи поспати. Без цигарок не вертайся.

— Ти пробував навчити її? Сару?

Він цих слів він здригнувся. На якусь мить його очі сповнилися таким болем й здивуванням, наче вона копнула його по ребрах.

— Ні. Не я, — пізніше їй спаде на думку, що то було досить дивне заперечення. Він витягнувся, повернувшись на здоровий бік, а вона вп'ялася поглядом у кістлявий вигин його спини. — Тобі хіба не треба доглядати за іншими? Можеш пократати заспокійливий бальзам свого вміння шукати підхід до хворих на душу комусь іншому, сестро Вілловз. Із мене досить на один раз.

Гарпер встала і взула черевики. Застібнула на собі парку. Зібрала докупи речі в торбу. Вона спинилася, занісши руку до клямки.

— Сьогодні я три години провела, ховаючись у шафці, а за дюжину футів від мене стояв мій колишній. Я три години слухала, як він розводиться про все те, що він вчиняв з хворими людьми. Він і його нові приятелі. Три години розповідей про те, що він зробив би мені, якби випала така нагода. На їхній погляд, поганці в цій історії — це ми. Якщо він знову мене побачить, то вб'є. Якщо йому випаде шанс, він повбиває усіх в цьому таборі. А по тому почуватиметься, наче гарно виконав роботу. У власних очах він був тим хлопцем у ковбойському капелюсі з серіалу «І мертві підуть», який нищить зомбі^[97].

На це Пожежник змовчав.

— Одного разу ти вже мене врятував, — провадила вона. — Я довіку буду за це перед тобою в боргу, хоч би скільки ще мені того віку випало. Та якщо я помру в наступні кілька місяців, а ти міг би мене навчити, як стати подібною до тебе — як захистити себе? Це буде те саме, якби ти просто сховався тієї ночі в лісі і дозволив Джейкобу мене вбити.

Пружини на ліжку важко рипнули.

— Я хочу прожити достатньо, щоб народити цю дитину. Якщо Бог може допомогти мені вижити протягом наступних трьох місяців, я готова молитися. Якщо Керол Сторі може вберегти мене від смерті, я співатиму з нею «Кумбайя»^[98], поки не пересохне горло. А якщо ви, містере Руквуд, можете навчити мене чогось корисного, я навіть готова змиритися з вашим зверхнім ставленням, відсутністю хороших манер та недоробленими філософськими проповідями. Але навіть на мить не думайте, що я спинюся. Ви маєте життєдайні ліки, і вони мені потрібні, — вона прочинила двері. Знадвору до хижі влетіло завивання вітру, жахливе й мелодійне водночас. — І ще одне. Я не казала, що не маю цигарок. Я сказала, що не маю цигарок *для тебе*. І *не матиму*... поки ти не напнеш свого вчительського капелюха й не проведеш для мене перший урок «Як вижити від самозаймання». А доти «Голваз» залишатиметься у мене в торбі.

Коли вона зачинила по собі двері, він почав волати. Дорогою до човна Гарпер вивчила для себе кілька нових лайливих слів. Особливо до душі їй припало «вольтонута». Його вона вирішила приберегти для особливої нагоди.

9

Гарпер навіть не здогадувалася, що біля пірса на неї вже чекають, аж поки човен не гупнувся об нього і з темряви не потягнулася рука.

— Сестро Вілловз, вам допомогти? — запитала Джеймі Клоуз.

Здавалося, що до неї промовляє сама сутінь. Гарпер заледве могла розібрати силует Джеймі — згорблену постать на тлі темних сосон, що погойдувалися від вітру, темних звивистих хмар на темному небі. Вона була не сама: хтось узявся пришвартовувати човен. Еллі. Гарпер впізнала її за гнучкою хлоп'ячою статурою та граційними рухами.

Гарпер узяла Джеймі за простягнуту руку, а тоді завагалася. Полотняна торба з запасами була затиснута під лавою, на якій вона сиділа, і поміж інших речей у ній лежали цигарки, ром, розчинна кава і чай. Те, що належало їй, було вже спільним, згідно з давніми табірними правилами, — та тепер вона сама собі складала правила. Якщо випивка й цигарки допоможуть вивідати таємниці Пожежника, то табір може обійтися і без них.

Гарпер засунула руку під сидіння і витягла з торби аптечку першої допомоги. Вона підвелася, залишивши решту на місці.

Вона глянула повз Джеймі, сподіваючись зловити погляд Еллі, та дівчина вже звелася на ноги й розвернулася до них спиною. Вона вся тремтіла. «Від люті, — подумала Гарпер, — не від холоду». Через плече дівчина тримала гвинтівку. Як і Джеймі.

— Еллі, мені шкода, що я не повернулася раніше. Я розумію, що ти зла на мене. Якщо в тебе виникли неприємності, я поговорю з Беном, чи з Керол, чи з ким там ще, і поясню їм, що твоєї провини в цьому немає. Але, як на мене, проблем через це в тебе бути не повинно. Я сказала, що відлучуся, щоб перевірити стан Пожежника, і повернуся. Так я і вчинила. Більш-менш.

— А про той епізод, де ви попрямували додому, ви, сестро, забули? — запитала Джеймі.

Отже, їм було відомо, що вона дісталася острова Пожежника обхідним шляхом. Вона трималася поблизу узлісся, коли покидала табір, але один раз усе-таки озирнулася, загадавшись, чи не вдивляється в неї з церковної вежі Майкл. Від ока в дзвіниці нікому не сховатись.

— У лазареті бракувало деяких вкрай необхідних запасів. На щастя, я знала, що зможу дістати необхідне у власному підвалі.

Дівчата виструнчилися по обидва боки від неї. Гарпер на думку спав поліцейський ескорт, який веде ув'язненого до суду.

— Вам неабияк пощастило. А знаєте, що ще було чистим везінням? Те, що вас не забили до смерті більярджними киями. Вважайте, нам *теж* пощастило. Пощастило, що вони не пішли за вашими слідами у ліс, а тоді аж до самого табору. Йой, атож. Ми їх бачили. Кремаційний загін, який нагодився відразу ж, як ви зайшли до будинку. Рушниць мали ми обидві, та Еллі сказала, що застрелити вас доведеться мені. Її

жахала сама лише думка. Ми ховалися в лісі, спостерігаючи, аж поки не посутеніло. Тоді вже чекати стало безглуздо.

Гарпер разом зі своїми конвойними вийшла з-під сосняку і порівнялася з футбольним полем: вкрите снігом, воно мріяло під місячним сяйвом. Гарпер ніяк не могла розібрати, що спричиняє нюючий біль у животі — напруга, чи, може, дитя, яке стукалося п'ятою.

— Еллі, — промовила до дівчини Гарпер. — Вибач, що налякала. Даремно я змусила тебе пройти через це. Але ти повинна зрозуміти: я навіть у своїх думках не можу відправити замість себе дитину, коли можу щось зробити сама. А ти ж дитина. Усі ви, Пильнувальники, ще діти.

— Але ви таки *поставили* нас усіх під загрозу, розумієте? *Весь* табір опинився під загрозою, — відказала Джеймі.

— Я була обережною. Вони б не знайшли моїх слідів.

— А їм і не треба було. Їм лише варто було знайти вас. Ви, певно, думаєте, що ніц би їм не сказали, та тільки встромлений в одне місце кий на диво легко розв'язує людям язика. Не варто вам було ходити. І ви *знали*, що не варто. А найбільше Еллі мучило те, що вона знала, що не варто вас пускати нікуди. Ми обіцяли турбуватися про безпеку людей. Тримати добропорядних тупаків, як ото ви, під наглядом. Усі Пильнувальники пообіцяли Матінці Керол...

— Матінці *КОМУ?* Вона *нікому* тут не мати, Джеймі, — Гарпер подумала, що «Матінка Керол та Пильнувальники» звучить наче назва гурту, який би добре вписався у «Ліліт Фейр», році десь так у 1996-му^[99].

— Ми пообіцяли їй, пообіцяли одне одному, і ми налажали. Керол стало зовсім зле, коли вона дізналася, що ви пішли. Наче їй і так дісталось недостатньо.

— Гаразд. Ти своє вже сказала. Перекажи Керол, що її послання отримано, і коли наступного разу мені закортить вийти подихати свіжим повітрям, я обов'язково спинюсь, аби залишити їй записку. А ще, Еллі, може, вже зав'яжеш із цим мовчазним бойкотом? Я трохи застара, щоб мене таке могло вразити. Є що сказати? Зроби мені послугу — кажи вже.

Еллі повернула голову й подивилася на Гарпер вологими, повними звинувачення очима. Джеймі порснула.

— Що? — запитала Гарпер.

— Ви гадаєте, що це у вас неприємності. Але то суцці дрібниці порівняно з тією купою лайна, яка звалилася на голову Еллі за те, що вона пустила вас. Тепер Еллі відбуває покарання. Вона просила дати їй шанс спокутувати провину, й Матуся Сторі його надала.

— Тобто? Вона взяла обітницю мовчання?

— Не зовсім. Пригадуєте, що зазвичай робив Отець Сторі? Ту його звичку смоктати камінчик, коли йому треба було поміркувати?

Сніг хрупав у них під ногами, коли вони спиналися пагорбом. Гарпер знадобилося цілих три секунди, щоб до неї врешті дійшло. Нічка-бо видалася довгою.

— Та ти, бляха, знущаєшся.

— Навіть, бляха, не смію. Еллі тепер ходить з каменем у роті, щоб мати час подумати над власними помилками та зосередитися на обов'язках. Останнього разу, як нас захопили зненацька, хтось узяв камінь і розбив ним Отцеві голову. Тепер усі ми маємо при собі каменюччя, щоб ніколи не забувати, — Джеймі вийняла руку з кишені, демонструючи Гарпер камінь завбільшки з м'ячик для гольфу.

— Ой, заради Бога. Еллі, скільки ж ти збираєшся ходити й цмокати тим камінцем? — запитала Гарпер так, наче була бодай якась надія на відповідь.

Вигляд у Еллі був такий, наче вона залюбки плюнула б тим каменем в обличчя Гарпер.

— Це все залежить від вас, ви хіба не розумієте? — спитала Джеймі. — Вас, звісно, не було на зустрічі, на якій ми всі вирішили, що порушення правил має неодмінно тягнути за собою наслідки. Тож не сказати, щоб на вас дуже сердилися. Майкі бачив, як ви попливли до острова Пожежника, тому ми знали, що на деякий час ви в безпеці. Бен та Матінка Сторі поговорили й вирішили, що було б нечесно вас жорстоко карати за те, що ви полишили безпечну територію. Але в той же час Керол переживала, що решта табору може збунтуватися, якщо до вас застосувати поблажливіші стандарти, ніж до решти. Таким чином вони дійшли до компромісного рішення, й Еллі зголосилася. Еллі має носити камінь у роті, лише поки ви його не заберете. А ви маєте його носити в роті лише до...

— Джеймі, я ціную твою прямоту. Але тобі варто зрозуміти: хай що ви собі там навирішували, я в жодному разі не збираюся пхати собі

камінь до рота, наче в акті середньовічної покути. Якщо ти цього не доганяєш, то не в однієї Еллі тут каміння в голові.

Вони вийшли до південно-східного рогу каплиці, біля східців, що вели до жіночого гуртожитку в підвалі. Троє Пильнувальників сиділи на колодах, наспівуючи сільський і навдивовижу жорстокий гімн — «Його розп'яли на хресті»^[100]. Очі в них сяяли, наче мідні монети, а драконяча луска на руках жевріла запаленим мереживом, заливаючи сніг багряним світлом. З вуст котилися вервечки червоної пари. Всі, як один, мали вигляд голодних; на обличчях виступали кістки. Тонкі руки, тонкі шиї, запалі скроні, концтабірні зачіски. Неочікувано в Гарпер зринула цілком відсторонена думка: «Коли порожніє шлунок, голова порожніє разом з ним».

— Що ж, сподіваюся, ви ще передумаєте, сестро. Бо покута Еллі не скінчиться, поки не розпочнеться ваша.

— Еллі, — промовила до неї Гарпер. — Я беру на себе відповідальність за свій промах. *Повну* відповідальність. Тож якщо кортить погратися в мученицю, то будь ласка. Я тебе до цього не змушую, — скося глянувши на Джеймі, вона додала: — І так само ніхто не змушуватиме *мене*. Це принизливо та інфантильно. Якщо хтось вважає, що я мушу начистити картоплі чи відшкрябати всі каструлі, то я не боюся забруднити руки. Та конкретно цей гротескний акт самоприниження я пропущу, гречно дякую.

— Еллі готова на все, щоб залагодити ситуацію. Люди захоплюються вами, сестро, — і було б добре, якби ви чинили так само. Еллі рада послужити прикладом, допоки це буде потрібно.

— Або поки не настане час вечері.

— Не-а. Тут ви неправі. Якщо не заберете в неї камінь і самі його не понесете, він залишатиметься в роті — на сніданок, обід та вечерю... хоча ви, може, і пригадуєте, що *ми*, Пильнувальники, відмовилися від прийомів їжі, щоб такі, як *ви*, могли поїсти. Я так гадаю, Еллі доведеться діставати його й класти під подушку, коли лягатиме спати, та й усе.

— Навіть не знаю, хто з вас гірший. Вона — з ротом, повним каміння, чи ти — з ротом, повним маячні, — Гарпер спинилася, повернулася спиною до Джеймі Клоуз і заговорила до Еллі жестами.

«Припини це», — сказала вона мовою мовчання, якої навчив її Нік.

Еллі зустріла погляд Гарпер холодними, сповненими ненависті очима. Вона володіла тільки дактильним мовленням, тож відповідала, повільно жестикулюючи, і Гарпер довелося озвучувати кожну літеру подумки:

Т-И

З-Н-А-Є-Ш

Я-К

Ц-Е

С-П-И-Н-И-Т-И

Наостанок Еллі продемонструвала їй середній палець — жест, знаний навіть серед людей, які не володіють пальцевою абеткою.

Книга 5

Полонені

1

Зі щоденника Гарольда Кросса:

30 червня

ПОВЕРНУВСЯ З БУДИНОЧКА. НЕ ВАРТО БУЛО ЇСТИ ТУ ТРЕТЮ «ГАРЯЧУ КИШЕНЬКУ». ТЕПЕР МЕНЕ ПІДНУДЖУЄ, І НАВІТЬ МОЯ ДИМНА ПЕРДЯЧКА ТХНЕ ПЕПЕРОНІ.

ЦІКАВІ НОВИНИ З КОРДОВИ. ДВІ СОТНІ ЗАРАЖЕНИХ БУЛО ВБИТО В ЄЗУЇТСЬКОМУ МОНАСТИРІ В АЛЬТА-ГРАСЬЯ, ЇХНІ ТІЛА ВІЙСЬКОВІ БУЛЬДОЗЕРОМ ЗВАЛИЛИ ДО КОТЛОВИНИ^[101]. ДОКТОР БА СПРОМІГСЯ ДІСТАТИ ЧОТИРИ ТІЛА, ВКЛЮЧНО ІЗ ТРУПОМ ЕЛЬ ХОРНО ДЕ КАМІНАР, ЯКИЙ САМОТУЖКИ ПРОТЯГОМ ЦІЛОЇ ГОДИНИ ВІДБИВАВ НАПАД ВІЙСЬКОВИХ, СТВОРЮЮЧИ ЩОСЬ НА КШТАЛТ ВОГНЕННОГО ТОРНАДО. ЦЕЙ ВЧИНОК ДАВ МОЖЛИВІСТЬ ПОНАД ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ІЗ ДРАКОНЯЧОЮ ЛУСКОЮ ПОВТІКАТИ ДО ДЖУНГЛІВ. НІКОГО З НАШИХ ЗНАЙОМИХ НЕ НАГАДУЄ? У ПЕРЕКЛАДІ «ЕЛЬ ХОРНО ДЕ КАМІНАР» ОЗНАЧАЄ «ХОДЯЧА ПІЧ».

ДОКТОРОВІ БА ВИПАЛА НАГОДА ОГЛЯНУТИ ВИЛУЧЕНІ ТІЛА, І ВІН НАДІСЛАВ МЕНІ ЛИСТА З ПОПЕРЕДНІМИ ПІДСУМКАМИ. ЦІКАВА ШТУКА. ВІН ЗРОБИВ РОЗТИН МОЗКУ НЕЩОДАВНО ІНФІКОВАНОЇ ДИТИНИ, ЯКИЙ ПОКАЗАВ ЛИШЕ ПОВЕРХНЕВІ СЛІДИ СПОРИ У СИНУСАХ ТА МЕМБРАННІЙ ОБОЛОНЦІ КОРИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ. АЛЕ АРГЕНТИНСЬКИЙ ПОЖЕЖНИК ПРОБУВ ЗАРАЖЕНИМ ЗНАЧНО ДОВШЕ, ТОЖ *DRACO INCENDIA TRYSCHORHYTON* ПРОНИКЛА ГЛИБОКО У ЙОГО ВЕРХНЮ СКРОНЕВУ ЗВИВИНУ.

ЩЕ НА ПОЧАТКАХ ЧУМИ ЕЛЬ ХОРНО ДЕ КАМІНАР ДАВ ІНТЕРВ'Ю В ОДНОМУ БЛОЗІ З АЛЬТЕРНАТИВНОЇ МЕДИЦИНИ, ПОЯСНЮЮЧИ, ЯК МОЖЕ КОНТРОЛЮВАТИ ВОГОНЬ, НЕ ЗАВДАЮЧИ СОБІ ЖОДНОЇ ШКОДИ. «МОЖЕШ ПОПРОСИТИ СПОРУ ЗАХИСТИТИ ТЕБЕ, ТА СПЕРШУ МАЄШ ЗАБУТИ

ВЛАСНИЙ ГОЛОС. МОЖЕШ ПРОСИТИ ЇЇ БИТИСЯ ЗА ТЕБЕ, ТА МАЄШ ЗВЕРНУТИСЯ ДО НЕЇ ЯК БЕЗМОВНИЙ ПРОХАЧ». ПЕВНО, ПІВНЯНИЙ ПЕРЕКЛАД, ТА МЕНІ ЦЕ ВИДАЄТЬСЯ ЦІКАВИМ. ВЕРХНЯ СКРОНЕВА ЗВИВИНА МІСТИТЬ ОБЛАСТЬ ВЕРНІКЕ, ЯКА БЕРЕ УЧАСТЬ У МОВЛЕННІ. МЕНЕ НЕ ПОЛИШАЄ ВРАЖЕННЯ, ЩО ВІН УСЕ ПОЯСНИВ, АЛЕ ВСЕ-ТАКИ Я АНІЧОГІСІНЬКО НЕ ВТОРОПАВ.

2

Гарпер читала нотатник у туалеті, за зачиненими дверима, щоб убезпечити себе від непроханих гостей, які могли б тут на неї натрапити. Вона почувалася підлітком, котрий потайки, з пересохлим ротом та серцем, яке шалено калатає, роздивляється порнографічний витвір.

Вона врешті ступила назад до палати, освітленої молочним ранковим сьйвом, і побачила у ногах власної розкладачки білий камінець, а під ним аркуш паперу. Хтось нашкрябав на ньому: «КОЛИ ТИ ВЖЕ ПРИЙМЕШ СВОЇ ЛІКИ?»

У ліжку сопів Отець Сторі, в сусідньому з ним — Нік. Дивлячись, як обидва сплять в однаковій позі, з ідентичним насупленим, зосередженим виразом обличчя, годі було не помітити фамільної схожості. Десь усередині Отця досі жила ця дитина, як прекрасно збережена муха у краплині бурштину. Так само й на Ніка чекав цей старий, мішкувате пальто, яке малому доведеться напнути за шість десятиліть.

Гарпер зиркнула на шторку до почекальні, щоб упевнитися, що ніхто за нею не спостерігає, і заховала нотатник назад у стелю. Тоді взяла камінець і пірнула в сусідню кімнату.

Там тримала варту Мінді Скіллінг, гарненьке, крихкотіле дівча років двадцяти. Минулого місяця Гарпер лікувала її від інфекції сечовивідних шляхів. Мінді кинула на Гарпер безхитрісний, жалісний погляд. У неї було миле, виразне обличчя — світлі очі та довгі кучеряві вії — і Гарпер пригадала, що в попередньому житті Мінді вивчала акторську майстерність.

— Це ти поклала мені на ліжко? — запитала, простягнувши камінець, Гарпер.

Мінді захитала головою.

— А хто?

— Вам хіба не стало б краще, — запитала дівчина, — якби ви врешті прийняли покарання? Певна, Еллі стало б. — Її очі розширилися від раптового осяяння. Вона посунулася до краю дивана. — Що, як ви покладете камінець до рота на якихось п'ять хвилин? Я всім розповім, що то було цілих півгодини.

— Навіть на п'ять секунд не подумаю, — відказала Гарпер. — О, і Мінді? Наступного разу, як матимеш запалення міхура...

Мінді витріщилася на неї зляканими очима, очікуючи приниження.

«То підеш і просишся», — подумки сказала Гарпер, та в реальності лише зітхнула й промовила: — Забудь, — розвернулася і пішла назад до палати.

Її темперамент не надто добре поєднувався з дошкульними ремарками. Кілька разів у житті, коли вона говорила людям справді гидкі речі, у роті лишався неприємний присмак. Камінь навряд смакував би гірше.

3

Це сталося знову — цього разу гірше — наступного ж вечора, під час сніданку.

Коли Гарпер виринула з темряви, обтрушуючи з волосся талий сніг, приміщенням кафетерію, звиваючись, уже тягнулася черга. Вона притьмом бігла з лазарету, поки холодний вітер усю дорогу шарпав їй спину. Гарпер не відчувала власних вух, і, щойно вчувши запах кленового сиропу та вівсянки, зрозуміла, яка все ж таки голодна.

Половина людей з табору вже повсідалися, приміщення наповнював жвавий гамір розмов та клацання ложок у мисках. Було так шумно, що вона спершу навіть не розчула, як до неї говорить Гейл Нейборс, аж поки Гіліян Нейборс не тицьнула їй у бік, щоб привернути увагу.

Близнята Нейборс стояли пліч-о-пліч відразу за нею. Вони були одягнені в однакові водолазки, і через цей невдалий підбір гардеробу обидві були схожі на Штучку №1 та Штучку №2 з книжок Доктора С'юза^[102].

— Учора Еллі цілий день не їла, — промовила Гейл. Гарпер була майже певна, що говорила саме Гейл — вона була поміж них тією, в якій гостре підборіддя.

Гарпер повернулася до них спиною.

— Якщо вона не хоче їсти, це її справа. Ніхто її голодувати не змушує.

Одна з сестер смикнула її за рукав, тож Гарпер довелося озирнутися на них.

У Гіліян вигляд був куди менш привітний, ніж у сестри. Її губи стислися в тоненьку бліду смужку. Дівчина давно не голила голову, тож шкіра на ній встигла вкритися легкою щетиною.

— Це правда, що потрібно лише півгодини з камінцем у роті, щоб ви загладили свою провину? — запитала Гіліян.

— Ага, а ще мою гідність на додачу.

Сестри змовчали. Гарпер знову розвернулася до них спиною. Черга повільно рухалася вперед.

— Ну ти й зарозуміла сука, — стишено проказала котрась із них.

Цього разу Гарпер озиратися не стала.

— Знаєш, дехто думає... — промовила інша, але перша відразу ж її обірвала.

Гарпер було байдуже, хто там що думав, тож вона не стала вшановувати цю ремарку відповіддю.

Вона гадки не мала, що Еллі чергує в їдальні, накладаючи черпаком вівсянку, поки не дісталася прилавка. Вона й досі мала камінь у роті, це було помітно по тому, як вона стискала губи.

Еллі підвела погляд і втупилася в Гарпер мокрими, повними презирства очима. Тоді потягнулася під прилавок, дістала звідти гладенький овальний шматок граніту, поклала його в миску і простягнула їй.

Гарпер поставила свою тацю й пішла геть, поки сестри Нейборс давилися сміхом.

4

Пізно вночі — чи рано вранці, це вже як подивитися, — в самотній палаті лазарету, яка слугувала за класну кімнату, Нік навчав її говорити без слів, а Гарпер була його уважною ученицею.

Якби в когось виникли запитання, чому Нік досі залишався у лазареті, а не з сестрою в дівочому гуртожитку чи з рештою чоловіків у чоловічому, Гарпер відповіла б, що хоче тримати його біля себе, під наглядом. Вона б заявила, що хвилюється за можливе запізніле утворення пахової грижі внаслідок проведеної нею влітку апендектомії. Одного лише слова «пахова» вистачало, щоб відстрашити будь-кого від подальших запитань. Втім, жодних розпитувань не було взагалі; Гарпер припускала, що лише кільком людям насправді цікаво, де взагалі спить Нік. Коли не маєш голосу, то й особистості не маєш. Більшість людей звертали на глухих не більше уваги, аніж на власну тінь.

Вони сиділи одне навпроти одного на розкладачці Ніка, у піжамах. Гарпер розстібала три нижні гудзики, з-під них назовні випиналася рожева гуля живота, а коли вони скінчили практикуватися у мові жестів, Нік зняв кришечку з маркера «Шарпі» й намалював на животі усміхнене личко.

«Як ти плануєш її назвати?» — запитав Нік. Він намагався поставити питання мовою жестів, та вона швидко заплуталася, і йому довелося записати.

«Хлопчика», — промовила вона порухами рук.

Він притиснув обидві долоні до її випуклого живота, заплющив очі й легенько вдихнув. Тоді показав жестами:

«Пахне як дівчинка».

«А як пахнуть дівчатка?» — запитала вона. Долоні інтуїтивно знаходили потрібні слова, її щоки вкрилися легким рум'янцем від гордості.

Він знічено глянув на неї і написав:

«Як прянощі і квіти і все-все чудове, лол».

«Та ну, неможливо відчутти нюхом, чи це дівчинка», — відписала йому Гарпер.

«У людей, які втратили 1 чуття, — нашкрябав він, — краще розвиваються інші. Ти хіба цього не знаєш? Я вчуваю безліч *УСЯКОГО*, чого інші не помічають».

«Наприклад?»

«Наче й досі щось ни так всередині Отця Сторі, — його вираз став серйозним, хлопчик перестав кліпати. — Він пахне недугою. Пахне... *надто солодко*. Як квіти, коли гниють».

Це Гарпер не сподобалося. Колись вона знала лікаря у медсестринській школі, який стверджував, що чує смерть нюхом, мовляв, розклад тіла має особливий аромат. Наполягав, що цей запах — душок зіпсутості — можна почути у крові.

Мохастого кольору шторка між палатою та почекальною сіпнулася, і з-під неї випірнула Рене Гілмонтон, тримаючи в руках вкриту фольгою миску.

— Норма відправила мене з цією вівсяною кашкою до хворенького малого розбишаки, — промовила Рене, прямуючи до Нікового ліжка, а тоді всілася на матрац, якраз навпроти Гарпер. Рене потягнулася до кишені своєї парки й видобула звідти ще один згорток з фольги. — А я собі подумала, що він не єдине маля, яке не проти трошки перекусити. — Вона кивнула на випнутий живіт Гарпер.

Десь підсвідомо Гарпер очікувала відгорнути фольгу й побачити під нею камінець. «Цього скуштуй, суко, — промовила б до неї Рене, — а тоді ставай навколішки й покайся перед Матінкою Сторі». Та, звісно ж, то був ніякий не камінь — вона це зрозуміла, ще навіть не розгорнувши пакунка, з самої його ваги. Рене принесла їй булочку, від якої солодко повіяло медом.

— Еллі мало би бути соромно, — провадила Рене. — Отак-от простягнути тобі камінь замість сніданку. Ти вже посеред другого триместру. Тобі не можна нехтувати харчуванням. Мені байдуже, що вона там собі вбила в голову.

— Я її підвела. Вона повірила, що я не утну щось дурне, а я її намахала.

— Ти намагалася роздобути медикаменти для догляду за пацієнтами. *Зі своєї ж домівки*. Ніхто не може заборонити тобі ходити додому. Ніхто не може забрати твоїх прав.

— Щодо цього не певна. Табір проголосував за те, щоби поставити Бена та Керол на чолі. Це демократія, а не тиранія.

— Та щоб мені моя чорна дупа репнула. Ніякі то були не вибори. Вони проголосували після години співів, тож усі досі були подумки у Блискоті. Більшість у таборі були такі зачмелені, що могли б і за циліндр проголосувати, щиро вірячи, що то Абрагам Лінкольн перед ними.

— Правила...

— Річ не у правилах, — Рене скрушно захитала головою. — Невже ти цього не розумієш? Річ у контролі. Ти пішла додому по припаси, щоб *допомагати* людям. Щоб допомогти батькові Керол! Твій злочин полягав не в тому, що ти порушила правило, покинувши табір. *Насправді* ж ти винна у тому, що сама вирішила, що краще для людей під твоєю опікою. Відтепер тільки Керол та Бен мають право вирішувати, що краще для людей у таборі Віндем. Керол каже, що ми говоримо єдиним голосом. Ось тільки вона опускає той момент, що голос цей — її *власний*. Тож тепер усі співають єдину пісеньку — гімн Керол — і якщо не потрапляєш у ноги, то можеш запхнути собі до рота камінь й стулити пельку.

Гарпер зиркнула на Ніка, котрий схилився над мискою вівсянки, не звертаючи на них жодної уваги, і наразі не виказував ознак кольок у животі, через які досі лишався у лазареті.

— Це звучало б переконливіше, якби, поки я була вдома, не нагодився кремаційний загін, — промовила Гарпер. — Якби вони мене знайшли, то змусили б мене заговорити, перш ніж убити. Мій чоловік був з ними. Колишній. *Він* змусив би мене заговорити. Я собі це виразно уявляю. Як він запитує мене щось холодним, розсудливим тоном, відтинаючи садовими ножицями один по одному пальці.

— Так, цей момент... навіть не знаю, що тут можна казати. Тобто, які взагалі були шанси, що вони прилізуть туди, якраз у той час, коли ти була там? Це як удар блискавкою отримати.

Гарпер подумала, чи варто розповісти Рене про Мальборо-Мена та його таємне мовлення у голові — радіостанцію, яку він буцімто чув подумки, надприродний сигнал з майбутнього, — тоді вирішила, що поки не хоче про це думати. Натомість узялася за булочку. Скуштувавши меду, вона відчула присмак жасмину, патоки та дрібку літа. Шлунок у неї забурчав, загуркотівши так, наче хтось совав підлогою меблі, й обидві жінки, всміхаючись, обмінялися здивованими поглядами.

— Якби я тільки мала нагоду якось показати Еллі, як мені шкода, — промовила Гарпер.

— Ти пробувала їй *сказати* про це?

— Так.

— Ну, то й по всьому тоді. Цього мало би бути достатньо. Вона... вона сама не своя, Гарп. Еллі та я ніколи аж так не ладнали, але тепер вона стала наче якоюсь чужинкою.

Гарпер залюбки відповіла б, якби саме не наминала рештки булочки. У руці та виглядала чималенькою, але за якусь хвилюку її вже й не стало.

— Справи тут гіршають, — мовила Рене. Гарпер очікувала, що та жартуватиме, тому занепокоєний, серйозний вираз на обличчі жінки став для неї несподіванкою. Рене втомлено, криво посміхнулася та провадила: — Ти сьогодні пропустила сцену в школі. Я дала дітлахам двадцятихвилинну перерву після уроку історії. Надвір їм не можна, але ми відгородили половину каплиці, щоб їм було де погасати. Я помітила, як Емілі Вотерман та Джанет Керсорі шепочуться в одному кутку. Раз чи двічі до них підходив Огден Левітт, але обидві дівчинки шикали й проганяли його. Тож після перерви я всіх зібрала в коло, щоб розповісти казку, але побачила, що Огден спохмурнів, ледве стримується, щоб не заплакати. Йому лише сім, він став свідком смерті батьків — їх убили під час втечі, карантинний патруль. Він тільки нещодавно знову почав говорити. Я всадовила його собі на коліна й запитала, що трапилося, а він відповів, що Емілі та Джанет — супергероїні, і йому теж кортить стати супергероєм, та тільки вони відмовляються казати йому чарівного віршика, а він-бо думав, що таємниці заборонені правилами. Джанет розізлилася й назвала його п'ятаклом, але Емілі зблідла. Я сказала Огдену, що мені відомий той віршик, який дарує суперздібності: «Ти дарма сі не тривож, маєш здібності також!» Він одразу повеселішав і сказав, що нарешті зможе літати, а я подумала: «Молодчина, Рене, ти знову врятувала ситуацію!» Я спробувала знову звести все до оповідки, але тоді Емілі встала і запитала, чи може вона покласти в рот камінь, щоб загладити провину через таємниці. Я відповіла, що правило стосується лише *серйозних* секретів, *дорослих* таємниць, та вигляд у Емілі все одно був кепський, і вона сказала, що якщо не спокутує провину, то не зможе співати з усіма в каплиці, а якщо не співати і не єднатися з Блискотом, то можна

спалахнути. Джанет це теж налякало, вона й собі стала просити камінець.

Я намагалася їх заспокоїти. Казала, що вони нічого такого не скоїли, тому нема потреби нічого спокутувати. Гарпер... вони ж просто дуркували, як і належить *дітям*. Тоді Чак Каргілл почув увесь цей рейвах і підійшов. Це один з друзів Еллі, десь її віку. Пильнувальник, певна річ. Він сказав: круто, що вони хочуть відбути покарання як дорослі діти, тож якщо потримають камінь у роті якісь десять хвилин, то на тому можна й порішити. Він обом їм дав камінчики, і поки я розповідала казку, вони їх смоктали так, наче то Каргілл кожній з них дав по льодянику.

А хочеш почути найгірше, Гарп? Тільки-но скінчилася казка, як Огден підбіг до Чака й заявив, що він ховає у себе під ліжком стосик коміксів, і спитав, чи можна і йому відбути покарання. До кінця шкільних занять половина дітей ходили з камінцями в роті... і, Гарп... усі як один *сяяли*. У них світилися очі. Наче вони всі разом співали.

— Окситоцин, — пробурмотіла Гарпер.

— *Окси-Контин*? Хіба це не знеболювальне таке?

— Що? Ні. Нічого. Забудь.

— Сьогодні ти пропустила ранкову службу, — мовила Рене.

— Я ладнала Отцеві Сторі трубку для харчування, — вона кивнула в бік старого. Пластиковий пакет яблучного соку звисав з торшера, який стояв біля розкладачки. Трубка згиналася у кілька завитків, аж поки не зникала в ніздрі.

— Тепер усе інакше, без Отця Сторі.

— Як інакше?

— Раніше, коли всі долучалися до Блискоту, це було наче... ну, всі це порівнюють з легким сп'янінням, правда? Наче зробити кілька ковтків справді доброго червоного вина. А тепер враження таке, немов уся паства закидується дешевим каламутним самогоном. Вони співають аж до хрипоти, а тоді, потім, просто... якийсь час *дзижчать*. Стоять, погойдуючись, і дзижчать з палаючими очима.

— Дзижчать? — перепитала Гарпер.

— Як ті бджоли у вулику. Або... або ніби хмара мух довкола збитої тварини, — Рене здригнулася.

— Це і з тобою сталося?

— Ні, — відказала Рене. — Я ніяк не могла доєднатися. Дон Льюїстон теж. І ще дехто. Не знаю чому.

Та Гарпер подумала, що *вона* знає. Коли вона вперше прочитала нотатки Гарольда Кросса, то подумала (мимохить) про солдатів у пустелі та палаючі серед ночі розп'яття. Тоді вона жодного зв'язку не бачила, однак тепер він їй відкрився. Окситоцин був дурманом, який вивільняє тіло в нагороду, коли людина здобуває схвалення свого племені... хай навіть тим племенем виявиться Ку-клукс-клан чи загін морпіхів, які принижують полонених в тюрмі Абу-Грейб. Якщо ти не був частиною племені, то й віддачі не отримував. Табір розділявся самотужки, узгоджено, природно, на тих, хто *свій* — і тих, хто становить загрозу.

Рене нещасним поглядом глянула на кімнату й відсторонено, недбало промовила:

— Часом мені здається, що краще буде, якщо одного дня ми просто...

Її голос стих.

— Ми просто... що?

— Просто завантажимося у одну з вантажівок, прихопивши деякі запаси, і зірвемося з місця. Зберемо гурт з тих кількох свідомих людей, які ще лишилися в цьому таборі, і втечемо. Бен Патчетт десь заховав ключі від усіх автівок, та за це хвилюватися не доведеться. З нами буде Гіл, і він зможе...

Вона затнулася і сиділа мовчки.

— Гіл?

— Гілберт. Містер Клайн.

Її обличчя набуло вдавано невинного виразу. Та на це Гарпер вестися не стала. Щось у її спогадах заворушилося, думки охопив набридливий свербіж, а тоді раптом до неї дійшло. Влітку, коли Рене Гілмонтон ще була пацієнткою Портсмутського шпиталю, вона розповідала Гарпер про те, як на волонтерських засадах працювала у в'язниці штату, де організувала й очолювала читацький гурток.

— Ви між собою знаєтеся? — запитала Гарпер, тієї ж миті прочитавши відповідь у ясних, наляканих очах Рене.

Рене зиркнула на Ніка, який сидів з порожньою мискою на колінах, і уважно слідкував за ними обома.

— По губах він не читає, — мовила Гарпер. — Ледве-ледве.

Рене всміхнулася до Ніка, скуйовдила йому волосся, а тоді знов заговорила:

— Добре, що він уже оговтується від болю в шлунку, — вона підвела голову, зустрілася з Гарпер поглядом і промовила: — Так, упізнала його відразу ж, як побачила. Ну, Нью-Гемпшир — малий штат. Дивно було б, якби бодай хтось не натрапив на знайоме обличчя з колишнього життя. Він був учасником книжкового клубу, який я зібрала ще тоді, в Конкорді. Певна, більшість чоловіків вступили до клубу лише заради змоги побазікати з жінкою. Коли ти довго у відсидці, планка падає, тож навіть хтось п'ятдесятилітній зі статурою містера Картоплини^[103] починає здаватися привабливим.

— Ох, Рене!

— Але Гілу подобалися історії, — посміявшись, провадила Рене. — Певна у цьому. Спочатку він мене нервував, бо тримав при собі нотатник і записував усе, що я тільки казала. Та з часом нам стало затишніше разом.

— Як це — затишніше? Він теж у тебе на коліні сидів, поки ти розповідала історії?

— Ой, та май сором! — скрикнула Рене з виразом обличчя, з якого ставало зрозуміло, що безсоромність Гарпер її навіть потішила. — Ми про літературу балакали, а не про інтим. Його важко було залучити — розумієш, він сором'язливий — але мені здалося, що в нього непогане чуття, про що я йому і сказала. Я заохочувала його здобути ступінь з англійської в УНГ^[104]. Гадаю, він саме мав податися на онлайн-курси, коли в Новій Англії почали з'являтися перші випадки драконячої луски.

Рене опустила погляд до своїх чоботів, а тоді, між іншим, промовила:

— Скидається на те, що мій книжковий клуб відновить свою роботу. Бен надав дозвіл відвідати в'язнів. Навіть дозволив обставити кут підвалу парою пошарпаних крісел та подертим килимом. Раз на ніч ув'язненим дозволяють вийти з тієї жахливої холодильної камери, щоб випити чаю і посидіти зі мною. Під наглядом охорони, певна річ, хоча кого б не поставили на варту, той зазвичай сідає на східцях, щоб забезпечити нам бодай дрібку особистого простору. Разом ми читаємо «Небезпечні мандрі». Спершу містер Маццучеллі опирався ідеї читати історію про кроликів, та, гадаю, мені вдалося його переконати. А Гіл —

містер Клайн — що ж, гадаю, йому просто до вподоби, що є з ким поговорити. — Рене завагалася, а тоді додала: — Мені також до вподоби, що є з ким поговорити.

— Добре, — сказала Гарпер.

— Я так розумію, у Гіла на грудях витатуйована цитата з Грема Гріна^[105], — мовила Рене. Вона спостерігала, як грудка талого снігу зісковзує з кінчика її чобота. Голосу вона зумисно надала байдужого тону. — Щось про природу ув'язнення, але, певна річ, я його не бачила.

— Ах! — мовила Гарпер. — Гарно. Якщо Бен запопаде вас із Гілом напівроздягнутими, скажеш йому, що провадиш важливу літературну розвідку, тож хай заїде пізніше... коли ти скінчиш із його Лонгфелло^[106].

Рене затряслася, ледве стримуючи сміх. Гарпер очікувала, що от-от в неї з вух піде дим — у дні вируючих пожеж та пошесті це було не так уже й нереально. Приємно було бачити, як Рене хихоче через незначний сороміцький жартик. На мить до них повернувся нормальний плин життя.

— Ой-ой. Квочки собі кудахкають про щось, — до палати, крізь шторку, вліз Бен Патчетт, обдаровуючи їх непевною усмішкою. — Мені починати турбуватися?

5

— Про вовка промовка, — сказала Рене, витираючи великим пальцем кутики очей.

«Квочки собі кудахкають». Гарпер подумала, що їй важко визначитися щодо того, яке з цих зневажливих прізвиськ на позначення жінок вона ненавиділа більше: сука чи квочка. Квочку пасувало тримати у клітці, і її справжня вартість, як така, зводилася до яєць. Сука принаймні мала зуби.

Якщо на її обличчі і проступило роздратування, то Бен його або не помітив, або просто проігнорував. Він підтюпцем рушив до розкладачки Отця Сторі, став розглядати трубку, наповнену янтарного кольору соком, а тоді майже спорожнілий пластиковий пакет, який звисав з лампи над ліжком.

— То так годиться? — запитав Бен.

— Годувати його з пластикового пакета «Зіплок»? Чи ти про дірку в черепі, яку я затулила корком та свічковим воском? Цілком годиться. Усе за найвищими стандартами Клініки Мейо^[107].

— Окей, окей. Тільки не треба на мене гарчати. Я ж на тебе не гарчу. Я шанувальник, Гарпер! Ти тут неймовірні речі робиш, — він присів скраєчку ліжка Отця Сторі навпроти неї. Пружини зарипіли. Він поглянув на похмурі спляче обличчя старого. — Жаль, що він не розповів тобі більше про ту жінку, яку намірявся відправити у вигнання. То він нічого не казав, окрім того, що збирається вислати її та подумує вирушити з нею?

— Ні. Він ще дещо сказав.

— Що саме?

— Він сказав, що якщо покине табір, то хоче лишити Джона за головного.

— Джона. Пожежника, — його голос враз став млявим.

— Так.

— Оце цікаво зараз почути такі напрочуд захоптиві вісті. Чого б він... Пожежник же навіть не мешканець табору. Сміх та й годі. Чому не Керол? Чому він не обрав би рідну дочку для цієї роботи?

— Може, він знав, що вона з тих параноїдальних невротиків, які вважають вдалою ідеєю роздати дітям зброю, — відказала Гарпер.

Бен рвучко озирнувся на шторку перед почекальнею, наче страшився, що хтось стоїть по інший бік, підслуховуючи їх.

— Це я вирішив розподілити вогнепальну зброю, і ніхто молодший шістнадцяти років її не отримав. І я ще дещо тобі скажу. Я вимагаю, щоб усі Пильнувальники повсякчас ходили з відкритим затвором, щоб наочно довести, що рушниці не заряджені. Якщо я бодай раз побачу закритий затвор на тих гвинтівках, вони смоктатимуть каміння аж до... — він затнувся, залишивши речення незакінченим. Його щоки вкрилися легким рум'янцем. — І якщо заманеться ходити табором й обзивати Керол «параноїдальною», то подумай краще. У тебе й так неприємностей вдосталь. Власне, саме тому я тут. Ти покинула табір два дні тому, подалася додому й ледве не потрапила в руки кремаційного загону. Тоді, втікши від них — дякувати Богу — замість того, щоб вернутися на свій пост, ти попрямувала до Пожежника й пробула там майже всю ніч.

— Мій пост?

— Матінка Керол чітко дала зрозуміти, що очікує від тебе постійного нагляду за батьком, удень і вночі, доки не мине криза. Хоч би якою була розв'язка.

— Найтяжча криза вже минула, і в мене є також інші пацієнти.

— Матінка Керол трохи інакшої думки щодо цього, — Бен похилив голову, якусь мить подумав, а тоді підвів погляд. — Тоді Пожежник і планує виступити? Коли загояться поламані ребра?

— Куди виступити? Нащо?

— Сюди. Щоб захопити табір.

— Він нічого не збирається захоплювати, — Гарпер спало на думку, що вона, цілком можливо, припустилася тактичної помилки, повідомивши старшому лейтенанту Керол, що Отець Сторі уявляв когось іншого на її посаді. А тоді подумала: «Похрін». Якщо на саму думку про боротьбу за владу з Пожежником Бен весь зіщулився, воно й добре. Хай хоч раз відчує себе гнаним та безсилим. — Втім, гадаю, зрештою він вчинить так, як буде краще для табору. Джон завжди так робить.

Рене закашляла, здавалося, промовляючи: «Заткнися».

Бену знадобилася якась мить, щоб опанувати себе. Він зчепив пальці рук на колінах і поглянув на чашку, утворену долонями.

— Повернімося до того, як ти подалася блукати з табору. Я все думав, що нам з цим робити. І здається, я знаю, як усе залагодити.

— Що значить «залагодити»? Нема чого лагодити. Я пішла, я прийшла, все гаразд, та й по всьому.

— Не все так просто, Гарпер. Ми тут намагаємося захистити сто шістдесят три людини. Сто шістдесят чотири, якщо рахувати дитя, яке ти виношуєш. Ми *мусимо* вдатися до певних заходів, щоб гарантувати всім безпеку. Якщо люди робитимуть певні вчинки, які є небезпечними, що ж, неодмінно мають бути наслідки. Якщо люди крастимуть. Якщо приховуватимуть запаси. Якщо їм заманеться кудись податися і, цілком імовірно, потрапити в полон до людей, які бажають нам усім смерті. Гарп, я *розумію* чому ти повернулася додому. Розумію, що ти бажала як краще. Та всім дітлахам, які бодай раз відвідували недільну школу, відомо, куди ведуть благі наміри. Ти ризикувала не лише *своїм* життям та життям того цінного вантажу, який носиш під серцем...

Гарпер не була певна, чому від слів «цінний вантаж» їй стало зле. Не стільки через «цінний», скільки через «вантаж». Певно, знову ж таки через відразу до кліше. Коли доходило до мовних кліше, Бен Патчетт за словом у кишеню не ліз.

— ...ти також ризикувала життям Отця Сторі, та й кожного в таборі. Це було небезпечно та необдумано, ти порушила правила, які існують з поважних причин, і це не може лишитися без наслідків. Навіть для тебе. І повір мені: наслідки за небезпечні діяння мають бути неодмінно. Мусить бути спосіб підтримувати порядок. *Кожен* бажає цього. Інакше б тут нікого не залишилося. Люди хочуть знати, що ми вживаємо заходів задля убезпечення цього сховку. Їм *потрібен* закон. Потрібно розуміти, що хтось за ними приглядає. Можливо вони навіть почуватимуться краще, якщо знатимуть, що за головних у таборі — кілька самодержців. Міць породжує впевненість. Отець Сторі, хай його Бог милує, — він нерішуче зиркнув через плече на непритомну сплячу постать позаду, — здавалося, ніяк не міг цього втямити. Його рішенням для всіх негараздів було слово «обіймімося». У відповідь на низку крадіжок він сказав, що матеріальні блага високо переоцінені. Справи почали гіршати ще до того, як ми привели до табору тюряжників. Отож...

— Отож, — повторила Гарпер.

Він підняв плечі, а тоді, розпачливо зітхнувши, опустив їх.

— Отож, ми маємо показово покарати тебе. І саме це ми й зробимо. Керол хоче бачити тебе завтра, щоб дізнатися новини про стан батька. Я відведу тебе до неї, ми собі посидимо, поп'ємо з нею чаю. Коли повернемося сюди, я повідомлю решті, що ти залагодила свою провину в Будинку з чорною зорею, що більшість часу там провела з каменем у роті. Як не подивись, це найсправедливіше вирішення ситуації. У моїй парафії ми кажемо, що незнання закону не звільняє від...

— *Ignorantia juris non excusat*^[108], — промовила Рене. — Та тільки покарання в цьому таборі призначають на місці, без можливості звернутися до неупередженого судді чи надати чесний...

— Рене, — втомлено сказав Бен. — Те, що ти прочитала кілька романів Джона Грішема, не робить з тебе судді Верховного суду^[109]. Я даю Гарпер можливість вийти з цієї халепи, то, може, не морочитимеш мені яйця?

— Бен, дякую тобі, — м'яко сказала Гарпер.

Якусь мить він мовчав, тоді підвів погляд і непевно, мляво всміхнувся до неї.

— Та пусте. Якщо хто в таборі й заслуговує на маленьку поблажку... — почав був він.

— От тільки хрін я стану це робити, — відрізала Гарпер.

Він витріщився на неї, застигнувши з напіврозтуленим ротом. Йому знадобилося трохи часу, аби зібратися з думками, а тоді тоненьким та хрипким голосом він спитав:

— Що?

— Ні, — відповіла Гарпер. — Я не пхатиму камінь до рота в ідіотському самобичувальному пориві каяття, коли мені навіть нема в чому розкаюватися. І я так само не маю наміру брехати людям, кажучи їм, що пристала на це ваше істеричне гівно.

— Можеш припинити лаятися на мене? — запитав він.

— Чого, лайка теж тепер протиправна, чи як? Буду цмулити камінь на годину довше тепер? Ні, Бене. Я кажу «ні». Однозначно «ні». Я, бляха, медсестра, і це моя робота — казати, коли відбувається щось нездорове, і ось це — це таки щось нездорове.

— Господи-Боже, я ж стараюся як краще.

— Краще для кого? Для мене? Для тебе? Чи, може, для Керол? Вона схвильована, що це підірве її владу, якщо я не схилю миролюбно голову разом зі всіма вами? Якщо не підіграю, то решта теж почнуть створювати неприємності, у цьому річ?

— Бен, — озвалася Рене, — хіба зберігати таємниці — це не порушення одного з правил? Тобі ж нічого не буде за те, що ти плануєш, як Гарпер уникнути покарання? Мені б не хотілося побачити, як наш шеф служби безпеки блукає табором з каменем у роті. Бо це може дорого обійтися його репутації.

— Йсууусе, — вимовив він. — Йсусе Крестосе. Ви тільки послухайте себе. Гарпер... вони змусять тебе... ти не можеш отак... я не зможу захистити тебе, якщо ти сама мені не дозволиш.

— Твоє поривання захистити мене суперечить моєму бажанню захистити власну гідність. Вибач. Та й до того ж мене не полишає бентежне відчуття, наче ти намагаєшся захистити мене від себе самого. Тож це ніяка не ласка — це примус.

Якийсь час він просто сидів, та врешті безвиразним офіційним тоном промовив:

— Керол усе одно захоче побачитися з тобою завтра.

— Добре, бо *мені* треба побачитися з *нею*. Моя мандрівка додому по аптечку першої допомоги була гарним стартом до поповнення припасів лазарету, але цього аж ніяк не достатньо, і наступного разу мені таки *знадобиться* допомога. Твоя, а може, ще кількох людей. Певна, Керол це зважить. Я ціную, що ти потурбувався про мою аудієнцію в її превелебності.

Бен стояв, крутячи в руках свій вовняний кашкет. М'язи в нього на щелепі стискали й розтискалися.

— Я намагався, — промовив він.

Дорогою геть він ледь не зірвав шторку.

6

Зі щоденника Гарольда Кросса:

13 липня

ВІД САРИ СТОРІ НЕ ЛИШИЛОСЯ НІЧОГО, КРИМ ОБВУГЛЕНОГО ЧЕРЕПА І СТЕГНОВИХ КІСТОК. ГЛУХОНІМИЙ БУВ У КОТЕДЖІ РАЗОМ ІЗ НЕЮ, КОЛИ БУДІВЛЯ СПАЛАХНУЛА, АЛЕ НА НЬОМУ АНІ ОПІКУ. ВІН, МОЖЕ, Й ЛИШИВСЯ Б ЦІЛИЙ, ЯКБИ ДАХ НЕ ЗАВАЛИВСЯ ЧЕРЕЗ ЖАР. Я СЛІДКУЮ, ЧИ НЕМАЄ В НЬОГО ОЗНАК УШКОДЖЕНЬ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ, ТА Я НЕ БАГАТО ЗМОЖУ ДЛЯ НЬОГО ЗРОБИТИ, ЯКЩО У НЬОГО РОЗІРВАНИЙ КИШЕЧНИК. ЙОМУ ДОВЕДЕТЬСЯ ЗВЕРНУТИСЯ ДО ПОРТСМУТСЬКОГО ШПИТАЛЮ, І НА ЦЬОМУ ЙОГО ПІСЕНЬКА СКІНЧИТЬСЯ. ТІ, ХТО ПОТРАПЛЯЄ ДО ПОРТСМУТСЬКОГО ШПИТАЛЮ, БІЛЬШЕ ЗВІДТИ НЕ ВЕРТАЮТЬСЯ.

НІХТО НЕ СКАЖЕ ЦЬОГО У ПРИСУТНОСТІ ОТЦЯ СТОРІ, ТА Я ЗНАЮ ЧИМАЛО ЛЮДЕЙ У ТАБОРІ, ЯКІ ДУМАЮТЬ, ЩО ЯКБИ САРА БІЛЬШЕ ЧАСУ ПРОВОДИЛА В ТАБОРІ, СПІВАЮЧИ З РЕШТОЮ У КАПЛИЦІ, ТО ВОНА Б НЕ ЗАГИНУЛА. Я НЕ НАСТІЛЬКИ ПЕВЕН ЩОДО ЦЬОГО. ХОТІВ БИ Я ЗНАТИ, ЩО ВОНА ТАМ ТАКЕ РОБИЛА, ІЗ ПОЖЕЖНИКОМ ТА СВОЇМ МАЛИМ. А ЩЕ, ВІДВЕРТО КАЖУЧИ, Я ПРИГОЛОМШЕНИЙ:

ВОНА ПІДХОПИЛА ДРАКОНЯЧУ ЛУСКУ МЕНШ НІЖ ДВА ТИЖНІ ТОМУ. ДОВГИЙ ЧАС ВОНА БУЛА ЄДИНОЮ «ЗДОРОВОЮ» В ТАБОРІ. Я НІКОЛИ НЕ ЧУВ, ЩОБ ХТОСЬ ТАК ШВИДКО ЗГОРІВ ПІСЛЯ ЗАРАЖЕННЯ. ТРЕБА ЧИМСКОРІШ ПОВЕРНУТИСЯ ДО БУДИНОЧКУ Й ВИЙТИ В ОНЛАЙН, ЩОБ МОЖНА БУЛО ПОВІДОМИТИ ДЕТАЛІ ЇЇ ВИПАДКУ ПОТРІБНИМ ЛЮДЯМ.

ПІСЛЯ ІНЦИДЕНТУ ПОЖЕЖНИК ДОСІ НЕ ПОКИДАЄ ОСТРІВ. ГЛУХИЙ ХЛОПЕЦЬ ТУТ, ЗІ МНОЮ В ЛАЗАРЕТІ, АБИ Я МАВ ЗМОГУ СЛІДКУВАТИ ЗА ЙОГО СТАНОМ. А ЕЛЛІ ЗУПИНИЛАСЯ З СЕСТРОЮ ТА ДІДУСЕМ. ВОНА ТИНЯЄТЬСЯ ДОВКОЛА З ТАКИМ ВИГЛЯДОМ, НАЧЕ ЇЇ НАКАЧАЛИ СИЛЬНИМИ НАРКОТИКАМИ. СТАЛА ЗОМБІ-ВЕРСІЄЮ СЕБЕ САМОЇ, ХОДИТЬ БЛІДА З МЕРТВИМИ ОЧИМА.

ЦЕ ПОГАНО, ЩО Я ДУМАЮ ПРО ЇЇ СМУТОК, ЯК ПРО АФРОДИЗИАК? ЯКЩО ВОНА ШУКАЄ ВТІХИ, ТО ПЛЕЧЕ МІСТЕРА ГАРОЛЬДА КРОССА ЯКНАЙКРАЩЕ ПІДІЙДЕ ПРОПЛАКАТИСЯ.

ОХ, Я ПОГАНА ПОГАНА ПОГАНА ЛЮДИНА.

ДУМКА, НАВІЯНА ПІДСМАЖЕНИМ ФІЛЕ А-ЛЯ СТОРІ: САРА СТОРІ ОБЕРНУЛАСЯ НА ПОПІЛ, І ТОЙ ПОПІЛ МІСТИТЬ АКТИВНІ СПОРИ, ЯКІ ОЧІКУЮТЬ НА НОВОГО ХАЗЯЇНА. ЦЕ ЗНАЧИТЬ, ЩО СПОРУ ДО РЕПРОДУКЦІЇ ГОТУЄ ЖАР, ОТ ТІЛЬКИ ВІН ЇЇ НЕ РУЙНУЄ. ВІД ПОШКОДЖЕНЬ ЇЇ МАЄ ЗАХИЩАТИ ПЕВНИЙ ЕНЗИМ. ВДОСТАЛЬ ТОГО ЕНЗИМУ МОЖЕ — ТЕОРЕТИЧНО — ВКРИТИ ШКІРУ Й СЛУГУВАТИ ЯК ВОГНЕТРИВКИЙ ПОКРИВ. ОТЖЕ, МОЯ ТЕОРІЯ: ПОЖЕЖНИК МОЖЕ АКТИВУВАТИ ТОЙ ЕНЗИМ, ЩОБ ВІН ЗАХИЩАВ ЙОГО ОРГАНІЗМ. САРА СТОРІ ТОГО НЕ ВМІЛА, ТОМУ ЇЇ ПЕРЕТВОРИЛАСЯ НА «ФЛАМБЕ». ТА ЩО ЗАПУСКАЄ ЦЕЙ ЕНЗИМ? ЩЕ ОДНА ТЕМА ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ З ХЛОПЦЯМИ ОНЛАЙН.

НІК СТОРІ НЕ ПОВНІСТЮ НІМИЙ. САМЕ ЗАРАЗ ВІН СТОГНЕ ТАК, НАЧЕ ПРОСРАТИСЯ НЕ МОЖЕ. ЩЯЗ^[110]. МЕНІ НІЗАЩО НЕ ЗАСНУТИ.

7

Гарпер прокинулася від поштовху, наче спала не на ліжку, а в човні,

який щойно наскочив на скелю, скрегочучи корпусом об шорсткий камінь. Вона кліпнула, вдивляючись у темряву, не певна, чи то хвилина минула, чи, може, цілий день. Тоді човен знову здригнувся від удару. Біля підніжжя розкладачки стояв Бен, копаючи коліном раму ліжка.

Вона проспала від світанку до заходу, настав уже новий вечір.

— Сестро, — промовив Бен. Тільки це вже був не той Бен, який вмовляв її минулої ночі. Це був офіцер Патчетт. Його м'яке й приємне кругле обличчя набуло нечулого та офіційного виразу. Він навіть напнув на себе поліцейську уніформу: темно-сині штани, випрасувана блакитна сорочка й темно-синя куртка з білою вовняною підкладкою та словами «ПОЛІЦІЯ ПОРТСМУТА», витиснутими ззаду великими жовтими літерами.

— Так?

— Матінка Керол сподівається отримати новини щодо стану Отця Сторі, — відказав їй Бен. — Тільки-но ви будете готові, ми з Джеймі проведемо вас до неї.

Джеймі Клоуз стояла у дверях до почекальні, перекидаючи білий камінець з руки в руку.

— Перш ніж я зможу повідомити їй ці новини, мені самій спершу треба оглянути Отця. І хвилю, щоб зібратися. Ви можете почекати в сусідній кімнаті?

Бен кивнув і окинув недбалим поглядом Ніка, який саме всівся на ліжку, спостерігаючи за ними широко розплющеними зачудованими очима. Бен підморгнув, та у відповідь хлопець не всміхнувся.

Офіцер поліції пірнув під шторку, але Джеймі Клоуз затрималася.

— Роздавать ліки вам подобається, — проказала Джеймі. — Подивимось, як вам сподобається їх приймати.

Гарпер намагалася вигадати якусь кмітливу, дошкульну відповідь, та Джеймі розвернулася і попрямувала за своїм керівником до почекальні.

«Не йди», — жєстами сказав Нік.

«Мушу», — відповіла вона йому порухом рук.

«Не треба, — не зронивши жодного слова, наполягав хлопець. — Вони задумали щось погане».

Гарпер узяла до рук планшетку з аркушами й написала:

«Не накручуй себе. А то ще живіт розболиться».

Вона саме розчісувала волосся, коли почувся легенький стукіт у двері.

— Так, проходите.

Майкл прочинив двері на три дюйми. За крученою мідною бородою ховалося веснянкувате хлоп'яче лице.

— Укол інсуліну?

— Заходь. Я одягнута.

Він зняв кришку з туалетного бачка й видобув звідти пластиковий пакет, де зберігалися одноразові інсулінові шприци, які ще лишилися. Місце було не найгігієнічнішим, щоб тримати там медикаменти, але принаймні там вони лежали в прохолоді. Він задер сорочку, оголивши кістлявий край блілого білого стегна, яке протер серветкою з антисептиком.

— Мем, — мовив він, не підводячи на неї погляду. — Будьте сьогодні обережні. Люди не при тямі. Не думають тверезо. Еллі не думає тверезо.

— Ти лишишся тут, щоб приглянути за лазаретом, поки я буду у Керол? — запитала Гарпер.

— Так, мем.

— Добре. Нік буде радий компанії.

— Мем? Ви чуєте, про що я кажу? Про те, що люди не думають тверезо? Я спробував поговорити з Еллі під час сніданку. Не знаю, що на неї найшло. Вона вже купу днів не їла, та й від самого початку була не в найкращій формі, щоб їх пропускати. Хтось має щось зробити. Мені страшно...

— Майкле Ліндквіст! Вона може витягти той камінь з рота й поснідати, коли тільки схоче. Мені шкода, якщо тобі забажалося, щоб я допомогла їй легко відбутися, та тільки я не збираюся заохочувати ці варварські нісенітниці, *підтримуючи* їх. Якщо ти прийшов, щоб спробувати залякати чи присоромити мене...

— Ні, мем, *ні!* — розпачливо скрикнув він. — Я зовсім не це намагаюся сказати! Ви нічого поганого не зробили. Мене зовсім не це хвилює. Мене турбує, що Керол та Бен, разом з рештою друзів Еллі, підбадьорюють її, поки вона себе голодом морить. Ви тут у лазареті вдень і вночі, тож цього не бачите. Не бачите, як сестри Нейборс нашіптують їй, що вона не може здатися, що весь табір вірить у неї. Чи те, як усі її друзі сідають довкола неї, по тому як Еллі вкотре

пропустить прийом їжі, й починають виспівувати її ім'я, аж поки її очі не починають світитися і вона не поринає у Блискіт. Таке враження, що їхнє схвалення для неї стократ важливіше за їжу. Їм усім байдуже, якою тоненькою та крихкою вона стає. Я боюся, що вона себе так до гліпоглікемічного шоку доведе. Знепритомніє і, не дай Боже, вдавиться тим каменем! Господи, та як тут... як тут не почати думати, щоб ухопити її за шкірку... знаєте... зібрати у валізу речі, та й того.

Він був уже другою людиною за останню добу, яка зізналася, що подумує над тим, щоби дати драла. Гарпер загадалася, чи багато інших уже планують, як би їм чкурнути геть звідси, і чи знає Керол, що її влада над табором може от-от вислизнути з рук. Може, й знає. Може, це все й пояснювало.

Майкл зглитнув. Спокійнішим, тихшим голосом він додав:

— Чиніть, як вважаєте за потрібне. Тільки, прошу, не завдайте собі шкоди. Еллі, може, й до нестями люта на вас просто зараз, та ще більше вона зненавидить себе, якщо ви постраждаєте через неї, — він уривчасто вдихнув, а тоді провадив: — Я люблю Керол так сильно, як рідну матір любив, розумієте? Щиро! Я би помер заради неї, не вагаючись.

Очі в хлопця були на мокрому місці, він благально дивився на неї, і Гарпер відчувала, що в повітрі між ними зависло невимовлене «але».

Йому ще було що сказати, та часу зовсім не лишалося. Бен та Джеймі Клоуз чекали.

8

Попереду йшов Бен. Вони перетинали місток, складений із соснових дощок, що були щільно припасовані одна до одної на снігу. Здавалося, світ поглинула цілковита птьма, якщо не рахувати білого промінчика від ліхтарика Бена. Замикала шеругу Джеймі. Через ліве плече в неї висіла гвинтівка, а правою рукою вона тримала держак від мітли, обрізаний і перев'язаний з одного кінця стрічкою. Джеймі насвистувала, розмахуючи держаконм вперед-назад.

Вони вийшли з-під ялин і попрямували до Будинку з чорною зорею, котеджу, в якому зимувала Керол з батьком. Це була маленька одноповерхова будівля з візерунчастою черепицею та чорними віконницями, названа на честь величезної кованої залізної зірки, яка

висіла на північному боці будинку між вікон. Гарпер спало на думку, що то надзвичайно вдалий декоративний елемент, який пасував би темниці інквізитора чи, може, катівні. Двоє Пильнувальників сиділи на одному-єдиному кам'яному східці, та відразу ж і підскочили, угледівши, як з-під дерев вийшов Бен. Не звернувши на них уваги, Бен пройшов повз і загував у двері. Керол запросила їх увійти.

Вона сиділа в старому місіонерському кріслі, обтягнутому потрісканою блискучою шкірою. Крісло, без сумніву, належало її батьку: гарне місце, щоб читати Мілтона, курити люльку та гадати добрі мудрі дамблдорівські думи. Поряд стояло підібране за стилем двомісне крісло зі шкіряними подушками блідо-кремового кольору, на якому не сидів ніхто. Разом з Керол у кімнаті були двійко Пильнувальників, але сиділи вони на підлозі, у неї в ногах. Однією з них була Мінді Скіллінг, яка з благоговінням та обожнюванням дивилася на Матінку Керол. Іншим Пильнувальником виявився зніжений хлопчина з коротко стриženим руським волоссям, жіночними вустами та великим ножем, припасованим на худому поясі. Майже всі у таборі кликали його Бові, та Гарпер не була певна, то через ніж чи його подібність до Зіггі Стардаста^[111]. З-під своїх рожевуватих опущених повік він дивився, як вони заходять.

Гарпер аж ніяк не очікувала побачити тут ще й Гілберта Клайна, який сидів на кам'яному виступі перед каміном. У купі жарин звивалися червоні язички полум'я, і тепло від вогню не доходило далеко. Мороз знадвору перетворив скляні шибки на блискучі діамантові квадрати, від чого на Гарпер накотило відчуття, наче вона потрапила до печери, прихованої за замерзлим водоспадом.

Джеймі Клоуз пристукнула двері й зіперлася на них. Бен, важко зітхнувши, завалився на двомісне крісло, неначе тільки-но тягав оберемками дрова. Він поплескав місце поряд із собою, але Гарпер зробила вигляд, що не помітила. Поряд з ним вона сидіти не бажала, як і не бажала падати до ніг Керол. Вона лишилася ближче до стіни, спиною до вікна, відчуваючи зимовий подих потилицею.

Погляд Керол ковзнув по Гарпер; її осклілі налиті кров'ю очі гарячково блищали. З голеною головою та втомленим голодним обличчям вона нагадувала літнього пацієнта ракового корпусу, який погано реагував на хіміотерапію.

— Рада вас бачити, сестро Вілловз. Вдячна, що ви змогли завітати. Знаю, ви були зайняті. А ми саме слухали розповідь містера Клайна про те, як він опинився у сховку біля ставка Саут-Мілл за якусь сотню ярдів від поліцейського відділка. Чаю хочете? Чи, може, поснідати?

— Так. Дякую.

Мінді Скїллінг підвелася, хоч до неї і не зверталися, та попрямувала в затемнену кухню.

— Скидається на те, що містер Клайн навряд чи мав бодай якийсь стосунок до нападу на мого батька, — провадила Керол. — А мені закортіло дізнатися, заради кого ж мій тато ризикував життям. Цілком можливо, навіть *пожертвував* ним. Ви ж не проти, правда, сестро Вілловз? Він саме взявся розповідати, як вони втекли.

— Ні. Не проти, — відповіла Гарпер. Мінді вже повернулася, простягаючи їй маленьку порцелянову чашку гарячого чаю та блюдце з тоненьким шматочком духмяного кавового торта з горіхами. Шлунок Гарпер гучно забурчав. Кавовий торт? За рівнем розкішності він лише на крок поступався гарячій ванні з піною.

— Прошу, містере Клайн. Продовжуйте. Ми саме казали, де зустрілися з містером Маццучеллі.

— Це сталося у Brentwood, в окружній буцегарні, — Клайн затримав допитливий погляд на Гарпер — «Що ти тут робиш?» — а тоді повернувся до Керол. — У них там установа, де можна розмістити десь близько сорока ув'язнених. А нас там було десь із сотню.

Там було десять камер, кожна завдовжки футів по десять і набита десятком людей. У коридорі поставили телевізор, по якому йшли «Набалдашники та мітли» і «Дракон Піта», тож нам було що дивитися^[112]. Дитячі фільми — то все, що вони мали, їх приберігали для сімейних відвідин. Один хлопець навіть з'їхав з глузду. Часом починав горлати «I'll be your candle on the water!»^[113], поки інші не починали його лупцювати, щоб заткнувся. Через якийсь час мені почало здаватися, що вони постійно крутять ті фільми, щоб допекти нам. — Гарпер приголомшила розповідь про те, що хтось міг збожеволіти від паніки та ув'язнення, співаючи саме цю пісеньку. Якоюсь мірою Гілберт описував саму Гарпер, коли вона застрягла у дренажній трубі.

— Ніхто з нас не повинен був там залишатися довше кількох днів. Існує лише кілька причин, чому ти опиняєшся у Brentwood. Більшість

чоловіків там чекали суду. Що ж до мене, то я прибув з в'язниці в Конкорді, щоб свідчити у відкритій справі, не моїй. Мацца притягли з в'язниці штату в Берліні на слухання апеляційної комісії.

— За що він опинився у в'язниці? — запитала Керол.

— З вигляду він, звісно, той ще головоріз, — мовив Гіл, — та тільки запроторили його через неправдиві свідчення. Я не знаю, чи завдав він шкоди вашому батькові, мем. Та Мацц не з тих хлопців, які втрапляють у халепу, бо руки чухаються. Його ворогом завжди був язик. Не може собі зарадити. Не знає, як розповісти історію так, щоб не приправити її купою брехливого гівна.

— Ще одна причина почути про втечу з Brentvуда від вас, а не від нього, — мовила Керол.

— І сильно язика не розпускай, поки розповідатимеш, — втрутився Бен. — Тут присутні леді.

Гарпер ледь не вдавилася останнім шматком кавового торта. Вона нізащо не змогла б пояснити, чому фраза «не розпускай язика» турбувала її більше, ніж «брехливе гівно».

Відкашлявшись, вона похмуро оглянула спорожніле блюдо. Гарпер збиралася їсти свій шматочок торта повільно, та його й так було небагато, а потому як, скуштувавши, вона відчула м'який смак цукру й мускатного горіха, який просто танув у роті, вже не могла втриматися. Тепер же, жакливим, трагічним, неможливим чином, його просто не стало. Вона відставила тарілку на журнальний столик, щоб не піддатися спокусі всю її вилізати.

— Я мав пробути у Brentвуді, допоки не надам свідчення, — провадив Гіл. — Та суд припинив роботу. Я чекав, що нас повантажать і відправлять назад, та цього так і не сталося. Вони лише продовжили згрібати туди ув'язнених. Один мужик у моїй камері якось підійшов до ґрат і сказав, що хоче подати скаргу та зустрітися зі своїм адвокатом. Патрульний штату підійшов і зацідив йому кийком у писк. Вибив три зуби з одного удару. «Вашу скаргу взято до відома. Прошу повідомити, якщо вас іще щось турбує», — промовив до нього коп, а тоді обвів нас усіх поглядом, щоб побачити, чи є ще хтось незадоволений умовами утримання.

— Нічого з цього не було, — втрутився Бен. — За свої двадцять років у поліції мені довелося чути тисячі заяв про жорстоке поводження, і лише три з них мали під собою бодай якісь підстави.

Решта звернень були лише спробою жалюгідних наркоманів, пияків та злодюг розквитатися з людиною, яка їх засадила.

— Було, ще й як, — відповів Гіл спокійним, безтурботним голосом. — Тепер усе інакше. Закон вже не закон, як раніше. Без вищої інстанції, перед якою доведеться відповідати, закон на боці того, хто тримає кийок у руках. Кийок... чи, може, рушник, повний каміння.

Бен наїжачився. Його груди напнулися, гудзик на сорочці ледь не лускав. Керол здійняла руку долонею назовні, і Бен стулив рота, так і не вимовивши ні слова.

— Нехай говорить. Я хочу дослухати. Хочу знати, кого саме ми привели в наш табір. Що вони бачили, що робили, через що пройшли. Продовжуйте, містере Клайн.

Гіл опустив погляд, наче людина, що силкується пригадати рядки вірша, якого вивчила на пам'ять багато років тому, можливо, для давно минулого уроку англійської. Врешті він підвів очі, зустрівшись поглядом з Керол, не виказуючи жодного страху, й розповів їм, як усе сталося.

9

— Не всі копи у Брентвуді були поганцями. Не хочу, щоб ви так подумали. Були серед них хлопці, які завжди перевіряли, чи забезпечені ми їжею, питвом, туалетним папером, ще чим необхідним. Та чим більше часу минало, тим важче було відшукати серед них дружнє обличчя. Довкола було повно розлючених копів, яким абсолютно не кортіло нас вартувати. А коли люди почали вкриватися лускою, то вони стали не просто розлюченими. Тоді в них оселився страх.

Усі розуміли, що має неминуче трапитись, враховуючи, що ми там були як оселедці в діжці. Якось вранці один хлопака вчепив драконячу луску, в камері в кінці блоку. Інші в'язні запанікували. Я розумію, чому вони зробили те, що зробили. Я сподіваюся, що мені вистачило б сили духу не брати в такому участі, та напевно не знаю. Співкамерники загнали зараженого хлопця в куток, не торкаючись його, просто витісняючи подушками та всяким таким. А тоді забили ногами до смерті.

— Господи, — прошепотів Бен.

— Та легко померти йому не вдалося. Тюржники лупили його головою об стіни та підлогу, а ще об бік параші, цілих двадцять хвилин, поки той схибнутий в іншій камері співав «Свічку на воді» і реготав. Зрештою той заражений в'язень почав тліти й обвуглюватися. Повноцінно він так і не розгорівся, та диму перед своєю смертю напустив чимало. Це нагадувало індіанську парильню. Чоловіки кричали, давлячись усім тим димом та попелом.

Ну, потому як вони забили бідолаху до смерті, наглядачі в гумових рукавицях витягли труп з камери та позбулися його. Але всі добре розуміли, що болячка поширюватиметься. Усе те місце було однією великою бетонною чашкою Петрі. Вже невдовзі луска виступила у кількох інших в'язнів, які сиділи у зовсім різних камерах. А тоді заразилося троє хлопців з *іншого* крила. Гадки не маю, яким чином недуга отак перескакує кругом.

Гарпер могла б йому розповісти, але тепер це вже не мало жодного значення. Пожежник казав, що світ поділено на здорових та хворих, але скоро лишаться тільки хворі та мертві. Для всіх присутніх у кімнаті

механізм поширення драконячої луски становив тепер суто академічний інтерес.

— Патрульні штату не могли збагнути, що ж їм робити. Окремої установи, оснащеної для утримання інфікованих лускою кримінальників, не існувало, а випускати всіх ув'язнених до цивільного населення ніхто не бажав. Копи повдягалися у спецспорядження та гумові рукавиці й зігнали всіх чоловіків, заражених драконячою лускою, гуртом в одну камеру, на той час, поки думатимуть, як з ними чинити далі.

Тоді, одного ранку, якийсь хлопець закричав: «Мені гаряче! Здається, я вмираю! Повсюди вогняні мурахи!» Потім замість криків повалив дим. Він валив йому з рота, поки хлопець весь не спалахнув. Наскільки я чув, коли ти дихаєш вогнем перед тим, як померти, то це називають «врубати дракона». Це стається, бо тканина в легенях спалахує, і ти починаєш згоряти зсередини. Він носився довкола й кричав, а з його горлянки все валив і валив дим; це нагадувало один з тих старих мультиків, де хтось ненароком випив гострого соусу. Усі в'язні в тій камері попритискалися до шлакоблоків, щоб і собі не загорітися.

Тоді, звісно, примчали копи, їхній стрій очолював ще той воляка, Міллер його звали. Вони кілька секунд позазирали у камеру, де бігав той палаючий тюряжник, а тоді відкрили вогонь, — він спинився, очікуючи, чи стане заперечувати його слова Бен. Але той сидів у тріпотливому багрянному світлі вогнища нерухомо, склавши руки на колінах, і пильно дивився на Гілберта. — Вони вгатили туди хтозна-скільки, може, триста набоїв? Повбивали всіх до одного. Убили хлопаку, який палав, і всіх чоловіків довкола нього.

По тому, як спинилася стрілянина, той воляка, Міллер, підтягнув ремінь, наче тільки-но скінчив снідати млинцями та беконом, і сказав нам усім, що порятував наші життя. Спинив ланцюгову реакцію до того, як вона встигла розпочатися. Мовляв, якби вони не розстріляли всіх гамузом, то тюремний блок перетворився б на справжнісіньке пекло. Решта копів стояли поряд приголомшені, витріщившись на зброю в руках, наче не тямлячи, як усе це могло статися.

Вони розпорядилися кільком з нас одягти захисні гумові рукавиці та повиносити звідти тіла. Я зголосився, бо хотів подихати свіжим повітрям. Я пробув у Brentwoodі три, чотири місяці, а смороду паленого

волосся та стріляного пороху в тюремному блоці їм позбутися так і не вдалося. О, а та спорожніла камера? Її вони знов заповнили. Судів не відбувалося жодних. Справ щодо в'язнів не порушували. Але поки й далі заарештовували людей, яких схопили за мародерство й таке інше, їх доводилося десь тримати.

Перші кілька місяців нас годували солониною та лаймовим «Джелл-О»^[114]. Тоді ситуація з харчуванням стала дещо непевною. Якось нас удень навіть годували консервованими персиками. В інший день троє копів розтрошили торговий автомат і роздавали усім батончики. Вісім разів поспіль ми їли рис. Тоді вони заявили, що від сніданку тепер доведеться відмовитися. Тоді я й почав вірити, що так і помру у Brentwood. Рано чи пізно вони скасують обід. А одного прекрасного дня взагалі не з'являться в тюремному блоці.

Його скреготливий голос навів Гарпер думки про ніж, яким водять уздовж шкіряного ременя. Вона рушила на кухню, ні в кого не питаючи дозволу, знайшла чашку й налила йому трохи води з-під крана. Потім повернулася й простягнула чашку, яку Гіл узяв, глипнувши на неї з виразом, повним подиву та вдячності. Він осушив чашку за три ковтки.

Допивши, Гіл обливав губи та провадив.

— Як я вже казав. Деякі копи були нормальні. Був серед них один, Девон звався. Делікатний витончений парубок. Решта хлопців кликали його гомиком поза очі, що, може, й було правдою, та ось що скажу я. Він за весь час нікого не застрелив, а одного дня навіть приволік нам два пакети, по зав'язку набитих пивом. Сказав, що в нього день народження і він хоче відсвяткувати. Тож він розлив тепле пиво нам у пластикові стаканчики й роздав кожному по кексу, тоді ми всі заспівали йому «З днем народження». То було найліпше святкування дня народження, на якому мені випадало бути. Черстві кекси з супермаркету та «Бад» кімнатної температури, аби їх запивати, — він зиркнув на Бена і додав: — Бачите, в цій історії є і добрі копи.

Бен кркнув.

— Завжди є дециця гідності в найгірших місцях, — мовила Керол, — і трохи потаємного себелюбства в найкращих.

Гарпер стало цікаво, чи то Керол так завуальовано пожурила камінь у її город. Навіть якщо так, то була вкрай незграбна та невдала спроба — зрештою, це не Гарпер тримала у себе в буфеті кавовий торт,

поки решта табору обходилася консервованими буряками. Вона припускала, що невелика кількість припасів досі час від часу потрапляла в табір, так чи інакше, щоразу, як прибували нові обличчя. Гарпер гадала, що найкраще з тих припасів неодмінно опинялося тут, з ласки Бена та його Пильнувальників: дарунки Матінці Керол, щоб вона не розгубила всі сили у цей тяжкий час випробувань.

— Хай там як, а то не єдиний раз, коли Девон гідно повівся з нами. Наприкінці він зробив дещо більше, ніж просто дав випити пінного з пластянок. Ми повернемося до нього за хвилину.

Розчин між цементними блоками у стінах камер був досить крихким. Не настільки аж крихким, щоб його можна було відшкребти та втекти — для цього десяти тисяч років не стало би, — та достатньо крихким, щоб на пальцях лишалася крихта, якщо трохи подряпати об нього. Мацц докумекав, що як змішати ту крихту зі слиною, то вийде біла паста. Нею він і скористався, щоб приховати драконячу луску, коли вона виступила на ньому, нею скористався і я. Кілька хлопців у нашій камері підчепили луску, але всю її розчухали, а тоді заявили, що просто побилися з кимось. Коп жбурнув у камеру рулон бинтів для них, так вони і приховали власні мітки. До кінця тижня всі в нашій камері мали драконячу луску і в будь-який спосіб намагалися її приховати. Бачте, ми всі боялися, що прийде Міллер з рештою і розстріляють ще одну камеру.

Подібне було і в інших камерах. Не знаю, чи всі вже мали ту болячку в січні, та на Новий рік кількість заражених перевалила за половину. Комуś вдавалося її приховувати. Комуś ні. За деякий час копи вже про все довідалися. Це стало зрозуміло з того, як вони приносили їжу в довгих, по лікоть, рукавицях та поліцейських шоломах, якби раптом комуś закортіло плюнути в них. Це було написано на їхніх переляканих обличчях, схованих за лицьовими щитками.

Отже, одного ранку Міллер спустився до нас із дюжиною копів; усі були одягнуті у спецпорядження й мали при собі щити. Міллер оголосив, що має добрі новини. Сказав, що надворі на нас чекає транспорт. Мовляв, кожен заражений драконячою лускою має право бути доставленим до табору в Конкорді, де буде забезпечений найкращим наявним лікуванням і гарантованим триразовим харчуванням. З папірця Міллер прочитав, що того вечора в меню

входитиме шинка та ананаси, плов і приготована на пару морква. Жодного пива, натомість — холодне незбиране молоко. Камери відчинилися, і Міллер наказав усім з драконячою лускою повиходити. Першим за ґрати ступив чорний хлопчина, коротун, у якого луска мереживною смужкою збігала до лівої щоки. Це нагадувало татуювання у вигляді папороті. Більшості таланило, і луска не виступила в них на обличчі, певно, тому, я так собі думаю, він і вирішив, що немає сенсу її приховувати. Після нього вийшов інший хлопець, тоді ще кілька, а тоді декілька хлопців, про яких я навіть не здогадувався, що в них теж луска. Вже невдовзі півблоку висипало в коридор між камерами. Я й собі збирався виходити. Мене полонила обіцянка холодного молока. Ви б знали, як це — випити скляночку холодного незбираного молока, коли вже вічність його не куштував. У мене від самих думок про це в горлі защеміло. Я вже навіть зробив крок уперед, та Мацц ухопив мене за руку й ледь помітно захитав головою. Тож я лишився.

Втім, більшість хлопців з нашої камери таки пішли. Один парубок, який був там з нами, Джуно Гомес, розгублено подивився на мене і пробурмотів: «Коли завтра їстиму сніданок, то думатиму про тебе». — Гілберт підніс склянку до рота і лише потім згадав, що вона порожня. Гарпер запропонувала йому принести ще води, та він заперечно похитав головою.

— Що ж трапилося? — запитала Керол.

— Настільки очевидно, що вони ніколи так і не отримали свою шинку та плов? Певно, що так. Вони повели їх нагору й розстріляли всіх у дворі. Від гуркоту рушниць затремтіли стіни, вони гриміли десь близько півхвилини. То були не пістолети. Ми чули черги автоматичного вогню. Мені здавалося, це ніколи не скінчиться. Не чутно було більш нічого: ані зойків, ані криків... лише тріскотіння гвинтівок, наче хтось згодував дровиняки в подрібнювач.

По тому, як стрілянина затихла, повисла мовчанка. У тюремному блоці ніколи ще не панувало такої тиші, навіть уночі, коли всі мали спати.

За якийсь час Міллер з рештою повернулися. Від них тхнуло душогубством. Стріляним порохом та кров'ю. З собою вони мали «М16», Міллер встромив ствол своєї гвинтівки крізь ґрати, і я подумав: «Що ж, тепер наша черга». Приречені, якщо підемо, приречені, якщо

зостанемося. На душі стало зовсім паскудно, та падати навколішки й благати я нікого не став.

— Добре, — промовила Гарпер. — Для вас же краще.

— Він сказав: «Треба десятеро, щоб усе поприбирати. Як зробите роботу добре, то потім, може, й газованки поп'єте».

На що Мацц йому відказав: «А може, скляночку холодного молока?» Хотів дошкулити йому, знаєте. От тільки Міллер жарту не зрозумів і просто відповів: «Звісно, якщо ще лишилося».

Мацц запитав його: «А що там трапилось?» Наче ми й так не знали.

На це Міллер відповів: «Вони намагалися втекти. Спробували захопити вантажівку».

Ну а Мацц, він лише розреготався.

Міллер зморгнув і докинув: «Вони й так усі були мертві. Воно й на краще. Ми їм послугу зробили. Впоралися хутко. Все-таки краще, ніж живцем згоріти».

«Отакий ви, Міллер, — кинув йому Мацц. — Завжди думаєте, як би то допомогти ближнім своїм. Еталон співчуття». Як я й казав — у Мацца наче інстинкт базікати, коли всі решта знають, що ліпше заткнутися. Я був певен, що зараз і його встрілять, але знаєте що? Гадаю, Міллер був так само вражений. Може, в нього досі дзвеніло у вухах, і він не міг нормально розчутити. Знаю тільки, що він просто кивнув, наче погодившись із Маццом.

Він відчинив камеру, і ми з Маццом вийшли назовні. Ще кілька хлопців повиходили з інших камер. Охоронці всадовили нас та змусили познімати черевики й лишити їх, щоб нам не спало на думку спробувати втекти. Коли нас набрався десяток, ми пішли нагору, під конвоєм чоловіків у бронезилетах. Вони провели нас довгим бетонним коридором і вивели надвір через пару подвійних пожежних дверей прямо на парковку.

Був прохолодний ясний ранок; спершу мене так засліпило, що годі було щось побачити. Принаймні на мить увесь світ перетворився на розмиту білу пляму. Відтоді я частенько про це думаю. Ті чоловіки, яких вони розстріляли — вони, певно, хитаючись, блукали наосліп, коли по них відкрили вогонь.

Коли зір прояснився, я побачив, що цегляну стіну перетворили на сране сито. Більшість покійників лежали рядком під нею, але кілька

хлопців намагалися тікати. Принаймні один з них відбіг футів десь на двадцять, а тоді йому рознесло голову.

У задвір'я підігнали задом міську вантажівку. Нам роздали гумові рукавиці й наказали братися до роботи. Вони збиралися доправити тіла до Портсмута для «утилізації». Той хлопчина, про якого я вже розповідав, Девон, той іменинник, який нам пиво приніс, — він теж там був, стояв собі з планшеткою. Він відмітив нас, коли видавав рукавиці, і мав відмітити знову, коли ми будемо повертатися до камер. То була вже наче інша людина. Враження склалося таке, що за минулий місяць він відзначив не один, а десять днів народження.

Спочатку закидати трупи в кузов вантажівки було доволі легко, однак уже невдовзі нам з Маццом довелося залазити всередину, щоб совати їх та звільняти більше місця. У таку холоднечу трупи вже починали дубіти. Як не дивно, це нагадувало розчищення лісу від сухої деревини. Я перевернув Джуно Гомеса, який помер з розтуленим ротом, наче хотів про щось запитати. Може, хотів поцікавитися, що в Конкорді подавали на сніданок, — на цих словах Гілберт Клайн розсміявся, коротким різким смішком, надто деренчливим, щоб бути схлипом. — Ми поскладали у вантажівку вже десь трупів із сорок, коли Мацц схопив мене за лікоть і потягнув за собою додолу. Він накрив нас тілом Джуно. Ось так просто. Без жодних обговорень. Наче ми так і планували. У мене навіть жодних задніх думок не виникло.

Ну, не знаю, чи було там взагалі про що думати. Охоронці тоді вважали, що ми здорові, і їм би навряд чи вклатося в голову, що двоє здорових мужиків попхаються в купу інфікованих трупів. Та й не сказати б, що залишатися було безпечніше. Так чи інакше, нас би рано чи пізно однаково розстріляли. Постріляли б і переконали себе, що то було правильне рішення, що врятували нас від голоду, чи згоряння живцем, чи ще чогось. Ті, хто головує, завжди можуть виправдати жахливі вчинки прагненням до вищого блага. Трошки різанини тут, трошки катування там. Стає цілком морально робити те, що було би аморальним, якби це втнув звичайний смертний.

Хай там як, а розповідати лишилося небагато. Ми ховалися під тілами, поки решта в'язнів продовжували закидати трупи в кузов. Здавалося, нашої відсутності ніхто не помітив. Тоді, коли всі вже майже скінчили, я почув, як хтось застрибнув у вантажівку і почав роздивлятися довкола. Каблуки чоботів брязкали об метал. Трупи не до

кінця прикривали нас, і я міг трохи бачити крізь них, аж раптом угледів Девона з тією його планшеткою, і хай мене грім поб'є, якщо він не витріщався прямисінько на мене. Ми дивилися один на одного протягом найдовшої секунди за всю писану історію світу. Тоді він кивнув, ледь помітно. Виліз із кузова й грюкнув відкидним бортом, зачиняючи, а потім вантажівка завелася. Один з охоронців гукнув до Девона, запитати, чи всі в'язні на місці, на що Devon відповів ствердно. Він збрехав заради нас. Знав, що ми у вантажівці, і все одно збрехав, щоб ми могли вислизнути. Колись усе це скінчиться, і я збираюся знайти того хлопця, щоб купити йому пива. Хто-хто, а він його вже точно заслужив.

Вогонь посвистував і клекотав.

— А тоді? — запитала Керол.

— Водій увімкнув першу передачу й покотив геть звідти. Десь за півгодини ми заїхали на великий паркувальний майданчик у Портсмуті, де тоді палили тіла. Мацц і я вибралися з вантажівки непоміченими, але змогли дістатися хіба до канави на краю ставка. А тоді застрягли. Не могли перебратись ані через ставок, ані через парковку. Не знаю, що сталося б, якби не нагодився Пожежник. Гадаю, ми або замерзли б до смерті, або, може, здалися і були розстріляні. Сподіваюся, у мене ще буде нагода йому подякувати. Певно, це неабияка радість мати його на своєму боці. Мало не шкода тих, хто зважиться виступити проти нього.

Повисла довга, незручна пауза.

— Дякую, містере Клайн, — відказала Керол. — Дякую за те, що поділилися своєю історією. Ви, мабуть, втомлені після такої довгої розповіді. Джеймі, проведи його, будь ласка, до камери.

— Наручники, Джеймі, — нагадав Бен.

Джеймі виступила вперед, а Мінді звелася на ноги, й обидві рушили до Гілберта, обступаючи його з обох боків. Гіл перевів погляд з Керол на Бена. Його сірі очі були втомлені, повіки помалу опускалися. Він підвівся і склав руки за спиною. Наручники брязнули, коли Джеймі застібнула їх у нього на зап'ястках.

— Я хотів запитати, чи є якийсь шанс, щоб мене перевели з холодильної камери до решти чоловіків, — промовив Гіл. — Та, підозрюю, це не варіант.

— Я дуже вдячна вам за вашу відвертість, — відказала Керол. — Вдячна... і втішена. Втішена, що ви з нами. Втішена, що вам не доводиться боятися, що вас будь-коли витягнуть на парковку і застрелять. Але, містере Клайн, після того, що зробив для вас містер Маццучеллі, я не певна, що звільняти вас із ув'язнення — в інтересах нашої громади. Він поміг вам утекти, а ви справляєте враження людини відданої. Хіба вам би не захотілося зробити для нього те саме? Ні. У камеру, Джеймі. Це поводження може видаватися жахливим, однак я певна, містере Клайн, ви розумієте, чому це необхідно. Як ви самі зазначили, ті, хто головує, завжди можуть виправдати жахливі вчинки прагненням до вищого блага. Здається, я добре зрозуміла, на що ви тоді натякали. Всі ми зрозуміли, що це був закид у *мій* бік.

Кутики рота Гіла здригнулися у ледь помітній усмішці.

— Мем, покійники, під якими я ховався, були не такі холодні, як ви, — мовив Клайн. Він зиркнув на Гарпер і коротко кивнув їй. — Дякую за воду, сестро. Побачимося.

Джеймі пхнула його у спину держакон від мітли.

— Нумо, красунчику. Пора вертати тебе в люкс для молодят.

Коли вона прочинила двері, подмухом вітру в кімнату намело снігу. Мінді та Джеймі випровадили Гіла, глухо пристукнувши по собі двері. Від буревію, що вирував надворі, будинок заскрипів.

— Твоя черга, Гарпер, — промовила Керол.

10

— Розкажи про мого батька, — сказала Керол. — Він помирає?

— Наразі його стан стабільний.

— Та він ніяк не прокинеться.

— Я налаштована оптимістично.

— Бен каже, що він уже мав би прокинутися.

— Так. Якби це була субдуральна гематома без ускладнень.

— То в чому ж річ?

— Очевидно, виникли певні ускладнення.

— Наприклад? Що саме ти маєш на увазі під «ускладненнями»?

— Не можу сказати з певністю. Я медсестра, а не нейрохірург. Шматочок кістки в мозку? Чи, можливо, сильний забій мозку. Або в

нього стався інсульт, поки ми оперували. Я не маю діагностичного обладнання, необхідного, щоб це встановити.

— Якщо він усе-таки прокинеться, — почала Керол, та її подих обірвався на півслові, хоча обличчя залишилось розслабленим та невиразним, — наскільки він буде відсталим?

Слова «відсталий» щодо ушкоджень мозку ніхто не вживав, та Гарпер подумала, що не час і не місце її виправляти.

— Погіршення може не бути жодного, або навпаки, завдана шкода може виявитися напрочуд серйозною. Зараз я можу тільки гадати.

— Ти принаймні згодна, — сказала Керол, — що він уже мав би оговтатися? Це несподіваний результат, правда ж?

— Я сподівалася на краще.

Керол кивнула, повільно, ледь не сонно.

— Чи є щось таке, що ти могла б для нього зробити?

— З тим, що маю напохваті? Небагато. Я знайшла спосіб постачати в його тіло рідину — розбавлений яблучний сік — та надовго цього не стане. Втім, якби лазарет був краще укомплектований, це відкрило б ряд можливостей покращити догляд за ним. Це також дало б мені певну гнучкість з іншими пацієнтами. Про це я й сподівалася з тобою поговорити. Я розмовляла з Джоном...

— Так, — мовила Керол. — Про це я чула.

Гарпер провадила, так наче її і не перебивали:

— ...і в нього є план, як нам дістати необхідні запаси...

Цього разу перебив Бен.

— Хіба я не казав? — звернувся він до Керол. — Хіба не казав, що у Пожежника буде для нас план? — Говорив він млявим, майже знудженим голосом, та під цієї машкарою чувся надрив.

Гарпер спробувала знову.

— Джон гадає, що зможе допомогти нам дістати необхідне для догляду за твоїм батьком і подбати про тривале піклування, якщо він залишиться недієздатним. Мені здається, на це варто зважити.

— Розповідай, — попросила Керол.

Гарпер виклала план Пожежника: як їм треба буде дістатися на поліцейському «крузері» Бена до Верден-авеню, по якомусь із табірних мобільників викликати швидку, дочекатися їхньої появи, а тоді...

— ...тоді, зі слів Джона, він відправить фенікса, щоб розігнати медиків та тих поліцейських, що приїдуть з ними, — закінчила Гарпер.

Їй здалося, що то досить недолугий спосіб закінчити виклад плану, і на якусь коротку мить вона відчула роздратування через Джона та його збочене тяжіння до мелодраматизму. — Не певна, що саме він має на увазі, та раніше він не підводив.

— Ще один з його трюків, — промовила Керол. — Один з його фокусів, щоб відвернути увагу. Ті свої витівки він полюбляє.

— Не розумію, нащо нам його поміч, — втрутився Бен. — Зі швидкою ми впораємось і без нього. У нас удосталь зброї.

— І скільки людей задля цього поляже? — запитала Гарпер.

— Ой, та до цього не дійде. Ми це обставимо так: або ви віддаєте нам те, що в кареті швидкої, або й самі потрапите в таку. Більшість людей стають досить охочим до співпраці, коли їм тицьнути рушницю в око.

— Вони теж матимуть зброю. Їх супроводжуватиме конвой поліції.

— Звісно. Та коли ми їх зустрічатимемо, я буду в своїй уніформі й за кермом поліцейського «крузера». Вони втратять пильність. Доведеться заскочити їх до того, як вони допетрають, що відбувається, — відказав їй Бен.

— Нащо робити це самотужки? — запитала Гарпер. — Чому не діяти за планом Джона?

— Востаннє, коли ми діяли за планом Джона, хтось мало не вбив мого батька, — кинула Керол.

— Те, що сталося з твоїм батьком, сталося *тут*, на території табору. Його план *спрацював*.

— Так. Для *нього* він ще й як спрацював.

— Це ще що означає?

Замість відповісти, Керол запитала:

— І коли ж Джон планує зглянутися й допомогти нам?

— За три ночі.

— Ми не можемо чекати так довго. Це має відбутися завтра. Бене, я сподіваюся, в тебе вийде виконати це доручення, не вдаючись до насильства, хіба якщо це буде абсолютно неминуче.

— Що ж. Добре, — мовив Бен. — Їх буде четверо — двоє медиків у кареті швидкої, двоє у поліцейському «крузері» — тож ліпше, щоб нас було п'ятеро. Джеймі — найкращий стрілець у таборі, після мене. Нельсон Гайнріх раніше мав власну сторінку НСА на Фейсбуці. Судячи з усього, він ще й вправний з гвинтівкою. Та дівчина, Мінді

Скіллінг, котра щойно пішла, може зателефонувати для нас до служби порятунку. Вона достатньо доросла, тож я не вважатиму себе безвідповідальним, взявши її з нами, та й до того ж вона має акторський хист. Вчилася в Емерсоні, здається^[115]. Я так гадаю...

— Чекайте. *Чекайте*, — перебила Гарпер. — Керол, нема жодних причин, чому б не зачекати три ночі. Твоєму батькові...

— ...майже сімдесят років. Ти б чекала три ночі, якби це був твій батько? Якби могла зарадити вже?

Гарпер би вистачило норову відповіді: «Мій батько не хотів би, щоб задля нього хтось потрапив під кулю», — та слова застрягли їй у горлі. Правду кажучи, їй навіть подумалося, що Керол права. Якби то був її батько, вона би благала Пожежника зробити все можливе, і чимшвидше. Благання — це не зовсім те, до чого вдалася б Джулі Ендрюз, та Гарпер би на це пішла.

— Гаразд. Я поговорю з Джоном. Побачу, чи зможе він прискорити все до завтра.

Керол спробувала поправити пасмо чорнявого волосся, яке спало на чоло.

— Джон Джон Джон Джон Джон Джон Джон Джон. Якщо Джон не квапиться допомагати моєму батькові, то я почуватимуть жахливо через спроби його підігнати.

— Він не просто так зволікає. Керол, у нього травмовані ребра.

Керол співчутливо закивала.

— Так. Так, звісно, Джону варто відпочити. Не хочу його турбувати. Він нам не потрібен. Сестро Вілловз, Бену знадобиться детальний список усього, що тобі потрібно, щоб *якнайкраще* доглядати мого батька.

— Так не піде. Я маю поїхати з ними.

— О, ні. Ні, тобі не можна. Це дуже відважно й сердечно з твого боку, та я хочу, щоб ти залишалася біля мого батька. Тобою ми ризикувати не можемо.

— Доведеться. У Бена буде лише кілька хвилин в кареті швидкої. Ти справді хочеш, щоб він копирсався з двома сотнями пляшечок, намагаючись розібратися у фармакологічних аббревіатурах? Особисто я не ризикувала б, якби то був мій батько, — Гарпер кинула Керол її ж аргумент, гадаючи, як їй самій це сподобається.

Керол зиркнула на неї недобрим поглядом.

— Батькові треба дещо більше, ніж хороші ліки. Йому потрібна хороша медсестра, — відказала Керол. — Одне без іншого нічого не варте. Ти вже потурбуйся повернутися.

Гарпер не знайшла, що на це відповісти. Уся ця розмова її бентежила, бо була сповнена натяків, яких вона до кінця не розуміла, та підтексту, який не дуже їй подобався.

— Бене, я хотіла б обговорити з тобою план, — сказала Керол. — Хочу знати все. Кого ти візьмеш із собою. Який вигляд має ця Верден-авеню. Усе. Сестро... — вона окинула поглядом Гарпер. — Я сподіваюся, дорогу назад до лазарету ти відшукаєш.

Гарпер здивувало, що вони отак відпустять її без нагляду. До певної міри вона вважала себе так само ув'язненою, як і Гілберт Клайн, хіба що камеру мала охайнішу. До Будинку з чорною зорею її привели під конвоєм, тому назад вона очікувала піти так само.

У душі Гарпер поривалася ступити за двері негайно ж, поки Керол не передумала й не вирішила відправити її назад з Бові чи з кимось із Пильнувальників, які стовбичили надворі. Вона вже подумки спланувала скромний обхідний шлях дорогою до лазарету. Утім, Гарпер змусила себе зачекати, перебираючи чорні гудзики свого пальта. Залишалося, зрештою, ще одне незакрите питання.

— Керол... я сподівалася, ми зможемо поговорити про Еллі. Вона цілими днями ходить з тим каменем у роті, бо вірить, що їй є що спокутувати. Я гадаю, що частково вона чинить так, бо рівняється на тебе. хоче справити на тебе враження. хоче, щоб усі знали, яка вона віддана табору. Ти можеш змусити її припинити це?

— Ні, — відповіла Керол. — Проте ти можеш.

— Ну *звісно* ж, ти можеш її спинити. Скажи, що вона вже достатньо себе покарала. Ти її тітка, і вона тебе любить. Напевно послухається тебе. Ти — практично все, що в неї лишилося. Ти за неї *відповідаєш*. Ти просто мусиш втрутитися, поки вона не впала від знесилення.

— Але ми *всі* відповідальні *одне перед одним*, — відказала Керол, і її обличчя набуло виразу безумної безтурботності. — Ми картковий будинок. Якщо бодай одна картка перестане підтримувати свою частку ваги, весь табір завалиться. Ось що Еллі намагається *тобі* донести. Вона носить *твій* камінь у роті. Лише ти можеш його забрати.

— Вона дитина й поводитьсья відповідно. Бути дорослою — це твоя робота.

— Моя робота — доглядати за ста п'ятдесятьма зневіреними людьми. Тримати їх у безпеці. Не дати їм згоріти живцем. Я теж свого роду медсестра. На мені обов'язок захистити цей табір від вірусу відчаю та егоїзму. Захистити нас від таємниць, які можуть бути подібними до раку. Від невірності та недружності, що ширяться, наче лихоманка. — Говорючи, вона випросталася у кріслі; у її вологих очах блищало нездорове жевриво. — Відтоді, як мій батько занедужав, я намагаюся бути тою, хто потрібен цим людям. На кого вони заслуговують. Мій батько бажав, щоб табір Віндем був гарним місцем для людей, яким більше нема куди податися. Це все, чого хочу я. Лише щоб це було *гарне* місце... і найкращим воно стає, коли ми приглядаємо одне за одним. Мій батько теж так думав. — Вона зчепила руки, а потім затисла їх між колін. — Ми сильніші, коли разом, Гарпер. І якщо ти не з нами, то ти сама-самісінька. А в такі часи бути самотньою — то кепський вибір.

«Вигляд у неї майже співчутливий», — подумала Гарпер.

— Невже ти цього не розумієш?

Гарпер простувала ледь видимою стежкою попід захмареним небом.

Хоч би куди вона повернула голову, обличчя обдавало снігом. Довкола нуртував вітер. Затріщало дерево. Дошки в неї під ногами хиталися й гнулися, через що рухатися вперед доводилося поволі, щоб не поточитися й не впасти.

Коли Будинок з чорною зорею зник позаду, вона й далі прямувала крізь морозну темряву, у якій пахотіло сосною. За якісь двісті кроків вона натрапить на доріжку, яке звиватиметься униз, до галькового пляжу та пірсу. Гарпер змогла б перетнути воду хвилин за десять, сказати Джону, що вони вирушать до карети швидкої вже завтра, розповісти йому...

Крізь сосни, праворуч від неї, пробігла дитина, мерехтлива постать у тінях. Вона повернула голову, щоб роздивитись як слід, і побачила, що ніяка то не дитина, а лише завиток снігу, котрий вітер ганяв між дерев.

Бух!

Сніжка влучила їй у голову, та сповна відчула вона це, лише ступивши ще два кроки. Саме стільки часу їй знадобилося, щоб зрозуміти, що сталося. Гарпер не усвідомлювала, що її хилить убік чи що праве коліно підгинається, аж поки не повалилася навколішки у сніг.

Краєм ока жінка помітила якийсь розмитий рух і вчасно здійняла лікоть, у який тієї ж миті влучила наступна сніжка. Від удару рука заніміла. Болючий шок розтікся від ліктя до кисті. Сніжка розкришилася, тільки-но влучила в неї, і на сніг викотився поцяткований білий камінець, який щільно втрамбували досередини.

З-за дерев, обабіч од неї, давлячись від сміху, вистрибували дівчачі постаті. Гарпер здалося, що вона побачила сніжку, яка летіла їй у живіт, тож одразу опустила руки, щоб його прикрити, натомість доставши удар у зашийок — різкий гострий поштрик, за яким ішло оніміння.

Вони кружляли довкола.

Волога у неї в очах готова була обернутися на лід, замерзнути на місці. Біляві обличчя довкола були суворі й бездушні, наче на неї напали манекени з супермаркету.

Одна з постатей підбігла до неї ззаду і штовхнула. Гарпер завалилася на бік.

— Дівчата, прошу, обережніше, — промовила вона. — Я вагітна. Я не чинитиму опору.

— Відбіли, відбіли! — проспівав чийсь голосок, до болю схожий на Емілі Вотерман.

Хтось ухопив пасмо її волосся обтягнутою рукавицею рукою, загриб жменю снігу іншою і втер його Гарпер в обличчя. Дівча зойкнуло від сміху.

Коли Гарпер зморгнула сніг, перед нею навколішках стояв Тиріон Ланістер з «Гри престолів». Він поглядав на неї сповненими недовіри порожніми очима: дешева пластикова маска. Він... ні, вона — за маскою ховалася дівчина — простягнула руку, долонею догори. На ній лежав плаский білий камінчик.

— Їж, — пролунав з-під маски голос. — Їж, суко.

— Змусь її з'їсти, — мовила інша дівчина.

— Їж, їж, їж! — заволали дівчата.

Гарпер лежала на боці в снігу, однієї рукою прикриваючи опуклий живіт, притиснувши іншу всім тілом. Дівчина, котра тримала її волосся, смикнула. Тоді смикнула сильніше.

Гарпер розтулила рота і тримала його роззявленим, наче дитина, якій лікар оглядає мигдалини. Тиріон Ланістер запхнув досередини камінь: холодний плаский тягар.

Поміж двох сосон, за п'ять кроків від них, за цим усім спостерігав Капітан Америка. Гарпер вп'ялася поглядом в Еллі, поки зір їй не розмило слізьми, спочатку подвоївши, а тоді потроївши картинку.

Пролунав звук, неначе хтось навпіл роздирав простирадло. Рука, що стискала її волосся, смикнула знову, підіймаючи підборіддя Гарпер, змушуючи її відкинути голову назад. Інша рука сильно ляснула її по губах. Кількома порухами великого пальця вперед-назад губи їй заклеїли клейкою стрічкою.

— Півгодини, — промовила дівчина, котра тримала її за волосся. — Він там залишиться на півгодини. Тепер підводься. Ставай навколішки.

Гарпер поставили навколiшки. Дiвчата завели їй руки за спину, знову почувся рiзкий звук, наче щось рвалося, а тодi свiжим шматком липкої стрiчки їй зв'язали зап'ястя.

— *Ммдiтя*, — промовила Гарпер, застерiгаючи про її *дитя*. Вона гадки не мала, чи хтось її взагалi зрозумiв.

Двi дiвчини танцювали разом, тримаючись за руки, крутячи й обертаючи одна одну: на одній була маска Обама, на iншій — обличчя Дональда Трампа. За весь час Капiтан Америка навить не поворухнувся, лишаючись нерухомим помiж двох сосон, навить оком не змигнувши, наче сова.

Променi лiхтарикiв стрибали помiж соснами, рiй яскравих золотавих вогникiв. Гарпер глянула ще раз i лишень тодi зрозумiла, що жодна з дiвчат не мала з собою лiхтарика. То були самi дiвчата: вони плигали, смiялися й жбурляли в неї грудками снiгу. Усi вони сяли, як у каплiцi, коли спiвали гуртом. Вони свiтилися одна до одної, iхня луска пульсувала, досить сильно, аби яскравi спалахи виривалися з-пiд курток, струменiючи назовнi крiзь вiдгорнутi комирцi.

Отже, iснував ще й iнший шлях досягнути пiднесеного стану Блискоту. Хай то буде хор або Розстрiльний загiн: обидва варiанти задовольняли луску. Групове згвалтування нiчим не поступалося читанню Євангелiя.

Гарпер почула квилiння ножиць. Її золотаве волосся почало спадати на снiг.

— Ха-ха! Ха-ха! — промовила найменша з нападниць; Гарпер була певна, що то Емiлi Вотерман. — Вiдрiзай вiдрiзай *вiдрiжжжай!* — Її голос зривався на сп'янiле бурмотiння.

Вiтер неохоче зiтхнув, наче коханець, якому вже час iти. Її волосся опадало довкола неї, поки ножицi собi й далi *квилили*.

— Як тобi смакує камiнь? — запитала одна з дiвчат. — Але ясно, що не такий ласий, як прутень Пожежника.

— Хiба не сексуально? — запитала дiвчина, яка вiдтинала їй волосся. — Звук, з яким рiжуть ножицi?

Вона клацнула ними бiля вуха Гарпер.

— У мене вiд нього мурашки. Менi так сподобалося рiзати твоє волосся, що його вже майже не лишилося. Шкода, що довелося спинитися. Може, наступного разу вiдчикрижу щось iнше. Тобi треба визначитися, чи ти з нами, чи проти нас. Будеш сяяти з нами чи геть

перестанеш сяяти. Хочеш почути медичну пораду від мене? Я призначаю тобі змінити твоє суче ставлення.

Так, усі вони сяяли... усі, окрім Еллі. Дівчинка зробила крок до неї, з її грудей вирвався здушений скорботний схлип, проте коли Гарпер підвела на неї погляд, Еллі спинилася й залякла на місці. Вона навіть здійняла одну руку, долонею назовні, наче Гарпер могла підскочити, звільнити руки і дати їй п'ять.

Гарпер подумала, що цілком можливо зараз хтось із них розбіжиться й копне її в живіт, як футбольний м'яч, задля сміху. Вони геть втратили розуміння того, що роблять. Можливо, вони вже зайшли далі, ніж повинні були. Хтозна, може, вони лише хотіли закидати її сніжками й забратися геть. Їм цілком повідбивало пам'ять. Вони геть позабували свої імена, голоси власних матерів, обличчя своїх батьків. На думку їй спало, що вони можуть отак-от запросто і вбити її тут, у снігу. Розітнути горлянку парою ножиць. Коли ти у Блискоті, то відчуваєшся добре, відчуваєшся *правильно*. Ти не ходиш. Ти линеш. Світ пульсує у ритмі потаємної пісні, а ти стаєш зіркою власного мюзиклу в «Технікологі». Кров, яка струменітиме з її сонної артерії, видаватиметься їм такою ж прекрасною, як бенгальський вогник, що розсипає палаючі червоні іскри фосфору.

Дівчина, яка стояла позаду неї увесь цей час, штовхнула її, поваливши у сніг. Всередині Гарпер скипів пухир сильної, небезпечної емоції, і вона влякла, побоюючись, щоб той пухир не луснув. Їй зовсім не кортіло дізнатися, що за емоції нуртували у ній... чи то був гнів, чи жах, чи, гірш за все, визнання поразки.

Кожна дівчина по черзі, танцюючи, підходила й біла ногою в сніг, сиплючи ним їй в обличчя. Гарпер лише заплющила очі.

Дівчата обступили її, шепочучись. Гарпер не знаходила в собі сил поглянути на них, на те коло облич у масках, що оточувало її. Вони балакали й балакали, тихими, шепітними, нерозбірливими голосами. Гарпер уся тремтіла. Її джинси змокли, зап'ястя стогнали від болю, а лице пощипувало й пекло від усього того снігу, яким у нього жбурлялися.

Врешті вона трохи розплющила очі. Шепотіння тривало, але дівчата зникли. Єдиним, що й далі промовляло, був вітер, котрий насвистував поміж сосон.

Гарпер засмикалася, намагаючись звільнити зап'ястки. Стрічку приліпили їй на рукавиці, а не на шкіру, і за якийсь час вона спромоглася вивільнити одну руку. Потім стягнула іншу рукавицю і пожбурила обидві вбік, досі зв'язані клейкою стрічкою. Вона, не вагаючись і не замислюючись, узялася за краєчок стрічки, що вкривала їй рота, і рвучко здерла її. А разом зі стрічкою відірвала шматочок верхньої губи.

Гарпер сплюнула камінь на сніг. Від крові той був рожевий.

Коли вона підвелася, у голові запаморочилося настільки, що довелося зіпертися рукою об сосну, щоб не впасти. Вона рухалася від стовбура до стовбура, наче хитляве маля, яке робить перші кроки, спираючись на меблі. Знайшла поворот до набережної і почала спускатися пагорбом. Гарпер зробила заледве дванадцять кроків, коли хтось гукнув її.

— Сестро Вілловз? — гукнув Нельсон Гайнріх. — Куди ви йдете? Дорога до лазарету осьде.

Він стояв на дошках поряд з Джеймі Клоуз. Джеймі була в тому ж одязі, що й останнього разу, коли вони бачилися: яскраво помаранчеві штани та пухка синювата парка. Відмінним було тільки те, що вона зняла з себе маску Тиріона Ланістера.

— Вам сніг до шиї дістає. Чом би вам не вернутися сюди, поки вас живцем під ним не поховало? — обличчя Нельсона розчервонілося від холоду, він шкірився, показуючи свої передні два зуби.

З рота Гарпер виривалася пара. Лизнувши верхню губу, вона відчула присмак крові.

Їй знадобилося майже п'ять хвилин, щоб подолати ті двадцять кроків, які відділяли її від дощок, продираючись крізь кучугури снігу по пояс заввишки, снігу, що загібався їй у чоботи.

— Ми з Джеймі саме прямували до Матінки Керол, аби замінити Пильнувальників на посту! Добре, що ми вчасно нагодилися. Ви йшли зовсім у протилежний бік, — він простягнув обидві руки, щоб допомогти їй стати на дошки. Чоловік насупився, але очі в нього світилися від утіхи. — Та ви тільки погляньте на всі ці сліди! У нас є правила, ви в курсі! Не можна сходити зі стежок! Дощки можна рухати, але зникнути сліди не змушиш. Що, як об'явиться мисливець? Господи, та якби нас відшукали, то всіх би відправили в Конкорд! Якби не розстріляли просто на місці! Блукання ставить під загрозу весь

табір! Містер Патчетт і Матінка Керол це чітко дали зрозуміти. Одна година з каменем мала б нагадати вам про ваші обов'язки.

Джеймі Клоуз обійшла його, тримаючи білий камінець у долоні. Вона вишкірилася, показуючи надщербленого зуба.

Гарпер узяла камінь і слухняно поклала його до рота.

12

Її, наче в'язня, вели до табору поміж деревами. Нельсон ішов попереду, Джеймі простувала позаду неї з гвинтівкою та обпиляним держакком мітли. На власний подив, Гарпер зрозуміла, що камінь не такий осоружний, як вона могла подумати. Може, з часом вона навіть знаходитиме в ньому втіху. Камінь навіював спокій, вдумливість. Вимагав тиші — внутрішньої так само, як і зовнішньої.

Він потребував повноти її уваги, що стало для неї справжнім полегшенням, оскільки більшість думок, які завше роїлися в голові, зводили її з розуму: чи вдасться їй врятувати Отця Сторі, чи вдасться їй самій порятуватися, що робити, якщо маля так само має драконячу луску, що, коли через стрес у неї стануться передчасні пологи?

Камінь прогнав усі ці турботи геть, і спершу вона навіть подумала, що якби тільки знала, яку полегкість їй подарує камінь, то не стала б так люто йому опиратися. А потім подумалося, що глибоко всередині вона завжди це знала. Завжди знала, що покора принесе їй неабияку втіху, і саме тому вона насправді опиралася. Бо побоювалося, що коли здасться бодай раз, то наступного разу це буде занадто легко.

Вони вийшли з лісу поблизу каплиці. Подвійні двері були розчинені, й люди дивилися на неї. Гарпер відчувала, що більшість з них добре знає, через що їй довелося пройти.

Гарпер окинула їх своїм поглядом, холодним, відстороненим, геть позбавленим сорому, і від вигляду людей, які боязко зіщулювалися в тінях, їй потеплішало на душі. Більшість дітей, втім, лишались незворушними. Споглядання за чужим покаранням неабияк цікавило дітей, було джерелом надзвичайного задоволення.

Еллі стовбичила біля підніжжя сходів до каплиці, та щойно побачила Гарпер, залякнула на місці.

— Рухайте задком, сестро, — промовила Джеймі.

Еллі чекала, поки Гарпер не пройшла повз, і не змогла стриматися. Вона зірвалася з місця й помчала засніженим двориком, щоб наздогнати її.

— Еллі, — озвався Нельсон Гайнріх, — ти сьогодні маєш пильнувати у дзвіниці. Повертайся на свій пост.

Еллі проігнорувала його.

— Гарпер. Я хочу, щоб ти знала, я не хотіла, щоб...

Гарпер нишком впустила камінь собі у долоню. Вона як слід набрала мокротиння в роті й плюнула Еллі в щоку. Дівчинка здригнулася, наче їй дали ляпаса. Джеймі стусонула її у потилицю: кулаком чи палицею, щодо цього Гарпер певності не мала.

— Тому каменю місце у вашому роті! — заверещав Нельсон. — Тепер можете його там протримати до самого світанку!

Гарпер не зводила погляду з Еллі, чиє обличчя зморщилося від шоку й безнадії, а очі наповнилися слізьми. Гарпер дивилася, аж поки Еллі не почала схлипувати. Потім поклала камінь до рота й рушила далі до лазарету.

Книга 6

Фенікс

1

Лютий

Зі щоденника Гарольда Кросса:

10 серпня

У ЦЬОМУ ТАБОРІ ТАКИ ПОЛЮБЛЯЮТЬ СПІВАТИ СТАРЕНЬКІ ГІМНИ. «ЧУДОВУ ЛАСКУ» ЗАВОДЯТЬ ЛЕДЬ НЕ ЩОНОЧІ, КЕРОЛ ШКВАРИТЬ ПО КЛАВІШАХ ОРГАНА, НАЧЕ УЯВЛЯЄ СЕБЕ РЕЄМ ЧАРЛЗОМ^[116]. ДОЗВОЛЬТЕ Я ВАМ ДЕЩО РОЗПОВІМ: НЕ ІСНУЄ АНІ ЛАСКИ БОЖОЇ, АНІ САМОГО БОГА, І Я — ЖИВЕ ТОМУ ПІДТВЕРДЖЕННЯ. ЯКБИ СПРАВДІ ІСНУВАВ ДОБРИЙ, ПРИХИЛЬНИЙ СВЯТИЙ ДУХ, ЯКИЙ НАГЛЯДАВ БИ ЗА НАМИ, ТО Я Б НЕ ЗОСТАВСЯ НЕЗАЙМАНИМ У СВОЇ ДВАДЦЯТЬ П'ЯТЬ РОКІВ. Я, ЦІЛКОМ МОЖЛИВО, ЄДИНИЙ БІЛИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ, СТАРШИЙ ВІСІМНАДЦЯТИ РОКІВ, ЯКИЙ НЕ СПРОМІГСЯ ВИКОРИСТАТИ АПОКАЛІПСИС, ЩОБ І СОБІ ЗЛАПАТИ ПІХВУ.

ЕЛЛІ СТОРІ ДВА ТИЖНІ ПІДБИВАЛА ДО МЕНЕ КЛИНЦІ — ЛЕДЬ НЕ ПАРУВАЛАСЯ З МОЄЮ НОГОЮ. СИДІЛА ПОРЯД У КАПЛИЦІ. ПРОСИЛА «ДОПОМОГТИ» НА КУХНІ, КОЛИ ТАМ НЕ БУЛО АНІ ДУШІ, ЩОБ МИ МОГЛИ ПОБУТИ НАОДИНЦІ. ПИРСКАЛА НА МЕНЕ ВОДОЮ, ЩОБ Я ПОПИРСКАВ ВОДОЮ НА НЕЇ І ЗМІГ РОЗДИВИТИСЯ ЇЇ БЛИЗНЯТ ПІД ЗМОКЛОЮ ФУТБОЛКОЮ. Я ДУМАВ, ЩО, МОЖЕ, ВОНА ВІДЧУВАЄ ПОТРЕБУ, БО В НЕЇ ПОМЕРЛА МАТИ. ЯК Я ВЖЕ ЗАЗНАЧАВ, ВТРАТА ЕЛЛІ МОГЛА СТАТИ МОЇМ ПОТЕНЦІЙНИМ НАДБАННЯМ: СМЕРТЬ БЛИЗЬКОЇ ЛЮДИНИ — ЦЕ ПРИРОДНИЙ АФРОДИЗИАК. ЛОГІЧНО БУЛО ПРИПУСТИТИ, ЩО ВОНА РОЗЦІНЮВАТИМЕ МІЙ ЧЛЕН ЯК МОЖЛИВИЙ ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ТРАВМИ.

ОДНАК ТЕПЕР Я ГАДАЮ, ЩО ВОНА ГРАЛА ЗІ МНОЮ В ЯКУСЬ КЛЯТУ ГРУ. МОЖЕ, РОБИЛА ВИГЛЯД, ЩО Я ЇЙ ПОДОБАЮСЯ ЛИШЕ ДЛЯ ТОГО, АБИ ПОВЕСЕЛИТИ ІНШИХ ДІВЧАТ — МОЖЛИВО, ІНШІ ДІВЧАТА ВЗЯЛИ ЇЇ «НА СЛАБО», ЩОБ ПОДИВИТИСЯ, ЧИ ДОВГО ВОНА ЗМОЖЕ ТРИМАТИ МЕНЕ НА ПОВІДКУ, СКІЛЬКИ РАЗІВ У НЕЇ ВИЙДЕ ЗАВЕСТИ МЕНЕ, А ТОДІ ПРОДИНАМИТИ ЇЇ ЛИШИТИ З РОЗПУХЛИМИ ВІД ХОТЯЧКИ ЯЙЦЯМИ. ЗРЕШТОЮ, ПІСЛЯ ТИЖНІВ ВИМАХУВАННЯ, Я СПРОБУВАВ ПІДКОТИТИ ДО НЕЇ, А ВОНА ЗРЕАГУВАЛА ТАК, НАЧЕ Я ЇЇ ЗГВАЛТУВАТИ НАМАГАВСЯ.

«ГОСПОДИ, ГІВНЯР НЕЩАСНИЙ, ХІБА ТИ НЕ МОЖЕШ ДОЗВОЛИТИ ХОЧ КОМУСЬ ПОБУТИ ТОБІ ЗА ДРУГА?» — ЗАПИТАЛА ВОНА.

«АГА, — ВІДКАЗАВ Я. — БУДЬМО ДРУЗЯМИ. ДАВАЙ МІЙ ХЕР ПОДРУЖИТЬСЯ З ТВОЄЮ ШПАРИНКОЮ».

ВОНА МЕНЕ ТАК СИЛЬНО СТУСОНУЛА, ЩО ОКУЛЯРИ ЗЛЕТІЛИ ДОДОЛУ, А ТОДІ РОЗЧАВИЛА ЇХ КАБЛУКОМ, КОЛИ ЇШЛА ГЕТЬ, І ТЕПЕР Я, ПО СУТІ, СЛІПІЙ.

ЯК БИ МЕНІ ХОТІЛОСЯ, ЩОБ ВОНА ТОДІ ОПИНИЛАСЯ В КОТЕДЖІ, РАЗОМ ІЗ МАТІР'Ю. ЩОБ ВОНИ ОБИДВІ ЗГОРІЛИ. ЩОБ УСЕ ЦЕ МІСЦЕ ЗГОРІЛО ДО ЧОРТІВ.

ЦЕ МІСЦЕ — СПЕКОТНИЙ ЗАПИЛЮЖЕНИЙ ТЮРЕМНИЙ ТАБІР, ДЕ КОЖЕН СТЕЖИТЬ ЗА МНОЮ ЩОМИТІ, АЛЕ ЗАВДЯКИ ЗАПІЗНІЛІЙ ДРУЖБІ З ДР Я МАЮ МОЖЛИВІСТЬ ВИСЛИЗАТИ З ТАБОРУ ПРАКТИЧНО ЩОДНЯ. ЧУВАК ПРОСТО ЧАРІВНИК. ЩОРАЗУ, ЯК Я ВІДВІДУЮ БУДИНОЧОК, ТО ЗАПИТУЮ, НА БІСА Я ЛИШАЮСЯ В ТАБОРІ ВІНДЕМ. Я НЕ ТІЛЬКИ МАЮ ПРИ СОБІ ГЕНЕРАТОР ТА ІНТЕРНЕТ, У МЕНЕ ЩЕ ЇЇ «ГАРЯЧІ КИШЕНЬКИ» Є. ВІД ДУМКИ ПРО ТЕ, ЩО ВОНИ НЕ ДІСТАНУТЬСЯ НІКОМУ В ТАБОРІ, КОЖЕН ШМАТОЧОК У РОТІ СТАЄ ЩЕ СМАЧНІШИМ.

ОТРИМАВ ЛИСТА З САН-ФРАНЦИСКО: ЗНАЧНИЙ ПРОРИВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІНФІКОВАНИХ ЛЕГЕНЬ. У ПРЕЗИДІО ТРИМАЮТЬ ДВІ ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ, КОТРІ МАЮТЬ DRACO INCENDIA TRUSCHORNYTON, ПРОТЯГОМ ТРЬОХ МІСЯЦІВ, А ТО ЇЇ ДОВШЕ, І ДЕВ'ЯТЕРО З НИХ ДЕМОНСТРУЮТЬ ТОЙ ЖЕ ХИСТ, ЩО ЇЇ ПОЖЕЖНИК. ОБМЕЖЕНИЙ ІМУНІТЕТ ДО ОПКІВ, ЗДАТНІСТЬ ВИБІРКОВО ПІДПАЛЮВАТИ СЕБЕ, КОНТРОЛЬОВАНИ

ВИТВОРИ З ПОЛУМ'Я. У МЕДИЧНОМУ ТОВАРИСТВІ ЦИХ ЛЮДЕЙ НАЗИВАЮТЬ ПРОМАНТАМИ. ІСНУЄ ПРИПУЩЕННЯ, ЩО ВСІ ПРОМАНТИ (І БАГАТО ХТО З ДАВНО ІНФІКОВАНИХ) МОЖУТЬ ВИТРИМАТИ ОБСЯГИ ДИМУ, ЯКІ Б УБИЛИ БІЛЬШІСТЬ ЛЮДЕЙ.

ЗВІСНО, НАМ УЖЕ ДОВГИЙ ЧАС ВІДОМО, ЩО СПОРА «ПОЖИРАЄ» ДІОКСИД ВУГЛЕЦЮ І ВИДІЛЯЄ КИСЕНЬ. ОДНАК У ДАВНО ХВОРИХ СПОРА ЗРЕШТОЮ ВКРИВАЄ ЧАСТИНИ МОЗКУ, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ ЗА ДИХАННЯ (МІСТ ТА ДОВГАСТИЙ МОЗОК). ЗГІДНО З ПОПЕРЕДНЬОЮ ТЕОРІЄЮ, КОЛИ ХАЗЯІН ПОЧИНАЄ СТРАЖДАТИ ВІД ОТРУЄННЯ ГАЗОМ, МОЗОК НАКАЗУЄ ДРАКОНЯЧІЙ ЛУСЦІ В ЛЕГЕНЯХ ПЕРЕЙТИ В РЕЖИМ ПРИСКОРЕННЯ, З'ІДАЮЧИ ТОКСИНИ Й УТВОРЮЮЧИ НА ЇХНЬОМУ МІСЦІ ЧИСТЕ, ПРИДАТНЕ ДЛЯ ДИХАННЯ ПОВІТРЯ. БІЛЬШ ВЛУЧНОЮ НАЗВОЮ ДЛЯ ДРАКОНЯЧОЇ ЛУСКИ БУДЕ «ВІРУС НІЦШЕ» — ЯКЩО ВОНО ТЕБЕ НЕ ВБИВАЄ, ВОНО РОБИТЬ ТЕБЕ СИЛЬНІШИМ.

ПРАЦЮЮ НАД НОВИМ ВІРШЕМ:

*ЕЛЛІ СТОРІ БРУДНА ХВОЙДА,
ХВОРА НА СПОРУ ДУРНА ПРОЙДА,
НЕСИЛА НА НЕЇ ДИВИТИСЯ,
ВІД ДИМУ ЇЙ, СУЦІ, КРАЩЕ ВДАВИТИСЯ.*

НІ, Я ЗНАЮ. НЕ ДУЖЕ ВДАЛО.

СЛАВА БОГУ, В МЕНЕ Є ЦЕЙ БУДИНОЧОК ТА ІНТЕРНЕТ, І ДОСІ ЩЕ ЛИШИЛОСЯ ПОРНО. ТЕПЕР НАВІТЬ Є ПОРНО З ДРАКОНЯЧОЮ ЛУСКОЮ! ЯК НЕ ДИВНО, ГАРЯЧЕНЬКЕ. ХА-ХА. ДОГНАЛИ? ДОГНАЛИ?

«Додж челенджер» безтурботно мчав крізь ніч, нагадуючи літак, що зі швидкістю зривається злітною смугою. У поліцейському «крузері» Гарпер опинилася вперше. Вона сиділа позаду, де зазвичай тримали заарештованих. «Щось у цьому таки є», — подумала вона.

Її затиснули між собою Нельсон Гайнріх та Мінді Скіллінг. Мінді сумними, співчутливими очима роздивлялася Гарпер та її нову зачіску. Гарпер не звертала на неї уваги. Час від часу Нельсон насвистував кілька рядків з «Хотів би я купити світу „колу“»^[117]. Його Гарпер теж щосили намагалася ігнорувати.

Бен сидів спереду і кермував. Джеймі Клоуз на пасажирському сидінні тримала на колінах «бушмастер». Гвинтівку вона витягла з багажника разом з дробовиком 410-го калібру, який Бен віддав Нельсону. Зараз Нельсон затискав його між колін, спершись підборіддям на ствол. Щоразу як «челенджер» натрапляв на вибоїну, Гарпер уявляла собі нудотну картину: ось рушниця вистрілює з оглушливим «бам», і мізки Нельсона розтікаються дахом автівки.

З них усіх вона єдина не мала зброї. Але в тому, що їй не запропонували, нічого особливо дивного не було. Мабуть, вони не мали певності, проти кого вона вирішить ту зброю застосувати.

— Що, як копи, які приїдуть зі швидкою, виявляться твоїми знайомими? — запитав Нельсон. — Ти стільки прослужив у Портсмутській поліції, мабуть, усіх собак знаєш!

— Я впевнений, що то будуть ті, кого я знаю, — відказав Бен.

— Тож... що як вони не захочуть поступитися швидкою? Якщо це будуть хлопці, з якими ти товаришував — ба, може, навіть випивав — хіба вони не подумають, що ти не станеш стріляти?

— Якщо це хлопці, які мене знають, то вони також знатимуть, що я не блефую.

Нельсон відкинувся на сидінні й безжурно кивнув.

— Отже, не варто турбуватися. Моїх друзів там не буде. Якщо маєш якісь сумніви, то знай, що можеш на мене покластися, — він ще трохи понасвистував мелодію «Хотів би я купити світу колу».

— Постривайте-но, — проказав Бен, але втрутилася Джеймі Клоуз.

— Містере Патчетт, хіба то не Верден-авеню зліва? Не хотілося б прогавити наш поворот.

— Точно, — кивнув Бен. — Без світла все здається інакшим.

Вони проїхали дві милі від табору Віндем і не натрапили на жодне інше авто. Сніг мирно спочивав на дорозі. Вздовж узбіч тягнулися вуличні ліхтарі, стилізовані під гасові світильники, проте жоден не горів. Єдиним освітленням був блакитний відблиск місячного сяйва на снігу.

Звернувши на Верден, вони проминули згорілу руїну аптеки CVS, понуру бетонну коробку, в якій зяли прямокутні отвори, де колись були вікна з листового скла. Гарпер дивилася на залишки будівлі майже як на місце злочину. Аптека вигоріла, а попіл від пожежі, мов отруйний сніг, розвіяло вітром, і тепер хтозна-скільки людей через це мертві.

Верден-авеню була коротенькою бічною вулицею, де статечні маєтки в колоніальному стилі чергувалися (здавалося, цілком безладно) зі скромними будиночками-ранчо, зведеними роках десь у шістдесятих [\[118\]](#). Вони загальмували перед вкритим кедровим гонтом котеджем, газон якого був обгороджений парканом, що здіймався до рівня грудей. Бен розвернув авто в тому напрямку, звідки вони прибули, а тоді припаркувався.

Він потягнувся через Джеймі, відчинив бардачок, а тоді всівся, тримаючи в руках щось, на перший погляд схоже на велику снігову кулю. Бен поставив її на приладову панель і увімкнув: червоно-блакитний стробоскоп умить осяяв вулицю кольоровими спалахами, наче машина для пінболу.

Бен повернувся, щоб глянути на заднє сидіння.

— Нельсоне, тебе я поставлю он там, за огорожею. Не висовуйся. Потому як Мінді зробить виклик, вони з сестрою сховаються на задніх сидіннях. Джеймі, ти і я стоятимемо спереду, зустрінемо тих, хто об'явиться. Станеш із пасажирського боку авто, постарайся зійти за копа. Я стану серед дороги. Тільки-но вони побачать блимавки, вилізуть з машини, щоб побачити, що відбувається. Я накажу їм лягти на землю, склавши руки за голови. Нельсоне, то буде твій сигнал для виходу. Свисни, дай їм зрозуміти, що ми обступили їх з обох боків. Жодних проблем не має виникнути, тільки-но вони зрозуміють, що їх оточили. У багажнику два речмішки і пінопластовий термобокс із

льодом, для речей, які треба тримати в холоді. Мінді та Гарпер завантажуватимуть туди все, а решта наглядатимуть за тими, хто прибуде на виклик, — Бен переводив погляд з Нельсона на Джеймі, ретельно вдивляючись кожному в очі. — Ставимося до них з повагою та розумінням. Жодних криків. Жодної лайки. Жодних «Сядь лядською дупою на землю, бо лядську голову рознесу». Зрозуміли? Поводимося спокійно ми, поводяться спокійно вони. — Бен зиркнув на Мінді. — Готова? Знаєш, що казатимеш?

Мінді кивнула, з серйозністю дитини, якій довірили берегти таємницю.

— Готова.

Передні сидіння від задніх відгороджувала надміцна дротяна сітка, але Бен спромігся передати телефон крізь вузьку щілину по центру. Мінді увімкнула його. Маленький вогник екрана заповнив задню частину авто яскравим сяйвом. Колись Гарпер думала, що осяяний м'яким світлом екран уособлює Майбутнє. Тепер вона зловила себе на думці, що ніщо в цілому світі так не нагадує їй про Минуле.

Мінді глибоко вдихнула, зважуючись. Її обличчя напружилось, підборіддя затремтіло від емоцій, певно, від болісного спогаду. Вона набрала 911.

— Так? *Так?* Мене звати Мінді Скіллінг, — вона видихнула, уривчасто дихаючи й ледве стримуючись, щоб не заплакати. — Верден-авеню, десять. *Десять. Верден.* Будь ласка, мені потрібна швидка допомога. Здається, в мого батька серцевий напад, — з її ока викотилася сльоза, стікаючи блискотливою цівкою. — По мобільному. Наземна лінія вже кілька тижнів не працює. Йому шістдесят сім. Він лежить. Він у вітальні, на підлозі. Його знудило кілька хвилин тому, — знову розпачлива тиша. — Ні, я не з ним. Довелося вибігти, щоб зловити сигнал. Хтось буде? Швидка приїде? Прошу, пришліть когось.

Немов звіддалік, Гарпер чула притлумлений голос, що лунав зі слухавки: *квак-квак*, наче балаканина дорослих у мультиках про Чарлі Брауна^[119].

— Ні. Жоден з нас не має драконячої луски. Ми нормальні. Тато нікого до нас не підпускає. І виходити теж не дозволяє. Через це ми й сварилися, коли в нього... Господи Боже. Я гарчала на нього, він спробував піти геть, я пішла за ним слідом, скиглила й скиглила, а тоді він схопився за шию. Лишенько, яка ж я дурепа.

Гарпер помітила, як Нельсон кліпає крізь сльози, уважно спостерігаючи за дівчиною.

— Будь ласка, приїдьте. Покваптеся. Не дайте татові померти. Верден, десять. Будь ласка, будь ласка, будь... — Мінді урвала розмову, натиснувши кнопку відбою.

Вона провела великим пальцем під одним оком, тоді під іншим, витираючи сльози. Мінді зітхнула — слізю, заплакано — але на обличчя вже повернувся вираз милої безтурботності. Вона передала телефон на переднє сидіння.

— Мені завжди добре виходило плакати за командою, — мовила Мінді. — Ви не повірите, скільки вакансій відкривається перед вами, якщо ви здатні заплакати, коли треба. Реклама страхових. Ролики про алергію. Відео для підтримки Дня матері.

— Надзвичайно, — голос Нельсона бринів від хвилювання. — Я ледь сам не розплакався.

Мінді чмихнула, витерла руки об рожеві вологі щоки.

— Дякую.

Бен кивнув до Джеймі.

— Тепер наш вихід на сцену. Нумо, час братися до роботи.

Бен та Джеймі повилазили з авто, тоді Джеймі відчинила задні дверцята, щоби вислизнув Нельсон. Коли той випростався біля машини, Джеймі пристукнула двері. Якщо за наступні кілька хвилин їх усіх повбивають, то Гарпер і Мінді опиняться у пастці патрульного авто. У Мінді принаймні була зброя — маленький посріблений пістолет 22-го калібру. Коли Мінді здатна зіграти озброєну бандитку так само вміло, як розбиту горем доню, то вони все-таки мають шанс, подумала Гарпер.

— Плакати легко, — провадила Мінді. Гарпер здалося, що говорить вона не до неї. Натомість, здавалося, вона звертається до спорожнілого авто, наче й не помічаючи, що решта вже повиходили. — Принаймні мені. Як на мене, то важче вдавати щирю радість — сміятися так, наче й справді відчуваєшся щасливим. Ну, а найважче — це померти перед натовпом людей. Якось мені довелося зіграти сцену смерті, я була Офелією... ті п'ять хвилин були найжахливішим моїм досвідом на сцені. Я чула, як люди хихочуть з мене. Не встигла сцена скінчитися, а я вже ловила себе на думці, що краще б я й *справді* померла.

Гарпер простежила поглядом за Беном та Джеймі, які вийшли й стали перед машиною. Світло фар било їм у спину, підсвічуючи обидві постаті. Десятий будинок на Верден-авеню стояв за щільним укриттям припорошеного снігом живоплоту, який здіймався Нельсону Гайнріху до грудей. Бен змахнув рукою, мовляв, «Правіше, трошки правіше», вказуючи йому стати десь посередині огорожі.

Вона глянула повз Нельсона, на будинок, де Пожежник колись жив з Еллі, Ніком та нині покійною жінкою. З одного боку котеджу тягнувся дерев'яний паркан, хвіртка в якому була прочинена достатньо, щоб побачити кут порожнього басейну.

Гарпер спробувала подумки змалювати собі Джона в колі близьких: як усі вони зібралися разом довкола столика для пікніка. Уявила, як Нік вичавлює гірчицю собі на хот-дог, Еллі тягнеться по чіпси в пачку, гучний хрускіт пластику. Том та Керол Сторі сидять одне навпроти одного, між ними дошка «Скреблу», чутно, як клацають пластинки з літерами, коли Том складає слово. В уяві легко постають пахощі м'яса для бургерів, що підсмажується на грилі. Цей аромат змішується з різким хлорованим запахом басейну. А тоді раптом — що там таке? Звіддаля доносяться глухі звуки, мов тріскотіння хлопавок, коли вибухають перші цистерни з пропаном в аптеці; Джон відвертається від гриля, тримаючи в руці лопатку, Сара вилізає з води; напружена й перелякана, вона випростується біля мілкого краю басейну, а тоді... на цьому Гарпер спинила хід думок і спрямувала їх до Сари Сторі в басейні. До хлорки.

— Але оце, *оце* захоплююче, — промовила Мінді, нахилившись уперед. Її вологі очі зблискували в темряві.

— Хіба?

— Атож, — відказала Мінді. — Завжди хотіла зіграти в сцені пограбування.

Гарпер почула виття сирен, що наближалися. Блакитні й срібні спалахи перетворили ріг вулиці на зимову дискотеку. Поліцейський «крузер» завернув з-за рогу, не кваплячись, і повільно попрямував до них.

Бен виступив уперед, здійнявши одну руку в привітальному жесті, тоді як водій поліцейського авто виліз з-за керма. Передня частина «крузера» була повністю залита світлом. Дебела жінка (другий офіцер

поліції) лишилася сидіти на пасажирському сидінні з розгорнутим на колінах ноутбуком.

Коп-водій заступив у світло фар, прикривши очі долонею, щоб краще роздивитися Бена. Це був коротун; найжачені пасма сивого волосся нагадували сталеву стружку, а на кінчику носа висіли окуляри в золотій оправі. На перший погляд він здався Гарпер більше схожим на бухгалтера, ніж на офіцера поліції.

— Бен Патчетт? — на його обличчя розтягнулася здивована посмішка. — Гей, та я тебе не бачив, певно...

Шок від раптового усвідомлення спалахнув у його очах. Опецькуватий офіцер поліції розвернувся й побіг до авто; наручники дзеленькали у нього на поясі.

— Бетан! Бетан, повідом негайно!.. — загорлав він.

Джеймі Клоуз потягнулася по «бушмастер», зіперту між вогнями фар «челенджера». Гвинтівка була притулена до решітки, прихована в її затінку.

Бен схилив голову і зробив чотири квапливі кроки до поліцейського «крузера» — рушивши не до офіцера, який скидався на клерка, а минаючи капот, попрямував до пасажирського боку машини.

— Гей! — кричала Джеймі. — Гей, вишкребку, зупинися, бо хтось...

З-за огорожі гримнув дробовик. Від глухого тріскоту в Гарпер завмерло серце. Низенький сивочолий поліцейський затнувся, його окуляри завалилися на дорогу, і Гарпер подумала: «Його підстрелили, Нельсон щойно його підстрелив». Але тоді коротун випростався і завмер на місці, здійнявши догори руки.

— Не стріляйте! — закричав він. — Заради Бога, не стріляйте!

Жінка-офіцер у машині повернула голову, втиснувшись підборіддям у ключицю. Однією рукою вона трималася за мікрофон, прикріплений до плеча, натискаючи кнопку виклику. Бен стояв над жінкою, націливши пістолет їй на скроню крізь вікно.

— Чисто, — сказав Бен. — Все чисто! Можливий серцевий напад, код двадцять чотири, код двадцять чотири. Дай їм знати, Бетан.

Бетан, зіщулившись, скоса зиркнула на нього, а тоді повторила:

— Код двадцять чотири, код двадцять чотири, Верден-авеню, десять, офіцери на місці, очікуємо швидко.

Без жодної команди вона відпустила мікрофон, згорнула ноутбук і склала на ньому руки.

Джеймі вийшла на центр дороги. Приклад «бушмастера» впирався їй у плече, а ствол гвинтівки був націлений на поліцейського посеред вулиці.

— Навколішки, — промовила вона. — Навколішки, копе. Ми не хочемо нікого вбивати.

— Бетан, якщо твоя ласка, вийди з авто і ляж обличчям у землю. Тоді, гадаю, обійдемося без гвалту, — проказав Бен.

Тепер уже Гарпер чула іншу сирену. Її звук був пронизливішим і дедалі гучнішав, відлунюючи в холодному повітрі так, що вона навіть відчувала його шкірою. Мінді зиркнула на Гарпер. Її очі світилися від захоплення.

— Як би мені хотілося, щоб ми це зараз знімали, — прошепотіла вона.

— Бене! — гукнув сивий коп, спинаючись навколішки. Джеймі височіла над ним, цілячись «бушмастером» у потилицю. — Ти підчепив те лайно, правда ж? Воно у тебе по всьому тілі. Ти хворий.

— Я маю драконячу луску, але не певен, що справедливо називати мене хворим, Пітере. Як на мене, то я чуюся ліпше, ніж будь-коли, — Бен відступив назад, далі тримаючи пістолет націленим на Бетан, яка відчинила дверцята і вийшла з піднятими руками. Не зводячи з неї погляду, Бен гукнув:

— Нельсоне, я хіба не казав тримати пальця подалі від гачка? То чому ж твоя зброя вистрілила?

Нельсон стояв за огорожею, тримаючи свій 410-й калібр націленим у небо.

— Це його спинило, хіба ні?

— Поки ти тут стрільбу влаштовував, — сказав Бен, — Бетан по мікрофону балакала.

— Упс!

— Це що значить? — запитала Джеймі.

— Це значить, що як вам вистачить клепки, ви повтікаєте звідси, поки ще маєте час, — відказала Бетан. — Цілком імовірно, що вони почули постріл по радіо і вже відіслали сюди підкріплення.

— О, я так не думаю, — відповів Бен. — Ближче до того часу, коли я покинув служити, наші сили вже були такі розпорошені, що можлива

підмога могла прийти не раніше, як за півгодини. А то було багато місяців тому. Кожен знає, що стало лише гірше. Навіть якщо диспетчер дослухався, то навряд надішле кавалерію, бо ж то могли бути лише фонові перешкоди.

— Так, це правда, — погодився з ним Піт, стоячи навколішках на дорозі, витягнувши руки в обидва боки. — Та тільки тепер дослухається не лише диспетчер. Ти навіть не уявляєш, хто може слухати радіо.

— Це ще, бляха, що означає? — запитав Бен, але якщо Пітер і відповів, Гарпер цього вже не почула. Його голос потону в пискняві карети швидкої, яка виринула з Сагамор на Верден.

Джеймі зрушила з місця перша, обійшовши Пітера, який досі лишався навколішках, і рушив до швидкої, яка саме спинилася позаду поліцейського «крузера».

Вона прицілилася «бушмастером» у лобове скло, загукавши на ходу:

— Агов, ви там! Приберіть руки від керма...

Дробовик Нельсона вистрілив з оглушливим гуркотом. Карета швидкої, наче переполохана людина, рвонула вперед. Джеймі скочила вбік, щоб забратися зі шляху авто, але від дзеркальця бічного виду ухилитися не встигла. «Бушмастер» вилетів з її рук і впав би на дорогу, якби не ремінець, що оперізував їй шию.

Коп, якого звали Пітер, звівся на одну ногу, досі одним коліном спираючись на дорогу, а тоді дробовик гримнув знову. Голова Пітера сіпнула. Його сива лисіюча чуприна смикнулася догори. Він став завалюватися назад, так, наче практикував якусь складну позу йоги.

— *Не стріляйте!* — закричав хтось. Гарпер так і не дізналася, хто саме. Її б не здивувало, якби виявилось, що кричить вона сама.

Карета швидкої здала назад. Її погнутий передній бампер зачепився об заднє крило поліцейського «крузера», і тепер, крізь хмару диму, вона волочила за собою машину Пітера та Бетан. Спостерігаючи, як швидка тягне «крузер» геть, Бен стояв ошелешений, наче це його щойно підстрілили.

Коли Бетан підірвалася, то не стала хапати пістолет Бена або тягнутися по свій. Натомість вона відштовхнулася від тротуару й комічно зацідила Бенові рукою в обличчя, іншою зарядивши у груди. Він захитався. Вона розвернулася, зробила один крок, тоді інший.

Права нога Бена перечепилася через бордюр. Він задкував вулицею. Грюкнув його пістолет. Бетан здригнулася, випнувши вперед груди і зігнувшись дугою. А тоді випросталася, пробігла ще півдюжини кроків, тягнучись рукою по свій «Глок», і зненацька завалилася обличчям на зледенілий неметений тротуар.

Колеса швидкої шалено закрутилися і почали диміти. Джеймі знову схопилася за «бушмастер» і звела його до плеча, викрикуючи щось, чого Гарпер не могла розібрати. Тоді пролунав різкий сталевий брязкіт. Заднє крило автівки Пітера та Бетан звалилося додолу. Швидка, звільнившись, рвонула задом, прямісінько в телефонний стовп, і знову стала на місці.

Почувся вереск шин, авто помчало вперед, взявши керунок на Джеймі. Заклекотав «бушмастер». Глухо гримнув дробовик. Бен вийшов на дорогу і, звівши пістолет, одну за одною пускав кулі в авто.

Лобове скло швидкої вибухнуло. Сирена захлинулася, пролунав зловісний передсмертний зойк, і вона стихла. Луснула, розлітаючись яскравими уламками на всі боки, фара.

Джеймі позадкувала, відходячи вбік, а тоді спинилася, тупо спостерігаючи як швидка повагом майнула повз неї, вже не набираючи швидкості, а сюрреалістично скрадаючись, наче зомбі з фільму жахів. Вони всі спостерігали, як швидка переїхала мертве тіло копа Пітера. Його хребет тріснув, наче гілка дерева. Перш ніж остаточно заглухнути біля тротуару, машина швидкої проволочилася ще якихось п'ять ярдів. Задимлена прошита кулями решітка застигла менш ніж за двадцять футів від Бенового «челенджера».

3

Бен Патчетт стояв наготові, наче стрілець під час навчань на полігоні. Він розвернувся вслід за каретою швидкої, коли та промайнула повз нього, не припиняючи вести по ній вогонь. Зрештою він опустив пістолет і роззирнувся довкола, з виразом приголомшеного подиву розглядаючи уламки розбитого скла, які вкривали вулицю, і кров.

Усі вони сяяли — всі до одного. Навіть Гарпер світилася, відчуваючи, як збігають додолу шкірою мурашки від драконячої луски. Очевидно, ніщо не викликало почуття злагодженості краще, ніж колективний акт убивства.

— Йой! — вигукнув Нельсон голосом, у якому бриніло збудження — а може, навіть ейфорія. — Всі цілі?

— Чи всі *цілі*? — крикнув Бен, майже прогорлав. — Чи всі *ЦМЛ*, придурок ти такий? — То була найбільша лайка, яку від нього чула Гарпер. — А самому як здається? У нас тут чотири трупи. Якого милого ти вогонь відкрив?

— Я прострелив задню шину, — відказав Нельсон. — Щоб вони не втекли. Ті, у швидкій. Вони здали назад. Ти хіба не бачив?

— Та вони не давали задню, поки ти палити не почав! — Посеред Бенового чола, запульсувавши бридким багряним хробаком, випнулася вена.

— Ні. Ні! Клянуся, вони кинулися навтьоки. Серйозно! Джеймі, ти там стояла. Хіба вони не задумали дати драла?

Джеймі стояла над тілом поліцейського Пітера, цілячись «бушмастером» у труп, наче він ось-ось скочить і кинеться тікати. Пітер, однак, лежав, вигнувшись назад і гротескно зіщулившись. Його розчавлені груди вкривав червоний слід від шини. Від сили тиску кишки видавило крізь горло, звідки тепер стирчало лискуче синювато-червоне місиво.

— Що? — Джеймі підвела голову, перевівши спантеличений погляд з Нельсона на Бена. Вона приклала палець до правого вуха. — Що ти кажеш? Я нічого не чую.

— Слухай. Може, якби ми мали таку можливість, то змогли би перемотати і глянути, що насправді трапилось. Не знаю. Мені

видалося, що вони хотіли тікати. Хтось мав щось робити, того я стрельнув у шину. — Нельсон знизав плечима. — Може, я припустився помилки новачка. Як хочеться когось звинуватити, то валяй! Все на мене! Я не проти побути цапом-відбувайлом.

Бен мав такий вигляд, наче його щойно різнули ножем — рот розтулений, очі широко розплющені й не кліпають. Він спробував запхнути пістолет назад у кобуру, але промахнувся з перших двох спроб.

Джеймі обійшла авто й випустила Гарпер із заднього сидіння.

— Ну ж бо, — мовила Джеймі. — Ходімо.

Рушивши до багажника, вона дістала звідти речмішки.

Гарпер перейняло подих, немов вона щойно вступила у крижану воду. Ноги підкошувалися. У вухах стояв пронизливий дзвін.

Вона рушила до швидкої, відчуваючи, як хрупає під ногами скло, і зазирнула всередину. Водієм виявилася молода темношкіра жінка з пофарбованим у стигло-банановий жовтий колір коротко стриженим волоссям. Її рот був розтулений, наче вона збиралася когось кликати. Очі широко розплющені й перелякані. Коліна вкривали уламки синього небиткого скла.

Кулі Гарпер не бачила й на перший погляд не могла визначити, що саме вбило жінку. Без жодних сумнівів, вона була мертвою — це було видно з обличчя, — та Гарпер усе одно відчинила дверцята і притисла два пальці їй до шиї, намагаючись пульс. Щойно вона це зробила, як голова жінки з'їхала й похилилася на праве плече, залишивши по собі на вініловому підголівнику мазок. Куля влучила їй у розтулений рот і вийшла крізь основу черепа.

Жінка на пасажирському сидінні — маленька, крихкотіла дамочка, зодягнута в синій комбінезон парамедика, — застогнала. Вона впала на бік, уткнувшись обличчям у переднє сидіння.

Гарпер облишила водія і рушила до іншого боку кабіни. Вона відчинила дверцята й вибралася на одну сходинку. Пасажирське сидіння було в крові, як і праве плече самої пасажирки. Гарпер припускала, що на виході куля роздробила жінці лопатку... вкрай болісно, але навряд чи смертельно. Бодай комусь вона таки могла допомогти. Гарпер відчула неймовірне полегшення, від якого аж замліла вся.

— Ви мене чуєте? — запитала Гарпер. — У вас поранене плече. Рухатися можете?

Звертаючись до жінки, Гарпер ніяк не могла позбутися враження, що річ не лише в потрощеному плечі. Її насторожувало те, як ця тендітна жінка дихала. Щораз вдихаючи, вона схлипувала; з видихом усе було навіть гірше — поранена видавала напружене булькання.

Гарпер ступила однією ногою в кабінку, нахилилася всередину швидкої й узяла жінку за стегно, піднімаючи і злегка її перевертаючи. Медик мала ще одне кульове поранення, прямісінько посеред грудей. З нього, заливаючи перед її комбінезону, заструменіла кров. Коли жінка видихала, в рані пінилися й лускали бульбашки.

Очі в пораненої вибалушилися від болю, і вона втупилася в Гарпер. Та теж розглядала обличчя жінки — і враз відсахнулася, заскочена зненацька, і вдарилася головою об панель приладів. Гарпер її *знала*. Влітку їхні доріжки кілька разів перетиналися, поки вона ще працювала у Портсмутському шпиталі. Парамедик мала веснянкувате, по-хлоп'ячому гарне обличчя: кирпатий ніс та зачіску «п'іксі».

— Черіті, — промовила вголос її ім'я Гарпер, щойно пригадавши його. — Ми разом працювали в лікарні. Не знаю, чи ти пам'ятаєш мене. Я про тебе потурбуюся. У тебе стався колапс легені. Зараз я відійду, поставлю каталку й перекладу тебе на неї. Тобі потрібен кисень і компрес на груди. З тобою все буде добре. Ти мене розумієш? Я зараз повернувся, і ми зробимо так, щоб тобі було зручно.

Черіті вхопила Гарпер за руку і стиснула її. Пальці в неї були теплі й липкі від власної крові.

— Я тебе пам'ятаю, — промовила Черіті. — Ти — мала Мері Поппінс. Постійно мугикала ту пісеньку, «Ложечка цукру».

Попри кров та сморід від стріляного пороху, Гарпер усміхнулася.

— Це я.

— Хочеш, дещо розкажу, мала Мері Поппінс? — запитала Черіті. Гарпер кивнула. — Ти зі своїми друзями щойно вбила двох парамедиків. Я помру, і тобі мене не врятувати. Викуси це з ложечкою цукру, суко.

Вона заплющила очі й відвернулася.

Гарпер здригнулася, знову стукнувшись головою, поки вилазила з кабіни.

— Сьогодні ти не помреш. Тримайся, Черіті. Я повернуся за мить, — Гарпер розуміла, що голос у неї зривається і звучить вкрай непереконаливо.

Вона зістрибнула з кабіни і вже була на півдорозі до кузова швидкої, коли Бен обережно вхопив її за лікоть.

— Ти їй нічим не зарадиш, сама повинна це розуміти, — сказав Бен. — Хай Господь милує, але ти їй вже нічим не допоможеш.

— Забери від мене руку, — Гарпер вивільнила плече з його хватки.

Повз неї пройшла Мінді, тримаючи в кожній руці по порожньому речмишку та відводячи погляд від розчавленого поліцейського, котрий лежав посеред дороги. Червоно-блакитні спалахи нарізали нічне повітря на завмерлі дольки, маленькі шматочки часу, що застигали в кольорових скельцях.

— Мусимо забрати те, по що прийшли, й тікати звідси, — мовив Бен. — Скоро прибудуть інші поліцейські. Доти нам треба звідси забратися, Гарпер.

— Треба було про це думати до того, як перетворювати вулицю на стрільбище, гівнюки. Тупі ви гівнюки.

— Якщо спіймають когось із нас, то доберуться до всіх інших. Якщо любиш Ніка, Рене, Отця Сторі та Пожежника, то вхопиш усе необхідне й тікатимеш.

«Я помру, і тобі мене не врятувати. Викуси це з ложечкою цукру, суко». Ці слова знову пролунали Гарпер в голові. Вона відчула роздратування — гнівне і таке сильне, що її, здавалось, аж нудило від нього. Їй кортіло зацідити Бену, закричати на нього. Кортіло бити знову й знову, поки по щоках тектимуть сльози.

Та натомість вона заговорила м'яким ніжним голосом, який тремтів від емоцій і який вона заледве впізнала сама. Гарпер не звикла чути власні благання.

— Будь ласка, Бене. *Будь ласка.* Лише компрес на груди. Вона *не мусить* помирати. Я можу її *врятувати*. Я можу зробити все, щоб вона залишилася жива доти, поки не з'явиться наступне поліцейське авто.

— Спакуй все необхідне для табору, і тоді побачимо, чи буде ще час, — відказав він. Гарпер одразу зрозуміла, що жодного компресу їй прикласти не дадуть.

Похиливши голову, вона попрямувала до карети швидкої.

Мінді вже стояла всередині яскраво освітленого кузова, з його сталевими іржостійкими поверхнями, висувною каталкою, шухлядами і шафками. Нудотне роздратування Гарпер почало поволі блякнути, поступаючись місце гіркому на присмак горю. З вбивством вони впоралися; настав час для грабунку. Десь підсвідомо вона відчувала, що план *від початку* полягав у тому, щоб убити й обікрасти, і їй випала роль не просто співучасниці, вона ж бо й була архітектором цього плану.

Вона бездумно згрібала речі. Наповнила термобокс плазмою та рідинами і відправила Мінді його віднести. Спакувала перший речмішок, тоді другий, збираючи всі ті речі, які мали бути неодмінними атрибутами будь-якої клініки, що себе шанує, і яких так бракувало її лазарету: рулони марлі, пляшечки зі знеболювальним, ампули антибіотиків, стерильна нитка і стерильні інструменти, пов'язки проти опіків другого ступеня. Коли Мінді повернулася, Гарпер стала навколішки, спаковуючи підгузки для дорослих у другий мішок — їх вона вирішила напхати, щоб відокремити й убезпечити від биття скляні пляшечки з епінефрином та атропіном — і міркуючи, чи вдасться їй втиснути ще й кисневий балон.

Джеймі загупала кулаком у сталеві двері.

— Пора. Треба рушати.

— Ні! Ще дві хвилини. Мінді, мені потрібен шийний комір, а ще...

— Уже *пора*, — проказала Джеймі, потягнувшись по наповнений мішок та виволікши його на землю.

— Ідть, — мовила Мінді. — Міс Вілловз, я візьму шийний комір.

Гарпер кинула нещасний, майже розпачливий погляд на розчахнені шафки та прочинені шухляди. На очі їй трапився кардіодефібрилятор, не більший від портфеля для ноутбука.

— Нельсоне! — прокричала Гарпер.

Він виринув з-за швидкої, вибалушивши очі на химерно гладенькому рожевому обличчі, від одного погляду на який у Гарпер постійно зринали думки про опецькувату дитину.

— Дефібрилятор, — сказала вона йому. — Він мені потрібен.

Гарпер вистрибнула з кузова, в одній руці тримаючи речмішок, а в іншій — бандаж для компресу. Вона промайнула повз Нельсона і швидко рушила до кабіни швидкої.

— Я прийшла, тільки-но...

Черіті вже не дихала через силу — вона взагалі перестала дихати. Гарпер перевернула її на бік і розстібнула змійку на комбінезоні. Коли та застрягла, вона просто розірвала комбінезон. Отвір від кулі був праворуч, трохи нижче грудей. Гарпер торкнулася зап'ястя Черіті, аби перевірити її пульс. Нічого. Гарпер була майже певна, що пульс уже давно увірвався.

— Сестричко, — промовила Джеймі. — *Йй* ти уже не допоможеш, але в таборі є люди, яким ти потрібна. Ну ж бо. Час вертатися додому. — У голосі дівчини лунали навіть ласкаві нотки.

Гарпер не опиралася, коли Джеймі тягнула її за лікоть зі швидкої. Вона розвернулася в бік Бенового «челенджера» і наосліп намацала ремінь від речмишка.

— Я зберу наших. Побачимося біля машини, — сказала Джеймі.

Заціпеніло рухаючись, Гарпер підійшла до відчиненого багажника Бенової автівки. Запхнула туди мішок, поряд з термобоксом, а тоді глянула на вулицю.

Наприкінці Верден-авеню виднівся почорнілий, вигорілий бетонний каркас будівлі, яка колись була аптекою CVS. Позаду аптеки, на перетині Верден та Сагамор, стояв припаркований білий фургон без вікон. Збоку на автівці були надруковані літери позивного, за якими тягнулися по-мультияшному намальовані вимпели з полум'ям: «WKLL • ДІМ МАЛЬБОРО-МЕНА». Гарпер чула, як звіддаля лунають звуки іншого авто, яке прямувало з Сагамор, важке й неквапне: до її вух долидало м'яке форкання-шипіння повітряних гальм і дизельний рев важкого двигуна. Звучало це так, наче їхав шкільний автобус.

Пасажирське вікно фургона WKLL було опущене. З нього висунувся чоловік з прожектором і клацнув вмикачем. Сліпучий промінь світла, блискучий, немов щойно огранений діамант, впав на Нельсона Гайнріха, пришиливши його на місці посеред дороги. Нельсон тільки-но виліз зі швидкої, тримаючи обома руками портативний дефібрилятор. Зіщулившись, він витріщився у джерело яскравого світла.

Прикріплені до даху фургона динаміки заскрипіли.

Гарпер відчула, як кров застугоніла в жилах, розганяючи всередині хімічну карусель.

Голос, який пролунав слідом, зарокотів, немов Глас Божий. То був хрипкий, жорсткий голос людини, яка прогорлала весь концерт

«Металліки». Гарпер чула його наживо лише кілька днів тому, у власному будинку. До того він часто лунав по радіо у нескінченних теревенях про Апокаліпсис та проміжках між саундтреком до Кінця світу, в якому переважав кок-рок сімдесятих.

— І що то ми таке сьогодні робимо, народ? Грабуємо швидко? Зі звалтуванням черниць та підпалом сиротинця облом, чи як? Ну, я вам так скажу. Маю дві новини: добру і ще кращу. Я Мальборо-Мен, сьогодні я тут з Береговими спалювачами, і якщо ви шукали собі ліків — лишенько, ви таки потрапили за адресою. Ми якраз маємо те, що треба, для лікування таких заражених мішків з м'ясом, як ви. Краща новина полягає в тому, що онде карета швидкої, тому, тільки-но скінчимо з вами, клята крадійкувата мерзота ви така, то далеко по мішки для трупів ходити не доведеться.

— Всі в укриття! — закричав Бен.

Бічні дверцята фургона WKLL від'їхали вбік. На власні очі Гарпер подібної зброї ніколи ще не бачила. Тільки в кіно. Їй не відомі були ані марка, ані калібр — вона гадки не мала, що дивиться на кулемет «браунінг М2» 50-го калібру — знала тільки те, що таку махину очікуєш побачити припасованою до даху танка чи всередині військового гелікоптера. Ззаду, в кузові, тягнулася кулеметна стрічка, яка звисала з відкритого металевого корпусу.

На низькому табуреті позаду кулемета сидів чоловік у парі яскраво-жовтих захисних навушників. Перш ніж ніч розірвалася на клапті гуркоту і білястих спалахів, у голові Гарпер зринули дві думки.

Перша (досить безглузда) — що така зброя просто не може бути легальною.

І друга — про те, що інше авто, яке саме звертало з-за руїни аптеки, було, звісно, аж ніяк не шкільним автобусом, а помаранчевим «фрейтлайнером» зі снігоочисним плугом, завбільшки з крило літака, прилаштованим спереду. За кермом сидів Джейкоб.

4

«Браунінг» відкрив вогонь, здригаючись від вервечки поштовхів, які були не просто звуками. Гарпер відчувала ті уривчасті струси всім своїм тілом, вони відлунювали їй у зубах і очах.

Карета швидкої задрижала. Черга «Браунінга», прошиваючи вулицю зліва направо, перетворювала асфальт на дрібну порохняву. Кулі прошили ноги Нельсона Гайнріха, розриваючи їх на шмаття у сполохах багряного димку: кров перетворювалася на парові хмари. Його права нога відігнулася назад, наче лапа богомола. Портативний дефібрилятор зблиснув зливою білих іскрин. Нельсон здригався, наче відвідувач біблійного наметового служіння, якому перепала доза Святого Духу.

Гарпер впала на руки й коліна, кинувшись за «челенджер» Бена. З-за колеса вона побачила Бена, який заліз до «крузера» Пітера й Бетан. Навколішки всівшись на водійському сидінні, він висунувся зі своїм автоматичним пістолетом. Вона бачила, як спалахнуло дуло пістолета, та самого пострілу крізь нещадний цокіт 50-го калібру не почувала.

Тоді Бен відсмикнув голову назад у машину і зіщулився. Наступної миті поліцейське авто Пітера та Бетан затряслося з боку в бік, ніби потрапивши в бурю. Вікна порснули дощем уламків. Кулі угвинчувалися в сталь, розривали шини, стяли відчинені водійські дверцята — ті з гуркотом відлетіли на дорогу, — розчахнули багажник і розтрощили габаритні вогні.

Джеймі сховалася за швидкою й присіла, зіщулившись і затиснувши «бушмастер» між ніг. «Додж челенджер» стояв за якусь дюжину кроків від її сховку, але з тим самим успіхом це могла бути сусідня країна. Перетнути цю відстань було б не менш розумно, ніж у деревоподрібнювач пірнути.

Тоді стрілянина припинилася. Гарпер почувала приглушене дзеленькання гільз, які загупали об землю. У повітрі пульсувала луна.

— Ой-ой-йой! — закричав Мальборо-Мен. — Я був на виступі «АС/ДС» та Бона Скотта у сімдесят дев'ятому, але поряд з нашим гуркотом вони б скавчали, як сцикливі шавки. Лежіть і не ворухіться, якщо тільки не хочете, щоб ми вшкварили на біс. Давайте я вам розповім, що відбудуватиметься далі. Ви всі зараз...

З-за швидкої виринув ствол. Після реву «Браунінга» постріл з маленького срібного пістолета Мінді Скіллінг пролунав, як дитяча хлопавка.

— Біжіть, містере Патчетт! — заволатала Мінді. — Я вас прикрию! Біжіть, біжіть, тікайте всі! Життя за Матінку Керол! Життя за Блискіт!

Пістолетні хлопки лунали знову й знову. Мінді покинула швидку, присівши на тротуарі позаду автівки.

— Мінді! — закричав Бен. — Мінді, *не* тре...

«Фрейтлайнер» увімкнув першу передачу й, шалено заревівши, рвонув уперед. Він виїхав на бордюр, з коренем вирвавши кущ гостролиста і пожбуривши його вбік. Зі сталевим хрускотом вантажівка перейшла на другу передачу, а за якусь мить — уже на третю. Брудний дим валив з вихлопної труби позаду кабіни. Маленький пістолет Мінді бахкав і бахкав, а кулі мелодійно відскакували від плуга. В останню мить Джеймі Клоуз впустила свого «бушмастера» і чкурнула від швидкої, поповзом через вулицю, щоб заховатися за телефонним стовпом.

«Фрейтлайнер» узяв карету швидкої на таран, здійняв її над асфальтом і пожбурич через двір на десятий будинок. Мінді Скіллінг, яка досі була за швидкою, відразу опинилася під нею, коли автівка приземлилася на неї згори і протягнула по газону. Потрощений каркас швидкої вивертав землю й траву, лишаючи по собі широкий паруючий слід. Один чобіт Мінді глибоко втиснуло в багнюку, але решта її тіла зосталася під понівеченими уламками автівки. Вона казала, що помирати перед аудиторією вкрай важко, але врешті-решт їй це вдалося напрочуд легко.

— Хто ще хоче погратися в героя? — заgrimів голос Мальборо-Мена з динаміків. — Попереду ціла ніч, у нас є купа набоїв і найближчий родич танка. Можете повилазити з піднятими руками й погратися у «Давайте домовимося», або можете спробувати опиратися й боротися. Але от що я вам скажу: якщо випробовуватимете фортуна, то ніхто з вас не доживе до світанку. Всім усе зрозуміло?

Ніхто не зронив ані слова. Гарпер відібрало мову. Вона думала, що ніщо не може бути гучнішим за 50-й калібр, який влаштовує на вулиці світлове шоу, але гуркіт «фрейтлайнера», який таранить швидку, був немов залп з гармат лінійного корабля. Гарпер здавалося, що вона геть не здатна на те, щоб сформулювати якусь думку чи бодай почати про щось думати. Спливла одна мить, тоді друга, і врешті Мальборо заговорив знову — от тільки цього разу в його голосі прозвучала спантеличена невпевненість.

— Якого хріна? — приглушеним голосом промовив він. Гарпер здалося, що цю фразу він транслювати не повинен був.

Раптом вулицю залило світло, неначе якимось неймовірним чином у небо вистрибнуло сонце. Запалахкотів сніп золотистого світла, осяюючи дорогу з досконалою полуденною ясністю. Чи майже досконалою. Це невидиме сонце *рухалося*, прямуючи одразу над провулком. Спекотний літній буревій промчав уздовж дороги, розгойдавши автівки і наповнивши повітря запахом Четвертого липня: сумішшю вишневих бомб, багать і розпеченого асфальту. Тоді він враз стих, і темрява знову опустилася на Верден-авеню.

— Хто мені скаже, що це за херня така була? — нервово посміхнувшись, протягнув Мальборо-Мен. — Хтось по нас сигнальною ракетою стрельнув?

Світло вже наростало знову: палахкотливе бронзове жевріння, від якого прожектор на даху фургона став таким же непотрібним, як і ліхтарик опівдні в липні. Гарпер звелася на коліно й розвернула голову, щоб глянути понад дахом «челенджера»... саме вчасно, аби побачити сльозину полум'я, завбільшки з приватний літак, яка мчала з нічного неба прямо на них.

5

Спершу світло було таким сліпучо-яскравим, що Гарпер геть не могла розібрати рис того, що ринуло до них з неба. То був лише згусток червоного саява, який рвучко прямував додолу, наміряючись приземлитися десь між фургоном «WKLL» та «доджем».

На висоті тридцяти футів від дороги, ні на мить не спиняючись, вогненна куля розгорнулася — й назовні, випроставши крила, виринуло палаюче страхітливе птаховисько. Розжарене повітря довкола птаха тремтіло в мареві; Гарпер дивилася на нього крізь пелену сліз. Вона стояла вражена, серце їй переповнювали захват і жах. Ті, кому випало побачити, як над Хіросімою здійснюється ядерний гриб, почувалися, мабуть, так само. Розмах палаючих крил істоти становив двадцять чотири фути. Розтуливши дзьоба, птах завиграшки проковтнув би дитину. З його хвоста сипалися блакитні й зелені полум'яні пір'їни, кожна завдовжки в цілий ярд. Чудовисько не видавало жодного звуку, окрім гулкового реву, який нагадував Гарпер звук потяга, що мчить тунелем метро.

Час застиг. Птах завис менш ніж за дюжину футів від дороги. Асфальт попід ним почав димітися й смердіти. Кожне вікно на вулиці віддзеркалювало палахкотливе сяйво Фенікса.

Тоді він рушив, а за ним і Гарпер.

Птах змахнув крилами, сповнивши повітря палом, наче хтось розчахнув заслінку на велетенському горнилі. Стрімкий потік хімічного жару пронісся вулицею, від його буремного пориву загойдався «додж челенджер». Гарпер поволі повзла до пасажирських дверцят.

Фенікс кинувся на білий фургон. Одне крило птаха зачепило живопліт, і ряд кущів спалахнув, ураз перетворившись на стіну вогню. Фенікс влетів у прочинені бічні двері фургона. Гарпер краєм ока побачила, як стрілець за «браунінгом» заверещав, затуляючи обличчя руками. Передні двері стояли розчахнуті. Водій та пасажир повистрибували на вулицю.

Вогненний велет завдав такого потужного удару по фургону, що той припіднявся на двох колесах, нахилившись до водійського боку, ледь не перевернувшись, а тоді гепнувся назад на всі чотири. Усередині все завирувало вогнем, потонувши в язиках полум'я. Пролунав постріл, до вух Гарпер долинуло металеве «дзелень!» Знову. А тоді набої 50-го калібру почали вибухати, немов зернята попкорну, бам-бам-бабам, всередині білого фургона. Спалахуючи, лускали гільзи, кулі гупали об дах і стіни, деформуючи авто зсередини.

Гарпер принишкла за кермом Бенового «челенджера», всівшись на розбите скло. Ключі були в замку запалювання. Зачаївшись і визируючи з-за панелі приладів, вона завела авто.

Далі по дорозі, місячи колесами перед десятим будинком сніг та болото, повільно розвертався «фрейтлайнер».

Авто рушило, Гарпер натисла педаль газу. Втім, проїхала вона лише коротку дистанцію — менш ніж п'ять ярдів — потім вдарила по гальмах. «Челенджер» з виском спинився біля телефонного стовпа, за яким зіщулилася Джеймі. Дівчина зірвалася й побігла. Перетнувши вулицю, вона застрибнула на пасажирське сидіння. Вона щось казала, викрикувала, проте Гарпер не чула й не зважала на її галас.

Далі від них, з бічних дверей фургона, виринув Фенікс, витягнувши голову на кумедно-довгастій шиї, наче поривався тріумфально скрикнути в нічне небо. Потрощений фургон і далі здригався та

підстрибував, поки всередині лускала амуніція. Лобове скло вибухнуло. Хтось закричав.

Гарпер скерувала «челенджер» вулицею, оминаючи розсипаний на дорозі напіврозплавлений брухт, і спинала авто біля розстріляного поліцейського «крузера». З нього вискочив Бен і, кульгаючи, добіг до припаркованого «доджа». Він застрибнув на заднє сидіння, лишивши ноги стирчати у прочинених дверцятах. У повітрі висів сморід паленої гуми.

Заревівши, «фрейтлайнер» рвонув вулицею у бік фургона та Фенікса. З оглушливим брязкотом плуг врізався в «еконолайн»^[120], відкинувши авто вбік, наче то була лише порожня коробка з-під взуття. Фургон покотився, крешучи блакитні іскри, дах почав провалюватися всередину. Попрямувавши слідом, «фрейтлайнер» наздогнав і знову взяв фургон на таран, перекинувши його на дальній бік поперечної вулиці — Сагамор-авеню. Фенікс випурхнув з розтросеного лобового скла й знявся в небо. Гарпер помітила, що птах відчутно поменшав. Якусь хвилину тому він був завбільшки з «Лірджет»^[121], а став розміром заледве з дельтаплан.

Гарпер намацала ногою педаль газу. «Челенджер» із силою смикнувся вперед, втиснувши її в сидіння. Ноги Бена досі стирчали з задніх дверцят. Він обмотав ремені безпеки довкола рук, щоб не вилетіти з машини, і невпинно борсався ногами, щоб пролізти далі в салон.

Гарпер визирнула у вікно, коли вони мчали повз Нельсона Гайнріха, який лежав посеред вулиці на спині, а його ноги, пошматовані й понівечені, неприродно вигиналися врізнобіч. Дефібрилятор покоївся в мертвого на грудях: чорний пластиковий корпус трохи обвуглився, а посередині зяяла дірка від кулі, завбільшки з кулак. Принаймні вона думала, що Нельсон мертвий. І тільки коли вони проминули його, Гарпер на спало думку, чи не проводжав він їх поглядом.

«Фрейтлайнер» виринув і перегородив їм дорогу. Гарпер повернула на паркувальний майданчик перед вигорілою аптекою. «Челенджер» підстрибнув на бордюрі. Гарпер відчула, як підлітає на сидінні, мов пір'їнка. Авто ковзнуло на парковку, викресавши сніп іскор, і Бен застогнав, бо його ноги досі стирчали з салону назовні.

Вихляючи, вони виринули на Сагамор-авеню, і Гарпер щосили втиснула педаль газу в підлогу. Бронзове світіння осявало їм дорогу з неба. Фенікс супроводжував їх з чверть милі, — своїм мідним сяйвом усуваючи будь-яку потребу в світінні фар, — а тоді знизився й летів перед ними. Кілька секунд він ширяв перед автівкою, цей велетенський повітряний змій, зітканий з яскравого вогню. Та зрештою, востаннє змахнувши крилами, покинув їх. Засичавши, птах зринув у нічне небо й щез, розчинившись понад деревами на сході.

Чималий уламок скла (чи металу) муляв Гарпер у сідниці, тож вона потягнулася, щоби прибрати його. Виявилось, що то мобільник, яким Мінді Скіллінг скористалася, аби зателефонувати 911. Не задумуючись, вона запхала його в кишеню зимової куртки.

Ніхто цього не побачив.

6

До того, що вона повернеться в лазарет, переповнений людьми, у кожному кутку горітиме лампа, а від притиснутих одне до одного тіл повітря повнитиметься вологою, Гарпер була зовсім не готова. Не встиг ніхто ще й словом до неї озватись, як вона з поглядів, які на неї кидали, вже зрозуміла, що всі чимось стривожені. Вона загадалася, звідки вони вже знають про бійню, яка спіткала їх на Верден-авеню.

Почекальня була забита Пильнувальниками: Майкл Ліндквіст, близнята Нейборс, Чак Каргілл, Бові, ще хтось, чийого імені Гарпер не знала. Еллі теж там була, і виглядала вона перелякано. Дівчина була бліда, засмучена й голодна; Гарпер просто не могла відчувати до неї люті. Норма Гілд сиділа в кутку — тремтлива купка білої плоті у квітчастій сукні.

Та найбільше Гарпер здивувалася, побачивши там Керол, закутану в поношений рожево-жовтий халат, такий старезний, що кольори набули виснаженого, бляклого відтінку. Ці слова — *виснажена, блякла* — тією ж мірою пасували й самій Керол. Шкіра на лиці стяглася, від чого риси обличчя стали кістлявими, а в очах палав вогонь, якій не віщував нічого доброго.

Гарпер підтримувала Бена за поперек і допомагала йому, поволі кульгаючи, йти вперед. З його лівої щоки, лівого передпліччя, лівої руки та лівої сідниці стирчали скляні шпичаки. Джеймі йшла одразу

після них, тягнучи пінопластовий термобокс, повний плазми. Додому вони принесли значно менше крові, ніж пролили деінде.

— Що? — запитала Гарпер. — Чому ви всі...

— Напад, — промовила Керол. — У батька стався напад. Поки тебе носило десь там, він тут залишився зовсім сам. Його серце спинилося. Він помер.

7

Пізніше Нік усе розповів Гарпер, частково жестами, частково занотовуючи на папері. Він був у лазареті від початку й аж до самого кінця. Саме він тримав Отця Сторі за руку, коли дихання старого урвалося.

Коли Гарпер вирушила з Беном у засідку на швидку, Нік почувався досить знервовано. Якимось незбагненим чином він передбачив, що має статися, і був переконаний, що хтось загине. Майкл Ліндквіст намагався його заспокоїти. Вони їли квасолю, запиваючи чаєм, і гралися в морський бій. По тому, як Нік позіхнув удруге, Майкл сказав, що час йому вже вкладатися. Хоча Нік і відмовлявся, мовляв, він зовсім не втомлений, але не минуло й п'яти хвилин, як він уже сопів на розкладачці, сусідній з дідовою.

Йому наснилося світло, що пірнало в темряву, світоч, що падав із синяви нічого неба. Смолоскип гримнув об землю за пагорбами, морок осяяло червоним спалахом, і весь світ довкола затремтів і задеренчав, наче заховане під зеленою травою риштування зненацька почало розпадатися на друзки. Нік підхопився на ліжку, але брязкіт лунав і далі.

Саме тоді він усе й побачив: голова Отця Сторі смикалася з боку в бік, а з кутиків рота стікали цівки піни. Усе ліжко Отця хаотично стрясалося. Нік рвонув до почекальні, де сидів на чатах Майкл, гортаючи примірник «Рейнджера Ріка», старший навіть за самого Ніка. Він стягнув Майкла з дивана і, потягнувши за собою в палату, підвів до ліжка Отця Сторі. Майкл завмер біля підніжжя ліжка, залякнувши від шоку.

Нік оббіг розкладачку й витяг зі свого маленького ранця, де тримав одяг та книжки, найцінніший тієї ночі предмет: свисток. Він розчахнув вікно і дмухнув.

Однак на поклик відгукнувся не Пожежник, а Еллі та ще півдюжини Пильнувальників. Але до того, як вони прибули, Отець Сторі вже затих. Його груди перестали утруднено здригатися. Повіки вкрила сіра, хвороблива блідість. Нік тримав його за холодну кістляву руку з млявою обвислою шкірою, поки Майкл нестримно ридав, наче мале покинуте дитя.

Еллі промчала повз них обох. Пальцем вона прибрала піну та блювотиння Отцю з рота, приклала свої губи до його і вдихнула в легені повітря. Потім сплела пальці й стала гупати йому в груди. Робити серцево-легеневу реанімацію вона навчилася два літа тому, коли була стажером-вихователем у таборі Віндем. Навчання й захист проходила у Джона Руквуда. Тож у певному розумінні Пожежник таки відповів на посвист.

Вона докладала зусиль майже п'ять хвилин — безнадійно довгий мовчазний відтинок часу, який тягнувся цілу вічність, — тиснучи йому в груди й роблячи штучне дихання, поки присутня аудиторія дедалі більшала. Та лише коли прийшла Керол, проштовхнувшись крізь шторку з криком «Тату!», Отець Сторі закашляв, давлячись, і, втомлено зітхнувши, знову почав дихати самостійно.

«Тітка Керол прикликала його з тамтого світу», — написав Нік Гарпер.

«Його прикликала твоя *сестра*», — нашкрябала Гарпер у відповідь, але в серце їй закрався неприємний сумнів, що більшість людей думатимуть, як і Нік, приписуючи появі Керол своєрідне диво. Зрештою, вона й так щодня піснею відганяла від них смерть. А хіба в цьому є щось відмінне? Вкотре зіткнувшись зі смертю, озброївшись лише власним голосом, вона врятувала приреченого.

Гарпер провела біля Отця Сторі годину: збрала трубку для харчування, якою годувала його через ніс, поставила чисту крапельницю, поміняла підгузок і наволочку, від якої тхнуло їдкою сумішшю блювотиння й крові. Пульс у нього був сильним, проте нестійким, раз по раз то підстрибуючи на кілька ударів, то вповільнюючись, лише щоб знову підскочити. Його бородате обличчя було сірим, майже безбарвним, з-під розтулених повік виглядали білки очей.

«Інсульт», — подумала Гарпер. Життя повільно вислизало від Отця. Раніше вона ще на щось сподівалася і в щось вірила, однак тепер

ловила себе на думці, що навряд чи старому колись доведеться розплющити очі або всміхнутися.

Вона дістала пінцет, стерильну нитку, голку, бинти та йод і вирушила на пошуки Бена Патчетта. Надворі, випромінюючи бліде тьмяне світло, яке ідеально відображувало настрої Гарпер, зійшла ранкова зоря.

Бена вона знайшла біля Керол у почекальні. Він сидів однією сідницею на краєчку журнального столика, побоюючись всідатися іншою, і методично висмикував найбільші уламки скла з обличчя та руки, складаючи їх на купу: блискучу гірку скелець та закривавлених дрібненьких шпичаків.

Решта люду розійшлася, залишилися тільки Майкл та Еллі. Вони сиділи на дивані, тримаючись за руки. Майкл припинив плакати, проте на щоках у нього, там, де текли сльози, досі лишалися білі смужки. Джеймі спиралася на двері. Один бік її обличчя розпух, перетворившись на червоний набряклий синець.

— Він помирає, — сказала Керол.

— Він стабільний. Отримує рідини. Думаю, наразі з ним усе гаразд. Керол, ти втомилася. Тобі варто піти додому. Спробуй відпочити. Батьку потрібно, щоб ти була сильною.

— Так. Я буду. Саме це я й збираюся робити. Бути сильною, — Керол палким зосередженим поглядом втупилася в Гарпер. — А ось ще й привід для тебе подумати. Якби мій батько *таки* помер, хтось у цьому таборі — може, й *не одна* людина, — зрадів би. Той, хто вгатив його по голові, потайки *молить* Бога, щоб він помер. Заразу шукаєш? У цьому таборі є люди, які всім серцем бажають моєму батьку смерті. Мабуть, так само, як і *мені*. Гадки не маю, чому. Цього мені не збагнути. Я лише хочу, щоб усі ми були в безпеці... і виявляли одне до одного доброту. Однак є ті, хто хоче, щоб мого тата не стало, щоб і *мене* не стало, хочуть розсварити нас й нацькувати одне на одного. *Ось* тобі зараза, сестро Вілловз, і жодні засоби з тих, які ти притягла зі швидкої, не в змозі її вилікувати. Її можна лише вирізати.

Гарпер подумала, що Керол просто змучена та схвильована, і відповідати на це не варто. Вона перевела погляд на Еллі. Гарпер хотіла була подякувати дівчині за те, що вона врятувала життя Отцю Сторі, але, щойно розтуливши рота, згадала ту мить, коли Еллі стояла

й спостерігала за тим, як дівчата жбурляють у неї снігом і відрізають волосся. І слова розтанули, так і не зірвавшись їй з губ.

Натомість вона звернулася до Бена.

— Іди в палату й знімай штани. Треба промити тобі рани.

Не встиг Бен звестися на ноги, як Керол заговорила знову:

— Ти покинула мого батька раз, і тебе ледь не спіймали. Ти покинула його вдруде, і в нього стався напад, від якого він ледь не помер. Він *таки* помер. І був прикликаний знову. Ще раз тобі його не покинути. Ти лишатимешся тут, у лазареті, допоки він не одужає.

— Керол, — сказала Гарпер, намагаючись відшукати в серці ласку. — Я не можу обіцяти, що він *одужає*. Я не хочу вводити тебе в оману стосовно його шансів.

— А я не хочу вводити в оману тебе стосовно твоїх шансів, — відрізала Керол. — Ти, може, думаєш, що як даси йому померти, то це розчистить дорогу тобі й Пожежнику...

— *Що?* — не зрозуміла Гарпер.

— ...але коли відведений батькові час у цьому таборі збіжить, він так само збіжить і для тебе, сестро Вілловз. Якщо він помре, на цьому твоє перебування тут *скінчиться*. Я хочу, щоб ти чітко розуміла, *що* на кону. Ти сама сказала, що мені варто бути сильною. Я згодна. Я маю бути сильною, щоби бути в змозі притягти людей до відповідальності, і саме це я і маю намір робити.

Драконяча луска, що звивалась у Гарпер на грудях, болісно захищала, нагріваючись під светром.

— Я зроблю все, що зможу, — промовила Гарпер, силкуючись не зірватися. — Я люблю твого батька. Як і Джон. Він не зацікавлений захоплювати табір і верховодити у ньому. Як і я! Керол, я лише хочу мати безпечне місце, де змогла б народити це маля. Оце й усе. Я не збираюся щось чи когось підривати, але ти мусиш зрозуміти... якщо він помре... попри всі мої старання...

— Якщо це станеться, ти підеш геть, — відказала Керол. Зненацька в її голосі залунала якась нововіднайдена впевненість, і вона випросталася, прибравши заледве не королівської пози. — Тож я вірю, що ти цього не допустиш.

Дихання Гарпер стало прискореним та уривчастим. Вдруге за одну ніч вона відчула себе пришпиленою та охопленою смертельним полум'ям.

— *Я не можу* тобі обіцяти, що він виживе. Ніхто не може цього обіцяти. Він був важко поранений, і враховуючи його вік, повне одужання... малоімовірно, — вона затнулась, а тоді провадила: — Ти зараз говориш несерйозно. Моє вигнання поставить під загрозу увесь табір. Що, як мене схоплять? Такі люди, як ті, що сьогодні намагалися нас убити? Вони б змусили мене виказати все, що я знаю... це слова Бена.

— Ні, якщо твоє дитя залишиться тут, з нами, — сказала Керол. — Тоді ти мовчатимеш, хай там що вони з тобою робитимуть. Звісно, я не вижену тебе, поки ти не народиш, хоч би що сталося з моїм батьком. І, звісно, я б не стала карати ще й маля, відправивши його у вигнання з тобою. З дітьми так не чинять, ні. Якщо тато помре, ти підеш, але дитина лишиться з нами, щоб гарантувати твою мовчанку. Я сама про неї піклуватимуся.

8

Гарпер протягла нитку крізь Бенову щоку. Він заплющив очі, знову скривившись від болю. Вона різко смикнула ниткою, змусивши його глянути на неї.

— Ти її чув? — прошепотіла Гарпер. Серце досі калатало у грудях. — *Бене*. Ти чув ту божевільну маячню, яку вона верзла?

Бен всівся на розкладачці. Вони були в палаті, далеко від інших, і розчути їх могли хіба що Отець Сторі чи Нік, але жоден з них не слухав.

За вікнами з вервечок бурульок скрапувала вода, зблискуючи у молочному ранковому серпанку. Бен кволо вдихнув, і повітря засвистіло йому в грудях.

— Сестро, як думаєш, у тебе вийде не зняти мені обличчя з черепа? Я ніби як прив'язаний до нього.

— *Я нікому* не можу обіцяти, що Отець Сторі виживе, — зашипіла Гарпер. — Не можу обіцяти, що врятую його. Мені потрібно знати, що ти робитимеш, якщо він помре. Ти станеш тим, хто забиратиме в мене з рук немовля?

— Ні! Ні. Гарпер, я б нізащо не забрав у тебе дитину, — прошепотів Бен у відповідь. — Певен, що якби Керол дала такий наказ, охочих би не бракувало. Джеймі Клоуз. Норма Гілд.

— І ти просто стояв би осторонь? Допустив би це?

Шторкою між палатою і почекальною ковзнула тінь. Керол? Еллі?

Бен глибоко вдихнув, а коли заговорив знову, то голос його звучав достатньо голосно, щоби чути було не лише в сусідній кімнаті, а й, може, на півдорозі до кафетерію.

— У цьому таборі ледь не кожен когось втратив. Кожен з нас по-своєму сирота. Твоє маля нічим не відрізнятиметься від інших. Мені б не хотілося, щоб до цього дійшло, проте мені в житті доводиться миритися з багатьма неприємними моментами. Яюсь і з цим упораюся. Та хай там як, а змовлятися з тобою чи шепотітися проти Матінки Керол я не стану. Ті, хто перешіптуються, не еднаються в злагоді з рештою табору, а єдиний спосіб вижити — якщо всі ми говоритимемо одним...

— Бляха, та стули вже ти пельку, — і Гарпер тицьнула йому в обличчя голкою, щоб зробити стібок, який насправді був уже зайвим.

9

Минув майже тиждень, перш ніж Гарпер увімкнула телефон.

Увесь цей час вона ховала його в кишені спортивок. Кілька разів на день тягнулася туди долонею, щоб перевірити, чи він ще на місці. Її заспокоювало, коли під великим пальцем виникали обриси скляного екрана та гладенькі сталеві вигини.

Але скористатися ним Гарпер не наважувалася. У перші дні по тому, як вони повернулися з вилазки, вона з неприємністю відзначила для себе, що перебуває під постійним наглядом. У почекальні завжди був хтось із Пильнувальників — буцімто для того, щоб оберігати Отця Сторі, — і вартові мали звичку відсмикувати шторку, коли їм заманеться, і з надуманих приводів зазирати в палату. Гарпер навіть не наважувалася сховати телефон у стелю, до Гарольдового нотатника. Занадто великою здавалася ймовірність того, що хтось зайде в кімнату, поки вона стоятиме на стільці й ставитиме підвісну панель на місце.

Гарпер визначилася з датою, коли ризикне зробити дзвінок. Дев'ятнадцятого лютого в її батька день народження. Якщо він ще й досі живий, йому мало виповнитися шістдесят один. Та тільки дочекатися не вистачило сили волі.

Вона прокинулася рано-вранці сімнадцятого лютого, важко дихаючи від переймів. Нутроці перетворилися на сире тісто в руках кремезного пекаря, що вирішив місити його ретельно, брутально й методично. Це відчуття чимось нагадувало судоми від діареї; піт пощипував їй обличчя, поки вона намагалася перетерпіти.

Її внутрішня медсестра ідентифікувала ці ритмічні стискання як перейми Брекстона-Гікса, невеличку репетицію перед головною подією. Голову майбутньої матері заповнювали бридкі думки про передчасні пологи. Вона була на двадцять восьмому тижні. Таке цілком могло статися, особливо з жінкою, яка пережила всі мислимі різновиди стресу, стрілянину та бійню. Думка, що в неї можуть початися пологи — що маля почне народжуватися *цієї ж миті* — змусила її почуватися так, наче вона в ліфті, що падає, бо обірвалися всі троси.

Не встигла ще Гарпер себе накрутити, як перейми вщухли, залишивши всередині булькотливе відчуття, наче вона щойно вижлуктила банку холодної «кока-коли». У вухах стугоніла кров. На думку їй спало, що варто зателефонувати батькові вже сьогодні, розповісти йому про те, що на день народження вона планувала подарувати йому онука. Здавалося неймовірним, що батьки гадки не мали про її вагітність... не кажучи вже про те, що вона жива. Її мати зайшла б пронизливим криком, буквально криком.

Нік спав на розкладачці, скрутившись клубочком і підклавши собі руку під щоку. Його Гарпер розбудити не боялася. Він би спав собі, навіть якби вона телефонувала біля його ліжка. Підлога була такою холодною, що на неї навіть боляче було ступати босими ногами. Вона відсмикнула шторку, щоб зазирнути до почекальні. Хлопчина, малий на ім'я Хад Лурі, якому часто випадало рибалити з Доном Льюїстоном, закуняв на дивані. Гвинтівка лежала поряд, на підлозі. Хлопець смоктатиме на сніданок камінь, якщо до лазарету вирішить завітати з перевіркою Бен Патчетт.

Гарпер зайшла у вбиральню і зачинила по собі двері. Всівшись на кришку унітаза, увімкнула телефон. Він мав менш ніж чверть заряду і лише одну поділку зв'язку. Вона дивилася на плаский дзеркальний і неймовірно блискучий екран секунд з десять, тоді набрала з пам'яті номер матері й натиснула кнопку виклику.

Телефон лунко засвистів, і це протривало секунди зо три. Пролунав запис голосу жінки, яка ображеним, звинувачувальним голосом проказала: «Номер, який ви набрали, не обслуговується. Перевірте правильність набраного номеру і спробуйте ще раз».

Тоді Гарпер спробувала набрати номер батька. З телефону долинули уривчасті гудки, наче хтось надсилав їй повідомлення, закодоване азбукою Морзе. А далі пролунало таке страхітливе люте мекання, що довелося урвати дзвінок.

На думку спало надіслати листа електронною поштою. Вона натиснула на позначку браузера, щоб увійти в свій gmail-акаунт. Майже не дихаючи, Гарпер чекала, коли з'явиться віконце для логіну. Цього так і не сталося.

Натомість її скерувало на домашню сторінку «Гугл». Тільки тепер вона була інакшою. Замість великої порожньої білої сторінки зі словом «Google» посередині вона потрапила на сторінку зі словом «Goodby» замість нього. Під написом — пошуковий рядок і дві знайомі кнопки. Коли Гарпер востаннє користувалася «Гуглом», на одній з кнопок був напис «Пошук Google», а на іншій — «Мені пощастить». Тепер на вкладці ліворуч було написано «Наш пошук скінчено».

На вкладці праворуч значилося: «Нам дуже щастило».

З незрозумілої причини (може, Гарпер ще й досі не оговталася від різкого нападу переймів) від попсованої таким чином сторінки «Гугл» долоні в неї вкрилися потом і вона відчула тривогу. У неї було передчуття, що нічого доброго зі спроби пошуку не вийде, однак вона все одно надрукувала «Google Mail» у пошуковому рядку і натиснула «ШУКАТИ».

Замість того, щоб вивести результати пошуку, слова, які вона надрукувала в пошуковому рядку, зашипіли, почорніли й розсипалися на піксельний попіл. Над обвугленою купою крихт майоріли чорні цівки цифрового диму.

Дурнувато було б заплакати через те, що «Гугла» не стало, але тієї миті Гарпер почувалася за крок від того, щоб заплакати. Уявити, що «Гуглу» може настати кінець, було так само важко, як уявити собі падіння веж-близнюків. Принаймні й те, й те здавалося невід'ємною частиною культурного ландшафту.

Річ, можливо, була зовсім не в «Гуглі», а в тому, що він уособлював: усі ті хороші, розумні, мудрі творіння, які тепер вислизали, тонули в

минулому. Вона сумувала за смс-ками та телебаченням, «Інстаграмом» і мікрохвильовками, гарячим душем і шопінгом, а ще ласим арахісовим маслом. Гарпер задумалася, чи залишилися взагалі ще люди, які вирощують арахіс, і від цього на душі стало паскудно. Проковтнувши слину, вона відчула присмак сліз. Усього цього їй дуже бракувало, але найдужче вона сумувала за матір'ю, батьком і братом. Вперше вона дозволила собі безборонно подумати про те, що, можливо, нікого з них більше не почує і не побачить.

Розбудити раптовим плачем Пильнувальника в почекальні Гарпер не хотілося. Вона затиснула телефон у долонях, затулила собі пальцями рота й зціпила зуби, чекаючи, коли на душі переболить. Врешті, впевнившись, що опанувала себе, Гарпер поцілувала екран і тихо промовила: «З днем народження, тату», а тоді вимкнула телефон.

Повернувшись до палати, вона заховала телефон у стелі, поряд з нотатником. А тоді ковзнула під ковдру й тихенько проплакалася в подушку.

Вже невдовзі дівчина заспокоїлася, відчувши сонливість і затишок. Маля притисло до жорсткої, жилавої стіни своєї в'язниці тендітну ручку з розчепіреними пальцями — вона була певна, що відчуває дотик пальчиків, — немов намагаючись втішити її, ніжно поглажуючи зсередини. Гарпер притисла свою долоню до його. Їх розділяло менш ніж півтора дюйма тканини.

— Лишилися ми з тобою вдвох, маленький, — промовила вона. Втім, так було вже довгі місяці.

10

Тієї ночі, вперше за довгі місяці, їй знову наснився чоловік. Уві сні перед нею постали Джейкоб та «фрейтлайнер»; світло фар наближалось до неї; двигун ревів, виказуючи, здавалося, більшу ненависть, ніж на це був здатен навіть людський голос.

Але тепер Джейкоб був у кабіні не сам.

Уві сні — дивина та й годі! — поряд з ним їхав Нельсон Гайнріх.

11

За чотири дні після того, як Гарпер заховала телефон туди, де він більше її не турбуватиме, Майклові Ліндквісту випало вартувати в

лазареті. Він прийшов до неї одразу ж, як почалося його чергування.

— Мем? — сказав він, просунувши обличчя між шторкою та дверною рамою, чим нагадав Гарпер Жабеня Керміта, яке нервово поглядає на публіку, що зібралася дивитися шоу^[122]. — Можу я з вами про щось поговорити?

— Звісно, — кивнула Гарпер. — Навіть без попереднього запису. Приймаю з будь-яким медстрахуванням.

Майкл сів до неї на розкладачку, і вона засмикнула блідо-зелену шторку, задля приватності відгородившись від Ніка. Їй стало цікаво, чи хлопець розпитуватиме її про контрацептиви.

Натомість він дістав з кишені аркуш паперу і простягнув їй.

— Мені здалося, що вам краще прочитати це без сторонніх очей. Ніколи не знаєш, коли нагряне містер Патчетт, щоб перевірити, чи всі хлопці й дівчата чемно поводяться.

Розгорнувши записку, Гарпер взялася читати.

Люба міс Вілловз,

Те, що сталося з вами тієї ночі в лісі, — цілком і повністю моя провина. Я могла будь-коли це зупинити, але не стала. Я не очікую, що ви мені пробачите, але сподіваюся, що одного дня зможу знову здобути вашу повагу чи принаймні вашу довіру. Я би попросила у вас вибачення особисто, та останнім часом я всіх довкола дражую, тож сиджу під арештом у гуртожитку і змушена звернутися до вас саме таким чином. Вибачте, міс Вілловз. Я не хотіла, щоб ви постраждали. Я не хотіла, щоб бодай хтось постраждав. Я ще та гівнючка.

Якщо я можу вам чимось допомогти, лише скажіть Майку. Я, попри все, хочу загладити провину перед вами. Ви заслуговуєте всього найкращого. І ще одне: дякую за те, що ви стали за сумісництвом виконувати обов'язки універсальної мами для мого брата. Ви йому рідніша, ніж я сама. Будь ласка, скажіть йому, що я постійно думаю про нього й дуже сумую. Принагідно цьомніть від мене дідуся.

Будь ласочка, будь ласочка, будь ласочка, будьте обережні.

З вірою, що знову колись стану вам другом,

Еллі

Майкл сидів, склавши долоні й затиснувши їх між колін. Вигляд у нього був хворобливий, і одна нога смикалася безперестанку.

— Дякую, що приніс листа. Я знаю, що за доставку таємних послань ти міг вскочити в серйозну халепу.

— Пусте, — знизав він плечима.

— А от і ні, — Гарпер почувалася чарівно, вільною, немов десятилітнє дівча, у якого щойно розпочалися літні канікули. Еллі вона вже пробачила геть усе. То була її невід’ємна здатність — пробачати швидко й легко, відчуваючись якнайкраще. Але потім вона знову пробігла очима лист. І спохмурніла. — Чому це вона під арештом у гуртожитку?

Очі Майкла розширилися від подиву, надавши йому кумедного вигляду. З усіх, кого знала Гарпер, цей хлопець найгірше контролював власну міміку.

— А ви не в курсі? Ні. Ні, звісно ж, не в курсі. Ви майже не виходите з лазарету. Тієї ночі, коли ви пограбували швидку, Еллі пішла до Пожежника, щоб розповісти про все, що відбувається. Це через неї він дізнався, що треба послати Фенікса, щоб усі повернулися цілі й неушкоджені. Відтоді на Еллі звалилася лавина лайна. Керол усунула її з Пильнувальників і змусила ходити з каменем цілих три дні. З погляду Керол, Еллі виступила проти неї і виставила в поганому світлі. Тож тепер їй дозволено полишати гуртожиток лише для того, щоб виконувати обов’язки на кухні й відвідувати службу. І вона більше не сяє, коли всі ми співаємо! Стоїть собі осторонь, похиливши голову, і ні на кого не дивиться!

— Дівчинка ж врятувала життя Тому Сторі, — промовила Гарпер. — Як після такого Керол може карати Еллі?

— Ну... — протягнув Майкл.

— Що?

— Табірна версія така, що в Еллі опустилися руки і вона покинула спроби врятувати Отця Сторі. Мовляв, вона просто стояла і плакала, коли зайшла Керол і прикликала Отця назад, вигукнувши його ім’я. Саме Керол витягла його з глибин Блискоту, куди кожен потрапляє після смерті.

— Еллі не... вона не... що за нісенітниця! Ти ж був там, хіба ти не розповів... хіба ніхто не пояснив, що насправді...

Голова Майкла понуро похилилася, й обличчя прибрало винуватого виразу.

— Нині варто пильнувати, що й кому розповідаєш. Керол і Бен мають власні версії того, що відбулося. Для інших версій місця немає. Коли Еллі сказала, що це неправда — а вона таки сказала, — Бен видав їй камінь за неповагу до керівництва. Люди в цьому таборі, в ці дні, ну... ви, може, чули, що тепер ми всі говоримо єдиним голосом, — його голова похилилася ще нижче, і він опустил погляд. — Знаєте, нема сил це терпіти. Усе це. Не лише те, що відбувається з Еллі, а ще й Керол. Вона підозрілива й напружена, постійно готова зірватися. Наказала патрулям кружляти довкола її будинку, бо якось вночі їй здалося, що вона бачить тіні, які скрадаються в деревах. Емілі Вотерман вийшла з кафетерію, заливаючись сміхом, і Керол вирішила, що та насміхається з неї, тож одразу вручила їй камінь. Емілі потім довго плакала. Вона ж лише дитина.

Майкл змахнув ногою. Розв'язані шнурівки на його чоботах погойдувались уперед-назад, клацаючи об дно розкладачки. За якусь мить він запитав:

— Мем, чи можу я поділитися з вами чимось особистим?

— Звісна річ.

— Про це дуже мало людей знає, але одного разу я намагався вкоротити собі віку. Одразу по тому, як мої сестри згоріли живцем. Я ховався в тому, що лишилося від нашого будинку, який вигорів практично дотла. Батьків не стало. Мої сестри, вони... перетворилися на ледве впізнавані купки попелу посеред руйновища вітальні. Я просто хотів, щоб усе це закінчилося. Втопився чути скрізь запах диму. Втопився від самоти. У мене був невеликий скутер «Хонда», на якому я свого часу розвозив піцу. Я завів його в гаражі й чекав, поки задихнуся від вихлопів. Спочатку розболілася голова, тоді мене знудило. Зрештою я знепритомнів. Так я і пролежав хвилин сорок, а тоді в скутері скінчилося пальне і я прокинувся. Гадаю, гараж не був герметично зачинений.

За кілька днів після того я вирушив блукати. Думав, що, може, відшукаю дорогу до океану і тоді увійду у воду, щоб нарешті очиститися від смороду.

Гарпер пригадала власну самотню ранкову прогулянку до океану невдовзі по тому, як прибула до табору. Їй стало цікаво, чи Майкл

поривався до води з тих самих причин, що й вона: бажаючи поринути в тиху холодну темінь, залишити позаду всі турботи й самоту.

— Натомість я почув дівочий спів. Десь напрочуд гарно співали дівчата, лагідними чистими голосами. Я... я зовсім себе не тямив, подумав, що, може, то вже сестри мене кличуть. А потім вийшов з-під дерев до Парку монументів і побачив, що то аж ніяк не мої сестри. Там були Еллі та Керол, а ще Сара Сторі з Пожежником і кілька інших людей. Вони співали дуже стару пісню, ту, де хлопець розповідає, що кепсько знається на історії. Сем Кук, здається^[123]. Вони співали, і кожен з них сяяв, від них віяло затишком і спокоєм. Вони всі подивилися на мене так, наче цілий день чекали моєї появи. Я сів, щоб поспостерігати й послухати, і за якийсь час поряд зі мною сіла Керол, з вологим рушником у руках, і стала витирати бруд з мого обличчя. «Ох, ви лишень подивіться! — сказала вона. — Та це ж хлопчик». Я розплакався, а вона лише посміялася з мене і додала: «Це ще один спосіб позбутися бруду». Я блукав босоніж, а вона сіла до мене і витерла кров та бруд з моїх ніг. Я нізащо не зміг би заподіяти їй шкоду. Я думав, що вже ніхто ніколи не любитиме мене так, як любили мама й сестри, але потім шлях привів мене сюди.

Майкл затнувся, соваючись на місці, тоді зітхнув, а коли заговорив знову, то голос його був стишений:

— Але те, що Керол сказала про вашу дитину, що вона її забере... я не знаю, як вона могла навіть *помислити* щось таке. Ми не можемо так вчинити. А ще те, як вона обходиться з Еллі. Схоже, Еллі тримає того каменя в роті цілий день, щодень, і нізащо його не виплюне, бо це б означало визнати власну поразку. Еллі радше помре з голоду. Ви ж її знаєте. А ще... часом після служби, де ми співаємо, викладаючись на повну, я повертаюся до себе, і голова гуде, як тоді, коли я намагався вкоротити собі віку в гаражі. Я інколи думаю, що те, як ми тепер віддаємося Блискоту, *схоже* на маленькі самогубства, — Майкл схлипнув, і Гарпер усвідомила, що хлопець за крок від того, щоб розплакатися. — Раніше було краще. Раніше тут було чудово. Але нехай. Те, що Еллі вам у листі написала, правда. Ви не самі. У вас є ми. Я й Еллі.

— Дякую, Майкле.

— Є щось таке, що я можу зробити для вас?

— Так. Дещо є. Проте якщо це занадто, то так і кажи. Ти не повинен наражати себе на більший ризик, ніж це припустимо.

— Ой-ой, — сказав він. — Я сподівався, що ви попросите пронести вам вершків для кави. Але, по-моєму, ви мислите масштабніше.

— Чи є можливість влаштувати так, щоб я вислизнула звідси бодай на годину, щоби побачитися з Пожежником? І якби мені це вдалося, чи не наглянув би ти за Отцем Сторі?

Він зблід.

— Вибач. Не варто було просити про таке.

— Ні, — відповів Майкл. — Усе гаразд. Думаю, в мене б вийшло прикрити вас, якби нагодився містер Патчетт. Я можу затулити шторку перед вашим ліжком, напхати подушок під простирадла і сказати, що ви дрімаєте. От тільки, якщо я допоможу вам вислизнути, допоможу зустрітися з ним... ви обіцяєте повернутися? Ви ж не застрибнете з Пожежником у машину і не втечете звідси, правда?

З усіх можливих запитань, які він міг поставити, саме цього вона точно не очікувала.

— Ох, Майкле, звісно ж, ні. Я б не покинула Отця Сторі в такому стані.

— Добре. Бо ви *не можете* покинути табір, — сказав він, а тоді нахилився вперед і взяв її за зап'ястя. — Не забравши мене та Еллі з собою.

Гарпер спускалася пагорбом. Від лютого холоду пощипувало ніс і щеміло в легенях. З рота валила пара, наче вона врубала дракона й почала згоряти зсередини.

Найхолодніше було на сланці, вздовж води, де відкриті вітрам частини тіла німіли від холоднечі. Цівка диму — єдина ознака життя у скутому кригою світі — здіймалася від бляшаного димоходу Пожежникової хижі. Найбільше Гарпер допікало, що мусить йти пірсом, почуваячись незахищеною, постійно очікуючи, що от-от хтось закричить до неї. Але ніхто її не помітив, та й пірс від дзвіниці ховали вічнозелені велети. Вона залізла в човен і скинула мотузку. Тільки-но опиниться на воді, її можуть помітити (від ока в дзвіниці нікому не втаїтьсь), проте ніч видалася темна, без Місяця і зір, і Гарпер сподівалася, що зможе проплисти непоміченою.

Цього разу вона спромоглася дістатися хижі, не погубивши чобіт у багнюці. Грязюка замерзла, ставши твердою, мов цегла. Гарпер загрыюкала у двері. Ніхто не відповів, тож вона постукала знову. Зсередини пахло горілою деревиною та недугою.

— Відчинено, — озвався Пожежник.

Вона увійшла в кімнату, і враз її огорнула задушлива спека. З відкритої печі ринуло золотаве світло.

Він лежав у ліжку, під простирадлом, натягнутим на ноги до пояса, з рукою в брудному перев'язі. У кімнаті витав запах мокротиння, дихання Пожежника було напруженим.

Гарпер підтягнула стілець до краю ліжка і всілася. Тоді схилилася і приклала щоку до оголених грудей Пожежника. Його шкіра пашіла, пахла сандалом і потом. Драконяча луска вкривала йому груди, і звивисті візерунки скидалися на мотиви перських килимів.

— Дихай нормально, — проказала вона. — Я без стетоскопа прийшла.

— Мені *вже* ставало краще.

— Цить. Я слухаю.

Коли він вдихав, у грудях йому слабо шурхотало, наче хтось розкручував пластикову обгортку.

— Бляха, — промовила Гарпер. — У тебе розвинувся ателектаз. Градусника з собою я не маю, але й так бачу, що тебе лихоманить. От же ж паскудство. Я не розумію.

— По-моєму, «Ателектаз» — це один з ранішніх альбомів «Genesis»^[124]. З тих, що вони записали до того, як Філа Коллінза поставили на спів, і вони перетворилися на пересічне емтвішне лайно.

— Це мудрагельське слівце, яке означає окремий випадок пневмонії. Таке ускладнення трапляється при переломах ребер, але для чоловіка твого віку це досить нетипово. Ти курив?

— Ні. Ти ж знаєш, що я не маю цигарок.

— Повітрям свіжим дихав?

— Ще й як.

Гарпер глянула на нього, примруживши очі.

— «Ще й як» — це скільки?

— Ем, годин вісімнадцять? Плюс-мінус.

— Що ти робив надворі *вісімнадцять* годин?

— Так не було задумано. Я знепритомнів. Так завжди буває, коли я виряджаю Фенікса, — Джон винувато всміхнувся. — Гадаю, я був занадто слабкий. Не готовий його створювати. Це забрало забагато сил. Хоча добре, що я таки його відіслав. Мало того, що в них кулетмет був, то ще й твій колишній на тому снігоочиснику, як на танку, роз'їжджає...

— Хвилиночку. Відмотаймо назад. Звідки ти знаєш, що мій колишній був на Верден-авеню? Хто тобі сказав?

— Ніхто не казав. Я був там з тобою.

— Тобто як це, ти там зі мною був?

Він зітхнув, скривився, а тоді притис здорову руку до пораненого боку.

— Коли розпочалася стрілянина, ти сховалася за Беновим поліцейським «крузером». Нельсон помер першим — його розірвало на шмаття посеред вулиці. Тоді міська вантажівка в'їхала у швидку, і нею розчавило Мінді Скіллінг. Потім ти рвонула звідти, наче один з тих гонщиків з тієї вашої «Наскар»^[125]. Я пригадую все аж до моменту, коли твій колишній вписався у фургон і ледь мене не розчавив. Ледь не розчавив Фенікса, тобто.

Гарпер ніяк не могла розібрати, що до чого. Доти вона вважала, що Фенікс — то лише видовищний піротехнічний трюк, якимось чином

керований з відстані, наче літак з дистанційним керуванням. Полум'яна лялька, яку за шворки смикав Джон Руквуд, відсиджуючись тут, на цьому острові.

Але все-таки сутичку з Джейкобом та Мальборо-Меном він пригадував так, наче власноруч з ними боровся, і ця думка одночасно спантеличувала і дратувала Гарпер. Бо очевидно було, що Джону подобається грати роль постаті загадкової та разючої.

— Неможливо. Ти не міг усього того бачити.

— Ой, ну ти не перебільшуй. Це лише малоймовірно. Та й до того ж, я не *казав*, що бачив усе на власні очі. Бо це *не так*. Але я це *пам'ятаю*, — Пожежник бачив, що вона поривається його перебити, і здійняв руку, долонею назовні, випереджаючи будь-які запитання. — Тобі відомо, що з часом драконяча луска проникає в людський мозок. Вона дослухається до твоїх думок і почуттів та реагує на них. Спора за своєю природою є дендритною і пов'язується з розумом.

— Так. Тому люди спалахують, коли налякані чи перебувають під дією стресу. Паніка спричиняє викид кортизолу. Драконяча луска реагує на кортизол, припускаючи, що хазяїн перестав бути безпечним. І загоряється, виробляючи величезну кількість попелу та забезпечуючи собі можливість підшукати кращу нерухомість.

Джон захоплено подивився на неї.

— Так, механізм саме такий. З ким ти балакала?

— З Гарольдом Кроссом, — відповідала Гарпер, втішена, що нарешті вона його здивувала.

Якийсь час Пожежник це перетравлював, а тоді куточок його рота сіпнувся в посмішці.

— Ти знайшла його нотатник. Хотів би я на нього якось глянути.

— Може, коли я його дочитаю, — відказала вона. — Кортизол каталізує самозаймання. Але окситоцин — гормон соціальних мереж — заспокоює драконячу луску. Щоразу як дістаєш схвалення від своєї групи, почуття безпеки драконячої луски збільшується, і шанси не згоріти живцем підвищуються. Це я зрозуміла. Чого я *не* розумію, то це як ти можеш перебувати тут, у цій хижі, й одночасно бачити те, що відбувається за дві милі звідси.

— Кажу ж тобі, я нічого з того не *бачив*. Але я *пам'ятаю*, ось у чому вся різниця. У самому серці Фенікса палахкотить хмара драконячої луски. Та луска містить сиру копію моїх думок, почуттів і

вказівок. Це зовнішній мозок. З часом він повернувся до мене, до гнізда, де і вмер, виконавши завдання. Попіл випав на мене, наче сніг, поки я, непритомний, валявся на пляжі, і протягом наступних годин мені *снилося* все, що робив і бачив птах. Усе це повернулося до мене, спочатку уривками, але згодом намалювалася вся жахлива картина.

Якусь мить Гарпер подумки все зважувала. Попіл, здатний думати, живе полум'я, спора, котра могла обмінюватись імпульсами та спогадами з людським розумом. Гарпер подумала, що то якраз такі фантастичні нісенітниці, на які весь цей час зважувалася еволюція. Магічні фокуси та спритні трюки були візитівкою природи.

Коли вона заговорила знову, теми драконячої луски це вже не стосувалося.

— Тобі потрібен курс антибіотиків. Так уже сталося, що я їх маю. Я пришлю Майкла з пляшечкою азитроміцину. По ідеї, він зміг би вислизнути під час зміни варті на світанку. Ану, містере Руквуд, оглянемо вашу руку.

— Я так розумію, що сама ти мені ліки принести не зможеш?

Гарпер уникла його погляду. Натомість обережно опустила перев'яз і розігнула його лікоть. Джон скривився, але Гарпер здогадувалася, що то радше від очікування болю, ніж фактичних страждань.

— Справи погіршали, Джоне. Я під арештом у лазареті, і мені заборонено відходити від Отця Сторі. Я сьогодні прийшла тільки тому, що Майклу випало вартувати, а він більше не грає за правилами Керол. Як і Еллі, яка потрапила під постійний домашній арешт у гуртожитку. Майкл боявся, що як відпустить мене до тебе, я можу не повернутися. Не хоче, щоб я поїхала без нього, — якусь мить Гарпер міркувала. — Коли кількадесят відступників спробують покинути табір — це лише питання часу. Заповнять автівки припасами й дадуть драла. Рене вже заводила розмову про від'їзд: з Доном, в'язнями та кількома іншими людьми.

— І куди б ви поїхали?

— О, я не певна, що взагалі поїхала б, хай що собі думає Майкл. Поки є шанс врятувати Отця Сторі, кидати його не можна.

Пожежник зробив дещо дивне. Він зиркнув повз Гарпер на піч — а тоді нахилився й заговорив тихим голосом, наче боявся, щоб його не підслухали.

— Я понад усе ціную в людині добру дрібку шалапутства, Гарпер, та в цьому разі користі з цього не буде. Твій обов'язок — передусім турбуватися про себе й маля, а не про Тома Сторі. Він мав найбільше серце серед усіх людей, яких мені довелося знати, та я певен, він би не хотів, щоб ти застрягла тут через нього. Він уже не при тямі скільки — шість тижнів? Сім? Після страшного удару в голову? У сімдесят років? Йому кінець. Він уже не повернеться.

— Люди й після гіршого одужували, — сказала Гарпер, хоча, вимовляючи ці слова, задумалася, чи розуміє вона сама різницю між діагнозом та запереченням очевидного. — Та й крім того, *Джоне*. Вже скоро. Дев'ять тижнів? Вісім? Мені потрібно десь це маля народити. Лазарет — гарне місце. Не знаю, чи вдасться підшукати краще. Прийняти пологи може Дон. Він за життя не одну рибину зловив — думаю, ще одну потягне. Так близько до кінця терміну я не покину табір, хіба що вибору не залишиться.

Гарпер не стала згадувати, що в разі, якщо Отець Сторі помре, іншого вибору в неї не буде. Вона або втече з дитиною, або її виженуть, забравши дитя. Та вона не хотіла засмучувати Джона погрозами Керол. Зараз не час. Джон був хворим — потовчений, з лихоманкою та легенями, повними рідини. Її роботою було обдаровувати людей співчуттям та ласкою, а не самій просити цього в інших.

Вона підвелася, покопирсалася в шухлядках колишнього робочого стола й повернулася з ножицями, якими обрізала з зап'ястя Пожежника брудну стрічку. Зап'ястя й досі було набрякле і гротескно знебарвлене, проте, коли вона попросила Джона покрутити ним, виявилось не надто закляклим, тож потреби у повторній перев'язці не було.

— Думаю, з перев'язом також покінчено. Але шина на лікті хай залишається доти, доки не зможеш згинати руку без гострого болю. І *дай* їй трохи відпочити. Поки не пощастить приділити загоюванню ран більше часу, обмежся лише інтелектуальною мастурбацією. Не варто дарма напружувати зап'ястя.

Вперше він не знайшов, що відповісти.

— Знаєш, Майкл не покине табору без Еллі, — промовила вона, знову сідаючи. — А Еллі точно нікуди не тікатиме без Ніка. Мене до всирачки лякає сама думка про те, що вони втечуть з табору й шукатимуть кращої долі десь у глушині. А як щодо тебе? Вони були б

у безпеці, якби вирушили з тобою. Ти міг би за ними доглядати. За Еллі та Ніком.

Він кинув короткий погляд на піч позаду неї, а тоді опустив очі.

— Думаєш, я в тому стані, щоб кудись вирушати?

— Може, не зараз. Але ми поставимо тебе на ноги. *Я* поставлю тебе на ноги.

— Не забігаймо наперед. Це ще навіть не план. Самі пустопорожні балачки.

Гарпер поволі й собі глянула на відкриту піч. І не побачила в полум'ї нікого: ані загадкової жінки, ані Сіріуса Блека. Вона згадала, як Джон глянув на вогонь, перш ніж нахилитися вперед і заговорити стишеним голосом, наче побоюючись, що його підслухають. На думку, майже випадково, спало ще дещо. Це стосувалося фрази, яку він кинув про Фенікса: «Це зовнішній мозок». Від цієї думки спиною забігали мурашки.

— Так, — погодилася вона. — Та час уже нам план обмірковувати. Гадаю, можна спробувати зустрітися тут. *Усім* нам. Навіть в'язням, якщо вийде це влаштувати. Потрібно спланувати у найменших деталях не лише нашу втечу, а й те, куди ми попрямуємо і як саме плануємо виживати.

Опанувавши себе, Гарпер м'яко додала:

— Ти кажеш, що Отець Сторі не хотів би, щоб я ризикувала своїм життям чи життям немовляти, лишаючись тут. А я тобі кажу, що Сара не хотіла би, щоб *ти* ризикував життям, лишаючись тут.

— Ой, ну не знаю, — озвався він. — Не так уже й погано: бути похованим тут. Чом би й ні? Мені здається, що в певному розумінні саме тут насправді розпочалося моє життя. Тут, у таборі Віндем, де я зустрів Сару і куди всі ми повернулися, підчепивши драконячу луску. Та й до того ж, якщо я доживу віку саме тут, це додасть певної наративної елегантності моєму життю.

— Нахер наративну елегантність. *Як* сталося, що ви всі вирішили ховатися саме тут?

— Не було більше куди податися. Отак-от усе просто.

— Я хочу почути довшу версію, — сказала Гарпер.

— Якщо ти наполягаєш, — промовив він.

— Мітки проступили на нас усіх. Перші смужки з'явилися в Ніка на руці та спині. А за три дні ми вже всі мали такий вигляд, наче сходили в один і той самий тату-салон у пеклі. Усі, крім Сари. За якісь сімдесят дві години Сара опинилася віч-на-віч з думкою про те, що може втратити сина, дочку, сестру, батька та хлопця. Більшість людей за таких умов зламалися б.

Але не вона. Діти досі потребували її, і доти, доки Еллі та Нік могли відчувати, думати та прагнути материнської втіхи, вона збиралися бути тою, хто зможе їм це забезпечити. Крім того, кілька тижнів вона думала, що теж заражена, просто не має симптомів. Гадаю, коли вона врешті усвідомила, що не захворіла, це засмутило й шокувало її більше, ніж якби вона таки виявилася хворою. Як усі ми могли підчепити болячку, крім неї? Сара кілька разів зривалася на мені, наче то я був винен, що вона не вкрилася карлючками луски. «Чому всі, окрім мене?» Вона постійно повторювала це запитання.

— Вона була в басейні, — пробурмотіла Гарпер.

— Ти вже зрозуміла, правда ж? Так. Отруєний попіл випав з неба, осівши на кожному з нас, але Сара в той час купалася. Хлор убив спорю чи принаймні створив для неї бар'єр. У будь-якій окремо взятій бійні різниця між тими, хто гине, і тими, кому вдається вижити, нечасто пов'язана з силою волі, мудрістю чи звитягою. Вся річ у тому, де ти стоїш. Два дюйми правіше — і тебе збиває автобус. Якщо твій офіс на дев'яносто другому поверсі, а не на дев'ятнадцятому, тобі не вибратися живим.

Сара поборолла горе. Поборола нервовий зрив. Не знаю, як вона знайшла в собі сили, та їй це вдалося. На межі істерики я її бачив тільки одного разу, коли її батько сказав, що нам усім варто записатися у федеральний карантин, в Конкорді. Думка про те, що заберуть дітей, вогнем пекла їй душу. Нам довелося відступити. Ми всі остерігалися, що вона щось собі заподіє, якщо станеться так, що Еллі та Ніка заберуть від неї і вона ніколи їх більше не побачить.

Кілька днів Еллі пролежала, згорнувшись клубочком і ридаючи. А тоді, якось уранці, вийшла з ванної зі свіжовиголоною головою і заявила, що з неї досить сумувати. Тієї ж ночі Еллі з матір'ю вгасили

разом гриби. А наступної — Сара з дочкою пішли на вилазку і вкрали автівку. Обидві поводитися, мов очманілі, але принаймні вони були щасливі. Якось обікрали крамницю з костюмами. Сара вернулася додому в образі Гіллари Клінтон. Еллі взяла собі маску Капітана Америки, бо їй припала до душі та велика «А» в нього на чолі^[126]. Не забули вони й про Ніка: йому принесли маску Тигра Тоні. Я сказав, що завжди хотів стати пожежником і був би вельми вдячний, якби наступного разу вони й про мене подумали. За дві ночі по тому вони вкрали зі стоянки музею, по зав'язку забитої класичними авто, старомодну пожежну машину з усім пожежницьким спорядженням усередині. Довелося поставити її в елінгу табору Віндем, бо більше вона нікуди не влазила. Еллі була сповнена рішучості перед смертю набешкетуватися досхочу, а Сара вирішила, що їй, як матері, належить підтримувати життєві починання дочки.

Я сумнівався, що Керол вистачить надовго. Це я пригадую. Вона схудла на десять фунтів, хоча причин для цього не було. Перестала спати. Постійно дивилася ТБ, напівроздягнена, по дванадцять годин поспіль, безтямна, наче їй зробили лоботомію. Від неї тхнуло, як від підпаленого сірника, вона повсякчас димілася. Єдиним, хто міг ті міазми припинити, був її батько, який піклувався про те, щоб вона їла та пила, не забуваючи подбати й про інші її потреби.

Якось вранці я почув гупання в двері та крики надворі. Було рано, я єдиний не спав. Я підкрався доріжкою до огорожі й визирнув назовні. Перед одним з будинків, далі по вулиці, стояв припаркований ваговоз, поліцейський фургон, на якому тепер їздив карантинний патруль. Якись типи-спецпризначенці у протигазах затягували досередини жінку. З ними був лікар, у масці та рукавицях, з планшеткою в руках. Він казав жінці, що це задля її ж дітей, аби вони були в безпеці. Казав їй, що вони повідомлять когось із родичів, щоб ті могли забрати малих. Чотирирічний на вигляд хлопчак гірко плакав, намагаючись устигнути за ними. Котрийсь із патрульних без упину відтягував його за плече. Десь у будинку лунав дитячий вереск. За мить до того, як ці люди заштовхнули жінку у вантажівку, вона розвернула голову, і я побачив її обличчя. То була та сама жінка, яка побивалася на узбіччі, того дня, коли спалахнула аптека.

Опівдні того ж дня ми провели сімейну нараду, зібравшись довкола обіднього столу, і я розповів усе, що побачив. Еллі сказала, що нам

варто мати якийсь план, на випадок, якщо вони повернуться і цього разу застукують у *наші* двері. Том відповів, що коли таке станеться, найкраще, щоб на той час у будинку вже нікого не лишилося. Він казав, що останні сорок років кожне боже літо проводив у таборі Віндем, і не бачив причин, чому це літо мало стати інакшим, хай табір і було офіційно закрито. З його слів, одного разу він уже відвідав табір з Керол, і там було вдосталь запасів, щоб годувати ціле військо протягом десятиліття. Втім, у розрахунках він схибив років десь так на дев'ять.

Він оселився у будинку, в якому зупинявся постійно, разом з Керол, боцімто для того, щоб вона могла за ним доглядати, хоча насправді все було якраз навпаки. Ми з Сарою вибрали собі хатинку біля елінгу, бо Ніку подобалося бавитися у пожежника на вкраденій пожежній машині. Ти здивуєшся, якщо я скажу, що то були чарівні дні? Ми насолоджувалися свіжими яйцями, вафлями та кавою. Плавали на світанку, сиділи біля багаття у присмерку. Сара витерла порошок з органа, який стояв у каплиці, і грала то Біллі Джоела, то Пола Маккартні^[127]. Намагалася залучити до цього й сестру, але Керол не полишала Будинку з чорною зорею. Її луска постійно димілася і парувала. Вона чекала на смерть.

Одного ранку Сара вирушила до Портсмута, щоби дізнатися новини й розжитися деякими харчами. Вона могла вільно ходити до крамниці, бо ж не була хворою. Повернулася вона з дівчатами Нейборс. А через два дні нагодилися Норма Гілд. Раніше вона щоліта працювала в кафетерії, тож вирішила, що буде безпечніше пошукати харчів у таборі, ніж у супермаркеті. Так почала збиратися Томова паства.

За кілька днів по тому, як Норма з'явилася в таборі, Керол буквально вилетіла з Будинку з чорною зорею, шаленіючи, ледве тямлячись від жаху, знайшла Сару і сказала їй, що це почалося. Сказала хутчіш піти з нею. Мовляв, Том та Нік засяяли — обидва от-от спалахнуть.

Ми мчали так швидко, що лишили Керол далеко позаду. Бігли щодуху. Ти навіть не уявляєш, як воно — стрімко прямувати до чогось, що боїшся побачити. Це як мчати назустріч Розстрільному загону. Я був певен, що ми знайдемо їх обвугленими й почорнілими, а будинок палатиме у вогні.

Сара кинулася в передні двері й спинилася, та так раптово, що я налетів на неї і збив з ніг. Еллі, яка бігла позаду, перечепилася через нас обох. Тож ми всі валялися посеред підлоги, коли я побачив їх.

Посудомийка в тому будинку, мабуть, старша за тебе, Гарпер. Вона була у вжитку майже тридцять років, і коли її вмикали, неодмінно гуркотіла й трусилася. Ритм, який вона відстукувала, віриш чи ні, нагадував стареньку пісеньку «Вулі-буллі»^[128]. Знаєш її? Том сидів, притулившись спиною до машини, а Нік влаштувався в нього на колінах, і той ритм вібрував крізь них обох. Їхні пальці перепліталися, Том співав, і обидва вони *сяли*. Том засукав рукава, оголивши луску, що вкривала його передпліччя. Вона блищала яскравим світлом, закарлючки сяли, наче намальовані фарбою, що світиться в темряві.

Його геть не турбувало, що ми завалились у двері, наче ті поліцейські з Кістоуна^[129]. Він насмішкувато на нас подивився, а тоді продовжив виспівувати. Сара промовила: «О, Господи, тату, що з вами таке?»

А він їй на це відказав: «Не певен, але, здається, драконяча луска вподобала Сема Шема. Нумо, заспівайте з нами, подивимося, що ви скажете про це відчуття».

Коли Керол зрештою увійшла в двері, ми вже всі сиділи гуртом у колі, попід стугонливою посудомийкою, співали гаражний рок і блимали, наче карнавальні ліхтарики. Тільки-но драконяча луска нагрілася й почала сяяти, ми зрозуміли, що все гаразд. Що ніхто з нас не згорить живцем. Ну, ти знаєш, як воно — поринути у Блискіт.

Ми співали, поки в посудомийки не скінчився цикл, і щойно вона припинила гуркотіти, як наша луска охолонула й потьмяніла. Ми були під таким кайфом. Я не міг навіть пригадати, з котрою з Томових дочок зустрічався, тож поцілував їх обох. Сару це неабияк розвеселило. Еллі без упину рахувала пальці ніг, бо не могла згадати, скільки ж усього їх мала. Гадаю, можна сказати, ми добряче відсмалили. Відсмалили! Ах-хах! Хіба не дотепно? Хіба не... ні? Ой. Ну гаразд.

Того вечора ми зібралися з іншими в каплиці. Сара сіла за орган, а Керол витягла своє укулеле, і вони зіграли «Міст над бурхливою водою» та «Хай буде так»^[130], і всі ми разом запалали, наче роздмухані довкола багаття іскри. Їхні голоси були такими солодкими та млистими. Я ніколи ще не був таким п'яним або таким щасливим. Я відчував, як моя особистість тане; це було таке відчуття, наче позбувся

важкої валізи, яку більше не потрібно за собою тягати. Думаю, саме так почуваються бджоли. Не як індивід, а як окрема дзиготлива нотка в цілому світі досконалої цілющої музики.

По тому, як ми наспівалися, Том до нас заговорив. Це видалося цілком природним. Те, про що він казав, ми знали й самі, але потребували почути. Казав, що ми щасливі мати кожну хвилину, яку нам випало провести разом, і я розумів, що це щира правда. Казав, яке це благословення — відчувати любов і щастя одне одного так сповна, всіма фібрами душі, тому я мовив «амінь», як і всі інші. Том сказав нам, що у найтемніші моменти історії єдиним світлом, яке вказує шлях до безпеки, залишається доброта, і я певен, що розплакався, почувши це. Я й зараз, пригадуючи все, відчуваю той щем. Релігію легко відкинути як щось криваве, жорстоке та племінне. Я й сам так робив. Але не релігія збивається зі шляху, а сама людина. Глибоко під машкарою кожна віра є своєрідним заповітом доброчесності. Різні підручники для одного класу. Хіба не в усіх сказано, що турбота про інших приносить більше щастя, аніж турбота про себе? Що щастя ближнього не применшує твого власного?

Лише Сара не сяjala, бо вона єдина не мала драконячої луски. Проте вона, як і всі ми, розуміла, що чогось-таки ми гуртом досягли. Знайшли дієві ліки. Нам не потрібна була ложечка цукру, щоб заковтнути ліки. Той цукор і був ліками. Сара співала з нами, спостерігала, як ми загоряємося, але свої наміри тримала в таємниці. На ту мить я вже достатньо довго пробув з нею, щоб передбачити, до чого все йде. Що саме вона збиралася втнути.

От тільки я був сліпий, бо в той час майже завжди ходив п'яний. Не від пійла, сама розумієш. А від того припливу світла та задоволення, яке затоплювало мене щоразу, як ми співали гуртом. Еллі почала ходити в нічні вилазки в тій своїй масці Капітана Америки, щоб шпигувати за друзями, яких знала ще зі школи. Якщо вона бачила, що вони хворі на луску, то вербувала їх разом із сім'ями. Розповідала їм, що існує шлях до порятунку. Що інфекція — це не обов'язково смертний вирок. Щотижня прибували десятки нових людей.

Сара відправляла мене з Еллі, щоб я за нею наглядав і вона поверталася в табір цілою та неушкодженою. Тоді я й почав виряджатися пожежником, бо зрозумів, що у світі, охопленому полум'ям, на пожежника ніхто не зважатиме. У червні я був такий

сп'янілий від Блискоту, що навіть власного імені пригадати не міг. Я був просто... просто Пожежником, — Джон кволо кашлянув. Пахучий дим вирвався з його рота, перетворився на примарні контури іграшкової пожежної машини, а тоді розтанув у повітрі.

— Хвалько, — сказала Гарпер. — І що було далі?

— Сара померла, — відповів він, нахилився вперед і, несподівано для Гарпер, цьомкнув її в ніс. — Казочці кінець.

Книга 7

Гріховода

1

Березень

Зі щоденника Гарольда Кросса:

28 серпня

МАРТА КВІНН ІСНУЄ.

МАЄ ВЕБ-САЙТ, «MARTHAQUINNINMAINE»^[131]. ПУНКТ ПРИЙОМУ В НИХ — У МАЧІАЗ, ТАМ ТЕБЕ ПОМІЮТЬ-ПОЧИСТЯТЬ, НАГОДУЮТЬ ПОЖИВНИМ ЇДЛОМ І ВІДПРАВЛЯТЬ НА РИБОЛОВЕЦЬКОМУ СУДНІ НА ОСТРІВ. ТАМ ЗІБРАЛИ ТЕ, ЩО ЛИШИЛОСЯ ВІД ЦКЗ, І ПОСИЛЕНО РОЗРОБЛЯЮТЬ ЛІКИ.

Я ТУДИ ЗБИРАЮСЯ. СЬОГОДНІ ЧИ ПІСЛЯЗАВТРА. ЯКЩО ЛИШУСЯ ТУТ, ТО РАНО ЧИ ПІЗНО, АЛЕ НЕОДМІННО ЗГОРЮ ЖИВЦЕМ. ПЕРЕВАГАМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ВИПАЛО НАСОЛОДЖУВАТИСЯ ВСІМ, ОКРІМ МЕНЕ, А БЕЗ РЕГУЛЯРНИХ ДОЗ ОКСИТОЦИНУ МІЙ БІОХІМІЧНИЙ ГНІТ ДОСІ ШКВАРЧИТЬ.

ДОЗВОЛУ Я ПИТАТИ НЕ БУДУ. БО ЗНАЮ, ЩО НІЗАЩО ЙОГО НЕ ОТРИМАЮ. ЧЕРЕЗ КЕРОЛ ЗА МНОЮ ПИЛЬНО СЛІДКУЮТЬ. З ХОРОШОГО — ХІБА ЩО ПОМІЧ ДР. ВІН УСЕ ОРГАНІЗУВАВ, ЩОБ Я СЬОГОДНІ ВИСЛИЗНУВ З ТАБОРУ І МІГ УНОЧІ ДІСТАТИСЯ БУДИНОЧКА ТА ВІДІСЛАТИ ОСТАННІ ІМЕЙЛИ.

ПОКИ НЕ ЗНАЮ, ЯК ДОБЕРУСЯ ТАК ДАЛЕКО НА ПІВНІЧ, ВРАХОВУЮЧИ, ЩО ВЕСЬ ПІВДЕННИЙ МЕЙН У ВОГНІ, ТА ДР КАЖЕ, ЩО, МОЖЕ, ВДАСТЬСЯ НА ЧОВНІ. ВЖЕ НЕ ДОЧЕКАЮСЯ, КОЛИ НАЗАВЖДИ ПОПРОЩАЮСЯ З ЦИМ СРАКОСТАНОМ.

2

Перше, що спало на думку: «Не може бути, щоб так легко».

Гарпер перегорнула сторінку, жадаючи дізнатися більше, але марно — далі сторінки нотатника були порожніми.

Дошило. Краплі гучно тарабанили об бляшаний дах, зливаючись у безперервний гуркіт. Дощ падав уже десять годин поспіль. А часом падали ще й дерева. Гарпер прокинулася від того, що з гучним тріском десь поряд завалилось одне з них, і від удару аж задвигтіла земля. Пориви вітру знову і знову билися об лазарет, завдаючи один по одному карколомних ударів. Складалося враження, що надворі вирує кінець світу. Втім, тепер кожен день відчувався як останній, і байдуже, яка була погода — дощова чи сонячна.

Гарпер сумнівалася, що в щоденнику ще залишалось щось повчальне, а тим паче шокове. Марта Квінн існує. Острів теж.

Нік уважно спостерігав за нею: у цьому не було нічого дивного. Гарпер давно вже облишила спроби сховати від нього нотатник. Та й у тіснуватому просторі палати це було просто неможливо. Гарпер зустріла його наполегливий, пильний допитливий погляд. Він не питав, чи натрапила вона на щось важливе. Він *знав*.

Тієї ночі в почекальні з Пильнувальників вартував Чак Каргілл. Він заскочив Гарпер зненацька за дві години до того, коли вона, знявши светр, натирала лосьйоном своє чималеньке черевце. На ній був ліфчик, але Каргілл так перелякався її, роздягнутої, що пожбурих тацю зі сніданком, яку тримав, на столик, неначе та вмить розпеклася до жару. Він позадкував, затинаючись й белькочучи вибачення, а тоді пірнув назад крізь шторку і щез. Відтоді він неодмінно спершу мусив прокашлятися, тоді постукати по одвірку й насамкінець попросити дозволу ввійти. Гарпер здавалося, що він уже ніколи не зможе поглянути їй у вічі.

А ще Гарпер подумалося, що якби їй закортіло дістати телефон зі стелі, то Чак навряд чи зможе захопити її зненацька, поки вона ним користуватиметься. Та й ніхто не захопить. У таку нічку навіть Бен Патчетт не примчить з раптовою перевіркою.

Гарпер розвернула стілець з прямою спинкою і, хитаючись, вилізла на нього. Вона потягнулася до стелі, знайшла мобільник, а тоді злізла. Нік витріщився на неї — на *нього* — широкими, сповненими подиву й захвату очима. Кивком голови Гарпер підкликала його: «Іди сюди».

Вони відійшли в дальній куток кімнати, щоб опинитися чимдалі від шторки, яка відгороджувала прохід до почекальні. Там Гарпер з Ніком примостилися разом на краєчку розкладачки Отця Сторі, спинами до проходу в сусідню кімнату. Якщо Каргілл усе-таки знайде до них,

телефон буде сховано від його погляду. Може, тоді вистачить часу вимкнути трубку й покласти її під матрац.

Гарпер натиснула кнопку живлення. Екран засвітився сіруватим світлом, а тоді потьмянів до темно-обсидіанової чорноти. Заряду батареї лишалося якихось 9 відсотків.

Гарпер відкрила браузер і ввела адресу «marthaquinninmaine».

3

Крізь крихітні динаміки «айфону» залунала басовита мелодія, з металевим відзвуком, ледь чутна крізь стукіт дощу, але, попри все, мила й приємна вуху. Цю пісню Гарпер і сама любила виконувати, коли їй було вісім рочків, — озброївшись дерев'яною ложкою замість мікрофона та ковзаючи лінолеумом по кухні в капцях «Міс Піггі». Рік Окасек виспівував, що саме ця дівчина — те, що йому треба, під акомпанемент мелодії, яка пружинила, наче Слінкі, що спускається сходами^[132].

Знімки завантажувалися, проте повільно.

На першому було зображено широкий положистий схил, вкритий високою, аж по пояс, травою, яка вже почала жовкнути під осіннім сонцем. На фоні вирував океан, схожий на зібганий лист металу. Марта Квінн стояла серед довгої вервечки дітей (по п'ятеро обабіч неї), пригортаючи двох найближчих за стан. Вона була, як завжди, кістлявою, а обличчя, всупереч майже шістдесятилітньому віку, залишалося пустотливим і добрим. Очі мружилися, наче вона вигадала веселий дотеп, яким їй дуже кортить поділитися. Вітер куйовдив платиново-біле волосся, здмухуючи його з високого чола. Рукави в неї були засукані, щоби показати драконячу луску на передпліччях, чорно-золотаві завитки, які нагадували стародавні письмена кандзі^[133].

Коли пісня почала затихати, завантажився другий знімок. Лікарка в білому лабораторному халаті, гарненька азійка, тримала в одній руці планшетку, присівши поряд з дев'ятирічною красунечкою. Мале дівча притискало до грудей м'яку іграшку — єнота, — а носик морщився від сміху. Її голі пухкі рученята вкривали делікатні карлючки луски. Вони обидві перебували в білій та чистій стерильній залі якогось лікарняного блоку. На їхньому тлі, на стіні, видніла розмита, ледь розбірлива табличка. Вона аж ніяк не була важливою частиною

зображення, тож спершу Гарпер її проігнорувала... а тоді, примруживши очі, придивилася уважніше. І щойно роздивилася написи, їй перехопило подих. Лише два слова:

- Педіатрія
- Пологове

Третій знімок став завантажуватися, коли пісня остаточно стихла. Залунав голос — Гарпер упізнала його з передач «Ретроспектива 80-х», які бачила на VH1 та MTV^[134]. Гучність уже була такою низькою, що крізь барабанний дріб дощу об дах жінка ледве могла розібрати голос Марти Квін, але все-таки зменшила її ще трохи, перестраховуючись, і схилилася ближче, щоб слухати.

«Воу, привітики, сподіваюся, це було саме те, що *вам* треба? І вже точно те, чого потребувала я сама. Ну, принаймні одна з тих речей, яких я потребувала. Бо той список ой який довгий. Мені ПОТРІБНО знати, чи живий досі Майкл Фассбендер^[135], бо — АГОВ! — той красень виявився багато в чому правим. Дамочки спалахували від нього ще задовго до спори, розумієте, про що я? Мені ПОТРІБНІ нові серії „Доктора Хто“, але на це я не надто розраховую, бо закладаюся: всі, хто був якось пов'язаний з тим серіалом, або мертві, або переховуються. Як там Англія, ще ціленька? Сподіваюся, ви не погоріли, Британські острови! Де б зараз був світ, якби не ваш епічний внесок у культуру: „Дюран Дюран“, Ідріс Ельба та „Реальна любов“^[136]? Пришли мені звісточку, Англіє, дай знати, чи ти ще там!»

На наступному знімку було зображене шатро з розставленими всередині складаними столами. Пропускний пункт. За столами були жінки — таких зазвичай можна зустріти в шкільних кафетеріях: літні дамочки з зібраним під блакитні шапочки волоссям... щоправда, на цих були яскраво-жовті скафандри, звичні для тих, кому на роботі може трапитися Ебола, сибірка чи драконяча луска. Одна огрядна бабця пропонувала стосик ковдр, піжами та бланки людям, які, здавалося, були сім'єю: старший чоловік з густими сивими бровами, виснажена з вигляду жінка, років тридцяти, та двійко хлопців зі світлим мідним волоссям.

«Мені потрібен персиковий пиріг. ВЖЕ. Мушу зізнатися, що, на жаль, на Острові Вільного Вовка немає персикових пирогів. Зате в нас є власні яблуневі сади. Не дочекаюся, коли настане пора збирати яблука і я собі навизбираю повний кошик „Гренні Сміт“, „Кортланд“,

„Гані Крісп“, „Гані Бу-Бу“, „Гані Грем“, Грема Нортона, Еда Нортона... словом, усього найліпшого^[137]. Тутки хробачливих яблук нема! Якби тільки на честь мене назвали якийсь фрукт. Цікаво, як смакуватиме „Квінн“. Напевно, як тисяча дев'ятсот вісімдесят сьомий рік. На радіо добре те, що ви можете уявляти мене такою, якою я була тоді, вісімдесят сьомого. Мрія усіх парубків. І під „усіма парубками“ я маю на увазі сором'язливих тринадцятилітніх, які почитували комікси й слухали „К'юр“^[138]. ТАТОТАКЕ! Треба більше сонячних панелей. У нас лишилося чотири нещасні панелі! Воно, звісно, добре, все-таки краще, ніж нічого. Але, як ви знаєте, транслювати я можу лише три години вдень, а тоді наш гад-транспондер виходить з ладу. Увага: навряд чи ви слухаєте живий ефір. Скоріше за все, це запис. Ми викладаємо новий файл щодня, об одинадцятій, більш-менш через добу».

Слів Марти Квінн Нік чути не міг, але бачив, як на екран завантажуються зображення, тож, широко розплющивши очі, нахилився вперед.

«Що мені ще потрібно? Мені потрібно, щоб ви брали сраку в руки й рушали до нас, бо ми тут маємо какао! І повні діжки волоських горіхів! А ще колишнього ведучого прогнозу погоди, який випікає на дровах надзвичайний хліб! Знаєте, про що я взагалі говорю? Я розповідаю вам про Острів Вільного Вовка за сімнадцять миль від узбережжя Мейну, місце, де ви можете безпечно облаштуватися, якщо *вам* — так, *вам!* — пощастило стати щасливим переможцем лотереї „Драконяча луска“. У нас є для вас ліжко. І це ще не все! У нас тут ще й федеральна медична установа, де на вас чекає ультрасучасне експериментальне лікування. Ось я, Марта Квінн, розмовляючи з вами, сиджу вся обмазана експериментальним мазилом, яке виглядає і смердить точнісінько як овече лайно, і знаєте що? День минув, а я й досі не згоріла! Навіть однісінького припливу не мала! Останній приплив у мене був дві тисячі дев'ятого, тоді про інфекцію ще ніхто й не чув».

Наступне завантажене фото зображало вигляд острова з берега: поросле зеленню узвишся, гальковий пляж, розкидані вздовж ґрунтової дороги котеджі а-ля Нова Англія. Сонце на фото саме сходило чи, може, сідало, вкриваючи темну воду золотавими відблисками.

«Ніхто не вживає слова „ліки“. Навіть не шепоче слова „ліки“. На цьому острові шістсот заражених людей, але найбільше їм осточортіло — окрім як носити на собі *Draco incendia trypto-щось-там* — постійно плекати надії щодо кожного нового курсу лікування. Однак відзначу, що остання смерть від згорання трапилася тут дванадцять тижнів тому. Отож-бо: шістсот заражених і лише один загиблий за останні три місяці».

Наостанок з'явилося зображення пари літніх людей, які, всміхаючись, стояли біля дитини. Чоловік був довготелесий, похилого віку, з високими, майже аристократичними вилицями. В очах у нього застиг вираз втомленого полегшення. Його дружина ж навпаки була маленькою й пухкенькою. У кутиках її очей сяяли промінці зморщок від сміху. На плечі в чоловіка сидів п'ятилітній хлопчик. Усі були вдягнуті по-осінньому: фланелеві сорочки, джинси та в'язані шапки. Тильні боки жіночих долонь повністю вкривали завитки драконячої луски. Під знімком містився підпис: «Саллі, Ніл та Джордж Воннамейкери прибули до пропускного пункту „Мачіаз“ і готуються вирушати на Острів Вільного Вовка. А ВАС чекають на острові друзі чи рідні? *Натисніть* на галерею знімків людей (тут лічильник показував 602), які знайшли притулок у карантинно-дослідницькій зоні Острова Вільного Вовка».

«Коли ви дістанетеся до „Мачіазу“ — а ви туди дістанетеся, в це треба вірити; якщо я дісталася, зможете й ви, — вас скерують у реєстраційний намет. Там про вас потурбуються. Видадуть подушку, ковдру, пару гарненьких паперових капців і нагодують гарячою стравою. Тоді посадять у човен і відправлять прямісінько сюди, де вас нагодують, одягнуть і поселять. А на додачу до цього — можливість заприятелювати з такими селебріті, як-от я! І той хлопець, який вів прогноз погоди в Огасті, штат Мейн! Чого ж ви чекаєте? Пакуйте манатки й теліпайте сюди. Ліжечко застелене. Час у нього вкладатися.

Зараз трохи пограє пісня, а тоді я повернуся зі списком безпечних маршрутів з Канади...»

Нік вказав на знімок острова, а тоді жестами запитав у Гарпер:

«Це місце справді існує?»

«Ще б пак, — відповіла вона йому. — Хороше місце для хворих людей».

«Коли ми туди вирушимо?»

— Скоро, — відказала Гарпер, несвідомо проговоривши вголос те, що показувала жестами.

У ліжку позаду неї важко зітхнув Отець Сторі, а тоді тихим, ніжним голосом підбадьорливо промовив:

— Скоро.

4

Коли серцебиття вгамувалося, Гарпер врешті оглянула Отця Сторі — взяла в долоні його худе зап'ястя й намацала пальцями пульс, слабкий і дещо уривчастий, але, як їй здалося, порівняно з попереднім днем усе ж трохи швидший. Коли вона провела нігтем по голій п'яті, Отець дригнув пальцями на нозі та мляво пирхнув від задоволення. Минулого тижня Гарпер виконувала той самий тест, але тоді результату було не більше, ніж від погладження буханки хліба.

Певна річ, вона не могла перепитати, чи Нік чув Отця. І вперше його глухота її справді засмутила. Їй відчайдушно кортіло, щоби хтось — будь-хто — теж це почув, тому вона замислилась, чи не послати когось по Керол. Можливо, Том зреагує на голос дочки. Казали, одного разу таке вже сталося. Навіть якщо він більше не ворухнеться, Керол мала право дізнатися, що її батько сьогодні заговорив.

Однак ще трохи поміркувавши, Гарпер усе ж відмовилася від цього задуму. Керол би зраділа, почувши, що батько одужує, — та її радість почекає. Гарпер хотіла бути першою, хто поговорить з Отцем. Їй кортіло дізнатися, *що* він пам'ятає (якщо бодай щось пригадає) з тієї ночі, коли його вдарили в голову. А ще вона хотіла попередити його, розповісти, на кого перетворили Керол останні кілька напружених місяців, як зима зробила її зіпсутою, гарячковою і недовірливою. Отець мав дізнатися про бійню на Верден-авеню, дітей, що з гвинтівками марширують довкола табору, та людей, яких змушують ходити з каменем у роті, щоб заткнути.

Ні: насправді *Том* не повинен був усього цього знати. *Гарпер* потрібно було, щоб він дізнався. Їй кортіло, щоб старий повернувся і навів лад. Вона страшенно за ним сумувала.

Решту ночі вона просиділа поряд з ним, тримаючи за долоню та погладжуючи пальці. Час від часу промовляла до нього.

— Томе Сторі, ти, немов той ведмідь, проспав усю зиму. Бурульки тануть. Снігу вже майже нема. Час прокидатися й вилазити з печери. Нік, Еллі, Керол і Джон чекають на тебе. Я теж чекаю.

Але більше він не промовив ані слова, і десь ближче до світанку Гарпер задрімала, так і тримаючи його руку в себе на колінах.

Нік розбудив її за годину. Ранкове сонце пробивалося крізь імлу надворі, зафарбовуючи її променями у лимонно-кремові барви, апетитні, наче пиріг.

«Він глянув на мене, — розповів їй жестами Нік. — Зиркнув і всміхнувся. Навіть підморгнув перед тим, як знову заснути. Він повертається».

«Так», — подумалося Гарпер. Як Аслан, він повертається, несучи з собою весну.

«Саме вчасно, — думала вона. — Він повертається саме вчасно, і все тепер буде добре».

Пізніше вона пригадуватиме ці думки зі сміхом. Або ж із плачем.

5

Гарпер треба було провітрити голову, трохи поміркувати, тож вона вийшла з лазарету в холоднечу. Ніхто її не спинив. Всі були в каплиці. Гарпер чула звідти спів та бачила, як загадкові вогники блимають по краях зачинених червоних дверей.

Дивно, що всі вони співали «Chim Chim Cher-ee»^[139], що зовсім не схоже було на той мотлох, по який люди тяглися до каплиці. Лець не кожен у цьому зібранні бачив на власні очі, як рідну людину поглинуло полум'я, і сам жив у страху згоріти живцем. Але тепер їхні голоси здіймалися в обнадійливій похвалі попелу та сажі, голоси, що здригалися в якомусь істеричному захваті. Вона лишила їх позаду.

Повітря було чистим і свіжим, тож прогулянка видалася легкою. Великий живіт і дитину всередині Гарпер залишила в лазареті, втомившись бути вагітною. Стати знов худенькою було чудесно. Відпустивши всі думки у вільний політ, вона незчулася, як ґрунтова доріжка, що вела з табору, добігла кінця, перетікаючи у Літл-Гарбор-роуд. Вона дісталася далі, ніж планувала, далі навіть, ніж це було безпечно. Гарпер зиркнула на іржавий, потрощений шкільний автобус, очікуючи, що на неї нагримає той, кому випало бути на варті.

Худорлява затемнена постать схилилася на кермо, згорнувши на ньому руки. Гарпер припустила, що вартовий, хоч би ким він був, зараз мирно дрімає.

Вона саме збиралася розвернутися і піти, коли бачила посеред дороги чоловіка.

Прямісінько серед Літл-Гарбор-роуд, менш ніж за сотню футів від неї, він плазував землею, наче солдат, який скрадається під колючим дротом на полі бою. Хоча ні: більше це скидалося на те, що в людини відмовили ноги. Якщо на дорозі раптом вирине авто, він неминуче потрапить під колеса. Та й, крім того, несила було спостерігати за тим, як він повзе по замерзлому асфальту.

— Гей! — гукала Гарпер. — Гей, чоловіче!

Вона підняла ланцюг, який висів на в'їзді до табору Віндем, і поспіхом рушила до нього. Важливо було зробити це чимшвидше — поговорити з чоловіком посеред дороги — і сховатися, поки не вигулькнула якась машина. Гарпер гукнула ще раз. Чоловік підвів голову, та оскільки єдиний вуличний ліхтар світив позад нього, обличчя так і лишилося притіненим: кругла, м'ясиста, опецькувата голова, а на ній — рідка чуприна. Гарпер прискорила крок, добігаючи до нього, а тоді опустила навколішки.

— Вам потрібна медична допомога? — запитала вона. — Можете підвестися? Я медсестра. Якщо можете встати, то давайте руку, я проведу вас до лазарету.

Нельсон Гайнріх здійняв голову і широко до неї посміхнувся. Зуби від крові почервоніли, а носа не було зовсім: на його місці зяяли два багряні отвори з обірваною плоттю.

— Ой, Гарпер, та все гаразд. Сюди ж якимось дістався. Зможу й до кінця шляху їх провести без твоєї допомоги.

Гарпер відсахнулася. Поточившись назад, вона гепнулася на дорогу.

— Нельсоне. О, Боже, Нельсоне, що з тобою трапилось?

— А сама як думаєш? — відказав Нельсон. — Твій чоловік трапився. А скоро він трапиться і тобі.

У кінці вулиці спалахнули фари, заливши їх обох світлом. «Фрейтлайнер» загурчав, почувся гуркіт запалення, скрегіт металу від перемикання передач.

— Ну ж бо, Гарпер. Вертайся, — промовив Нельсон. І, підморгнувши, додав: — Скоро побачимося.

Гарпер здійняла руки, затуляючи очі від сліпучого світла, яке невпинно наближалось, а коли опустила їх, то зрозуміла, що прокинулася. Спираючись на лікті в ліжку, досі перебуваючи в лазареті, знову відчуваючи перейми.

— Скоро будуть сни і про маля, — тихим голосом промовила сама до себе Гарпер. — Не про Нельсона Гайнріха, який веде кремаційний загін до табору. Нельсон Гайнріх мертвий. Його пошматувало кулеметом. Ти бачила його труп серед дороги. Ти *бачила* його.

Дивно, та що більше вона себе переконувала, то менше сама в це вірила.

6

Минуло ще п'ять днів перед тим, як Отець Сторі заговорив знову.

— Майкле? — пробурмотів старий напівпритомним голосом, збентеженим і допитливим. За якусь мить Майкл Ліндквіст відгорнув штормку й пірнув у палату.

— Мем, ви мене кликали? — запитав він у Гарпер.

Від Отцевого голосу пульс у Гарпер вмить підстрибнув, кров застугоніла у венах від несподіванки. Вона розтулила рота, хотіла сказати Майклові, що його покликав старий, але передумала. Майкл неодмінно розповість Еллі, а хтозна, до чого це призведе.

— Так, — відповіла Гарпер. — Мені потрібна твоя допомога. Треба, щоб ти Еллі передав записку.

— Це без проблем, — кивнув хлопець.

— На жаль, це не все. Я хочу ще раз зустрітися з Пожежником. І цього разу щоб зі мною була Еллі. А ще Рене й Дон Льюїстон. Тобі теж варто бути присутнім, якщо, звісно, вийде. І, якщо тільки це взагалі можливо, Гілу Клайну та Маццу. Чи є можливість... бодай *якась*... це здійснити?

Майкл зблід. Однією сідницею притулився до краєчку столика, похилив голову і засмикав мідний йорж, який був у нього замість борідки. Врешті він звів на неї очі.

— А про що будете говорити на зустрічі?

— Про можливість від'їзду. Можливість лишитися. Давно вже пора нам сісти й обговорити плани на майбутнє. Поки що стан Отця Сторі стабільний. Та якщо його самопочуття раптом погіршиться, то нам краще бути готовими.

— До найгіршого?

— До чого завгодно.

— Якщо Керол довідається, що ви там на острові разом, — промовив Майкл, — плетете з Пожежником інтриги, то кине вас усіх за ґрати. Чи навіть гірше.

— Гірше може стати, навіть якщо ми сидітимемо склавши руки.

Однією рукою Майкл витер вкрите ластовинням чоло, а тоді знову схилив голову в роздумах. Зрештою він стурбовано кивнув.

— Я знаю, як це зробити. Зрештою, це не втечу з Сан-Квентіну організувати^[140]. Рене щодня відвідує ув'язнених під час обіду... саме тоді в них зустрічі книжкового клубу. Це єдина пора дня, коли ті хлопці вибираються з морозильної камери. Рене прибрала в кутку підвальної кімнати, постелила килим і поставила кілька крісел, щоб їм було де в затишку почитати й побалакати. Поки вони ведуть бесіду, той, кому випало стояти на варті, заходить у камеру, щоб поприбирати. Спорожнити відро, в яке вони протягом дня сцють. Позбирати брудний одяг. Усяке таке. Тож, може, той хтось буде там, Мацц повернеться, зі словами: «Йой, забув свою книжку». А тоді, виходячи, зачепить двері морозилки. Вартовий застрягне там на цілу годину. Може битися в двері й кричати, скільки влізе. Та камера, коли зачинити двері, ледь не звуконепроникна. Його нізащо ніхто не почує за гучним обідом, особливо з зачиненими дверима.

— Але тоді Рене і двом чоловіками доведеться пройти крізь увесь кафетерій, де буде повно людей.

Майкл захитав головою.

— З підвалу є інший вихід. Позаду сходи, що ведуть до парковки. Я так розумію, це туди вантажівки підвозять запаси. Знадвору ті двері замкнуті на два підвісні замки, проте я можу потурбуватися і відімкнути їх. Рене та Гіл з Маццом мусять повернутися до першої години, коли їхній гурток добігає кінця. Рене випустить вартового, приказуючи: «Вибач! Ми й не знали, що ти там застряг, геть нічого не було чути через галас нагорі». Кому б не випало стояти на варті, він схариться, але ручаюся, що Бену Патчетту не скаже. Надто

принизливо. Та й до того ж, кому кортітиме два дні проходити з каменем у роті, коли ніхто не постраждав і все закінчилося добре?

Нік сидів, спостерігаючи за ними обома, підібгавши коліна до підборіддя. Він ніяк не міг знати, про що саме вони розмовляли, бо не читав по губах, але вираз на обличчі мав такий, наче Гарпер з Майклом бавилися шашками ГНТ.

— Добре, Майкле. Це добре, — сказала Гарпер. — А головне — просто. З такого роду речами що простіше, то краще, правда?

Він провів пальцем по довгастому завитку бороди.

— Гадаю, що це просто чудово... якщо тільки в'язні не надумують збити Рене з ніг і дати драла, щойно виберуться з підвалу.

— У цьому *не буде* потреби, — запевнила Гарпер. — Якщо вони надумують тікати, то Рене тікатиме з ними. Але, гадаю... гадаю, їй вдасться їх переконати, що вони матимуть значно кращі шанси на тривале виживання, якщо Пожежник буде їхнім союзником. Вони хочуть не просто втекти, а ще й лишитися живими.

Вона не забула про те, як Гіл говорив про Пожежника, і як у його голосі бриніла суміш захоплення та чогось до болю подібного на благоговіння.

— Ну що ж. Можливо. Проте, можливо, краще буде, якщо на виході з підвалу на парковці чатуватиме Еллі з гвинтівкою через плече. Цілитися ні в кого не треба. Досить буде, якщо вона матиме її при собі. Коли Еллі не сидить під арештом у гуртожитку, то зазвичай виконує те чи інше доручення. Я можу організувати, щоб тієї ночі їй випало драїти каструлі. Бен Патчетт розробляє списки щоденних покарань, але роздавати їх довіряє мені. Тож Еллі збере всі каструлі з кухні, вийде надвір, а там на неї чекатиме гвинтівка, яку я для неї залишу. Еллі стоятиме біля підвальних дверей, коли Рене з в'язнями повиходять. Їй теж треба буде повернутися до першої.

У шлунку Гарпер замлоїло. Забагато всього в цій ситуації могло піти шкереберть.

— Як щодо Дона Льюїстона? — запитала вона.

— З ним усе просто. Більшу частину ночі він проводить біля води, порастється з риболовецькими снастями. Ніхто на нього не зважає. За ним не ведуть спостереження. Він зможе зустріти вас біля пристані й переправити на острів.

— *А ти?* — мовила Гарпер. — *Ти* підеш, Майкле? Мені хотілося б і тебе там бачити. Гадаю, Еллі так само.

На обличчі Майкла розквітла слабенька вибачлива усмішка, і він злегка хитнув головою.

— Не-а. Краще не треба. Я подбаю, щоб мене призначили вартувати тут, у лазареті, щоб я міг допомогти вам вислизнути і прикривати, поки вас не буде. Та й нема мені потреби брати участь у тій нараді. Еллі мене по тому введе в курс справи, — він скося зиркнув на Ніка й докинув: — Беріть і малого. Закладаюся, йому кортить побачитися з сестрою. І Джоном.

— Я щосили опираються бажанню стиснути тебе в міцних-преміцних обіймах, Майкле Ліндквіст.

— Нащо опиратися?

Але Нік іти не схотів.

Коли настав час, він сидів у пошарпаному кріслі біля розкладачки Отця Сторі, читаючи комікс: на обкладинці вогненний чоловік боровся з велетенським жовто-помаранчевим роботом, який нагадував «фрейтлайнер» на ніжках. Замість очей робот мав фари, а замість рук — лопати. Нік сказав, що хоче лишитися з Томом.

«Що, як він прокинеться, а нікого нема? — жестами запитав він. — Тут має хтось бути, якщо він розплющить очі».

«Тут залишиться Майкл», — відповіла Гарпер.

Із серйозним обличчям Нік захитав головою.

«Це не те саме, — а тоді додав: — Дідуньо багато вовтузиться. Він може прокинутися щомиті».

І то була правда. Часом Том Сторі глибоко вдихав і робив довгий, здавалося, вдоволений видих... або ж лунало раптове мугикання, неначе йому на думку спало щось напрочуд цікаве. А ще, бувало, його права рука здіймалася і чухала груди, за мить знову опускаючись на розкладачку. Та найбільше Гарпер подобалося, як інколи Том прикладав палець до рота, показуючи «шшш», а тоді усміхався. Цей вираз навіював їй думки про дітлахів, які бавляться в хованки, а тоді одна дитина запрошує іншу до себе у сховок. Том уже багато місяців пробув у своїй схованці, але, цілком можливо, нарешті був готовий показатися.

Гарпер кивнула, пригладила Нікове волосся й відпустила його в компанію до коміксу та мовчазного старого. Майкл дожидався у почекальні... з Доном Льюїстоном, який прийшов, щоб переправити Гарпер через воду. Дон був зодягнутий у картате зимове пальто і мав на голові шапку-вушанку. Ніс у нього порожевів од холоду. Він стояв у напівпрочинених дверях. Майкл теж був на ногах — видно, місця собі не знаходив, тому походжав уздовж почекальні, вертячи в руках «Рейнджера Ріка». Журнал був згорнутий у щільну зібгану трубку.

— Нік не піде, — сказала їм Гарпер. — Але, мабуть, воно й на краще. Якщо з перевіркою нагряне Бен Патчетт, то він нічого не запідозрить, коли скажеш йому, що я дрімаю. Нас, вагітних дамочок,

хлібом не годуй, дай тільки поспати. А от якщо він не побачить ані мене, *ані* Ніка, то це викличе в нього підозри.

Коли вона згадала про можливу перевірку, Майкл пополотнів. Його лице так помітно зблідло, що навіть губи здавалися сірими. Гарпер подумала, що тепер, коли настала вирішальна мить, його впевненість могла раптом похитнутися.

— Як наші справи? — запитала вона.

Питала вона про настрій Майкла, однак відповів їй Дон, наче запитання стосувалося їхньої таємної вечірньої вилазки.

— Інші вже на шляху до острова. Я зустрів Еллі та Рене в лісі, разом з в'язнями. Чак Каргілл сидить зачинений у морозилці. Він собі надривав горлянку і копав у двері, та Рене сказала, що коли подолати половину відстані коридором від підвалу, його лемент зливається з галасом нагорі, у кафетерії.

— Рушайте, якщо вже зібралися, — сказав Майкл. — У мене тут усе під контролем. Не варто вам хвилюватися, міс Вілловз, і квапитися теж не варто. Я прикриватиму вас, поки не мінятимуть варту, перед самим світанком. Але в інших часу не так багато. Якщо в'язні не повернуться за сорок п'ять хвилин, нам усім хана.

Підійшовши до Майкла, Гарпер стиснула його долоні в руках, щоб він припинив крутити свого «Рейнджера Ріка». А потім схилилася й поцілувала його в прохолодний сухий лоб.

— Майкле, ти надзвичайно хоробрий, — мовила вона. — Один з найхоробріших людей, яких я знаю. Дякую тобі.

Напруга трохи відпустила його плечі.

— Не переоцінюйте мене, мем. Я не дуже-то й маю вибір. Якщо когось любиш, робиш усе можливе, аби захистити. Не хочу потім озиратися і мучити себе думками, що міг чимось зарадити, допомогти, але занадто боявся.

Гарпер приклала долоню до його рожевої щоки. Майкл уникав погляду її очей.

— Ти казав це колись Еллі? Що любиш її?

Він затупцював на місці.

— Не так розлого, мем, — він наважився глянути Гарпер в очі. — Ви ж їй не скажете, правда? Я був би вдячний, якби це залишилося між нами.

— Звісно, я нічого не скажу. Але й ти, Майку, з цим не затягуй. Я не певна, що в ці часи варто відкладати щось справді важливе на завтра.

Дон притримав для неї двері, і Гарпер ступила за поріг у темряву, де на неї вже чекав різкий, пекучий холод. На небі з морозною ясністю проступали крихітні блискучі цятки зірок. Соснові дошки досі звивалися між будинків, забезпечуючи прохід, але снігу вже не стало, тож натомість дошки вкривали горбкувату багнисту пустку.

Вони зійшли з дощатої доріжки, щоб спуститися схилом донизу, крізь ряди дерев. Жодних шансів лишити по собі сліди. У ту по-арктичному морозну годину земля була геть мерзлою, і серед багна поблискували мільярди перламутрових крижинок. Дон Льюїстон запропонував їй узяти його попід руку, і, мов старе подружжя, вони незграбно рушили додолу замерзлим пагорбом.

На півдорозі до пляжу вони спинилися. З дзвіниці линув дівочий спів — м'який, упевнений. Гарпер подумала, що то котрась із близнят Нейборс. Вони обидві у старшій школі співали *а капела*. Спів дівчини ширяв холодним чистим повітрям, а мелодія була такою невинною і милою, що руки Гарпер вкрилися гусячою шкірою. То був котрийсь із мотивів ранньої Тейлор Свіфт, сльозлива пісенька про Ромео і Джульєтту... яка нагадала Гарпер іншу, давнішу пісню про цю пару нещасних, безталанних коханців.

— У цьому таборі багато хороших людей, — промовила Гарпер до Дона. — Може, вони і згуртувалися довкола поганих ідей, але тільки тому, що їм страшно.

Дон примружив очі, вглядаючись у силует дзвіниці.

— У неї чарівний голос, це правда. Я міг би цілу ніч слухати. Проте мою душу бере сумнів, що ви б zostалися гарної думки про цей табір, якби почули, як всі гуртом співали у каплиці десь кілька годин тому. Ну, принаймні почалося все зі співів. Та за якийсь час усі просто дзижчали, тримали довгу таку, недоумкувату ноту. Це наче опинитися у найбільшому на світі вулику, а всі довкола немов палають зсередини. Їхні дурні очі просто... *палахкотіли*. Вони не димлять, але від них аж пашіє жаром, він такий сильний, що ледве втримуєшся, аби не знепритомніти. Інколи вони всі дзижчать так гучно, що мені здається, наче в мене череп вібрує, і я за крок від того, щоб запхнути в рота кулак, аби не загорлати.

Вони йшли далі, а під ногами хрускотіло каміння та замерзле болото.

— І ти не можеш долучитися? Не сяєш із ними?

— Раз чи двічі було, сяєв. Та все одно воно якось не правильно. Справа не в тому, як сильно воно навалюється на тебе — хоча коли я отямлююся, то череп, дідько, так гуде, наче я квартиру «Джека» вшкварив. І навіть не те найгірше, що геть забуваєш, хто ти такий. Хоча воно і хріново... а те, що ти починаєш думати, що ти — це Керол. Наче власні думки — то якийсь віддалений радіошум, а станція Керол отут, прямо біля тебе, глушить твою музику своєю. І вона, її музика, дедалі гучнішає і стає чіткішою, а твоя поволі блякле й стихає. Тобі починає верзтися, що Отець Сторі — *твій* рідний любий татко, лежить у лазареті з потовченою головою, а від думки, що того, хто це скоїв, так і не було покарано, тобі ставатиме зле, ти шаленітимеш, відчуватимеш, як закипає кров. Почнеш гадати, чи не *ти* наступний, кому розіб'ють довбешку, що, може, існують таємні сили, ще там щось, і вони гуртуються проти тебе. Глибоко в серці тобі хочеться лиш померти, померти співаючи, з усім табором довкола. Поки всі триматимуться за руки. Ти ледь не *сподіваєшся*, що це станеться... що от-от нагодиться кремаційний загін. Бо коли буде по всьому, прийде полегкість, і тебе зовсім не страшить кінець, ти ж бо палатимеш пліч-о-пліч з усіма тими, кого так палко любиш.

Здригнувшись, Гарпер прихилилася до Дона, щоби зігрітися.

Вони вийшли до пристані, де Дон допоміг їй забратися в човен. Дівчина відчувала вдячність за те, що він тут, тримає її за руку, поки вона спускається з пірса. За останні кілька місяців Гарпер удосталась наплавалася до острова, але тепер уперше непевно стояла на ногах і ледве втримувала рівновагу.

Кілька глибоких, дужих порухів веслами — і узбережжя лишилося позаду. Дон веслував, сидячи на лаві: нахилився уперед і відкидався назад, а все його тіло виструнчилося у пряму лінію. Він був вже у літах, але жилавий і твердий, мов та в'ялена яловичина.

Чи спостерігало за ними око (від якого нікому не втаїться) у дзвіниці? У присутності Бена Дон згадав, що, може, попливе сьогодні на човні трохи порибалити. Як пощастить, то їхні пересування водою цього вечора сприймуть саме як Дона Льюїстона, котрий плюскається собі, вишукуючи, де б наловити камбали... якщо їх узагалі помітять.

Без жодних спонукань Дон провадив з того ж місця, на якому кілька хвилин тому облишив розповідь.

— Кепсько, коли Керол заповнює всю мою голову. Кепсько не пам'ятати свого імені, імені власної матері. Проте я так скажу. Місяць тому ми всі досхочу виспівалися, як це зазвичай робимо. А тоді Керол прочитала щось на кшталт проповіді про те, що історії нашого життя до драконячої луски не існує. Що, тільки-но ми підчепили її, для нас почалася нова історія. Єдине, що насправді важить, — це наше теперішнє життя гуртом, громадою, а не те життя, що ми мали колись. Тоді ми заспівали знов і всі засяяли — навіть я, — дзижчали щодуху, а тоді повивалювалися з капліці, мов налигані моряки в новорічну ніч. І я забув... — подих йому перехопило, коли він нахилився вперед, щоб знову навалитися на весла, — ...я забув свого приятеля, Білла Еллроя, з яким ми тридцять років разом рибалили. Наче його геть висмикнули з моєї голови. Не на якісь години. На цілі дні. Найкращі роки мого життя минули разом з Біллі, на човні. Важко навіть словами передати, які то були роки. Ми три тижні без відпочинку рибалили, поверталися, розвантажували улов у Портсмуті, тоді човном діставалися островів Гарбор, кидали якір і жлуктали пиво. Додому вертатися геть не кортіло. Я насолоджувався кожною хвилиною, проведеною разом з Біллі. Мені подобався той Дон, яким я ставав поряд з ним, — на мить він припинив гребти. Човен гойдався на брижах. — Коли я був з ним, то відчував, наче піді мною тягнеться цілий океан. Ми не дуже й балакали, розумієте. Не було потреби. З океаном не говориш, і він до тебе не говорить. Ти просто... віддаєшся йому.

Дон знову взявся енергійно змахувати веслами.

— Що ж. Коли я раптом схаменувся і зрозумів, що втратив його — що його геть стерло з моїх спогадів, — то вирішив, що годі з мене цього табору. Нікому не дозволю отак узяти й забрати в мене Білла Еллроя. Нікому. Отак от безпричинно. Нікому не дозволено відбирати нашу дружбу. Минулої осені у цьому таборі поралась злодюжка, і якби Керол поталанило її запопасти, вона би згодувала її, шматочок за шматочком, диким псам. Проте я так скажу: речі, які в нас крадуть щоночі, коли ми співаємо гуртом, куди важливіші, ніж усе те, що відібрала злодюжка. І ми знаємо, хто їх краде, однак замість того, щоб запроторити її за ґрати, ми обрали її головою табору.

Дон замовк. Про всяк випадок він підплив до острова з північного боку, до дальнього кінця скелища, щоб пристати шлюпкою в такому місці, яке годі було побачити випадковому спостерігачу з узбережжя. Гарпер розгледіла два каное, вже витягнуті на берег по гравію. За ними, далі від краю води, стояв на сталевих опорах тридцятифутувий круїзний вітрильник, вкритий цупким білим брезентом.

— Як думаєш, що стало зі злодюжкою? — запитала Гарпер. — Здається, за всю зиму не було жодної крадіжки.

— Може, не мала вже що красти, — промовив Дон. — Або врешті отримала те, що бажала.

Гарпер спостерігала за тим, як Дон нахиляється і тягне, нахиляється і тягне, і на думку їй спало, що навіть уся могуть Блискоту не спроможна змагатися з відчуттям тепла близької людини, яку любиш усім серцем, коли вона біля тебе. Одна сила забирала в тебе; інша відкривала прохід до найкращого, найщасливішого в тобі. «Мені подобався той Дон, яким я ставав поряд з ним», — сказав Дон Льюїстон, і Гарпер замислилась над тим, чи була колись у її житті людина, поряд з якою вона почувалася б так само, і саме тієї миті човен, волого захрумтівши, виїхав на пісок, а Дон промовив:

— Ходімо навідаємося до Пожежника, ге?

8

Перш ніж вилізти з човна, Гарпер потягнулася рукою в ящик попід лавою і витягла звідти заховану торбу. Пляшка дешевого бананового рому і блок цигарок «Голваз» досі були на місці. Дон чекав на неї, трохи піднявшись скелястим виступом, попід носом довгого білого вітрильника. Коли вона наздогнала його, він саме приклав долоню до корпусу судна.

— Зміг би таким стернувати? — запитала вона.

Він повів бровою, скоса здивовано на неї зиркнувши.

— Обігнув би мис Горн і аж до екзотичного Шанхаю дійшов би, якби довелося.

— Нам би трохи далі узбережжям дістатися, і все.

— Гм. Що ж, це трохи легше.

Попід руку вони рушили через дюни вузькою порослою бур'яном стежкою, обійшли пагорб і дісталися хижі Пожежника. Дон підійняв клямку і прочинив двері, по інший бік яких їх зустріли сміх, тепло та мерехтливе золотисте світло.

Рене стояла біля печі, в кухонних рукавицях тримаючи над жаринами за ручку чайник. Біля неї, на стільці під стіною, вмовився Гілберт Клайн. Коли зайшли Гарпер з Доном, його погляд був саме спрямований до дверей. «У повній готовності зірватися на ноги, якби компанія виявилася йому не до вподоби», — подумалося Гарпер.

Мацц присів на один край Джонової розкладачки, Джон — на інший. Обидва аж заходилися від сміху. Широке потворне обличчя Мацца залилося багрянцем, бідолаха зморгував сльози. Усі вони — усі, крім Гіла — прикипіли поглядами до Еллі, яка стояла над відром, вдаючи, що мочиться туди по-чоловічому. На голові в неї був Джонів шолом, біля промежини вона тримала пластикову запальничку.

— І це лише *друга* кльова штука, яку я можу робити своїм хріном! — оголосила Еллі своїм фірмовим надміру-спаплюженим англійським акцентом. Вона клацнула запальничкою, і її імпровізований член бризнув полум'ям. — Багаття ваше спалахне вмить, але якщо дуже квапитеся пекти хот-доги, то можу нахилитися, і тоді ви зможете...

Еллі побачила, що в дверях стоїть Гарпер, і затнулася. Посміх умить зів'яв. Запальничка в руці згасла.

Втім, Джон і далі здригався від веселощів. Він розвернувся до Мацца зі словами:

— Те, що вона оце показала, якось *таки* зі мною трапилося. Але то було задовго до появи луски, і невеличка доза пеніциліну все прочистила.

Мацц розреготався так заразливо, що годі було втриматися, аби й собі не всміхнутися від того хрипкого сміху. На якусь мить блякла тінь усмішки навіть зринула в Еллі на губах — і одразу ж зникла.

— Ой, — мовила вона. — Міс Вілловз, та ви розкабаніли.

— Рада нарешті почути твій голос, Еллі. Стільки часу збігло. Я вже й скучила за ним.

— Не знаю, чого б то. У мене таке враження, що варто мені розтулити рота, як люди довкола починають страждати.

Еллі втупила погляд у землю. Її обличчя затремтіло від емоцій. Важко було дивитися на те, як вона ледве стримується, аби не заплакати, як напружує кожен м'яз, щоби втримати сльози. Гарпер підійшла і взяла Еллі за руки, і варто їй було це зробити, як дівчинка остаточно втратила самовладання й заплакала.

— Мені так паскудно на душі, — сказала Еллі. — Я думала, ми станемо добрими подругами, а тоді все просрала нахрін, і мені дуже шкода.

— Ох, Еллі, — мовила Гарпер, намагаючись її пригорнути, але чималий живіт суттєво ускладнював завдання, тому, замість обійняти, вона лише пружно штурхнула Еллі черевом. Дівчинка здавлено пирхнула: чи то розсміялася, чи то заплакала. — Ми і є добрі подруги. І, щиро кажучи, я роками мріяла про коротшу зачіску.

Цього разу Гарпер була впевнена, що звук, який зірвався з губ Еллі, був сміхом, хоч і здавленим та приглушеним; Еллі ховала обличчя в Гарпер на грудях.

Зрештою дівчинка зробила крок назад, витираючи руками мокрі щоки.

— Я знаю, що справи в таборі сходять на пси. Знаю, що всі геть показалися, особливо моя тітка. Мені лячно. *Вона* лячна. Погрожувати відібрати в тебе дитину, якщо дідуня помре, коли ти й так стільки всього для нього зробила, — це така прибацана маячня.

Джон випростався, і посмішка на його обличчі зів'яла.

— Не зрозумів. Що?

— Ти нездужав, — відказала Гарпер через плече, не звертаючи до нього погляду. — Не хотіла про це згадувати. Маєш уже кращий вигляд, між іншим.

— Так, — кивнув Джон. — Антибіотики і драконяча луска мають багато спільного. Одне — цвіль, яка підсмажує бактерії, інше — цвіль, яка підсмажує нас. Якби тільки ми мали пігулку, щоб вилікувати від Керол Сторі. Вона, бляха, геть клепки розгубила. Не могла ж вона таке лягнути всерйоз. Забрати дитину? Що це за ідіотизм?

— Керол сказала... сказала, що якщо Том помре, то вона вважатиме винною мене особисто і прожене геть. А дитину залишить. Тоді, якщо мене впіймає карантинний патруль чи кремаційний загін, я втримаюся від спокуси показати шлях до табору Віндем.

— Річ не лише в цьому. Вона щиро хоче захистити маля. Хоче захистити нас. *Усіх* нас, — промовила Еллі. Вона обвела кімнату поглядом, поглянувши на кожного, і її голос був майже благальним. — Я знаю, що вона поводить себе нестерпно. Коїть жахливі речі. Річ у тім, що тітка Керол готова *померти* за людей у цьому таборі. Без жодних вагань. Вона *щиро* любить кожного... принаймні тих, кого не підозрює. І я пам'ятаю як усе було до того, коли дідуні розбили голову. Тоді вона була *хороша*. Коли вона знала, що може допомагати людям співом та музикою, показуючи їм, як долучитися до Блискоту, то була найкраща людина, яка тільки могла стати тобі другом. Я, коли сварилася з мамою, завжди могла побігти до неї виплакати. Вона заварювала мені чай і мастила арахісовим маслом сендвічі. Тож я розумію, що ви всі її терпіти не можете, і знаю, що з цим таки варто щось робити. Та не забувайте, що я все одно її люблю. Вона пришепелювата, але я теж така. Гадаю, то в нас сімейне.

Джон розслабився, прихилившись спиною до стіни.

— *Порядність* у вас сімейна, Еллі. І дещо тривожна дещиця зухвальства. А ще харизма. Ми, всі інші, пурхаємо довкола вас, Сторі, наче ті нетлі довкола свічки.

Гарпер одразу ж подумала про те, що роман між нетлею та свічкою завжди закінчується однаково: обпікаючи крила, бідолаха-метелик кружляє, доки врешті не потрапить в обійми смерті. Але за обставин, що склалися, жінка вирішила не озвучувати цієї думки.

І тут голос подав Гілберт Клайн, який тулився біля печі. Зиркнувши на нього, Гарпер побачила, що однією рукою Гіл пригортає за талію Рене.

— Це таке полегшення — нарешті опинитися за межами тієї клятої камери. Наступного разу, як випаде ступити за ті двері й подихати свіжим повітрям, повертатися я вже не стану. Однак просто зараз маємо лише півгодини. Якщо нам є про що потеревенити, то давайте краще перейдемо до розмови.

Мацц повів підборіддям у бік полотняної торби Гарпер, позираючи очима з-за довгої бульби носа.

— Не знаю, як вам, а мені найкраще вести бесіду за склянкою спиртного. Здається, сестра принесла саме те, що лікар прописав.

Гарпер дістала прибережену пляшку рому з банановим присмаком.

— Дон, організуєш нам чашки?

Вона розливала по кілька крапель рому в пістряву колекцію пощерблених кавових горняток, бляшаних кухлів та незугарних склянок, а Дон роздавав їх по колу. Останню чашку Гарпер запропонувала Еллі.

— Серйозно? — запитала дівчинка.

— Смакує краще за камінь.

Одним ковтком Еллі вихилила ті чверть дюйма рідини, які налила їй Гарпер, а тоді скривилася.

— Ох, Боже мій. І зовсім це не правда. Смакує як сцяки. Це як випити бензину, розмішаного з «Баттерфінгером»^[141]. Чи бананове смузі, яке зіпсувалося. Жах.

— То, значить, налити ще? — запитала Гарпер.

— Так, будь ласка, — попросила Еллі.

— Ну що ж, дуже шкода, але ти в нас неповнолітня, тому більше одного ковтка тобі не належить.

— Колись я харчувався сардинами з бляшанки, а тоді випивав звідтам жир, — мовив Дон. — Гидке було заняття. У тому жирі завше плавали риб'ячі хвостики, баньки і клятні нутрощі, навіть часом в'язкі ниточки риб'ячих гівен, але я все одно пив. Ніяк не міг спинитися.

— Колись бачив кіно, — докинув Гіл, — де чоловік сказав, що їв псів і сам жив як псина. Я песиків ніколи не їв, але у Брентвуді були мужики, які ловили і жерли мишей. Вони називали їх «підвальними курчатами».

— Найгірше, що я куштував? — почав міркувати Мацц. — У чемній компанії не годиться вдаватися у такі деталі, але її звали Рамона.

— Як мило, Мацц. Скромно й зі смаком, — озвалася Рене.

— Насправді нічого смачного в ній не було, — відказав Мацц.

— Я оце згадала: ти збираєшся з'їсти плаценту? — звернулася Рене до Гарпер. — Я так розумію, нині така мода пішла. Ми в книгарні запаслися порадиниками для вагітних, і в одному наприкінці є цілий розділ з рецептами приготування плаценти. Омлети, пасти, ще там щось.

— Ні, я, мабуть, пас, — промовила Гарпер. — Поїдання плаценти відгонить канібалізмом, а я сподівалася перебути апокаліпсис, зберігши гідність.

— А от кролиці власний виводок їдять, — докинув Мацц. — Я про це взнав, читаючи «Небезпечні мандри». Матусі, очевидно, жумкають своїх новонароджених постійно. Хрумкають, наче м'ясний «Скітлз».

— Дуже сумно, — зауважила Еллі, — що ви всі лише по кілька ковтків видудлили.

— Тож хто буде за капітана? Хто прокладатиме наш курс? — запитав Дон.

— Так люблю, як ти оце мореплавця вмикаєш, — сказав йому Джон Руквуд.

— Але все-таки він має рацію, — втрутилася Рене. — Це ми повинні вирішити насамперед, а потім уже братися до справ, хіба ні? Потрібно провести голосування.

— Голосування? — перепитала Гарпер. Краєм свідомості вона розуміла, що серед присутніх лише в неї на обличчі нема єхидної посмішки — і це її трохи дратувало.

— Мусимо обрати злісного ватажка, — відповіла їй Рене. — Того, хто визначатиме порядок денний на зустрічах. Того, хто призначатиме голосування. Ухвалюватиме термінові рішення, якщо часу для голосувань не буде. Хто верховодитиме посіпаками.

— Які дурниці. Нас лише семеро. Восьмеро, якщо рахувати Ніка.

Дон Льюїстон здійняв брови й вичікувально зиркнув на Рене Гілмонтон.

— Ти недорахувалася п'ятнадцятьох людей, — сказала Рене.

— Сімнадцятьох, радше, — докинув Дон. — Брати Маклі теж із нами.

— Тобто це... скільки... двадцять п'ять людей, готових... вирушити з нами? — не повірила Гарпер.

«Дамблдорова армія, — подумалося їй. — Братство».

— Або виступити проти Бена та Керол і відібрати в них клятий табір, — уточнив Дон. Але, побачивши, як пополотніла Еллі, швидко додав: — Тобто виступити м'яко. Чемно. Ну, з гарними манерами і все таке.

— Дещо ми можемо вирішити голосуванням, — сказала Рене. — Але, вимушено працюючи в підпіллі, ми не раз опинятимемося в ситуації, яка потребуватиме виконавчого рішення. Це необхідна справа, хоч і сумніваюся, що вдячна... чи навіть безпечна. Треба добре подумати, що може спіткати людину, яку ми оберемо за очільника, якщо все розкриється.

— *Нема* тут про що думати, — втрутилася Еллі. — Мені ось і так ясно. Коли моя тітка говорить про вирізання гнилі з табору, то не бавиться словами. Вона прямо говорить про те, щоб зарізати суку. Вона б наказала страчувати людей. Іншим у приклад, — Еллі всміхнулася до них, хоч обличчя її геть поблідло. — Я в книжці з історії читала, що публічні страти мали неабияку популярність. Впевнена, що якщо тітка Керол призначить таку кару, то міс Гілд уже точно потурбується, аби всім вистачало попкорну.

Вогнище потріскувало й шипіло. Порснула жарина.

— Ти справді думаєш, що все може зайти аж так далеко? — спитав Гіл, і в голосі вчувалася лише помірна зацікавленість. — До публічних страт?

— Ой, та після того гівна, яке в нас на очах відбувалося в Brentwudі, я здивований, що ти ще питаєш, — закинув Мацц. — Про наслідки якимось потім турбуватимусь. Я для себе вирішив, що зроблю *все*, аби вибратися з тієї камери... так чи інакше. Або на своїх двох, або — ногами вперед.

— Аналогічно, — мовив Гіл.

— Проте сьогодні ми голосувати *не можемо*, — втрутилася Гарпер. — Якщо ви кажете, що є п'ятнадцятеро... сімнадцятеро інших людей, які готові до нас долучитися. І як нам взагалі вдасться таке повернути?

Дон, Рене та Еллі обмінялися поглядами, і Гарпер знову відчула, що вони на крок попереду неї.

— Гарпер, — озвалася до неї Рене. — Ми *вже* це провернули. Усі віддали свої голоси, окрім нас сімох, присутніх тут, і, може, братів Маклі.

— Не-а, — виправив її Дон. — Маклі теж висловили свої побажання.

— Тож тепер усе залежить тільки від нас. І повір мені, організувати все це було дуже нелегко. Не така це й проста справа — провести вибори голови таємного товариства. Бо від кожного я мусила приховувати, хто з нами, а хто — ні. Не люблю бути параноїком. Але й імовірність того, що хтось серед людей, які погодилися полишити табір Віндем разом зі мною, зливає інформацію Керол, я відкидати не можу. До прикладу, жодна душа не проголосувала за Майкла Ліндквіста. Я певна, що більшість людей будуть *вражені*, коли дізнаються, що насправді він з нами. Хлопець завжди був правою рукою Бена Патчетта. Ні... більшість голосів віддали за дві чи три очевидні кандидатури.

— А хто може стати очевидною кандидатурою?

— Той, хто більше не є частиною Блискоту. Хто не підспівує пісням Керол. Власне, всі присутні у цій кімнаті. Нам не просто випало проголосувати самим. Кожен з нас є провідним кандидатом, — сягнувши рукою в обшарпаний смугастий наплічник, який принесла з собою, Рене витягла звідти блокнот з жовтими аркушами в лінійку і поклала його лицевим боком донизу на журнальний столик. — Коли ми всі заповнимо власні бюлетені, я повідомлю, як проголосувала решта.

Цього разу Рене дістала з наплічника квадратик клейкого червоного паперу для приміток. Один по одному відриваючи папірці, вона видала кожному по аркушику. Дон знайшов надщерблений кухоль, з якого стирчали ручки, і передав його по колу.

— А вже обрали офіційне звання для чоловіка чи жінки, кому вже там випаде перемогти? — запитав Гіл, насуплено розглядаючи власний квадратик паперу.

— Мені подобається варіант «Верховний змовник», — сказав Пожежник. — Гарно звучить. З легким дотиком поетичності та похмурості. Якщо вже братися до роботи, за яку можуть убити, то

треба бодай потішити себе званням, у якому відчувається хоч трошки сексу.

— Най буде так, — відказала Рене. — Голосуймо за Верховного змовника.

Повисла бентежна тиша, в якій лунав лише звук ручок, що шкряботіли папером. Коли всі скінчили писати, Рене вже чекала, тримаючи в руках блокнот.

— З п'ятнадцяти людей, з якими я говорила, — почала вона, тоді прокашлялася і повела далі. — Маємо по два голоси за Дона та Еллі.

— Що? — зі щирим подивом вигукнула Еллі.

— Три за Пожежника, — вела далі Рене, — чотири за Гарпер, чотири за мене.

Гарпер зашарілася. Драконяча луска защипала — та не те щоб неприємно.

— Коли я балакав з хлопчиками Маклі, — долучився Дон, — обидва дали чітко зрозуміти, що їхня обраниця — Еллі.

— Ні, ні, ні, Ні, — відрізала Еллі. — Не хочу я з цим усім трахатися. Мені шістнадцять. Якщо я переможу, то першим моїм рішенням у ролі великого цабе буде взяти й розплакатися. До того ж, той дивак Роберт Маклі проголосував так лише тому, що сохне за мною. Щоразу як він до мене говорить, у нього м'яз під оком сіпається. А інший постійно робить те, що каже Роберт. Та й не мали їм давати права голосувати! У Кріса Маклі ще й лобкового волосся, мабуть, нема.

— Згоден, — кивнув Пожежник. — Нема лобкового волосся, нема голосу. А оскільки я проти жертвоприношення дітей, то виступаю за те, щоб дозволити Еллі *зняти* власну кандидатуру. У тих, хто за неї голосував, є запасний варіант?

— Так уже вийшло, — протягнула Рене, вдивляючись у блокнот, — що є. Одна людина вибрала як альтернативу Джона. Інша — Дона.

— Чорт, — вилаявся Дон.

— У братів Маклі були запасні варіанти? — перепитала Рене.

— Байдуже, якби навіть якби і були, — відказав Льюїстон, — ми ж вирішили, що вони замалі, щоб голосувати.

Тоді Гарпер і зрозуміла, що хлопці так само обрали як альтернативу Дона.

— Тоді три за Дона, по чотири за Гарпер, Джона та мене.

— П'ять за тебе, Рене, — мовив Гіл, розгорнувши папірець і поклавши його посеред столу. — Левова частка планування та міркування, завдяки яким ми тут, за тобою. Не бачу жодних причин міняти коней на переправі.

Рене нахилилася до нього й ніжно поцілувала в щоку.

— Гіле, ти такий сердечний і милий чоловік. Я навіть заплющу очі на те, що ти мене конякою назвав.

— Тоді й за Пожежника п'ять, — озвався Мацц, здійнявши власного папірця, щоб усі в кімнаті могли його побачити. — Я сам бачив, яке пекло він влаштував портсмутським копам. Більшого курваля я собі не уявляю.

Тоді свій папірець розгорнув Дон.

— Що ж до мене, то я голосую за Гарпер. Я бачив, як вона давала раду з лазаретом, коли туди принесли Отця Сторі, а ще бачив, як вона свердлила йому голову, — підвівши вологі блакитні очі на Гарпер, він зустрівся з нею поглядом. — Що гірше стає — що дужче люди кричать, плачуть, що дужче їх заносить, то спокійнішою стаєте ви, сестро Вілловз. Я ніяк не міг припинити тремтіти, а ваша рука лишалася твердою, мов камінь. Я обираю вас.

— У нас досі потрійна нічия за першість.

— Вже ні. Шість за Гарпер, — промовила Еллі. — Я теж вважаю, що має бути вона. Бо знаю, хай як сильно я підісру, вона ніколи не змусить мене ходити з каменем у роті, почуваячись Юдою. Хай навіть після всього, бачить Бог, хто-хто, а вона має повне право.

— О, Еллі, — розчулилася Гарпер. — Ти вже одного разу вибачалася. Мені не треба, щоб ти робила це знову і знову.

— А це ніяке і не вибачення. Це мій голос, — відрізала Еллі, майже виклично подивившись Гарпер у вічі.

— Усе так, — промовила Рене. — Мій голос теж дістається Гарпер. Дуже люб'язно з боку людей проголосувати за мене, але я з тих, кому до вподоби радше читати про карколомну втечу, ніж планувати її. До того ж, я геть не вмю зберігати таємниці, і мені було б нестерпно плести інтриги проти людей. Це просто неввічливо. Я кепсько даю раду з почуттям провини, а нам, боюся, багато кому доведеться залити сала за шкуру в процесі самозахисту. Крім того, я тут кілька книг узялася читати. Робота змовником на повній ставці забрала б у мене розкіш читання. Тому це має бути Гарпер.

— Гей! — обурилася Гарпер. — Дамочко, я теж маю що читати!

— А ще мені на думку спало, що ти ж вагітна, тому смерть на шибениці для тебе значно, значно менш імовірна, — провадила Рене. — Гарп, мені шкода таке казати, але думаю, це робить тебе головною. За моїм підрахунком, ти щойно перемогла, з рахунком п'ять проти семи.

— Тоді вже шість до семи, — промовила Гарпер. — Бо я проголосувала за Джона.

— Оце так збіг, — вишкірившись, мов ненормальний, промовив Пожежник. — Я теж.

Він розгорнув папірець і показав написане на ньому одне-єдине слово: «Я».

9

За десять хвилин майже всі порозходилися. У хижі залишилися тільки Гарпер та Пожежник.

— Перекажи Майклові, що я буду за кілька годин, хай не хвилюється, — попросила Гарпер Дона Льюїстона.

У напівпрочинені двері, тримаючи долоню на клямці, зазирнула Рене.

— Гарпер, не забудь повернутися. — Очі в жінки світилися чи то від холоду, чи то від захвату, важко було розібрати.

— Та йди вже, — сказала Гарпер. — Поквапся. Хіба не знаєш основного правила змовників? Не попадатися.

Двері зачинилися. Гарпер і Пожежник чули шепіт, придушений сміх, Еллі заспівала кілька рядків «Хатинки любові»^[142], а тоді, віддаляючись, залунав хрупіт чобіт. Зрештою вони знову лишилися на самоті, і в кімнаті повисла натягнута, але затишна мовчанка, того різновиду, що передує першому поцілунку.

Щоправда, обійшлися вони без поцілунків. Гарпер відчувала спиною жар, що пашів з прочиненої позаду печі, гадаючи, чи спостерігає хтось за ними цієї миті. Джон уже двічі зводився на ноги, щоб підкинути деревини у вогонь. І щоразу їй на думку спадало: «Якщо ми вирішимо покинути табір Віндем, він з нами не піде. Лишиться тут, доглядати за своїм маленьким вогнищем».

— Усе це підтасовка, — заговорила Гарпер. — Ви голоси порахували заздалегідь.

— Ну-у, аж так далеко я б не заходив. Скажімо так, результат був не настільки непередбачуваним, як могло здатися. Чому, по-твоєму, Майкл так наголошував, що тобі нема потреби сьогодні хутко вертатися назад?

Коли всі ще були разом у хижі, вони в загальних рисах накидали два паралельні плани. Один стосувався можливих дій у разі, якщо доведеться поспіхом тікати. Інший було присвячено методу (м'якого) відбирання в Керол контролю над табором. Розробку деталей обох можливих сценаріїв полишили на Джона та Гарпер.

— Якщо ти готова плести павутиння інтриг, то нумо до справи, — промовив Пожежник.

— Для цього лиховісного заняття мені потрібен цукор, — сказала Гарпер і, відшукавши свою торбу, дістала звідти коробку з-під сніданків, прикрашену фігуркою Мері Поппінс. — Ніщо так не налаштовує на змовництво, як заборонена цукерка, хай навіть уже річної давності.

Джон насупив чоло.

— Попереджаю. Брехливо заявляти, що маєш цукерки, — це грубе порушення клятви Гіппократа. Тієї частини, де присягаєшся ніколи не завдавати даремних страждань.

— Маю для тебе новину, Руквуд. Я медсестра. Ми не складаємо клятви Гіппократа. Це лише для лікарів. Сестри клянуться тільки в одному — змусити пацієнта прийняти ліки.

— Коли ти говориш такі зловісні речі, я увесь тремчу від втіхи, — відказав Пожежник. А тоді, без жодних вагань, тим же голосом додав: — Я радше спляю табір Віндем доценту, ніж дозволю Керол та її підлабузникам забрати твоє маля. Від цього гадючника нічого не залишиться, окрім обвуглених дрючків. Сподіваюся, ти це знаєш.

— Хіба це справедливо стосовно інших? — запитала Гарпер. — Більшість з них — не поганці. Вони лише хочуть бути в безпеці.

— Хіба це не споконвічна відмазка для підлості та жорстокості? Вони лише хочуть бути в безпеці, і їх абсолютно не турбує, кому доведеться заради цього загинути. А ті люди, які жадають нашої смерті, кремаційні загони, вони так само хочуть лише безпеки! І той чолов'яга, якого я вколошків Феніксом тоді вночі — того, котрий сидів

за п'ятдесятим калібром. Я відчував, що мушу це зробити. Що мушу засмажити його аж до самих кісток. Тільки так я міг упевнитися, що побачу тебе знову.

Джон дивився на неї, і в його погляді змішалися збентеження та смуток. Гарпер кортіло взяти його за руку, але натомість вона простягнула чоловіку мініатюрний «Снікерс», а собі взяла крихітний батончик «Маундз».

— *А нам* доведеться вбивати людей заради власної безпеки? — голос у неї був дуже тихим. — Гадаєш, до цього дійде? З Беном? З Керол? Бо якщо це так, то, мабуть, мені краще вже рушати назад на берег. Я не хочу планувати нічиє вбивство.

— Якщо попливеш назад просто зараз, — мовив Джон, — то це може вбити *мене*. Тому, гадаю, краще тобі залишитися.

— Певно, що так, — відказала вона, доливаючи їм обом у чашки по трошки рому.

10

Джон сказав, що батончик гидкий, тож він неодмінно мусить з'їсти ще один, щоб позбутися огидного присмаку в роті. Натомість вона простягнула йому цигарку і налила ще рому. Цигарку Пожежник підпалив вогником з великого пальця.

Гарпер бентежив план утечі. Занадто багато в ньому було непевностей. Вона вже склала список, який починався з «А» (Отець Сторі чуйний до подразнень), розгортався до «Е» (створити диверсію, заваливши дзвін у капиці) і завершувався на «Р» (Дон поведе решту човнів на північ). Якось забагато абетки пішло на планування.

Пожежнику, з іншого боку, план сподобався. Ну звісно ж. Йому випала чільна роль. Гарпер усе намагалася зменшити кількість літер, а він тільки й знав, що додавати їх.

— Ех, аби ж вистачило часу вирити тунель, — замріяно промовив Пожежник.

— *Куди?*

— Та байдуже. Що ж то за втеча з тюрми без тунелю? Моєму внутрішньому романісту кортить, щоб був таємний хід, схований за фальшивою стіною, чи, може, за плакатом відомої кінозірки, або хай

би вже в шафі для одягу. Назвали б тоді свій план «Операція „Нарнія“»! От тільки не смій казати, що ти б не зацінила.

— Я б не зацінила, якби ти став романістом. Тоді б довелося тобі півпики роздерти. Принаймні саме це сталося з останнім аматором-писакою, який перегородив мені шлях.

Джон збовтав рештки бананового пійла в паперовому горнятку, а тоді випив усе одним махом.

— Я вже й забув про літературні потуги твого колишнього.

— Часом мені здається, що *кожен* чоловік мріє стати письменником. Їм усім так і кортить створити світ, у якому житиме вигадана досконала жінка. Така, щоб виконувала кожен примху й роздягалася на раз. І лють можна вгамувати, нафантазувавши собі кілька сцен звалтування. Щоб врятувати її, можна послати свою вигадану іпостась, білого лицаря... чи, наприклад, пожежника! Когось достатньо сильного і могутнього. А от реальні жінки збіса нудні, бо ж мають власні зацікавлення і вперто не хочуть жити за цим шаблоном, — Гарпер умить спохмурніла. Їй подумалося, що для Джейкоба вона ніколи не була ані другом, ані дружиною, ані коханкою, а лише предметом, *сировиною*. Ті письменники — такі ж паразити, як і сама спора.

— Стосовно шаблонів згоден на всі сто відсотків. Кожного письменника, який вдається до шаблонів, варто палити на вогнищі. По можливості розводячи багаття чернетками з тими їхніми пописульками. Оце якраз мені найбільше й не подобається в нашому плані. Це лише шаблонний нарис. У житті все не так. Якби я писав цю сцену, то навіть не став би описувати наш план, жодним чином, жодну деталь. Я вже готовий закластися, що він не спрацює так, як ми собі задумали. Тільки даремно час читача згаємо, — Джон побачив вираз її обличчя і жартома стукнув ногою по нозі. — Та ну, годі тобі. У нас є цукерки, куриво, питво, ще й підступні плани. Давай не хнюпся тут мені. Що там ще в твоїй коробці з-під сніданків?

Гарпер витягла потовчену, розпухлу картоплину й поклала її на стіл.

— Овва! Бородатий Ісусе, що це за гидота така?

— Оця? Це «Юконське золото», Моржику Чамлі^[143], — відказала Гарпер.

— А, ну що ж, — відповів Джон. — Шоколаду ми вже наїлися досхочу, можна й картопельки зпекти. Що скажеш?

Він підняв бульбу й затис її обома долонями. Крізь його пальці заструменів дим, а з ним — і аромат смаженої картоплі. Від цього запаху Гарпер на душі стало веселіше, і годі було стриматися.

— Люблю чоловіків, що вміють куварити, — промовила вона.

11

У Пожежника завалалося трохи солі та навіть знайшлася скляночка оливкової олії. Вони з Гарпер розділили картоплину, і хижу швидко заповнив її духмяний пронизливий аромат. Це було так смачно, що Гарпер ледве не заплакала від зворушення, а коли бульби не стало, вона й далі облизувала олію та сіль з пальців.

— Знаєш, за чим я сумую? — запитала вона в Пожежника.

— Якщо назвеш Фейсбук, то зіпсуєш напрочуд приємний вечір.

— За «Кока-Колою». З «колою» було б іще смачніше. Знаєш, ми, може, й засрали планету, висмоктуючи всю ту нафту, доводячи до танення льодовики, дозволяючи безкарно процвітати ска-музиці, але ж, бляха, ми винайшли «Кока-Колу»! Значить, не такі вже люди були й погані.

Як виду, нам, може, і не доведеться пожалкувати про танення льодовиків. Звідти вона і прийшла. Ну, спора. Я певен відсотків на вісімдесят. Тому всі найперші випадки і траплялися уздовж Північного полярного кола. Вона вичікувала під глетчерами. А ще, я гадаю, це ставалося й раніше. Усі вважають, що динозаврів винищило падіння метеориту, та я припускаю, то все спора. Вона чекає під льодяним покровом, поки світ достатньо розігріється, а тоді вертається в повітря. І палить усе на своєму шляху, доки світ не оповіє суцільна димова хмара і планета не замерзне знов. Уся цвіль вимре, окрім зовсім маленької часточки, яка наново сховається під льодом. За історію цієї планети ставалося шість масових вимирань. Готовий закластися, що всі спричинила спора.

— Ти вважаєш, що це Т-клітина планетарного масштабу. Вона нападає на будь-яку заразу, що порушує баланс довкілля. Як-от ми.

Він кивнув.

— Це одна з трьох теорій, які претендують на першість у моєму списку. А ще мені імпонує ідея, що це росіяни вивели супергрибок у сімдесяті, на острові, де проводили тестування біологічної зброї. Острів Відродження, здається, так він називався. Об'єкт довелося покинути на початку двотисячних, коли спора вирвалася назовні. От тільки острів розташований серед озера, яке висохло, тому тварини почали сновигати туди-сюди, розносячи попіл у власному хутрі. Усі найперші випадки траплялися саме в Росії.

— Ти сказав «одна з *трьох* теорій». Є думки, кращі за танення льодовиків чи лиховісний російський острів?

— Я ще люблю теорію про те, що це Бог вирішив покарати нас убивчим грибком за те, що носимо ті кляткі капці «Крокс»^[144].

Гарпер відсърбнула бананового рому. На її власний медичний розсуд, ще один маленький ковточок не мав призвести до деформації мозку дитини.

— Тепер, коли світу гаплик, шкодуєш про якусь невтолену справу?

— Джуліанн Мур не чпокнув, — відказав Джон. — І Джилліан Андерсон. Чи разом, чи окремо — я б і так, і так не заперечував.

— А з того, що *насправді могло статися*?

— Ну, хотів би відкрити новий вид грибка, а тоді назвати його на честь Сари.

— Ого. Та ти у нас романтичний курваль.

— А якщо щодо тебе, Гарпер Вілловз? Що *ти* завше хотіла зробити?

— Я? Усе, як і ти, — чпокнути Джуліанн Мур. У тої гарячої сучки розкішний задок.

Пожежник пішов по рушник, а коли повернувся витирати Гарпер сорочку, знову й знову перепрошував за те, що заплював її банановим ромом.

12

Джон підвівся, щоб розворушити вогонь у печі, а повернувся з луком, який усю зиму простояв у кутку. Пожежник витягнувся на розкладачці, тримаючись за лук, неначе то була гітара, і, бренькаючи на єдиній струні, видавав різкуваті звуки.

— Як гадаєш, Кіт Ричардс ще живий? — запитав він у Гарпер.

— Аякже. Його ніщо не вб'є. Цей нас усіх переживе.

— «Бітли» чи «Роллінги»?

Гарпер проспівала перші рядки «Love Me Do».

— Це голос за «Бітлз»?

— Ну звісно ж я обираю «бітлів». Дурнувате питання. Це як запитати, що більше до вподоби: шовк чи лобкове волосся?

— Ай, розчаровуєш.

— Ну *звісно* ж ти обереш «Стоунз». Той, хто походжає, вдаючи з себе пожежника, хоч це й не так...

— *Це* ще тут при чому?

— Чоловіки, яким подобаються «Роллінги», схиблені на фалосах. Вибачай, але вже як є. А пожежний шланг — це типовий фалічний символ. Це жалюгідно. Фани «Стоунз» чоловічої статі застигають у розвитку на вісімнадцятому місяці, щойно відкривши насолоду від смикання гумочки власної пипки. А жінки-фанатки «Роллінгів» *ще гірші*. У Міка Джаггера химерно-бридкуватий рот, він через нього на рибу схожий, оце їх і заводить. Їх сексуально приваблюють чоловіки-амфібії. Збоченки, та й годі.

— Ага, а на чому тоді бітломани зациклені? На славній піхві?

— В яблучко. Суничні поля^[145] — це не лише місце у Ліверпулі, містере Руквуд, — вона простягнула до нього руку. — Давай сюди. Щоразу як ти бренькаєш по тросу, то лише дарма навантажуєш блочні механізми.

— Ти, коли п'яна, балакаєш як автомеханік. Знала про це?

— Я не п'яна. Ти сам п'яний. А я — колишній інструктор зі стрільби з лука. Давай уже.

Джон передав їй лук. Виставивши його поперед себе, Гарпер пальцями пробіглася по тятіві.

— Інструктор зі стрільби з лука?

— Так, коли в старшій школі вчилася. Для міського відділу рекреації.

— І хто ж тебе надихнув? Дженніфер Лоуренс? Мріяла і собі стати *Дунніс Евердівкою*? Дженніфер Лоуренс була няшкою. Сподіваюся, вона не згоріла живцем.

— Ні, це було *до* епохи «Голодних ігор». У дев'ять років я влаштовувала цілі робінгудівські дійства. Почала говорити «сей» і «теє», а коли батьки просили виконати якусь хатню роботу, припадала

на одне коліно і вклонялася. Кульмінацією мого фанатизму стало відвідування школи в костюмі Робіна Гуда.

— На Геловін?

— Ні. Просто мені подобалося його носити.

— Господи Боже. І батьки тобі дозволяли? Не знав, що тобою нехтували в дитинстві. Від цього мені стає гірко на... — він затнувся, міркуючи, де саме йому стає гірко. — ...на серці.

— Батьки в мене стійкі, прагматичні люди, які вдома тримають кількох щуроподібних псів. Вони були надзвичайно добрі до мене, і мені їх бракує.

— Мої щирі співчуття.

— Не певна, що вони мертві. Але точно у Флориді.

— Перша стадія — це заперечення, — він сумно закивав. — Я так гадаю, вони одягали собак в светрики.

— Часом, коли було холодно. Звідки ти знаєш?

— Вони дозволили тобі походжати на людях одягнутою в костюм Робіна Гуда, що, підозрюю, викликало зливу жорстокого глузування з боку однокласників. Не треба дуже мудрувати, аби зрозуміти, як вони ставилися до власних домашніх улюбленців.

— Ой, ні. Та вони й не знали про мій прикид Робіна Гуда. Я його носила в рюкзаку і перевдягалася у шкільному туалеті. Але про глузування — це ти вгадав. То був чорний день для Гарпер Френсіс Вілловз.

— Френсіс! Чарівно. Можна кликати тебе Френні?

— Ні. Можна кликати мене Гарпер, — вона сперлася підборіддям на верхівку лука. — Перший мій лук подарував на Різдво тато, коли мені було десять. Але до Нового Року його забрав.

— Встрелила когось?

— Застав мене, коли я мочила стріли в рідині для запальничок. Мені просто дуже-дуже кортіло постріляти в щось стрілами, охопленими полум'ям. Байдуже, в що. І досі кортить. Думаю, це б зробило мене щасливою: побачити, як вогненна стріла *шмякне* й підпалить щось. Чоловіки, мабуть, так собі уявляють, як по самі яйця встромлять хріна в гарненьку дупцю. Мені ж вистачить однесенького малесенького *шмяк*.

Джон вдруге вдавився банановим ромом. Щоб Пожежник знову задихав, Гарпер довелося погупати йому по спині.

— Ти точно п'яна, — прокоментував він.

— Ні, — відказала Гарпер. — Я обачливо обмежилася лише двома чашечками собачої блювоти з присмаком банана. Я вагітна.

Пожежник охнув і знову зайшовся кашлем.

— Ходімо, — сказала вона. — Постріляємо вогненними стрілами. Хочеш? Свіже повітря тобі не зашкодить. Треба частіше з цієї діри вибиратися.

Він зиркнув на неї крізь сльозаві очі.

— І в що стрілятимемо?

— У Місяць.

— А, — протягнув Джон. — Гарненька товстенька мішень. Мені стріляти теж можна?

— Звісно, — кивнула вона, відставляючи стілець. — Я візьму стріли. З тебе лише вогонь.

Після тепла й затишку хатини Пожежника, в якій витав банановий аромат рому, різкий холод для Гарпер став неприємним сюрпризом. Їй перехопило дух, а щоки запекли так, наче вона щойно отримала ляпаса.

Вона завела Джона за хижу, і разом вони піднялися схилом, порослим морською травою, а тоді спустилися дюною аж до узбережжя океану, на той бік острова, де їх було годі помітити з берегової лінії. Коли Джон спинився, грузнучи в піску, Гарпер обернулася до нього і, простягнувши руку, повела за собою далі.

Обоє зупинилися біля великого вітрильника, що покоївся на металевих опорах. Звідси Гарпер могла розгледіти назву судна, нанесену вздовж корми блискучим золотавим прописом: «БОББІ ШОУ». У їхніх планах «Боббі Шоу» посідала неабияке місце, відіграючи важливу роль у пунктах «F», «H» та «M-Q».

Пожежник роззирався навколо, кутаючись у свою куртку, наче плащ, і тремтячи в ній. Але врешті знайшов те, що шукав — Місяць, той гудзик-крижинку, що мерехтів, пришпилений до чорної пелени неба.

— Онде він. Убивай його швиденько, і повернемося туди, де тепло.

В одній руці Гарпер тримала лук, а в іншій — жмут стріл. Усі стріли, окрім одної, вона кинула на блакитний сланець під ногами, а тоді простягнула Джону наконечником уперед ту, що лишилася.

— Вогнику не знайдеться?

Ковзнувши рукою вздовж стріли, Пожежник узяв чорне карбонове вістря в кулак. Спалахнуло блакитне полум'я, наче стріла була вимочена у бензині, а він лише торкнувся до неї сірником. Гарпер заклала стрілу в лук, прицілюючись за лінією охопленого полум'ям древка. Вогонь палахкотів, наче червоний стяг. Гарпер прицілилася у місяць і пустила тятиву.

Вогненна багряна комета розітнула темряву. Стріла зринула на дві сотні футів у небо, перекилилася вправо, а тоді почала падати, розсипаючись хмарою блискучих іскрин.

Відчуваючи шалену радість, Гарпер здійняла лук над головою.

— Яка краса! — вигукнув Пожежник.

Гарпер розвернула його руку, щоб поглянути на долоню.

— І це зовсім не боліло?

— Анітрохи. Це не так вже й важко зрозуміти. Щира правда. Драконяча луска спопелить хазяїна за якусь мить, якщо треба буде, та себе вона нізащо не знищить. Я навчив її не думати про мене як про хазяїна. Зламав її код і перепрограмував так, щоб вона перестала розрізняти між *собою* і *мною*.

— Терпіти не можу, коли ти щось пояснюєш. Варто тобі домовити, як мене охоплює відчуття, що тепер я знаю навіть менше, ніж до того, як ти розтулив рота.

— Поглянь на це так, Вілловз. Ти знаєш, що вона в тебе в мозку. Знаєш, що вона здатна *сприймати*, але не слова. Якщо годувати її стресом та панікою, луска розпізнаватиме їх як загрозу, спалахне, щоб розпочати репродуктивний цикл, і втече. Та якщо жити її почуттям гармонії та задоволення, відчуттям приналежності, вона відчуватиме себе в безпеці. Вона не лише відчуває твою насолоду, а й *примножує* її. Запускає приємний взаємозв'язок, даруючи найдешевший на світі кайф. Хай там як, та луска не *діє*, вона *реагує* на дію. Нік навчив мене...

— Що? — не зрозуміла Гарпер. — Нік? Чого *Нік* навчив тебе?

Пожежник закліпав, збентежено поглядаючи на неї, втративши нитку розмови.

— Так, *ну*, Нік... Нік не... не цей... тобто, вже ні, не після того, як... — він захитав головою, роздратовано змахнувши рукою. — Байдуже, нащо ти в це Ніка вплутуєш? Ти мене збиваєш.

«Я не вплутувала в це Ніка, — збиралася сказати Гарпер. — Це ти вплутав». Вона навіть розтулити рота встигла. А тоді знову стулила, щоб дати йому слово.

— Коли ви збираєтеся в церкві, то *співаєте* до луски. Їй це *до вподоби*. Так ви її вгамовуєте. Та ви й досі вовтузитеся зі словами, а вона слів не розуміє. Один письменник колись сказав, що мова — це кепський спосіб комунікації. Щодо драконячої луски це більш ніж влучно. Усі ті слова в твоїй голові лише постійно нагадують їй, що *ти хазяїн*. Треба думати про те, чого хочеш від луски, *не вдаючись* до слів. Уяви, як воно — бути глухою, мислити глухо, спираючись на жести як основну і єдину мову.

— Як Нік, — пробурмотіла Гарпер.

— Якщо хочеш, то так, — відказав він, знову змахнувши рукою в повітрі, наче відганаючи надокучливу мошку. — Нік відчуває стукіт барабанів кістками, і якщо навчити його слів пісні, він зможе проспівати її подумки, безсловесними словами, доступними глухим. Коли зумієш заспівати драконячій лусці *без слів*, ось тоді, *тоді* ти заговориш її мовою. Тоді вона вважатиме тебе не чимось *окремим*, а частиною себе. Ось це я й зробив. Завжди роблю. Співаю одну зі своїх улюблених пісень, не вдаючись до слів. Співаю, прикликаючи вогненні обладунки або меч з полум'я, і драконяча луска дарує їх мені.

— І як же тебе навчив Нік? Він теж так уміє? Прикликати вогонь, як ти?

Джон поглянув на неї зніяковілим, збентеженим поглядом, з безнадією в очах. А тоді, так м'яко, що вона ледве розчула, промовив:

— Насправді навіть трохи краще за мене.

Гарпер кивнула.

— Але вже ні?

Пожежник захитав головою. Гарпер подумки зробила зарубку, вирішивши, що вони зможуть повернутися до цього пізніше.

— І яку ти їй співаєш?

— Ай, та ти таку не знаєш, — Джон знову змахнув рукою і відвів погляд. Втім, як здалося Гарпер, йому наче полегшало від того, що вони змінили тему. — Хоча, коли ми тільки познайомилися, мені здалося... словом, ти до мене тоді заговорила рядком з цієї пісні. На якусь мить мені здалося, що я зустрів людину, що, як і я, палко любить «Dire Straits».

Гарпер відступила від нього, плавно рухаючись у морозному повітрі. Заплющивши очі, глибоко вдихнула і заспівала тиху мелодію, що ніжно заколисувала.

*A lovestruck Romeo
sings the streets a serenade
laying everybody low
with a love song that he made
finds a streetlight
steps out of the shade
says summin' like:
'You and me, babe —
how 'bout it?' [146]*

Гарпер розплющила очі. Пожежник пильно вдивлявся в неї, розтуливши рота. Очі в нього блищали, наче він от-от був готовий розплакатися.

— Ти *сяєш*, — промовив він. — Співаєш мою найулюбленішу на світі пісню і сяєш, мов каблучка з діамантом.

Гарпер опустила погляд і побачила, що він має рацію. Горло їй оповив комірець коралового саява; світло пробивалося навіть крізь светр.

Джон прихилився до неї і поцілував — теплим, ніжним поцілунком з присмаком рому, кави, масла та горіхів пекан, цигарок і англійця. А потім відступив, збентежено поглядаючи на неї.

— Вибач, я не хотів, — промовив він.

— Сподіваюся, це не так.

— Ти на смак як цукерка.

— З ложечкою цукру, наскільки мені відомо, ліки *начебто* проковтуєш легко.

— Це ліки були?

— Важлива частина одужання. Вживаєш два поцілунки, а зранку кличеш знов.

— Два?

Вона поцілувала його знову, а тоді відійшла, сміючись із виразу його обличчя.

— Ну ж бо, Джоне. Твоя черга стріляти. У тебе добре вийде. Ти англієць. У твоїх венах струмує кров Робіна Гуда. Тримай.

Гарпер простягнула йому лук, показуючи, де братися руками. Тоді поштурхала його по ногах, щоб він правильно розставив їх і зайняв стійку.

— Натягни тятиву аж до кутика рота, отак, — промовила вона, жестом демонструючи, як це зробити. — Потренуйся спершу без стріли.

Джон так і зробив, здригаючись серед лютого холоду. Ніздрі в нього почервоніли, а обличчя геть втратило колір, зробившись блідо-восковим.

— Ну то як? Схожий я на Еррола Флінна^[147]?

— Просто всратися, який крутелик, — відказала Гарпер.

Вона підняла зі скелі стрілу, взяла її в кулак, заплющила очі й насупилася від зосередження.

— Ну, і що це ти робиш?

Гарпер не глянула на нього, проте відчувала на собі погляд Джона, і це її тішило. Тієї миті вона зрозуміла, що їй усе-таки вдасться. Це нагадувало відчуття, коли ти точно знаєш, що влучиш у яблучко, за якусь мить до того, як пустиш стрілу.

Подумки перед Гарпер постала картина, як вона рухає руками, промовляючи «ти і я, крихітко, як тобі таке?» без жодних слів. Тієї миті вона чітко зрозуміла, як це насправді легко. Не треба було робити нічого, щоб з'єднатися з драконячою лускою. У цьому сенсі це нагадувало вагітність. Вона відчувала, як пісня струменить крізь сухожилля та нервові закінчення, відчувала її, наче кров — без звуку, без слів, навіть без найменшої тіні слів. Ти і я, крихітко, як тобі таке?

Гарпер запалала. Вона розплющила очі й побачила, що з долоні сочиться, не обпікаючи шкіру, полум'я — загадкове блакитне полум'я, — оповиває вістря стріли. Скрикнувши від несподіванки, вона впустила її.

Пожежник смикнув її за руку і почав плескати краєм куртки по долоні, намагаючись загасити полум'я. Щоки йому вкрив багрянець. Очі за скельцями окулярів напружилися.

— Ти що *виробляєш*?

— Нічого, — відказала Гарпер.

— Ти що, заради Бога, собі надумала? Померти закортіло?

— Я... Я лише хотіла побачити...

Та він уже розвернувся і рушив назад, видиратися на дюну. Звиваючись од вітру, куртка лопотіла йому об спину.

Гарпер наздогнала його на самому вершечку кряжа — в найвищій точці острова. Під ними, вбудована збоку в скелище, виднілася хатина

з замшілим, порослим морською травою дахом. Гарпер спробувала вхопити Пожежника за плече, але він крутнувся, скидаючи з себе її руку.

Джон приголомшено глянув на неї, ніби щойно відірвавшись від книжки. Очі за скельцями квадратних окулярів дивились напружено.

— Усе це було заради цього? Напоїла мене і приголубила, думала, я *розніжуся* і покажу тобі, як правильно згоріти живцем?

— Ні, Джоне. *Ні*. Я поцілувала тебе, бо хотіла цього.

— Ти хоч знаєш, що сталося, коли одній дамі закортіло діставати вогняних кроликів з капелюха?

— Знаю.

— А от і ні. Навіть гадки не маєш. Вона обернулася на попіл, — промовляючи до неї, Пожежник, затинаючись, відступав усе далі назад.

— Я знаю, що вона померла. І що то було жахливо.

— Замовкни. Нічого ти не знаєш. Тільки те, що я маю дещо потрібне тобі, і ти на все підеш, аби це здобути: напоїш мене, вертітимеш хвостом, трахнеш, якщо доведеться.

— *Ні*, — заперечувала Гарпер. Вона почувалася так, наче втрапила в чагарник кропиви. Їй ніяк не вдавалося вивільнитися, і кожен наступний крок лише заводив далі в пекучі зарості. — Джоне. *Благаю*.

— Ти не знаєш, *що* з нею сталося. Що *досі* відбувається. Поняття зеленого не маєш про нас, — він пожбурих лук з даху, і тієї ж миті Гарпер зрозуміла, що Пожежник стоїть на покрівлі власної хижі. Джон відступив від неї ще на крок.

— Забирайся від мене. І ніколи більше не роби того, що оце щойно втнула, — він виставив руки вперед. Золотаве світло пульсувало в його драконячій лусці. Долоні перетворилися на дві неглибокі посудини, в яких вирувало полум'я. — Хіба що тобі кортить палати вічно.

— Джоне, стій, не рухайся. Стій, де стоїш, і...

Але Пожежник не зважав. Розвівши руки, він ступив ще крок назад. За спиною в нього, від боків і аж до кінчиків пальців, розправилися крила зі сліпучого вогню. З ніздрів порснув чорний дим.

— Хіба що тобі кортить опинитися в пеклі до кінця своїх днів, — промовив він. — Як-от я-я-йах-йах...

Очі в нього розширилися від несподіванки. Він несамовито замахав руками, намагаючись відновити рівновагу, викрешуючи в повітрі

вогняні обручі. Права нога ковзнула, він заточився на одне коліно, смикнувся і вхопився за траву. На якусь коротку мить нерухомо заляк під чудернацьким кутом. Довга цупка трава почала блякнути, обертаючи на тонкі мідяні ниточки, а тоді спалахнула йому в руці.

— Джоне! — закричала Гарпер.

Він упав, вдарився об бляшану покрівлю і завалився в темінь. Гарпер почула, як він глухо гепнувся на дюну, хапнув повітря, а тоді стихло засвистів, видихаючи.

Тиша.

— Нічого не зламано! — вигукнув він. — Не хвилюйся! Зі мною все гаразд!

Знову мовчанка.

— Хіба що зап'ястя пошкодив, — зненацька невтішним тоном повідомив він.

Гарпер заплющила очі й полегшено видихнула.

— Ой, — пролунав знизу голос Пожежника.

14

Вправивши півмісяцеву кістку — що стала на місце з м'ясистим звуком «шмяк!», слідом за яким пролунав жахливий крик, — і перебинтувавши зап'ястя, Гарпер змусила Джона випити два черпаки холодної води й заковтнути чотири пігулки «Адвілу». Потім силоміць вклала його в ліжку, а тоді й сама лягла поряд, пригорнувши за талію, хоч розкладачка й була розрахована на одного.

— Козел ти, — сказала Гарпер. — Тішся, що наново собі ребра не забив.

Джон накрив її руку своєю, пошкодженою.

— Вибач. За те, що я наговорив.

— Ти хочеш про це розповісти? Про те, що з нею сталося?

— Ні. Так. А ти справді хочеш почути?

Гарпер здогадувалася, що більшу частину цієї історії вона вже і так знає, але натомість лише стиснула його великий палець долонею, даючи зрозуміти, що готова слухати. Він зітхнув — з грудей вирвався змучений звук.

— Знаєш, час від часу ми з Сарою плавали сюди... до котеджу на цьому острові, щоб побути подалі від усіх. Еллі з нами не плавала —

на той час вона вже практично перетворилася на нічне створіння: спала цілими днями, набираючись сил для нічних вилазок. Нік, як правило, хвостиком чіплявся за компанію, та завше починав куняти після пікніка серед дюн. У будиночку були ліжка, але він вподобав собі для сну човен. Особливо йому подобалося погойдуватися на хвилях, коли човник гупає об причальні палі. Тоді поряд з котеджем був невеликий пірс. Ну, воно й добре. Ми з Сарою могли випити вина, подихати свіжим повітрям, позайматися дорослими справами у котеджі.

Якось ми собі вовтузилися в ліжку, по тому, як поїли холодної курятини з якимось салатом. У ньому ще родзинки були. Коли Сара відчула, що от-от засне, то попросила піти перевірити, як там Нік. Я вийшов босоніж, у самих джинсах — і побачив невеличкий струмінь вогню, який бив з човна. Певен, я б закричав, якби тільки від страху подих геть не перехопило. Я поплентався до пірсу, силкуючись погукати Ніка на ім'я, так, наче він би почув. Але з горла виривався лише тоненький хрип. Я був впевнений, що от-от побачу його у вогні.

Але Нік не був *охоплений* полум'ям, він *дихав* ним. Щоразу як човен гепався об чальницю, малий бухикав хмаркою червоного вогню, а тоді дрімотно хихотів. Сумніваюся, що він насправді був при тямі чи розумів, що взагалі відбувається. Мене він точно не бачив. Зрештою, почути мене він не міг, та й не дивився в мій бік. Уся його увага крізь сон була спрямована на ту забавку з вогнем. Тоді я впав навколішки. Ноги раптом стали мов ватяні. Я спостерігав за ним дві чи три хвилини. Він дмухав вогненними кільцями, а тоді змахував пальцями й пускав полум'яні дротики, які пролітали крізь палаючі обручі.

Зрештою, я таки знайшов у собі сили зіп'ятися на ноги, хоч коліна й досі тремтіли. Хитаючись, я побрів назад у будиночок. Язик неначе до піднебіння приріс, тож довелося випити склянку води — лише після цього до мене повернулася мова. Я ніжно розбудив Сару, сказавши, що маю їй дещо показати, але боятися немає чого. Сказав, що річ у Ніку, але з ним самим усе гаразд. Однак їй обов'язково треба побачити, що він виробляє. Тож я вивів її надвір.

Коли вона побачила вогонь, який бив струменем з човна, то й сама почала осідати на землю. Мені довелося взяти її під руку, аби вона не впала. Утім, кричати й гукати його вона не стала. Дозволила вести її, повірила, що приводу для паніки немає.

Ми стали над ним і майже п'ять хвилин дивились, як він бавиться з вогнем, а тоді Сара не витримала і впала навколішки, потягнувшись до човна, щоб торкнутися малого. Вона погладила рукою Нікове волосся, і він одразу ж виринув з трансу, в якому перебував, ще кілька секунд по тому кашляючи чорним димом і заспано кліпаючи очима. Він підскочив на планшир, присоромлений, наче ми його зловили за читанням дівчачого журналу.

Сара, здригаючись усім тілом, спустилася в човен і схопила Ніка в обійми. Я поліз слідом. Отак ми і просиділи досить довго, не зронивши ні слова. Хлопчик сказав матері, що ні, він не постраждав, йому зовсім від цього не боляче. Розповів, що вже якийсь час таке виробляє, і боляче не було ніколи. Сказав, що завше робив це в човні, мовляв, гойдання на брижах якимось допомагало налаштуватися. Нік почав перелічувати свої численні досягнення: міг дихати димом, дмухав струменями вогню, вмів запалити руку, наче той смолоскип. Розповідав, що навчився створювати з вогню маленьких горобців, яких посилав ширяти. Часом йому здавалося, що він ширяє разом з ними, а часом — що він і сам вогненний горобець. Я попросив його показати нам, але він відповів, що не може отак одразу. З його слів, по тому як ти гориш, іноді потрібен час, щоб відновити сили. Нік казав, що після пускання горобців — так він це назвав мовою жестів — часом було важко зігрітися, він тремтів, і почуття було таке, наче він застудився.

Мені кортіло дізнатися, як у нього це виходить. Нік, як міг, намагався пояснити, але він лише маленький хлопчик, тому витягли ми з нього вкрай мало, принаймні того дня. Казав, що можна укласти драконячу луску до сну, гойдаючи її і наспівуючи їй, наче маляті. От тільки Нік глухий, і жодного уявлення про те, що таке спів, не має. Він розповів нам, що уявляв музику як хвилю чи подих: щось таке, що накочує і відступає, немов керуючись заспокійливими ритмом. Мовляв, щойно йому вдавалося створити той потік у думках, як драконяча луска охоче витворювала будь-які мари, які він тільки собі уявляв. Прикликала вогненні кільця, чи полум'яних горобців, чи будь-що інше йому до душі. Я відповів, що геть не розумію, і запитав, чи міг би він мені це показати. Хлопчик зиркнув на матір, Сара кивнула і сказала, що все гаразд, йому можна спробувати навчити цього й мене... але якщо тільки комусь із нас буде завдано шкоду, негайно припинити.

Наступного ранку розпочалося моє навчання. За три дні я вже міг запалювати свічку. За тиждень — викресувати, наче ходячий вогнемет, струмені вогню. А тоді я почав вимахуватися. Нічого не міг із собою вдіяти. Коли ми з Еллі вирушили в одну з рятувальних місій, я неодмінно мав створити стіну з диму, щоб злізти не просто так, а з шиком. Якось нас переслідував кремаційний загін, а я обернувся до них і спалахнув, перетворившись на велетенського вогненного демона з крилами, щоб відстрашити їх. Як п'ятами кивали, то аж вищали!

Мене тішило бути оповитим легендами. На мене витріщалися, про мене перешіптувалися. Нема на світі наркотику, сильнішого за славу. Я чванився перед Сарою, що драконяча луска — найкраще, що сталося зі мною в житті. Що як хтось винайде ліки, то я відмовлюся їх вживати. Що луска — то ніяка не пошесть. То чиста еволюція.

Ми часто обговорювали мої теорії щодо драконячої луски: як вона переноситься, як утворює зв'язок з мозком, як утворює ензими, що захищають мене та Ніка від опіків. Це я так кажу, що ми обговорювали мої теорії. Радше я без упину читав їй лекції, а вона просто слухала. О, мені подобалося мати аудиторію, ділитися своїми проникливими заувагами та припущеннями. Ти знаєш, це навіть варто було б вказати у її свідоцтві про смерть. Сара Сторі — забалакана до смерті Джоном Руквудом. У певному розумінні саме це з нею і сталося.

Виразно пригадую наступний день по тому, як уперше перетворився на диявола і розлякав ватагу озброєних чоловіків. Я відвіз Сару на острів — на пікнік і святковий трах. Вона того дня була тиха, витала думками деінде, але мене по самі вінця переповнювала власна велич, тому я заледве це все помічав. Ми кохалися, а тоді я розлігся на ліжку, почувуючись рок-зіркою. Нарешті. Сара підвелася, відшукала джинси і витягла з кишені пляшечку, повну білої сажі. Я запитав, що то в неї таке. Сара відповіла, що то заражений попіл. А тоді, прямо в мене на очах, висипала його на кухонний стіл і вдихнула. Навмисно заразила себе. Я навіть скрикнути не встиг. Звісно ж Сара знала, як заразити себе, бо ж це я розповів їй, як саме поширюється спора.

Уже за три дні на ній з'явилися перші мітки. На спині. Вигляд вони мали такий, наче сам диявол відшмагав її вогненным батогом. Я мав цілковиту рацію щодо методу поширення, але вперше мені зовсім не

кортіло сказати: «Я так і знав». Менш ніж за чотири тижні Сари не стало.

15

Пожежник скривився, тримаючи пошкоджене зап'ястя лівою рукою.

— Дуже болить? — запитала Гарпер.

— Розповідати не так боляче, як я думав. Приємно згадувати про неї, хай навіть те погане, що трапилося під кінець. Часом мені здається, що останні дев'ять місяців я лише те й робив, що влаштовував пожежі, бо мені подобалося спалювати усе довкола. Типу, якщо згоріла Сара, то нехай палає увесь світ. Підпал допомагає не гірше за «Прозак»^[148], — він затнувся, замислившись. — Бляха. Ти не про психологічний біль питала, правда ж?

— Ага. Мене цікавив зап'ясток.

— Ой. Угу. Таки сильно болить. Це нормально?

— Потому як ти вже вдруге вивихнув це зап'ястя? Так.

Здоровою рукою Джон торкнувся її долоні, переплітаючи їхні пальці. Його погляд був спрямований через усю кімнату до печі, заслінка якої була трохи відчинена, відкриваючи миготливий квадратик жовтого полум'я.

— Мені навіть трошки неприємно отак добре почуватися, — сказав Джон.

— Ми просто обіймаємося. Навіть не роздягнуті.

— Не треба було тебе цілувати надворі.

— Ми були п'яні. Дуркували трохи.

— Я досі її кохаю, Гарпер.

— Усе гаразд, Джоне. Між нами нічого такого нема.

— От і *ні*. Для мене — є.

— Добре. Для мене це теж дещо важить. Але нам не обов'язково робити щось таке, за що тебе гризтиме совість. Тебе ніхто не обіймав ще відтоді, як померла Сара, а людям це потрібно. Потрібна близькість.

Дрова в багатті посвистували й хрускотіли.

— Тільки вона *не* мертва. Вона не жива, але водночас і не померла. Вона... застрягла.

— Знаю.

Пожежник повернув голову, щоб глянути на Гарпер. На худорлявому обличчі відбилися тривога й здивування.

— Вже якийсь час знаю, — відказала Гарпер. — Побачила її одного разу. У вогні. Я знаю, що там у печі *щось* є, і ти підтримуєш йому життя. Тільки що б то не було, це не людина. Не може бути людиною. Полум'я не має свідомості.

— *Спора* має. Саме тому Фенікс і здається живим. Він і є *живим*. Це частинка мене. Як рука. Тіло Сарі згоріло, але дівчина в полум'ї лишилася. Доки я підтримуватиму вогонь, якась неспалима дрібка її душі житиме.

— Тобі варто поспати.

— Навряд чи вийде. Дуже пече в зап'ясті. Та й до того ж, може, це не лише мені треба розповісти. Може, тобі треба це почути. Поки ти ще не зайшла цим шляхом надто далеко й не погубила себе, як вона.

— До Блискоту вона доєдналася ледь не одразу. Ніколи не бачив, щоб комусь це вдавалося скоріше. Вже за чотири дні після того, як на тілі виступили перші видимі мітки, вона засяяла в капліці, випромінюючи блиск і радість. Ти ж знаєш, що луска може бути неймовірно прекрасною. Порівнювати Сару з іншими — те саме, що прирівняти спалах блискавки зі світляком. То було захопливо, хоч і трохи насторожувало. Її могутність була незрівняною, більшою за будь-чию. Сара грала на органі, а потім ніхто навіть власного імені згадати не міг — усі пам'ятали тільки її. Годинами після того, як ми зливалися у Блискоті, люди блукали довкола, розмовляючи, наче вона, навіть походжали, як вона.

— Керол тепер теж має подібний вплив на людей, — якусь мить Гарпер поміркувала, а тоді додала: — Гадаю, що Еллі теж. Хоч і меншою мірою.

— Сарі кортіло, щоб я показав, як палати, як пускати полум'я. Вона хотіла знати, як відправляти власну свідомість у потоки полум'я. На той час я вже користався Феніксом під час рятувальних місій, а Нік розсилав зграйки вогненних горобців у пошуках заражених людей. Втім, я відмовлявся їй навчати. Я був злим. Боже, яким я був злим. А ще наляканим. Одна справа — заразитися випадково, а зовсім інша — втнути таке навмисно. Та й спуску вона мені не давала. Пригадала мені всі мої хвастощі, всі мої всезнайські лекції, кожен самовдоволенний закид. Якщо прикликати полум'я було безпечним для її глухого дев'ятирічного сина і для коханця, то чому ж вона мала бути винятком? Я ж бо розводився про те, що нізащо на світі не позбувся б луски, як *тішуся* з того, що став переносником. Та хіба не *всі* ми щодня казали у капліці, як нам поталанило? Які ми благословенні? Вона бачила, як ми тремтіли від насолоди, від задоволення. Як я смів відмовляти їй у тому, що давало мені таку величезну втіху? Сара бачила, як я боровся за хворих, їй кортіло битися пліч-о-пліч зі мною. Як я міг їй відмовляти?

Що більше вона балакала, то більшим упертюхом я ставав. Я на дух не переносив її, себе, світ. Злість отруювала мене зсередини. Я ще так багато всього не знав. Лише дві людини могли пускати полум'я, не

завдаючи собі шкоди: я та Нік. Еллі я тренувати не став, хоч вона й діставала мене з цим. Моя нехіть мала досить вагоме підґрунтя. Візьмімо, для прикладу, хоча б таке: що, як опанувати драконячою лускою можна лише за наявності Y-хромосоми? Певен, звучить як сексизм, але природі ніколи не було діла до гендерної рівності. Що, як для цього потрібна конкретна група крові? А якщо то лише примха ДНК, наче в тих, хто має імунітет до ВІЛ — мутація, що позбавляє їх рецептора, без якого вірус не міг їх заразити?

Тож я відмовлявся навчати Сару. Заледве навіть говорив з нею останні тижні. Ми гримали одне на одного, кричали, але я б не назвав це розмовами. Я гадав, що як не стану її вчити, то їй принаймні не ставатиме гірше, як і решті людей у таборі. Вона буде в безпеці, єднаючись із Блискотом. Думав, що вбережу її, відгородившись. Поставивши між нами стіну.

Якби Гарпер дослухалася уважніше, то розчула б, що жаринки в печі стиха посвистують.

— І вона звернулася до Ніка.

— Так, — в'яло відповів Джон. — Пізніше Нік розповідав, що вона напрочуд швидко навчилася запалювати кінчиками пальців свічки. З цього і я починав. Він вирішив, що в такому разі її можна вчити чогось більшого. Але ще він розказав, що першого разу, коли Сара запалила свічку, вона скрикнула, немов обпікшись, хоч і переконувала його, що то все від несподіванки. Пізніше він став помічати, що вона завжди тримала при собі склянку холодної води й після запалювання свічок хапалася за неї, наче їй пекло пучки пальців. Інколи навіть вмочувала їх у воду. Це все, звісно, відбувалося без мого відома. Вони тренувалися вночі, у котеджі, коли я з Еллі рушав з табору: рятувати хворих та роздмухувати власну легенду.

Сара хотіла дізнатися, як переносити свідомість у полум'яних маріонеток, як це вдавалося мені з Феніксом та Ніку з його зграйками горобців. Ніку це нагадувало спробу пропустити додавання й одразу взятися за дробі. Спершу хлопчик хотів навчити її запалювати долоню, як смолоскип, чи попрактикувати пускати кулі з полум'я. Але жартиками й дражнилками Сара його таки вмовила. У Ніка не було шансів. Тож він пояснив їй загальні принципи, головну суть. Хлопчик навіть подумати не міг, що вона... він думав, вона просто цікавиться... і...

Джон знову змовк, вдивляючись у піч. Зблиски від помаранчевого жеврива ковзали його обличчям, наче ніжний доторк.

— Я тоді щойно вернувся з однієї з вилазок, з Еллі. Ми привели в табір кількох нових біженців... здається, серед них був бідолаха Нельсон Гайнріх. Уже плывучи до острова я помітив дим, який здіймався над котеджем. Усе скінчилося задовго до того, як бодай хтось у таборі зрозумів, що взагалі відбувається.

Я підгріб до пірса на південному боці острова... того, якого більше нема. Коли я виліз на дошки, саме завалився дах будинку. Я кинувся до задніх дверей, а за якусь мить димар упав на пірс, поховавши більшу його частину у воді. На першому поверсі були старі оголені балки. Одна з них упала на Ніка. Хлопчик був непритомний, але я помітив, що він дихає. Від жару повітря миготіло. Куди не кинь оком, усюди дим та спалахи іскор. Я побачив його... і її. Те, що від неї лишилося. Кістки та попіл... та... — він ковтнув слину, труснув головою, поборовши спогад. — Я певен, що якби не Нік, я б там і впав на місці. Я був в істериці. Шокований. Проте там був він, і я мусив його рятувати. Спробував підняти балку, але не зміг. Вона важила, певно, під чотириста фунтів. Я напружився, не в змозі зрушити її з місця, горлаючи до Бога, до Сарі, просто горлаючи.

А тоді вона опинилася біля мене. З іншого боку балки, поруч із сином, — Пожежник заговорив пошепки, вглядаючись у піч чи то з трепетом, чи то з жахом. — Я здригнувся, побачивши її. Посеред пекельної спеки я тремтів, наче раптом опинився під крижаним дощем. Вона була прекрасна. Найпрекрасніше зі створінь. Вогненна постать, уся блакитна, а у волоссі струменіли стрічки червоного та золотавого полум'я. Нізвідки виринув топірець — зітканий з полум'я, розумієш — і вп'явся у балку. Одним ударом розрубав її надвоє. Топірець був таким розпеченим, що розітнув би балку, навіть якби вона була викувана з заліза. Я відкинув здоровецький шмат деревини з Ніка й забрався з ним звідти геть. Озирнувся лише раз, біля самих дверей. Вона й досі стояла там, дивилася нам услід. Вона *знала*, хто я. Я бачив з виразу її обличчя, що вона впізнає мене. Її лице було гарним і... сумним. Збентеженим. Було *видно*, що постать усвідомлює, що відбувається. Якусь мить тому вона була жінкою. І враз перетворилася на живе втілення стихії вогню.

Будівля завалилася. Серед уламків жевріло полум'я. Я так і не полишив острова. Сидів серед дюн і дивився. Приходили люди, пропонували то їжу, то втішні слова. Я ні на кого не звертав уваги. Еллі годинами сиділа поряд зі мною. Зійшло палке та засушливе сонце, взялося спопеляти острів. Та навіть тоді я не ворухнувся. Коли сонце знову зайшло, руйновище досі жевріло, хоч тоді й лишалися самі жарини. На якийсь час я задрімав. А коли прокинувся, вона стояла там, серед недогарків котеджу, примара з бляклого золотистого полум'я. Вона зникла майже одразу, як я її побачив, та тоді я вже переконався. Те, що лишилося від її свідомості, було розсіяним серед жаринок, розкидане серед мільйона мікроскопічних частинок драконячої луски, які не бажали, не могли бути знищені. Вона стала попелом і полум'ям. Відтоді я живу на острові й не даю тому вогню згаснути. Він і досі палає, в тій печі. Вона й досі тут, зі мною. Я переконаний, що її свідомість тримається завдяки енергії, яку виробляє багаття, і розпадеться лише тоді, коли полум'я згасне остаточно.

Ось це, гадаю, і все. Лише кілька людей у таборі знають, на що здатен Нік. Більше він не прикликає полум'я. Чому — ти, певно, розумієш. У смерті матері він винуватить себе. Уявляєш, як воно, бути дев'ятирічним і думати про таке? Він не знає, що вона й досі з нами, я не наважився йому показати. Боюся, що тоді з ним буде. Що, як він думатиме, що вона страждає, і все через нього? — Джон завовтузився в ліжку, його погляд ковзнув з печі до дверей. Пожежник напружився. — Господи. Вже стільки часу минуло. Тобі вдосвіта потрібно повернутися до лазарету. Ти й так уже забарилася.

— Ще хвилю, — мовила Гарпер. — Майкл обіцяв, що прикриватиме мене всю ніч, якщо знадобиться.

Пожежник перевернувся на бік, щоб подивитися їй в очі.

— Гарпер, ти повинна дбати про себе. Є хлопець, який дуже сильно тебе любить. Ти єдине, що змушує його боротися далі.

Їй знадобилося кілька секунд, щоб зрозуміти, що говорить Джон не про себе, а про Ніка.

— Він досі носить в собі усю ту провину. Скутий у пастці так само, як тоді, під балкою.

— І хто б ото говорив, — відказала Гарпер.

Якусь мить він не відповідав на її погляд.

— Тепер ти розумієш, чому я не хочу, щоб ти ще колись бралася до того, що виробляла зі стрілою. Одну жінку, до якої мені було не байдуже, я вже втратив. Тобі, сестро Вілловз, я згоріти не дам. Я не переживу ще й цієї втрати.

Гарпер ще трохи потримала його в обіймах, а тоді поцілувала в щетинисту щоку й вилізла з ліжка. Дбайливо вкрила його ковдрою, підіткнувши з усіх боків. А потім постояла над ним, вдивляючись в худе втомлене лице.

— Ти не винен у тому, що сталося з Сарою. І Нік не винен. Жоден з вас не має картати себе за її смерть. Гарольд Кросс міг би вам пояснити причину. Я люблю тебе, Джон Руквуд, — вона вперше сказала це йому, спокійно й впевнено, і повела далі, не даючи йому змоги відповісти:— Але ти не лікар, тож не розумієш природи цієї інфекції. Сара Сторі померла не тому, що Нік погано її навчив. Не тому, що їй бракувало Y-хромосоми. І не тому, що в неї була відсутня якась необхідна мутація. Чи які ти ще причини там понавигадував. Окрім жахливої поезії та нудотної мізогінії, Гарольд також наповнив записник ґрунтовними дослідженнями. Спора проникає в людський мозок дуже повільно. На те, щоб потрапити до центру Брока, однієї з тих зон, які відповідають за мовлення, спорі потрібно приблизно шість тижнів. Навіть у глухих. Ти сказав, вона була заражена... скільки? Два тижні? Три? Вона надто поквапилася. Оце й усе.

Він ошелешено дивився на неї.

— Ти не можеш цього знати. Не можеш бути певна.

— А от і *можу*, Джоне. Ти маєш повне право горювати, але, боюся, твоє почуття провини безпідставне. Як і страхи за мою безпеку. Драконяча луска вкриває мене ось уже майже дев'ять місяців. Вона в кожній клітині мого тіла. Серед твоїх трюків немає такого, який я не змогла б опанувати. Тобі варто було побалакати з Гарольдом.

Пожежник важко й протягло видихнув. Здавалося, він на очах поменшав, немов став пустотілим.

— Я... Я в останні тижні перед тим, як бідолаха Гарольд помер, не мав з ним особливих справ. Він досить паршиво поводився з Еллі, а я ж був тоді на острові, у жалобі. Заледве його бачив. Навіть уникав його, якщо бути відвертим.

Пожежник кинув на неї здивований, спантеличений погляд.

— Ти або помиляєшся, або він у щоденник записував власні сновидіння. А в такому разі я також не певен, чи варто довіряти його медичним поглядам. Я не допомагав йому вислизати з лазарету. Жодного разу. Ти гадки не маєш, що за неприємний малий троляка то був.

Гарпер втупилася в нього, розгублена і зніяковіла. Вона неодноразово перечитувала щоденник і була певна, що саме Джона Руквуда Гарольд називав своїм помічником у ті останні дні.

— Досить, — сказав Пожежник і кивнув на двері. — Тобі треба йти. Не висовуй голову і прямуй одразу до лазарету. Потім розберемося. Для цього ще буде час.

Але він так і не настав.

17

Гарпер повернулася в темряву. Повітря було напрочуд теплим і пахотіло соснами та насиченим запахом глини. Коли вона прошмигнула до лазарету, на дальньому краєчку Атлантичного океану з'явилася тоненька смужка молочного світла, яка блідо виблискувала на небокраї. Майкл розвалився на дивані у почекальні. На грудях у нього лежав розгорнутий примірник «Рейнджера Ріка», а очі були заплющені. Щойно вона зачинила двері, як він поворухнувся, потягнувся і взявся терти долонями своє хлоп'яче обличчя.

— Проблеми? — запитала в нього Гарпер.

— Біда, — відказав хлопець, підійнявши «Рейнджера Ріка». — Я ледве здолав «словопошук»^[149] до половини, а це доволі жалюгідно, враховуючи, що журнал дитячий.

Він продемонстрував їй широку, сонну й невинну посмішку.

— Я чув, що в'язні повернулися без пригод. Про їхню маленьку мандрівку ніхто ні сном, ні духом. Гадаю, Чак Каргілл почувався дещо приниженим, провівши годину в морозильній камері. Сказав, що скальпи їм познімає, якщо бодай словом прохопляться Бену Патчетту.

— Якось уночі, Майкле, нам треба буде з тобою організувати переливання крові. Мені б не завадила доза твоєї відваги.

— Я радий, що вам випало провести кілька годин зі своїм хлопцем. Якщо хтось у цьому таборі й заслуговує одну ніч КЛТ^[150], то це ви.

Гарпер кортіло відповісти, що Пожежник не те щоб її хлопець, але, на власний подив, вона виявила, що подих їй перехопило, а щоки червоніють, і драконяча луска тут зовсім ні при чому. Інший хлопчина міг би й розреготатися з її збентеження, але Майкл лише ввічливо перевів погляд на сторінку зі «словопошуком».

— Сестри ще кілька годин тому з цим би впоралися, а жодній з них і десяти рочків не було. Доведеться завтра добити. Я домовився з Беном, що вартуватиму в лазареті увесь тиждень. На випадок, якби вам знадобилося більше часу з містером Руквудом, чи щоб передати повідомлення решті, чи ще там що.

— Майкле, я б тебе оце зараз прямісінько в губи поцілувала.

Майкл побуряковів, його обличчя аж до вух вкрилося рум'янцем, і Гарпер засміялася.

Вона думала, що Нік спатиме, коли вона повернеться. Так воно й було... однак спав він не в себе в ліжку, і навіть не в неї. Хлопчик розтягнувся поряд з Томом Сторі. Рукою Нік пригорнув дідуса, його долоня лежала в Тома над серцем. Груді старого здіймалися, бентежно довго застигали, а тоді опускалися знову, — повільно, втомлено, нагадуючи Гарпер стару іржаву нафтову вишку, яка от-от спиниться.

Блідий світанковий промінчик упав Нікові на щоку, освітивши здоровий рум'янець на бездоганній шкірі обличчя. Промінчик торкнувся завитків чорнявої чуприни, обертаючи кінчики волосся на блискотливі мідні шпички. Гарпер не втрималася. Підійшовши до краю ліжка перевірити крапельницю Отця Сторі, вона простягнула руку й злегка скуйовдила Нікове волосся, насолоджуючись його шовковою м'якістю.

Хлопчик повільно розплющив очі й широченно позіхнув.

«Вибач, — промовила вона до нього жестами, — повертайся до сну».

Проігнорувавши її, він відповів:

«Він знову прокидався».

«Надовго?»

«Лише на кілька хвилин. Вимовив моє ім'я. Ротом, не руками, але я в цьому певен».

«Ще щось казав?»

Обличчя Ніка спохмурніло.

«Запитав, де мама. Він не пам'ятав... що вона померла. Я не міг йому цього сказати. Відповів, що не знаю», — Нік відвернув обличчя, визираючи у вікно, за яким світився ранковий багрянець.

Драконяча луска була здатна змінити біологію легень, подарувати спроможність дихати навіть у хмарі диму. Однак із соромом вона нічого вдіяти не могла. Не могла допомогти дихати вільно, особливо коли на груди тобі тисне чотирьохсотфунтова балка провини. Гарпер кортіло сказати Ніку, що він ні в чому не винен. Що винуватити себе у смерті матері так само нерозумно, як картати гравітацію через те, що хтось вийшов у вікно, впав з десятого поверху й розбився на смерть. Як не було жодного сенсу і в тому, щоб звинувачувати власну матір — коли Сара Сторі робила той крок у вікно, то всім серцем вірила, що полетить. Смерть від чуми, зрештою, аж ніяк не була карою за моральні вади. Жінки та чоловіки були лише дровами; у часи пошесті як праведні, так і нечестивці жили собою вогнище, яке пожирало їх без розбору.

«Дещо він пригадає», — звернулася до Ніка Гарпер.

«А щось — ні?»

«Щось ні».

«Як те, хто саме пробував його вбити?»

«Треба чекати, — сказала вона йому. — З часом він багато чого зможе згадати».

Нік спохмурнів, а тоді промовив:

«Він сказав, що хоче поговорити з тобою. Сказав, що йому треба ще трошки поспати».

Гарпер осміхнулася.

«А сказав, скільки саме?»

«Ще лише цю ніч».

«Він саме це сказав?» — запитала Гарпер.

Нік серйозно закивав.

«Гаразд, — сказала Гарпер. — Спробуй не засмучуватися, якщо він не прокинеться цієї ночі. Йому ще довго й нудно оговтуватися».

«Він буде готовий, — відповів Нік. — А як щодо тебе?»

зараз перед Гарпер у бездоганному стихарі — наказав їй грясти до шкільного автобуса, що стояв біля воріт до табору Віндем, і тримати варту на дорозі. Так і сказав — «грясти», наче рядок з Біблії цитував. Отець дав їй цю вказівку, сидючи на троні з бляклого білого каменю посеред Меморіального кола, коли його паства саме висипала з величезних червоних дверей каплиці в нього за спиною. Мешканці табору Віндем були бадьорі, сміялися й жваво балакали, а деякі дітлахи тоненькими писклявими голосами заводили пісеньку «Спаляючи будинок»^[151]. Гарпер непокоїло те, що деякі дорослі несли в руках великі червоні каністри бензину.

— Що відбувається?

— Було передвіщено, що нам слід влаштувати трапезу, — сповістив її Отець Сторі. — Ми чекаємо друзів, які грядуть до нас, несучи з собою радісну звістку. Проказую я до тебе, здіймися і рушай до дороги, нести варту. Ми готуватимемо багаття і будемо смажити смори в ім'я Блискоту, — Отець підморгнув їй. — Не барися, я прибережу один і для тебе.

Гарпер хотіла спитати, хто саме все це провістив, але час стрибнув уперед, і вона так і не встигла цього зробити. Тепер вона йшла дорогою, над нею простягалось чорне й беззоряне небо. Звіддала було чутно, як паства гуркоче, співаючи пісню «Балакучих голів», завиваючи про те, як усе ж таки добре спалювати все дотла. Вона пришвидшила ходу. Пропустити смори зовсім не хотілося. Гарпер було цікаво, хто приніс їм шоколад та маршмелу. Напевно, та сама людина, що й пророкуванням займалася.

Гарпер так поспішала, що ледве не спіткнулася об чоловіка, який лежав посеред дороги. Щоб не наступити на нього, вона стрімко зіскочила у високу вологу траву. До автобуса, який стояв далі нижче пагорбом, ще лишалося трохи пройти.

Нельсон Гайнріх підвів голову й поглянув на неї. Вона впізнала його за потворним різдвяним светром, попри те, що половина обличчя була місивом і під здертою шкірою проглядали червоні жмути м'язів. З цієї блискучої багряної маски визирали понурі доброзичливі очі. Виглядав він майже так само, як анатомічний бюст, який колись стояв у лазареті.

— Я ж казав, що дістануся сюди! — гукнув Нельсон. — Сподіваюся, сморів вистачить усім! Я привів друзів!

Далі дорогою загарчав «фрейтлайнер», з вихлопної труби позаду кабіни повалили клуби брудного диму.

Переставляючи руки, Нельсон підтягнувся ще на півфута вперед. Його нутрощі — довгі мотузки кишок — тягнулися за ним по дорожній пилюці.

— *Хлопці, за мною!* — закричав він. — *Я ж казав, що покажу вам, де їх шукати! Зараз розживемося солоденьким! По ложечці цукру кожному!*

Гарпер зірвалася з місця. Бігала вона вже не так жваво, як раніше, — на восьмому місяці вагітності мчала з усією грацією жінки, яка тягне за собою дебеле крісло.

Втім, рухалась вона все-таки швидше за Нельсона, «фрейтлайнер» поки що застиг на місці, Гарпер піднялася пагорбом, залишивши їх позаду, і вибігла у світло величезного пожежиська. Перед нею вирувало гігантське багаття, гора жарин, завбільшки з котедж, довгі язики полум'я здіймалися у хмарне нічне небо. Замість зірок небо майоріло від сузір'їв іскрин, що, кружляючи, згасали. Гарпер розтулила рота, щоб закричати, але поблизу не було ані душі: ніхто не стояв біля вогнища з маршмелоу на палицях, не було купок дорослих, що попивали сидр, а діти не носилися, співаючи пісень і граючись у квача. Юрба людей не зібралася, щоб насолодитися вогнищем; вони самі були вогнищем. Перед Гарпер розкинувся пагорб зчорнілих трупів: полум'я виривалося крізь очниці обвуглених черепів, жар пашів крізь спечені грудні клітки. Вогнище приємно потріскувало: лускали кістки, скипали тіла. На самій верхівці багаття сидів Нік. Гарпер була певна, що то Нік. Хай навіть він перетворився на спечений і висохлий труп, та все одно витріщався на неї палаючими очницями, змахуючи руками: «Позаду позаду *позаду*».

Вона обернулася тієї ж миті, коли Джейкоб натиснув на клаксон «фрейтлайнера». Залунав пронизливий, оглушливий вибух. Вантажівка вичікувала на холостому ходу, за якихось двадцять футів від неї, з вимкненими фарами. Її колишній чоловік був не більш, аніж темною пошатттю за кермом.

— А ось і я, дорогенька! — прокричав він. — Ти і я, крихітко! Як тобі таке?

Зі страшним гуркотом у велетенському помаранчевому ваговозі перемкнулася передача, а тоді спалахнули фари: таке сліпуче світло,

таке...

19

...сліпуче світло снопом вдарило їй в обличчя. Гарпер закліпала й сіла у ліжку, здійнявши руку, щоб затулити очі від яскравого блиску. До горла підступила жовч.

Гарпер силкувалася роздивитися бодай щось за променем ліхтарика. За ним стояв Нік. На неї позирали широко розплющені очі на гарненькому личку. Чуприна в хлопчика була кумедно скуйовджена. Він підніс пальця до губ — *шшшш* — і показав на Отця Сторі.

Очі в старого були розплющені, і він всміхався до неї — своєю старечою, ніжною, доброю дамблдорівською посмішкою. Погляд у Тома був чітким й пильним.

Гарпер повернулася до нього, звівши ноги з краю розкладачки. У неглибокій посудині біля його ліжка миготіла свічка.

Отець Сторі заговорив тихим, кволим голосом.

— Час від часу мій добрий друг Джон Руквуд любить дражнити мене, говорячи, що з вивчення теології користі стільки ж, як і з дірки в голові. Від Ніка я дізнався, що ви врятували мені життя дрилем зі свердлом у чверть дюйма, просвердливши ззаду черепа дірку. Гадаю, тут я Джона взув. Треба буде йому сказати, — його очі блищали. — Ще він любив переконувати мене, що релігійні люди закостенілі у поглядах. Ну і в кого тепер розум відкритий, га?

— Отче, ви пригадуєте, хто я?

— Аякже! Медсестра. Певен, ми товаришували, от тільки мені важко нині пригадати ваше ім'я. Ви підстригли волосся. Думаю, це мені й заважає згадати. Раптом не... Джулі Ендрюс? Ні. Це... неправильно.

— Гарпер, — відказала вона.

— Ах! — вигукнув Отець. — Так! Гарпер...

Тоді він насупився.

— Гарпер Гелловз [\[152\]](#)?

— Майже! Вілловз, — вона торкнулася його зап'ястка, намацавши пульс. Він був сильним, стійким, повільним. — Як ваша голова?

— Не так кепсько, як ліва стопа, — відказав Том.

— А що з лівою стопою?

— Пече, наче мураха покусала.

Гарпер підійшла до розкладачки Отця і взялася оглядати його ногу. Між великим та другим пальцями видно було запалену гулю, яка справді виглядала так, наче його вкусив павук. Були там і давніші червоні цятки, на місцях інших укусів, які вже взялися пожовклим синцем.

— Гмм, — пробурмотіла Гарпер. — *Щось* таки до вас дісталось. Мені прикро. Я, напевно, була надто зайнята доглядом за тією діркою у вашій макітрі. Ви перенесли важку субдуральну гематому. Ледь не померли.

— Скільки я був непритомний? — запитав Отець.

— Трохи більше двох місяців. Останні кілька днів ви почали отямлюватися. Після травми голови були деякі... деякі ускладнення. У вас було як мінімум два напади, з проміжком у кілька тижнів. Я навіть сумнівалася, чи ви взагалі оговтаєтесь.

— Інсульти?

Вона присіла на краєчок його ліжка. Мовою жестів попросила Ніка принести їй «серце-слухати-вухом штуковину», і хлопчик попрямував до столу по стетоскоп.

— Ви говорите до мого онука мовою жестів? — запитав Отець Сторі.

— З Ніка хороший учитель.

На це Том усміхнувся. А тоді, про щось подумавши, насупив брови.

— Якщо в мене був інсулт, то чому не порушене мовлення?

— Це не завжди стається. Так само, як і частковий параліч. Але ви відчуваєте обидві руки і ноги? Обличчя не німіє?

Він почухав бороду, вщипнув себе за носа.

— Ні.

— Це добре, — тихо мовила Гарпер, усе як слід обмірковуючи. Перед очима постала картина: роздутий червоний павук кусає Отця поміж пальців ніг. Але цю думку вона відразу прогнала.

Повернувся Нік зі стетоскопом. Вона послухала серцебиття Отця Сторі (сильне) та його легені (чисті). Перевірила зір, попросивши простежити поглядом за кінчиком ватяної палички, яку вона спочатку наблизила до його носа, а тоді відвела назад.

— Я знову впаду в кому? — запитав Том.

— Сумніваюся.

— А звідки взялася крапельниця?

— Це довга історія. За останні кілька місяців багато що змінилося. Його очі засяяли від хвилювання.

— Є ліки? Від луски?

— Ні, — відповіла Гарпер.

— Ні. Звісно ж, ні. Інакше ми б не ховалися досі в таборі Віндем, а ви б не доглядали за мною в лазареті.

Том розглядав обличчя Гарпер, і його усмішка зробилася сумною та стривоженою.

— Керол? Що вона накоїла?

— Давайте поки що зосередимося на вас. Може, хочете води?

— Залюбки. Так само залюбки вислухаю відповідь на поставлене запитання. Думаю, я витримаю водночас і те, і інше.

Гарпер не стала просити Ніка налити води, натомість встала і зробила це сама. Їй треба було подумати. Повернувшись до ліжка, вона тримала чашку, поки Отець Сторі не без труднощів підняв голову і зробив ковток. Напившись, він відхилився назад і облизав губи.

— Гадаю, краще Керол самій з вами поговорити, — сказала Гарпер. — Вона зрадіє, коли дізнається, що ви опритомніли. Без вас вона... була сама не своя. Хоча в неї була підтримка Бена Патчетта та його загону Пильнувальників, а це не так уже й мало. Ну, вони якось давали раду з табором.

На думку Гарпер, то було досить помірковане формулювання.

Отець Сторі перестав усміхатися. Обличчя його зробилося блідим і кволим, він почав пітніти.

— Ні, міс Вілловз, ліпше спочатку я побачуся з Джоном. До того, як моя дочка дізнається, що я прокинувся. Можете привести його до мене? Є нагальні справи, — він зробив паузу, а тоді зустрівся з Гарпер поглядом. — Що зробили з людиною, яка напала на мене?

— Ми *не знаємо*, хто на вас напав. Дехто вважає, що то був один з в'язнів, чоловік на ім'я Марк Маццучеллі. Проте він наполягає, що в лісі ви розійшлися в різні боки, і коли це сталося, з вами все було гаразд. Я озвучила версію, що на вас могла напасти злодюжка, щоб примусити мовчати, поки ви не...

— Не викрив її за крадіжку кількох бляшанок «Спаму»? — запитав Отець Сторі. — А що мені взагалі відомо про злодюжку?

— Ви казали мені, що знаєте, хто це.

— Справді? Я не... не певен, що справді *знав*. Хоча, можливо, я все забув. Дечого я пригадати не можу, *зокрема* й того, хто вирішив тріснути мене по голові, — він стиснув губи, насупив брови, а тоді скрушно захитав головою. — Ні. Думаю, я ніколи не знав напевно, хто саме злодюжка.

— Ви сказали мені тоді в каное, що дехто муситиме полишити табір. Пам'ятаєте ту нашу розмову? — запитала Гарпер. — Тієї ночі, коли ми разом попливли до Ставка Саут-Мілл?

— Не дуже, — відповів Отець Сторі. — Але певен, я тоді не про злодюжку говорив.

— А про кого ж ми тоді, по-вашому, говорили? — здивувалася Гарпер.

— Підозрюю, що про мою дочку, — промовив Отець так, наче це було цілком очевидно. — Керол. Вона нацькувала кремаційний загін на Гарольда Кросса. Підставила його... облаштувала все таким чином, щоб, коли Бен Патчетт застрелив бідолаху, усе виглядало так, ніби він не мав іншого вибору, зробив те, що *мусив*, аби захистити табір і не дати Гарольду виказати наші таємниці ворогам.

Гарпер скоса позирнула на Ніка. Він вмовився в ногах її розкладачки, зіпершись підборіддям на руки, і спостерігав за дідусем. На обличчі — ані тіні стурбованості. У кімнаті було досить темно, лише слабенький вогник свічки випромінював мляве світло, і Гарпер підозрювала, що Нік жодної гадки не мав, що саме їй тільки-но розповів Отець Сторі. Вона нагадала собі, що по губах Нік читає кепсько навіть за найкращого освітлення.

— Звідки ви це знаєте? — запитала вона.

— Керол мені сама розповіла. Ви, можливо, пригадуєте, що останнього разу, як говорив до пастви, я вів мову про те, що нам варто знайти у своїх серцях прощення до злодійки. Пізніше, коли ми з Керол zostалися наодинці, то посварилися через це. Вона заявила, що я слабкий, що люди покинуть табір, якщо ми не виявимо силу. Закинула мені, що я мав навести як приклад Гарольда Кросса. Я відзначив, що з Гарольда вийшов жахливий приклад і що її це неабияк тішило, я певен. Я сказав це зопалу й перебільшував, але вона раптом збентежилась і мляво промовила: «То ти знаєш». З відчуттям, що всередині все холоне, я спитав: «Що ти маєш на увазі?» А вона відповіла: «Що я використала його, щоб мати наочний приклад».

Звісно ж, я говорив про те, що свавілля Гарольда привело його до смерті, але Керол неправильно мене зрозуміла і подумала, що я мав на увазі її причетність до тих подій. Вона зізналася, що саме вона викликала кремаційний загін. Що якби не зробила цього, Гарольда рано чи пізно і так упіймали б, та тільки тоді поряд не було б нікого, хто завадив би йому потрапити в полон живим. Казала, що їй зовсім не соромно. Що врятувала мене, моїх онуків, ба навіть цілісінький табір. Обличчя їй вкрив рум'янець. Її вираз, він був... *тріумфальним*. Я відповів, що Бен Патчетт не міг стати співучасником такого підступного задуму, я нізащо в це не повірю, а вона лише розсміялася у відповідь, наче я сказав щось насправді кумедне. А потім сказала, що я гадки не маю, як це важко — підтримувати мої ілюзії про те, що всі довкола добрі й ласкаві потурати моїм дитячим фантазіям про буденну порядність та всепрощення. Мені не було що відповісти. Я навіть думати не міг. Вона сказала, що я так само винен у смерті Гарольда, як

і вона, це я довів усе до того, що його *необхідно* було вбити. Говорила, що якби від самого початку ми ввели жорсткіші покарання — якби, наприклад, наділи на нього кайдани чи привселюдно висікли різками, — він не став би й далі ставити усіх під загрозу, вислизаючи з табору. Не встиг я зібратися з думками, щоб відповісти, як Бен Патчетт уже гамселів у двері, гукаючи, що нам уже час рушати. Чесно кажучи, я б не наважився відповідати на аргументи Керол, коли вони з Беном були там обоє. Я знав, що дочка нізащо мені не зашкодить, та щодо Бена впевнений не був...

— Справді? — засумнівалася Гарпер. — Якщо вона була розлюченою, боялася, що їй загрожує вигнання, ви не думаєте, що це вона могла вперіщити вас по голові?

— Ані на мить. Моя дочка ніколи, *нізащо* б не намагалася мене вбити. Я знаю це так само чітко, як і власне ім'я. Ні. Я геть відмовляюся в це вірити. Скажіть... поки я був непритомний, вам бодай на мить здалося, що вона кривить душею? Що не хоче, аби я одужав?

Гарпер глибоко вдихнула, пригадуючи все.

— Ні. Насправді вона навіть погрожувала вигнати мене з табору й відібрати мою дитину, якщо ви помрете.

Отець Сторі зблід.

— Вона була... впадала в істерику від самої думки, що ви можете померти, — додала Гарпер, а тоді захитала головою. Вона згадала, що розповідав Пожежник: мовляв, Керол завше відчайдушно домагалася уваги батька, що він був, свого роду, єдиною пристрасстю в її житті. Любов, звісно ж, могла привести і до вбивства. Гарпер, мабуть, розуміла це краще за багатьох. Однак все-таки... ні. Якось воно не трималося купи. Не сходилося. Керол, може, й ухвалила смертний вирок Гарольду Кроссу, але не рідному батькові. Йому — ніколи.

Здавалося, Отець Сторі прочитав цей висновок у насупленому виразі обличчя Гарпер.

— Не думайте, що Керол вбачала в мені якусь загрозу. Та й жодного сорому за скоєне не мала. Вона пишалася! Певна річ, вона відчувала, що якби увесь табір дізнався, це посіяло б розбрат. Існувала потреба тримати це в таємниці. Але для сорому потреби не було жодної. Ні, я не вірю, що моя рідна дочка дійшла б висновку, що їй потрібно вбити мене, аби зберегти моє мовчання. Таке навіть у голові не вкладається. Я певен, вона сподівалася, що з часом я погоджуся з її

точкою зору, змирюся, що однісіньке вбивство було необхідним, аби захистити табір. Щонайменше вона сподівалася, що я й далі буду люблячим, порядним, благодійним ведучим наших нічних служб, а їй залишу всю «брудну роботу» з догляду за общиною. То були її слова.

Гарпер дратувало, що вона ніяк не може звести до купи те, що сталося з Отцем Сторі в лісі. Здавалося, всі частинки пазлу були на місці, все, що їй потрібно було знати, — натомість це радше нагадувало зустріч з приятелем, чийого імені все ніяк не можеш згадати. Попри всі свої зусилля, побачити усієї картини Гарпер не могла.

«То облиш це», — подумала вона. Байдуже. Не обов'язково в цьому розібратися. Принаймні зараз.

— Приведіть Джона, — лагідно промовив Отець Сторі. — Тоді поговоримо з Керол. Та Еллі. І Ніком. Зараз я хотів би, щоб моя сім'я була поряд. Якщо потрібно буде в чомусь зізнатися, ми пройдемо крізь це разом. Ми чинили так у минулому, і поки що це нас не підводило.

Він примружив очі.

— Як гадаєте... люди зрозуміють те, що Керол заподіяла містеру Кроссу? Чи пробачать вони їй?

Гарпер стало цікаво, скільки людей пробачить Отцю Сторі, якщо він викриє перед ними Керол, але вголос не стала цього казати. Втім, він помітив на її обличчі сумнів.

— Думаєте, на цьому таборі настане кінець? — запитав він.

За якусь мить вона відповіла... утім, надавши не відповідь, а зустрічне запитання.

— Ви пам'ятаєте всі ті балачки про острів Марти Квінн?

— Так.

— Він справді існує. Ми знаємо, де він є. Я б хотіла вирушити туди. Там є медична установа, де б я змогла безпечно народити дитину. Як я знаю, є й інші, хто хотів би поїхати також. Гадаю... коли стане відомо про Гарольда Кросса... і що ви одужали... гадаю, що так, табір може розпастися. Тієї ночі, коли на вас напали, ви сказали, що плануєте вигнати когось із табору. Вислати з кінцями. Я не знала, що ви говорили про Керол. Думаю, — Гарпер глибоко вдихнула на повні груди, намагаючись опанувати себе. Бо збиралася запропонувати ідею, яку сама вважала максимально відразливою, — вона могла би вирушити зі мною. З нами. З тими, хто піде, якщо це буде дозволено.

— Ну звісно ж вам буде дозволено піти, — відказав він. — Але, може, все-таки на краще буде, якщо Керол залишиться тут. У своєрідному ув'язненні. Я теж залишуся, щоб доглядати за нею. Допоможу їй віднайти себе колишню, якщо це взагалі можливо.

— Отче, — промовила Гарпер.

— Том.

— *Томе.* Може, нам краще почекати ще день перед тим, як ви говоритимете з дочкою. Ви ще дуже слабкий. Думаю, вам варто відпочити.

— Мені відпочиватиметься ліпше, коли побачу онучку та Джона, — відповів він. — І так, доньку. Я ніжно люблю Керол. Я зрозумію, якщо ти не можеш... якщо ненавидиш її. Та принаймні знай: хай у чому вона винна, хай які злочини скоїла, вона завжди вірила, що робить це заради людей, про яких турбується і яких любить.

Гарпер вважала, що в Керол хвороблива потреба змушувати навколишніх підкорюватися, поступатися їй в усьому, — і це бажання нічого спільного з любов'ю не мало, але Том Сторі здатен був це побачити не більше, ніж Нік — бодай щось почути.

Втім, казати йому про це Гарпер не стала. Якщо Том справді хотів цієї ж ночі розібратися з Керол, то попереду на нього й так чекало вдосталь неприємностей. Не варто було їх збільшувати без потреби. Тож спершу Джон. Послати звістку Еллі. Еллі приведе Керол. Що б не спіткало Отця Сторі, він буде не сам.

Гарпер обернулася до Ніка і заговорила до нього, виводячи руками жести.

«Маю піти по Пожежника. Склади дідусеві компанію. Ти йому потрібен. Йому можна сьорбати воду, маленькими ковточками, помалу. Ти бачиш? Мої слова правильні?»

Нік кивнув і відповів:

«Зрозумів. Йди».

Гарпер підвелася. Її тішила нагода трохи порухатися, дати тілу можливість наздогнати плин думок. Вона пірнула під побляклу зелену шторку.

На варті, як і обіцяв, був Майкл. Цього разу примірник «Рейнджера Ріка» він відклав, натомість тримаючи на колінах гвинтівку 22-го калібру і натираючи приклад ганчіркою якимось чи то мастилом, чи то поліролем.

— Майкле, — промовила Гарпер.

— Так, мем?

— Він прокинувся. Отець Сторі.

Майкл підскочив, схопившись за гвинтівку, щоб та не впала додолу.

— Та ну, ви з мене глузуєте. Бути такого не може.

Гарпер усміхнулася. Не змогла втриматися. Через щире здивування, ту наївну невинність на обличчі, він, як ніколи, був схожий на хлопчика. Його безхитрісний вираз нагадав їй про чотирьохлітнього небожа, хоча насправді вони були геть не схожі.

— Може. Він прокинувся й говорить.

— А він... — адамове яблуко Майкла зарухалося, коли хлопець проковтнув слину. — Він пригадує, хто на нього напав?

— Ні. Але, думаю, скоро до нього все повернеться. Він орієнтується значно краще, ніж я очікувала чи навіть сподівалася. Послухай, Отець хоче, щоб я привела Джона. Коли той буде тут, він хоче, щоб пришла й Керол. І Еллі, звісна річ. Хоче, щоб зібралася вся родина. Тобі краще теж там бути.

— Ну... Я не певен, що мені там... — затинаючись, завів хлопець.

— Возз'єднання може видатися складним. Краще тобі там бути... на випадок, якщо когось занадто переповнять емоції.

— Думаєте, вони можуть посваритися через недавні витівки Матінки Керол?

— Майкле, ти собі й уявити не можеш. Річ навіть не в тому, що вона втнула, поки він був непритомний. Річ у тому, що сталося задовго до того, як йому розбили голову. Якби люди знали, її нізащо не зробили б головною. Ані її, ані Бена Патчетта.

Гарпер уявила Бена, який заганяє кулю в Гарольда Кросса, і тієї ж миті відчула кисло-їдкий смак жовчі, яка весь цей час відступала їй до горла.

— Клятий Бен Патчетт, — промовила жінка.

— Не думаю, що містер Патчетт *аж такий* поганий чоловік. Може, його трохи й занесло, коли тих тюряжників привели в табір, але я можу зрозуміти...

— Він злочинець. Він застрелив беззахисного хлопця.

— Гарольда Кросса? О, міс Вілловз, він *мусив* це зробити.

— Невже? Просто-таки мусив?

У виразі Майкла змішалися таке щире збентеження та невинність, що Гарпер не втрималася і нахилилася уперед, щоб поцілувати його у веснянкуватий лоб. Плечі хлопця підскочили від здивування.

— Ти нагадуєш мені мого племінника, — промовила вона. — Малого Коннора Вілловза... Коннора-молодшого. Навіть не знаю, чому. Певно, тому, що у вас обох добрі очі. Як гадаєш, Майкле, ще бодай ненадовго твоєї хоробрості вистачить? Зможеш бути відважним? Заради мене.

Хлопець проковтнув слину.

— Сподіваюся.

— Добре. Нікого не пускай до нього, поки я не повернуся. Наглянь за ним, я тобі довіряю.

Майкл кивнув. Його обличчя над бородою було напрочуд блідим.

— Я знаю, що мушу зробити. Не хвилюйтеся, мем. Я потурбуюся про Отця Сторі.

21

Гарпер кортіло побігти, та навряд чи щось би з того вийшло. Живіт, обважнілий від маляти, затверднув, набувши пишних, колосальних розмірів. Тож вона підтюпцем вихляла в лабіринті сосон, продираючись крізь імлу, обливалася потом і жадібно хапала повітря.

У темряві годі було помітити, що слідом, на відстані, йде Майкл Ліндквіст, навіть якби Гарпер поглянула в той бік. Кров у жилах шалено стугоніла, від напруження аж очі вилазили. Хлопець ступав обережно, не кваплячись, довго вичікуючи перед тим, як переміститися до наступного дерева. Якби Гарпер і побачила Майкла, то, певно, здивувалася б виразу його обличчя: стиснуті уста, примружені очі. У його погляді геть не було нічого дитячого. Він йшов за нею аж до елінгу, а коли вона рушила до пірса, зайшов у споруду, розтанувши у тінях.

Гарпер поволі спускалася дерев'яними сходами, прилаштованими уздовж піщаного насипу, хапаючись руками за жмути морської трави, щоб утримати рівновагу. Океан нагадував зім'ятий лист металу, який переніс тисячі ударів молотом. Краєчки хвиль виблискували сріблом під променями місячного сяйва. Поверхня води хвилювала, вкриваючись брижами. Гарпер не помітила чоловіка, який

сидів у кінці пірса, аж поки не здолала півшляху дощаним накриттям до човна.

Дон Льюїстон повернув голову й озирнувся через плече. Він сидів, звисивши ноги. Праворуч біля нього було сталеве відро, а на колінах лежала вудка.

— Сестро Вілловз! Що то змусило вас мчати підстрибом з пагорба? — запитав Дон.

Рибалив він не сам. На гальковому пляжі стояв Чак Каргілл, і собі тримаючи вудку. На камінні позаду нього лежала гвинтівка. Каргілл недовірливо покосився на них обох.

— Отець Сторі отямився. Зможете мене переправити? Він хоче чимскоріш побачитись із Джоном.

Густі Донові брови поповзли вгору, а рот широко розтулився, надавши його обличчю ледь не комічного виразу.

— Так, я гада... — він підвівся, обхопивши рукою підборіддя. — Чакі-бой! Пильнуй тут поки без мене. Мусю відвезти місіс до Джона. Їй треба поглянути на його забите крильце.

— Містере Льюїстон? Гей, ох... містере Льюїстон, я не певен... — Волосінь на вудці смикнулася, відвернувши увагу хлопця. Вудилище зігнулося дугою в бік води. Чак роздратовано зиркнув на вудку, а тоді перевів погляд на Гарпер та Дона. — Містере Льюїстон, вам краще зачекати й нікуди не квапитись. Я маю спершу про це поговорити з Матінкою Керол.

Дон жбурнув вудилище вбік, взяв Гарпер попід руку і став допомагати їй спуститися у човен.

— Усе вже обговорено, інакше Мамця Керол не дозволила б сестрі спуститися сюди! Ну і я не дам леді, яка вже, всраться, вісім місяців як у положенні, веслувати самій у цьому кориті.

— Містере Льюїстон... Містере Льюїстон, мусите зачекати... — затявся Каргілл. Він зробив крок до них, досі тримаючи вудилище, яке вже вигнулося параболою, і волосінь на кінчику напнула.

— Ти щось злапав, Чакі! — вигукнув Дон, залазячи й собі в човна. — Не смій проштрафитися, бо то в тебе на гачку вечеря Бена Патчетта! Поки витягнеш ту рибину, я вже й повернуся.

Дон узявся до весел, і човен дригнув, відчаливши геть від пірсу.

Поки Дон переправляв їх човном, то нахилиючись уперед, то рвучко відхилиючись назад, Гарпер розповіла йому все, що їй було

відомо. Весла калатали у залізних кільцях, із силою плюхаючи об воду. Коли Гарпер дійшла до частини про підлаштоване Керол убивство Гарольда, Дон скривився, неначе раптом внюхав у повітрі гнилизну. Що, подумалося Гарпер, було недалеко від правди.

— І Бен Патчетт визвався спустити курок?

— Схоже на те.

Дон захитав головою.

— Що?

— Я ладен повірити, що Бен застрелив би для неї того причепливого товстуна. Бен Патчетт здатен будь-яку хрінь вчинити, переконуючи себе, що то все для захисту своїх. Та я *не уявляю*, щоб він став викликати кремаційний загін. Занадто багато непередбаченого. Що, якби Гарольд пробовкався про табір Віндем *до того*, як Бен устиг би його встрілити? Що, якби кремаційний загін виявився до зубів озброєним і вступив у перестрілку? Не-а. А от як це робить Керол, я *уявляю*. Вона істеричка. Не думає про наслідки власних дій. В Бена склад розуму обачний. Він душею наполовину коп, наполовину — каламар.

— Може, Керол спершу викликала кремаційний загін і лише потім посвятила Бена у свій задум. А йому нічого не лишалося, окрім як розгрібати за нею халепу.

Дон похмуро закивав.

— Ти досі щодо цього не певен.

— І близько ні.

— Чому?

— Бо нема *їй* де ті срані мобільники дістати, — відказав Дон. — Їх має Бен. Як би вона кому подзвонила? Звідки дізналася взагалі, *кому* дзвонити?

Дон востаннє приклався до весел, загнавши човен у багнюку. Потім зіскочив з човна й допоміг вилізти Гарпер.

— Йой, але ж вас рознесло, — протягнув він.

— Мені навіть подобається, — зауважила Гарпер. — Виглядаю дурнувато, ледве рухаюсь і геть нічого не налазить, окрім треників і екстра-екстра-здорових кенгурушок. Зате я стала така велика, що можу давити менших істот, і мене ця думка тішить. Не стану боротися з ворогами — краще чавитиму їх своїм велетенським черевом.

Дон примружився, позираючи в бік узбережжя, але надворі було надто темно, щоб розгледіти, що там виробляє Чак Каргілл. Тоді Дон зиркнув понад хижею на вершечок кряжа.

— Цей табір скоро перетвориться на гробану божевільню. Думаю, за кілька годин мене ніхто не кинеється шукати. Хочу оглянути судно, коли вже тут. Чи готове воно пливати у море. Мо', навіть на водицю спущу, — він ще раз глянув на її живіт. — Якби од мене залежало, ми б уже завтра опівдні гойдалися на хвилях. Те маля чекати не стане, а щоб дістатися північніше узбережжям, може знадобитися тиждень-два.

— Перевір судно. Назад я попливу з містером Руквудом.

Тримаючи під лікоть, наче Гарпер була інвалідом, який оговтувався від травми, Дон провів її до дверей хижі. Пожежник почув стукіт і відчинив двері, з'явившись в піжамних штанах у горошок та чорно-жовтій гумовій пожежницькій куртці, накинутій поверх брудної майки. На вигляд Джон був голодним і спітнілим, йому б зовсім не завадило підстригтися й поголитися, та й тхнуло від нього багаттям. Гарпер ледве стрималася, щоб не кинутися йому в обійми.

— Лазар роздуплився і таки повстав з гробаної могили, — радісно повідомив Дон. Він мало не тремтів від задоволення. Широке кутасте обличчя залило румянцем. — Отець прокинувся. Питався тебе. Хоче бачити... а тоді хоче бачити *Керол*. Припас для неї проповідь, і я тобі так скажу, Джонні, здається мені, що цього разу не обійдеться без вогню й сірки.

Переводячи погляд з Дона на Гарпер, Пожежник почував волохату шию. Думками він вочевидь мандрував десь далеко.

— Треба щось на себе напнути, — промовив Джон. Гарпер очікувала, що він зачинить двері, щоб перевдягтися в більш підхожі штани і, може, якийсь светр. Натомість він спантеличено крутив головою, поки не помітив шолом, який звисав з гвіздка над дверима. Щільно натягнувши його на голову, Джон полегшено зітхнув. А тоді зиркнув на себе у квадратик дзеркала, прибитий біля дверей, повернув шолом на два ледь помітні сантиметри вліво і просяяв від захвату. — Отак-от. Ідеально. Рушаймо?

— Дон зостанеться на острові. Хоче спустити вітрильник на воду.

Почувши це, Пожежник, здавалося, здивувався більше, ніж звістці про одужання Отця Сторі.

— Ага. Ти, мабуть, вирушиш одразу, як випаде нагода.

— Не аж так скоро, — миттю відповіла Гарпер.

— Якщо це якимось залежатиме від мене, то до кінця тижня, — сказав йому Дон. — Маля не чекатиме, доки умови стануть сприятливіші. Вже скоро. У кращому разі вона має чотири тижні. Що швидше ми доправимо сестру Вілловз до острова Марти Квінн і тамтешньої лікарні, то краще я почуватимуся. Але то ще що. Сестра думає, що Керол попливе з нами. По тому, як стане відомо, що вона скоїла, їй, може, закортить покинути табір з власної волі... поки її підсрачниками не вигнали.

Пожежник знову глянув на Гарпер, і за якусь коротку мить його погляд зі збайдужилого перетворився на приголомшений.

— А що вона скоїла? Тобто крім застосування до своїх ворогів покарань, модних у дев'ятнадцятому сторіччі, утримування Гарпер силоміць у лазареті й погроз відібрати в неї дитину?

— Два слова, — густі брови Дона двічі смикнулися догори. — Гарольд, курва, Кросс.

— Я розповім тобі в човні, — пообіцяла Гарпер.

22

Джона жахала сама думка, що їй доведеться веслувати до берега самотужки.

— Я сяду ліворуч, — запропонував він. — Лівою рукою мені не боляче рухати. Ти сідай праворуч. Погребемо разом.

— Це нічого не дасть. Ми вдвох нізащо не зможемо веслувати синхронно. Так і будемо кружляти на місці.

— Та нічого страшного. Останні місяці ми тільки те й робили.

Гарпер подивилася на нього, очікуючи побачити пустотливу усмішку, але Джон уже взявся за весло й опустив його у воду, тож їй довелося підсісти до нього, щоб допомогти. Жінка на восьмому місяці вагітності та чоловік, у якого ще й досі не загоїлися поламані ребра, — ось якої грізної загрози так страшилася Керол.

Коли вони вийшли на мілководдя, Гарпер завалилася на бік, а тоді потягнулася через планшир, ухопила Джона за руку й потягнула до себе. Пронизливо пискнувши, пожежні чоботи ковзнули об корпус човна, і він вдарився ушкодженим зап'ястком. Його обличчя миттю зблідло. Джон завалився на лаву поряд з Гарпер, і вона вдала, що не

бачить, як йому з очей котяться сльози. Простягнувши руку, вона ніжно поправила його шолом.

Вони веслували, схиляючись уперед й назад, повільно й обережно, торкаючись плечима. Човен рипів, пливучи крізь ніч.

— Розкажи мені про Гарольда Кросса, — попросив Пожежник.

А потім слухав з похиленою головою, поки Гарпер укотре розповідала цю історію. Щойно вона закінчила, він запитав:

— У Гарольда в таборі друзів було катма, але я згоден — щойно піде поголос про те, що зробила Керол... викликала кремаційний загін і все таке... *що ж*, тоді для неї все буде скінчено. Вислати її з тобою — це насправді акт милосердя. Усе могло би бути значно гірше.

— Вона вирушить зі мною, — промовила Гарпер. — А ти залишишся тут.

— Так. Я мушу. Отець Сторі буде надто кволим, щоб самотужки доглядати за табором. Підозрюю, саме тому він хоче бачити мене біля себе. Мене прикликано, — вуста скривилися в похмурій посмішці.

— Ти б і так не покинув острів. Тобі ж треба доглядати за своїм особистим вогнищем.

— Більше нікому цього не зрозуміти.

— Тобі слід відпустити її і попливти зі мною. — Гарпер відчула, що не може на нього дивитися, промовляючи ці слова. Тому повернулася обличчям до океану. Вітер здмухував піну з вершечків хвиль, і Гарпер уявила, що то не вода, а бризки з розпилювача. — Тут небезпечно. Уже тривалий час. Вони знайдуть табір Віндем. Мальборо-Мен та мій чоловік, або подібні їм. Рано чи пізно.

Їй пригадалися сни: Нельсон Гайнріх у закривавленому светрі з цукерковим візерунком, той його вищир на безшкірому обличчі. Гарпер здригнулася.

Вона не вірила у визначене наперед майбутнє, не вірила в його передбачення. Так само не вірила й у паранормальні радіоздібності Мальборо-Мена, хоч і було напрочуд химерно, що він нагодився саме того дня, коли вона повернулася додому. Зате Гарпер вірила у підсвідоме, у те, що слід бути обережною, коли воно починає розмахувати червоними прапорцями. Вона залишила Нельсона живим — тепер вона була в цьому майже впевнена, — і для них усіх це не віщувало нічого доброго. Навіть якщо Нельсон не приведе

Берегових спалювачів до табору, бо не вижив, усе одно станеться щось інше. Маленького селища від чужого ока довго не приховаєш.

Вони дрейфували, припинивши веслувати. Минула якась мить, і немов за мовчазним, невимовленим сигналом обоє взялися за весла і знову стали гребти.

— Ніка та Еллі я заберу з собою, — промовила вона до Джона. — Байдуже, як усе владається з Керол. Я люблю малого. І хочу забрати його в безпечніше місце... безпечніше за це.

— Добре.

— Сара б хотіла, щоб ти вирушив з нами, ти ж знаєш. Хотіла б, щоб ти наглянув за ними.

— Тобі відомо, що я не можу. Старому буде потрібна моя допомога.

— Тоді приїзди, щойно йому покращає.

— Побачимо, — відповів він тоном, який означав «ні».

— Джоне. Її життя скінчилося. Твоє — ні.

— Її життя не...

— А от і ні. Вона сама тобі це сказала. Ти тримаєш її ув'язненою. Полонянкою в іржавій бляшанці. Ти нічим не відрізняєшся від Керол, яка тримала мене всю зиму в лазареті.

Пожежник рвучко розвернувся, і його лице спотворила гримаса болю.

— Та це смердюча, зогнила купа *гівняної брехні*. Я аж ніяк не схожий... і як Сара могла мені щось сказати? Вона істота з полум'я. Вона не здатна мені сказати, чого хоче чи що почуває. Дар мови вона втратила разом з тілом.

— Неправда. Не знаю навіть, що гірше — що ти брешеш мені чи що брешеш собі. Я *чула*, як ти кричав на неї. Ще тоді, восени. Вона *просилася*, щоб ти відпустив її.

— І як...

— Мова жестів. Вона знає її десь так само добре, як і ти.

Обоє припинили веслувати, хоча перед човном уже вигулькнув пірс.

Джон Руквуд тремтів.

— Ах ти мала шпигунка, підслуховувала мою...

— Дай спокій зі своїми параноїдальними закидами. Ти тоді був п'яний. Це було чутно в голосі. Ти так гучно горлав, що хто завгодно міг почути в радіусі півмилі.

М'язи його обличчя напружилися в якійсь невимовній боротьбі. Жовна під вилицями то випиналися, то знову розслаблялися. Дихав він якось дивно.

— Джоне, час дати тому вогнику згаснути. Час залишити той острів позаду. Еллі й Нік досі в цьому світі, ти їм потрібен. І мені потрібен. Я ніколи не стану нею... ніколи не значитиму для тебе того самого, що й вона... але вартою твого часу все-таки спробую бути.

— *Шшш*, — мовив Джон, відвернувши погляд і змахуючи сльози. — Не можна такого казати. Навіть не смій применшувати свою гідність. Вілловз, ти думаєш, я не люблю тебе всю, до останньої дешиці? Тебе і твоє кумедне вагітне черевце? І той твій чудернацький захват перед Джулі Ендрюс? Просто мені нестерпне... *нестерпне* це... це віроломство. Гидке віроломство через те... те...

— Що ти живий, а вона — ні, — закінчила за нього Гарпер. — Що треба йти далі.

— Так. Саме так, — відповів Джон, опустивши підборіддя на груди. З кінчика його носа скрапували сльози. — Закохатися — як же це паскудно. Я намагався якомога менше пересікатися з тобою. Бачити якомога менше. Не лише тому, що не хотів закохуватися. Я не хотів, щоб і *ти* покохала мене. Просто знав, що тобі буде важко встояти перед моїми чарами.

— Тебе справді не позбудешся, — сказала Гарпер. — Точно як та спора.

Книга 8

Усе розсипається

1

Коли човен грюкнувся боком об пірс, Гарпер окинула оком узбережжя, але Каргілла вже й слід охолов. Вудку він покинув лежати на камінні. Проте гвинтівку забрав.

Либонь, кинувся доповідати Керол, що проти неї щось затівається. Але нехай. Так чи інакше, а вже за кілька хвилин їй би і так усе стало відомо.

Для вагітної жінки підйом крутим схилом перетворювався на важку працю — діставшись лазарету, вона вже насилу переводила дух. Обличчя їй вкривав брудний піт, і щойно вони стали підніматися східцями до парадного входу, як від раптових переймів у Гарпер підігнулися ноги. Вона схилилася, притиснувши руку до низу живота, і крізь зціплені зуби вирвався різкий видих.

— Усе гаразд? — запитав у неї Джон.

Гарпер кивнула й змахнула рукою, мовляв, «іди». У грудях не вистачало повітря, щоб заговорити, хоч перейми і стихли, залишивши по собі тупий біль і відчуття, наче вона проковтнула каменюку.

Гарпер рушила слідом за ним у порожню почекальню. У сусідній кімнаті мав бути Майкл. Пожежник відсмикнув убік бляклу шторку і зайшов, Гарпер не відставала.

— Отче... — почав Пожежник, і тієї ж миті дістав прикладом гвинтівки в шию. Пролунав глухий звук, від якого у Гарпер всередині все перевернулося. Джон повалився додолу, наче його розтяли навпіл.

Гарпер розтулила рота, щоб закричати, але Майкл саме повернув рушницю, цілячись у Ніка. Хлопчик спав на ліжку, склавши руки на животі, ледь не торкаючись підборіддям до грудей. Вираз у нього був насуплений і задумливий, наче він намагався згадати щось важливе, щось таке, що мусив пам'ятати.

— Прошу, не треба. Я не хочу стріляти в малого, — сказав Майкл.

Голова Отця Сторі була розвернута в бік Гарпер, і здавалося, він дивився на неї. Втім, хоч би що він зараз бачив, це точно була не кімната, де всі вони були присутні. Його обличчя потьмяніло, набравши відтінку, що нагадував грозові хмари влітку. Крапельниця впала. Голку з руки було висмикнуто. На білих простирадлах виступили яскраво-червоні плями.

— За кілька годин тут усім стане відомо, що ви намагалися вбити Отця Сторі, аби змусити його мовчати, — майже вибачливим тоном провадив Майкл. — Що планували вбити Керол і Бена, щоб захопити табір. У мене є все необхідне, щоб люди повірили, але буде *легше*, мем, якщо ви у всьому зізнаєтеся. Розумію, що у вас немає жодних причин повірити мені на слово. Проте клянуся, якщо ви це зробите — якщо визнаєте, що разом з Руквудом мали намір порішити Керол — *клянуся* подбати про Еллі та Ніка, щоб їх не спіткала ваша доля. Я попіклююся про них.

Гарпер схилилася над Джоном, який завалився на бік. Намацала пульс — повільний і стійкий. Вона вся тремтіла. Спочатку думала, що то від горя, та варто було заговорити, як дівчина зрозуміла, що в ній закипає лють.

— Ви з Керол убили Гарольда Кросса.

— Не я його застрелив. Це зробив Бен Патчетт, — відказав Майкл. — Я *мав* його застрелити, а тоді подумав, що буде краще, якщо постріл зробить Бен. Тож я передав йому гвинтівку. Та й взагалі. За останні місяці, поки він був тут, я навіть трохи почав симпатизувати Гарольду. Він учив мене грати в шахи. Я маю такі ж сентиментальні почуття, як і всі інші. Не дуже вже хотілося бути тим, хто його застрелить.

— Це ти допоміг йому вислизнути з лазарету, — провадила Гарпер. — Але в записнику він називав тебе... — «ДР», пригадала вона. Гарольд усе записував великими літерами, наче йому хотілося кричати, тож вона зробила цілком логічне припущення, що ті букви позначали Джона Руквуда. І раптом Гарпер осяяло, чому Майкл нагадував їй небожа. Підсвідомість увесь цей час розмахувала перед нею прапорцем, намагаючись попередити про те, що поєднувало їх з милим, безневинним малям Коннором Вілловзом. — ...джуніор.

— Ага. Саме так Гарольд часто мене й називав: Джуніор. Майкл Ліндквіст-молодший. Від батька мені не дісталось нічого, крім імені, якщо вже хочете знати. Бувало, правда, ще частував мене стусанами.

— Ніхто не повірить у те, що я так довго тримала Отця Сторі живим, щоб оце тепер його вбити, — відповіла Гарпер.

— А ось і повірять. Ви вже кілька разів намагалися його вбити, тихцем, вколюючи інсулін, щоб викликати напади. Прямісінько між пальцями ніг. Але по тому ви не могли більше цього робити, бо на

місці був Нік, який постійно за вами приглядав. А ще ви були налякані, нерви здали, — Майкл тримав гвинтівку однією рукою, націливши ствол на Ніка. Вільною рукою він потягнувся до неї, ухопив за пасмо білявого волосся і щосили за нього смикнув. — Це важливо. Саме ця частина. *Не забудьте.* Ви кололи йому інсулін. Сподівалися, що він помре так, що все виглядатиме природно. А ще ви зірвали ту операцію на мозку, застромивши йому дріль у голову. Робили все, що могли, аби тільки порішити його, однак він перебував під захистом.

— Яким ще захистом? — запитала Гарпер.

— Під захистом Блискоту, — спокійним голосом промовив Майкл, свята простота. — Його розум і душа тепер покояться не лише в його тілі, а й у драконячій лусці, яка вкриває його шкіру. Вони зберігатимуться в Блискоті віднині й навік, наче файли, завантажені на зовнішній жорсткий диск. Він залишив записку, в якій розповів, як усі ці місяці його захищав Блискіт. Я змусив його написати перед тим, як уколошкати. Міг і сам нашкрябати, але подумав, що з його почерком вийде правдоподібніше. Вона під подушкою. Хай Керол знайде.

Майкл потягнувся до сусіднього столика, знайшов шприц і простягнув їй.

— Коліть себе, зараз. Не в зап'ястя і не в шию. А у свою здорову круглу сраку. Хочу, щоб усі побачили, що я застав вас зненацька.

— Я не буду.

— Що ж, тоді ви спробували відібрати у мене гвинтівку, а в Ніка влучила куля під час метушні, — відповів їй Майк. — А знаєте, могли би мене і вберегти від зайвого клопоту, якби дали себе вбити ще тоді, кілька місяців тому, коли й повинні були сконати. Це я нацькував на вас Берегових спалювачів, того разу, як ви подалися додому по медикаменти. У голову не вкладається, чого вони вас так і не зловили. А коли ви пішли в ту вилазку зі швидкою, я їх знову викликав. Хоч убий, не знаю, як вам вдалося отак від них двічі втекти.

— Як ти з ними зв'язався? Я думала, Бен відібрав усі телефони.

— Ну і кого, по-вашому, він посилав їх збирати? Кілька штук я притримав для себе.

Вражена та приголомшена, Гарпер не розуміла, як бодай на мить дозволила собі припускати, що Мальборо-Мен справді мав дар пророцтва, якийсь протиприродний доступ до таємничого знання.

Чомусь їй подумалося, що навіть діти, за якими вона доглядала у початковій школі, не повелися б на таку кричущу нісенітницю.

— Досить хернею маятися, — відрізав Майкл. — Коліть уже себе.

Вона взяла шприц і подивилася на прозору рідину всередині.

— Що це таке?

— «Версед»^[153]. Гарний вибір? Ви тримали його разом з іншими сильними медикаментами. Я не дуже тямлю в заспокійливих. Раз був приспав Еллі... того дня, як ми позбулися Гарольда. Я мусив забезпечити жирдосу втечу з табору, а вона саме чергувала. Але тоді в мене було трохи «Лунести»^[154], яку моя мама свого часу тримала в нашій аптечці, тому я чітко знав, що роблю, коли підсипав трохи їй у каву.

— Майкле, прошу тебе. Я на восьмому місяці. Я не знаю, як «Версед» може вплинути на дитину. Абсолютно не знаю.

— Байдуже, як він на неї вплине. Ми все одно цю дитину любитимемо, навіть якщо вона народиться розумово відсталою чи калікою. Керол за нею доглядатиме, потурбується про виховання. Весь табір потурбується. І не варто хвилюватися. Я знаю свою кохану. Керол виріже з вас дитину до того, як ми вас стратимо. Вона висмикне те маля і любитиме його, як рідне. Я в табірній бібліотеці відшукав медичну книгу, де щось говориться про кесарів розтин. Це наче не так уже й важко. Певен, Дон Льюїстон з усім упорається. Дон неодмінно захоче уникнути вашої з Пожежником сумної долі. Ну ж бо. Коліться вже. Я не з тих, хто балакає. Я з тих, хто робить.

— Якщо ви спробуєте провести кесарів розтин без жодної медичної підготовки, то вб'єте і мене, і мою дитину.

— Не-а. Та й до того ж. Ми лишимо вас при тямі. Будете нам радити, що робити. Хіба ні?

— Господи! — вирвалося в Гарпер. По щоці гарячою цівкою збігла перша сльоза. — Як ти можеш так чинити з Еллі? Убити її дідуся. Погрожувати її братові. Вона кохає тебе. Мені здавалося, ти її теж.

— Та, мабуть, так воно і є. Типу того. Але ж вона — не Керол. Керол досі незайманка. Тридцять років зроду, а ще й досі не кровила. Хоче, щоб я став у неї першим. Вона сказала, що чекала на мене все життя.

Обличчя хлопця світилося від захоплення, в очах сяяли дивні вогники. Гарпер пригадала, як Бен розповідав, що бачив Майкла та

Еллі за капицею, як парочка пристрасно зажималася. Тієї ж ночі Отцю Сторі розбили голову. Звісно ж, у темряві легко можна було сплутати небогу з тіткою. У кіноверсії їх, мабуть, змогла б зіграти одна акторка.

— Том сказав, що власна дочка не здатна завдати йому шкоди. Повірити не можу, що він так сильно помилявся, — промовила Гарпер.

І здивувалася, коли на щоках у Майкла спалахнув рум'янець. Він притис до вуст палець, наче промовляв до неї «шшш».

— Ну, це я сам зробив. Керол розповіла, що Отець Сторі взяв, як ми подбали про Гарольда, але гадала, що як йому дати трохи часу, то він змириться. От тільки тоді я стрів його, коли ми всі збиралися вирушати на порятунок тих в'язнів. І дорогою до берега Отець Сторі відвів мене вбік і попередив, що, коли всі повернуться, доведеться посадити Матінку Керол під замок. Під замок, а тоді заслати у вигнання. Він був дуже засмучений. Мені спало на думку, що для всіх у таборі буде краще, якщо він помре. Я вам так скажу: довбешка у того скурвого сина ще й яка тверда. Я лупонув його кийком з такою силою, що кавун би на кашу перетворився, а він ще майже десять секунд на ногах стояв. Стояв собі, похитувався й дивився на мене зі здивованою такою усмішкою.

— Коли Керол дізнається, що ти зробив з її батьком, вона накаже тебе вбити. Сама й уб'є.

— Нічого вона не дізнається.

— Я їй розповім.

— Ще одна побрехенька. Усе вами сказане буде лише брехнею. І я подбаю, щоб Нік та Еллі сконали разом з вами. Чи згодом. Та байдуже. Єдиний для вас шанс захистити тих дітлахів — це кинутися грудьми на вістря власного меча.

— Ти не можеш...

— Годі балачок, — відрізав Майкл і зиркнув на Ніка. — Ще одне слово, *одне-однісіньке*, і клянуся Богом, мізки малого глухаря вкриють усю срану подушку. Коліться. Вже.

Гарпер зробила собі укол.

2

Хтось дав їй ляпаса, до половини розвернувши голову.

— М'ні жкода, — пробурмотіла Гарпер, силкуючись вибачитися. Її пронизало відчуття, що вона скоїла щось погане, от тільки ніяк не могла пригадати, що саме.

Джеймі Клоуз знову її ляснула.

— Ще поки ні, та зовсім скоро буде. Давай же, нахер, піднімайся. Я твою жирну сраку, суко, не тягтиму.

З обох боків Гарпер оточували невиразні постаті. Дівчину взяли попід руки й поставили вертикально, але варто було її відпустити, як ноги підігнулися, наче ватяні, і люди знову мусили її підхопити.

— Обережніше, — застерегла Керол. — Дитя. Дитя ні в чому не винне. Якщо воно постраждає, комусь доведеться за це поплатитися.

Світ довкола перетворився на погану картину Пікассо. Очі Керол сповзли наліво, а рот перекосився. Гарпер була в почекальні, але кімната стала геть інакшою, геометрія втратила бодай якийсь сенс. Ліва стіна була завбільшки з шафу, а права — велетенська, немов полотно автокінотеатру^[155]. Підлога перекосилася, і Гарпер вражало, як хтось може ходити по ній рівно.

Позад Керол стояв Бен Патчетт. Він був схожий на тхора: в роті вишикувалися рядочки дрібних зубів, а з круглого гладенького писка на неї позирали маленькі тхорячі очиці. В них спалахували жовті вогники страху й зачудування.

— Дайте мені чотири години з нею наодинці, — промовив Бен. — Вона назве всіх, хто був з нею заодно. Розколеться про всю змову. Я *певен*, що змушу її говорити.

— А ще можеш спричинити викидень. Ти не почув, що я сказала?

— Я не завдам їй болю. Хочу лише побалакати. Дам їй шанс зробити правильний вибір.

«Я любила Отця Сторі», — силкувалася сказати Гарпер. Їй видавалося, що цей факт обов'язково слід озвучити. Та натомість спромоглася тільки на «я любила оцці історії».

— Ні, Бене. Я не хочу, щоб ти її допитував. Мені не потрібні ані її допомога, ані інформація від неї. Її версія історії мене не цікавить. Не хочу чути більше жодного слова з її брехливої пащеки.

Гарпер перевела погляд на Бена, і на якусь мить зір загострився, картинка сфокусувалася. Опанувавши також голос, вона вимовила шість слів, промовляючи їх чітко й підкреслено, як надзвичайно захмеліла людина.

— Вона і Майкл підставили Гарольда разом.

Однак реальність від неї вислизала. Коли Керол заговорила, її рот знову опинився з іншого боку обличчя.

— Джеймі, будь ласка. Зроби так, щоб вона замовкла.

Джеймі Клоуз ухопила Гарпер за щелепу, розтулила їй рота і запхнула туди камінець. Той був завеликий. Здавалося, завбільшки з кулак. Дівчина тримала їй рота стуленим, поки хтось інший намотував Гарпер клейку стрічку довкола голови.

— Усе, що тебе цікавить, зможеш почути від Рене Гілмонтон чи Дона Льюїстона пізніше, — відповіла Керол. — Нам відомо, що вони були до цього причетні. У нас записник Гілмонтон. Вони обоє були кандидатами на головування. Лише п'ять голосів за Гілмонтон. Певно, гордість їй ой як щемить.

— І чотири за Еллі, — десь праворуч від Гарпер заговорив Майкл. — Як щодо цього?

Обличчя Керол вкрилося брижами, нагадуючи велику снігову кулю, всередині якої вирують сніжинки. Від цього видовища Гарпер трохи замлоїло.

— Дамо їй шанс, — відповіла Керол. — Дамо вирішальний шанс зробити правильний вибір. Показати, що вона з нами. Якщо відмовиться, тоді нехай нарікає сама на себе. З нею вчинять так само, як і з Рене Гілмонтон та Доном Льюїстоном.

Десь позаду Гарпер пролунав дівочий голос:

— Матінко Керол, Чак Каргілл чекає надворі. Це стосується Дона Льюїстона. Здається, справи кепські.

Гарпер нудило, і їй подумалося, що блювати не можна, бо тоді вона, скоріш за все, вдасться на смерть. Грубий камінь дряпав піднебіння і розплескував язик. Втім, цей камінь — його прохолода, його шорстка поверхня — був такий реальний, такий *дійсний*, що вона відчула, як потроху виривається з полону заціпеніння.

Почекальня була залюднена: Бен, Керол, Джеймі, четверо чи п'ятеро інших людей, Пильнувальники зі зброєю. Майкл стояв у проході до палати. Мерехтіли відблиски смолоскипів — їхнє світіння

линуло не з кімнати, її осявали хіба що кілька гасових ламп. Гарпер одразу розчула звук, який спершу сприйняла за шерех вітру поміж дерев, безперервні подмухи та свистіння. Але тепер вона зрозуміла, що то гомін збаламученого, розтривоженого натовпу. Їй стало цікаво, чи не весь табір зібрався надворі. Цілком можливо.

«За наступні кілька хвилин тебе вб'ють», — подумалося їй. Це була перша ясна думка після того, як її ляпасами привели до тьми, і щойно вона пронизала її розум, як Гарпер захитала головою. Ні. Не її. *Джона*. Її вони вб'ють пізніше, коли дістануть дитину.

— Хай увійде, — мовив Бен Патчетт. — Послухаємо, що там таке.

Стишені напружені голоси. З рипінням петель двері розчахнулися, потім грюкнули, зачинившись знову. Чак Каргілл обійшов Гарпер і став перед Керол. Виглядав хлопець кепсько, наче його щойно віддухопелили; бліде обличчя обрамлювали кошлаті бакенбарди. Джинси промокли наскрізь.

— Мені дуже шкода, Матінко Керол, — він увесь тремтів, від холоду чи нервів. Або, може, і того, і іншого.

— Я впевнена, Каргілл, що для цього немає жодних причин, — промовила до нього Керол. Її голос звучав напружено.

— Я вирушив на острів Пожежника з Хадом Лурі, як нам наказав містер Патчетт, по містера Льюїстона. Він зняв із судна брезент і розвісив вітрила з боків, щоби провітрити чи ще для чого. Ми думали, він у трюмі. Думали, він не знає, що ми по нього прийшли. Гадали, що вийде захопити його зненацька. На краю судна звисала мотузьяна драбина, ми почали здиратися нею, дуже тихо. Але гвинтівки довелося закинути через плече, щоб залізти. Хад ліз наді мною, і тільки-но він вибрався на палубу, той старий... той старий паскудник вгатив його веслом. А наступної ж миті дуло Хадової гвинтівки дивилося мені в лице.

Ніхто не зронив жодного слова, і Каргілл, здавалося, миттю втратив дар мови. Обличчя Керол припинило розпливатися, її риси нарешті зібралися до купи там, де їм і належало бути. Гарпер вдавалося вберегти їх на місці лише силою волі й неабиякої зосередженості, хоча від цього вже й боліла голова. Вуста Керол зблідли.

— Що сталося потім? — зрештою запитала вона.

— Ми musiли це зробити. *Musiли*, — відповів Каргілл, тоді припав на коліно, взяв Керол за руку й почав ревіти. У правій ніздрі набухла

зелена бульбашка шмарклів. — Мені так шкода, Матінко Керол. Я візьму камінь. Тиждень ходитиму з каменем.

— Ти хочеш сказати, він утік? — уточнила Керол.

Каргілл кивнув, розтираючи сльози і шмарклі об її руку, притискаючи кісточки її пальців до своєї щоки.

— Ми спустили вітрильник на воду. Він змусив нас. Тоді під дулом рушниці примусив підштовхнути його. Забрав наші гвинтівки і... забрався. Просто забрався. Ми нічого не могли вдіяти. Він підійняв вітрила, наче його геть нічого не турбувало, а ми... розумієте, ми жбурляли каміння, кричали... кричали йому, що він ще *пошкодує*... ми... ми... — хлопець знову заплакав і заплющив очі. — Матінко Керол, клянуся, я носитиму камінь стільки, скільки накажете, тільки не виганяйте мене, будь ласка!

Керол ще якусь мить дозволила йому плакатися собі в руку, та коли він став цілувати кісточки на її долоні, скоса зиркнула на Бена Патчетта. Здоровило-коп миттю виступив уперед і вхопив хлопця за плечі, відтягуючи його і ставлячи на ноги.

— Ми з тобою, Чаку, ще поговоримо про те, що сталося, але пізніше, — заговорив Бен. — Матінка Керол втратила сьогодні батька. Не надто вдала мить, аби всю її замастити шмарклями. Та й нема чого хнюпитися. Це прихисток милосердя, синку.

— Для декого, — стишеним голосом докинула Джеймі Клоуз.

Проте Гарпер відчула полегкість. Біль відступив. Чимось це навіть нагадувало відчуття, що наступає після раптових переймів. Дон утік. Бену не вийде скористатися кусачками чи рушником, повним каміння, щоб змусити Дона говорити. Джеймі Клоуз не випаде запхнути йому до рота камінь і закинути зашморг на шию. Від думки про Дона, якому холодний бриз відкидає волосся з чола, а вітрила, напнуті від подмуків вітру, несуть його судно вперед, Гарпер на душі трохи потеплішало. Дон лютуватиме, можливо, лаятиметься і тремтітиме, місця собі не знаходитиме через те, що залишив позаду стільки хороших людей. Та вона сподівалася, що він з цим все-таки змириться. Бо вибір був між «залишись та помри» і «тікай, поки ще можеш». Гарпер тішилася, що бодай один з них переживе цей вечір.

— Матінко Керол, — промовив Майкл, стоячи біля входу до палати. Вперше Гарпер чітко розчула це: стишений голосок, у якому бриніло благоговіння — не просто прихильність, а чиста

одержимість. — Що ви збираєтеся робити з Пожежником? Дія препаратів не вічна, він отямиться. «Версед» уже й так скінчився. Я використав усе, що лишалось.

Керол похилила голову. Відсвіт від гасової лампи зафарбував бронзою гострі кути її поголеного черепа.

— Я не можу цього вирішувати. Не можу думати. Тато завжди казав, що коли несила думати, треба завмерти і змовкнути, щоб почути тихенький голос Бога. Але єдиний голос, який чую я, повторює: «Хай все це буде брехнею», знову і знову. «Хай усе це буде брехнею. Хай татуньо знову буде живий». Батько хотів, щоб я любила людей і доглядала за ними, але тепер я не знаю, як. Хоч би що вирішили робити з Пожежником, це має залежати не від мене.

— Тоді вирішуватиме табір, — промовив Бен. — Але, Керол, ти мушиш сказати їм бодай *щось*. Вони всі там, надворі, й половина людей нетямиться від страху. Люди плачуть. Кажуть, що оце воно і є, оце й настав кінець табору. Ти *мушиш* із ними поговорити. Розповісти, що знаєш. Викласти перед ними історію. Якщо тобі не чути голос Бога, то принаймні почуй їхні. Всі ті голоси допомогли нам пережити останні дев'ять місяців, вони допоможуть перебороти й цю ніч.

Керол гойднулася, потупивши погляд у підлогу. Майкл поклав долоню на її оголену руку — вона була вбрана в шовковисту рожеву піжаму з короткими рукавами, затонку для такої холодної ночі, — і його великий палець ніжно ковзнув її плечем; цих пестоців закоханого, здавалося, не помітив ніхто, крім самої Гарпер.

— Гаразд, — відповіла Керол. — Ми введемо їх і поставимо перед усім табором.

— У церкві? — запитав Бен.

— Ні! — закричала Керол, немов почувши якусь осоружну дурницю. — Я хочу, щоб і ніг їхніх там більше не було. Хай це буде деінде. Будь-де.

— Як щодо Меморіального парку? — запропонував Майкл. Його палець знову ніжно ковзав тильним боком її руки.

— Так, — мовила Керол. Її широко розплющені очі не кліпали, а погляд блукав, наче вона й собі прийняла трохи «Верседу». — Там ми і зберемося. Там усе й вирішиться.

3

Весь час, поки вони балакали, Гарпер не полишало відчуття, наче вона здирається вгору нескінченими східцями — можливо, до капличної дзвіниці, — невпинно лине до світла та свіжого повітря. От тільки ті тисячі сходинок були у неї в голові, то був шлях назад до усвідомлення та визначеності. Ця праця була виснажливою, від неї аж загула голова. Шпички та голки болю впивалися у скроні. Рот був заткнутий каменем.

Перед нею чітко постала необхідність зберігати спокій і спробувати врятувати тих, кого вийде. Насамперед — Ніка та Еллі; а тоді вона вже спробує захистити інших — Рене та всіх, хто покладав надії і сподівання на Пожежника й сестру Вілловз. Вона казатиме будь-яку брехню, якщо це применшить страждання інших. Якщо, звісно, їй узагалі дадуть говорити.

То було по-своєму навіть гірше — знати, що вона змушена буде дивитися, як вмиратиме Джон, і не спроможна буде розділити з ним цю долю. Вони триматимуть її живою доти, доки не розчахнуть їй живіт і не витягнуть звідти дитя. Бідолашне вовтузитиметься, все червоне, щойно полишивши її матку. А тоді вмере й вона. Вони дадуть їй спливати кров'ю під крики малюка.

Двоє Пильнувальників, які тримали Гарпер за руки, розвернули її лицем до ґратчастих дверей.

Люди вишикувалися вздовж вкритої багнюкою стежки, яка вела повз кафетерій до каплиці та Меморіального парку. Дехто тримав смолоскипи. Тієї миті Гарпер усвідомила, що хода табором буде ще й якою важкою. Вона ніколи не була набожною жінкою — її віру в Бога зруйнував Джейкоб, — але зараз подумки промовила щось на кшталт молитви. Гарпер й сама не знала, до кого скерувала її: можливо, до Отця Сторі. На мить заплющивши очі, дівчина побачила перед собою його спохмурніле, зморшкувате і сповнене любові обличчя. Вона просила сили, щоб тут, у кінці, не втратити найкраще, що плекала в душі.

— Рухайся, сучко, — сказала Джеймі Клоуз, схопивши Гарпер за потилицю і з силою штовхнувши вперед.

Ноги в Гарпер досі були слабкі й підгиналися, тож Пильнувальники, які тримали її попід руки, наполовину вивели, наполовину витягли жінку в студену ніч. Вона роздивилася, що ті двоє — Гейл та Гіліян Нейборс. Вигляд у них був настільки ж переляканий, наскільки вона почувалася. Гарпер хотіла була промовити, що їм не варто турбуватися, вони все роблять правильно, але, звісно ж, не зронила ні слова, бо в роті в неї був камінь, а довкола голови обвивалася клейка стрічка.

Юрба сахнулася від неї, наче вона була заражена чимось набагато страшнішим від луски. На замурзаних дитячих обличчях застигли вирази зачудування і жаху. Сивочола жінка в модних окулярах «котяче око» стояла й, скрушно похитуючи головою, плакала.

Першою з юрми роззяв вирвалася Норма Гілд і плюнула на Гарпер.
— Душогубська підстилка! — загорлала вона нестямним голосом.

Гарпер здригнулася, позадкувавши, і Гейл міцно стисла її руку, втримуючи на місці. Гарпер захитала головою, рефлексивно — «ні, то не я, я не...» — а тоді опанувала себе. Наступні півгодини їй доведеться змиритися з роллю душогубської підстилки. Вона гадки не мала, що буде з Ніком після її смерті, але, поки жива, мусила робити все можливе.

— Та як ти тільки *могла?! —* закричала гарна молода жінка з обличчям, вкритим прищами. Рут-як-її-там? Вона була одягнута у візерунчасту нічну сорочку, поцятковану маленькими блакитними квітами, поверх якої накинула пухку помаранчеву парку. — Як посміла?! Він любив тебе! Життя віддав би за тебе!

Черговий згуслий плювок опинився на короткому волоссі Гарпер.

Попереду вона бачила масивні кам'яні брили та грубо витесану гранітну лаву, яка так нагадувала їй місце для жертвоприношення — гоже місце, де біла королева могла би вбити священного лева. Саме там чекала решта таборян.

Коли вони дісталися зовнішньої межі кола, права нога Гарпер остаточно відмовила, підігнувшись, і жінка впала навколішки. Гіліян схилилася над нею, немов збираючись прошепотіти щось підбадьорливе.

— Мені начхати, що ти вагітна, — промовила дівчина. — Сподіваюся, що ти тут і сконаєш.

Вона затисла Гарпер носа, перекриваючи дихання.

— Як на мене, то хай здихає і дитина.

Якусь жаску мить Гарпер не було чим дихати. З голови повтікали геть усі думки. Гіліян могла вбити її так само легко, як і вмикачем на лампі клацнути. Тоді Джеймі знов ухопила Гарпер за потилицю, підірвала на ноги і пхнула вперед, а тоді ляснула по заду, підганяючи. Гарпер знову могла дихати.

— Вйо, кобилко! — гукнула Джеймі, і у відповідь почувся чоловічий регіт.

Озирнувшись, Гарпер побачила Майкла, який ішов між Беном і Керол. Хлопець тягнув попід руку Пожежника, наче ніс на собі мішок з вівсом. Пожежник завжди здавався дорослим, а Майкл — дитиною. Але тепер Гарпер бачила, що рудий хлопчина більший за Джона, ширший у плечах. На голову Джонові було щось натягнуте — скидалося, що то була мішквина.

Гарпер підвели до одного з високих покручених кам'яних постаментів. Уперед виступив хлопчик (якого вона подумки називала Бові), в руках він тримав жовтий держак від швабри. Гарпер подумала, що зараз її поб'ють. Однак ні. Сестри Нейборс смикнули її за руки назад. Держак притисли до дальнього боку кам'яної колони, а тоді дівчата знову взялися за клейку стрічку, прив'язуючи Гарпер зап'ястями до швабри. Варто було їм скінчити, як жінка усвідомила, що опинилася в пастці, зіперта спиною на зазублену каменяку, з відведеними назад руками.

За десять футів від неї Чак Каргілл разом з іншими хлопцями приставили до однієї з брил Пожежника. Вони так само завернули йому руку та прив'язали зап'ястя клейкою стрічкою до лопати, притиснутої з іншого боку брили. Щойно вони його пустили, коліна у Джона підігнулися — чоловік досі був непритомний — і він з'їхав донизу, розставивши ноги та похиливши підборіддя на груди.

Таборяни стояли осторонь, уздовж зовнішнього рубежу кола каменів, витріщаючись на дійство. У миготливому світлі смолоскипів їхні обличчя видавалися їй геть незнайомими — то були бліді нерозбірливі плями, на яких жевріли повні страху очі. Гарпер шукала поглядом бодай одне знайоме обличчя і побачила одинадцятилітню Емілі Вотерман. Вона спробувала всміхнутися очима до Емілі, однак дівчинка лише здригнулася, наче на неї вирячилася якась божевільна.

Позаду натовпу, біля підніжжя широких сходів, що вели до прочинених дверей каплиці, коїлася якась метушня. Гарпер розчула викрики, серед людей почалась штовханина. Двоє хлопців випхали попереду себе Рене Гілмонтон, штовхаючи її прикладами у спину та плечі. Вони її не лупцювали. То не було побиття. У такий спосіб вони підганяли жінку, поперемінно гепаючи у спину, тим самим нагадуючи про власну присутність. На думку Гарпер, Рене ступала з неабиякою гідністю. Її руки були зв'язані за спиною розкошляною мотузкою, з тих, якими перев'язують пакунки, обгорнуті коричневим крафтовим папером. Поріз у неї на лобі кровив, і Рене кліпала очима, змахуючи кров, яка цівкою стікала їй на ліве око, але, попри це, обличчя залишалось спокійним, а підборіддя навіть трохи здіймалося догори.

Еллі йшла відразу за нею, викрикуючи хрипким і тремтливим голосом:

— Нахер пішли, вилупки! Позабирали свої срані руки від мене!

Руки в неї теж були зв'язані за спиною, Джеймі Клоуз тримала її за плече. Гарпер навіть не здогадувалася, що Джеймі відійшла від неї, але ось вона, ця дівчина, ступає, ведучи Еллі. Допомоги Джеймі вистачало: обабіч Еллі йшло два хлопці, тримаючи її за плечі, а ще двоє простували позаду. З губ Еллі крапала кров. Зуби вкривав багрянець. На дівчині були фланелеві піжамні штани та кенгурушка «Бостон Ред Сокс». Босі ноги вже встигли забруднитися у болоті.

— Ставай навколішки, — промовила Джеймі, коли вони дісталися до краю кола. — І стули свого сраного писка.

— Ми маємо право висловитися на власний захист, — сказала Рене Гілмонтон. Позаду неї виринув приклад гвинтівки й ударив її в ліву ногу. Обидві ноги їй підкосилися, і Рене впала навколішки.

— Маєш право *стулити* хавальника! — вигукнула якась жінка. — Свого бридкого *брехливого* хавальника!

Гарпер не помітила, як Бен і Майкл пішли, але розгледіла їх тепер, коли вони виходили з кафетерію. З собою вони вели Гілберта Клайна та Мацца.

На обличчі Гіла застиг байдужий вираз досвідченого гравця у покер, в якого на руках міг бути як «фул-хаус», так і геть нічого — годі було розгадати. Мацц, проте, перебував у стані піднесення. Хоча і був одягнутий у джинсове пальто та поплямовану футболку «Bad Company»^[156]. Ступав він ледь не підстрибом, з бадьорою впевненістю

крутія-бізнесмена, який прямує на роботу в мангеттенську висотку, де його дожидається чек на шестизначну суму.

Гіліян допомогла Керол зійти на кам'яну лаву, розташовану акурат між Гарпер та Пожежником. Керол стала, похитуючись. Погляд у неї був нестямний, з очей струменіли сльози. Щоб привернути загальну увагу, рук вона не здіймала. Не було потреби. Тихе гарячкове бурмотіння — суміш стурбованого шепоту та стихених ридань — принишкло. Якусь мить панувала така тиша, що єдиним звуком було шипіння і потріскування смолоскипів.

— Мій батько мертвий, — промовила Керол, і понад натовпом з 170 душ здійнявся повний розпачу стогін. Керол не зронила ані слова, поки знову не настала тиша, і лишень тоді повела далі. — Три місяці тому Пожежник намагався його вбити, але зазнав невдачі. Цієї ночі він повторив спробу. Цього разу успішно. Він увів йому в кров бульбашку повітря, викликавши тим самим смертельний серцевий напад. А може, це зробила медсестра.

— Це цілковита нісенітниця, — голосно й упевнено промовила Рене.

Один з хлопців позаду завдав Рене удар між лопатками, від якого вона завалилася вперед, обличчям додолу.

— *He činajte її!* — закричала Еллі.

Джеймі схилилася до Еллі та промовила:

— Ще раз своє патякало роззявиш, я відріжу тобі язика і приб'ю його до дверей церкви.

В одній руці Джеймі тримала ніж — звичайний ніж для м'яса з зазубленим лезом — який піднесла Еллі до щоки, повернувши його так, щоб він відблискував у світлі смолоскипів.

Еллі шалено, розлючено і злякано зиркнула на тітку. Але Керол зустріла той погляд очима, які, здавалося, не впізнавали дівчину.

— Дитя, — промовила Керол, — тобі дозволено буде говорити, коли до тебе звернуться, і ні на мить раніше. Роби, як кажу, або я не зможу тебе захистити.

Гарпер була певна, що зараз Еллі закричить, ляпне щось дошкульне, і тоді Джеймі справді її поріже. Натомість дівчинка ошелешено втупилася у власну тітку — наче щойно дістала ляпаса — а тоді розплакалася, і плечі в неї здригалися від схлипувань.

Керол обвела поглядом свою парафію, кожне її обличчя. У вологому прохолодному повітрі витав запах солі. У небі, повний на дві третини, сяяв Місяць. Хлопець у церковній вежі — від ока в дзвіниці нікому не втаїтись — нахилився вперед, зіпершись ліктями на бильця, і спостерігав, що відбувається внизу.

— Я також переконана, що Пожежник убив мою сестру, Сару, — промовила Керол. — Думаю, вона дізналася про його наміри порішити мого батька, тож йому довелося вбити її до того, як вона встигла нас попередити. Довести це я не можу, але вірю.

— Та ти *нічого* довести не можеш! — прокричала з землі Рене. Вона й досі лежала в грязюці, у принизливому положенні, з зав'язаним за спиною руками та задертим догори задом. На підборідді, яким вона приземлилася у болото, виднілася подряпина. — Жодного свого слова!

Керол зиркнула на неї крижаним скорботним поглядом.

— Можу. Найважливіші моменти. Можу довести, що ви з медсестрою та Пожежником змовилися вбити мене й Бена Патчетта, сподіваючись здобути над усіма владу та перетворити цей табір на тюремний. Можу довести, що на черзі були ми.

У голові Керол все так спотворилося, що Гарпер відчула запаморочення і ледве втримувалася від істеричного реготу. Але засміятися вона, звісно, не могла.

— Вони провели голосування! — вигукнула Керол. І піднесла догори аркуш жовтого паперу в лінійку, вирваного з блокноту. — Підтасоване, але все-таки голосування. Понад двадцятьоро людей з цього табору віддали голос за сестру Вілловз та Пожежника, розв'язуючи їм руки до сваволі. Хай вбивають кого хочуть, мордують кого хочуть, кидають кого хочуть під замок.

Вона стишила голос, а тоді ледь чутно додала:

— Серед тих, хто проголосував, була й моя племінниця.

Крики розпачу громом вибухнули над натовпом, який юрбився довкола Меморіального парку.

— Це не правда! — вигукнула Еллі.

Джеймі вхопила Еллі за щелепу, відтягла їй голову назад і піднесла ножа до обличчя дівчини, а тоді глянула на Керол, чекаючи подальших вказівок. Гарпер було видно, як на блідому горлі Еллі пульсує артерія.

— Я пробачаю тобі, Еллі, — промовила до племінниці Керол. — Не знаю, які брехні про мене тобі розповіли, як налаштували тебе

проти мене, але я все тобі пробачаю. Заради твоєї матері. Ти все, що у мене від неї залишилося. Ти і Нік. Можливо, тебе змусили *думати*, що я маю померти. Сподіваюся, одного дня ти зрозумієш, що я *готова* померти заради тебе, Еллі. Щодня.

— Може, давай сьогодні, маніпуляторко, суко ти сракоголова? — відказала Еллі. Вона промовила ці слова пошепки, але вони швидко рознеслися всім парком.

Джеймі провела лезом ножа Еллі по вустах, розтинаючи обидві губи. Дівчинка скрикнула й впала вперед. Із зав'язаними за спиною руками вона не могла спинити кровотечі, звивалася й біла ногами, розмазуючи кров і бруд по всьому обличчю.

Керол не закричала ані від жаху, ані на знак протесту. Довгу трагічну мить вона роздивлялася небогу, а тоді відвела погляд, обвівши ним натовп. Тиша, яка повисла у парку, жахала. Здавалося, її можна було відчутти на дотик.

— Бачите, що вони з нею зробили? — запитала Керол. — Пожежник та медсестра? Як спотворили її ставлення? Налаштували проти нас. Певна річ, Еллі також кохається з Пожежником. Вже багато місяців.

Еллі захитала головою, з її грудей вихопився стогін — у ньому бриніли лють, розчарування та заперечення — хоча з вуст не зірвалося жодного слова, не могло зірватися з понівеченого рота.

— Гадаю, саме тому Джон Руквуд і намірявся порішити мого батька. Тому він, підкравшись, спробував проломити йому голову в лісі. Тому що батьку стало відомо, що Пожежник робить із шістнадцятилітнього дівчиська хвойду, і він збирався це викрити. Щоб погнати геть з табору. От тільки Пожежник вирішив не зволікати і пустив у хід ту свою зброю. Ви всі бачили його з тією штукою. З халіганом. Він навіть не завдав собі клопоту його чистити. Халіган досі вкривають кров і волосся мого тата. Покажи їм, Майкле.

Майкл обійшов колишніх ув'язнених, тримаючи в руках довгий іржавий прут з чорного заліза. Прямуючи до натовпу, хлопець проминув Гарпер, тож на якусь мить вона встигла як слід розгледіти халіган. У тому місці, яким кілька місяців тому, блукаючи в диму, вона поцілила Протигазнику в голову, тепер красувалася вм'ятина. Нині ж до неї додалися клейкі мазки застиглої крові та пасма волосся, що сріблом і золотом виблискували у сяйві смолоскипів.

Майкл здійняв металевий стрижень догори, показуючи його юрбі роззяв. Норма Гілд простягнула товсту бліду тремливу руку й доторкнулася до халігана, ледь не побожно, а тоді опустила очі на кінчики власних пальців.

— Кров! — загорлала вона. — Кров Отця Сторі ще й досі на ньому!

Гидуючи, Гарпер відвела погляд. Вона загадалася, коли ж це Майкл прокрався до елінгу, щоб поцупити звідти халіган і підготувати його до вистави. Лишалось тільки сподіватися, що Отець Сторі був уже мертвий, коли хлопець вимащував це іржаве залізо його кров'ю та висмикував волосся зі зраненої голови старого.

Утім, варто було відірвати погляд від Майкла, як вона побачила дещо таке, від чого їй на якусь мить перехопило дух. Нога Пожежника смикнулася спершу вліво, тоді назад — вправо. Чи помітив це хтось у натовпі, Гарпер не знала. Мішковина на рівні його рота затремтіла, неначе він зітхнув.

— Усі ви знаєте, яким сильним був мій батько. Як він боровся, бідолашний, щоб повернутися до нас, одужати... одужати... — на якусь мить Керол затнулася, не в стані побороти власні емоції.

— Він не покинув нас! — закричав якийсь чоловік. — Він назавжди з нами, у Блискоті!

Керол умить виструнчилася, наче звідкись виринула невидима рука й випрямила її.

— Так. Щира правда. Він завжди був там з нами і завжди буде. Ця думка втішає мене. Нехай же вона всіх нас втішає. У Блискоті ми житимемо вічно. Там наші голоси ніколи не стихають, — вона протерла одне око кінчиком великого пальця. — Як мені також відомо, сестра Вілловз була певна, що їй вдалося понівечити татів мозок під час операції на його розбитій голові і він більше ніколи не отямиться, тож їй би не довелося турбуватися про його смерть. Ба більше: підтримувати в ньому життя — для неї то був найкращий спосіб приховати справжні наміри щодо мене та Бена, щодо усіх нас. Але ні, власна пиха привела її до фіаско! Невдовзі він усе одно почав виказувати ознаки одужання, черпаючи сили з нашої пісні, з самого Блискоту. Тоді-то вона і спробувала викликати в нього напади, вколюючи інсулін. Проте їй вистачило нахабства робити це лише раз чи два. Біля неї постійно був мій небіж, і я певна, вона думала, що

малий Нік прийшов, щоб шпигувати за нею, щоб доглядати за моїм батьком.

Керол укотре затнулася, збираючись із думками. А коли заговорила знову, її голос лунав стихшено, і люди в натовпі аж тяглися вперед, намагаючись розчути її слова.

— Тато. Тато був такий сильний! Повертався з боєм, знову і знову. Почав пробуджуватися. Гадаю, він *волів* пробудитися, попри усе безладдя. Він розумів, яка небезпека чигає над ним. Тому знайшов ручку і папір та встиг написати послання, — вона змахнула рукою, стрясаючи долонею зібганий аркуш білого паперу. Плечі Керол тремтіли. — Це його почерк. Я знаю його ще відтоді, як навчилася читати листи. Дещо звивистий, але все-таки його. Тут написано... — вона потупилася на папірець, змахуючи сльози. — Тут написано: «Люба Керол, невдовзі мене не стане. Сподіваюся, що записку знайдеш ти, а не медсестра. Бережи себе. Бережи дітей. Бережи табір. Вбережи їх усіх від Пожежника. Пам'ятай, Ісус не мир принести прийшов, а меча. Люблю тебе»^[157].

Керол опустила записку й, похитуючись на місці, заплющила очі. Варто їй було їх розплющити та підвести погляд, як Майкл уже чекав на вказівки. Керол простягнула йому аркуш паперу, і хлопець знову підніс доказ до юрми, щоб усі могли побачити його на власні очі, а тоді передати далі натовпом.

— Це нічого не доводить! — прокричала Рене, досі борсаючись у грязюці. — Жоден суд в Америці не визнав би *це* належним доказом. Ані записку твого батька, яку, цілком можливо, він написав під примусом, ані халіган, сліди на якому могли підробити.

Вона повернула голову, скерувавши погляд до юрби, яка вишикувалася край кам'яного кола.

— Ніхто *нікого* убивати не планував. Ми говорили про втечу! Не про вбивство. Усе, чого хотіли Гарпер і Джон, — зібрати невеличку групу людей та *полишити* табір, попрямувати до острова Марти Квінн... він справді *існує*. Маючи на руках заряджений телефон, ми можемо це довести. Їхній сигнал досі транслюється в інтернеті. Ніхто з них — ані Керол, ані *будь-хто* інший — не може запропонувати вам прямий доказ злочинного умислу, який би справжній суд визнав правочинним.

— Дозволю собі не погодитися, — промовив Мацц, стоячи ззовні кола.

Щойно Рене згадала острів Марти Квінн, як натовпом поширилося знервоване бурмотіння, тихий гомін, неначе загудів від перешкод аудіопідсилювач. Та щойно заговорив Мацц, більша частина юрми знову затихла.

— Кілька ночей тому всі ми зустрілися на таємному зібранні, на острові Пожежника: я, Гіл, Рене, Дон Льюїстон, Еллі... онде вона... Пожежник та сестра, — гучно промовив Мацц. — Рене питала мене, чи бажаю я стати главою служби безпеки табору, коли Пожежник позбудеться Бена Патчетта і Керол. А сестра, вона обіцяла, що я зможу обрати собі будь-яку дівку, якій тільки виповнилося чотирнадцять. Мені б лише доводилося тримати всіх у шорах. От тільки вони не здогадувалися, що я вже шепнув на вухо містеру Патчетту, що заварюється каша, і пообіцяв працювати подвійним агентом на благо табору. Рене та Еллі гадали, що розумні, коли допомогли нам крадькома полишити камеру. Вони-бо не знали, що містер Патчетт дозволив їм нас викрасти. Бен Патчетт, Чак Каргілл та Майкл Ліндквіст підлаштували все, щоб я міг зібрати потрібну інформацію.

— І Клайн усе це може підтвердити, — сказав Бен Патчетт, стусонувши Гіла у спину. — Правда ж, Клайн?

Гілберт спрямував погляд своїх спокійних сірих очей на Рене. Вигляд у неї був такий, немов їй щойно зацідили прикладом гвинтівки в живіт. Наче її от-от мало знудити.

— Я хіба одне підтвердити можу, — промовив Гіл. — Що Мацц — брехлива повзуча гнида, яка будь-що скаже Патчетту, лиш би з морозильної камери випустили. Усе інше — то сендвіч з гівном, і я повірити не можу, що ви от-от його схаваете.

Бен вгатив руків'ям пістолета Гілові у спину. Пролунав тихенький стукіт, наче хтось кісточками пальців постукав по дереву. Гіл опустився на одне коліно.

— Ні! — закричала Рене. — Ні, не смійте його кривдити!

Гарпер сумнівалася, чи багато хто з юрби, яка тепер гомоніла стишеними скриками подиву й люті, розчув її крики.

Бен стояв позаду Гіла Клайна, хитаючи головою і обурено витріщившись на Керол.

— У підвалі він інакшої співав, — просичав Бен. — Так і було! Заливав, що підтакуватиме Маццу, скільки буде треба, доки ми гарантуємо йому ті самі умови, що й Маццучеллі. Казав...

— Просив же я не втягувати його у це, — відказав Мацц. — Чого, по-вашому, я від самого початку його не намовив? Я вам сказав, він не стане...

— Досить! — загорлала Керол, і майже вся балаканина довкола них вмить урвалася. Майже. Проте не вся. Тепер паства була збентежена, люди тупцювали на місці, переминаючись із ноги на ногу, шепочучи одне до одного. — Хто не сліпий, той бачить, що Клайн закоханий у Гілмонтон, тож готовий верзти казна-що, аби вберегти її.

— О, без сумніву! — викрикнув Мацц. — Вони вже тижнями трахаються! Той її фальшивий книжковий клуб був прикриттям, не більше. Які там в сраку «Небезпечні мандри». То був лише їхній пароль, за яким ховався справжній намір: трахатися, як ті кролики, тільки-но випадала наго...

— Скоробрехою вродився, ним і загнешся.

— Містер Маццучеллі не єдиний наш свідок! — відгукнулася Керол. — Є й інший! Запитайте саму сестру! Запитайте! Хіба це не правда? Хіба вона не бачила, як Пожежник вколов моєму батькові бульбашку повітря, тим самим покінчивши з ним? Хіба то не вона приспала мого небожа, Ніка, щоб можна було спокійно вчити душоубство? Питайте! Чи *правда* це, сестро Вілловз? Так чи ні?

Гарпер здійняла голову і роззирнулася. На неї дивилося сто сімдесят облич, забарвлених пекельно-помаранчевим сяйвом смолоскипів. Вони були сповнені страху й гніву. Емілі Вотерман стояла як прибита. Цівки сліз лишили по собі риски на її брудних щоках. Джеймі ж, навпаки, ледь не тремтіла від очікування вказівок, досі тримаючи Еллі за щелепу. Врешті погляд Гарпер натрапив на Майкла, який стояв позаду обох тюряжників, праворуч від Бена Патчетта. Хлопець зняв гвинтівку з плеча і тримав її тепер на рівні поясу, цілячись у напрямку Еллі. Він ледь помітно кивнув до Гарпер: «Давай».

Гарпер поволі кивнула, смикнувши підборіддям. Так. Усе правда.

Верески здійнялися довкола, виття, сповнене болю й гніву. Здавалося, що від них здригається сама п'ятьма. Такого тривалого стогону Гарпер не чула ще ніколи. То був якийсь химерний хор, і

вперше вона розгледіла, що дехто з юрми починає сяяти. Очі Джеймі виблискували, мов доларові монети під полуденним сонцем. Укриті драконячою лускою руки Норми Гілд пульсували бузково-багряним світінням.

— Гмм, — заговорив крізь мішковину Пожежник. — Що це таке? Що сталося? Що відбувається?

Його п'яти ковзали землею, шукаючи опори.

— Він прокидається! — високим, пронизливим голосом завонала Емілі Вотерман. — Він повбиває нас! Усіх спопелить!

І знову першою з натовпу виступила Норма Гілд. Розігнавшись, вона жбурнула камінь, дрібну білу гальку, заледве більшу від м'ячика для гольфу. На якусь мить застигла тиша, неначе всі одночасно вирішили перевести подих. Камінь влучив Пожежнику в плече, пролунало кістяне «чвак!»

Юрба, охоплена шаленством, вибухнула переможним лементом.

Ніхто не побачив, як за триста футів далі від парку прочиняються і знову зачиняються двері до лазарету. Звідти виповз Нік — спотикаючись, досі не оговтавшись від снодійного. Так само й Пильнувальник у дзвіниці прогавив сигнал з автобуса менш ніж за милю від них, де вартовий несамовито зблискував фарами, намагаючись попередити табір Віндем. Пильнувальник дивився вниз, споглядаючи дійство. Спостерігаючи, як летить каміння.

4

Камінь відскочив від гранітної брили трохи вище голови Пожежника. Від звуку удару він здригнувся. Інший камінь влучив йому в коліно, і пролунав сухий тріск.

Джонова ліва рука спалахнула блакитним полум'ям, розплавляючи клейку стрічку. Тріснув держак від лопати.

Білий камінь завбільшки з прес-пап'є поцілів у мішковину понад його головою. Ліва рука вмить згасла — замість полум'я заструменів їдкий чорний дим. Підборіддя Пожежника похилилося на груди. Каміння гупало йому в плечі, живіт, стегно, грюкало об кам'яну брилу позаду нього.

«Ні, — подумки заблагала Гарпер, — ні, ні, ні...»

Вона, заплющивши очі, поринула глибоко в закутки власних думок, а тоді почала виводити пісню без слів, виспівуючи без мелодії.

5

Фільм Запрудера, німа кольорова зйомка сцени вбивства президента Джона Кеннеді, триває менш ніж 27 секунд, втім, цілі томи досліджень написано у спробі адекватно обстежити кожену деталь, що потрапила в кадр. Щоб осягнути істинну картину будь-якого хаосу, плин часу мусить уповільнитися до млявого плазування — тоді можна сповна узріти шквал людської метушні, безладної череди рухів, котрі миготять, наче нескінченні вервечки феєрверків, що спалахнули всі разом. Кожен перегляд плівки розкриває новий шар деталей, дарує свіжі враження. Кожен огляд доказів відкриває нові шляхи до інтерпретації, припускаючи що не одну історію — погибель визначної людини — а дюжини історій волею долі було схоплено *medias res*^[158].

Гарпер Вілловз не випало привілею — не кажучи вже про достатню відстань та безпеку — переглянути події тих одинадцяти хвилин пізніше, зафіксованих на плівці. Як і не поталанило передивитися сцену бійні, щоб розгледіти, чи, бува, не прогавила вона чогось. Та навіть якби це й було можливим, Гарпер усе одно б відмовилася. Їй би не вистачило сил пережити це знову, ще раз перенести біль втрати.

Хай там як, а побачити їй довелося значно, значно більше, ніж усім іншим. Мабуть тому, що вона не піддалася паніці. Такою вже була Гарпер — коли всі навколо неминуче впадали в істерику, вона ставала лише незворушнішою; там, де інші не могли навіть очей підвести, паралізовані страхом, вона завжди збирала волю в кулак. З неї б вийшла чудова військова санітарка.

Вона розплющила очі саме тоді, коли з її долонь вирвалося полум'я. Клейка стрічка, обмотана довкола долонь, зморщилась і розплавилась, залишивши по собі лише бридкий сморід. Вона вивільнила руки... на яких тепер зміїлися язики жовтого полум'я, сягаючи їй майже до самих плечей. Та болю не було. Її руки вкривала блаженна прохолода, приємний холодок, неначе вона занурила їх у море.

Потреба у смолоскипах відпала. Усі таборяни сяяли. Перед Гарпер постав натовп з чоловіків та жінок, чиї очі палали, засліплені блискотом. Кожного вкривали завитки драконячої луски, які пульсували світлом: спора жевріла червоним, і це світіння пробивалося крізь светри та сукні. Дехто був босий, ступаючи землею у капцях з блискучої бронзи.

Норма Гілд, чиї очиська світилися, немов дві багряно-вишневі неонові цятки, схилилася до землі, щоб схопити ще один камінь. Гарпер зробила випад уперед, змахнувши правою рукою — полум'яний серп, завбільшки з бумеранг, розітнув темряву ночі, а тоді влучив Нормі в передпліччя, порснувши навсібіч краплинами вогню. Здрігнувшись, жінка позадувала назад і впала, потягнувши за собою ще принаймні двох людей з юрби.

До Гарпер долинули крики. Краєм ока вона помітила збоку від себе рух: люди бігли, штовхаючи одне одного до землі. Повз її ліве вухо промайнув камінь і з гуркотом відскочив від брили, до якої вона ще кілька секунд тому була прив'язана.

Гарпер рушила до Пожежника, але на дорозі їй стала Гіліян Нейборс. Гарпер здійняла ліву руку й розчепірила пальці, наче збиралася «дати п'ять». Однак натомість жбурнула вперед вогненний таріль, немов цілила пирогом дівчині в обличчя. Гіліян закричала, тоді схопилася за очі й відступила, щезнувши.

У спину Гарпер влучив камінь. Шпичак болю пронизав поперек, та вже за коротку мить ущух.

Вона потягнулася рукою до клейкої стрічки, якою їй обв'язали голову, і щосили смикнула. Скотч не так відірвався, як зісковзнув з обличчя, обернувшись на розплавлену масу. Вона розтулила рота, й камінь випав з нього їй на долоню. Гарп затисла камінець у кулаці, той став нагріватися — його поверхня почала тріскатися й репати, біліючи від жару.

Запам'ятайте той камінь у її кулаці.

Майкл потягнувся, щоб ухопити Керол за зап'ястя, немов Ромео, котрий тягнеться до коханої Джульєтти через балкон: ти і я, крихітко, як тобі таке?

Гілберт Клайн уже зірвався на ноги, щосили зацідивши Бену Патчетту кулаком у живіт. Бен зігнувся в поперек, скорчившись на

очах. Чомусь Гарпер це видовище навіяло думки про пекаря, який замішує руками стигле тісто.

Ще один камінь влучив у Гарпер, цього разу втрапивши у стегно, і від удару в неї підкосилися ноги. Поряд виринула Еллі, підставила власне плече й допомогла жінці втримати рівновагу. Обличчя дівчинки перетворилося на закривавлену маску. Крізь понівечені губи проступав вищир. Її зап'ястя досі лишалися скутими, перев'язані за спиною розкошланим мотузком. Гарпер доторкнулася до них рукою, оповитою рукавицею білого полум'я. Мотузка осипалася додолу, перетворившись на жмут звивистих палаючих червів.

Ще якихось три кроки, і Гарпер та Еллі опинилися біля Пожежника. Гарпер ухопила чоловіка попід пахви, зануривши долоні у вогнетривкий матеріал його куртки. Рукавиці з полум'я вмить згасли, порснувши чорним димом, оголюючи плетиво драконячої луски, яка звивалася її передпліччями. Спора й досі жевріла лиховісним червонясто-золотавим сяйвом. Щойно полум'я вщухло, як усе тіло Гарпер задубіло, а шкірою забігали мурашки. У голові запаморочилося, і вона ледь не повалилася на землю, та Еллі підхопила її і допомогла випрямитися, тримаючи рукою за плече.

Крізь мішковину, натягнуту Джонові на голову, проступали дві криваві плями: там, де мав би бути його рот, та з лівого боку голови. Еллі одним порухом зірвала шматину, відкривши заховане під нею обличчя. На вилиці зяяла рана, а верхня губа, задерта у кривавій усмішці, вся спухла. Втім, Гарпер уже приготувалася до гіршого. Його очі забігали — а тоді сфокусувалися, врешті спинившись поглядом на ній. На ній та Еллі.

— Встати зможеш? — запитала Гарпер. — У нас тут проблеми.

— Та шьо ти кашеш? — промовив чоловік, спльовуючи кров. Він дещо розгублено переводив погляд з жінки на дівчинку. — Про мене не турбуйтешя. Ідіть.

— Ой, та годі вже варнякати, — відрізала Гарпер, посмиком підводячи його на ноги.

Але Пожежник уже не слухав. Він стиснув їй плече, тицяючи кудись пальцем, широко розтуливши закривавленого рота й вибалушивши очі. Вказував він у небо.

— Правиця Божа! — залунав чийсь крик. — Це правниця Божа!

Гарпер підвела очі й побачила в небі велетенську вогненну руку, завбільшки з залізничний вагон, яка прямувала додолу. Рука метнулася в центр кола каменів, опустившись на гранітну лаву, де ще мить тому стояла Керол, яка тепер ховалася під нею в обіймах Майкла.

Від удару гігантського розпеченого кулака задвигтіла земля. Кулак вибухнув, перетворившись на величезні крила з полум'я, які здійнялися догори, випалюючи поверхню валунів довкола. Трава зашипіла, обертаючись на збляклі помаранчеві нитки, а тоді спалахнула й вигоріла. З центру кола порснуло розжарене повітря, і порив був таким сильним, що повалив Гарпер долілиць, Джонові на коліна. Від вибухової хвилі люди у натовпі заточилися — ті, хто стояв у передніх рядах, сахалися й задкували, таранячи спинами юрбу.

Лунали розпачливі зойки та перелякані крики. Емілі Вотерман збили з ніг ошелешені, приголомшені дорослі, а тоді колишній сантехнік Джош Мартінгейл усією своєю вагою у 212 фунтів наступив їй на зап'ясток. З лунким хрускотом її рука зламалася.

Вогненна рука з небес щезла практично відразу, як з ударом опустилася на землю, залишивши по собі тільки опалену траву й кам'яну лаву, що й далі диміла, подарувавши сховок Керол та Майклу, які лежали в обіймах попід нею.

— Як? — дивувалася Гарпер. — Хто...

— Нік, — відповів Пожежник.

Ще якихось кілька секунд тому вся паства Керол Сторі яскраво сяяла, єднаючись у сліпучій гармонії гніву й тріумфу, але тепер уже не світився ніхто — дременувши навтьоки, таборяни наштотувалися одне на одного, сахаючись на всі боки з грацією переляканої худоби. Північніше, з боку лазарету, в натовпі виникла прогалина. Люди роззиралися, а побачивши, що наближається, пускалися тікали. Білл Гетворт, двадцятидворічний юнак, який колись був студентом інженерного і пробув у таборі вже чотири місяці, побачивши те, що рухалося до них, не зміг дати раду своєму сечовому міхуру — спереду на його джинсах поволі розпливлася темна пляма. Чотирнадцятирічна Керрі Смолз, яка пробула в таборі Віндем лише три тижні, впала навколішки, забурмотівши собі під носа: «Отче наш, що їсть на небесах, най світиться тім'я Твоє».

До них поволі наближався Нік. Голова його палала, на місці очей палахкотіли дві жарини, руки перетворилися на вогненні пазуристі

лапи, а позаду тягнулося довге пасмо чорного диму.

6

Вони розступилися: море людських тіл перед Мойсеєм, загорнутим у рясу з полум'я. Крокуючи до них, він уже почав поволі гаснути. Блакитна корона, що палала довкола голови, замерехтіла, мигочучи барвами різних відтінків — смарагдовим, тоді блідо-жовтим, — перш ніж зблякнути, порснувши хмаркою білого диму. Утім, його очі й далі палахкотіли: розпечені, сліпучі жарини.

— Вперед, — промовив Пожежник. — Це наф сигнал до втефі.

Щоразу як він силкувався вимовляти шиплячі, з понівечених губ добряче бризкало кров'ю.

Гарпер та Еллі підвели Джона, взявши його за руки з обох боків. Він ледь тримався на ногах, які підтиналися під ним, мов ватяні, і одразу ж заточився уперед. Гарпер з Еллі вдалося втримати Пожежника, підхопивши його попід руки і підперши плечима.

— Ховаймося за Ніка, — промовив Пожежник. — Вони жахаються його. Жахаються не менфе, ніж мене.

Та не встигли вони й кількох кроків ступити (Еллі з Гарпер допомагали Джону переставляти ноги), коли пролунало пронизливе пищання клаксона, верескливе «бііп-бііп», яке, здавалося, прошивало Гарпер наскрізь. Вона завмерла і спантеличено роззирнулася, кидаючи погляд то на дорогу, то на вершечок пагорба.

Раптом спалахнули фари — сліпуче блакитне світло ксенонових фар, крижане сяйво, яке струменіло над величезним снігоочисним плугом.

Промені осяяли людину, яка стояла футів за вісім перед вантажівкою, чоловіка у брудному светрі з вишитим оленем, що стрибав на зеленому тлі. На шії в чоловіка теліпався зашморг — розпатлана мотузка, яка тягнулася понад плугом до решітки вантажівки. Руки в постаті були зав'язані за спиною. Під світлом фар тонке біляве волосся перетворилося на блискотливі сталеві волокна.

Сяйво також вихопило з темряви Марка Маццучеллі. Мацц подолав уже ярдів п'ятдесят ґрунтовою дорогою, бо, певно, вирішив, що вдосталь часу провів, насолоджуючись принадами табору Віндем,

тому час пошукати кращої долі. Та щойно спалахнуло світло фар, він зробив ще один непевний крок і заляк на місці.

— Якого хера? — проказав Мацц, і в раптовій тиші його голос пролунав напрочуд гучно.

Спалахнула ще одна пара фар, тоді інша. Одні належали «гамві» з відкритим верхом, інші зблиснули на «шеві сілверадо інтимідейтор» на шістьох гігантських шинах. З прожекторів, встановлених на даху авто, било сліпуче світло. На дорозі, позаду цих автівок, стояли ще як мінімум два «пікапи».

Нельсон Гайнріх, кульгавий із зашморгом на шиї, озирнувся до світла.

— *Бачите!* — закричав він. — *Бачите, казав же я вам! Казав, що тут вони і будуть! Усі вони! Сотні дві заражених назбирається! Казав же, що допоможу! А тепер відпустіть мене! Ви обіцяли! Обіцяли, що на цьому наші справи буде скінчено!*

Нічну тишу розітнув підсилений голос (на даху «інтимідейтора», поряд з прожекторами, було приладнано гучномовці). Гарпер упізнала його. Усі вони впізнали. Мальборо-Мен був популярною персоною на всьому узбережжі.

— Обіцянка є обіцянка, — промовив він. — І ніхто не наслідиться сказати, що Мальборо-Мен не дотримує слова. Хто-небудь, звільніть містера Гайнріха.

На пасажирському сидінні «гамві» підвелася постать у камуфляжі. У руках чоловік тримав «бушмастер». Він припасував ствол рушниці до верхівки лобового скла, а тоді відкрив вогонь.

7

Нельсон Гайнріх смикнувся. Його хребет вигнувся дугою, неначе хтось зацідив йому по спині сталевим прутом. З грудей чоловіка порснув червоний дим, який багряною хмаркою завис у повітрі. Нельсон спробував був бігти, ступив два кроки, але мотузок, обв'язаний довкола горла, рвонув його назад. Він поточився і впав додолу.

Мацц і собі розвернувся, кинувшись бігти. Зробив крок, другий, а тоді кулі настигли і його — шматуючи спершу ноги, потім влучаючи у спину, лунко, немов краплини дощу розбивались об натягнутий

барабан. Остання куля наздогнала його, коли він уже падав на землю, поцілила в плече і з силою розвернула тіло — Мацц розпластався горілиць посеред дороги, втупившись в імлисте нічне небо.

«Гамві» рушив з місця, гуркочучи по вибоїстій дорозі та здіймаючи в повітря білу крейдянну хмару. Авто попрямувало у темряву, кудись між капицею та кафетерієм, відтинаючи можливий шлях для втечі у той бік. Промені фар ковзнули по багністій дорозі, вихопивши з п'їтьми Ніка. «Гаммер» не став спинятися, а лише прискорився, на всіх парах женучи до хлопчика. Гарпер викрикнула його ім'я. Він, звісно, нічого не чув.

«Гамві» з хрускотом прокотив по Маццу, стрясаючись, наче втрапив у глибоку вибоїну. Нік розвернувся, безтурботно, наче уві сні. Здійняв праву руку. З його долоні повалив фонтан іскор. Вони круговертю здіймалися до неба — тисяча розпечених дрібних зірочок, які вилітали з його руки, тільки замість того, щоб злітаючи згасати, як годиться справжнім іскринам, ставали все більші та яскравіші. Піднімаючись, вони злилися у зграю палаючих горобців, де кожен був завбільшки з м'ячик для гольфу. Сотні вогненних пташок. І всі разом вони пірнули донизу.

Зграя налетіла на «Гамві», опустившись на нього зливою миготливих червоних вогників, коли він був ще за п'ятдесят футів від хлопця. Шквал вогненних дротиків з клацанням таранив лобове скло, яке піддалося й тріснуло; за якусь мить чоловіки на передніх сидіннях перетворилися на верескливі фігурки, охоплені полум'ям; під натиском рою колеса стали кружалами з вогню; під барабанными ударами птахів коробка з боєприпасами спалахнула, а тоді з деренчанням вибухнула розсипом яскравих білих феєрверків.

«Гамві» вильнув вліво, дорогою зачепивши Ніка правим краєм автомобільного крила, відкинувши його вбік. «Гамві» продовжував рух, далі відхиляючись лівіше. Пасажирським боком авто в'їхало у напівзакопану білу каменюку. Передні колеса «гаммера» підскочили, і він перевернувся назад, з оглушливим тріском вдарившись об землю. Назовні, осяявши нічну темряву, вивалився охоплений полум'ям мрець — водій.

Еллі знову і знову гукала Ніка на ім'я. Вона не могла поворухнутися. Заклякла на місці. Дівчинка спробувала кинутися до брата, але Пожежник сильніше притис її до себе рукою.

— Бен дістанеться до нього, *Бен...* — заговорив Джон, ще якусь мить притискаючи Еллі, поки дівчина не вивернулася з-під його руки й не чкурнула до брата.

Втім, Бен усе ж кинувся першим. Він стрімко шкандибав попереду неї, подолавши вже дві третини шляху до хлопця. В одній руці він тримав пістолет і наосліп палив у бік «фрейтлайнера». Куля влучила у плуг, викресавши блакитні іскри. Бен припав на одне коліно, взяв задимленого малого на руки, а тоді перекинув через плече. Знову стрільнув, лише раз, а тоді кинувся шкутильгати назад, цього разу не так рвучко.

Позаду снігоочисного плуга стояли люди, використовуючи його як прикриття. Питьму осяяли спалахи дул. Затріщали гвинтівки. Бен спіткнувся, збиваючись зі шляху, тоді рушив далі. Куди саме поцілила перша куля, Гарпер розгледіти не могла. Друга ж влучила у праве плече, з силою шарпнувши чоловіка. Здавалося, він от-от поточиться на землю чи впусить Ніка. Аж ні. Бен утримав рівновагу і побіг далі, таким собі втомленим підтюпцем, наче саме добігав до фінішу у стомливому забігу спекотної днини. Третя куля начисто знесла йому верх голови. Гарпер не могла стримати думки про хвилю, яка пінно розбивається об скелястий берег. Череп чоловіка луснув, бризнувши червоною піною: волосся, уламки кісток і мозок розлетілися у темряву.

Однак він і далі біг, крок за кроком переставляючи ноги, а коли зрештою впав навколішки, до нього саме добігла Еллі з широко розпростертими руками. Бен майже ніжно передав їй Ніка, неквапом уможуваючи їй на руки, так, наче йому зовсім не знесло шматок черепа. Перш ніж Бен повалився обличчям уперед, Гарпер встигла розгледіти передсмертний вираз на його обличчі. Їй здалося, що він усміхався.

— Тікайте! — пронизливо закричала Керол. — Тікайте до церкви! Усі тікайте!

Вона знову вилізла на кам'яну лаву і стояла, широко розвівши руки у сьайві фар, яке било їй у спину. Кулі свистіли і вгризались у гранітні брили довкола неї. На якусь мить Гарпер навіть здалося, що поділ халата Керол смикнувся, так, ніби щось її шарпнуло. Але в неї не влучила жодна куля. Над почорнілим каменем, на якому вона стояла, здіймався дим. Жінка виглядала наче жива ілюстрація Старого Заповіту, — божевільна пророчиця, що у тяжку розпачливу годину ночі

закликала Господа змилюватися й опустити на землю Свій праведний гнів.

Таборяни кинулися бігти. У паніці вони продиралися до сходів, усі сто сімдесят душ, горлаючи і штовхаючись. По Емілі Вотерман, яка ще й досі не могла підвестися з землі, потопталося з півдужини людей. Останньою, хто на неї наступив, була Шейла Дакворт, колишня асистентка дантиста, яка стала ногою Емілі на потилицю. Обличчя дівчинки загрузло в багнюці, від чого бідолашна одинадцятирічна і задихнулася. На той момент шия в неї вже була зламана, і повернути обличчя по ковток повітря вона не могла.

Гарпер роззиралася, шукаючи Рене, і помітила її біля дальнього рогу церкви. Поряд з жінкою був Гілберт, який тягнув її за руку. У каплицю вони не збиралися, натомість прямували кудись за будівлю, оминаючи її. Очі в Рене були на мокрому місці, сповнені страху й благання. Виглядало все так, наче вона хотіла залишитися, але Гіл тягнув її за собою далі. Гарпер подумки благала: «Йди, ну ж бо, йди». Те відчуття, коли Рене зникла з очей, нагадало Гарпер глибокий ковток чистого, свіжого повітря. З Джоном туди годі було дістатися — він ледве стояв на ногах, — та Рене й Гілу це вдалося, вони могли тікати далі пагорбом до дерев. Може, дістануться до байдарки й повеслюють до Дона Льюїстона, якщо він ще десь там, чекає на них. Вона сподівалася, що так і буде. Що вони тікатимуть, не озираючись.

Майкл вибрався з-під вітваря, тягнучись взяти Керол за руки. Але вона не звернула на нього жодної уваги. Жінка стояла й кричала до своєї пастви, закликала всіх тікати, а коли він схопив її за зап'ястя, посмиком вивільнила їх. Майкл обхопив її за талію і потягнув геть з лави. А тоді розвернувся і побіг з нею так само, як ще кілька секунд тому біг Бен з Ніком. Він прямував до каплиці. Більшість таборян уже заштовхалися досередини через червоні двері.

— Вперед, — сказав Пожежник. — До церкви.

Ноги у Джона підкосились, але Гарпер допомогла йому втримати рівновагу.

— Ні, — запротестувала жінка. — Це пастка...

— Це укриття, хутчіш.

Нутроці стягнулися тугим вузлом, неначе їх здавило сталевною скобою. Від сильного болю в животі аж дух перехопило. У паніці вона

подумала, що це воно, що через увесь стрес почалися передчасні пологи на місяць раніше.

Але Гарпер притлумила цю думку і рушила, спотикаючись, до капиці. Пожежник переставляв ноги, імітуючи ходу, але, правду кажучи, жінка тягла його на собі. Поряд виринула Еллі, тримаючи на руках Ніка. Кров цівкою збігала з її підборіддя, однак губи розійшлися у хижому вишкірі.

Вони збігли сходами разом: Еллі з Ніком, Гарпер з Пожежником, а Майкл — тягнувши Керол. І тільки-но вони встигли піднятися, як сходи почали розриватися на друзки: кулі, вгризаючись у деревину, наповнювали нічне повітря приємним ароматом свіжої тирси.

«Шеві інтимідейтор» — на пасажирських дверцятах виднілася охоплена язиками полум'я емблема WKLL — з'їхало з дороги, з гуркотом попрямувавши схилом донизу, рухаючись уздовж зовнішнього кордону кола з каменів. Автівка виїхала до південного боку капиці, зайнявши вузьку смужку відкритого простору між церквою та лісом. З відкритого кузова затріщав автомат. Гарпер не знала, що то за зброя, але вона видавала рівномірний пластмасовий звук, зовсім не схожий на постріли «бушмастера».

Два інші пікапи з ревом погуркотіли до північного боку будівлі, перерізаючи шляхи для відступу з іншого боку. «Фрейтлайнер» лишився на вершині пагорба, не зрушивши з місця, наче Джейкоб видивлявся, де саме його допомоги потребують найбільше.

В одному проході стояла Гейл Нейборс. В інших дверях був худорлявий, ельфоподібний хлопчина, що скидався на молодого Девіда Бові. Вони саме зачиняли капицю, коли Гарпер з Пожежником заскочили всередину: туди, в п'їтьму, де чекали схлипи, крики та жах. Двері з гуркотом зачинилися за ними — і більше ніколи не відчинилися знову.

8

У затіненому фойє Майкл схилився уперед і ніжно — благоговійно — поставив Керол на ноги.

— Тебе поранено? — надтріснутиим голосом запитав він. — О, Боже, молю... *молю...* лиш би тебе не поранили. Не знаю, що тоді робитиму.

Керол закотила очі і стала схожа на злякану кобилу. Здавалося, вона ледве його впізнає.

— Так. Ціла. Блискіт. Гадаю, то був Блискіт! Він відвернув від мене їхні кулі. Наче силове поле, витворене з любові. Думаю, він і тебе захистив!

Гарпер кашлянула. Ступивши вперед, вона обережно відштовхнула Керол ліктем убік. У лівій руці в неї лежав камінь, більший за м'ячик для гольфу, той камінь, що його Джеймі Клоуз запхнула їй до рота чверть години тому, які тепер видавалися вічністю. Тепер він димів, бо весь цей час нагрівався в оповитій лускою долоні. Гарпер зацідила ним Майклові Ліндквісту-молодшому в щелепу, вибивши два зуби.

— Не-а, — промовила вона. — Жодного силового поля не помічено.

Коли хлопець зігнувся й поволі опустився додолу, вона заїхала коліном у його розбите обличчя, принагідно вгативши розпеченим каменем у плече. Розлетілися іскри. Зі звуком корка, що вилітає з пляшки, плече вискочило з суглоба.

Гарпер могла продовжувати його бити. Вона геть втратила самовладання. Її рука немов зажила власним життям, жадаючи будь-що вбити цього хлопця. Але тоді довелося б опуститися навколішки, а через біль від перейм, що допікали їй, це завдало б зайвого клопоту. Крім того, Пожежник ухопив її рукою, і хоч сил її відтягти йому бракувало, він принаймні намагався це зробити.

— Стривай, — мовила вона. — Усе гаразд. Я закінчила.

В усякому разі так їй здалося, але коли Джон її відпустив, вона вдарила Майкла ногою в шию.

— Він був добрим старим, — обурювалася Гарпер, поки Пожежник відтягував її з зони влучання. — Як тобі не соромно?

Керол кинула на неї спантеличений, здивований погляд. Частина її обличчя порожевіла й розпухла, з вуха облазила шкіра. Спадаючи, правиця Божа обдарувала її щоку миттєвим сонячним опіком.

— А ти! — промовила до неї Гарпер. — Я так зрозуміла, коли Майкі кортіло попестити тобі піхву, твоє силове поле вимикалося.

Керол здригнулася, немов Гарпер дала їй ляпаса. Ліва щока почала буряковіти, набираючи того ж відтінку, що й попечена.

— Якщо хочеш, можеш убити мене, — відповіла вона. — Це лише відправить мене в обійми батька. Він чекає на мене у Блискоті. Усі,

кого ми втратили, чекають на нас там. Тепер то єдиний наш порятунок.

— Я не збираюся тебе вбивати. І ніколи не збиралася. Мені цього *не треба*. Ті, що надворі, потурбуються про це замість мене. Ця церква — коробка, а в них повно зброї. Але, може, як пощастить, ми ще маємо якісь п'ять-десять хвилин. Тож поки ти от про що поміркуй. Майкл убив твого батька... задля *тебе*. Щоб *тебе* врятувати. І *себе*. Твій тато збирався вигнати тебе за те, що ти скоїла з Гарольдом Кроссом. Майкі розбив Отцю Сторі голову, щоб він не встиг розповісти всім у таборі про те, як ти підставила Гарольда й підлаштувала його вбивство. Ти відправила Гарольда в могилу? Та тільки й батька свого ти відправила в землю слідом за ним. Одне неминуче призвело до іншого. Вдалого польоту в Блискіт з цією думкою.

Голос Гарпер поволі стихився до хрипкого шепоту. Коли вона вже закінчувала говорити, то вся тремтіла. Зрештою, вона не дуже добре вміла бути жорстокою, хай навіть до людей, що цілком цього заслуговували. Від наляканого, блідого й розгубленого обличчя Керол їй зробилося зле. Під очима в Керол залягли темні кола, а під рожевими опіками було видно бліду сірувату шкіру. Гарпер спало на думку, що нарешті вона виглядає як доросла: виснажена, втомлена і не надто приваблива жінка, якій зараз непереливки.

Керол спрямувала збентежений погляд на Еллі, яка стояла, тримаючи на руках Ніка. Від виду небоги її обличчя скривилося, і вона почала плакати.

— Еллі, — попросила жінка, простягнувши вперед руки. — Дай мені потримати Ніка. Дай подивитися на нього. Прошу.

Еллі харкнула Керол в лице. Та закліпала. По щоках і бровах стікали червоні краплини. Керол виставила руки, немов боронячись, та Еллі й на них плюнула: жінку обдало зливою слизу та кривавих шмарклів.

— Хер тобі, — промовила Еллі понівеченим ротом. — Не хочу, щоб ти його торкалася. Ти хвора на дещо гірше за драконячу луску, і Боже збав, щоб воно ще й йому передалося, якщо ти заразна.

Краплини крові бризкали з її рота на кожному вимовленому складі. Рана на губах була жахливою. Гарпер подумала, що знадобляться шви, але моторошних шрамів не уникнути.

— На це нема часу, — втрутився Пожежник. — Треба піднятися на дзвіницю. Звідти ми ще можемо поборотися.

Гарпер здавалося, що то найбезнайдійніші слова, які їй доводилося колись чути, і вона вже було розтулила рота, щоб це сказати, та Джеймі заговорила перша:

— Там є як мінімум одна гвинтівка. — Обличчя в неї було брудним, дівчина нестримно дрижала, хоча Гарпер і не могла зрозуміти, від страху це чи від шоку. — І коробка з набоями. Там завжди є принаймні одна рушниця, для того, кому випаде вартувати.

Джеймі Клоуз була жорстокою малою дикункою, але аж ніяк не дурепою. Дівчина добре тямилася, що відбувається, тож її відданість — з легкістю рухів банківського касира, котрий видає решту, — вмить змістилася у бік найбільш імовірних кандидатів уціліти.

— Добре. Це добре, Джеймі, — закивав Пожежник. — Підіймайся туди. Ми за тобою. З дзвіниці ми зможемо відкрити вогонь, щоб розчистити дорогу від підвальних дверей до...

Джон затнувся, напружено дивлячись убік. Дорогою він десь загубив окуляри. Гарпер знала, що він уявляє мапу табору і бачить подвійні двері підвалу, які виводять до північного поля: широкої відкритої ділянки, де годі шукати укриття. Надворі стояли дві вантажівки, повні людей та зброї. Гарпер уже все обміркувала й не бачила жодного виходу.

— Де Гіліян? — кричала Гейл. — Хтось бачив мою сестру? Хтось бачив, щоб вона заходила всередину?

Гейл відступила від дверей і рушила до нефа, де скупчилися майже всі таборяни.

Гарпер стисла Джонове плече.

— Думаєш, зможеш піднятися тими сходами?

— Іди, — відказав він. — Я за тобою.

— Я не лишу тебе позаду. Цього не буде. Ми підемо нагору разом.

Він закивав, витираючи зі щоки кров.

— Що ж, тоді гайда. Звідти матимемо гарну позицію для обстрілу. Байдуже, скільки їх там. То снайперське гніздо. Ми ще можемо пробитися звідси з боєм. Якось. Ще не все втрачено, Вілловз.

Та він помилявся. За якусь мить, розлітаючись бризками блакитного полум'я, у південну стіну церкви влучив перший коктейль Молотова.

Керол рвучко крутнулася на підборах. Під склепінням нефа луною розносилися крики про допомогу, молитви до Ісуса, благання милосердя та прощення. Збита з пантелику, Керол тупо витріщалася у довге заповнене юрмою приміщення.

Хтось розтягнувся на підлозі, а хтось тулився на лавах в обіймах близьких. Багато людей повсідалися попід віттарем. Норма сіла на східцях, які вели до помосту, без упину гойдаючись та хитаючи головою.

— Чого ви *плачете*? — загорлала вона. — Нащо ви плачете? Ви думаєте, нам звідси не вибратися? Гадаєте, ми у *пастці*? Блискіт *дожидається* і нікому нас не спинити. Ми полетимо туди гуртом і врешті звільнимось! Не час ридати! Час *співати*!

Вікна з вітражами, що тягнулися уздовж зали, були зашиті листами фанери, прибитими знадвору гвіздками. Один такий лист тепер палав, і мерехтливе полум'я кидало на лави яскраві барвисті відблиски світла.

— *Час співати!* — знову заголосила Норма. — Нумо! Нумо, давайте!

Її шалений погляд урешті відшукав Керол, яка стояла у протилежному кутку зали, відрізана збентеженою юрбою.

— Матінко Керол! Ви знаєте, що нам треба! Ви ж знаєте!

На якусь довгу мить Керол застигла, втупившись у Норму, немовби геть нічого не розуміючи. А тоді набрала повні груди повітря й узялася співати.

— «Прийдіть усі вірні...» — заспівала Керол^[159]. Спершу, крізь стогін й крики, її було важко розчути.

Ззовні об капицю забарабанили кулі, обдаючи будівлю сталеву зливою.

— «...в радості і торжестві!» — провадила Керол сумним, наляканим і приємним голосом. Вона обійшла Майкла й ступила до нефа, широко розвівши руки. З кінчиків пальців на долівку скрапувала кров.

Поряд була Гейл. Очевидно, покинувши спроби відшукати сестру, вона стояла збоку і вся тремтіла. Керол узяла дівчину за руку. Гейл здивовано глипнула на неї, ледь помітно здригнувшись, неначе Керол її вщипнула.

Керол стисла її пальці та провадила:

— «Прийдіть усі... прийдіть усі... до Віфлеєма!»

— Так! — заволатала Норма. — Так! До Віфлеєма! До Блискоту!

До голосу Керол долучився інший — чийсь переляканий голосок з юрми недоладно їй підспівував.

Десь у натовпі хтось знову і знову викрикував: «Ми всі помремо! Ми всі тут помремо! Боже, ми помремо!»

Глянувши на руку Керол на своїй руці, Гейл не стрималась і заплакала. Вона ридала так гірко, що здригалися плечі. Але потім теж долучилася до співу.

Невдовзі співало вже з півдюжини людей. Їхні голоси здіймалися, підносячись до кроков: «Прийдіть та узрійте його! Родився янголів король!»

Завитки драконячої луски Керол замиготіли блискучими рожевими вогниками. Крізь тонкий шовк піжами Гарпер бачила, як Керол уся починає сяяти.

Журливим, скорботним голосом, Норма заголосила: «Прийдіть, поклонімося! Прийдіть, поклонімося! Прийдіть, поклонімося!»

Це було щось більше, ніж заклик — це прозвучало майже як погроза.

Ще один «Молотов» поцілів у південний бік церкви. Стіною заструменіло полум'я. Двоє чоловіків кинулися до неї та пальцями силкувалися загасити вогонь.

— Це кінець, — сказала Пожежнику Гарпер. — Усе скінчено.

Керол поволі рушила до вівтаря. Вона ступала крізь натовп, а люди підводилися й тягнулися до неї. Заскрипіли лави — люди совали їх убік. Вони пхалися й продиралися, аби дістатися ближче до неї.

Віряни простягали до Керол руки, співали з нею, обличчя багатьох світилися обожнюванням. Один маленький хлопчик поспішав за нею слідом, підстрибуючи та плескаючи в долоні, в якомусь незбагненному пориві хвилювання, неначе прямував до воріт парку розваг, у який його давно обіцяли зводити батьки. Керол тиснула людям руки, пробираючись уперед, як справжній політик крізь юрбу, часом нахиляючись та торкаючись губами до чийось долонь, ані на мить не спиняючи співу. Певна річ, вона любила їх. Це була любов хворобливого, зіпсованого гатунку — десь така, гадала Гарпер, яку до

неї плакав Джейкоб, — проте вона була щирою, і це все, що Керол могла тепер їм дати.

Кулі забарабанили по дерев'яних дверях позаду них, вирвавши Гарпер з трансу. Вона розвернула Пожежника і так-сяк дотягла його до прихистку кам'яної арки, за якою здіймалися догори сходи. Кулі сичали й свистіли, щерблячи плити на підлозі за Гарпер і Пожежником. З братом на руках Еллі протиснулася поміж них.

— Є ідеї? — запитала вона, не виказуючи паніки.

— Можливо, вдасться вибратися дахом, — відповів Пожежник.

Гарпер знала, що тільки-но вони вилізуть на дзвіницю, вороття назад не буде — принаймні для неї. Дахом каплиці вона не втече ніяк. Занадто високо. Якщо вона зірветься, то потрощить собі ноги і неодмінно станеться викидень.

Але ці міркування вона лишила при собі. На думку їй спало, що принаймні Еллі — спритній, моторній Еллі — може, вдасться перебраться дахом до ринви, звиснути й зістрибнути додолу. Довкола суцільний дим і шум. Хтозна, можливо, їй вийде дістатися узлісся і сховатися.

— Так, — відповіла Гарпер, досі вагаючись і не рушаючи з місця, витягуючи шию, щоб глянути, що коїться в нефі.

Голоси присутніх зливалися в мелодійній болісній пісні. Вони співали і сяjali. Їхні очі палахкотіли блакиттю, нагадуючи паяльні лампи. Маленька дівчина з поголеною голівкою видерлася на лаву, щодуху виспівуючи рядки. Драконяча луска на її руках світилася так яскраво, що руки, здавалося, стали прозорими, і Гарпер могла розгледіти крізь шкіру обриси кісток.

Першою спалахнула Норма. Вона стояла за вівтарем, погойдуючись перед розп'яттям і вивергаючи з себе слова пісні. Її дебеле, грубе обличчя порожевіло і блищало від поту. Жінка розтулила рота й закричала: «Співайте во торжество!» Зсередини її горлянки променіло світло.

Норма глибоко вдихнула, наміряючись заспівати наступний рядок. З її рота порснув жовтий спалах полум'я. Голова жінки відкинулася назад, горло стало червоним, нелюдськи вигнулося. Тоді Нормина шия почорніла, а з ніздрів заструменів темний дим. Драконяча луска на обвислих оголених руках палахкотіла ядучим криваво-червоним

сяйвом. На Нормі була чорна квітчаста сукня завбільшки з невеличкий намет. По її спині заструменіли блакитні язички полум'я.

Гейл захрипіла і, спотикаючись, поточилася на мале хлоп'я, яке все підстрибувало. Вона розмахувала рукою, неначе намагалася відігнати від обличчя надокучливу мошку. Коли дівчина махнула втретє, Гарп розгледіла, що її рука у вогні.

— Що з ними коїться? — крикнула Джеймі, яка підбігла до них, під широку кам'яну арку.

— Це ланцюгова реакція, — відповів Пожежник. — Вони відходять усі разом.

— Слава навіки! — співала юрма. Принаймні якась її частина. Решта людей почала кричати. Ті, хто досі не спалахнув.

Коли загорілася Керол, вона була у самому серці стовпища, десятки вірян тягнулися до неї. І вмить вона обернулася на білосніжний стовп полум'я, відкинувши назад голову і розвівши руки, немов поривалася прийняти в обійми невидимого коханця. Керол спалахнула з неймовірною силою, наче наскрізь просякнута керосином. Навіть скрикнути не встигла — настільки швидко все сталося.

Кулі дзижчали й сюрчали, пролітаючи крізь неф і без розбору стинаючи людей на краю натовпу. Гарпер побачила, як підліток, худорлявий чорношкірий малий, лягнув себе по лобі, наче щойно згадав, що забув узяти на урок підручник. Та щойно він опустил руку, стало видно діру, що зяяла посеред його чола.

Дівчина-підліток зігнулася, обхопивши себе руками. Її спина палала у вогні. Довготелесий юнак, двійник Девіда Бові, опустився навколішки позаду юрби, схиливши голову, наче молився, і міцно стискав долоні. Його голова горіла: чорна голівка сірника серед несамовито яскравого жовтого полум'я. Мале дівча носилося проходом, розмахуючи охопленими вогнем руками у повітрі та кличучи матір. Хвостик дівчинки перетворився на волошковий вогненний шарфик.

— Ох, Джоне, — промовила Гарпер, відводячи погляд. — Ох, Джоне.

Він узяв її за руку й повів за собою у задимлену пільму сходів. Вони вдвох почали підніматися, геть від скриків, сміху, співу пісні, та понад усе — геть від зойків та вереску, останніх стражденних акордів хору, що у фінальному акті злагоди ринув у забуття.

Того дня, коли в будівлі веж-близнюків врізалися літаки, Гарпер думала, що ж мали відчувати люди, котрі застрягли в ту мить на сходах; як почувалися, пробираючись сліпма донизу, крізь пелену диму. Знову ця думка зринула в її голові того дня, коли чоловіки й жінки почали стрибати з верхівки Спейс-Нідл у Сіетлі, у ті перші тижні епідемії. В ті дні, сповнених неспинних пожеж, це ставалося знову й знову — хмарочоси спалахували один по одному, люди всередині щодуху намагалися втекти від полум'я, знайти шлях порятунку, ані на мить не позбуваючись думки, що їхнім єдиним спасінням може стати стрибок і запаморочлива мовчазна круговерть падіння: останній шанс урвати собі момент спокою.

Найбільше Гарпер боялася паніки. Боялася, що втратить над собою контроль. Та коли вони пробиралися нагору, то почувалася вона майже по-діловому, зосереджуючись на наступному кроці, тоді — ще на наступному. Саме лише це було приводом для втіхи. Більше ніж смерть, її жахала втрата власної гідності: Гарпер боялася в останні миті життя перетворитися на загнану тварину, не здатну зібратися з думками через розпач, що паралізує волю.

Гарпер дерлася вгору, а Пожежник тримався за неї. Раз по раз вони зупинялися — коли йому паморочилося в голові або коли їй треба було перевести дух. Вони підіймалися, наче парочка стариганів: роблячи крок, тоді спиняючись, тоді роблячи ще один. Джон був надто слабким, щоб квапитися, а її не відпускали перейми. Черевко перетворилося на важкий камінь, непідйомний тягар у самісінькому центрі її єства.

Джеймі Клоуз уже збігла сходами до вежі. Вона промчала повз них ще хвилину тому. Гарпер уже чула, як згори лунає потріскування гвинтівки.

Еллі йшла трохи попереду, несучи Ніка на руках. Хлопчикове підборіддя спиралося їй на плече, тож Гарпер могла добре розгледіти його обличчя. Лице йому вкривала кривава маска, а на голові зяяла рана, там, де його торкнувся цілунок «гамві». Утім, вираз він мав спокійний, неначе просто дрімав. На якусь мить хлопчик розплющив ліве око, щоб зиркнути на неї, але одразу й заплющив.

— Майже дійшли, — сказав Пожежник. — Майже дійшли.

І що ж вони робитимуть, коли опиняться там? Чекатимуть, поки вогонь дістанеться дзвіниці, думалося Гарпер. Або поки їх не пристрелять. Але з Джоном своїми міркуваннями вона не ділилася. І так була вдячна долі, що він був поряд, тримав своєю рукою за стан, похиливши голову їй на плече.

— Я рада, що все-таки закохалася у вас, містере Руквуд! — промовила вона до нього, цілуючи у шию.

— О, та я теж, — відказав він.

Спів позаду них тривав й надалі, хоча тепер уже здавалося, що крики переважають. Крики, а ще сміх. Хтось дуже гучно сміявся.

Дим у дзвіниці був ароматним, пахнув печеними шишками.

— Джоне, — озвалася Гарпер під впливом раптової ідеї. — А що, як ми повернемося? Спробуємо пройти *крізь* полум'я. Драконяча луска захистить нас, хіба ні?

— Але, на жаль, не від куль. Крім того, Еллі б не вибралася. Вона не вміє керувати лускою так, як я... чи як ти. Та й Нік непритомний, тож навіть не знаю... але цеє... якщо хочеш спробувати, то чекай, я спершу піднімуся нагору. Можливо, у нас вийде тебе прикрити. Хтозна... посеред метушні... — його очі засяяли, сповнюючись надії через несподіваний задум.

— Ні, — відповіла Гарп. — Твоя правда. Я навіть не подумала про Еллі й Ніка. Без них я нікуди не піду.

Вони вже дісталися верхнього майданчика. Двері були напівпрочинені, відкриваючи краєвид на темне задимлене нічне небо. Джон ухопив її за плечі й стис їх.

— Тобі про дитину думати треба.

— І не про одну, містере Руквуд, — відказала вона.

Джон дивився на неї з ніжністю, а тоді поцілував, і вона відповіла на його поцілунок.

— Ну що ж, — промовила вона. — Гадаю, варто нам дати бій. Тіт-топ, ходімо.

— Ходімо, сестро Вілловз.

Дзвіниця була відкритим майданчиком, посеред якого з'яв квадратний отвір, який з усіх чотирьох сторін обрамляли вузькі помости з соснових дощок. Над просвітом звисав мідний дзвін, з віком побляклий до поважного зеленого відтінку. Він дзеленчав щоразу, як у нього знизу влучала куля. На балюстраді з білого каменю було

мармурове поруччя. Свинець вгризався в камінь, викрешуючи хмарки білої порохняви.

Гарпер аж ніяк не очікувала натрапити на труп, але на останніх кількох східцях лежало тіло мертвого хлопця. Мрець покоївся долілиць, ззаду на батистовій сорочці світила червона дірка. Гарпер подумала, що то Пильнувальник, якому випало цієї ночі вартувати у дзвіниці. Він прогавив сигнал з автобуса, що стояв далі по дорозі, бо надто захопився видовищем, дивлячись, як унизу людину забивають камінням. Втім, за свою неуважність він розплатився більш ніж сповна. Гарпер схилилася, щоб перевірити пульс. Шия хлопця вже була холодною. Вона облишила його, допомогла Джону пройти повз тіло, і вони вдвох ступили в ніч.

Еллі сиділа на підлозі попід поруччям, пригортаючи брата. Обоє вони виглядали так, наче повзком продерлися крізь загіджену бійню.

Джеймі припала на коліно, сперши гвинтівку загиблого на кам'яне поруччя. Рушниця тільки клацнула глухо. Вона вилаялася, відсмикнула затвор і потягнулася по кулю в пошарпану картонну коробку, що стояла біля її коліна.

Щойно вони вийшли просто неба, Гарпер інстинктивно пригнулася. Але тепер підвела голову, щоб оглянути масштаби руйнувань. Звідси було видно все, табір розкинувся перед нею як на долоні.

Меморіальний парк починався одразу біля верхніх сходинок каплиці. Згори те варварське кружало кам'яних брил ще більше нагадувало Стоунгендж. Півдужини чоловіків розбрелися серед валунів та постаментів, шукаючи прикриття. Один з них, худорлявий хлопака у товстих окулярах з чорною оправою, таких, як у Бадді Голлі^[160], присів за зчорнілим вівтарем, тримаючи щось на зразок «узі». Хлопець шкірився, його обличчя, затінене густою зачіскою а-ля «афро», було густо перемазане сажею.

Якась незбагнена примха повітряних потоків донесла до Гарпер його голос. Цей котячий писк вона упізнала одразу ж, бо виразно пригадувала це пискотіння з того дня, коли ледь не потрапила до рук Мальборо-Мену в своєму будинку.

— От же ж повне гівно! — скрикнув Марті. Зброя стрекотіла у його руках. — Та це натуральний, курвамать, бойовик!

На північ від них розкинулося заболочене футбольне поле і перекинутий «гаммер». Кілька чорних пікапів припаркувалися з того боку, щоб перегородити шлях з подвійних дверей, що вели до підвалу. Крізь кіптяву годі було розгледіти, скільки саме чоловіків вели вогонь з кузовів, та Гарпер бачила, як раз по раз мерехтіли і блимали, неначе спалахи фотокамер, вогники пострілів. «Фрейтлайнер» загуркотів пагорбом донизу, рушивши в бік решти автівок, до північного боку каплиці. Напевно, Джейкоб сподівався, що підвальна перегородка лусне і звідти у відчаї посиплють купки людей — тоді й плуг стане в пригоді.

На південь глянути було важче. Між церквою та лісом пролягала смуга трави, настільки широка та рівнесенька, що нагадувала дорожнє полотно. Гарпер знала, що десь там був і Мальборо-Мен, у своєму великому срібному «інтимідейторі», але розгледіти їй вдавалося хіба вершечок кабіни, та й то — добряче витягнувши шию. Авто було надто близько припарковане до будівлі, щоб як слід його роздивитися.

Знизу повалив гідкий чорний дим, клубами струменюючи до піддашку та фонтануючи крізь отвір у дзвіниці, умить перетворивши башту на велетенський димар. Крізь товщу диму пульсували лиховісні відблиски вогню. Гарпер припускала, що знизу дзвіницю було ледве видно, бодай це вселяло якусь надію.

Клуби диму валили догори, зливаючись у величезну чорну хмару, яка сунула на схід за пагорб, у бік океану. Гарпер майже не бачила неба — зірки та місяць поглинуло темне хмарисько.

Вкритий чорним шифером похилий дах від поруччя вежі відділяло футів з п'ятнадцять. Гарпер уявила, як вона стрибає, вдаряючись, падає на п'яти, розриває собі зв'язки на щиколотках, тоді валиться, з тріскотом б'ється стегном об покрівлю, з'їжджає до краю даху, а тоді раптом відчуває гострий біль, коли всередині розривається матка...

— Ну нахрін, — сказала собі Гарпер.

Вона підповзла до Еллі.

— Як фобі мій роф? — запитала Еллі.

— Могло бути й гірше, — відповіла Гарпер.

— Та яке, нахер, гірше. Я тащуся. Тепер я справжній панк. Завжди мріяла стати панком, — Еллі скуйовдила Нікове волосся рукою. — У самому кінці, міс Вілловз, я намагалася вчинити правильно. Може, я й завалила іспит, але на додаткових заняттях виклалася на повну.

— Який ще іспит?

— З основ людяності, — відповіла дівчинка, змахуючи з очей сльози. — Потримаєш мене за руку? Мені страшно.

Гарпер взяла Еллі за руку і міцно стиснула.

Пожежник пробрався помостом до південного боку вежі, зупинившись поряд з Джеймі.

— Ті гандони засіли в «сілверадо», — повідомила Джеймі. — Надто близько до будівлі. Мені в них не влучити. Якби вдалося їх відігнати, можна було б спустити мотузку...

— Яку мотузку? — запитав Джон.

— Не знаю. Мо', з одягу зробити. Доберемося до дерев. Помчимо в бік дороги. Викрадемо авто.

Голос дівчинки перетворився на збентежену скоромовку, перестрибуючи з однієї неймовірності на іншу.

— Я знаю людей з Рочестера. Вони б нас прихистили. Але спершу мусимо відігнати ту вантажівку.

Пожежник стомлено закивав.

— З цим я, може, й зараджу.

Але, щойно підвівшись, він захитався і ледве не впав. Гарпер помітила, як затріпотіли його повіки. У цій позі Джон нагадував їй дівча-інженю з музичних комедій 40-х років, яке намагається привабити любчика. Якусь мить неможливо було опиратися враженню, що він от-от поточиться і полетить, перечепившись через залізні поручні, в діру в центрі вежі та щезне у задимленій темряві.

Джеймі вхопила його за лікоть до того, як він встиг перелетіти через поруччя. Гарпер скрикнула, відпустила руку Еллі й поповзла помостом до нього. Коли вона вже була поряд, Джон знову опустився на одне коліно.

Гарпер доторкнулася до його щоки і відчула липкий піт.

— Дзвін зараз б'є? — ледь розбірливо пробурмотів Джон.

— Ні, — відповіла вона. — Саме зараз — ні.

— Господи. Отже, це у мене в голові так гуде, — він притис долоні до скронь. — Здається, мене зараз знудить.

— Навіть не намагайся встати.

— Ми мусимо їх відігнати, якщо таки хочемо звідси вибратися.

— Лишайся на місці. Переведи подих. Користі з тебе буде мало, якщо відключишся.

Вона відпустила його руки й підвелася, вкладаючи усе серце в безмовну пісню. Її права рука обернулася на вогненну шаблю. Викусіть ложечку цього, вилупки.

Гарпер пожбурила вигнуте лезо блакитного полум'я в нічну темряву. Воно просвистіло, викрешуючи у повітрі блискотливі латки вогню, і неприродно крутнулося, завернувши за край даху і непомітно опустившись на «сілверадо інтимідейтор». Залунали крики, коли капот авто розірвало у яскравому спалаху світла.

Кулі задзеленчали об дзвін, барабанили по перилах та з сердитим виттям, немов люті оси, пролітали повз них. Гарпер припала додолу, з її полум'яної руки валив дим.

Одна з куль поцілила в линву, на якій висів дзвін, і розітнула її, лишаючи всього декілька волокон. Велетень гойднувся, видавши кволий дзеленькіт. Ті останні кілька ниток, що втримували його, з мелодійним звуком луснули, наче гітарні струни. Дзвін упав у чорний отвір. За якусь мить з лунким «ДЗЕНЬ», від якого здригнулося повітря, він ударився об підлогу церкви. Від удару в них перед очима задривали клуби диму, а Гарпер позакладало вуха.

Нік підвів голову і збентежено роззирнувся. Удар дзвона був таким гучним, подумалося Гарпер, що навіть глухого пробудив.

— О Господи, тепер ще що за хрінота!.. — закричала Джеймі, вдивляючись на північ, а тоді поквапилася повз Пожежника до іншого краю вежі.

Джейкоб.

«Фрейтлайнер» розвернувся, примірівшись на північний бік церкви. З рипучим ревінням вантажівка загуркотіла вперед, опустивши плуг і прямуючи в каплицю.

Джеймі підвелася, спираючи гвинтівку на плече. Вистрілила. На кабіні вантажівки креснула біла іскра. Дівчина смикнула засув, і на землю вистрибнув порожній набій — ясний полиск латуні. Джеймі заклала наступний набій і вистрелила знову. Лобове скло вкрилося блакитною тріщиною. Вантажівка вильнула вліво, і Гарпер подумала: «Попався». Але тоді «фрейтлайнер» перемкнувся на вищу передачу і, промчавши останні п'ятдесят футів, протаранив стіну каплиці.

Гарпер відкинуло на кам'яну балюстраду. Відчуття було таким, наче велетенська невидима рука захопила згори будівлю, відірвавши її від фундаменту, й порухом *посунула* на кілька футів південніше. Задній

кут будівлі, який виходив на північ, завалився. У повітря здійнялися гуркіт обваленого шиферу і тріскіт потрошеного дерева. Велика охоплена полум'ям купа уламків посипалася на перед «фрейтлайнера», поховавши плуг у звивистих хмарах диму та розкришених уламків. Вежа затремтіла від удару. Джеймі відступала, щоб відкрити затвор свого «22-го», коли поштовхом її відкинуло у повітря. Дівчина налетіла на металеві перила, які обгороджували центральний отвір. Вона впустила гвинтівку, змахнувши руками у спробі за щось вхопитися... але марно.

— Джеймі! — закричала Еллі вслід дівчині, яка понівечила їй обличчя. Через Ніка вона нізащо не змогла б підхопитися, та й на це не було часу.

За якусь мить дзвін унизу тихо дзенькнув, коли на нього приземлилася Джеймі.

Пожежник ошелешено оглядався довкола, і його обличчям цівками збігала кров. Гарпер рукою забрала йому з очей волосся, а тоді ніжно, акуратно пригорнула. Вона відчула, що годі вже боротися. Час уже всім огорнути одне одного в обіймах: їм чотирьом, їхній маленькій звихнутій родині. Їм п'ятьом, якщо рахувати маля. Вони обійматимуться, зустрічаючи кінець у теплі та близькості. Принаймні поки Джейкоб не розженеться, щоб знову взяти будівлю тараном. Цього разу вже ближче до вежі, скидаючи кожного з них у вир полум'я.

Луна від дзвона досі розкочувалася внизу. Він дзень-дзеленькав тихим, пронизливим, *золотистим* звуком, неначе був лише крихітним дзвіночком. Пожежник підняв голову і визирнув, поглядаючи в дим уздовж південного боку каплиці.

Пожежна вантажівка — за кермом якої сидів Гілберт Клайн, який саме витягнув руку, щоб задзвонити в мідний дзвоник — вирвалася з клубів диму, на повному ходу таранячи «шеві сілверадо». Стара пожежна машина з номером «5» на решітці важила під три тонни. Вона розплющила передок «інтимідейтора» з легкістю черевика, який чавить банку з-під пива. Двигун «шеві» втиснувся в кабінку, трошачи панель приладів і розтинаючи водія навпіл. Пікап відірвався від землі. Якийсь час передні колеса крутилися в повітрі, а тоді авто беркицьнулося назад, поховавши під собою стрільців, що стояли на кузові.

Пожежна вантажівка потягла «шеві» за собою, проволочивши його грязюкою аж до ганку церкви. Пожежна машина рвучко спинилася, завищали пневматичні гальма. Круглолиця низенька жіночка з заплетеним у кіски волоссям, яке де-не-де вже посріблила сивина, вистрибнула з пасажирського сидіння та поквапилася до хромованої сходинки на задньому бампері.

Рене забралася на дах вантажівки і підняла дерев'яну драбину, повернувши її в бік церкви. Кінець драбини гепнув у зовнішню стіну. Тоді Рене стала озиратися ліворуч та праворуч, неначе впустила щось, можливо, серезку, і намагалася розгледіти, куди та впала. Жінка схилилася й відчинила невеликий відсік на даху вантажівки, вишукуючи щось серед пожежних сокир і сталевих багрів. Вона розпачливо захитала головою.

— У тебе прямо під ногами! — заволав до неї Пожежник. Здавалося, він здогадувався, що саме шукає Рене. Він приклав долоню до рота і знову гукнув: — *ПІД НОГАМИ!*

Рене підвела погляд, примружившись і вдивляючись у клуби диму, та витерла тильним боком долоні піт зі щік. Вона знов опустила погляд, потупившись собі під ноги, а тоді кивнула й припала навколішки. У круглому заглибленні даху виднівся іржавий залізний кривошип. Докладаючи зусиль, Рене почала його обертати. Дерев'яна драбина затремтіла і, погойдуючись, почала підійматися вздовж церковної стіни у бік вежі.

Хлопець, якого Гарпер знала під іменем Марті, витягнув шию з-за каменя посеред галявини, щоб глянути, що там коїться за перевернутим «шеві». Куля відскочила від кам'яної лави прямо в нього перед ногами. Марті скрикнув і став задкувати, а тоді, зашпортавшись, повалився на землю.

— Бляха, — промовила Еллі. Дівчина звелася на ноги, приклавши гвинтівку Джеймі до плеча. Вона смикнула рукоятку затвора, і порожня гільза зблиснула в нічній пітьмі.

Гарпер дивилася на Еллі, а не на пожежну вантажівку та перекинутий «шеві», тому прогавила момент, коли лисий чоловік у блакитній джинсовій сорочці виборсався з пасажирського сидіння «сілверадо». Гарпер помітила його, щойно її погляд ковзнув назад: на чоловікової сорочці ззаду був вишитий американський прапор, дуже помітний у темряві. Голова в нього стікала кров'ю. Рухався він

непевно, спотикаючись. Чоловік мав широкі плечі й випнуті колесом груди, нагадуючи хафбека^[161] в літах, який, попри свій вік, досі займається в залі, силкуючись відігнати невблаганну старість. При собі він тримав чорний пістолет.

Пожежна драбина з глухим стукотом гепнулася, впершись у піддашок та застрягнувши на півдорозі до них.

Чоловік зі стволом — Гарпер була певна, що то Мальборо-Мен (із тим американським прапором на сорочці ззаду то неодмінно мав бути він) — підкрадався до водійської кабіни пожежної вантажівки.

— Рене! — закричала Гарпер. — Рене, стережися! Він наближається!

Гарпер невпинно тицяла пальцем у бік чоловіка.

Рене Гілмонтон стояла на даху вантажівки, тримаючи обома руками драбину та силкуючись її посунути, зрушити з місця, щоб та підіймалася далі піддашся. Коли в неї це вийшло, жінка відступила назад і примружила очі, вглядаючись у дзвіницю.

— Бережися! Пістолет! — кричала Гарпер.

— Мужик зі стволом! Мужик зі стволом! — загорлав Пожежник.

Рене вказала на вухо й захитала головою. Вона опустила на коліно і знов завовтузилася з кривошипом. Драбина грюкнула об край даху, відновивши своє сходження до дзвіниці, поволі здіймаючись дюйм за дюймом у небо.

Мальборо, скрадаючись, дістався кабіни пожежної вантажівки та присів під водійськими дверима.

Гарпер підвелася, думаючи: «Я жбурну й поцілю у нього вогнем та врятую своїх друзів». Вона знову подумки завела пісню, виспівуючи без слів. Драконяча луска на долоні потрохи яскравішала, розжарюючись, немов нитка в лампочці. Проте рука гуділа від болю і все ніяк не загорялася. Поки Гарпер чекала на перші спалахи полум'я, Мальборо-Мен випростався, однією ногою став на підніжку, просунув пістолет крізь вікно і вистрілив.

Рене залякла, підвела голову, зиркнула на перед вантажівки, а тоді кинулася долілиць, розпластавшись на даху автівки.

Від драбини їх відділяло дванадцять футів.

Гримнула рушниця Еллі. Серед кола каменів ховалося шестеро чоловіків зі зброєю, дівчина тримала їх на місці, не даючи нікуди

поткнутися з-за брил. Еллі вилаялася та заклала в гвинтівку новий набій.

Мальборо-Мен припав до боку вантажівки й щез з-перед очей. Зі свого місця Гарпер не могла побачити, де той подівся. Як і Рене. Та він причаївся десь там — поволі крадучись попід вантажівкою, поки не зможе вилізти на дах і пристрелити Рене Гілмонтон.

Поряд з Гарпер виріс Нік, вдивляючись униз із заспанним, непрочуманим виразом. Вона взяла малого за плече й повернула до себе, пригорнувши обличчям до грудей, так само, як майже рік тому Реймонда Блая — хлопчика, якому кортіло визирнути у вікно і подивитися, що коїться на шкільному подвір'ї. Гарпер не хотілося, щоб Нік бачив те, що відбуватиметься далі — хоча сама вона не могла відвести погляд.

Рене нишком лежала на даху пожежної вантажівки. Рухалася лише її права рука — нею вона намагалася намацати щось поряд із собою. Пальцями Рене знайшла краєчок відсіку, який відчинила, коли шукала, як запустити драбину. Жінка потягнулася всередину і вхопилася за держак пожежної сокири.

Мальборо-Мен рвучко вискочив, наче Пилип з конопель, позвірячому вишкірившись і водячи дулом пістолета увсебіч. Рене опустила сокиру на його зап'ястя, і він з криками відстрибнув назад. Його рука так і зосталася на даху, міцно тримаючи руків'я пістолета. Рене пожбурила її геть, змахнувши лезом сокири. Права рука Мальборо полетіла, щезнувши з очей.

Мальборо заскімлив: його тихий, низький крик, повний люті та болю, лунав, наче відгомін з дна колодязя.

Рене стала навколішки на краю даху. Вона повернула голову й глянула у бік кабіни. Щось прокричала, однак Гарпер була задалеко, щоб розчути. Їй здалося, що жінка гукала Гіла. Рене просиділа так, здавалося, довгу мить, хоча насправді збігло всього кілька секунд. Тоді вона розвернулася і знову взялася за кривошип, тепер уже мляво його крутячи.

Мальборо-Мен кричав і кричав, не спиняючись.

«Фрейтлайнер» скреготливо порснув повітрям і почав здавати назад. Будівля церкви знову задрижала, коли авто витягло плуг з проробленої діри, волочачи за собою уламки в бік футбольного поля.

Вантажівка від'їхала від каплиці на п'ятдесят ярдів, а тоді з ляском спинилася. Зусиллями Джеймі на лобовому склі автівки тепер красувалося павутиння з тріщинок. Гарпер раптом спало на думку: Джеймі вдалося поранити Джейкоба, добряче зачепити. Можливо, вона майже прикінчила його.

Еллі пожбурила гвинтівку і присіла навпочіпки.

— Порожньо! — вигукнула дівчина. — Набої скінчилися.

Ручки пожежної драбини виринули збоку, поволі здіймаючись до поруччя. Пожежник підвівся, злегка хитаючись, потягнувся через край та вхопив її, вирівнюючи.

— Ходу. Спускаймося. Уже. Ти перша, — промовив Пожежник, кивнувши до Гарпер.

— Нік... — почала вона.

— Еллі доведеться посадити його собі на спину.

— Він у мене, — відповіла дівчина, підповзаючи помостом до Ніка.

З іншого боку від каплиці зарухався «фрейтлайнер», з гуркотом несучись до опори дзвіниці.

Гарпер не любила висоти, і від самої думки про те, щоб перекинути ногу через край, їй ставало зле. Однак вона вже перелазила через поруччя, тягнучись ногою до першої сходинки.

Дівчина озирнулася, шукаючи очима драбину, і побачила пожежну вантажівку на відстані сорока футів унизу: та була такою крихітною, що їй наче можна було підхопити рукою. Якусь мить Гарпер здавалося, що дзвіниця гойдається, як квітка від вітру, і от-от скине її з себе. Вона міцно стиснула руки на кам'яному поруччі і заплющила очі.

— У тебе вийде, Гарпер, — промовив Пожежник і поцілував її у щоку.

Вона кивнула. Їй хотілося відказати йому щось миле та зухвале, але вона не те що говорити — навіть слину проковтнути не могла.

Гарпер перекинула іншу ногу через поручень.

Правою ногою вона вже ступила на другу сходинку, відпускаючи рукою поруччя і несамовито хапаючись обома руками за драбину. Уся конструкція непевно захиталася під її вагою.

З протилежного боку будівлі долинув гуркіт «фрейтлайнера», який змінив передачу, розганяючись усе більше.

Гарпер встигла спуститися на п'ять сходинок, не більше, коли Пожежник став помагати Еллі з Ніком на спині, перелізти через край

поруччя. Еллі лізла за Гарпер, несучи на собі Ніка з тією ж легкістю, що й рюкзак до школи.

Пожежник перекинув ногу через поручень, ставши одним чоботом на верхню сходинку. Тоді інший чобіт відшукав другу. Він потягнувся і ухопився рукою за верхівку драбини, повиснувши на ній.

Зі швидкістю п'ятдесят миль на годину «фрейтлайнер» заїхав у північну стіну капиці. В останню мить авто крутнуло, зносячи геть увесь фасад будівлі та розкидаючи вбік достатньо деревини, каміння і скла, щоб заповнити кузов самоскида.

Вежа похитнулася, на мить застигла... а тоді завалилася. Щойно вона була. А ось її вже немає. Кам'яне поруччя, балюстрада, дах дзвіниці, балки та дощані помости — уся конструкція обвалилася всередину. Оглушливий грюкіт від падіння Гарпер відчула навіть у грудях — він нагадував шалене стугоніння крові. Тепер пожежна драбина зависла в порожньому повітрі, а Джон Руквуд завис на самому її вершечку. З руйновища повалив густий чорний дим. Іскристий вир темряви поглинув Джона.

За якусь мить подув прохолодного вітру, який приніс із собою запах моря, розвіяв частину диму. Але Пожежник уже зник.

Гарпер розтулила рота, щоб закричати, а тоді побачила його: Джон уже подолав десять щаблин донизу. Драбина дрижала й погойдувалася в повітрі. Еллі рухалася так швидко, що ледь не наступала Гарпер на руки.

Гарпер зрештою подолала тяжкий спуск до пожежної вантажівки. Нижче, де ще лишалася покрівля даху, драбині було на що зіпертися. Південна частина церкви лишалася цілою. Дівчина зрозуміла, що нарешті спустилася на вантажівку, лише коли відчула під босими ногами метал. Вона зійшла з драбини, ледве тримаючись на ногах, та роззиралася в пошуках Рене. Жінки вже не було на даху. В якийсь момент вона, вочевидь, злізла з машини.

Тепер Гарпер уся тремтіла й почувалася слабкою; холод, здавалося, закрався їй аж у кістки. Хвилями підіймаючись від ніг і до тулуба, тілом розходилися дрижаки. Спершу вона подумала, що впадає у шок. Тоді на думку їй спало, що, може, річ в іншому: Джон розповідав, що прикликання вогню спалює калорії та кисень, і опісля тобі стає зле й паморочиться в голові, тому краще знайти безпечне місце, щоб перепочити.

Вона, спотикаючись, попленталась углиб вантажівки, де була прилаштована коротка стара драбина з поіржавілого заліза. Гарпер злізла нею до бампера і ступила на землю — тієї ж миті ноги зрадливо підігнулися, вона поточилася додолю й важко опустилася у вологу траву. Над нею, немов карусель, що спиняє свій хід, повільно закружляли іскри та завитки диму.

Гарпер відігнала слабкість геть і, спершись на бампер, підвелася.

— *Ах ти ж сука! Моя рука! Моя РУКА!*

Гарпер обійшла пожежну вантажівку, прямуючи на звук криків. Мальборо-Мен лежав на спині серед трави, звиваючись змією та брикаючи каблуками у грязюці. Скидалося на те, що він намагається рухатися по багнюці на спині. Лівою рукою він затис понівечене зап'ястя. Правої руки більше не було. На її місці стирчав зламаний шматок порожевілої кістки.

Вона переступила через нього, рушивши до Рене, яка схилилася у прочинених водійських дверях. Коли Гарпер підійшла, жінка гоїдала Гілберта Клайна в обіймах. Кров досі струменіла з відкритої рани у нього на шиї, але вже зовсім мляво. Переднє сидіння було все в крові.

Гарпер відзначила — майже відсторонено — відтятую руку, яка й досі стискала пістолет, обережно покладену на панель приладів. Рене завбачно підняла обрубок і помістила туди, де Мальборо нізащо б не дістав свій «глок», якби надумав його повернути.

— Ми майже дочитали «Небезпечні мандри», — промовила Рене. — Гіл казав мені, що ніколи б не подумав, що йому так сподобається історія про балакучих звіряток. А я відповіла, що життя дивна штука. Я от ніколи б не подумала, що закохаюся в чоловіка, який крав автівки.

Рене не плакала й говорила напрочуд чітко.

— Він замкнув дроти, щоб завести вантажівку. Ми не знайшли ключів. Поки він це робив, то сказав, що це найкраще ілюструє правдивість твердження, що злочинці, щойно їх випускають з в'язниці, беруться за старе. Сказав, що шкодує, бо мимоволі довелося підвищити рівень рецидивізму. Я хіба за якусь мить втямила, що він жартує. Стриманий був, не те слово. На власні дотепи навіть *не усміхався*, куди вже там засміятися. Годі було вгадати, коли він жартує. Ох, Гарпер, мені без нього жити не хочеться. Я почувуюся, наче все життя прожила, не відчуваючи смаків. А тоді в таборі з'явився Гіл, і

все змінилося. Усе почало смакувати. А тоді цей покидьок застрелив його, і тепер Гіл мертвий, а я повернуся до життя без барв та смаків. Не знаю, чи здатна на це.

Гарпер раптом закортіло дібрати потрібні слова. Хтозна, може, такі й були, проте вона ледь трималася на ногах, паморочився мозок, і з голови повилітали геть усі думки. Натомість вона пригорнула Рене рукою і незграбно поцілувала її у вухо. Рене заплющила очі, схилила голову й тихо, довірчо заплакала.

Мальборо-Мен скрикнув.

Гарпер розвернулася і побачила Еллі, яка стояла над чоловіком. Дівчина знову тримала брата на руках. Вона спинилася, подумалося Гарпер, щоб добряче копнути Мальборо в ребра.

— Ах ти ж сука недобита, ти горітимеш, а я ще подрочу на твої обвуглені цицьки! — кричав Мальборо-Мен.

— Як захочеш подрочити, — відказала Еллі, — доведеться навчитися це робити лівою рукою, каліч.

— Він не заслуговує жити, — промовила Рене, витираючи обличчя. — Після того, скільки людей загинуло. Це несправедливо.

— Хочеш, я прикінчу його? — озвався Пожежник. Гарпер навіть не здогадувалася, що він вже спустився і стояв позаду неї. Він і сам похитувався, і виглядав так само кепсько (може, навіть і гірше), як вона почувалася. Піт стікав його змореним, блідим обличчям. Проте очі в нього були темними, як вороняче крило, й цілковито спокійними.

Він узявся за пожежну сокиру, яка стояла зіпертою на автівці.

Рене все обміркувала, а тоді захитала головою.

— Ні. Усе-таки ні. Гадаю, я надто слабка й дурна, бо не можу поквитатися, поки є нагода.

— Як на мене, це робить тебе якою завгодно, та тільки не слабкою. Аж ніяк, — відповів Пожежник. Він озирнувся на Еллі, яка долучилася до них. — Еллі, тобі доведеться вести вантажівку. А ще знайти місце неподалік, де всі ви зможете сховатися. Я зустрінуся з вами пізніше.

— Що ти таке торочиш? — запитала Гарпер. — Ти їдеш із нами.

— Не зараз. Пізніше.

— Джоне, це ідіотизм. Тобі не можна лишатися самому. Ти ледве стоїш.

Він відкинув цю заувагу, захитавши головою.

— В очах уже не двоїться. Це вже якийсь прогрес, — побачивши вираз її обличчя, він твердо промовив: — Я не кину вас. Нікого з вас. Обіцяю, я приєднаюся до вас не пізніше, ніж за день. Максимум два.

— І як ти нас розшукаєш? — запитала Гарпер.

— Нік пошле по мене, — відповів Джон, зиркнувши через плече Еллі на Нікове набрякле, брудне, нестямне лице.

Пожежник почав виробляти щось руками, рухаючи ними туди-сюди у повітрі. Хлопчик повільно кліпнув і, здавалося, кивнув. Гарпер подумала, що він щось сказав хлопцеві про пташок.

— Доведеться тулитися з Гілом, — озвалася Рене. — Сподіваюся, ви не проти. Я його тут не покину.

— Ні, — відказала Гарпер. — Звісно, що ні.

Рене кивнула, тоді стала на підніжку і обережно посунула Гілберта вбік, звільнивши місце за кермом.

Пожежник розвернувся й рушив прим'ятою травною; він присів біля Мальборо-Мена.

— Ти, — промовив Мальборо. — Я тебе знаю. Тобі кранти. Моя людина, Джейкоб, розкатає твою педикувату британську сраку по всій дорозі. Усе шосе тобою розфарбує. Джейкобу по кайфу вбивати паяльників — каже, вперше в житті йому вдається робити щось на славу. Та найбільше йому кортить дістатися до тебе. Хоче зробити це, поки вона дивитиметься.

— Джейкобу подобається кінчати паяльників, еге ж? — запитав Пожежник. Він здійняв ліву руку, і цівка зеленого полум'я, тремтлива, наче шовкова стрічка, заструменіла з кінчика його вказівного пальця. В'ялим, задумливим поглядом Пожежник зиркнув на вогник, а тоді загасив, залишивши хіба дрібку попелу на пальці. Потім опустив руку і розмазав попіл Мальборо по чолі, малюючи хрест. Чоловік здригнувся. — Нуу. Тоді краще тобі не баритися й починати рухатися. Бо тепер ти один з нас, друже. Той попіл просочений моєю отрутою. Можливо, якщо тобі поталанить, тобі зустрінуться інші заражені, які прихистять і доглянуть за тобою, як це колись зробили для нас люди з цього табору. Можливо... але я в цьому сумніваюся. Думаю, що більшість людей затріснуть двері перед твоїм носом, щойно ти розтулиш рота, благаючи про допомогу. Надто вже в тебе впізнаваний голос.

Мальборо-Мен забрикав ногами, посунувшись землею на шість дюймів. Він несамовито струшував головою і почав волати.

— Ні! Ні-ні-ні, ти не смієш! Не смієш! Послухай мене! *Послухай!*

— Знаєш, — відказав Пожежник, — гадаю, я вже вдосталь почув. Гірше, ніж слухати таку, як ти, паскуду по радіо — лише наживо зустрітися. Бо тут, у реальному світі, просто перемкнути станцію не вийде.

Тоді Джон копнув його — легко, майже кумедно — попід щелепу. Голова Мальборо відкинулася назад, а зуби клацнули, затиснувши кінчик язика. Його крик переріс у високе, огидне, нерозбірливе голосіння.

Пожежник рушив геть, трохи похитуючись, а його куртка затріпотіла по боках.

— Якщо не об'явишся до завтрашнього вечора, — гукнула до нього Гарпер, — то я кинуся на пошуки.

Джон озирнувся до неї, його вуста скривилися в усмішці.

— А я тільки-но почав думати, що виборсався з вогню. Постарайся не турбуватися. Вже невдовзі я знову буду з вами.

— Ну ж бо, міс Вілловз, — промовила Еллі. Дівчинка вже сиділа у вантажівці за кермом, однієї рукою тримаючись за дверцята і виглядаючи на Гарпер. — Час рушати. Десь там ще повно озброєних чоловіків. І той плуг.

Гарпер кивнула, а тоді розирнулася, сподіваючись востаннє глянути на Джона. Та його вже й сліду не було. Пожежника поглинув дим.

11

Пожежна вантажівка відкинула вбік уламки «шеві інтимідейтора», наче комашку, жбурнувши каркас автівки до кола каменів. Гора брухту з брязкотом налетіла на одну з кам'яних брил. До перевернутого «шеві», коли вантажівка тріпнула його, саме наближався Марті Кассельман. Він встиг відстрибнути, але затиснутий у правій руці «узі» затріскотів, відтинаючи хлопцеві три пальці на нозі.

Кремезний «фрейтлайнер» почав здавати назад від напівзаваленого охопленого вогнем руйновища, яке колись було каплицею. Чоловік за кермом угледів, як пожежна машина з гуркотом попрямувала пагорбом

догори, та, коли Джейкоб нарешті спромігся розвернути «фрейтлайнер», за його дружиною, Рене Гілмонтон і двома дітьми, що були з ними, вже й слід загув.

12

Еллі загальмувала вантажівку в місці, де ґрунтова дорога вливалася в Літл-Гарбор-роуд.

— І куди тепер? — запитала дівчинка.

Гарпер визирнула з пасажирського сидіння, шукаючи очима іржавий синій кістяк шкільного автобуса. Фари на ньому були ввімкнуті. Худорлява дівчинка років п'ятнадцяти, з поголеною головою, лежала, згорбившись, на кермі. Хтось встромив їй у потилицю мачете.

Нік потягнувся до щоки Гарпер, повертаючи голову жінки до себе. Він сидів у неї на колінах. Від хлопця тхнуло смаленим волоссям, виглядав він так, наче пустився ловити яблука у тазку^[162], повному червоного «Кул-Ейду» — обличчя було вкрите липкими плямами крові, але очі тепер світилися ясністю. Хлопець заговорив до неї жестами.

— Нік каже, що знає одне безпечне місце, — промовила Гарпер, зіщуливши при цьому очі. Жестами вона звернулася до малого:

«Що за місце?»

«Довіртеся мені, — відповів Нік. — Там безпечно. Ніхто нас не знайде. Я там ховав усе, що цупив».

Погляд Гарпер хлопчик зустрів з похмурим виразом:

«Це я злодюжка».

Книга 9

Пожежна

1

У перші хвилини по тому, як пробило північ і квітень прийшов на зміну березню, пожежна вантажівка мчала по Літл-Гарбор-роуд аж до самого кінця, де дорога переходила у Сагамор-авеню. Нік жестом вказав Еллі, щоб звертала праворуч. Вони проїхали менш ніж милю, коли хлопець почав змахувати руками, щоб вона зупинилася.

Еллі повернула до входу на цвинтар «Саут-Стрит» — кладовища, яке збереглося ще з колоніальних часів, розкинувшись на півмилі завширшки. Дівчина спинила авто перед чорними воротами, замкнутими на довгий важкий ланцюг та навісний замок. Нік відчинив дверцята з пасажирського боку й зістрибнув з колін Гарпер.

Однією рукою хлопчик ухопив ланцюг і прихилив голову. Між його пальців, цівками скрапуючи на землю, зашипів розпечений рідкий метал. Ланцюг розпався на дві частини, і Нік розчахнув ворота, а його долоні й далі димілися. Еллі заїхала досередини, а тоді спинилася. Нік витягнув руки крізь решітку воріт, стулив шматки ланцюга у довільний вузол і міцно затис. Цього разу диму було більше, Нікові очі світилися двома розпеченими жаринами, а коли він випустив ланцюг з рук, ланки були знову приварені.

Цвинтар «Саут-Стрит» був таким собі містом, де більшість мешканців мали резиденцію під землею. Нік вів їх вуличками та алеями, звивистим передмістям і відкритими пасовиськами цього міста. Вони простували своїм шляхом, поки не дісталися ґрунтової стежки, яка тягнулася за кладовищем. Серед росистої трави та чагарнику на них чекало друге, скромніше кладовище: з дюжину автівок, різного ступеня занедбаності, брудні й вигорілі, покоїлися на ободах. Половина з них була занурена в зарості бур'яну, як острівці іржі — в мілке море отруйного сумаху.

До одного краю цього пристанища спочилих автівок прилягала присадкувата непоказна цементна будівля під бляшаним дахом. Нижче піддашка рядком примостилися вкриті павутинням вікна. З одного боку будівлі виднілися гофровані алюмінієві гаражні двері. База, з якої

робила свої вилазки наземна команда, припустила Гарпер... звісно, в ті дні, коли цвинтар «Саут-Стрит» ще мав наземні команди. Трава по коліна, що здіймалася перед вхідними східцями, наштовхувала на думку, що робітники вже давненько не оббивали порогу цього місця.

Поza кучугурами брухту виднілася широка піщана яма, на дні якої лежала купа мотлоху, захована під шматами коричневого пластикового брезенту. Еллі припаркувала вантажівку між будівлею та «понтіаком фаєрбердом», звугленим до самої рами. Вона понишпорила під кермом, намацала кілька оголених дротів, зчеплених докупи, а тоді смикнула їх — пролунав сухий електричний тріск. Пожежна машина пихнула, загуркотіла, та врешті заглухла.

Вони сиділи в тиші. Крізь просвіт між дубів, у глибині парку, Гарпер бачила пласку бухту, вкритий галькою берег і ще кілька невиразних будівель на дальньому боці води. Просимо до цвинтаря «Саут-Стрит». Краєвид на пляж гарантовано. Тихі сусіди.

— Це все, звісно, добре, поки сонце не зійде. Тоді вантажівку буде видно з повітря, — промовила Рене.

Гарпер глянула на гаражні двері, будівлю наземної команди, і загадалася, чи не вистачить усередині місця для антикварної пожежної машини. Нік знову зіскочив з її колін і, розчахнувши двері, вистрибнув у розріджений туман.

— А ще я не впевнена, що ми досить далеко від табору Віндем, — провадила Рене. Її голос бринів похмуро та відсторонено. Жінка сиділа ліворуч від Гарпер, тримаючи в обіймах Гілберта, стискаючи його тіло ногами. Голова чоловіка звисала на плече Рене, і жінка тримала його обома руками за талію. — У лісі є стежка. Звідси до стрільбища хвилин п'ятнадцять пішки. Минулого літа я кілька разів і собі ходила сюди.

— Але дорогою вийшло майже чотири милі, — зауважила Еллі. — І вони розраховуватимуть на те, що ми поїдемо далі, не спиняючись. Ні. Думаю, з цього щось вийде, якщо тільки ми вантажівку... що він надумав?

Дівчина розстебнула ремінь безпеки і вискочила надвір.

Нік забрався в піщану яму. Він відгорнув клапоть брезенту, відкривши сховану купу зів'ялих квітів, почорнілих вінків та запліснявілих плюшевих ведмедиків. Скорбота, вочевидь, теж мала термін придатності. Еллі наздогнала його, відшукала інший кінець

брезенту і допомогла відтягти його до пожежної вантажівки. Кілька таких штук, і вони зможуть повністю сховати авто.

Гарпер вилізла з машини, вперлася руками в поперек і потягнулася, хрускаючи спиною. Тіло боліло, наче вона відходила від грипу; кожен м'яз нив, у суглобах щеміло.

Вона озирнулася до Рене.

— Зараз ми замаскуємо авто, а тоді зійдемо всередину, — Рене нічого не сказала, тож Гарпер докинула: — Думаю, час тобі вилазити.

Плечі Рене смикнулися, коли жінка втомлено зітхнула.

— Гаразд. Спитай, чи Еллі допоможе занести Гіла всередину.

На той час Еллі з Ніком уже дотягли шмат брезенту до вантажівки. Еллі напружилася і кинула збентежений погляд на Гарпер. Та кивнула їй, ледь помітно.

— Звісно ж, міс Гілмонтон, — відказала Еллі безтурботним тоном, який аж ніяк не пасував її блідому стривоженому обличчю.

Витягати з пожежної вантажівки важкий труп Гілберта Клайна було ще тією морокою. Рене тримала його попід пахви, пихкаючи та відсапууючись, підштовхуючи тіло до дверей з пасажирського боку щораз на кілька дюймів. Еллі взяла небіжчика за щиколотки, і тоді вони почали потроху зсовувати його, але Рене вдарилася головою і впустила тіло, верхня частина якого вмить завалилася. Голова Гіла гепнулася об сходинку до кабіни. Рене пронизливо скрикнула, ледь не пірнувши услід за трупом.

— О, ні! — почала вона. — О, ні, о, ні, о, Гіле, я зовсім слабка. Така безпомічна.

— Тихіше, — промовила Гарпер, обійшовши Рене й нахилиючись, щоб узяти Гіла попід руки.

— Тобі не можна, — сказала Рене. — Ти на дев'ятому місяці вагітності.

— Мені ж не важко, — відповіла Гарп, хоча коли вона випросталася, в щиколотках запекло, а у спині стрільнуло.

Вони несли Гілберта крізь високий чагарник, і росиста трава хльоскала йому по спині. Голова його гойдалася. На обличчі застиг стоїчний, майже впокорений вираз. Здавалося, його ясні блакитні очі ні на мить не випускали Гарпер з виду.

Коли всі вони дісталися до гаража, мерця довелося опустити додолу, тож Гарпер могла перепочити, а Еллі рушила шукати шлях

усередину. Двері були замкнені, а ключа не знайшлося ні під килимком, ні під жодним з керамічних вазонків, які прикрашали східці ганку (вазонків, повних ґрунту і квітучого врожаю з декоративних бур'янів). От тільки Нік не мав наміру заходити через двері. Він рухався уздовж стіни будівлі, роздивляючись піддашок. Врешті хлопчик спинився і тицьнув пальцем на одне з вікон. Воно було за добрих п'ять футів над його головою, настільки щільно припасоване до піддашся, що здавалося неймовірним, щоб це вікно пропускало всередину бодай трохи світла. То був довгий, вузький отвір. В одній потрощеній шибці бракувало трикутного шматка скла. Жоден дорослий не спромігся би просунути руку в шпарину, але дитина — зовсім інша справа.

Еллі присіла, щоб Нік зміг залізти їй на плечі. Та навіть коли дівчина підвелася на повен зріст, він заледве діставав до вікна. Хлопцю довелося тягнутися, щоб просунути руку у вікно й повернути засув. Нік відчинив вікно, захопився за підвіконня, підтягнувся і пірнув у темряву.

З іншого боку вікна, певно, була можливість злізти — якась поличка абощо, — бо Гарпер не чула, щоб хлопець приземлився. Він щезнув без жодного звуку.

— Цікаво, хто минулого разу допомагав йому туди забратися, — промовила Гарпер. Коли Еллі спрямувала до неї допитливий погляд, жінка кивнула на високе вікно. — Очевидно ж, що він і раніше таке проробляв, але Нік надто малий, щоб дотягнутися туди самотужки.

Еллі насупилася.

Вхідні двері прочинилися, Нік висунув зсередини голову і помахав, щоб вони заходили: мовляв, ласкаво просимо, почувайтесь як удома.

2

Коли почало світати, вантажівка вже повністю була похована під двома шматами брезенту: одним накрили авто спереду, іншим — ззаду. Гарпер сподівалася, що їм вдасться помістити пожежну машину в приміщенні, але гараж уже займали трактор «Джон Дір» та екскаватор. З гаків на стінах звисала акуратна, хай навіть і вкрита павутинням колекція граблів та лопат. Уздовж іншої стіни тягнувся чималий

верстак. На нього вони й поклали Гілберта, накривши його третім шматом брезенту.

Рядок вікон у глибині гаража відкривав краєвид на приміщення захарашеного кабінету: два столи, дошка оголошень на стіні, порожній кулер і диван вершково-зеленого відтінку, з тих, що нагадують шмарклі. Там вони і вклялися. Гарпер дістався диван. Еллі з Ніком спали в обіймах на підлозі, загорнувшись у сіру ковдру, яку дівчинка знайшла у задньому відсіку пожежної машини. Рене до них не приєдналася. Вона всілася на стільці, поряд з верстаком, не відпускаючи руку Гілберта. Часом вона розмовляла з ним, часом сміялася, наче він сказав щось вкрай дотепне. Та здебільшого погладжувала його руку великим пальцем або притискала холодну долоню собі до щоки.

Нік сказав Гарпер, що це він злодюжка, і пообіцяв, що відведе її туди, де зберігав усе крадене. Але «Портативної мами» ніде не було видно. Так само, як і безлічі інших дрібничок, які позникали в таборі. Гарпер припускала, що Нік усе пояснить одразу, як буде готовий.

Вона лягла на бік і згорнулася калачиком, вкрившись чорною курткою. Ззаду на куртці було зображення самої Смерті: одна кістлява рука тримала косу... а інша здійняла догори мереживний ліфчик. Напис під малюнком проголошував: «ГРОБАРІ. ОСЕРЕДОК 13 — ЛИХІ ДО САМИХ КІСТОК». Від куртки тхнуло кавою та ментолом, від чого Гарпер згадала батька, який завжди розтирав шию, що нила, «Бенгеєм»^[163]. Вона плакала, аж поки не заснула, думаючи про батька, який уже цілком міг бути мертвим і якого вона, ймовірно, ніколи більше не побачить. Але плакала Гарпер тихенько, стримуючись, щоб не турбувати решту.

Коли вона прокинулася, діти ще спали. Чи була Еллі досі дитиною? Споглядаючи її гладенькі щоки та довгі вії, Гарпер хотілося в це вірити. Та навіть уві сні тонкі, ніби різьблені, риси обличчя робили дівчинку більше схожою на молоду дівчину, яку не відпускали турботи й тривоги — надто заклопотану, щоб думати про дитячі забавки.

Крізь одне з панорамних вікон, які відгороджували гараж, Гарпер побачила Рене, яка вилізла на фанерний стіл і примостилася поряд з Гілом, поклавши свою пухку руку небіжчику на груди. Високі вікна, що обрамляли піддашся, визирали у невиразну темінь. Гарпер

проспала увесь день, і проспала би ще й решту ночі, якби не була такою голодною. Невдовзі їм доведеться щось думати щодо харчів.

В офісі була довга кухонна стійка, вкрита ламінатом «Форміка», з раковиною, мікрохвильовкою, кавоваркою «Містер Кофі» та радіо, яке було таким старезним, що спереду мало вбудований касетний програвач^[164]. Його вилка стирчала з розетки, проте електрики, звісно ж, не було. Був ще й холодильник, однак зазирати всередину Гарпер не стала — побоювалася відчути запах того, що могло там ще лишитися. Вона розвернула радіо і знайшла позаду отвір для шести великих батарейок D. У третій шухляді, до якої вона полізла, якраз знайшлася запечатана пачка таких.

Гарпер винесла радіоприймач з офісу в прохолодну дзвінку тишу гаража. Вона зупинилася біля верстака поряд з Рене та Гілом. Брезент зісковзнув їм до пояса. На сорочці Гіла були розстібнуті кілька гудзиків, рука Рене спочивала в нього на грудях, щочою жінка притулилася до його плеча.

Виведені вицвілими блакитними, майже готичними, літерами уздовж Гілових грудей, бігли рядки:

Нечувано пройти життя без довіри:

це означало б ув'язнення у найжахливішій клітці — в собі самому.

Г. Грін^[165]

Гарпер підтягнула брезент, розрівняла його, вкрила Рене та Гіла, а тоді лишила їх на самоті.

Вона всілася на цементну сходинку надворі. Ніч видалася напрочуд паркою: тепло практично сочилось у повітрі довкола неї, а тишу заповнював спів цвіркунів. Гарпер витягнула пальці ніг, зануривши їх у вогку, шорстку землю. Коли вона відкинула голову назад і, поглянувши у небо, побачила безліч зірок, її серце взялося вогнем від любові, що хвилиною огорнула її. Лише подумати: вона досі любила цей світ, навіть цієї миті. Дисплей радіо спалахнув зеленавим, мов світляк. Що могло бути кращим від теплої весняної ночі, відчуття тепла ґрунту босими ногами, коли довкола витає запах дерев, що квітнуть, а по радіо грає приємна музика? Зараз Гарпер бракувало хіба прохолодного пива.

Вона клацала FM-частоти, сподіваючись почути Марту Квінн, хоч і знала, що це марно. Так і виявилось. Крізь шипіння стативи їй вдалося вивести станцію, яка грала архівні записи чорного госпелу, та вже по кількох піснях сигнал зник. Крутячи перемикач далі, вона знайшла юнака... чи, може, то була зовсім дитина? Голос у нього був високий, пронизливий, того роду, що Гарпер завжди асоціювала з початком статевого дозрівання — він доповідав про весняні тренування «Ред Сокс» у Форт-Маєрсі. На якусь мить вона застигла, кров у жилах аж застугоніла. Сама думка, що десь на світі й далі існував бейсбол, видалася їй нестерпною.

Та не минуло й повного інінгу, як вона почала підозрювати, що малий вигадує все на ходу. Білл Бакнер знову грав на першій базі, хоча з часу його останньої гри збігло вже двадцять п'ять років, і кожен м'яч пролітав йому між ніг. Він Дізель був бетером від «Ред Сокс», він відбив м'яча прямисінько на шортстопа на ім'я Керміт де Жабеня. Коли де Жабеня упіймав його, то від шаленої сили удару йому вивихнуло руку. «Сокси» грали проти команди, що називалася «Єретики» і складалася здебільшого з ляльок-маппетів, чудовиськ та божевільних, котрі спалахували й згоряли прямо на полі щоразу, як припускалися помилки. Гарпер слухала, посміхаючись, ще один інінг. «Сокси» вели з рахунком 3,5 до 1, коли вона перемкнула станцію. Щодо того, як їм вдалося здобути піврану, певності вона не мала. Малий, що робив оголошення, говорив так, наче йому було років одинадцять і це був найщасливіший день у його житті.

Перевівши стрілку перемикача аж на низ, Гарпер натрапила на хлоп'ячий хор, який виспівував «Прийдіть усі вірні», і спинилася послухати. В якусь мить вона усвідомила, що плаче. Їй зовсім не хотілося, щоб бодай хтось із них помирав. Жоден з них, хай як важко було з ними жити.

Коли пісня стихла, якась жінка розпочала передачу «Щоденні благословення». То були свого роду новини. Вона сказала, що дійшли чутки, ніби авторку безбожницьких книжок про Гаррі Поттера, Джоан Ролінг, було вбито розстрільним загоном в Единбурзі. Її страту транслювали у тому, що лишилося від Всесвітньої павутини. Вона вся була вкрита диявольськими письменами, а ще використовувала свої гроші та статус, щоб захищати й перевозити інших заражених. Коли їй було запропоновано молити про прощення гріхів — обдурювання

дітей, приховування інфікованих, — вона зневажила такою нагодою, відповівши, що не стане вибачатися за жоднісінький прислівник. Дикторка зазначила: то є благословення, що цій жінці судилося одвічно горіти у пеклі, слава Ісусу.

Серед місцевих благословень: Нацгвардія, за підтримки загонів ополчення, які називають себе Береговими спалювачами, викрила шістсот заражених грішників, які переховувалися на території табору Віндем. Розгорнулася шалена битва, яка скінчилася тоді, коли хворі згоріли живцем у приміщенні церкви, котре вони перетворили на неприступне військове укріплення, алілуя.

Далі на північ спалахнули нові пожежі на півдні Мейну, але, з Божої ласки, полум'я не поширилося за межі ділянки завширшки двадцять п'ять миль. Солдати Христові з Нью-Гемпширу заприсяглися, що протягом тижня вишлють понад сотню людей та дюжину пожежних автівок. Гранд-капрал Єн Юдовбивця тісно спілкується з лісовими службами у Мейні і готовий прийти на допомогу кожному, хто прийняв правду його божественних одкровенень, слава йому. Гранд-капрал? Раніше він обіймав посаду губернатора, та й ім'я його було Єн Юдовбіц.

Повернувся хор хлопчиків і затягнув щось латиною.

Коли Гарпер підвела погляд, то побачила Ніка, який сидів з іншого боку сходів, притискаючи коліна до грудей.

«Гарно тут, — мовила вона, але не словами, жестами. — Я люблю теплі ночі. Майже як літо».

Хлопчик кивнув, злегка, ледве припіднявши підборіддя над колінами.

«Їсти мусимо ми, — показала вона, розуміючи, що вдається їй це кепсько. — Я знайду їсти. Принесу сюди. Не хвилюйся, якщо мене скоро нема».

Нік захитав головою.

«Я знаю, де тут їжа, — відповів він їй своїми виразними, промовистими жестами. — Ходімо».

Він підвівся і повів її до кладовища.

3

Якийсь час вони простували стежкою, що тягнулася позад кладовища. Тоді Нік завернув між надгробків, рушивши через високі зарості трави. Спинився хлопчик біля старої кам'яної плити, грубої та сіруватої, на якій значилося «МАКДЕНІЕЛС». Він присів і доторкнувся краю надгробку. Гарпер розгледіла намальовану яскраво-червоною фарбою риску.

Нік підвівся і попрямував далі — Гарпер попленталася слідом. Біля синьої мармурової плити, що вшановувала життя такого собі «ЕРНЕСТА ГРЕЙПСІДА», Нік схилився, вказав на ще одну червону риску, а тоді багатозначно подивився на Гарпер.

І на пальцях пояснив:

«Лак для нігтів».

Раптом Гарпер на думку зринула одна з найперших дрібничок, які зникли в таборі: пляшечка червоного лаку для нігтів, що належала близнятам Нейборс. Сестри тоді подумали одна на одну, що спричинило до чималої сварки.

Нік вів її далі горбуватою зеленою землею. Повсюди на цвинтарі росла висока трава. Гарпер подумала, що до середини червня з-під розбуялої дикої зелені буде видно хіба що найвищі постаменти. Але прикрим їй це аж ніяк не видавалося. Для Гарпер розсип польових квітів та жмути мурави несли в собі значно більше краси, ніж свіжоскошений газон у парку.

Вони підійшли до склепу, білокам'яні стіни якого тонули в заростях плюща та смарагдового листя. На вхідних дверях був викарбуваний капітанський штурвал, а попід ним красувалося ім'я — «О'БРАЄН». Невелика каменяка, на якій виднілася ще одна риска, виведена лаком для нігтів, тримала двері трохи прочиненими.

Нік навалився на двері плечем — вони піддалися, зі скреготом відчиняючись досередини.

У склепі зовсім не було світла, і Гарпер пошкодувала, що не захопила ліхтарика: в гаражі десь та й *мав би* бути. Нік хутко рушив до однієї з кам'яних трун навпроти стіни. Кінчик пальця в малого спалахнув, порснувши цівкою блакитно-зеленого полум'я. Він запалив

ним рядок свічок, більшість з яких вже давно потанули, обернувшись на деформовані недопалки, а тоді помахом загасив вогонь.

На одній з трун покоївся саквояж Гарпер. З ручки звисав золотий медальйон Еллі. Щойно побачивши «Портативну маму», Гарпер відчула, як на душі їй потеплішало. Почуття було таким, наче вона зустріла хлопця, котрий припав їй до душі силу-силенну часу тому — можливо, ще у старшій школі, — і побачила, що він і досі привабливий, після стількох років.

На іншій кам'яній могильній плиті поряд лежала велетенська чашка для чаю, завбільшки з супову миску. Щаслива чашка з зірками Емілі Вотерман. Зсередини вона вкрилася кіркою від полишених там шматочків в'яленого м'яса. Попід стіною купкою стояли три бляшанки «Спаму» і три бляшанки згущеного молока.

Малий підтягнувся і всівся поміж двох свічок. Гарп сіла навпроти нього, нахилила голову і стала чекати.

«Я намагався піймати кота, — говорив він до неї руками. — Великій кіт, смугастий такий, наче тигр. Коли я його гладив, то відчував, як він мурчить, наче маленький моторчик. Самого муркотіння я, звісно, *не чув*, лише *відчував* на дотик, та це все одно неймовірно. Але варто було мені спробувати його упіймати, як він щоразу тікав. Яюсь я зловив його в коробку і вже навіть півдороги до табору подолав, а він головою продавив дно і вистрибнув».

Гарпер кивнула, показуючи, що поки встигає за розповіддю.

«Майкл сказав, що допоможе його впіймати. Це мав бути наш із ним секрет. Ми ловимо кота разом, приносимо в табір, і я лишаю його собі. Майк сказав дістати з кафетерію „Спам“ та молоко. Тоді ми зустрілися, він теж мав із собою дещо з *табору*, соду там, цукерки. Я перепитав, чи нам не перепаде на горіхи, а він відповів, що ні, якщо ніхто не дізнається. Я знав, що ми робимо погані речі. І шкодував... *іноді*».

«Але тобі це ще й подобалося... що Майкл проводив з тобою час», — мовила Гарпер, поволі рухаючи руками, щоб бути певною, що все правильно показує.

Нік кивнув, та з таким завзяттям, що Гарпер відчула, як у серці їй кольнуло.

«Таке враження, що решта дітей навіть не помічали мене. Ніхто поміж них не знав мови жестів, а за їхніми усними балачками мені годі

угнатися. Я часто сидів з ними в кафетерії, та майже ніколи навіть гадки не мав, про що вони теревенять. Якщо всі сміялися, то я усміхався, наче зрозумів жарт, хоч це й було не так. Хтозна, може, вони навіть з мене часом глузували».

Він похилив голову, потупившись собі на руки. Вони здригнулися, злегка рухаючись, і Гарпер подумала (з раптовим здивуванням, втіхою та смутком), що малий говорить до себе, а ті ледь помітні порухи пальців — то його версія казати пошепки. Зрештою він здійняв погляд до неї і заговорив знову.

«Майк не знав мови жестів, але ми писали одне одному записки. Він завжди чемно дочікувався, коли мені треба було ще чимало написати. Сидів собі і дригав ногами, хвилин зо п'ять, поки я строчив йому записку. Більшість людей не дуже й терплячі. Він допомагав робити пастки для kota. Деякі з них були справді кумедні. Точнісінько як у коміксах. Якось ми поцупили куртку-хакі й розтягнули її понад ямою, заховавши під листям. Наче кіт був такий дурний, щоб у неї потрапитися».

Гарпер пригадувала той день, коли зникла камуфляжна куртка. Вона належала дівчинці-підлітку, Неллі Ленс, яку засмутило і спантеличило її зникнення. «Та ж навкруги тисяч з десять кращих одєжин, які вона могла вкрасти, назбирається», — побивалася тоді Неллі.

Вона. Усі вони були переконані, що крадійкою виявиться хтось із дівчат. Усе, що зникало, було поцуплене або з кухні, або з дівочого гуртожитку. Та звісно ж — у дівочому гуртожитку був такий *один* хлопець. Нік провів там усю осінь, ділячи ліжко спершу з сестрою, а тоді, пізніше, перескочив на розкладачку до Гарпер.

«Усе крадене з табору ми ховали тут, — провадив далі Нік. — Я зробив вказівники лаком для нігтів, щоб ми завжди могли відшукати наш сховок. Часом ми продиралися у гараж. Майк докумекав, що якщо підніматиме мене на плечах, то я зможу залазити туди через вікно».

«Люди почали лютувати, — промовила Гарпер. — Коли ти бачив, що всі злі, чому не сказати? Ти міг пояснити, ніхто би не злий».

«Ти подумаєш, що я бовдур».

«А ти спробуй».

«Я гадки не мав, що всі *шукають* крадія. Дуже, дуже довго. Усі про це говорили, та ніхто не говорив про це зі *мною*. Робили оголошення в

каплиці, які я почути ніяк не міг. Я іноді питав Майка, про що всі балакають, та він казав, що то пусте. Якось Еллі дуже розлютилася, і я запитав, що сталося, а вона відповіла, що якась сука краде з дівочого гуртожитку. Я такий дурень, що навіть не допетрав, що це про мене. Я подумав, що хтось *іще* цупить речі. *Важливі* речі. Ті, що дорогі людям. Я лише взяв лак для нігтів, те дурнувате горнятко та „Спам“. Усі терпіти той „Спам“ не могли».

Нік опустил очі.

«А ще я взяв медальйон Еллі, — тоді він підвів погляд, з викликом поглянувши вперед. — Та тільки тому, що він мав бути так само і моїм. Ми мусили *ділитися* ним. Але Еллі сказала, що медальйони для дівчаток, і постійно тримала його в себе, не дозволяла ані носити, ані навіть дивитися на нього».

«А як щодо „Портативної мами“?» — запитала Гарпер.

Нік опустил підборіддя до грудей і закліпав. З очей хлопця заструменіли сльози, крапаючи йому на ноги.

«Вибач».

«Не вибачайся, поясни, чому».

«Майк сказав, що саквояж досить великий, щоб заплести туди kota. Що з нього вийде гарна пастка, а по тому ми зможемо його тобі повернути. Я не збирався забирати з ним усі речі... спершу ні. Висипати все звідти і забрати лише саквояж. А тоді я згадав про свій „В'ю-Мастер“».

«Що?»

Малий розвернувся і клацнув золотою застібкою на саквояжі, понишпорив рукою всередині й витяг червоний пластиковий «В'ю-Мастер».

«Я пам'ятаю. Його мені Керол дала, — промовила Гарпер. — Для маляти».

Обличчя Ніка спохмурніло.

«Вона не мала права ним розпоряджатися. Він був *мій*. Одного дня тітка Керол сказала мені, що я вже надто дорослий для нього і віддала його тобі. Сказала, щоб я почав поводитися як дорослий хлопчик. Тому я й забрав усю торбу. Вкрав її. Хоч ти і мій друг. І це дуже поганий вчинок, — він протер очі однією рукою. М'язи на його обличчі тремтіли під натиском ледь стримуваних емоцій. — Потім я *хотів* його повернути. Справді хотів. Майкл зустрівся зі мною тут, у гробниці, і

сказав, що ми не можемо ризикувати. Отець Сторі оголосив, що крадій «Портативної мами» муситиме назавжди полишити табір. Бо красти у вагітної жінки — то страшний гріх, лише другий після вбивства. Майк сказав, що мені навіть не вийде повернути його потайки, бо Бен Патчетт зніме мої відбитки. А Еллі сказала, що тому, хто поцупив медальйон, вона відрубав руки. Та навіть так — я думав, що можу розповісти Отцю Сторі про те, що накоїв. Я саме збирався. Щойно він повернеться з рятувальної місії з Пожежником. А тоді...»

На якусь секунду його руки спинилися, поки він кулачками розтирав очі. Та скоро пальці зарухалися знову.

«Майк сказав: може, мені й *поталанило*, що хтось вгатив Отця Сторі по голові. Бо він був майже певен, що Отець *підозрював* саме мене. Майк сказав, що перш ніж хтось розбив Отцю Сторі голову, він його попередив, що мусить серйозно поговорити зі мною про всі зниклі речі, і якщо я стану брехати, то він вишле нас із Еллі *обох* геть, назовсім. Майк казав, що Отець вижене нас двох, бо то був обов'язок Еллі стежити, щоб я слухався. І Отець Сторі чітко дав зрозуміти, що не дозволить, щоб у таборі думали, ніби він панькатиметься зі мною лише тому, що я його онук».

«Він брехав. Страшно брехав. Отець Сторі ніколи не кривдив тебе чи сестру. І ніколи б не дав комусь скривдити вас».

Гарпер бачила, що хлопчик не хоче підводити погляд, не хоче дивитися їй в очі — але таким було прокляття глухих, бо вони не могли відвести очей, якщо хотіли почути іншого. Він мусив стежити за її руками. Нік зморгнув сльози й провів рукою, витираючи ніс.

«*Тепер* я це знаю. Але мені було страшно. Тому я лишився з тобою в лазареті. Щоб, коли Отець Сторі прокинеться, я міг розповісти йому, як сильно я шкодую про скоєне, і благи його не карати Еллі за мої вчинки. Майк сказав, що це хороша ідея, і що він побуде в лазареті зі мною стільки, скільки зможе. Тоді, коли Отець прокинеться, він візьме більшу частину провини на себе. Майк сказав, що мусить так зробити, бо ж він усе-таки старший».

«Не твоя провина, — сказала йому Гарпер. — Майкл був брехуном. Обдури нас *усіх*».

Нікові плечі конвульсивно здригнулися. Він здійняв руки, а тоді опустив їх, знову підняв і спробував ще раз.

«Якось раз я прокинувся, пішов до туалету й побачив Майкла, який схилився над ліжком Отця Сторі. Він здивувався, углявши мене, рвучко підхопився, та й узагалі виглядав налякано. У його руці був шприц. Я запитав, що він робить, а Майк відповів, що прийшов зробити собі укол інсуліну, а тоді завітав, щоб помолитися за Отця Сторі. Він тоді намагався його вбити, правда ж?»

«Так. Коли сталося?»

«Лютий».

Гарпер поміркувала трохи, а тоді кивнула.

«Напади Отця Сторі припинилися в лютому. Тоді його стан почав покращуватися. Потому як припинилися напади. Ти врятував йому життя. Ти злякав Майкла, потому як заскочив його зненацька зі шприцом. Більше він труїти не пробував».

Нік захитав головою.

«Я не врятував його. Майкл усе одно його вбив».

Гарпер нахилилася вперед, зіпершись ліктями на коліна.

«Так, але тільки Отець устиг отямитися і сказати, як сильно він тебе любить. Розумієш? Тебе дуже любити. Ніякий ти не поганець».

У Ніка був такий зажурений вигляд, що Гарпер довелося підвестися, чмокнути його в лоб і міцно пригорнути.

Коли вона врешті відпустила хлопчика, він бодай перестав плакати.

«Як думаєш, те м'ясо у бляшанці ще добре?» — запитала вона.

«Воно добрим *ніколи* не було. Але, думаю, їсти можна».

Гарпер згребла «Спам» і згущене молоко в оберемок. А коли розвернулася, Нік стояв перед нею з медальйоном на шиї та широко розкритою «Портативною мамою». Вона схвально кивнула і запхала досередини бляшанки.

Вони випірнули надвір у темряву й рушили шляхом, яким прийшли, назад. Втім, не встигли вони й сотні футів подолати, як Гарпер почула виття і рев до болю знайомої вантажівки, звуки, від яких усе всередині неї стислося. Вона схопила Ніка за рукав футболки і потягнула донизу, припавши позаду Діви Марії.

Помаранчевий снігоочисник з гуркотом протарабанив вулицею повз них, отруюючи ніч дизельним смородом. Рухався він повільно, приладнаний до даху кабіни прожектор гойдався з боку в бік, блимнувши світлом на кам'яну стіну й далі засвітивши кладовище.

Довжелезні тіні янголів та хрестів застрибали травною у бік Гарпер, а тоді пощезали. Вона уривчасто видихнула.

І досі там. І досі шукає. Він знав, у чому вони втекли. Може, знав, що далеко їм забратися не вдалося. Пожежна вантажівка — не найліпший транспорт для втечі.

Гарпер повернулася до Ніка — і, на власний подив, побачила, що хлоп'я вдоволено шкіриться. Він не дивився в бік вулиці, натомість видивляючись щось по інший бік ґрунтової стежки, що бігла за кладовищем, щось у високому сплутаному підліску. Гарпер розгледіла, як кілька папоротей смикнулися, неначе щось промайнуло в заростях.

«Що?» — запитала вона його жестами.

«Кіт, — відповів Нік. — Я щойно бачив kota. Він теж зиму пережив».

4

Гарпер готувалася розбороняти Ніка та Еллі, готувалася до потоків сліз, образ і жбурляння меблями. Однак Еллі, здавалося, була анітрохи не здивована, знову побачивши «Портативну маму» і свій медальйон, який висів у Ніка на шиї. Коли вони повернулися до кабінету, дівчинка сиділа скраєчку на дивані, тручи руками обличчя. Вона тільки глянула на них заплаканими очима й нічого не спитала. Гарпер витягла з саквояжа бляшанку «Спаму» й понишпорила в шухлядці, шукаючи, на чому б розкласти м'ясо. А знайшовши коробку солоних крекерів, відчула приплив подяки, наблизений до благоговіння.

Нік усівся перед Еллі, виставивши підборіддя, в очікуванні, що вона щось скаже. Зрештою вона заговорила до нього, рухаючи пальцями:

«Мабуть, можеш його носити. Мені здавалося, що з ним ти виглядатимеш як маленьке дівча, але принаймні як гарненьке маленьке дівча».

Гарпер відшукала касету, альбом «Опісля» від «Роллінгів», і запхнула її в касетник. Мік Джаггер почав виспівувати, попереджаючи свою крихітку, крихітку, крихітку, що часу в неї вже нема [\[166\]](#).

«Ну, майже», — подумала Гарпер.

Поки намазувала драглистий «Спам» на крекери, вона стисло переказала Еллі те, що почула від Ніка у склепі. Дівчина не перебивала

й не ставила жодних запитань. Коли Гарпер скінчила і вони гуртом усілися на диван, наминаючи грудкувате м'ясо, Еллі жестами промовила: «Повірити не можу, що ти повівся на Майклові казочки про відбитки пальців. Це навіть для тебе тупо».

«Знаю, — відповів Нік. — Та коли я зрозумів, що Майкл помиляється щодо відбитків, уже випав сніг і змоги покинути табір непоміченим не було, тож я не зміг би нічого принести назад, не залишивши слідів у снігу. Та й до того ж. *Ти* додумалася сказати, що коли крадія зловлять, то Бен відріже йому руки перед усім табором».

Вона закивала:

«Не парся. Тобі лише дев'ять. Тобі *годиться* бути дурбеликом. А от мені сімнадцять. Яке мені виправдання?»

Гарпер стало цікаво, коли це Еллі встигло виповнитися сімнадцять, а тоді вона зловила себе на думці, що і *власний* день народження прогавила, чотири тижні тому.

— На скільки вистачить «Спаму»? — запитала Еллі. Говорила дівчинка трохи невиразно. Верхня губа, в тому місці, де Джеймі розітнула їй рота, на вигляд була потворною. Гарпер варто було пошукати голку з ниткою.

— У нас лише дві бляшанки... тому не надовго.

— Добре. Бо то буде благодать, коли він скінчиться і ми зможемо померти від голоду у спокої.

— Я сподівалася, що цього вдасться уникнути, — відповіла Гарпер, повертаючись до Ніка і звертаючись до нього жестами: «Пожежник казав, що ти зможеш відшукати його і показати, де ми».

«Якщо буде треба».

«Вже треба».

«Я муситиму прикликати полум'я. Не люблю цього».

«Я знаю».

Малий спрямував на неї сторожкий, тужливий погляд:

«Джон розповів, чому?»

Гарпер кивнула.

Погляд Еллі повільно перестрибував з Гарпер на Ніка і назад.

Гарпер хотіла була заговорити до нього, але зрозуміла, що цього разу мови жестів не вистачить. Тому підвелася, понишпорила в шухлядках і повернулася, тримаючи в руках планшетку та кулькову ручку.

У тому, що сталося, твоєї провини немає. Спорі потрібно щонайменше півтора місяця, щоб дістатися тієї ділянки мозку, яка дозволяє здійснювати над нею контроль. А може, й довше. Твоя мама хотіла оживляти вогонь, так, як Джон робить з Феніксом, чи як ти зробив минулої ночі — з пташками. Але її мозок просто був не готовий. Це наче пробувати народити дитя до того, як воно визріло. У таких випадках стається викидень. Однак вона цього не знала. Ніхто з вас не знав. **ЦЕ НЕ ТВОЯ ПРОВИНА.** Чи її. Просто гівняний інцидент. Ото й усе.

Однак малий лише захитав головою, зіжмакав записку й запхнув її в кишеню. На обличчі Ніка — спухлому від плачу, порожевілому від опіків, брудному та закривавленому — не було й сліду полегшення чи смирення.

«Ти не розумієш, — відповів він їй. — Ані найменшої гадки не маєш».

Перш ніж Гарпер встигла щось відповісти, Нік відштовхнув диван кулаками і рушив до дверей, геть з гаража. А біля дверей озирнувся.

«Ви йдете, чи як?» — запитав він.

Нік відвів їх на задвірок будівлі. Дзвінка гармонія сповнювала ніч. Здавалося, саме повітря вібрує: від єдиної пісні тисячів цвіркунів. Нік відійшов від них, прямуючи в зарості високої трави. Він тупцював по колу, втоптуючи траву. Вологі бур'яни чвакали під кросівками. Хлопець тупцяв і тупцяв, невпинно прискорюючись та струшуючи головою взад-вперед. Він вигравав пальцями, Гарпер спало на думку, що Нік співає без пісні, дослухається до мелодії, що не має звуку. Просить про бажане без слів. Спостерігати, як він витанцьовує, наче фігурка в музичній скриньці, було трохи моторошно. Якусь мить хлопець тупцював наосліп, а тоді враз розплющив очі. Обидва ока спалахнули в темряві, немов дві щілини в горнилі. З його пальців викресувалися помаранчеві іскри.

Він здійняв ліву руку догори, і за нею потягнувся вогненний слід. Полум'я струменіло з його пальців, пелюстками тріпочучи у повітрі, не тліючи й не згасаючи, натомість набирало форму, обертаючись на крихітних вогненних пташок. Полум'яна згряя метушливо пурхала з його долонь у повітря, вистрілюючи, мов ракети в морок ночі. Дюжина. Дві дюжини. Сотня.

— Господи, — проказала Рене, яка вийшла через задні двері, щоб і собі подивитися. — Чому вони просто не вигорять і не щезають? Чим вони живляться?

— Ним, — відповіла Еллі, киваючи в бік брата. — Він одночасно і полум'я, і паливо. Запалювальна рідина й сірник.

— Ні, це не так, — втрутилася Гарпер. — Це зовсім безглуздо. Цього я ще досі не зрозуміла, хай скільки Джон намагався мені розтлумачити...

Нік затнувся, припинивши рух колом. Раптом він замахав руками, тоді затиснув їх під пахвами — блакитно-жовті язички полум'я згасли, поступившись химерним рожевим клубам диму. Він схилився, і поки дмухав собі на долоні, щось у хлопцеві надломилося і він поточився у траву.

Першою до брата підбігла Еллі, пригорнула його обома руками. Голова Ніка гойдалася на шиї, з якої, здавалося, позникали всі кістки. Еллі зиркнула на Гарпер.

— Він був ще не готовий до цього, — промовила дівчина. — Надто багато переніс. Треба було нам зачекати ще бодай ніч. Тобі треба було зачекати.

— Але Джон...

— Джон Руквуд у стані потурбуватися про себе, — відрізала Еллі. — А от Нік — ні.

Вона рушила повз Гарпер до гаража.

Саме цього Еллі й потребувала, подумалося Гарпер: шансу стати на захист брата, забрати в неї роль захисниці малого — чи принаймні якусь її частку.

— Я справді не розумію, — промовила до Рене Гарпер. — Те, що Еллі от щойно сказала про Ніка... що він водночас і паливо, і гас — є в цьому щось поетичне, та все одно це повне безглуздя.

— Для цього мову поезії і придумали: для речей, що правдиві, але сенсу не мають. Для грубого звіра та ширшого кола^[167], — промовила Рене, вдивляючись у нічне небо, де сотня племенистих пташок і далі описувала все ширше коло, поки не щезла, розтанувши серед стожарів.

5

Під верстаком, у ящику з інструментами, Гарпер знайшла волосінь

та риболовецький гачок, і скористалася ними, щоб накласти на верхню губу Еллі два шви. Дівчина сиділа непорушно й, поки Гарпер зашивала, дивилася на стелю. На очі їй наvertsалися сльози люті, але за весь час вона не видала ані звуку. Гарпер не була певна, чи то дівча відмовчувалося, чи виявляло неабияку стійкість.

Скінчивши з Еллі, Гарпер перейшла до Ніка. Хлопець міцно спав і лише трохи супився, поки жінка накладала чотири шви йому на чоло. Голку вона використала ту саму, спершу її простерилізувавши, — затиснула між великим та вказівним пальцями і тримала, поки сталь пашіла від жару.

По тому Гарпер вийшла надвір трохи посидіти на ганку, пороздивлятися ясне нічне небо. Часом здавалося, що котрась із зірок відділяється від небесного склепіння та з запаморочливою швидкістю поринає за край ночі. У темні години перед світанком цілі сузір'я розпадалися й переформовувалися, опадаючи яскравими рисками.

Врешті, у сірому світанковому світлі, крихітний вогняний горобець випірнув з-за дерев біля кладовища, пихнув і перетворився на хмарку диму. А за мить звідти ж з'явився Пожежник. Спотикаючись, він побрів геть від лісу й упав в обійми Гарпер.

Вигляд Пожежника її налякав. На його лівій вилиці красувалася довга рана: роз'ятрена чорна смоляниста смуга. Шия з одного боку була попечена, й опік мав дуже і дуже болючий вигляд. Від Джона тхнуло так, наче він викачався у згарищі, що лишилося від табору.

У лівій руці він тримав металеве відро, повне жарин.

— Я врятував її, — видихнув він. — Треба покласти її десь у безпечному місці й дістати деревини для вогню.

Він нестямно зиркав на Гарпер.

— Вона голодна.

Джон неохоче дозволив забрати в нього з рук відро. Бляшана ручка була гаряченна — навіть палюча, — але долоня Гарпер засяяла м'яким світлом, і болю жінка не відчула.

Вона поставила цеберко на сходи й повела Пожежника всередину.

Відключився Джон майже відразу, як вона скінчила зашивати йому порізану щоку. Гарпер лишила його на дивані, де той спав, загорнувшись у власну куртку замість ковдри.

Гарпер знову вийшла надвір, почувуючись напрочуд стомленою і напрочуд вагітною. В неї увесь час ніла спина, а на додачу вона

відчувала гострий біль у жіночих органах.

Відро, повне розпашілих жарин, стояло на останній сходинці, поряд з касетником. Мік Джаггер, під акомпанемент гітарного басу, саме обіцяв, що прямує додому^[168]. Вуглини яскраво пульсували у такт музиці, тьмяніючи та знову спалахуючи світінням.

Раптом Гарпер охопило бажання вдарити і перекинути відро у траву.

Та натомість вона віднесла його до великої металевої бочки, що стояла серед бур'янів позаду гаража, оточена купою сміттєвих баків. Гарп висипала жарини на гірку старого мотлоху: розколотих дощок, іржавих бляшанок з-під пива, промаслених ганчірок. Завирувало полум'я — сміття спалахнуло, тихо й пожадливо *пихнувши*. Гарпер відшукала кілька галузок та зогнилу колоду, яка кишіла жуками, і згодувала їх у жевриво.

— Це для чого? — спитала Рене. — Кулінаримо сьогодні на багатті?

— Радше одне з тих вогнищ, які розпалюєш, щоб пом'янути людину.

— Вічний вогонь?

— Сподіваюся, що ні, — відповіла Гарпер.

6

Вони спали на дивані позмінно, їли «Спам», пили молоко з бляшанок. У гаражі було тісно й спекотно, затхле повітря смерділо м'ясними консервами, бетоном і дизельним паливом. Вже скоро їм доведеться щось вирішувати з Гілом. Ще день, і він почне розкладатися.

Коли сонце заходило, Гарпер вислизала через задні двері надвір, подихати свіжим повітрям. Під зірками вона почувалася краще. Ніч нагадувала Гарпер морську гладінь, що заковтувала її, теплий басейн, наповнений плинною питьмою замість води. Гарпер зовсім не помітила, як навколо забуяла весна.

У сміттєвому баку стрільнуло. Гарпер повернулася і побачила Еллі, яка стояла над полум'ям, розглядаючи жарини зі збентеженим та наляканим виразом. Дівчина обхопила себе руками, стискаючи плечі.

— Ти як, тримаєшся? — запитала Гарпер.

Еллі розвернулася, відсторонено на неї поглянувши.

— Ні, — відповіла вона й пішла всередину.

Гарпер і собі поглянула на полум'я, та нічого, окрім вуглин, не побачила. Вона сіла на задньому ганку. Полічила, скільки днів лишилося до пологів, а тоді перерахувала, щоб упевнитися. Виходило вісімнадцять, якщо все відбудуватиметься вчасно. Бо іноді жінки народжують першу дитину з запізненням.

Вона слухала «Роллінгів», приклавши долоні до здоровецької кулі, на яку перетворився живіт. Та коли залунала пісня «Під нігтем»^[169], вимкнула програвач. Усе своє життя Гарпер мріяла опинитися у світі, який би існував за законами діснеєвських мюзиклів початку шістдесятих, де важливі події, такі як перший поцілунок чи завершення порядкування на кухні, супроводжувалися обов'язковим сплеском танців та пісень. Якщо життя не могло бути як у «Мері Поппінс», то вона задовольнилася б і «Вечором важкого дня»^[170]. Та, як виявилось, життя радше нагадувало одну з пісень «Роллінгів»: насолоди очікувати не доводилося; без упину дістаєш один удар за іншим; якщо ти жінка, то ти сука, місце якій під чиїмось нігтем; а якщо захочеться отримати маленького маминого помічника від лікаря, то ліпше мати срібло, бери або забирайся, і не проси співчуття, воно для диявола^[171].

Гарпер прокручувала канали. Група євангелістів ляскала в долоні, вшановуючи Ісуса. Хлопчина Весняні-Тренування був на місці: «Ред Сокс» проводили товариський матч проти «Шекспірівських зірок». За битку взявся Ромео. Він ударив, тоді розбив битку об коліно, ковтнув отруту і помер на домашній базі. Джульєтта кинулася до нього з «дому», кілька хвилин порюмсала, а тоді заколола себе в серце уламком битки «Луїсвіль Слаггер». Пітчер, Том Гордон, чекав, зіпершись рукою на стегно, поки Розенкранц і Гільденстерн прибирали тіла з поля.

Далі на FM-частотах жінка повідомляла, що старший фельдмаршал Ен Юдовбивця підписав розпорядження стратити Пожежника, який убив двох нью-гемпширських Солдатів Христових під час перестрілки в таборі Віндем, три дні тому. Серед інших новин: дванадцять тисяч япошок-безбожників наклали на себе руки в Окінаві, здійснивши наймасовіший акт самогубства в історії. В Айові стадо корів у формі

хреста сфотографували з неба. Кінець настав, скоро остання печатка спаде і залунає остання сурма.

Щось легенько потерлося об її пальці. Гарпер опустила погляд і побачила кошлатого кота, темного з золотистими смужками, який задирав підборіддя, нюхаючи запах «Спаму» в неї на нігтях. Якусь мить вона роздивлялася тварину — її не полишало відчуття, що десь вона його раніше бачила, — а тоді потягнулася погладити по голові. Кіт сахнулася від її долоні і рвучко кинулася у високу росисту траву, розчинившись в ній.

Гарпер досі дивилася котові вслід, коли на ганок вийшов Джон Руквуд, зодягнутий за формою — у куртці й шоломі.

— Куди це ти зібрався? — запитала вона.

Він подивився на себе, неначе пригадуючи, у що вбраний.

— *Що ж.* На похорон одягнутим так, як я, іти не можна. Власне, так, як *ти*, теж не можна, — Джон кивнув на її вимазану кенгурушку «Бостон Ред Сокс» і спортивки. Колись штани були синіми, але тепер були замащені нагаром та поцятковані кривавими відбитками пальців. — Тож, гадаю, що вирушаю на закупи.

— Гіла ховатимемо?

— Думаю, що весь табір, — відказав він. — Так би мовити. Рене це потрібно.

— Нам усім це потрібно.

Він коротко кивнув і неквапом пішов.

— Вони розшукують тебе, — кинула йому навздогін Гарпер. — По радіо чула.

— Хай начуваються, — відповів Джон не озираючись. — Бо можуть знайти.

7

Він повернувся, коли сонце вже зійшло дві години тому. Штовхаючи перед собою крізь густі зарості трави заіржавілий магазинний візок і проторохтівши з ним задніми сходами, Джон увійшов до гаража.

Возик був напханий одягом: піджаками та краватками, сукнями й блузками, черевиками і туфлями на високих підборах, шарфами та капелюхами. Попід горою одягу було достатньо їжі, щоб протриматися

ще принаймні тиждень — консервовані фрукти, коробка вівсянки та упаковка солодкої води, копійчана газованка під назвою «Нозз-а-ла», якої Гарпер не бачила з дитинства. Серед продуктів лежала аудіокасета, але як слід її роздивитися Гарпер не встигла, бо Пожежник вихопив касету з речей і запхнув у кишеню.

— Поминки сьогодні увечері. Прохання вбратися відповідно, — промовив Джон.

— Циліндр мені, — сказала Еллі, обережно натягуючи чорного капелюха собі на голову. — Циліндри рулять.

Нік знайшов пару оперних рукавичок і надягнув їх. Вони були настільки задовгими для нього, що діставали аж до ліктів.

Вперше за довгі тижні Гарпер побачила на обличчі малого усмішку.

8

Під небом, всіяним зірками, вони йшли на похорон, поволі перетинаючи зарості трави, крокуючи кладовищем. Їх вів за собою Пожежник, освітлюючи шлях рукою, що сяяла блакитним полум'ям. Нік ішов посередині, пускаючи пальцями зелені язички вогню. Замикала процесію Гарпер, чия долоня палала золотистим канделябром у півночі.

Пожежник зробив з возика імпровізовані похоронні дроги: приклав згори дві дошки, поприв'язувавши їх канатами. Небіжчик лежав на візку, вкритий брезентом, який слугував за саван. Рене штовхала дрогию. Слідом за нею йшла Еллі, несучи програвач, з якого лунала стишена музика.

Еллі виглядала гарно у циліндрі й чорному плащі-пильовику, що тягнувся по землі довкола щиколоток. Нік усе ж таки відмовився від оперних рукавиць, одягнувши натомість кислотно-жовтий смокінг з полами й материн медальйон. Для Гарпер Пожежник десь відкопав величезну кенгурушку розміром XXXXL з емблемою «Патріотів»^[172]. Кращого траурного одягу для вагітної жінки годі було знайти. Рене простувала цвинтарем у темно-синій оксамитовій сукні з високим розрізом, крізь який визирали ямочки у неї на колінах. У жінки були дуже гарні гладенькі ноги. Гарпер сподівалася, що Гілберт встиг віддати їм належне.

Хтозна, де Пожежник дістав *своє* вбрання: чорний берет, короткий чорний піджак і кілт, який оголив його волохаті кістляві ноги. Але Гарпер зовсім не здавалося, що він таким чином жартував; вона підозрювала, що з його боку то був найщиріший вияв шани.

Охопленою вогнем рукою Пожежник прочинив двері до склепу О'Браєнів. Полум'я палахкотіло, освітлюючи крихітне кубічне приміщення з мармуру. Довкола, немов гойдаючись під мелодію, мерехтіли тіні. Джон розшукав альбом «Знімаючи кіно» від «Dige Straits», і тепер вони слухали «Ромео і Джульєтту». Музика приємно линула, зливаючись із хором цвіркунів.

Пожежник погасив руку, а тоді закотив візок усередину. Рене увійшла за ним, і на рахунок «три» вони вдвох перетягнули саван з візка на кам'яну труну поряд. Кінчиком пальця Нік позапалював свічки. Еллі з магнітофоном рушила за ними. Гарпер лишилася надворі; її рука палала яскравим вогнем, не обпікаючи. Полум'я втішало її. Той блиск, здавалося, був сяйвом її душі, котре на один вечір стало видимим.

Пісня відбивалася луною у крихітній кам'яній кімнатці, і Гарпер тихенько стала підспівувати. До неї долучився Джон. Виводячи рядки пісні, він потягнувся і взяв Рене за руку. Нік узяв за іншу. Малий потягнувся до сестри, а Еллі — до Гарпер, еднаючись у людському ланцюгу, що похитувався під музику. Рене похилила голову, заплющивши очі: чи то поплакати, чи то, може, помолитися. А коли врешті підвела погляд, її очі променіли світлом. Завитки луски на її руках зажеврили темно-сливовим сяйвом, яке поволі перетікало до зап'ястків. Світіння заструменіло з її руки спочатку до Пожежника, а тоді до Ніка. Гарпер відчула прилив тепла й світла, бо її луска відгукнулася.

Вони сяяли в темряві, всі разом: блідаві вогники з кільцями світла замість очей, наче то *вони* були мерцями — посталими з могили примарами, — а не Гілберт Клайн. Гарпер відчувала їхнє горе, наче повільний струмок холодної води, у якому вона — маленький листочок, що кружляє на воді.

Рухаючись під музику, вона відчувала, як її особистість розчиняється, як вона перестає бути Гарпер. Її індивідуальність не здатна була плисти, поглинута потоком, що протікав крізь них усіх. Вона більше не була Гарпер. Вона стала Рене, яка згадує доторк

шорсткої Гілової щоки до своєї шиї, запах тирси у його волоссі. Вона пригадувала, як Гіл уперше поцілував Рене, у підвальному кутку, пригортаючи однією рукою за спину, так, наче це відбувалося насправді з нею. З перегорілої лампочки над ними звисає павутиння. Запах пилу й цегли, доторк його сухих губ. Вона дрейфувала у спогадах Рене, плинула поверхнею її пам'яті, зісковзуючи та поринаючи у...

...згадку про Керол, яка заколисує її, тієї ночі, коли померла її мати. Керол тримає її на руках, легенько гойдаючи, завбачливо мовчить, щоб не зронити нещирого слова розради. Керол теж плаче, їхні сльози зливаються в один потік, Гарпер досі відчуває їх на смак, прямо тут, у гробниці. Відчуває те, що відчувала Еллі у ніч, коли згоріла Сара Сторі. Її відчуття, мов листок, що швидко обертається, плинуть знову, розбиваючись об пороги й пірнаючи у...

...спогад про те, як її жбурляють. Гейл Нейборс бере її за щиколотки, а Гіліян тримає за зап'ястя, вони розгойдують її, як гамак, а тоді підкидають; довкола панує запаморочлива тиша; вона беззвучно падає на розкладачку; її легені здригаються від сміху, який вона не може почути. У цілковитій тиші Нікового світу-без-звуків барви, здавалося, волали. Як він любив, коли вони жбурляли його знову і знову, як любив їхню радість, як тужив за ними, мріючи, щоб вони знову були поряд. Але свідомість Гарпер плинула далі, занурюючись у найглибшу прірву, у горе, бездонне, без кінця-краю, спадаючи у...

...Джонову голову, думки, що zostались про Сару. Гарпер відчувала, як Сара сидить у неї на колінах, а вона зарилася носом у її волосся, насолоджуючись її пряниковим ароматом. Сара морочиться з кросвордом, задумано покусує кінчик ручки, і яка грація, яка впевненість потрібна для того, щоб заповнювати кросворд ручкою! Ідеальний квадратик сонця лягає на вигин її худорлявого плеча. Окрім як на грибах, Гарпер ще ніколи так тонко не відчувала світло, як у цю застиглу мить. З дикою радістю вона думала про батька, того розумного, начитаного, відстороненого, ображеного пияка. «Я щасливий, — подумала Гарпер, і в голові в неї лунав британський акцент, — а це значить, що я подолав тебе. Я переміг». Сара знову притислася до кістлявих грудей Гарпер. «Момент безмежної радості, слово з п'яти літер?» — запитала вона. Гарпер торкнулася волосся Сари, відгортаючи пасмо за її рожеве, ніжне вушко, і прошепотіла:

«Зараз». Мати таке щастя, а тоді вміє втратити його, — то було наче опік, якому ніколи не загоїться. Думки про Сару щораз пекли, наче розжарена сталь, роздираючи душу.

Аж ось вона врешті поринула у власне озеро болю і туги, пригадуючи усі ті рідні та близькі серцю речі, що тепер канули у небуття: запашну каву в «Старбакс», коли у вікна тарабанить мжичка; прибирання пилососом у самій білизні з підспівуванням Брюсу Спрінгстіну; затишну маленьку книгарню, в якій її погляд мандрує корінцями книжок; згрібання листя на передньому дворі, присмак яблука на вустах; шкільні коридори, повні белькоти та сміху метушливих дітей; «Кока-Колу» в скляній пляшечці. Скільки хорошого в житті лишалося непоміченим, аж поки не стало втраченим.

Потік слабнув, обертаючи й обертаючи її маленький листок, геть від усіх спогадів, від болю, нарешті повертаючи на твердий піщаний берег. Касетник клацнув. Пісня скінчилася.

9

Вона сиділа на піщаному насипі, притулившись спиною до нерівної кам'яної стіни склепу. Пожежник сів поряд. Гарпер незчулася, як вони вже трималися за руки. Джон приніс із собою радіо, налаштоване тепер на FM-частоти. Лунав дзвінкий скорботний спів церковного хору. Небо було всіяне зірками.

Гарпер не полишало легке й мінливе відчуття сп'яніння. Вона почувалася розслаблено, приємно було прихилити голову Пожежнику на плече.

— Що робить Рене? — запитала Гарпер.

— Досі всередині. Говорить до Гіла. Про те, що найбільше в ньому любила. Те, що вони обов'язково зробили б разом, якби їм випала нагода.

— А діти?

— Пішли назад у гараж. Я знайшов пакет з маршмелоу. Смажити будуть, я так думаю.

— Думаєш, це... безпечно? Смажити маршмелоу там, на вогні?

— Ну, враховуючи все, через що вони пройшли, сумніваюся, що є сенс боятися підсмажених зефірок. У найгіршому разі пообпікають собі роти.

— Я про те, що вони можуть побачити у вогні.

— О, — на мить він стиснув губи. — Не думаю, що вона отак просто їм явиться. Та й до того ж, можливо, Сара захоче їх побачити. Ми не єдині, хто тужить за втраченим. Не єдині, кого огортає смуток.

Вона пробігла пальцями по його руці, а тоді стиснула долоню.

— Я таким сп'янілим від Блискоту ще не був... ну, я взагалі до Блискоту не *долучався* ось уже півроку, — він зітхнув. — Якимось не було потреби в захисних перевагах злагоди і єднання, оскільки я навчився говорити зі спорою напруги. Вже й забув, як це приємно. Навіть коли ділишся чимось болісним, все одно це хороший біль.

Та чи справді вони ділилися думками й спогадами? Щодо цього Гарпер певності не мала. Діти у таборі Віндем були переконані, що спора — це своєрідна мережа, такий собі колективний інтелект, який ти носиш із собою на шкірі, органічна система, до якої може приєднатися будь-який інфікований. Без сумніву, луска могла передавати певні думки та почуття. Утім, знову ж таки, отримуючи кайф від Блискоту, людина схильна була дофантазувати. Дарунок телепатії мав свою привабливість, але, на думку Гарпер, вистачало й уяви.

Упала зірка. Гарпер хотілося, щоб він сидів непорушно, лишався на місці, тримаючи її голову на плечі. Якщо часу й судилося колись застигнути, то вона воліла, щоб це була саме ця мить: бути поряд з Джоном, коли в повітрі витає запах весни.

Джон випрямився так рвучко, що вона ледь не впала. Він потягнувся через неї і почав крутити перемикач гучності.

Божевільна дамочка саме голосила про Його Величність Цабе Єна Юдовбивцю.

— О, ця надокучлива сука, — відказала Гарпер. Тверезою вона слова «сука» не вжила б, але п'яна Гарпер була менш манірною, а саме так вона зараз почувалася. — Знаєш, щоразу, коли мова заходить про того типа, Єна Юдовбивцю, вона оголошує інше звання. От він був гранд-маршал, а за якусь мить уже польовий командир. Якимось їй неодмінно заманеться назвати його Піхволизом Могутнім...

— *Шшш*, — зупинив її Пожежник, повівши однією рукою.

Вона прислухалася. Жінка з радіо заявила, що Його честь пообіцяв відправити дванадцять укомплектованих людьми вантажівок у Мейн

для боротьби з пожежами, що розгорілися знову. Екіпажам було наказано вирушати в п'ятницю по обіді, хвала Ісусу та Святому Духу...

— Ми пустимося за ними, — сказав Джон.

— За Ісусом та Святим Духом? — уточнила Гарпер. — Я думала, ми якраз цього намагаємося уникнути.

— За пожежними бригадами, — відповів він, вибалушивши очі. — Перетнемо міст і попрямуємо з ними до Мейну. Проскочимо у їхніх рядах крізь усіх інших.

Він повернув голову і зустрівся з Гарпер поглядом.

— Вони рушають за два дні. У цей час наступного тижня ми вже, можливо, будемо на острові Марти Квінн.

Коли час настав, Джон розбудив її доторком, ніжно провівши пальцями по щоці.

Гарпер протерла обличчя, зводячись на лікті.

— Я не... що? Хіба не зарано? Я думала, вони виїжджатимуть опівдні в п'ятницю.

Прокинувшись, Еллі сіла на підлозі. Нік спав поряд з нею, повернувшись на бік. Дівчина широко позіхнула, прикриваючи рота рукою.

— Уже полудень?

— Уже п'ятниця? — запитала Гарпер.

— «Так» щодо п'ятниці, «ні» щодо полудня. Десь близько восьмої. Але якщо вийти надвір, то їх уже *чутно*. Я ж казав, що ми знатимемо заздалегідь, коли вони будуть готові вирушати. Чого, по-вашому, так багато хлоп'ят хочуть стати пожежниками, коли виростуть? Бо можна гудіти в сирену. Дюжина пожежних машин — шуму досить, щоб ціле місто збудити.

Пожежник не кепкував. Гарпер розчула їх, ще навіть не ступивши в імлисте, прохолодне ранкове повітря: зойк і вереск хору сирен, що здіймався в небо менш ніж за милю від них. Одна сирена заходилася голосінням, а тоді за деякий час стихала, поступаючись місцем іншій. Джон припускав, що всі вони збиратимуться далі за міською радою біля центральної пожежної частини, на відстані короткої перебіжки від цвинтаря.

— У нас ще лишилося хоч трохи часу? — запитала Гарпер.

— Раніше за них ми до мосту дістатися не мусимо, само собою, — відказав Пожежник. — Але й дуже відставати теж не хотілося б. Ходімо. Посадимо малих у вантажівку.

Джон промовив це так, наче вони були парочкою досвідчених батьків, які збирали власних дітей у довгу поїздку до нестерпної рідні. Гарпер спало на думку, що Нік з Еллі, мабуть, тепер і *були* їхніми дітьми.

У машині вже була Рене — відчиняла дерев'яні шафки, що висіли над заднім крилом. Пожежна машина виїхала з заводу «Студебекер» 1935 року, була сорок вісім футів завдовжки, червона, як стигле яблуко,

і така ж гладенька, як ракета у коміксах про Бака Роджерса^[173]. Вона завжди виглядатиме розкішно, наче привид майбутнього з колишніх днів чи відгомін минулого в майбутті. Шафки були заповнені рядами сталевих вогнегасників, скрученим брудним пожежним шлангом, гірками вугілля та вишикуваними чобітьми, які губилися в темряві. Здавалося цілком можливим, що десь у тих відсіках можна відшукати вхід до чарівної Нарнії. Рене підняла Ніка, і він видерся нагору.

— Залазь під шланг, — заговорила до хлопця Рене, а тоді цокнула язиком, зрозумівши власну помилку. — Гарпер, можеш сказати йому, щоб заховався під шлангом?

Але Гарпер пояснювати не довелося — малий усе зрозумів сам. Еллі підскочила на хромованій сходинці, видерлася і вмостилася біля брата, узявшись йому помагати, спритно обкладаючи Ніка витками шлангу.

— Гіл практично так само втік з в'язниці, — промовила Рене.

— А звідки, по-твоєму, Джон узяв ідею? — перепитала Гарпер. — Знаєш, Гіл і досі турбується про нас.

— Так, — промовила Рене, стискаючи Гарпер за руку. — Я зберу речі, скільки вже їх там є. І радіо візьму. Без мене не рушайте.

Гарпер поклала «Портативну маму» в правий задній відсік поряд з торбою харчів, запхнувши за три ряди хромованих вогнегасників. Там саме вистачало місця, щоб Рене з Гарпер могли заховатися від чужих поглядів, накрившись чохлам для перевезення речей.

А Пожежник... Пожежник мусив кермувати.

— Ця частина плану мені зовсім не подобається, — сказала йому Гарпер.

Джон стояв на підніжці з пасажирського боку кабіни. У руці він тримав відерце з вугіллям. Він прилаштував його біля вихлопної труби, яка стирчала з виступу позаду кабіни. І нахилився вперед. Гарпер побачила, як кінець його пальця засяяв, червоніючи — мимоволі їй згадалася сцена з «Іншопланетянина»^[174] — та розгоряючись дедалі яскравіше, поки не заболіло в очах. Полетіли іскри, коли чоловік пальцем став приварювати відерце ззовні вихлопної труби.

— Яка саме частина? — неуважно перепитав Пожежник.

— Та, де ти намагаєшся перетнути міст на цій вантажівці. Вони полюють на тебе. Там є люди, які бачили тебе, які знають, як ти

виглядаєш.

У Гарпер навіть виникали думки про те, що вся ця затія — лише трюк, аби виманити їх, увесь цей розрекламований караван пожежних вантажівок, що прямував до Мейну, щоб боротися з пожежами. Що більше вона про це міркувала, то ймовірнішим видавалося, що на них чекає пастка й до обіду всі вони вже будуть мертві.

Зрештою, зважитися на цей план її переконали перейми, які раптово почалися і протривали півгодини, залишивши по собі неприємне відчуття — наче вся утроба наповнилася масою бетону, яка потроху густішала. Якоїсь миті біль став таким різким і ритмічним, а дихання було таким швидким та уривчастим, що Гарпер була певна, що маля вже народжується. Саме в той момент майже-цілковитої певності перейми стали стихати, невдовзі припинившись повністю, залишивши Гарпер спітнілу з тремтливими руками. Два тижні — лише два тижні до кінця терміну, плюс-мінус кілька днів.

Те, що вони зараз робили, було відчайдушним ривком; немов солдати у Першу світову, вони вискакували з окопів і мчали в бік нічийної землі, не зважаючи на те, що останні чотири хвили солдатів, які здійсмалися перед ними, були пошматовані ворогами. Та лишатися вони не могли, бо дитя в окопах не виростиш.

Річ була не лише в тому, щоб народити маля у безпеці. Важило те, що відбуватиметься протягом хвилин, годин і днів по тому. Особливо, якщо хлопчик не буде заражений лускою. Гарпер місяцями вже не бачила свіжих даних, але в ті дні, коли вона ще мала інтернет, ширилися цифри, що буцімто майже 80 відсотків дітей від інфікованих народилися здоровими. Малий буде рожевим і чистим, а єдиний спосіб потурбуватися, щоб так і було надалі, — це знайти здорову людину, яка забере його геть... думка, яку Гарпер вперто гнала від себе. Спершу варто було знайти безпечне місце, де дитина побачить світ. А тоді її мати вже перейде до наступної частини плану — пошуку домівки для неінфікованої дитини. Імовірно, що лікарі на острові Марти Квінн не заражені лускою. Можливо, хтось із них візьме дитя. А може, її маля навіть зможе лишитися з нею на острові!

Ні. На це вже напевно не варто було сподіватися. Гарпер була сповнена рішучості прийняти будь-які умови, аби дитині було найкраще, хай навіть це й означатиме, що день її народження, скоріше за все, буде останнім днем, коли вона її побачить. Гарпер уже

вирішила, що коли ця мить настане, вона поводитиметься як Мері Поппінс. Вона вмовляла себе, що дитина належить їй, поки не повіє західний вітер... а коли гряне шторм, вона спокійно розгорне парасольку і полетить геть, залишивши малюка під опікою когось люблячого та мудрого, якщо вийде про це подбати. Вона не зможе бути з ним, проте у них буде своєрідний зв'язок. «Портативна мама» залишиться з ним.

— Я чомусь не певен, що Нік уміє керувати вантажівкою з ручною коробкою передач. Рене ніколи таких габаритних авто не водила. Еллі занадто юна. Ти — занадто вагітна. Крім того, мудило, якого вони шукають, говорить як принц, курва, Чарльз, а не Дон, курва, Льюїстон, — відказав до неї Пожежник, розтягуючи голосні, ковтаючи приголосні, вмить заговоривши так, наче він був з Манчестера, штат Мейн, а зовсім не з Манчестера у Сполученому Королівстві. — Кілька хвилин побалакати так, наче я тутешній, я зможу. Вистачить, щоб проїхати через пропускний пункт.

— А як щодо зап'ястя? — запитала Гарпер, торкаючись до його правої руки. Зап'ясток досі був перев'язаний брудною стрічкою.

— Ой, та передачі перемикає згодиться. Не турбуйся так, Вілловз. Я нас перевезу на той бік. Ти забуваєш, як я люблю викаблучуватися.

Але Гарпер заледве дослухалася до його слів.

Спинившись за якісь десять кроків від вантажівки, Рене нахилилася і простягнула руку, щоб довгошерстий кіт із золотими смужками міг принюхатися до тильного боку її долоні. Кіт виліз із трави, задерши хвоста; де-не-де в шерсті виднілося зів'яле листя. Він муркотів так голосно, що здавалося, наче хтось увімкнув електричну швейну машинку.

Нік виповз з-під купи кілець шланга, щоб пороздивлятися тварину. Очима, сповненими захвату, він озирнувся на Еллі й почав до неї жестикулювати. Дівчинка навкарачки підлізла до нього.

— Він каже, що це той кіт, якого він ціле літо підгодував, — розтлумачила вона.

Коли Гарпер глянула назад, котяра уже був у Рене на руках. Від задоволення тварина примружила очі. Рене поставила радіо додолу, ніжно погладжуючи kota по спині.

— Це *мій* кіт, — вигляд у Рене був приголомшений, наче її щойно пробудили від глибокого сну. — Кіт, якого я лишила самого, ще

минулого травня. Містер Трюфель. Ну, взагалі-то Трюффо, але для друзів він Трюфель.

Пожежник зістрибнув з підніжки. Обличчя в нього було кам'яним.

— Ти впевнена?

— Ну звісно ж. Гадаю, свого kota я впізнати можу.

— Але ж на ньому ані нашійника, ані жетона. Ти не можеш знати напевне.

Рене спалахнула рум'янцем.

— Він підійшов прямісінько до мене. Застрибнув на руки, — Джон мовчав, і вона провадила: — Чому це не може бути він? Я жила в цьому районі. Саме на цій вулиці, щоб ти знав. За милю звідси, південніше, але все-таки на цій вулиці.

— Кіт залишиться тут, — сказав він їй.

Рене розтулила уста, щоб заговорити, але затнулася і втупилася в Пожежника. Вираз нерозуміння на її обличчі поволі поступився місцем похмурому смиренню.

— Звісно, — відповіла вона. — Безглуздо думати... звісно, ти правий.

Рене потерлася носом об писок kota, а тоді ніжно поставила його на землю.

— Ні! — скрикнула Еллі. — Що ти робиш? Ми можемо його взяти.

— Атож. Я повезу його з собою, — промовила Гарпер.

Вона згадала вираз, що промайнув на обличчі Рене, коли жінка побачила свого kota.

То було щось більше, ніж задоволення, — то був спалах шоку. Гарпер подумала, що десь глибоко в душі Рене вже здалася, перестала вірити в щастя — лишила мрії про нього разом з тілом Гілберта у склепі. Тож раптова можливість відчутти радість ошелешила її. Нік теж уже зістрибнув з вантажівки і припав навколішки, здійнявши пилюку, повільно підповзаючи з зосередженим, майже зачарованим виразом. Кіт вигнувся в Рене між ніг, сторожко споглядаючи за хлопцем нефритовими очима-намистинками.

— А якщо вони почнуть обшукувати задні шафки і знайдуть його? — запитав Пожежник.

— Подумають, що кіт сховався у вантажівці. Порегочуть собі.

— Ні. Вони почнуть скрізь нишпорити, ось що вони зроблять.

— Проголосуймо, — запропонувала Гарпер.

— Ніяких сраних, бляха, голосувань! Це небезпечно. Кіт залишиться.

— Містере Руквуд, — почала Гарпер, — я вже по саме горло сита людьми, які вирішили, що мають ексклюзивне право вирішувати, що безпечно, а що ні. Я спробувала шлюб — і п'ять років вислуховувала, що речі, які роблять мене щасливою, насправді мені лише шкодять. Я спробувала релігію — перестрашену церкву святого підспівування, храм Блискоту — і отримала приблизно те ж саме. Тож у нас тепер демократія, і ми проголосуємо. Не хнюпся, в тебе голос теж є.

— Потрійні овації виборчому процесу! — скрикнула Еллі.

Пожежник кинув розлючений погляд на неї та її брата.

— Більшість суспільств визнають, що діти не достатньо поінформовані, щоб брати участь у публічних дебатах.

— Більшість дітей не рятували твою кістляву невдячну сраку від публічного закидування камінням. Голосуймо. Усі ми. І я голосую за kota, — промовила Гарпер.

— Я голосую за майбутнє без котів, — сказав Джон, а тоді тицьнув пальцем у Рене. — Як і вона. Бо, на відміну від тебе, Рене Гілмонтон розсудлива й обачна жінка. *Правда ж, Рене?*

Рене витерла мокру щоку рукою.

— Він правий. Як щось станеться з дітьми через те, що ми потягли з собою kota, я цього не витримаю. Це непомірний ризик. Та й до того ж... цілком може бути, що це все ж таки не мій кіт.

— Ти брешеш, Рене, я бачу тебе наскрізь, — промовила Гарпер. Вона повернула голову і зиркнула на двох дітлахів з виразом праведної люті. — Ваші голоси?

— Я за kota, — озвалася Еллі.

Нік здійняв великого пальця вгору.

— Ви з Джоном у меншості! — скрикнула Гарпер. — Містер Трюфель поїде з нами!

— Гарпер, — здригнулася Рене. — *Ні. Справді.* Ти не... ми не можемо...

— Ми можемо, — відказала Гарпер. — І будемо. Це, курва, демократія. Звикайте до неї.

Містер Трюфель вигнув спину, тулячись до щиколотки Рене, а тоді зиркнув на Гарпер так, наче іншого результату й не очікував.

Гарпер витягнулась у темряві поряд з Рене та котом, який примостився поміж жінками. Вони сховалися за трьома рядами вогнегасників, а Еллі з Ніком причаїлися під витками шлангу в іншому відсіку. В обличчя Гарпер лізла шерсть містера Трюфеля, тож із кожним вдихом вона вбирала крихту таємного життя kota за останні десять місяців: цвіль, пилуку, цвинтарний ґрунт, запах підвалів та високої трави, пляжу та дренажної труби, смітників та кульбаб.

Вантажівка дзижчала й пихкала. Наскільки Гарпер могла зрозуміти, зараз вони були на Саут-стрит, судячи з повільного просування та безперервної хитанини. На Саут-стрит було повно поворотів. Ось вони наскочили на вибоїну, і зуби в Гарпер цокнули.

— Подумати тільки, колись дорога до Мачіаза забирала п'ять годин. Скільки, думаєш, тепер піде? — тихенько запитала Рене.

— Ми не знаємо в якому стані магістраль. Пожежі минулої осені вирували від Бузбей-Гарбор до кордону. Тисячі й тисячі акрів землі. Хтозна, чи вдасться проїхати нею увесь шлях. Якщо доведеться якусь частину чи й усю дорогу йти пішки, то часу може піти... ну, чимало.

Муркіт містера Трюфеля луною розходився у тісному деревяному відсіку, — ритмічне деренчання, яке навіювало Гарп думки про музику з блюграс-гурту, що лабає на пральній дошці^[175].

— Та якщо дорога розчищена, то цілком *можемо* потрапити на острів вже сьогодні ввечері.

— Ми не знаємо, скільки часу доведеться вовтузитися по прибутті. Чи як часто вони висилають човни.

— Хіба ж не чудово було би врешті прийняти гарячий душ?

— Це вже тобі дурощі до голови полізли. Зараз ще почнеш марити нормальною їжею, яка береться не з бляшанки.

— Ти з ним вже переспала? — запитала зненацька Рене.

Вантажівка перемкнула передачу й почала прискорюватися. Вони полишили Саут-стрит і виїхали на Мідл-роуд. Асфальт під колесами тепер був новіший, Гарпер відчувала це за плавним рухом авто.

— Ні, — відповіла вона. — Тобто... ми були разом у ліжку, але далі обіймів діло не пішло. Його ребра. Пошкоджена рука.

Як пояснити присутність іншої жінки, котра ніколи не покидала кімнати, живучи у полум'ї, вона не знала.

— Та й я тут останнім часом трохи вагітна.

— Думаю, ви все надолужите, коли опинитеся на острові. — Вантажівка затряслася й загуркотіла. — Якби тільки нам з Гілом випала нагода. Хотіла б я, що все було інакше... однак Мацц постійно спостерігав за нами, ніколи не лишав наодинці в кімнаті. Я знаю, що далеко не красуня. Тобто я товста, і мені майже п'ятдесят. Але він пробув у в'язниці дуже довго, і...

— Рене, ти напрочуд трахабельна, — промовила Гарпер. — Ти б його світ догори дригом перевернула.

Рене затулила рота рукою, здригаючись від ледь стримуваного сміху.

Вогнегасники цокали й дзенькотіли, гупаючи одне об одного.

Коли Рене врешті опанувала себе, то запитала:

— Але ви ж цілувалися, правда? І слово на літеру «л» одне одному казали?

— Так.

— Добре. Гіл ніколи не казав мені цього, тож і я не стала. Не хотіла робити так, щоб він почувався зобов'язаним до чогось. А от тепер думаю, що варто було. Ризикнути, тобто. Байдуже, чи він би відповів взаємністю. Лиш би він від мене це почув.

— Він знав, — сказала Гарпер.

Звук, що видавали шини, змінився, — став нижчим та якимось порожнистим. Гарпер подумала, що вони, либонь, підіймаються вгору, виїжджаючи на I-95. «Будь-коли, — подумала вона. — Будь-коли. Будь-коли». Коли вони заїдуть на міст, пролунає металевий скрегіт. Його ні з чим не сплутати. Пропускний пункт був десь на третині шляху через міст.

— Шкода, що я не сказала йому цього зранку. Якщо машину спинять і знайдуть нас, то нагоди може більше й не бути, — промовила Гарпер. Її пульс пришвидшувався разом з вантажівкою. — Я дуже тебе люблю, Рене Гілмонтон. Ти найчуйніша людина, яку я знаю. Сподіваюся, що буду схожою на тебе, коли виросту.

— О, Гарпер. Прошу тебе, ніколи не будь кимось, окрім себе самої. Ти прекрасна така, як є.

Почувся дзенькіт мосту, і вантажівка почала сповільнюватися.

Попри заплющені очі, Гарпер чітко уявляла собі цю картину: міст був завширшки у шість дорожніх смуг — три на південь і три на північ, дві з них відгороджував бетонний бар'єр. У старі-добрі часи можна було гайнути до Мейну без затримок, але минулої осені губернатор виставив контрольно-пропускний пункт. Щось обов'язково мало блокувати дві з трьох смуг, які вели на північ: поліцейські автівки, «гамві» або бетонний бар'єр. Скільки людей? Скільки зброї? Заверещали гальма. Вантажівка здригнулася, спинившись.

Затупотіли чоботи. Гарпер розчула приглушену розмову, яку зненацька перервав сплеск реготу — Джонового, подумалося жінці. Далі балаканина. Вона зауважила, що затримала подих, і примусила себе зробити довгий, повільний видих.

— Можна взяти тебе за руку? — прошепотіла Рене.

Гарпер намацала у темряві теплу м'яку долоню Рене і стиснула її.

Двері відсіку прочинилися на чверть дюйма.

Гарпер затамувала подих. Вона подумала: «Зараз. Зараз сюди зазирнуть». Вони з Рене завмерли під чохлом, у проміжку серед вогнегасників. На думку Гарпер, усе було максимально просто. Якщо вони полізуть дивитися за вогнегасниками, усі помруть. Якщо ж ні, то всі переживуть цей ранок.

Дверцята прочинилися ще на чверть дюйма, і Гарпер загадалася — дещо роздратовано — якого хріна чувак просто не розчахне їх.

— О, Боже, — промовила Рене, втямивши все на якусь частку секунди раніше за Гарпер.

Гарпер присіла на ліктях, її серце шалено калатало.

Дверцята відчинялися не ззовні. Їх відчиняли зсередини. Містер Трюфель висунув голову надвір, у ясний ранок. Він посунув плечима вперед, штовхаючи двері ще на шість дюймів, а тоді зістрибнув: «Дякую, що підкинули, малеча, тут моя зупинка».

Рене так сильно стискала Гарпер за руку, що в неї заболіли пальці.

— О, Господи, — зашепотіла Рене. — О, Боже.

Гарпер вивільнила руку і зіпнула навколішки, щоб визирнути за вогнегасники. Вона побачила шматочок небесної блакиті, яка десь на горизонті перетворювалася на білість, і сірий вигин моста, що тягнувся назад до земель Нью-Гемпширу.

Вздовж узбіччя вишикувалися вервечкою уламки автівок, тягнучись до самого початку моста й далі. Всього там стояла,

можливо, сотня покинутих машин: усі авто, що намагалися прорватися крізь блокаду і зазнали невдачі. Каркаси автомобілів, лобове скло, дверцята — усе було поцятковане дірками від куль.

Спереду вантажівки до них долинули голоси.

— Та ти знущаєшся. Коли востаннє вона була в експлуатації?

Гарпер обережно підняла один з вогнегасників і посунула його вбік. Він стиха дзенькнув.

— Ні, Гарпер, — зашепотіла Рене, та цього разу Гарпер голосування проводити не збиралася. Якщо кіт вийде на видне місце, це приверне увагу до заду вантажівки.

Вона посунула ще один вогнегасник. *Дзеньк.*

— О, та ми завжди вивозимо її на Четверте липня. Лупашимо дітлахів зі шланга, збиваємо з ніг, вони собі місця від радості не знаходять, — лаконічна південно-мейнська говірка лунала десь спереду вантажівки. Голос здавався віддалено знайомим. — Вони би си не тішилися, якби ми увімкнули повну потужність. Тоді б ті шестирічки десь на деревах би роздуплялися.

У відповідь пролунав вибух схвальної реготні, принаймні від півдужини чоловіків. І раптом Гарпер осяяло, хто саме їх забалакував. Бувалим морським вовком, який травив байки, був ніхто інший, як Пожежник, що пробував наслідувати голос Дона Льюїстона.

Вона прочинила дверцята і висунула голову в сонячний день.

У повітрі пахло рікою: приємний мінеральний запах, за яким вчувався слабенький аромат гниття. Позаду вантажівки нікого не було, всі вартові зібралися біля кабіни. Праворуч, навпроти них, стояла порожня біла будка з плексигласовими вікнами. На вкритому пластиком столі шипіла й потріскувала СіБі-рація.

— Передок у тебе виглядає побитим. Наїхав на щось? — запитав один з вартових.

— О, та це було кілька місяців тому. Думав, що на жопську вибоїну наїхав. А виявилось, що то був «пріус» з кількома паяльниками всередині. Упс!

Знову регіт, цього разу гучніший.

Містер Трюфель підвів голову, зиркнувши з дороги на Гарпер, примружив очі, позіхнув, а тоді завів задню лапу і заходився лизати свої волохаті яйця.

— Щось я не бачу тебе в контрольному списку, — промовив хтось із вартових. Ворожим його тон не здавався, але й від сміху чоловік не заходився. — У мене тут є список усіх вантажівок, яким дозволено їхати на північ. Твоїх номерів немає.

— А глянути можна? — запитав Пожежник.

Зашурхотіли папери.

Гарпер опустила одну ногу на асфальтовану дорогу, поволі злізаючи бампером.

Вервечка обстріляних автомобільних каркасів тягнулася й тягнулася, опускаючись дорогою до початку мосту і зникаючи з очей. Гарпер розгледіла «універсал», лобове скло якого було поцятковане дюжиною дірок від куль. До заднього сидіння було пристебнуте дитяче крісло.

— О, тутки, — промовив Пожежник. — Оце-от. Ось-де моя красуня.

Гарпер здалося, що на якусь секунду акцент Джона прорвався, і вона задумалась, чи ще хтось це помітив.

— «Студебекер» тисяча дев'ятсот шістдесят третього року? Я не знавець, звісно, але щось і близько не схоже, що ця пожежна була вироблена у шістдесят третьому.

— Йой, та звісно ж, що ні. Не шістдесят третього. Тридцять шостого. Переплутали дві цифри. Ще й номерний знак, курва, не той. Скорше за все, то старі номери. Їх замінили на антикварні три... бляха, чи чотири? Мінімум чотири роки тому.

— Комусь за це гівна перепаде, — зітхнув чоловік.

— Угу. На рахунок *цього* жодних сумнівів, — відказав Пожежник. — Ай, та в сраку це. Якщо *комусь* мусить перепасти, то чом би не *мені*? Та й що вони мені ото зроблять? Якщо їм захочеться влаштувати прочуханку, доведеться пхатися на північ, у Мейн, і шукати мене там. Давай ручку. Я впишу правильні номери.

— Зробиш це?

— Ага. Навіть автографа поставлю.

— Чуєш, Глене? Може, хочеш я по Сі-Бі передам? — запитав хтось інший. Судячи з голосу, то був якийсь юнак, у якого ще навіть голос не зламався. — Я це питання можу за п'ять хвилин вияснити, з хлопцями з міськуправи.

Гарпер обома руками взяла Містера Трюфеля. Він тихенько нявкнув. Дівчина поволі рушила до вантажівки, а тоді заклала, витріщившись на порожню будку.

Прилаштована до піддашся, на неї дивилася відеокамера. Вона бачила себе в дещо розмитому зображенні на блакитному екрані всередині будки.

Жінка досі задивлялася на монітор камери стеження, коли перед нею виринув один з охоронців, ставши між Гарпер і запиленою будкою. Він був практично дитиною, з коротко стриженим волоссям, рудим, як морква, і з гвинтівкою «М-16» через плече. Гарпер дивилася йому прямо в спину. Якби він озирнувся і зиркнув на будку, то зустрівся б з нею поглядом — побачив би її на моніторі. Але натомість вартовий спрямував погляд до переду вантажівки, і вказав на будку великим пальцем.

— Я знаю кількох людей у відділі громадських робіт, — промовив юнак. — У них там є повний список усіх схвалених автівок, і завжди є хтось у офісі — Алвін Віпл, чи, може, Джейкоб Грейсон. Скажуть нам, що робити.

Гарпер заштовхнула містера Трюфеля у відсік. Обережно підняла ногу, витягуючи її якомога вище, і залізла у машину.

— Слушна думка! Так і зроби, — вигукнув до нього Пожежник. — Ні, стривай... бляха, повернись-но сюди. Тобі ж планшетка треба, щоб правильні номери назвати.

Гарпер визирнула через досі прочинені дверцята відсіку, і побачила, як рудоволосий юнак підтюпцем повернувся до кабіни. За мить він уже зник з-перед очей.

Гарпер обережно зачинила дверцята.

Вона простягнула Трюфеля Рене і знову переставила вогнегасники, щоб як слід сховатися... марна трата зусиль, як виявилось, оскільки ніхто до них так і не зазірав, а за якусь мить вони уже рушили геть. Гарпер розпласталася у відсіку, і в лівій нозі нервово сіпнувся м'яз.

Містер Трюфель тихенько муркотів. Рене провела пальцями його загривком.

— Гарпер, хочеш, дещо тобі розповім? — стишено запитала жінка.

— Що? — спитала Гарпер.

— Я сумніваюся, що це мій кіт, — сказала Рене.

Пожежна машина здригнулася, від'їхавши на кілька футів назад, а тоді майже неохоче рвонула вперед. Металеві борозни в асфальті знову заспівали під шинами. Немов звіддаля, Гарпер почула дзеленькіт мідного дзвоника — то Пожежник калатав вартовим своє *adios*.

Вантажівка набрала швидкості, женучи на північ.

— Нам вдалося, — промовила Рене. Вона присіла, спершись на лікті. — Гадаю, ми в безпеці.

Гарпер не стала відповідати. Вона підвела голову й легенько гепнула нею об сталеву підлогу відсіку, переймаючись через камеру стеження.

— Що таке? — запитала Рене.

Гарпер похитала головою.

Якийсь час вантажівка їхала, не зупиняючись. Гарпер припускала, що Джон розігнався до шістдесяти чи сімдесяти, і тепер легко та швидко мчить дорогою. Їй подумалося, що за якийсь час здригання і хитання машини, разом з відчуттям невпинного руху, можуть заколисати її.

Втім, уже за десять хвилин Джон знизив передачу. Вантажівка поволі спинилася, гравій під колесами захрустів, під рамою загрюкали камінці.

Коли Пожежник відчинив дверцята відсіку, Гарпер сиділа навколішки.

— У нас проблеми, правда? — запитала вона.

— Ні, — у Джона була звичка: щоразу, коли брехав, він дивився прямісінько в очі. — Хотів запитати, чи не сядеш зі мною спереду.

Відчинився інший відсік, звідки вистромила голову Еллі, потираючи долонею наїжачене волосся світло-медового кольору, яке вже почало відростати.

— Ніка теж візьми. У нього ноги смердять.

— Що ж, гаразд, — кивнув Джон.

— Як на мене, то не варто було тут спинятися, — промовила Гарпер. — Ми заблизько до кордону.

— Треба було підживити відерко, — сказав Пожежник.

Усі вони повилазили, щоб трохи розім'ятися. Гарпер уперлася рукою в поперек, похрускуючи суглобами. Легкий бриз, здійнявши у

повітря пилюку, здмухнув волосся їй з чола.

Зараз вони були північніше від Кейп-Неддіку, на території, що колись була природним заповідником. Утім, з одного боку дороги, у напрямку до Кейп-Неддіку, прилеглі землі досі ним залишалися. Важкі дуби, прекрасні та вкриті молодим зеленими листям, похитували гілками. У рудувато-коричневій траві дзижчали бджоли.

З іншого ж боку дороги перед ними простягався інопланетний ландшафт: обвуглені патики і зчорніла земля, всипана попелом. Випалені рештки дерев нагадували тіні, де-не-де розкидані на тлі блідавої кіптяви. За сотню футів від дороги стояла будівля з гофрованої сталі, стіни якої повгиналися під дією жару — її обриси були такі спотворені, що тепер вона радше нагадувала не справжній будиночок, а малюнок, зроблений п'ятирічним дитям. Неозора пустка простягалася в далечінь, і Гарпер їй кінця-краю не бачила.

— І це повсюди так? — запитала Рене, затуляючи рукою очі від сонця.

— У штаті Мейн? З того, що я чув, то ні. Далі на північ має бути ще гірше, — Джон озирнувся назад, на здоланий ними шлях. — Я гадки не маю, в якому стані дороги попереду. Пожежний загін, за який ми оце себе видаємо, мусив доїхати дев'яносто п'ятим шосе лише до Йорку, а тоді з'їхати на шосе штату і прямувати на північ. Ми ж тепер трохи далі за межами Йорку, в незнаних землях.

Гарпер зійшла за Джоном з дороги, у бік чагарнику. Пожежник нишпорив довкола, вишукуючи старе й сухе гілляччя дерев. Нік став біля смуги дерев, повернувшись до них спиною, щоб попісяти у куці папороті.

— Вже скоро до них дійде, що пропустити нас було помилкою, — сказала Гарпер.

— Та байдуже. Коли вони усвідомлять, що напартачили, то, гадаю, триматимуть язика за зубами. Зрештою, керівництву буде простіше зробити приклад з *них*, ніж із *нас*. Бо ж їх ловити не доведеться. Ні, я думаю, ми буде...

— Мені здається, ти не зовсім мене зрозумів. На мосту дещо сталося. Ми ледь усе не просрали. Кіт вискочив. Я злякалася, що його помітять і вирішать ретельно обшукати вантажівку. Тож я вилізла, щоб забрати його, і там у будці була камера. Вони мають відео, на якому видно, що ти перевозив пасажирів без квитків.

— Якщо вони взагалі сядуть його переглядати, — відказав Джон. А тоді обернувся до неї і додав: — А я ж казав, що брати kota — помилка!

— Є взагалі ще якась фраза, яку ти любиш більше, ніж «А я ж казав»? — Саме так полюбляв казати Джейкоб. Гарпер зовсім не імпонувала ідея, що Джон міг бути бодай чимось подібний до Джейкоба. Від самої цієї думки їй відчайдушно кортіло *щосили* зацідити йому по пиці.

Пожежник, набравши в оберемок сушняку, розвернувся і попрямував крізь чагарник назад до дороги.

— Вони нікого по нас не пошлють, — врешті мовив Джон. — Нью-Гемпшир ізольовано — тепер це справжня поліцейська держава. Вони *не можуть* нікого за нами послати. Не дозволять собі ризикувати. Будь-хто з відісланих за нами може вирішити не повертатися, та й годі. Одвічна проблема поліцейських держав. Наглядачі — теж в'язні, і більшість з них це добре розуміють.

Увесь той час, поки Джон читав їй нотації, він дивився Гарпер у вічі — і саме тому вона знала, що він сам у це не вірить.

Пожежник виліз на підніжку і почав пхати гілля у задимлене цеберко. Він досі підживлював полум'я, коли Нік вийшов з-за сосон.

«Нащо у вантажівці відро, повне жарин?» — жестикулюючи, запитав Нік.

Гарпер довелося показувати йому все на пальцях:

«Це сувенір, частинка вогнища, яке він любив».

«Він на всю голову довбанутий, — промовив Нік. — Іноді я це забуваю».

«Думайте, що говорите, молодий чоловіче, бо я вам вимию руки з милом».

«Ха-ха-ха, — відказав Нік. — Дійшло. Як кумедно. Усі люблять жартики про глухих. Навіщо Бог зробив пердіж смердючим? Щоб глухі люди теж могли ним насолодитися».

Коли вони виїхали назад на шосе I-95, Пожежник висунувся з вікна і знову закалатав у дзвоник, сколихнувши мертву тишу.

13

Що далі на північ просувалися, то дужчим ставало відчуття, що

десь за поворотом вони полишили Землю. Дюни сірого попелу вкривали дорогу, часом такі високі й розлогі — пухнасті острівці білявої золи — що мудрішим видавалося пригальмувати й об'їхати їх.

Довколишній краєвид був забарвлений у колір бетону. Обвуглені дерева тягнулися обабіч дороги, виблискуючи мертвим мінеральним відсвітом, під небом, що все дужче нагадувало палітру блякло-рожевих відтінків. Нічого не росло. Гарпер колись чула, що бур'ян і трава швидко оговтуються після пожежищ, та тільки ґрунт занесло спеченою золою, білястим багном, з-під якого не пробитися було ані паростку. Повівав бриз, намітаючи на лобове скло куряву. Пожежник увімкнув двірники, від яких на склі лишалися довгі сірі смуги.

Вони пробули в дорозі хвилин з двадцять, коли Гарпер побачила будинки, низку пересувних помешкань на пагорбі східніше від них. Від них практично нічого не лишилося. Самі лиш зчорнілі панцирі з вибитими вікнами та заваленими всередину дахами. Будиночки промигнули повз них, вервечкою покручених алюмінієвих коробок з-під взуття, покинутих просто неба.

На той час вони рухалися зі швидкістю двадцять миль: Пожежник вихляв між гірками попелу, періодично огинаючи повалені на дорогу дерева. Вони проминули струмок, чи радше заповнену сірим відстоєм канаву. Загиджений струмок ніс усіякий мотлох. Гарпер розгледіла шину; покривлений велосипед; щось схоже на роздуту свиню у джинсовому комбінезоні (над її набряклою, згнилою плоттю роїлися мухи). А тоді вона побачила, що ніяка то не свиня, і вмить потягнулася затулити Нікові очі.

Вони звернули до Біддефорда. Містечко виглядало так, наче по ньому проводили обстріл. Серед обвалених цегляних стін височіли чорні димарі. Шерегою тягнулися обвуглені телефонні стовпи, що нагадували хрести, які вичікують жертвоприношень. Трохи далі здіймалася Медичний Центр Південного Мейну: купка будблків обсидіанового кольору, зсередини яких ще й досі клубочився дим. Біддефорд перетворився на царство руїн.

«Як думаєш, більшість місцевих позабиралися звідси геть?» — жєстами запитав у неї Нік.

«Так, — відказала Гарпер. — Більшість повтікали».

Руками обманювати було легше, це позбавляло потреби промовляти брєхню вголос.

Вони лишили Біддерфорд позаду.

— Я думала, нам траплятимуться біженці, — зауважила Гарпер. — Чи патрулі.

— Припускаю, що далі на північ дим щільнішатиме, як і решта токсинів у повітрі. Це вже не кажучи про попіл. Повітря дуже швидко може стати геть отруйним. Щоправда, не для нас. Я так собі думаю, що драконяча луска потурбується про безпеку наших легень. А от для нормальних... — Джон мляво посміхнувся. — Людство, може, потихеньку й рухається до виходу, але нам поталанило належати до того, що прийде йому на зміну.

— Йой, — мляво сказала Гарп, розглядаючи пустку, що простягалася навколо. — Ти тільки глянь на наше щастячко. Покірні успадкують Землю. Хоча за те, що лишиться, конкуренція буде невисока.

Пожежник потягнувся до FM-програвача і став прокручувати статичку: приглушені, ледь розбірливі голоси, хлоп'ячий хор, що бере високу ноту, яка луною розходиться в невидимому соборі, а тоді — крізь увесь шум — забубонів звук, гомінкий бас, і чоловік узявся жалітися, що його кохана намірилася *утекти, утекти*^[176]. Сигнал був слабким, пробиваючись крізь тріскотняву перешкод, але Пожежник нахилився вперед, дослухаючись із вибалушеними очима, а тоді зиркнув на Гарпер.

Якусь мить жінка дивилася на нього, а тоді кивнула.

— Ти чуєш те саме, що і я, чи мені ввижається? — запитав Джон.

— Я не спец, але звучить наче «The English Beat», — відповіла Гарпер. — Ідемо далі, містере Руквуд. Майбутнє чекає на нас. Рано чи пізно, а ми його таки дістанемося.

— Хто ж знав, що майбутнє звучатиме зовсім як минуле? — сказав він.

14

За кілька миль на північ від Біддерфорда Пожежник забрав ногу з педалі газу. Вантажівка потроху стишила хід.

— Насправді, — промовив він, — нам вдалося без пригод подолати сорок миль шляху, а це набагато більше, ніж я собі розраховував.

Подальшу дорогу на північ перекривала величезна вантажна фура. Як і все, що траплялося їм на очі за останню годину, авто виглядало так, наче десь поряд з ним впала бомба. Від кабіни лишився тільки обвуглений корпус. Контейнер на причепі весь потемнів від сажі, але крізь бруд Гарпер могла розгледіти напис «Волмарт».

Хтось повитирав бруд над логотипом компанії і лишив там послання з тьмяних червоних літер, виведених балончиком:

ПОРТЛЕНДУ КІНЕЦЬ
ДОРОГИ ДАЛІ НЕМА
ЗДОРОВІ? ЗВЕРНІТЬСЯ ДО ДІКА ГОКІНЗА
У ПРАУТС-НЕК
ПО ІНФІКОВАНИХ ВОГОНЬ БЕЗ ПОПЕРЕДЖЕННЯ
БОЖЕ ПРОСТИ НАС, БОЖЕ БЕРЕЖИ ВАС
Пожежник відчинив двері й ступив на підніжку.

— У мене є буксирувальний ланцюг. Може, вийде відтягти той ваговіз убік. Нам, щоб його об'їхати, багато місця не знадобиться. Якщо уже зупинилися, то можна й відро підживити.

Нік поплентався за Гарпер до заду вантажівки, подивитись, як там Еллі з Рене. Еллі саме допомагала Рене злізти через бампер. Жінка виглядала десь так само бадьоро, як довколишній ландшафт. Однією рукою вона притискала до грудей kota.

— Старенька, ти як, тримаєшся? — запитала Гарпер.

— Від мене ти нарікань не почувеш, — відповіла Рене.

— Без балди, — втрутилася Еллі. — Через виття того котиська взагалі хрін що почувеш.

— Наш маленький попутник вирішив, що кататися в задньому відсіку йому не до душі, — промовила Рене.

— Тоді може сидіти спереду, — запропонувала Гарпер. — А ти можеш сидіти з ним.

Рене виглядала стомленою та пошарпаною, але на цих словах усміхнулася.

— Ні за які гроші.

— Ззаду ви, міс Вілловз, не поїдете, — заперечила Еллі. — Варто нам буде наїхати на одну з тих глибоких вибоїн, як дитя порсне з тебе назовні. Реактивні пологи будуть.

Рене зблідла.

— Як чарівно.

— Хіба ні? Хто зголоднів? — запитала Еллі, потягнувшись в один з відсіків по торбу з продуктами.

Із бляшанкою персиків та пластиковою виделкою Гарпер попрямувала до кабіни авто, наміряючись поділитися з Джоном. Пожежник виліз на капот фури, затуливши однією рукою очі й роздивляючись шосе.

— Як там усе попереду виглядає? — запитала вона.

— Кепсько. Значні шматки дороги відсутні, а ще, десь за півмилі від нас, шлях перекидає величезне дерево. До того ж там і далі все димиться.

— Здуріти можна. Тому вогнищу... скільки? Вісім місяців? Дев'ять?

— Вогонь не згасне, поки буде чому горіти. Увесь той попіл — лише захисна ковдра для жарин, що ховаються під ним, — він скинув пожежну куртку і стояв у самій брудній майці. Надворі був полудень, повітря над асфальтовим покриттям мерехтіло. — Будемо їхати вперед, поки буде змога. Тоді покинемо машину й рушимо пішки.

На мить погляд Джона застиг на її животі.

— Я не стану нічого для тебе прикрашати. Буде спекотно, і може так статися, що шкутильгати нам ще багато днів.

Гарпер щосили намагалася відкинути вбік фантазії про прибуття на острів Марти Квінн уже тієї ночі — не уявляти ліжка, застеленого свіжими простирадлами, гарячого душу й запаху мила, — однак нічого не могла з собою вдіяти. Від думки, що шлях туди буде довшим і важчим, ніж вона сподівалася — ніж усі вони сподівалися — вона геть втрачала бадьорість духу. Однак, відчувши паростки власного роздратування, вона миттю вирішила відсунути їх подалі. Вони вже були в дорозі, їм вдалося полишити Нью-Гемпшир. На один день і цього достатньо.

— Що? — запитала вона. — Гадаєш, я перша вагітна жінка, якій доведеться трохи походити? Ось. Скуштуй персика. Буде чим зайняти рота, він у тебе не лише для грізних промов та похмурих прогнозів. Тобі хтось казав, що ти збіса сексі, допоки рота не розтулиш? Тоді ти перетворюєшся на колосального засранця.

Джон розтулив рота перед пластиковою ложкою з персиком. Одразу за ложкою слідував цілунок, що смакував патокою. Коли Гарпер відірвалася від нього, Пожежник усміхався. Нік, Рене та Еллі

заплескали в долоні, вишикувавшись рядочком позаду них. Гарпер показала їм середнього пальця і поцілувала Джона ще раз.

15

Джон з Еллі прикріпили ланцюг до зчіпного пристрою спереду пожежної машини і протягнули інший його кінець до фури. Поки вони чіпляли гак до ваговоза, Гарпер встигла зазирнути в довгий контейнер «Волмарту». Всередині смерділо горілим металом і горілим волоссям, а біля задньої стінки стояла купа дерев'яних піддонів. Один з них Гарпер витягнула, сподіваючись поламати на шматки і згодувати цеберку з жаринами.

Рене піднесла їй лом та сокиру. Гарпер сперла піддон на знебарвлену вогнем огорожу і взялася по ньому бити. Урізнобіч полетіли соснові скалки.

Рене мружилася у яскравому полуденному світлі, позираючи на приварене до кабіни ззаду відро.

— Я все хотіла запитати... — почала вона.

— Мабуть, краще не варто.

— Гаразд.

Гарпер віднесла оберемок потрощеної деревини до вантажівки, вилізла на підніжку й зазирнула у відерце. Жарини пульсували. Гарпер почала згодувати дерев'яні уламки у вогонь, один по одному. Пірнаючи всередину, кожен паличок спалахував білим полум'ям. Гарпер кинула чотири чи п'ять паличок, тоді спинилася, тримаючи ще одну в руках і міркуючи, куди її краще прилаштувати.

Раптом спотворена смуга червоного полум'я, у формі дитячої ручки, потягнулася догори й висмикнула деревинку в Гарпер з руки. Скрикнувши, жінка впустила паличку й зістрибнула з підніжки на землю. Ноги в неї підгиналися, мов ватяні. Рене поклала руку їй на плече, помагаючи врівноважитися.

— Про язики полум'я я чула, — м'яко промовила жінка. — Але не про руки.

Гарпер похитала головою. Мову їй геть відібрало.

Пожежник розчахнув дверцята кабіни й перемкнув машину на задній хід. Лягнув, туго напинаючись, буксирний ланцюг. Шини

пожежної вантажівки закрутилися, задиміли, а тоді поволі потягнули фуру з контейнером убік, під акомпанемент скреготу металу.

Коли ваговіз було усунуто, Гарпер вперше змогла побачити дорогу, що тягнулася вперед. Менш ніж за двадцять футів від фури шматок шосе поглинув кратер завбільшки з компактне авто. Трохи далі був *ще один* кратер, цього разу на смузі обгону. За півмилі по шосе дорогу перетинало велетенське дерево, гігантська модрина, що якимось незбагненим чином кристалізувалася від вогню. Дерево мало такий вигляд, наче його виготовили з паленого цукру. Дорожнє полотно було довгим і прямим, над розм'яким погнутим асфальтом мерехтіло марево.

— Відтепер рухатися будемо потроху, — промовив Пожежник.
Щодо цього він помилявся.

Джон скерував вантажівку в об'їзд великих потрощених ям на дорозі, під'їхав до поваленої модрини, а тоді зупинився знову. Гарпер та інші навіть не стали завдавати собі клопоту залазити до пожежної, натомість ідучи за нею пішки. Небо над ними хмарилося, наче ось-ось мало задощити, та тільки цього не станеться, і колір у хмар був неправильний. Забарвлені в оранжево-рожевий, вони наче були підсвічені заходом сонця, хоча надворі стояв полудень. У повітрі зависло статичне відчуття на кшталт того, що виникає напередодні грози. Від тиску барабанні перетинки у Гарпер неприємно пощипувало.

Пожежник причепив буксирувальний ланцюг до поваленого дерева і здав вантажівкою назад. Пролунав гучний тріск. Пожежник вигадливо вилаявся.

— Чула, що він сказав? *Жодна* жінка такого не зробить, — промовила Рене. — Це анатомічно неможливо.

Джон зістрибнув з кабіни. Ланцюг відірвав од дерева десятифутову гілку.

— Ланцюг треба довкола стовбура обв'язати, — порадила Еллі. — Або воно на шматки ламатиметься.

Поки Еллі з Пожежником в'язали трос навколо середини дерева, Нік сидів на задньому бампері вантажівки з Рене та Гарпер.

— Пограймо в гру, — запропонувала Рене. — Двадцять запитань. Хто хоче бути першим?

Гарпер перекладала. Нік відповідав жестами.

— Він хоче знати, чи це тварина, чи овоч, чи неживий предмет.

— Неживий. Начебто. Лишенько. Не дуже добре почали.

Так усе й тривало, з Гарпер у ролі перекладача-посередника.

— Це щось жовте? — запитала вона за нього.

— Так, але ще ніби як помаранчеве.

— Тепер він хоче знати, чи воно більше за авто.

— Так, набагато.

Нік метушливо змахував руками.

— Він каже, що це «вантажівка», — сказала Гарпер.

— Ні! — радісно вигукнула Рене.

Нік зістрибнув з бампера, розмахуючи на всі боки руками.

— Він каже, що це «велика жовта вантажівка», — сказала Гарпер.

— *Hi!* — повторила Рене, суплячись. — Скажи, що *ні*. Він дарма витрачає запитання.

На той момент Гарпер вже й собі злізла з заднього крила, знову позираючи на шосе.

— Нам треба йти, — мовила вона.

Але Нік уже помчав до передку авто. Гарпер підтюпцем подалася за ним, не перестаючи кричати; її голос підвищувався від зойку до чогось, що більше нагадувало вереск.

— Джоне! Нам треба йти! Нам треба йти! *Прямо! ЗАРАЗ!*

Джон стояв однією ногою на підніжці, до половини занурившись у кабіну, однією рукою тримаючись за кермо. Він визирнув, щоб прокричати вказівки Еллі, яка розсілася на модрині, прилаштувавши буксирний ланцюг до стовбура. Коли він почув крики Гарпер, то роззирнувся навколо, а тоді примружив очі й почав вдивлятися в дорогу за її спиною.

Здалека, за милю від них, під сонцем виблискувала помаранчева вантажівка. Гарпер чула віддалене ревіння двигуна «фрейтлайнера», який сунув на них.

— Еллі, злізай з дерева! — закричав Джон.

Еллі приклала руку до вуха й похитала головою: *не чую*. Гарпер і сама ледве чула голос Джона крізь гудіння двигуна на холостому ході.

Гарпер застрибнула на підніжку до Пожежника і щодуху закалатала в мідний дзвоник. Виразу її обличчя Еллі вистачило: дівчина зістрибнула з дерева й кинулася бігти до них.

— В машину, в машину! — кричав Джон. — Хутчіш, негайно, мені треба здати назад.

Еллі підхопила Ніка з землі руками за стегна, здійняла над дорогою і побігла до задніх дверей вантажівки.

Джон дав їм секунд десять, щоб залізти, а тоді почав давати задню. Заревів двигун. Вантажівка смикнулася, прикута до дерева. Шалено закрутилися шини. Гарпер стояла на підніжці, тримаючись однією рукою за прочинені дверцята, а іншою — за передпліччя Джона.

«Фрейтлайнер» Джейкоба був менш ніж за милю від них; від розтрісканого лобового скла тьмяно відблискували сонячні промені. Гарпер чула тихе вищання — вантажівка почала прискорюватися.

Джон потягнув сильніше, і дерево зрушило, перевернулося і поволі заковзало вкритою попелом поверхнею. Гілки клацали й ламалися, вкриваючи дорогу.

За півмилі від них Джейкоб плугом зачепив зад вантажівки «Волмарту», роздираючи причеп на шматки та з металевим гуркотом відкидаючи рештки вбік.

Дерево натрапило на тріщину в дорозі, застрягнувши на місці. Джон вилаявся. Він перемкнув вантажівку на першу передачу, проїхав уперед на десять футів, а тоді знов увімкнув задню. Він рвонув назад, шини з вереском закрутилися. Гарпер трималася, зціпивши зуби, відчуваючи свій хворобливий і прискорений пульс, готуючись до поштовху. Модрина підскочила в повітрі і впала — навкруги розлетілися галузки, — від'їхавши достатньо, щоб очистити для них смугу.

— Я відчеплю, — Гарпер зістрибнула й побігла до переду вантажівки.

— Хутчіш, Вілловз! — гукнув до неї Пожежник. Звуки «фрейтлайнера» перетворилися на гучне ревіння. — Залазь, залазь!

Гарпер зісмикнула ланцюг з фаркопа й кинулася до пасажирського сидіння.

— Ходу! — закричала вона, хапаючись за дверцята з пасажирського боку і застрибуючи на підніжку.

Вантажівка важко рушила вперед. З-під коліс залунав тріскіт товстих гілок. Поки Гарпер вилазила на пасажирське сидіння, Джон уже розігнав вантажівку майже до двадцяти миль на годину. Він обігнув модрину, поволі набираючи швидкість на прямому відрізку дороги, який тягнувся до невеликого підйому попереду.

Снігоочисник узяв дерево на таран. Модрину не так відкинуло, як роздробило: крізь сіру куряву залунало тріскотіння гілляччя. Заревів «фрейтлайнер». Гарпер подумала, що це вона вперше чує істинний голос Джейкоба.

Вона саме стала одним коліном на сидіння, коли «фрейтлайнер» врізався у зад вантажівки. Від удару її підкинуло. Ноги ковзнули у прочинені дверцята, звисаючи над дорогою. Гарпер просунула одну руку крізь опущене вікно дверцят, повиснувши на них, а іншою вхопилась за сидіння.

— Гарп! — загорлав Пожежник. — О Господи, Гарп, залазь, залазь!

— Швидше, — відказала вона. — Не смій сповільнюватися, Руквуд.

Гарпер задригала ногами, але вилізти на сидіння все ніяк не вдавалося. Вона з'їхала вниз крізь розчахнуті дверцята, центр мас опустився занадто низько, тож тепер Гарпер вагою всього свого тіла зависла над дорогою. Вона повернула голову, щоб глянути, де саме зараз «фрейтлайнер», і тієї ж миті Джейкоб врізався в них знову. Цього разу Гарпер встигла розгледіти його за кермом: голодне, вкрите щетиною та шрамами обличчя. Він не посміхався й зовсім не виглядав розлюченим. Голова в нього повисла, наче він накачався якимось сильним анестетиком.

— Та заради Бога, залазь ти уже в машину, — проказав Пожежник. Однією рукою Джон тримав кермо, проте на дорогу більше не дивився. Він потягнувся через пасажирське сидіння, щоб ухопити її, простягаючи з перев'язаним зап'ястком праву руку.

Гарпер несамовито замахала вільною рукою, впіймала його за пальці. Джон потягнув її на себе, опираючись дорожньому виру, який намагався висмоктати її з переднього сидіння. Гарпер біла ногами в повітрі, а тоді відчула під коліном підлогу кабіни і врешті забралася всередину.

Поки Джон витягав її, вантажівка вихляла трасою. Машина краєм зачепила вигорілу «хонду сівік», припарковану на лівій смузї шосе. Від зіткнення задня частина «хонди» рвучко злетіла у повітря, наче під колесами автівки вибухнула шахта. Пожежна мчала вперед, лишаючи потрощене авто позаду.

Пролунав гуркіт, коли уламки «хонди» посипалися на землю. Буквально за мить по брукху вже проїхався снігоочисник, розкидаючи його зі скрипом, що линув, наче сповнений люті крик впереміш із хрускотом потрошеного скла.

Гарпер вилізла на пасажирське місце; відчинені дверцята й досі ляскали з боку в бік. Жінка взялася за чорний шкіряний ремінь, що звисав над ними, і висунула голову, озираючись на дорогу.

— Якого хріна ти... — почав був Пожежник.

Гарпер сповнилася пісні, лютої та тужливої, без слів чи мелодії: її рука спалахнула, наче просякнута бензином ганчірка, до якої торкнувся сірник. Завирувало блакитне полум'я, і вона жбурнула його, жбурнула кулю полум'я завбільшки з м'ячик для софтбоулу. Куля

влучила в лобове скло «фрейтлайнера», розтікшись рідкими струменями полум'я — і згасла.

Гарпер жбурляла вогнем знову і знову. Дзеркальце біля пасажирського сидіння снігоочисника спалахнуло, розчинившись у блакитному полум'ї. Наступна вогненна блискавиця вразила сам ківш, на мить перетворивши його на мілке корито, в якому тріскотіло біле розжарене полум'я. Коли вона вергнула вогонь вчетверте, куля завихляла, наче кручена подача пітчера, а тоді поцілила в переднє колесо з пасажирського боку. Шина спалахнула, перетворившись на вогненний обруч.

— Можеш його засліпити? — запитав Пожежник.

— Що? — перепитала Гарпер.

— Засліпити. На якихось десять секунд. Уже, якщо можна. І, заради Бога, застібни клятий пасок безпеки.

Жили на Джоновій шиї випнулися. Губи скривилися в гидкій гримасі. Вантажівка мчала пагорбом, прямуючи до шляхопроводу. Пожежна машина наскочила на якесь попередження — жовтий ромбовидний дорожній знак — і відкинула його вбік. Гарпер не встигла роздивитися, що було на тому знаку, до того, як Пожежник запустив його в повітря.

Завдавати собі клопоту з ременем вона не стала. Однаково годі було застібнутися так, щоб і далі вихилитися з дверцят, та ще й поцілити полум'ям прямісінько в Джейкоба за кермом. Вона вистромила голову в спекотне полудення, зиркнувши на «фрейтлайнер». З-за вкритого павутинням тріщин скла на неї дивився Джейкоб. Усі тріщини тягнулися від єдиного отвору — куля пройшла ледь правіше від місця, де він сидів. Гарпер спало на думку, що тієї ночі в церковній вежі ще трохи — і Джеймі Клоуз прострелила б Джейкобу легеню.

Гарпер перевела подих і жбурнула жменю полум'я. Вогонь поцілив у лобове скло, в самісінький отвір від кулі. Полум'я порснуло, розтікаючись тріщинами та виплітаючи павутиння з вогню. Вогненна дрібка просочилася крізь отвір, і Джейкоб сіпнувся, відвертаючи голову набік. Гарпер здалося, що на якусь мить він заплющив очі.

Вона обернулася, щоб поглянути на дорогу, й побачила, що ніякого шляхопроводу попереду нема. «Рух заборонено» — ось що було написано на помаранчевому попереджувальному знаку. Споруда моста обвалилася посередині, на тридцять футів довкола було саме провалля,

з уламків потрощеного бетону стирчала арматура. Останньої миті до Гарпер дійшло, що вона й досі не пристебнулася.

Джон щосили вдарив ногою по гальмах, вивертаючи кермо вбік, різко звертаючи від кручі попереду.

На мить усе повисло на волосинці. Пожежна машина крутнулася вбік, шини зарипіли, почулося пронизливе ниття гуми. З-під шасі повалив чорний дим. Гарпер відчувала, як вантажівка поривається перекинутися. Джон усім тілом навалився на кермо, силкуючись утримати його. Вантажівка далі ковзала убік, здригаючись, немов відбійний молоток. «Я таки втрачу цю дитину», — подумала Гарпер.

Проскочивши повз, «фрейтлайнер» зачепив зад пожежної машини. Вантажівка закрутилася, немов обертові двері. На якусь мить авто подивилося у зворотний бік, туди, звідки вони приїхали, а потім закружляло далі. Відцентрова сила пожбурила Гарпер на дверцята. Якби вона не зачепила їх за якусь мить до того, то зараз вилетіла б геть. Кермо в руках Пожежника оберталося так швидко, що він змушений був пустити його, скрикнувши від болю.

Перед ними відкривалася дорога назад до Нью-Гемпширу, вантажівка не припиняла крутитися, тож Гарпер не побачила, як «фрейтлайнер» промчав повз них і шугонув з кручі, падаючи з висоти тридцяти футів на дорогу вниз. Пролунав гуркіт, земля довкола затремтіла від оглушливого удару. Здавалося, що десь під ними вибухнула бомба.

Гарпер і досі почувалася так, наче вони кружляють, навіть коли вантажівка спинилася на місці. Вона глянула на Джона. Він відповів їй ошелешеним поглядом; очі в чоловіка були широко розплющені. Губи зарухалися. Вона думала, що він промовляє її ім'я, та певності не мала — не могла нічого розчути через гул у вухах. Нік був правий. Читати по губах важко.

Джон зробив жест руками, немов вказував їй: «Вилазь». Він марудився з паском безпеки.

Гарпер закивала, зійшла тремтливими ногами на підніжку, а тоді опустила на землю. Вона відпустила дверцята й поглянула на розлом шляхопроводу. Подих їй вмить перехопило.

Задня частина вантажівки звисала над проваллям. І поволі хилилася донизу. На очах у Гарпер машина, гойдаючись, рушила назад, а передні шини злетіли вгору.

Гарпер якраз вистачило часу перевести подих. Вона саме збиралися викрикнути Джонове ім'я, коли пожежна перехилилася через край і попрямувала у провалля. Разом з Пожежником.

17

Гарпер підбігла до заваленого шляхопроводу і спрямувала погляд донизу, повз покручену арматуру й потрощений бетон. Пожежна завалилася задом, поточившись на пасажирський бік. З такого ракурсу Гарпер не могла розгледіти ані кабіну, ані Джона. «Фрейтлайнер» валявся догори дригом. Щось унизу загорілося: Гарпер відчувала сморід обпаленої гуми.

Вона досі контролювала себе лише через шок, емоції, що нуртували всередині, відлунюючи поколюванням у кожному нервовому закінченні, у кінчиках пальців. «Усі мертві, — подумала вона. — Усі мертві, усі мертві, Джон, Нік, Еллі, Рене, Джон, Нік, Еллі, Рене, Джон, Нік, Еллі, Рене...»

Горло пронизав біль. Гарпер усвідомила, що кричить, волає вже майже хвилину, і вмить стихла. Єдиним рішенням було спуститися туди. Спуститися й поглянути, чим вона може зарадити.

Вона розвернулася... і ледь не наскочила на Еллі. Обличчя дівчинки блищало від поту, — від бігу вона засапалася.

— Ти де взялася? — запитала Гарпер. — Як ти вибралася?

Безтямним поглядом вона зиркнула повз дівчину: десь за півмилі від них краєм шосе підтюпцем біг Нік, ведучи за руку Рене.

— Та ми й не залазили, — відповіла Еллі. — Не встигли. Рене заштовхала нас у рівчак, щойно ми з Ніком дісталися заду вантажівки. Не встигла я озирнутися, як ви з Джоном уже рушили без нас. А де Джон? Де...

Говорячи, Еллі зазирала за Гарпер, прагнучи роздивитися щось у проваллі. Гарпер схопила її за руку і відтягнула геть, перш ніж дівчина встигла зазирнути за край.

— Не дивись. Я не хочу, щоб Нік туди дивився, і ти теж не дивися. Сійте тут і не наближайтеся, хіба тільки я покличу.

Гарпер кортіло припустити бігом, але неї дні біганини скінчилися ще кілька тижнів тому. Натомість у дівчини вийшло кумедно, повагітному, пуститися підтюпцем, тримаючись за живіт. Вона перелізла

через поруччя і з'їхала насипом донизу, на своєму вагітному огузку, хапаючись долонями за траву, щоб пригальмувати спуск.

Знизу було дорожнє полотно, поділене смугою: одне шосе прямувало на схід, інше — на захід. На асфальті хлюпало й розтікалося вогненне озеро. Шалена думка вразила Гарпер: «Бензин, це бензин горить, зараз усе вибухне». Вона оминула полум'я і дісталася переду вантажівки.

Крізь лобове скло все було видно: розтрощене, воно провисло на рамі досередини. Джон звисився збоку, досі пристебнутий до сидіння, голова похилилася на праве плече, з волосся й носа скрапувала кров. Але все-таки живий. Гарпер бачила, як підіймаються й опускаються його груди.

Проте як витягти Джона звідти, вона поки не знала. Гарпер була надто вагітною, щоб вилізти до водійських дверей, наразі обернених до неба. Протиснути рештки лобового скла всередину без інструмента їй не вдасться, та й вона боялася, що розбите скло може посипатися на Джона.

«Драбина», — спало на думку Гарпер. Не та велика, що прикріплена до даху, а одна з менших, складених у задньому відсіку.

Вона перестрибнула через довгий струмок вогню (а що взагалі горіло? з запаху не схоже було на бензин) і попрямувала до заду вантажівки. Усі відсіки були розчахнуті навстіж, тож вона обережно ступала по розкиданому довкола конструктору з сокирищ та ломів. Гарпер квапилася й ледь не наступила на kota, відсахнувшись, коли тварина завилала на неї.

Гарпер спохопилася й відступила на крок назад. Містер Трюфель зиркнув на неї. Нефритові очі тварини застилав шок, хутро найжачилося. Виходить, Рене встигла забрати від вантажівки усіх, крім нього.

— Бідолаха, — промовила Гарпер, присідаючи й тягнучись до тварини. — Боже, як же тобі вдалося вижити? Уявляю, скільки з твоїх дев'яти життів тобі довелося на це витратити.

— Усі, — промовив Джейкоб. Крізь задимлене повітря промайнула лопата, з силою опустившись на kota, наче молоток для крокету вдарив по м'ячику.

Містер Трюфель злетів у повітря, мертвий, з переламаною шиєю, і впав у кущах. Гарпер скрикнула й позадкувала, поточившись і впавши

задом на землю. Джейкоб здійняв над собою лопату, тримаючи її обома руками. Відштовхнувшись п'ятами, вона посунулася назад, і за мить лезо лопати опустилося у м'яку землю у неї між ніг.

Гарпер поплазувала геть від нього, соваючись сідницями по розбитому склу та гострому каменюччю. Джейкобу довелося поторсати держак з боку в бік, перш ніж вдалося витягти лопату з землі; тоді Гарпер і змогла його як слід роздивитися. Шкіра на правій руці Джейкоба була вся чорна й обпалена, немов у обсмаженого курчати. Плоть на ній потріскалася, оголюючи напнуте, рожевувате м'ясо, що блищало від гною. Правий бік обличчя теж був обвуглений — там і досі димілося волосся. Давній чорний опік у формі чоловічої долоні вкривав його горлянку.

Джейкоб посунув на неї, поволі кульгаючи. Від колишньої граційності не лишилося й сліду. Коли він заговорив, його голос звучав хрипко й ледь розбірливо. Губи з одного краєчку рота спеклися.

— Я мав рацію, коли казав, що захворів через тебе, моя маленька, — промовив він. — Це правда, ти не заразила мене драконячою лускою, однак я все одно став хворий, хай інакше. Гірше. Бути поряд з тобою — це наче мати легку гарячку. Така жінка, як ти — наче болячка. Ти паразитувала на мені, як бактерія. Гадки не маєш, як я хочу одужати. Вилікуватися.

Він замахнувся знову, але Гарпер відштовхнулася п'ятами. Лезо лопати розітнуло димку, потягнувши за собою шовковисті клаптики диму.

— Колись я думав, що ти станеш моєю музою, — промовив він, а тоді зайшовся химерним, деренчливим реготом. — Думав, ти надихатимеш мене! Що ж. Зрештою, так і склалося. Зрештою, ти привела мене до мого покликання: гасити пожежі. Я такий добрий маленький пожежничок, що гашу їх ще перед початком. Розумієш? У певному сенсі, ти таки стала моєю музою!

«Муза з мене краща, ніж із нього — письменник», — спало на думку Гарпер, і щодо цього вона аж ніяк не шкодувала. Джейкоб дивився на неї лише крізь призму натхнення та звинувачення, але в будь-якому разі їй було відведено роль його палива. Вона завжди була лише чимось, що можна спалювати.

— Твій бойфренд ще живий? — запитав Джейкоб, хитнувши головою в бік вантажівки. — Я сподіваюся, що так. Відітну тобі

довбешку і покладу йому на коліна перед тим, як порішити. Щоб він востаннє глянув на твоє лице і промовив твоє ім'я. Щоб знав, що йому не вдалося втримати те, що він забрав у мене.

Гарпер подумки завела пісню без слів. Ліва рука зашурхала, задимілася, засяяла, а тоді — замерехтіла вогнем. Вона здійняла її, і Джейкоб вгатив по ній лопатою. Полум'я згасло. Гарпер заревіла від болю.

— Він тебе цього трюку навчив? — запитав Джейкоб. — Чи тільки член давав смоктати? Ганьба, що він не навчив тебе не гратися з вогнем. Жінка твого віку має знати, чим це закінчується, моя маленька. Маленькі дівчатка, які граються з вогнем, рано чи пізно обпікаються. Згоряють з кінцями.

Та Гарпер не слухала. Вона дивилася повз нього. Серце шалено закалатало, їй геть перехопило подих.

— *На мене дивися*, — сказав Джейкоб. Кінчиком лопати від підпер її підборіддя і підвів голову вгору, спрямовуючи погляд на себе. — Я до тебе звертаюся, моя маленька. Ти хоч чула, що я тільки-но сказав? Хоч слухала взагалі? Маленьким дівчаткам не слід гратися з вогнем. Бо так люди й калічаться.

— Так, — прошепотіла Гарпер. — Ти правий. Мені дуже шкода, Джейкобе.

Він здивовано примружив очі, а тоді почав розвертати голову назад.

На ту мить жінка з полум'я подолала півшляху між ним та вантажівкою. Зросту вона була Джейкобового, а волосся її струмувало довгими, жовто-червоними косами позаду. Жінка була немов оголеною, хоча її мінлива, нетривка форма радше нагадувала постать, зіткану з багряних шовкових ниток. Лише очі палали яскравою блакиттю, наче полум'я паяльної лампи. По собі вона залишала сліди — червоні вогненні відбитки.

— Мама? — запитала Еллі, футів за тридцять від них. Вона все-таки спустилася схилом донизу, тримаючи за руку Ніка. Голос її був стишеним і збентеженим.

Жінка з полум'я жбурнула сокиру з вогню. Вона відвела руку, і та вмить зринула у неї в долоні. Сокира поцілила Джейкобу в обличчя, він нестямно закричав. Вогонь розтікався його обличчям, перекинувся на волосся. Постать смикнула рукою, і в долоні, виникаючи нізвідки, з'явилася нова сокира. Насуваючись на нього, жінка пожбурила вдруге.

Цього разу сокира вразила його у груди. Брудні, просякнуті мастилом рештки його колись білої футболки спалахнули. Похитуючись, Джейкоб ступив у її бік, однак чоловіку геть нічого не було видно крізь чорний дим, що струмів з його голови. Жінка відступила вбік, наче тореадор. Він поточився і впав на одне коліно.

Жінка присіла поряд, ніжно огортаючи його у свої вогненні обійми.

18

Еллі навпочіпки сиділа біля підніжжя насипу, тримаючи Ніка на руках. Дівчина притисла братове лице до грудей, уткнувши голову йому в плече: обоє припали одне до одного, наче дві половинки горіха.

Полум'я, що колись було жінкою, здійнялося над зчорнілим задимленим трупом Джейкоба Грейсона. Постать облишила свою здобич і рушила до дітей. Під її п'ятами лишалися вогненні сліди, від яких танув і вкривався бульбашками асфальт.

За десять футів від Ніка з Еллі вона напрочуд граційно опустилася, беручись за щиколотки та всідаючись зі схрещеними ногами на землю. Еллі здійняла голову, втупившись поглядом у фігуру, а тоді стиснула брата за плече, даючи зрозуміти, що загрози немає.

Золотисте волосся жінки струмувало й потріскувало. Дорога під нею плавилася, перетворюючись на смоляну калюжу.

Нік заговорив жестами. Він запитав:

«Мама?»

Вона кивнула і, водячи руками у вихорі вогню, промовила:

«Колись я була нею. Втім, та людина вже майже вся вигоріла».

«Я скучив за тобою», — промовив він. А Еллі, жестикулюючи, додала:

«Я теж. До болю».

Сара закивала знову. Маківка жінки була відкритим келихом вогню. Хоч би що вона спалювала, аби лишатися з ними: повітря, вихор мільйонів зерняток спори, — часу в неї лишалося обмаль, вона поволі холонула. Коли задмухав легенький вітерець, по Сарі забігали брижі, наче на віддзеркаленні у воді.

«Усе це моя провина», — промовляв до неї руками Нік.

«Сірник за пожежу не картають, — відказала полум'яна постать Сари. — Картають того, хто його запалив. Ти був лише сірником».

«Ти б і досі була з нами, якби я не спробував навчити тебе прикликати полум'я».

«Я й досі з вами, — відповіла вона й порухами рук провадила далі: — Завжди з вами. Любов ніколи не згорає. Вона продовжує палати без упину».

Вони знову заплакали. Можливо, плакала й Сара. З її обличчя скрапувало полум'я, розтікаючись дорогою.

Діти промовляли до неї жестами, а Сара кивала й говорила до них, але Гарпер уже відвернулася, тож не бачила, чим скінчилася їхня бесіда. Це стосувалося лише їх трьох.

Гарпер, похитуючись, звелася на ноги й роззирнулася. З обсмаленого зморхлого трупа Джейкоба валив масний чорний дим. Вона рушила до заду потрощеної машини і стала перебирати брудні витки шлангу. Витягла протипожежну ковдру і вкрила нею Джейкобові голову й плечі, а тоді відступила, відмахуючись від диму, смердючого, ніби палене сміття.

Так, задкуючи, Гарпер налетіла на когось спиною. Їй на плече лягла заспокійлива рука Рене. Жінка все-таки спустилася насипом, щоб долучитися до них.

— Ти не бачила ката? — втомленим і приголомшеним голосом запитала Рене.

— Він... він не вижив, Рене, — відповіла Гарпер. — Його... викинуло, під час аварії. Вибач.

— Ох, — мовила Рене, зморгнувши. — А як...

— Джон. Живий. Але поранений. Потрібна допомога, треба витягти його з вантажівки.

— Так. Звісно, — погляд Рене перестрибнув на Еллі, Ніка та вогненну жінку. — Це... це ще що таке?

— Вона з Джоном, — пояснила Гарпер.

— Вона... — почала була Рене, тоді проковтнула слину, облизала губи і спробувала ще раз: — Вона...

Слова знову застрягли їй у горлі.

— Давня пасія, — відповіла Гарпер.

19

Рене вклинила лом у куток лобового скла і налягла — під тиском

скло піддалося. Воно суцільним шматком гепнулося на дорожнє покриття, дзвінка ковдра з блакитного захисного скла, поцяткована незліченними тріщинами, яка дивом і досі трималася купи. Гарпер разом з Рене забралися до кабіни, ставши біля Джона, який звисав над ними, досі пристебнутий паском до сидіння. Крапля крові впала Гарпер на праве око, і на якусь мить увесь світ потонув у багрянці.

Вони вдвох докладали всіх зусиль, щоб спустити Джона на землю без зайвої шарпанини, але щойно його права нога доторкнулася до асфальту, очі Пожежника розплющилися і він пронизливо скрикнув. Тоді жінки відтягли його від потрощеної вантажівки. Рене відлучилася, шукаючи, що б підкласти Джону під голову, і повернулася з «Портативною мамою», з якої вийшла цілком пристойна подушка.

— Ох, — зойкнув він. — Ох, моя нога. Усе погано, так? Не можу глянути.

Гарпер обмацала руками стегно Джона, відчуваючи перелом стегнової кістки навіть крізь цупку гуму пожежних штанів. Вона сумнівалася, що кістка пробилася шкіру, і була певна, що жодну артерію не ушкоджено. Інакше Джон би зараз не розпитував її про ногу, а лежав би непритомний від втрати крові, або й узагалі мертвий.

— З цим я впораюся. Доведеться вправити й накласти шину, а без знеболювальних це буде дуже боляче. — Гарпер обмацала Джону груди. Від одного доторку він зробив глибокий вдих, заплющив очі й відкинув голову назад на саквояж. — Мене більше турбують ребра. Вони знову зламані. Я пориюся, гляну, чим би зафіксувати ногу.

Вона відчула спиною приплив тепла, відразу здогадавшись, хто стоїть позаду.

— Тут дехто складе тобі компанію, поки я метушитимусь.

Гарпер цьомкнула його в щоку, підвелася й відступила вбік.

Сара стала, палаючи, над ним. Вона припала на одне коліно й зазирнула йому в обличчя. Гарпер здалося, вона всміхається. Сказати напевне було важко, позаяк обличчя жінки було зіткане з язиків вогню. Коли Сара щойно зринула, вона була схожа на саван білосніжного полум'я, а в самісінькому серці її постаті палало сліпуче сяйво. Однак тепер панівною барвою став тьмянний багрянець, а силует Сари зіщулився до фігурки дитини: тепер вона була не більша за Ніка.

— Ох, *Сара*. Лишенько, поглянь, що з тобою стало, — забідкався Джон. — Тримайся. Ми назбираємо хмизу. Ми тебе підживимо.

Пожежник підвів долоні, силкуючись повторити сказане жестами.

Жінка захитала головою. Тепер Гарпер була певна, що вона всміхається. Діва з вогню підвела підборіддя; легенький вітерець колисав залишки її волосся. Здавалося, вона поглядає на Гарпер — поглядає мрійливо, з тим самим виразом, що й сама Гарпер часом мала, вдивляючись у мерехтливе полум'я. Врешті Гарпер здалося, що Сара їй підморгнула.

Вона згасла раптово, за якусь мить. Діва з вогню зблиснула, перетворившись на дрібний дощик тріскотливих жарин. Тисячі смарагдових іскор закружляли в денному світлі. Гарпер підвела руку, затуляючи очі, й відчула, як її жалять іскрини — м'яко й лагідно — росою вкриваючи все тіло: оголені руки, чоло, шию, щоки. Вона здригнулася, та за якусь мить легеньке поколювання вщухло. Гарпер витерла щоку, і на долоні лишилися мазки попелу.

Вона розтерла його між великим та вказівним пальцями, спостерігаючи, як блідавий порошок відлітає за подувом вітру, згадуючи, що колись казали на похоронах: попіл до попелу. Здається, так. А далі було щось про неминучість воскресіння.

20

В очах у Джона стояв переляк, обличчя вкривали піт і кіптява. Штанів на ньому не було. Праве стегно було чорним й роздутим, удвічі товщим за ліве. Пухкенькі долоні Рене обхопили ногу нижче перелому, а Гарпер взялася вище.

— Ти готовий? — запитала Гарпер.

Джон рвучкот й налякано кивнув.

— Давайте вже кінчати з вашою середньовічною медициною.

Еллі стояла за тридцять футів від них, та коли Пожежник закричав, вона повернулася до них спиною й затулила вуха долонями. Зі скреготом зламана кістка стала на місце. Гарпер той звук нагадав шкрябання каменюкою об шкільну дошку.

21

Виготовити полоз, обклавши шматок пожежної драбини ковдрами, вигадала Еллі. Гуртом вони припнули до нього Джона, затягнувши йому гомілки й таз канатами. Ще одним канатом обв'язали чоло. То

були єдині місця, де мотузки можна було затягнути, не зачепивши поламаних кісток.

На той момент він був уже непритомний, проте досі неспокійний — важко сапав та силкувався захитати головою. Гарпер подумалося, що виглядає він напрочуд старим: запалі щоки й скроні, насуплені брови. А ще на обличчі в нього був дивний вираз, схвильований і пришелепкуватий, від якого в неї защеміло у серці.

Рене десь було поділася, але потім повернулася з дорожньою мапою Нової Англії, яку відшукала в бардачку Джейкобового «фрейтлайнера». Якийсь час Гарпер просиділа з розкладеною на колінах картою, а тоді озвучила всім, що до Мачіаза ще двісті миль.

— Якщо візьмемо темп у двадцять миль на день, — сказала вона, — то дістанемося туди трохи більш ніж за тиждень.

Гарпер чекала, поки хтось перепитає, чи вона, бува, не сказалася.

Натомість Еллі присіла, взяла саморобний полоз за край і підвелася. Голова Джона здійнялася у повітря, а тоді застигла на рівні спини дівчини. Обличчя Еллі перетворилося на похмуру, стоїчну маску.

— Тоді краще нам вирушати, — промовила Еллі. — Якщо підемо вже, то встигнемо пройти миль десять, поки не стемніє. Не бачу вагомих причин марнувати день. А ви?

Вона обвела їх поглядом, немов чекала від когось виклику. Однак не судилося.

— Десять днів на ногах, — міркувала вголос Рене. Тоді глянула на роздутий живіт Гарпер. — Коли закінчується термін?

У відповідь Гарпер вимучено всміхнулася.

— Часу ще повно.

Вона давно збилася з ліку, та була майже певна, що лишалося менш ніж два тижні.

Рене дістала з потрощеної вантажівки продукти, а Гарпер забрала з дороги «Портативну маму». Доклавши зусиль, вони вибралися насипом назад на шосе I-95. Тільки там Гарпер помітила, що Нік несе пожежну сокиру. Хазяйська дитина.

Там, де дорога не була розбитою, її вкривав попіл. Аж до самого обрію очам відкривалися лише засипані золою пагорби й обвуглені соснові палі.

За кілька годин до присмерку вони дісталися місця, де шосе обвалилося у струмок, який тепер було годі впізнати. Вода була захарашена попелом, перетворившись на сіро-буру багнюку. У ній плавав «мерк'юрі» 79-го року випуску, фарами догори, наче велетенський робот-крокодил, що патрулює токсичну канаву.

Еллі опустила полоз край дороги.

— Я піднімуся за течією, гляну, чи є шлях в обхід.

— Мені не хочеться відпускати тебе саму, — промовила Гарпер. — Ми гадки не маємо, хто там може бути. Еллі, я не можу втратити ще одну людину, яку люблю.

Освідчення Гарпер у любові застало дівчину зненацька. Вона озирнулася до жінки з виразом здивування і втіхи, а ще — збентеження. І через це наче ще більше помолодшала: на вигляд їй стало не сімнадцять, а дванадцять років.

— Я повернуся, — відповіла дівчина. — Обіцяю. Та й до того ж, — вона потягнула пожежну сокиру в Ніка з рук, — моя мама не єдина, хто вміє розмахувати цією штуковиною.

Вона збігла крутим схилом з узбіччя дороги, змахуючи лезом сокири та розчищаючи собі дорогу в заростях трави, що сягала їй аж до плечей.

Еллі повернулася, щойно набігли сутінки, а небеса загусли у м'ясному жовтуватому відтінку. Коли Гарпер перепитала, чи вдалося їй щось знайти, дівчина лише втомлено похитала головою, не зронивши ні слова.

Вони стали табором на березі річки попід випнутими рештками заваленого мосту. Серед ночі Пожежник почав марити.

— *Чим-чиміні, чим-чиміні, чим-чим чиру, водички знади мені, бо геть весь згорю! Чим-чиміні, чим-чиміні, чим-чим чабай! Якщо я палатиму, на лоба насцяй!*

— *Шииш*, — прошипіла до нього Гарпер, тримаючи однією рукою за талію, усім тілом притискаючись, щоб зігріти. День був похмурым і спекотним, та по тому, коли впала темрява, повітря стало таким холодним, що, здавалося, вони ночують на гірському схилі. Обличчя Джона вкривали замерзлі цівки поту, але він усе одно хворобливо хапався за комір, відтягуючи його, неначе смажився під сонцем. — *Шииш*, спробуй поспати.

Його повіки затремтіли, він спрямував на неї шалений, знавіснілий погляд.

— Джейкоб і досі женеться за нами?

— Ні. З ним покінчено.

— Мені здалося, що я чув його вантажівку. Чув, як він наближається.

— Ні, любий.

Він погладив її руку й полегшено закивав, на якийсь час поринаючи назад у сон.

22

Значну частину наступного ранку вони провели, повертаючись назад, повторюючи пройдений шлях у зворотньому напрямку, аж до путівця, який провів їх повз спустошений вогнем «Піца-Хат». Майже всю дорогу Пожежник спав, а коли все ж таки прокинувся, вигляд мав спантеличений і безтямний.

Спершу Джон був не надто говіркий, і кілька разів навіть доводилося повторювати запитання, щоб він його розчув. Втім, відповіді були щораз чіткішими та яснішими. Так, він *не відмовиться* від води. Так, нога болить, але все гаразд, він стерпить. У грудях не дуже болить, але відчуття якесь *важке*, дуже *тисне*. Кілька разів він просив Еллі послабити ремінь на грудях. Попервах вона відповідала, що *жодного* ременя на грудях нема, та коли він попросив про це втретє, дівчина відповіла: «Звісно, без проблем». Тоді він подякував їй і змінив платівку.

Лише раз Пожежник зробив дещо справді бентежне. Кількома порухами рук він звернувся до Ніка. Відповідь хлопця було однозначною: він заперечно захитав головою. Тоді Нік поквапився за Гарпер і прилаштувався до неї, уникаючи зорового контакту з Пожежником.

«Що він запитав?» — поцікавилася Гарпер.

«Він майже певен, що вантажівка і досі женеться за нами. Снігоочисник. Я сказав, що вже ні, а він твердить, що чує її. Ще сказав, що коли вона буде зовсім близько, ми мусимо покинути його і тікати».

«Він хворий. Не хвилюйся. У нього все переплуталося в голові».

«Я знаю, — відповів Нік. — Мова жестів дається тобі дедалі краще».

Гарпер хотіла була сказати: «Може, я й сина навчу», — а тоді згадала, що коли все піде за планом, їй узагалі не доведеться знати свого сина. Вона віддасть його комусь здоровому. Гарпер запхнула руки в кишені кофтини й далі йшла мовчки: на якийсь час із неї стало досить балачок.

На обід вони спинились серед невеличкого березового острівця, що розташувався поміж двох смуг заміського шосе. Пагорби обабіч були всіяні почорнілими обвугленими деревами, однак на маленькому острівці у формі краплини лишилася місцина, якої не торкнувся вогонь: зелений, порослий папороттю клаптик прохолоди.

Вони попили води й перекусили сухими кренделиками. В якийсь момент згори посипав м'який сухий град, спадаючи їм на плечі, на дерева довкола, на листя й папороть. Гарпер помітила сонечко, яке скрадалося з тильного боку її долоні, тоде ще одне — на зап'ястку. Вона провела рукою по волоссю, змітаючи півдюжини сонечок на траву.

А здійнявши голову, побачила їх цілі сотні. Комахи копошилися на стовбурах дерев чи розкривали панцирі, пориваючись ковзати на вітерці. Ні: *тисячі*. Сонечка ширяли в повітрі, за сотні футів над ними, маленьким роїстим штормом сунучи в небі. Рене підвелася. Її руки були всіяні сонечками, немов химерними рукавичками, що сягали жінці аж до ліктів. Вона змітала їх із себе; комахи спадали, барабанячи по листках папороті. Джон лежав, наче закутаний у ковдру з комашні, поки Еллі не змела їх з нього папоротиною.

На ніч вони zostалися в руїнах котеджу, що стояв край дороги. Під натиском вогню західна стіна будинку завалилася, поховавши вітальню та кухню у завалах обвуглених патикив та паленого гонту. Східне крило якимось дивом уціліло. Побілка на стінах, чорні віконниці, жалюзі — все лишилося в цілості. Подорожні облаштувалися в кімнаті, що колись слугувала гостьовою спальнею, де досі стояло вціліле двоспальне ліжко, навіть охайно застелене. На подушці лежав жмут висохлого, зів'ялого білого калинового цвіту. Попередній гість залишив на стіні повідомлення: «Сімейство Краутерів спинялося тут на шляху до Марти Квінн». Далі йшла дата — ще з минулої осені.

Із настанням сутінків Джон почав неспинно тремтіти і вгамувався тільки тоді, коли Гарпер пригорталася до нього під ковдрою. Він пашів жаром, але зовсім не через луску. Стійкий сухий рум'янець від лихоманки лякав Гарпер. Вона обережно притисла вухо до його грудей, дослухаючись до легень, і почула звук, як наче хтось посмиком вивільнив чобіт з багна. Отже, пневмонія. Знову пневмонія, ще й гірша цього разу.

По інший бік від Джона примостився Нік. На журнальному столику малий надибав примірник «Польового довідника птахів» Петерсона, і тепер лежав, гортаючи сторінки та розглядаючи картинки, які підсвічував собі пальцем.

«Про що думаєш?» — запитала в нього Гарпер.

«Та ось думаю, скільки з них тепер уже вимерли», — відповів Нік.

Наступного дня Пожежник був липкий від поту.

— Він палає, — мовила Рене, торкаючись кісточками пальців його щоки.

— Кумедно буде, якщо я спечуся насмерть, — пробурмотів Джон. Від несподіванки всі аж здригнулися. За увесь подальший день він знову не зронив ані слова.

23

Вони поволі простували крізь мрячну, гірчичного кольору імлу, крокуючи під деревами, оповитими мазкою поволокою. Їхній шлях пролягав далі на північ; уже пополудні від сонця лишився тьмянний коричневий диск, що пропалював іржавий отвір крізь пелену туману. Далі ніж на кілька ярдів у міазмах геть нічого не було видно. Здалеку Гарпер помітила незграбний мотоцикл, що спирався на зруйновану огорожу з колючого дроту. Та зблизька виявилось, що то мертва корова, чия зчорніла шкіра розтріскалася, оголивши густу зогнилу плоть. У порожніх очницях тварини дзижчали мухи. Рене, хитаючись, пройшла повз, кашляючи та прикриваючи рота, щоб не вдавитися від смороду.

Вперше і востаннє за весь той день Гарпер почула чийсь кашель. Навіть дихання Пожежника було повільним і стійким. Хоча очі й ніздрі пекло, Гарпер уявляла, що вони йдуть через альпійські луговини, вдихаючи чисте гірське повітря, а не продираються крізь клуби туману.

Їй на думку спадало, що дихають вони отрутою, а довкілля приблизно таке ж сприятливе для людського життя, як поверхня Венери. Але їх це ніяк не спиняло, тому з часом Гарпер облишила ці думки. Звісно ж, розгадка полягала у драконячій лусці. Якийсь час їй уже було відомо, що луска здатна переробляти токсини з диму на кисень. Ця думка, своєю чергою, нашттовхнула на іншу, і тоді Гарпер закликала Еллі спинитися.

Еллі стала, розчервоніла й вимазана. Гарпер схилилася до полоза, розстібнула Джонові сорочку і приклала вухо до його грудей.

Вона й далі чула той сухий шорсткий хрип, який зовсім їй не подобався. Проте, якщо краще Джону і не стало, то і не погіршало також. Він усміхався уві сні, нагадуючи того старого доброго Пожежника, якого вона знала. Дим довкола неначе слугував йому за кисневий намет^[177]. Вилікувати запалення легенів він не допоможе — за обставин, що склалися, єдиним дієвим варіантом був би курс антибіотиків, — та принаймні це могло виграти трохи часу.

Однак ближче до полудня вони все-таки витягли його на чисте повітря, прямуючи далі під безхмарним ненависним блакитним небом. Кожен кавалок металу й кожна закоптіла ділянка дерну спалахували сліпучими відблисками під промінчиками сонця. Коли вони зрештою зійшли з дороги, Джону погіршало; в такому кепському стані Гарпер його ще не бачила ніколи. Жар повернувся, а щоками й скронями заструменіли цівки поту. Раз по раз він вистромлював з рота язика, неабияк розпухлого й безбарвного. Чоловік без упину клацав зубами. Розмовляв з людьми, яких і близько не було поряд.

— Інки тямили, що роблять, поклоняючись сонцю, Отче, — звертався Пожежник до Отця Сторі. — Бог є вогонь. Горіння — це беззаперечне благословення. Дерева, нафта, вугілля, люди, цивілізації, душі. Усі вони час від часу горять. Тепло від їхньої кончини може стати порятунком для інших. Зрештою, найвища цінність Біблії, Конституції чи будь-якого літературного твору, якщо вже так, — у тому, що всі вони горітимуть як слід, відганяючи холод геть.

Пізніше вони розташувалися в ангарі, неподалік невеликої приватної злітної смуги. В середині ангара — блакитної металевої будівлі з вигнутим дахом — літаків не було, зате в одному з кабінетів вони знайшли чорний шкіряний диван. Гарпер вирішила, що краще до нього припнути Джона, бо вночі він може гепнутися на підлогу.

Коли жінка взялася його прив'язувати, погляд шалених і розгублених очей прикипів до її обличчя.

— Вантажівка. Я бачив її сьогодні, по обіді. Кидайте мене. Я вас затримую, а плуг наближається.

— Нізачо, — відказала Гарпер, забираючи пасма спітнілого волосся йому з чола. — Я нікуди без тебе не піду. Ти і я, крихітко.

— Ти і я, крихітко, — повторив Джон, і на його обличчі розпливлася щемлива усмішка. — Як тобі таке?

Коли він поринув назад у полохливу дрімоту, вони зібралися разом біля прочинених воріт ангара. Еллі розламала молотком книжковий стелаж, а Нік розклав багаття з полицок та купок льотних інструкцій. Усю цю кучугуру він розпалив одним порухом охопленої вогнем руки. Рене розшукала у шафках кілька пляшок води «Дасаніс» і суху вермішель. Гарпер тримала каструлю над полум'ям, чекаючи, поки закипить вода. Руку вона простягнулася прями́сінько у вогонь, і язички полум'я лоскотали їй кісточки пальців. Щойно опановуєш драконячу луску, кухонні рукавички тобі ні до чого.

— Якщо він помре, — промовила Еллі, — то я пас. Наплювати мені на той острів Марти Квінн. Я музику вісімдесятих і не люблю навіть.

Вогнище потріскувало й шипіло.

— Це той момент, коли ти маєш пообіцяти, що він виживе, — додала Еллі.

Хвили́н десять Гарпер сиділа мовчки, а тоді лише сказала:

— Паста готова.

24

Наступного дня, ближче до полудня, маленький гурт пілігримів завернув за поворот, поволі збавляючи темп, аж поки виснажені й захекані мандрівники не спинилися.

Першою причиною зупинки став щирий подив від барв. Зліва від дороги розкинувся уже звичний для них краєвид: випалені дерева й довгий схил, всіяний обвугленими пати́ками й руйнови́щами. А от справа розкинувся сіро-зелений бір. Гілки ялин вкривав попіл, але самі дерева були здорові й неушкоджені, а попід ними зеленіла рясна й соковита трава. Далі, крізь гілляччя, проглядав проблиск чорної водної гладі.

На зеленому боці дороги стояв білборд. Свого часу на ньому містилася реклама страхування від GEICO^[178]. Крихітний гекон на зображенні запевняв, що хвилин п'ятнадцять, а то й менше, заощадять вам бакс чи два. Прямо під цією корисною порадою чорною фарбою з балончика хтось залишив повідомлення:

ВІЛЬНА ЗОНА НОВОГО МЕЙНУ
ІНФІКОВАНІ, БЕРІТЬ РУКАВИЦІ + ПЛАЩ,
ТРИМАЙТЕСЯ ШЛЯХУ, ПРЯМУЙТЕ НА ПІВНІЧ
ДО МАЧІАЗА, ДЕ ОСТРІВ МАРТИ КВІНН.
ІНФІКОВАНІ, ЛИШАЙТЕСЬ У ЖОВТОМУ
ЗАХИСНОМУ ОДЯЗІ ПОВСЯКЧАС!

Поруч з білбордом стояв припаркований старенький пікап. У кузові лежала купа картонних пакетів з-під молока, напханих жовтогарячими господарськими рукавицями. Поряд були навалені гіркою жовтогарячі дощовики. Нік заліз у кузов, підібрав один з дощовиків і розгорнув його, показуючи іншим.

Ззаду на одежині, через трафарет, чорним кольором було нанесено символ біонебезпеки.

— І що тепер? — запитала Рене.

— Схоже, мусимо вдягнутися, — відповіла Гарпер. — Будь ласкава, знайди мені плащ. Самотужки я туди вилазити боюсь.

За десять хвилин вони вже знову прямували дорогою, усі зодягнуті в жовтогарячі дощовики та рукавиці, які сигналізували, що всі вони заражені. Надягати плащ на Пожежника вони навіть пробувати не стали, просто вкрили ним Джонові груди.

Ставок, який вони угледіли крізь дерева, виявився ще тим бридким видовищем. На камінні край води гнила маса мертвої риби, а міліну вкрила плаваюча ковдра попелу. Середина ставка, втім, була чиста. Уздовж берега тягнулися порожні неушкоджені котеджі, вочевидь зведені ще до того, як забудовники почали зважати на відступ від поверхні води. На кожних передніх дверях висіли поприбивані оголошення, а під ними ще чорні символи біонебезпеки.

— Стривайте, — промовила Гарпер і залишила їх чекати на дорозі.

Вона збігла сходами першого котеджу і прочитала оголошення.

Цей будинок було призначено тимчасовим нічним притулком для хворих на *Draco Incendia Grychophyton*, також відомим під назвою «драконяча луска». Якщо ви здорові, НЕ ЗАХОДЬТЕ.

НЕ пийте воду і НЕ користуйтеся туалетами. У холодильнику є пляшки з водою та консерви. НЕ беріть більше, ніж потребуєте. У ЖОДНОМУ РАЗІ не затримуйтеся. Відвідувачі мусять залишити житло за 12 годин. За помешканням ведуть СПОСТЕРЕЖЕННЯ місцеві правоохоронці.

ПОСТІЙНО носіть захисний жовтий одяг. Інфіковані, не вдягнуті належним чином, будуть вважатися ворожими і МОЖУТЬ БУТИ ЗАСТРЕЛЕНІ.

Ви за 131 милю від Мачіаза, де вам нададуть транспорт до Підрозділу з нагляду D.I.T. на острові Вільного Вовка. Наші молитви з вами.

— Що там написано? — гукнула Еллі.

— Пише, що за потреби можемо лишитися тут на ніч! — гукнула у відповідь Гарпер, знаючи, проте, що цього не буде. Для такої зупинки було ще зарано.

Вона увійшла всередину, відчиняючи двері та ступаючи в передпокій. У котеджі витав запах люльки та запилюжених книжок, який у Гарпер асоціювався з давниною. Телефон на стіні мав заводний диск.

Жінка пройшла на кухню, з якої відкривався краєвид на став. Під стіною стояв холодильник «Колдспот», привіт з 50-х, кольору бананового молочного коктейлю. Поряд з ґратчастими задніми дверима висів плакат з Ведмедиком Смокі, у простенькій дерев'яній рамі. ЛИШЕ ТОБІ ПІД СИЛУ ЗУПИНИТИ ПОЖЕЖУ В ЛІСІ.

Перемикачі світла не працювали. Вона зазирнула в холодильник і знайшла там упаковки з пляшками води. У туалеті було темно, наче в коморі, і Гарпер довелося якийсь час понишпорити, перш ніж вона намацала ручку аптечної шафки.

За п'ять хвилин Гарпер вийшла з озерного будиночка, тримаючи упаковку води попід лівою рукою і пляшечку аспірину «Баєр» у правій. Вона присіла на викладеній з плитняку стежці й розчавила каменем чотири таблетки аспірину у дрібний порошок. А потім згодувала стовчені таблетки Джонови, даючи запити їх дрібними ковтками води.

— Йому стане краще від них? — запитала Еллі.

— Це зіб'є йому жар, — відповіла Гарпер, подумки додавши: «На якийсь час». Якщо невдовзі вони не запровадять Джона як слід

антибіотиками, увесь аспірин світу не порятує його заражену респіраторну систему. Він вдавиться власними рідинами.

— *Чим-чим чи-рі,* — пробурмотів Джон. — *Чим-чим чи-розі, осьде Джейкоб у ваговозі. Чим-чим чи-рі, чим-чим чи-ріх, плуг спустошення забирає усіх.*

Гарпер поцілувала його у спітнілу, вологу щоку, підвелася й кивнула Еллі. Дівчина схилилася й узялася за кінці драбини.

— Ходімо, — мовила Гарпер.

25

Не встигли вони лишити озеро позаду, як невдовзі вже ступили в ще одну випалену зону. Небо затягнули низькі димові хмари; через спеку подорожні впрівали в щільних дощовиках. Судомні пориви вітру приносили з собою лише пилюгу. Пил був у Гарпер в роті, в очах. Пил накопичувався у довгих віях Еллі, у бровах та короткому волоссі на голові, що стирчало їжаком. З рожевими, подразненими курявою очима вона була вилитим альбіносом. Під час привалу Гарпер перевірила пульс Джона. Серцебиття було млявим та уривчастим. Вона розбила ще чотири таблетки аспірину і згодувала їх Пожежнику.

Пополудні вони обігнули пагорб, і знизу перед ними знову розкинулася зелень, цього разу вже обабіч дороги. Праворуч погойдувалися хвойні дерева. Зліва простягалася лука, встелена сухими червоно-брунатними стеблами та обрамлена кущами чорниці, яка лише за кілька місяців вродить ягодами. На обрії, десь за мілью, виднівся білий фермерський будинок, поряд — сарай та блискуча сталева силосна башта.

Наближаючись до будинку, Гарпер побачила жінку, яка стояла в палісаднику, затуляючи однією рукою очі від сонця і приглядаючись до їхнього мандрівного гурту. Гратчасті двері з виляском зачинилися. Гавкнув пес.

Вони підступили до паркана з рівненько виструганих, лискучих колод, за яким містились усі фермерські будови. Чорний ретривер метався з боку в бік на ланцюгу, кидаючись у їхньому напрямку і без упину гавкаючи. Очі тварини блищали радісним божевіллям.

Через паркан звисало біле простирadlo, один край якого лопотів на вітрі. Маркером «Шарпі» на тканині було виведено повідомлення.

МИ ЗДОРОВІ. БУДЬ ЛАСКА, ЙДІТЬ ДАЛІ. ДО МАЧІАЗА 121 МИЛЯ.

ХАЙ ЛЮБИТЬ І МИЛУЄ ВАС БОГ. ДОПОМОГА ПОПЕРЕДУ.

— От же ж мудодзвони, — прошепотіла Еллі.

— Ці мудодзвони, може, дітей мають, — сказала їй Гарпер. — І може, не хочуть, щоб вони згоріли насмерть.

— Згоріли насмерть! — загорлав Джон Руквуд, каркаючи, мов ворон. І закашлявся: сухо, хрипко бухикаючи та здригаючись усім тілом на носилках.

Жінка на ганку й далі стежила за ними поглядом. Виглядала вона так, наче виринула з іншого століття: у сукні до самих щиколоток та блакитній бавовняній блузці; посивіле каштанове волосся було сховане під хусткою.

На одній з колод, що формували паркан, рядком стояли паперові стакани, наповнені чимось, що здалеку нагадувало помаранчевий «Геторейд»^[179].

Нік підняв один стаканчик, понюхав, а тоді зиркнув на Гарпер, питаючись дозволу. Вона кивнула, показуючи, що можна пити.

— А що, як це отрута? — запитала Еллі.

— Вбити і простіше можна, — відповіла Гарпер. — Могли б застрелити нас. Б'ємося об заклад, що дядько на другому поверсі має зброю?

Еллі кинула здивований погляд на фермерський будинок. З верхнього вікна, трохи правіше від вхідних дверей, на них позирав чоловік з квадратною щелепою та чорним, як вороняче крило, волоссям — посивілим на скронях, зачесаним назад, оголяючи високе чоло. Його погляд був байдужим і незворушним. Снайперські очі.

Жінка дивилася, як вони п'ють, але не зронила ні слова. Гарпер подумалося, що жовте пійло — то, певно, «Тенг»^[180]. Але, хай там що то було, смакував напій солодко, даючи знову відчутти себе людиною.

— Дякую, — мовила Гарпер.

Жінка кивнула.

Гарпер саме збиралася рушати, але раптом стала і перехилилася через паркан.

— Наш друг дуже хворий. *Дуже*. Йому потрібні антибіотики. У вас часом немає?

На жінчине чоло набігли зморшки. Вона глянула на Пожежника, припнутого до полоза, а тоді знову на Гарпер. Зробила крок до паркану і розтулила рота, щоб заговорити — і враз розчахнулося вікно на другому поверсі.

— Давайте ходу! — крикнув чоловік, підтверджуючи слова Гарпер. Він мав рушницю, хоч і не цілився в них, притискаючи натомість її до грудей. — Бодай крок по цей бік паркана зробіте — і цей крок стане останнім. На півночі є спеціальне місце для таких, як ви.

— Один з них хворий, — відгукнулася жінка.

— Вони усі хворі, — зареготав її чоловік.

26

Увесь наступний ранок Гарпер відчувала, що за ними безперестану спостерігають: часом потайки, а часом і відкрито. Старий чолов'яга у майці визирав на них з-за ґратчастих дверей власного котеджу. Троє малих, ледь не однакових хлопчаків, у яких аж лило з носа, пильнували за чужинцями з вікна свого будиночка-ранчо. Нік помахав до них. Малі відповідати не стали.

По тому їхній гурт переслідувало чорне авто, плентаючись десь за чверть милі під акомпанемент гравію, що шурхотів під колесами. Машина спинялася одночасно з ними, відновлюючи рух, щойно вони знову рушали в дорогу. В середині сиділо четверо чоловіків: двоє спереду, а двоє ззаду; чоловіків у фланелевих мисливських пальтах та маленьких круглих капелюхах.

— По-моєму, вони озброєні, — промовила Рене. — Як думаєш, ми в безпеці? Хоча ні, не відповідай. Кажуть, дурних запитань не буває, але, як на мене, то це — саме таке. Ми в безпеці не були вже багато місяців.

Чорне авто волочилося за ними хвостом десь із годину, а по тому зненацька рвонуло вперед і зникло з шосе на бічній дорозі, вистрілюючи камінням з-під коліс. Один з пасажирів пожбурих з вікна порожню бляшанку з-під пива, але Гарпер сумнівалася, що той жест було адресовано їм. Зброї в них вона не бачила, та коли автівка звертала з шосе, товстий рум'яний чоловік на задньому сидінні склав пальці пістолетом, націлив його на Ніка і спустив уявний гачок. *Паф.*

Уже під вечір вони дісталися Бакспортського торгового поста, який виглядом нагадував колишню стайню: з конов'яззю перед будівлею та віконними рамами з шорсткої соснини. Понад входними дверима здіймалися оленячі роги. На критому ганку збирав пил несправний автомат «Кока-Кола». Неасфальтована стоянка стояла порожня, в'їзд був перекритий ланцюгом. Поверх ланцюга звисала натягнута біла шматина, з виведеними на ній чорною фарбою словами:

ТУТ УСІ ЗДОРОВІ.

ХВОРИ, ЙДІТЬ СОБІ ДАЛІ

Втім, з їхнього боку ланцюга хтось лишив розкладний стіл. На ньому стояли паперові миски, наповнені супом з локшиною, поряд — ряд паперових стаканчиків з водою.

Самого запаху супу вистачило, щоб запусити слинні залози Гарпер. Її шлунок скрутило від голоду, але найбільше її вразило не це. На одному краю столика стояв флакон з якимось рожевуватим сиропом і крихітним пластиковим шприцом. Того типу, що люди використовують, щоб орально ввести дозу ліків собаці чи маленькій дитині. На етикетці значилося «еритроміцин», далі йшла доза для когось на ім'я Щасливий. Засіб уже рік як видихався, і пляшечка була напівпорожньою, ззовні вкрита липкими цівками висохлого сиропу. Під флаконом був прикріплений булавкою аркуш блокнота: чув ви з німеччиною це допоможе?

Гарпер узяла пляшечку в руку і придивилася до будівлі Бакспортського торгового поста. Чорношкірий чоловік у фланелевій сорочці, з окулярами в золотій оправі на кінчику носа, позирав на неї з-за заставленого дрібницями вікна: різьблений з дерева лось, лампа з дерев'яною підставкою. Гарп здійняла руку на знак подяки. Чоловік кивнув, окуляри зблиснули, він відступив у п'ятьмю.

Вона ввела Джону першу дозу: впорснула ліки йому до рота, а тоді дала аспірин. Тим часом інші вмостилися на узбіччі й пили ледь теплий суп, перехилиючи паперові миски до ротів.

Помаранчевий знак «ОБ'ЇЗД ДЛЯ ХВОРИХ» вказував на захід, на звивистий путівець, що вів геть від містечка Бакспорт. Вони зупинилися біля дерев'яних козлів («ХВОРИМ ДОРОГИ НЕМА»), щоб роздивитися алею, яка вела у місто, і далі — до морського берега. Дорога тягнулася в затінку кремезних густолистих дубів, а обабіч рясніли дво- і триповерхові будиночки в колоніальному стилі. Денний

час уже збігав, тож Гарпер помітила в будинках запалене світло — електричне світло — і вуличний ліхтар, що відкидав блакитне металеве світіння.

— Господи, — промовила Рене. — Ми повернулись у частину світу, де є електрика.

— Та ні, — відказала їй Еллі. — Та частина світу лежить по інший бік цих кóзлів. Як думаєте, що станеться, якщо спробуємо туди ступити?

— Не знаю, і пробувати ніхто не буде. Рушимо за вказівниками й робитимемо, як сказано, — відповіла Гарпер.

— Ходіть-но сюди, — сказала Еллі, — східцями вперед і до бойні. Шикуюємось рядочком, без штовхання.

— Якби нас хотіли вбити, то вони вже мали не одну нагоду, — відзначила Рене.

— Та ви на мене не зважайте, — сказала Еллі. — Я всього лише виснажений прокажений підліток.

Ніч вони провели у відкритому наметовому містечку, яке було спеціально позначене для використання інфікованими. Обабіч ґрунтової дороги, що вела до містечка, височіли дві величезні дерев'яні голови, вирізьблені за подобою благородних індійських вождів. Усе, як годиться: тужливі мудрі очі та оперені головні убори були на місці. Над входом висів банер, що проголошував: «ХВОРІ, ЛИШАЙТЕСЯ ТУТ. ВОДА, ХАРЧІ, ТУАЛЕТ».

Спали вони під столиками для пікніка, дощ дріботів по дерев'яних дошках, скрапуючи вниз, на них. Зате в містечку були біотуалети. Після тижня підтирання шматинами то була немислима розкіш. На подив Гарпер, Джон проспав усю ніч, груди рівномірно здіймалися і спадали, а на худому, зморшкуватому обличчі застиг вираз мрійливого спокою. Прокинувся він лише раз, коли Гарпер засунула шприц йому в рота, щоб порснути чергову дозу антибіотиків, та навіть тоді Джон лише видав кволий звук, здивовано хропнувши, а тоді знову повернувся до сну.

Вони пробули в наметовому містечку майже увесь ранок, вичікуючи, поки вщухне дощ. Той припинився десь по обіді, і вже невдовзі вони вирушили в дорогу. Прохолодний бриз розвівав листя на густих міцних дубах. На кожній вологій поверхні виблискували промінчики сонця, перетворюючи звичайне павутиння на завітчане діамантами мереживо.

Гурт прямував за вказівниками «ХВОРИМ СЮДИ» на північ і схід — переважно на північ — повз ліс і озеро. Дорогою вони натрапили на складаний стіл, виставлений на узбіччі, на якому хтось поставив миску з поштучно загорнутим печивом «Орео», сталевий дзбан з благословенно прохолодним молоком та паперові стаканчики. Будинків поблизу не було видно. Столик самотньо стояв у кінці ґрунтової алейки, що вела назад до дерев.

— Свіже, — промовила Гарпер. Вона заплющила очі, насолоджуючись крижаним ковтком. — Усе це тут зовсім нещодавно розклали.

— Ні. Звісно ж, ні. Вони знають, що ми на підході, — прохрипів з полоза Пожежник. Гарпер ледь не викашляла молоко через ніс.

Наступної ж миті всі вони, поспинавшись навколішки, зібралися довкола полоза. Джон позирав на них з-під напівзаплющених повік, його підборіддя вкривала колюча щетина, а щоки позападали, аж стільки ваги він втратив. Його обличчя було мертвотного кольору, усмішка — ласкавою, проте кволою.

— Я від того молока і сам не відмовлюся, сестро Вілловз, — промовив він. — Якщо воно не завадить моєму одужанню.

— Аж ніяк. Та я хочу, щоб ти випив з ним аспірин.

Гарпер приклала руку йому до потилиці, піднімаючи голову, і дала повільними ковтками відпити зі свого стаканчика. Вона не промовила жодного слова. Наступні десять хвилин Еллі та Рене перебалакували одна одну, поки Нік метушливо жестикулював руками: усі вони одночасно намагалися розповісти про події, що трапилися за ці півтора тижня. Погляд Пожежника безладно метався з боку в бік, часом він кивав, щосили намагаючись приділити сонливу увагу кожному з них. Гарпер сумнівалася, чи багато з цього хаосу він розуміє, втім, його брови насупилися, коли Еллі сказала, що вранці вони полишили Бакспорт.

— Ви вчотирьох мене аж до Бакспорта дотягли?

— Ні, — сказала Гарпер. — Лише Еллі.

— На щастя, твоя кістлява англійська срака не важка, — додала Еллі.

— На щастя, ти не вмієш здаватися, — відповів їй Джон. — На щастя для мене. Дякую, Еллі. Я люблю тебе, мала.

З емоціями Еллі була не дуже вправною. Вона відвернулася до дерев, зціпивши зуби й переборюючи наплив почуттів.

— Постарайся наступного разу не опинитися при смерті, — промовила дівчина, вже за мить опанувавши себе.

На ту мить усі вони, здавалося, виговорилися, і в повітрі повисла приємна тиша, яку порушували тільки посвист прохолодного вітерцю серед дерев і щебетання пташок. Гарпер збагнула, що тримає Джона за руку.

— Може, в нас вийде дістати для мене милиці, — сказав Пожежник. — Чи змайструвати. Мені не хочеться й далі вас обтяжувати.

— Не забігаймо наперед, — мовила Гарпер. — О цій же порі вчора я навіть не була певна, чи проживеш ти ще бодай день.

- Було так кепсько?
— Друзяко, — сказала Гарпер. — Я вже думала, твій вогник згас.
— Ха-ха, — відповів він. — Кумедно, Вілловз.

28

Наступну добу Джон переважно спав, прокидаючись тільки поїсти. На вечерю було холодне рагу з яловичини, яке залишили на узбіччі у глибокому сталевому горщику. Мисок цього разу не було, тому вони по черзі сьорбали рагу з черпака.

Смак був надивовижу густим — Гарпер аж запаморочилося в голові на хвилю, — солонувате і в'язке, рагу тануло в роті. Велика морква й маслянисті шматочки яловичини, димний присмак бурбону. Гарпер навіть не турбувало, що їжа захолола. Тієї миті їй здавалося, що кращої страви вона за все життя не куштувала. Джон не міг заковтнути більших кавалків, але подужав трохи гороху й кілька дрібніших шматочків яловичини. Коли він знову поринув у сон, Гарпер відзначила, що барви на його обличчі стали насиченішими.

Рано-вранці наступного дня вони підійшли до стрімкого підйому. Обабіч дороги рясніли густолисті дуби: дві асфальтовані смуги тягнулися в затінку тьмяної зелені. Сонячне світло зблискувало й мерехтіло крізь гілляччя, а дорогою вистрибували зайчики. Сходження схилом видалося довгим і виснажливим, проте воно було того варте. На верхівці праворуч дерева рідшали, відкриваючи краєвид, який простягався на милі, через луки та густі смуги лісу. Гарпер могла розгледіти корів на випасі та дахи кількох фермерських будинків. Поза тим, зникаючи в даліні, розкинулася темно-синя океанська широчінь. Гарпер глибоко вдихнула, і на мить їй навіть здалося, що вона відчуває її запах.

Джон прогавив нагоду помилуватися морським пейзажем, коли вони були у Бакспорті, тож попросив Еллі розвернути його, щоб сповна насолодитися краєвидом. Дівчина підняла ноші і тримала Пожежника практично вертикально, поки він роздивлявся лани, заліті золотистим полуденним світлом, і водну гладінь. Подмухи вітру відгортали волосся з його лоба. Щоразу як Гарпер дивилася на гладеньке Джонове чоло, їй кортіло торкнутися його губами.

— Онде. То не вітрильник? — запитав Джон, мружачись. — Ви теж його бачите?

— Я нічого не бачу, — відповіла Рене.

— Я теж ні, — промовила Гарпер.

— Ага, он там, — сказала Еллі, тицяючи пальцем.

— А бачиш щось на вітрилі? Невеличка така бризка червоного? — перепитав Джон.

— *Hiiii*. А що? — Еллі уважніше придивилася у далечінь.

Джон повернув голову і запитав кількома жестами Ніка, чи він щось бачить. Нік кивнув і відповів, але Гарпер не встигла розібрати.

— Що він сказав?

— У Ніка найкращий зір, — пояснив Джон дратівним самовдоволенням тоном. — Він теж бачить бризку червоного на вітрилі.

— І що з того? — не зрозуміла Гарпер.

— Ти ніколи не бачила «Боббі Шоу» на воді, — відповів Пожежник. — Судно. А от я бачив. Кілька разів плавав на ньому, того року, як працював вихователем у таборі Віндем. На парусі вітрильника зображено великого червоного краба.

— Ні, — втрутилася Рене. — Джоне, я розумію, до чого ти ведеш, але це не може бути Дон Льюїстон. Просто не може. Чотири тижні минуло. Не знаю, скільки потрібно часу, щоб дістатися морем з Портсмута до Мачіаза, але вже точно не місяць.

— Нам на шляху траплялися перепони, — спокійно відказав він. — Може, Донові теж.

Вони ще якусь мить постояли мовчки, а тоді Еллі розвернула полотно і рушила далі. Решта, одне по одному, рушили за нею, і зрештою Гарпер залишилася стояти сама, пильно вглядаючись у небокрай.

Онде. На самому горизонті. Крихітна біла тріска майоріла серед безмежної блакиті.

Уцяткована згори червоною крупинкою.

29

Того ранку, як вони натрапили дорогою на костур, до Мачіаза залишалося близько п'ятдесяти миль.

Відтоді, як Джон отямився й попросив склянку молока, минуло вже два дні. Еллі й далі тягла Пожежника на полозі — позаяк інших варіантів наразі вони не мали, — а Джон тим часом віднайшов свій голос, який тепер не стихав у безупинному потоці нарікань, варто лише було Еллі струснути його чи наскочити ношами на камінь. Бідкався він на все: сверблячку, до якої не міг дістати, біль у спині, сліпуче сонце.

— Ти мені більше подобався, коли вмирав, — промовила Еллі. — Не рюмсавай стільки.

— Пильнуй, Еллі. Мені здається, ти онде прогавила вибоїну. А то гляди, зіб'єшся з темпу і почнеш мене тягнути нормально.

Еллі спинилася, виструнчилася і розім'яла спину.

— Перепочити тобі від мене захотілося? Дивись, бо добалакаєшся, розумнику. Будеш потім не радий. Мені здається, чи це справді те, що я думаю?

Костур був зіпертий на стовбур кремезного старого дуба, ще й обв'язаний червоною банданою, тож прогледіти його було неможливо: милиця з іржостійкої сталі, з підлокітником, оббитим жовтим поролоном. Ані записки, ані пояснень. Неподалік, за чепурним дерев'яним парканом, стояв білий котедж, проте вікна будинку були темні. Якщо за ними і спостерігали — а Гарпер була певна, що так і є, — вона гадки не мала, звідки.

Нік порозв'язував канати, які фіксували Джона на полозі, і допоміг йому підвестися. Еллі підтримувала Пожежника, поки він пробував костур однією рукою. Він примірявся, кульгаючи по колу. Саме тоді Гарпер помітила, що Рене на очі навернулися сльози.

— Стільки ласки, — промовила Рене. — Стільки людей турбуються про нас. Вони нічогоісінько про нас не знають, лише бачать, що нам скрутно. Яюсь я читала роман Кормака Маккарті, про кінець світу. Там люди полювали на собак, одне на одного, підсмажували немовлят, словом — суцільний жах. Але доброта, вона як хліб для душі. Заповнює порожнечу, яка сидить всередині нас.

— Або вони просто хочуть, щоб ми чимшвидше забралися, — сказала Еллі. — Що скоріше ми це зробимо, то безпечніше їм буде.

— Важко розгледіти злий помисел у всій тій їжі, що вони лишали для нас. Суп, глеки з молоком. Я просто навіть уявити собі не можу

якогось лихого наміру в тому, щоб забезпечувати нас нескінченим запасом провізії.

— Ага, Гензель і Гретель теж не могли, — докинув Пожежник. — То як, кульгаємо далі? Гадаю, що час мені уже розім'яти здорову ногу.

30

Вистачило Джона всього на п'ять хвилин: по тому він усівся на узбіччі відхекуватися, зблідлий та спітнілий, здригаючись усім тілом. Він неохоче погодився знову влягтися на ноші. Мову йому, здавалося, відібрало — на кожен бугорець, що траплявся дорогою, він лише мовчки зціплював зуби.

Вранці наступного дня Пожежник прошкандибав самотужки вже цілих півгодини, а тоді ще двадцять хвилин — увечері. Ще за день йому стало навіть краще, і він самотійно йшов майже весь ранок.

На четвертий день відтоді, як вони знайшли костур, він самотійно прокульгав від сніданку й до самого обіду, спинившись відпочити лише тому, що Гарпер наполягла. Обід складався з м'якеньких шоколадних кексів і сендвічів з болонською ковбасою, загорнутих у вощений папір. Хтось лишив харч у пластиковому пакеті, повісивши його на поштову скриньку, що стирчала на початку гравійної під'їзної доріжки. Гарпер розгорнула один із сендвічів і принюхалася. Від нього віяло ледь відчутним ароматом зіпсутості, наче від пітних кросівок.

Для початку вони вирішили обмежитися кексами. Утім, пакет Гарпер забрала з собою, і пізніше, десь по обіді, мимоволі стала нишпорити в ньому, шукаючи сендвіча.

— Сподіваюся, тобі потім не буде зле, — зауважила Рене. — Ти вже аж на дев'ятому місяці.

— Дев'ять місяців плюс тиждень. Тому я і їм, — пояснила Гарпер. — Нічого не можу з собою вдіяти.

Утім, відкусивши втретє, вона розкуштувала сендвіч як слід, переконавшись, що він *таки* зіпсувався. Спершу Гарпер не звернула уваги на слизькість ковбаси, а ще — на невиразний кислуватий присмак, від якого в голові зринали думки про сепсис. Вона виплюнула все з рота, а тоді викинула й решту сендвіча в траву, відчуваючи огиду, що межувала з жахом.

Вона винувато злизувала жовту гірчицю з пальців, коли Пожежник промовив до них:

— Стривайте.

Вона підвела голову, щоб подивитися, що так сполохало Джона, і побачила кілька джипів, припаркованих ніс у ніс, тим самим перекриваючи обидві смуги шосе. На дорозі стояли двоє чоловіків у жовтих гумових комбінезонах та жовтих масках з чистими лицьовими панелями, жовтих чоботах і жовтих рукавицях. Гарпер пригадала, що такий самий одяг носила в останні тижні свого перебування у Портсмутському шпиталі, працюючи медсестрою. При собі вартові мали автомати. Один з них ступив крок уперед, здійнявши догори долоню. Гарпер не була певна, чи то він вітався, чи то наказував їм спинитися.

Еллі зупинилася, взяла Ніка за руку і стисла її, даючи братові зрозуміти, що мусить спинитися. Рене рушила далі, не збавляючи ходу.

— Ти справді гадаєш, що нам слід отак віддатися їм на милість? — запитала дівчина.

— Ох, Еллі, ми це вже багато днів тому зробили, — мовила Рене, озирнувшись до Еллі.

Третій чоловік сидів у джипі. Він теж був зодягнутий у жовте, хоча каптур комбінезона зняв: зі свого місця Гарпер могла розгледіти його сиву голову й велике кутасте обличчя. Чоловік зіперся коліном на кермо, розгорнувши на колінах тоненьку книжку в паперовій обкладинці. Скидалося на те, що він розгадує кросворд.

— П'ятеро на дорозі, Джиме, — промовив один з озброєних вартових. Крізь маску його голос лунав ледь розбірливо.

Джим відірвав погляд від книжки й поволі роззирнувся. Чоловік мав великого кумедного дзьобатого носа, світлі каламутні очі й густі брови. Він полишив кросворд і вистрибнув з машини. Протискаючись між озброєними чоловіками, чоловік простягнув руку до цівки одного з автоматів і скерував її додолу. Гарпер цей жест видався обнадійливим.

— Ласкаво просимо на Мачіаз! — вигукнув Джим, усе повільніше ступаючи до них. — Далеченька у вас видалася прогулянка. Дороті з Тото навіть і близько стільки подорожувати не випало.

— А ви нас до країни Оз збираєтеся забрати? — запитала Рене Гілмонтон.

— Ну, Смарагдовим містом я б це не назвав, — відказав Джим. — Але на острові принаймні є гаряча вода і світло.

Погляд чоловіка ковзнув животом Гарпер, і на хвилю його усмішка зів'яла, поступившись задумливому і трохи тужливому виразу.

— А ще лікарі. Хоча професор Г'юстон, їхній провідний дослідник, загинув у великій пожежі ще минулого січня.

— Великій пожежі? — перепитала Рене. — Це означає те, про що я думаю?

— Боюсь, ліків немає, — відповів Джим. — На нашому шляху випала не одна перепона. Враховуючи одну невдачу, яка, ну, була неабияким жахіттям. Брехати я не стану. Ціла контрольна група з тридцяти інфікованих, на яких тестували один препарат, загинула у вогні. Вони всі спалахнули одне по одному, за кілька годин нікого з них не стало. Пожежа вийшла з-під контролю, поглинувши центральну медичну установу, проте вцілілі співробітники об'єкту поновили роботу у фермерському будинку. Але не хвилюйтеся. Ми повідомили, що одна з вас вагітна і вже от-от має розродитися. Коли ви очікуєте дитя?

— За моїми підрахунками, я вже кілька днів переносила, — відповіла Гарпер.

Джим скрушно захитав головою.

— Що ж, принаймні вам не довелося народжувати в дорозі. Медперсонал на острові в курсі. Вони вже й ліжко для вас підготували.

Сила, з якою на Гарпер накотило полегшення, здивувала її саму. На мить у неї навіть задрижали ноги. Якийсь непояснений біль у м'язах, та чіпка напруга, що місяцями душила її, розчинилася... нарешті у грудях їй відлягло.

— Якщо вирушимо вже, то будемо на місці до півночі, — мовив Джим. — Туди три години дороги човном, та перш ніж відбути, ви мусите пройти всі необхідні процедури. Добра новина в тому, що ми чекали на вас. Човен уже завантажено, і він готовий до відправки.

«Що він каже?» — запитав жєстами Нік.

Гарпер пояснила йому. Чоловік на ім'я Джим уважно спостерігав, насупивши брови і усміхаючись кутиком рота.

— Глухий? — перепитав він, скрушно захитавши головою, коли Гарпер відповіла ствердно. — Глухий і заражений. Деяким дітлахам просто не перестає щастити.

Чоловік присів, склавши руки на колінах, і поглянув Нікові в обличчя, а тоді голосно, повільно рухаючи губами, промовив:

— *Там! Куди ти прямуєш! Повно! Дітлахів! Повно малечі! Щоб гратися!*

Нік скоса дивився на Гарпер, поки вона тлумачила сказане руками. Його відповідь перекладу не потребувала. Хлопчик здійняв великого пальця вгору.

Джим задоволено кивнув і, хльоснувши, напнув на обличчя маску.

— Нумо. Застрибуйте у джип.

Гарпер йшла поряд з Пожежником. Однією рукою вона тримала чоловіка за лікоть, а в іншій несла «Портативну маму». Щоб її почули крізь раптовий порив вітру, вона підвищила голос і вигукнула:

— У мене лише два питання: коли ми зустрінемо Марту Квінн, і чи пускає вона композиції на замовлення?

Вилізаючи за кермо, Джим озирнувся до них. Крізь пластикову панель у його масці прозирнула усмішка.

— Вже зовсім скоро ви приєднаєтеся до неї.

Друге питання чоловік залишив без відповіді.

Провівши останні двадцять днів на ногах, у безперервній ходьбі, Гарпер навіть відчувала легкий переляк через стрімкий рух джипа. Її посадили спереду, поряд з Джимом. Рене та Пожежник розмістилися на задніх сидіннях, Еллі протиснулася між ними, а Нік застрибнув Рене на коліна. Разом з ними в дорогу вирушив один з вартових; щоправда, сидів він на машині ззаду, звівши ноги і тримаючись за раму: його гвинтівка недбало погойдувалася на паску, перекинутому через шию.

Щойно Джим розвернув авто, скеровуючи його на широку гравійну стежку, яку навіть дорогою назвати не можна було, Гарпер замлоїло ще сильніше. Вони мчали по баюрах та вибоїнах, а гілляччя ялин лупило джип. Джим повідомив, що прямують вони зараз Ранішньою стежкою.

— Її було задумано як трек для велосипедистів, — промовив чоловік, немов вибачаючись. — І туристів-скелелазів. Просто це найкращий шлях до пропускнуго пункту, в об'їзд міста.

— Дивно, що ви досі тягаєтеся у всьому цьому спорядженні, — заговорив Пожежник, нахилиючись уперед. — Вони б мали вже повністю розібрати, як відбувається процес зараження. Луску досліджують скільки? Рік? Якщо *ми* дотумкали, то *вони* точно повинні були. Ті ваші експерти на острові.

Джим вислухав його, проте відповідати не став.

— Попіл! — вигукнув Пожежник, перекрикуючи гуркіт автомобіля. — Якщо не контактувати з попелом, то турбуватися нема про що!

— Це одна з теорій, — відказав Джим.

— Це ніяка не теорія, це факт! — відрізав Пожежник.

— Ти біолог, чи що?

— Викладав раніше в УНГ.

— Впевнений, вони будуть раді вислухати вашу думку! — гукнув у відповідь Джим. — Знайдуть вам чим зайнятися.

З тону чоловіка Гарпер не втямила, кепкує він чи говорить серйозно.

Коли вони ще були на шосе, небо огортали тьмяні рожеваті сутінки. Але тут, у затінку дерев, в усій своїй величі панувала

повноцінна ніч, теплою пільмою розповзаючись поміж сосон. Крізь просвіт у деревах Гарпер помітила гирло річки — дзеркально-чорна водна гладінь тягнулася під рум'янцем неба. Удалині було видно розсип електричних вогників: десь там ховалося містечко.

Пожежник знову нахилився вперед.

— У вас досі є електрика. А як щодо мобільного покриття? Мені цікаво, як усім тим людям вдалося повідомити вам про наше прибуття.

— Ми дуже вдячні всім, хто поділився з нами їжею! — вигукнула Рене.

Гарпер була вдячна усім тим, хто виставляв для них їжу, але тільки не тому, хто вирішив, що може позбутися зіпсутої болонської ковбаси, згодувавши її вагітній жінці. У шлунку немов роїлися черви.

— Ага, подекуди електрика лишилася. Правда, з перебоями, і то часом довгими. Мобільного покриття немає, але на Мачіазі є справна наземна лінія. Про це губернатор потурбувався, а з тими, що живуть подалі, ми тримаємо зв'язок по радіо, — Джим міркував якусь мить, кермо під рукою легенько вібрувало, а тоді повів далі: — Нині люди з півдня прибувають зрідка. Шлях ще перекритий пусткою. Нових людей взагалі прибуває *обмаль*, та навіть коли це стається, то найчастіше мандрують вони з півночі. З Канади.

— Скількох ви вже врятували? — запитала Гарпер. Вона подумала, що розмова може відволікти її думки від нудоти, яка все дужчала.

— Шістсот дев'яносто чотири людини: чоловіків, жінок і дітей, — виголосив Джим. — А з вами то вже буде шістсот дев'яносто дев'ять. Ой, ні, рівно сімсот буде, разом з дитям! Про дитя забувати не можна!

— Нам треба буде поговорити про це, — сказала Гарпер. — Щодо його опікунів, якщо він народиться здоровим.

— Тобто?

— Медичної літератури я вже давненько не читала, та з того, що чула востаннє, впливала гіпотеза, що діти, яких народили заражені лускою матері, самі навряд чи будуть інфікованими.

— Боюся, моя обізнаність у медицині обмежується накладанням пластирів на подерте коліно моєї восьмирічної доньки.

— Але ж на острові мусили народжуватися діти, якщо там майже сімсот людей. Хіба ні?

— Чого не знаю, того не знаю! — бадьоро відповів Джим.

Дерева почали розступатися, праворуч Гарпер розгледіла зарості високої трави, ділянку, вкриту вологим піском, а звіддаля — морську поверхню. По інший бік затоки стояв маяк, ковзаючи світлом ліхтарям океанськими хвилями. Він справді чимось нагадував Гарпер свічку на воді, товсту білу свічу, з тих, що запалюють дїтлахам на їхній перший день народження.

— Дитина народжується незараженою, — знову почала Гарпер. — Я б хотїла взяти участь в обранні прийомної сім'ї.

— Мені про це не відомо нічого. Не чув, щоб хтось приймав до себе хворих немовлят.

— Він *не буде* хворим, — повторила вона, відчуваючи, що Джим не вловлює найважливішого.

Усмішка Джима розтягнулася ширше, захована за чистою лицьовою панеллю комбінезона.

— Це хлопчик? Ви впевнені?

— Так, — відповіла Гарпер. Щодо цього вона мала певність.

Вона очікувала від нього якоїсь відповіді, але Джим знову змовк. Гарпер захотїла облишити цю розмову, міркуючи, що краще буде вирішувати це питання на місці, з медперсоналом острова. Дерева лишилися позаду, а вони їхали далі й далі. Праворуч промайнув пошарпаний паркан з дощок та колючого дроту. Звіддаля Гарпер бачила яскраво підсвічений смугастий тент. Їй на думку спали містечкові ярмарки; там обов'язково мусив бути таз, у якому бовтатимуться яблука, а ще ятка, де можна купити карамельну кукурудзу.

Вони наближалися до шатра, і трава лїворуч рїдшала: попереду Гарпер відкрилася вузька дорїжка, що бігла паралельно стежці, якою вони їхали. Там, трохи збоку від смугастого тенту, була парковка, на якій стояло кілька автівок. Запах судна Гарпер відчула ще до того, як побачила його: нудотний запах дешевого дизельного пального. Шлунок різко скрутило. Коли до пропускного пункту лишалося лише кількасот футів, вона помітила пірс у кінці мису і брудний рибацький траулер, на борту якого чепурненьким курсивом було виведено «МЕГГІ АТВУД». Рампою до палуби судна тягали картонні коробки чоловіки в суцільних біозахисних костюмах.

Під напнутим шатром стояло кілька довгих складаних столів. Залїзні труби, що тягнулися угорі, було прикрашено рїздвяними

гірляндами, які створювали химерну святкову атмосферу. Всередині ледве вистачало місця: дев'ять чи десять людей у жовтих гумових костюмах рухалися між столами. На газовому пальнику в кутку парувал сталевий казанок.

— У них є какао, — сказав Джим. — А ще печиво. І смачнюща тушкована індичка. Всі як слід наїдаються, перш ніж вирушити в дорогу.

Гарпер розвернулася до Ніка, жестами ділячись із ним добрими новинами.

Хлопчик усміхнувся і відповів до неї:

«Поглянь на ліхтарики! Ми наче у Санти вдома! Дісталися аж самого Різдвяного краю!»

«Гадаю, ти мав на увазі Північний полюс», — зітхнула Гарпер. Проте Нік її вже не слухав — він витягнув голову і зазірав до шатра.

Джим під'їхав джипом до ділянки з витоптанною травою і спинив авто, заглушивши двигун. Вони гуртом рушили за ним у шатро під мерехтіння святкових вогників.

— Знайомтеся з волонтерами, — мовив чоловік.

Серед волонтерів були самі жінки, більшість середнього віку, або навіть і старші. Вони нагадували Гарпер тих бадьорих хазяйновитих панянок, що організовують у місті церковні прийоми, частуючи усіх своєю фірмовою печеною квасолею. Джим провів біженців до складаних столів, де на них чекала перша жінка, тримаючи планшетку з необхідними паперами. Крізь панель на гумовій масці було видно її енергійну усмішку. Помітивши серед гурту прибулих маленького хлопчика, жінка аж розквітла від утіхи.

— Здоровенькі були! Оце *вже* находилися, так находилися! Ви певно *ви-*мучені! Мене звуть Вів'єн, я занотую ваші дані. Тоді зробимо кожному з вас по знімку, це для сайту, а потім випишемо вам посвідки на житло і забезпечимо деякими запасами в дорогу.

— Маю надію, той суп туди теж потрапить, — сказала Рене. — Пахне так добре, що мені аж паморочиться.

Гарпер теж відчувала запах супу: аромат курячого бульйону та тушованої моркви, що змішувався з масним смородом човна. Вона ледве стримувалася, щоб не зблювати. А ще Гарпер ніяк не могла примиритися з думкою, що їй вистачило розуму вкусити того гнилого сендвіча. Хоч крихта здорового глузду мала ж у неї лишитися, якщо

вже забракло самоконтролю. Вона дозволила вагітності перетворити себе на бридку свинюку й тепер дістала по заслугі. Гарпер була впевнена, що її знудить, от тільки ще не знала, коли саме.

— Аякже! — гукнула Вів'єн. — Суп, свіже молоко й кава для дорослих — і ви готові рушати! Ми спробуємо зробити все якомога швидко і безболісно. Почнімо з елементарного — *хто* ви такі?

Гарпер розтулила була рота, проте Рене випередила її.

— Ми — це все, що лишилося від Змовників Табору Віндем. Оце ось наші лихі лідери, містер Руквуд і сестра Вілловз. Ми прийшли з миром.

Джим, котрий саме прямував повз складані столики, щоб приєднатися до бабусь, закинув голову і прокректав зі сміху.

— Ууу! — протягнула Вів'єн. — Лихі змовники! Такого в нас ще не було.

— Ну, наша змова була демократичною. Усі мали право голосу. Навіть діти.

— Не певна, що поділяю ваше рішення. *Мої* дітлахи, певно, щораз голосували б за морозиво на вечерю і відмову рано вклататися спати. Ви голосуєте, коли дітям йти спати? — запитала вона у Ніка, схилившись обличчям до нього.

— На жаль, він глухий, — сказав Пожежник.

— Ви британець!

— Як і всі найславетніші лиходії. І якби мій син зараз міг проголосувати, то, без сумніву, обрав би куряче рагу перед оформленням паперів, — Гарпер ледве зауважила, коли Джон сказав «мій син», але тоді він пригорнув її рукою за талію і додав: — Як і моя дружина.

Вів'єн записала їх саме так, як сказав Джон: чоловік та дружина, містер та місіс Руквуди. Гарпер не заперечувала. Вона відчувала, що в певному розумінні Джон сказав щирю правду. Гарпер похилила голову йому на плече, поки Вів'єн ставила їй запитання і вишкрябувала на папері відповіді.

Жінку цікавило, наскільки довгим був їхній шлях і звідки саме вони прибули. Вона питала, як давно вони заражені й де побували за той час, що інфіковані лускою. Її цікавили деталі стосовно їхніх симптомів: чи трапляються в них гарячі припливи, чи обвуглюється або димить шкіра.

— Аж ніяк! — відказала Рене. — Ми напрацювали техніку заспокоєння інфекції: щоденні співи. Це втримує нас від критичного стану. Спору можна втримати під контролем, підійде майже будь-яке групове заняття, яке принесе вам задоволення. Це пов'язано з гормоном, який виробляє мозок. Окситоцин, розумієте? Сестра Гарпер може ліпше це розтлумачити.

Однак сестрі Гарпер нічого пояснювати не довелося. Вів'єн усміхнулася.

— Наскільки мені відомо, групові терапії популярні серед острів'ян і досі лишаються найефективнішими засобом лікування. Після сніданку вони влаштовують собі дискотеку вісімдесятих. «Тото», «Голл & Оутс»^[181].

— У такому разі, — сказав Пожежник, — я волів би згоріти живцем.

Гарпер багато розпитували про майбутнє маля. Всі жінки були у захваті; товстенька стара пані, яка робила їхні знімки, розповіла в усіх подробицях про свою першу онуку, маленьку Келлі, яка народилася три тижні тому, і коли дівчинка плакала, то нагадувала овечку.

— *Bee! Bee!* — бекала старенька, заливаючись сміхом.

Але щойно Гарпер заїкнулася про надію обговорити з кимось можливе всиновлення дитини, якщо вона виявиться здоровою, новоспечена бабуся, наче злегка стривожившись, завовтузилася з камерою.

— Чортова штуковина! — і на цих словах жінка пішла геть.

Далі за столиком розгорнутою лежала «Портативна мама», яку оглядали на наявність зброї. Огляд здійснювала худа, незворушна жінка з гострим, вузьким обличчям, не промовляючи жодного слова. Ще одна жіночка видала їм по синій теці. Всередині кожної лежав скріплений степлером пакет паперів. На документі з тридцяти ксерокопій був заголовок «Острів Вільного Вовка: вказівки щодо здоров'я та безпеки». Видавцем цього посібника був ЦКЗ.

У кожній папці також містився перелік помешкань. Гарпер, Джонові та дітям пропонували котедж із двома спальнями та вбиральнями за адресою Лонгбей-Роуд, 3. На заплямованому чорно-білому знімку було зображено невеличкий білий котедж і всипаний опалим листям задвірок з дитячим майданчиком. Рене пропонували спальню за адресою Лонгбей, 18 — «Нічліг і сніданок у Лонгбей»,

своєрідний гуртожиток, де розмістилося ще з півдюжини людей. На кількох кольорових знімках острів показали з повітря, в осінній день. Дерева зодягнуті у звичні осінні шати: відтінки іржавого жовтогарячого та маслянисто жовтих кольорів. На мапі міста було позначено клініку, громадські теплиці, міську бібліотеку, колишній універмаг, який тепер слугував за пункт розподілу продовольства, і ще купу всіляких місць.

У кінці ряду столів усміхнена бабуся-азіатка накладала рагу в паперові миски й наповнювала паперові горнятка молоком. Їхню компанію скерували сісти й відпочити на навалених скиртах сіна біля входу до шатра. Гарпер шматок до рота не ліз. На той момент, коли вони вже впоралися з оформленням, у неї почалися перейми — напрочуд сильні, — а в шлунку жахливо млоїло. Вона сиділа скраєчку на одній зі скирт, стискаючи обома руками живіт та скривившись у гримасі болю. Її слабкість наполохала Джона: він також полишив їжу і сів біля неї, круговими рухами масажуючи спину.

— Я тебе ще такою не бачив, — зізнався він. — Може, це вже пологи почалися?

Живіт Гарпер звело, вона нещасно проскімлила, а тоді захитала головою.

— Джоне, поїж хоч трохи. Тобі треба набиратися сил.

— Може, за хвилину, Гарп, — відповів він, але так і не підвівся. Нік приніс йому каву з цукром та вершками.

Вони сиділи на скиртах, трохи осторонь від світла. Джон погладжував Гарпер спину, а вона чекала, поки нарешті минуть перейми. Врешті так і сталось, але хворобливе гидке відчуття всередині лишилося. Клуби мазкого чорного диму повалили від судна, і щойно Гарпер вчула той сморід, то ледве втрималася, щоб не виблювати.

Перед відправленням жінка на ім'я Вів'ен наблизилася до них знову, тримаючи в руках маленьку взуттєву коробку. Вона піднесла її до Ніка і простягнула йому, а тоді заговорила до Пожежника, щоб він міг перекласти все хлопчику.

— Це всі епізоди «Доктора Хто», які я тільки маю, — пояснила Вів'ен. — Три місяці тому на острів вирушив один хлопчина. Він хіба на кілька років старший за Ніка, йому десь чотирнадцять, і я чула, що він поціновувач наукової фантастики. Я йому обіцяла передати свою

колекцію, щоб йому було що дивитися. Можете сказати Нікові, аби передав це Джареду Моррісу? І ще, скажіть йому, будь ласка, що він теж може їх дивитися. Гадаю, Джаред буде не проти. А ще Джаред був би радий мати кмітливого друга, який навчить його мови жестів.

— Дуже люб'язно з вашого боку, — відповів Джон Руквуд, а тоді пояснив усе Нікові, який поважно взяв взуттєву коробку, повну DVD-дисків.

Коли Вів'єн підвелася, її очі блищали, повні сліз.

— Люди. Я навіть уявити не можу, через що ви пройшли. Я щоночі молюся, щоб ви знайшли зцілення. Багато хто з нас молиться. Одного дня ви всі повернетесь, живі й здорові, і розповісте стільки історій, що й подумати годі.

— Дякуємо за все, що ви для нас зробили, — насилу вимовила Гарпер.

— Аби тільки я могла зробити більше, — сказала Вів'єн. — Рагу з індички і старенькі Ді-Ві-Ді для людей, які пройшли крізь пекло.

— За моїми стандартами, рагу з індички і старі епізоди «Доктора Хто» — це майже райське блаженство, — відповіла Рене.

Вів'єн кивнула. Говорити вона не могла, ледве даючи раду напливу емоцій. Жінка притисла кінчики пальців у рукавицях до лицьового щитка і відпустила їм повітряний цілунок. А тоді простягнула руку, торкаючись Нікової щоки.

— Перекажи Джаредові, що тітка любить його.

Вів'єн здійняла руку, востаннє змахнувши на прощання, а тоді розвернулася, зморгнувши сльози.

— Тобі сподобалося рагу? — запитала Рене в Еллі.

Дівчина спантеличено глипнула на неї.

— Нормальне. Ми вже можемо рушати?

— Так! — відгукнувся Джим. — Нумо. Ваша яхта чекає, панове.

32

Судно поволі виходило з затоки, віддаючись на поталу вируючим хвилям. Не встигли ще вогні шатра зникнути з-перед очей, як Гарпер перекилася через борт і виблювала. Джон гладив її шию, поки вона хапала повітря, спльовуючи.

— Хочеш трохи моєї кави? — запитав він. — Ще половина лишилася. Переб'є присмак у роті.

Гарпер захитала головою. Джон вихлюпнув рештки кави за борт, а тоді пожбував і стаканчик.

— Таке собі пійло, — підсумував він.

Судно було брудним; на палубі хлюпала каламутна вода, сягаючи до чверті дюйма заввишки. Ззаду капітанської рубки стирчала вихлопна труба, і пориви вітру гнали до них, на корму, дим, що з неї чадів. Вони всі попритулялися до оббитих бокових сидінь, зіщулившись у жовтогарячих рятувальних жилетах. Жилет Ніка був таким великим, що хлопчик майже весь у ньому потонув: видно було тільки голову малого, яка визирала з-за коміра, і п'яти, що витикалися знизу.

— Це дощ мрячить? — запитала Гарпер. Холодні солонуваті бризки крапали на них згори.

— Я думаю, це від брижів, — пояснив Джон.

— Тепер я точно знаю, що терпіти не можу відкритий океан, — сказала Гарпер.

Судно знову наскочило на хвилю, і Гарпер знудило: вона вкотре виблювала у кильватер.

У капітанській рубці стояло троє чоловіків, усі вдягнуті в біозахисні костюми: Джим, один зі стрільців пропускнуго пункту, і хтось, кому довірили стояти за стерном. Гарпер припускала, що то капітан. Знайомити їх не стали.

— Ти сказав їм, що ми одружені, — витираючи губи, промовила Гарпер, щойно їй полегшало. — Я тут поміркувала про це. Пригадуєш, ти казав, що пожежник має право надавати розлучення? Як щодо шлюбів?

— Розповім тобі таємницю: я не справжній пожежник. Але той, хто стернує, — справжній капітан. А вони можуть одружувати людей, — він глянув на неї так, наче його раптово осяяло. — Міс Гарпер Вілловз! Здається, я мушу вас про дещо запитати.

— Ні, — відповіла вона. — Ні, прошу. *Не треба*. Я просто пожартувала, Джоне.

Його голова понуро похилилася, а вираз обличчя вмить спохмурнів.

— Але лише тому, що це може призвести до поцілунків. А зараз я не можу, бо це було б гидко. Через смак блювоти у роті.

Хоча біль у хворому шлунку вже стих і вона почувалася краще — чи принаймні почуватиметься, якщо клятї перейми не почнуться знову.

Обличчя Джона знову засяяло. Вона взяла його за вологу холодну долоню і стиснула її — усмішка Пожежника розтягнулася від вуха до вуха.

Хвилі вдарили об судно, і крижані бризки захлюпували через поруччя на корму.

— Боже, бережи дощовики, — сказала Гарпер, коли вони наскочили на чергову хвилю. — Це просто жах.

— А Ніку он усе одно, — Джон штурхнув її ліктем. — Клянуся, він вирубався ще до того, як ми відшвартувалися.

— Він находився досхочу, — погодилася Гарпер.

Катер гойдався; Гарпер вдивлялася у мряку, силкуючись розгледіти маяк, який бачила раніше. Але вони вже далеченько відпливли.

Джон позіхнув, затуляючи рота рукою.

— Може, і собі подрімати на кілька хвилин.

— І ти зможеш тут заснути?

— Не знаю, — відповів він. — Рене он вдалося.

Гарпер зиркнула на інший бік корми. Нік спав, припавши щокою Рене до грудей. Жінка теж спала, схилившись підборіддям малому на голову. Еллі лишалася бадьорою, стискаючи обома руками краї рятувального жилета і злісно позираючи у капітанську рубку.

— Джоне, — почала Гарпер. — Джоне, чого Рене спить? *Хто* тут може спати?

— Нуу, ти ж сама казала. Ми сьогодні пройшли щонайменше п'ятнадцять миль, і...

— Розбуди її, — промовила Гарпер.

— Я не хочу її будити.

— Спробуй. Будь ласка.

Пожежник скося позирнув на неї — очі під каптуром повнилися запитань, — а тоді підвівся на костурі й потягнувся до Рене, струснувши жінку за коліно.

— Рене. Рене, прокинься.

Судно здригнулося від хвилі. Джон втратив рівновагу, захитавшись, і поточився назад на сидіння, ледь не падаючи.

Рене всміхалась уві сні, не виказавши жодної реакції.

— Що з ними таке? — запитала Еллі.

Підборіддя Джона трохи опустилося. Гарпер здалося, що очі в нього стали якісь очманілі.

— Чорт забирай, — вилаявся Джон. — Може хоч раз усе *бути гаразд?*

Еллі струснула Ніка за плече. Хлопчик важко опустився, з'їхавши обличчям Рене на коліна.

— Рагу, — висловив припущення Джон.

— Кава, — мовила Гарпер.

— Але з Еллі все гаразд.

— Я не стала її пити, — мовила дівчина. — Не довіряла їм. Вдала, що п'ю, а коли ніхто не пильнував, вилила.

— Дарма ти це зробила, — гукнув Джим, перекрикуючи шум вітру й гуркіт двигуна.

Він відчинив двері рубки і виступив у них, позираючи на корму крізь чистий пластик лицьової панелі. У руці він тримав ствол сорок п'ятого калібру, проте зброя була скерована в підлогу, а не на них.

— Покінчимо з цим цивілізовано, — сказав Джим. — Без страху, без болю. Дамо вам чарівну пілюлю, тоді на бочок — і за борт.

— Ні, — мовила Гарпер. — Ні, ні, ні, *ні. Ви не можете. Благаю вас.* Це безглуздя якесь. *Навіщо?* Навіщо вся ця дурнувата шарада? Якого хріна ви нас просто не пристрелили на місці? *У вас же було повно часу. Навіщо вся ця вистава?*

— Вона не для нас, — промовив Пожежник. — Правда ж?

Джим стенив плечима.

— Я звик думати, що вам, люди, приємніше йти з життя на високій ноті. Заснути, мріючи про місце, де ви будете у безпеці. Де за вами доглядатимуть. Господи, ми ж люди, а не якісь *чудовиська*. Ми не хочемо, щоб ви страждали. Але... ні. Ні, усе це ми робимо заради громади. Такі, як Вів'єн, звісно ж, вірять у цей острів; більшість з них вірять. Ви гадки не маєте, як це важливо для їхнього морального духу: вірити, що вони рятують людей. *Допомагають* людям. Якби вони дізналися, що ми відпливаємо від берега, лише щоб викинути людей за борт, їхні серця б не витримали такого. А ще це посіяло б розбрат, — катер знову наскочив на хвилю, і Джим затнувся, захопившись за дверну раму. — Ви мусите зрозуміти. Хто ви, кажете? Маленька

вціліла демократія? *Проголосували*, чи йти сюди? Що ж, у нас тут теж демократія. Маємо власну розпорядчу раду. Губернатор і ще дванадцяттеро, разом зі мною. Ви не єдині вирішили все голосуванням. Ми вчинили так само. І ось це ми й проголосували.

— Ніякого острова немає, — промовила Еллі.

— Є! Був принаймні. ЦКЗ покинув його в листопаді. Там стався заколот. Лікарі випробовували якісь експериментальні ліки, через які дехто з хворих загинув, і ті невдячні курвалі захопили контроль над шпиталем. Заявили, що більше *не потребують* ліків. Марили щось про те, що мають *власні* ліки, що навчилися тамувати вогонь. Вони взяли медперсонал у заручники, щоб запобігти військовому втручання. Погано ж вони знали нашого губернатора. Він не веде переговорів з терористами. Губернатор реквізував з Бангора бомбардувальник «Б-17» і встелив увесь острів «косарками маргариток»^[182]. Тепер це випалена пустка. Дим з Мачіаза було видно. Тоді ми й вигадали історію про групу паяльників, які погано відреагували на нові ліки, і про згорілий шпиталь.

— Але ж ми чули Марту Квінн по радіо, — не вгамовувалася Гарпер. — Ми ж чули.

— Ага. У нас є сотні годин її балачок на старих записках. Ми крутимо їх по колу. Губернатор завжди казав, що це найлегший шлях позбутися зарази на Північному Сході. Зібрати всіх заражених в одному пропускному центрі, а тоді людяно позбутися. Пожбурити їх у Північно-Атлантичну течію, тоді жодних шансів на те, що тіла спливуть поблизу Мачіаза. Мені справді *щиро* шкода.

— Ви не можете, — стала благати Гарпер. — Прошу вас. Моє дитя може бути здоровим.

Від цих слів обличчя Джима спохмурніло. Гарпер помітила крізь маску, як напружилася його щелепа.

— Це брехня. Якщо ви хвора, воно хворе теж.

— Неправда. Вам цього не відомо. Нема жодних досліджень.

— Не знаю, які такі дослідження вам на очі траплялися. Цілком правда, що немовлята від заражених жінок часто народжуються без *видимих* ознак луски. Проте аналіз крові демонструє, що спора ховається у ДНК, чекаючи нагоди проявитися. І якщо вже відверто: мало хто з жінок у вашому становищі доношує дитину до пологів. Ви були медсестрою. Мали доступ до пігулок. Треба вже давно було

чимось закинутися. Відправити себе спатки. Від думки, що ви виношуєте малюка, фаршованого тою болячкою, *мені* хочеться виблювати за борт.

Джим зиркнув у темряву, а тоді знову поглянув на них.

— Слухайте. Я не хочу вас розстрілювати. Краще відійти у воді. Тихіше. І не важливо, що ви не приспані. Холод заколисає вас за якісь десять хвилин. Це буде як фінал «Титаніка». До того ж, якщо я стрілятиму, то можу продірявити судно. Незручно вийде, знаєте. Виручіть мене. Знімайте жилети. І з малого також.

— То ми або знімаємо жилети, — сказав Джон Руквуд, — або ви нас пристрелите. Так воно буде?

Він поволі зісмикував рукавицю з лівої руки.

Джим кивнув.

— Як щодо третього варіанта? — запитав Джон, стягнувши рукавицю і пожбуривши її геть. Павутина луски на його долоні палала золотим сяйвом.

— Не цього разу, — відповів Джим і вистрелив Пожежнику в живіт.

33

Джон торкнувся пупа. Його руки досі сяяли: рана, здавалося, кривавиться світлом, а в долоню, мов у блюдце, стікали золотаві цівки. Джон був повен золота, і тепер воно витікало з нього. Хвиля гримнула у бік судна — їх труснуло з такою силою, наче катер наскочив на скелю, — і Джон мішком повалився на палубу.

Еллі силкувалася закричати. Гарпер краєм ока бачила дівчину: рот Еллі розтулився, жили на шиї з силою випнулися, неначе вона задихалася. Якщо Еллі й кричала, то в ту мить Гарпер геть нічого не тямив. Вона чула тільки глухе, важке гупання власного пульсу у вухах.

Гарпер опустилася на одне коліно, хапаючись за Джонове плече і поволі повертаючи його до себе. Брудна вода, що хлюпала на палубі, вже почала багровіти від пролітої крові. Обличчя Джона стало блідим від болю й шоку. Гарпер намацувала рану, не перестаючи думати: «Тиск, припинити кровотечу, оцінити завдану шкоду».

— Ох, — з вуст Джона вирвався слабкий подих. — Ох! Мене прострелили наскрізь.

— Прокляття! — гаркнув Джим. — Тепер уся палуба в крові.

— Джоне, — заговорила вона до нього, — Ой, Джоне. Джоне, коханий. Залишайся тут. Залишайся зі мною. Не покидай мене.

— Відійди від нього. Підводься і знімай жилета, або й собі отримаєш кулю. Мені б цього не хотілося. У воді відійти легше. Простіше, — мовив Джим, однак Гарпер його не слухала.

Кров стікала Пожежнику в долоню, шипіла, а тоді випаровувалася. У повітрі запахло паленим. Гарпер не плакала, проте Джон плавав.

— Мені шкода, — промовив він. — Я був таким зарозумілим. Таким зацикленим на собі. Самовдоволенням. Тепер я бачу це, я був таким... я відчайдушно жадав уваги... хотів тебе вразити. Вибач мені, Гарпер, що не був кращим для тебе. Якби я тільки міг бути кращим.

— Ти досконалий. Найдосконаліший на світі. Ти робиш мене щасливою. Змушуєш сміятися. Я за все життя так не сміялася, як з тобою. Тобі нема за що вибачатися.

Його губи скривилися у кволій посмішці.

— Хіба за одне. Вибач, що не спопелив того довбня з пістолетом до того, як він у мене вистрелив. Але краще пізно, ніж ніколи, — очі Джона спалахнули золотим вогнем, засяяли, мов електричні котушки, повні струму.

Рука, схована під його тілом, спалахнула червоним полум'ям.

— Пообіцяй, що зробиш дещо для мене, — попросив він. — Пообіцяй мені. Пообіцяй одну-єдину річ.

— Так, коханий. Що завгодно. Що завгодно для тебе, Джоне.

— Живи.

Гарпер відскочила від нього. Джон підвів підборіддя, розтуляючи рота. Джим загорлав: «Якого хріна!» — а тоді струмінь жовтого полум'я порснув з розтуленого рота Пожежника. Джим здійняв руку. Полум'я розтікалося жовтим гумовим комбінезоном, роз'їдаючи матеріал. Чоловік потягнувся до дверей, щоб втримати рівновагу. Катер вкотре наскочив на хвилю: Джим заточився, нестямно замахавши на всі боки пістолетом, а тоді тицьнув ним у бік кабіни. Пролунав гуркіт пострілу. Шкіпер кинувся на підлогу. Тріснуло вікно.

Озброєний вартовий постав з-за Джима, здіймаючи автомат. Гарпер саме спиналася на ноги. Судно знову струсонувало, дівчина поточилася

на м'яке і тепле тіло сплячої Рене Гілмонтон.

Пожежник спалахнув за одну мить, з м'яким, глухим «паф», неначе хтось жбурнув запаленого сірника в кучугуру листя, просякненого гасом. Він перетворився на вируюче жевриво, гніздо, з якого поволі зринав птах. Велетенська доісторична істота з широко розправленими крилами. Загуркотів автомат, роздираючи на скалки палубу.

Катер захитався, підхоплений високою хвилею. Еллі вхопила Ніка, вискочила на сидіння й стрибнула. Гарпер ухопила Рене, дотягнула жінку до борту, а тоді стрибнула, відчуваючи, як щось у неї в животі, в паху, роздирається. Позаду горлав чоловік. Угору здіймалося жовте сяйво.

Вона поринула у крижану чорну воду, що огорнула її пекучим холодом, наче смерть, наче раптове самозаймання. Тисячі срібних бульбашок завирували довкола неї в шаленому водокруті. Гарпер випірнула, давлячись повним ротом солоної води.

Полум'яний вогненний птах з розпашілими блакитними очиськами і неосяжним розмахом крил розтулив дзьоба і, здавалося, заклекотав. Чоловіча постать, огорнута саваном полум'я, нестямно задригалася перед істотою. Капітанська рубка палала. Над нею струменіли клуби сірого диму. Судно рухало далі, лишаючи їх позаду, віддалившись вже майже на сотню футів.

Гарпер в обличчя ляснула хвиля, осліпивши й оглушивши. Жилет шарпав її у скаженої водоверті. Вона затерла руками очі, повертаючи зір, саме вчасно, аби побачити, як «Меггі Атвуд» розірвало: полум'я, певно, дісталось балонів з пропаном. За спалахом сліпучого білого світла пролунав оглушливий вибух, який налетів на Гарпер, із силою відсмикнувши її назад. Отямившись, вона зрозуміла, що з носа струмить кров.

Над рештками потрощеного судна здіймалася в небо сліпуча вогненна вежа. З колони полум'я виринув птах, велетенське богоподібне створіння. Птах змахнув крилами і зринув у затягнуте хмарами небо. Кружляючи, істота виводила велике червоне кільце світла над ними. Гарпер воно здалося водночас прекрасним і жаским, первісним і в той же час тріумфальним.

Птах кружляв раз по раз, і хоч істота була високо над ними, Гарпер відчула на своєму обличчі жар. Тоді птах похилився набік — почав

поволі відлітати геть, змахуючи крилами й лишаючи охоплений вогнем потрощений катер позаду.

Гарпер дивилася птахові вслід, коли зловила себе на думці, що їй чомусь не так холодно у стегнах. Їх огортало якесь липке, неприродне тепло.

У неї відійшли води.

Пологи

Вода вже не здавалася такою буремною, коли Гарпер опинилася в ній. Жилет ніжно підіймав її на гребні хвилі, а тоді вона поволі скочувалася буруном донизу. Ці рухи ледь не заколисували дівчину, вона геть не відчувала морської хвороби. А може, їй просто було байдуже, настільки вона змерзла. Жінка не відчувала кінцівок: ані ніг, ані рук. Ніяк не могла припинити клацати зубами.

Рене закліпала очима й почала хапати ротом повітря, струшуючи головою. Жінка розирнулася, кидаючи навсібіч злякані погляди. Окуляри Рене загубила.

— Що? Ми перекинулися? Ми...

Хвиля ляснула їй у лице. Жінка наковталася трохи води, закашляла, давлячись.

Гарпер насилу підпливла до жінки і взяла її за руку.

— Еллі! — прокричала вона. — Еллі, ти де?

— Тут! — вигукнула дівчина десь позаду Гарпер.

Шалено перебираючи ногами і змахуючи руками в повітрі, Гарпер поволі розвернулася на голос Еллі. Дівчина незграбно пливла до неї, тягнучи за собою брата за край жилета. Малий і досі спав; його пухке гладеньке обличчя було спрямоване до неба.

— *Г-Г-Господи*, — сказала Рене, опанувавши себе. — *Т-т-так х-х-холодно*. Що... що?

— Тебе нак-к-качали. Рагу. Хотіли нас убити. Джон. Джон, — Гарпер мусила спинитися і перевести подих.

Замість пояснювати на словах, Гарпер просто тицьнула пальцем на те, що лишилося від катера. Ніс судна вже пішов під воду, корма здійнялася в повітря. Великі іржаві лопаті гвинта, обвішані водоростями, повільно оберталися у темряві. Полум'я тріскало й шипіло, поки «Меггі Атвуд» поволі занурювалася у воду. Стовп густого чорного диму здіймався в нічне небо. Тоді Гарпер перевела палець з охоплених полум'ям решток судна на Фенікса, від якого тепер лишилася тільки яскрава жовта цятка сяйва вдалині, подібна до світіння пасажирського літака.

Рене дивилася на неї геть розгублено. Дія дурману й досі не вивітрилася цілком, подумалося Гарпер. Жінка зараз навряд чи в стані

скласти найпростіший логічний ланцюжок.

До них підпливла Еллі, взяла Гарпер за руку. Тепер вони трималися вервечкою, усі четверо, борсаючись у темній крижаній воді. З рота Гарпер йшла пара. А може, то був дим.

— Ми помremo, — проскімлила Еллі. — З-з-замерзнемо на смерть.

— С-співайте, — вимовила Гарпер.

Еллі недовірливо зиркнула на неї.

Гарпер підвищила голос і завела:

— *In every j-job that must be done, there is an element of fun! Find the f-f-fun and, snap! The job is a game!*^[183]

— Нащо? — запитала Еллі. — Нащо? Це *m-m-тупо!* Все скінчено. Є якась різниця, чи померти за д-д-десять хвилин, чи за д-д-десять годин? Ми тут усі потонемо.

Гарпер продовжувала співати.

— *And every task you undertake, becomes a piece of cake...* співай давай, бляха! Я не буду з тобою сперечатися!

Останню частину вона проспівала в тон мелодії.

Рене, кліпаючи й розтираючи пухкими руками обличчя, долучилася до Гарпер.

Вони брикалися у воді, їхні голоси підносилися і стихали у такт їхнім рухам на хвилях.

Руки Еллі, вкриті закарлючками драконячої луски, засяяли: жовте світло ширилося від зап'ястків, пірнаючи під рукава змоклої футболки. Теплий блиск полинув з-під каптура жовтогарячого дощовика. Очі дівчини жевріли золотом.

Сяйво, здавалося, збігло її тонкими блідими пальцями, перекидаючись на долоню Гарпер. Жінка відчула тепло, насичене, затишне тепло, яке розтікалося рукою, здіймаючись до тулуба, немов струмені гарячої води у душі.

Їхні тіла диміли у крижаній воді. Коли Гарпер поглянула на Рене, то побачила, що очі жінки блищать. Комір її блузки був розірваний, оголену шию прикрашало осяйне кільце з золотавих смужок.

— Як щодо Ніка? — вигукнула Еллі, коли вони доспівали «Ложечку цукру».

— Співай далі, — мовила Гарпер. — Йому не конче бути при тямі. Він і так нас не чутиме. Ми співаємо до драконячої луски, а не до нього. Співай, трясця.

— Це безглуздо!

— Ти жива?

— Так!

— Ось тобі і глузд, — відказала Гарпер, а тоді мову їй відібрало. Почалися перейми, дуже болючі. Усе всередині зсудомилося, розслабилося, а тоді зсудомилося знову. Їй завжди хотілося, щоб пологи пройшли у воді. Ще зовсім недавно це було страх як модно.

Вони співали «Ложечку цукру» вдруге, коли «Меггі Атвуд» врешті пішла під воду, наостанок гучно зашипівши, порснувши сірим димом і протяжно забулькавши.

Заспівали «Чим-чим чи-рі». А коли стали забувати слова, то вигадували нові рядки.

— «Чим-чим чиня, чим-чим чиня, чим-чим черня, плюскатися у воді — то повна херня!» — горлала Еллі.

— «Цілунок свій ти у сраку засунь!» — виспівувала Рене.

— Гляньте, — промовила Гарпер.

Нік увесь світився під светром. З-під його дощовика струменіло блакитне саяво. Вода, торкаючись рожевого сплячого личка, шипіла й випаровувалася.

Усі разом знову завели «Ложечку цукру». Проте Гарпер надто сильно боліло, щоб вона могла до них приєднатися. Дівчина зціпила зуби й заплющила очі, витримуючи чергові перейми. А розплющивши їх, побачила поперед себе «Портативну маму», яка гойдалася на хвилях, пливучи повз них. Саквояж був широко розкритий, у нього потроху набиралася вода. Гарпер спостерігала, як дарунок, призначений її дитині, помалу, мрійливо кружляв, а тоді зник з-перед очей, пішовши під воду.

Гарпер шкодувала, що Фенікс полетів геть. Довгий час вона ще могла розгледіти його силует далеко на темному небокраї: насичений мідяний блиск. Та якоїсь миті — коли вони утретє бралися співати «Свічу на воді» — дівчина згубила слід птаха. А разом з Феніксом вона, здавалося, втратила й надію. Гарпер гадки не мала, чому птах покинув їх. Чому Джон залишив їх. Те величезне жаске створіння... але все-таки, якимось чином, то був Джон. Може, саме та істота була справжнім Джоном Руквудом, а не мрець, що пішов на дно з «Меггі Атвуд». *Справжній* Джон: неосяжний, більший за саме життя, трошки дурнуватий і на диво непоборний.

Гарпер не могла відповісти Еллі, що вона співатиме, доки вистачатиме подиху, тому що Джон попросив її жити далі. Вона збиралися докласти зусиль, щоби виконати цю обіцянку.

Скільки всього їй кортіло зробити разом з ним — прості побутові радощі, які вона мимоволі почала уявляти. Ліниві недільні ранки в ліжечку, огорнутому м'яким сонячним світлом. Їй хотілося покласти руки йому на стегна, відчуті їх на доторк. Дивитися з ним старі сумні фільми. Гуляти надворі восени, вдихаючи запах опалого листя, яке хрускає під ногами. Їй кортіло побачити малюка на руках у Джона, попри те, що раціональна частина мозку завше нагадувала їй: дитя доведеться віддати. Гарпер була переконана, що з дитиною Джон буде просто чарівним. Їй хотілося, щоб він міг нарешті перепочити, звільнитися від провини, смутку і втрати. Їй кортіло тисячі й тисячі разів прокидатися вранці поряд з ним. Цього вже не буде ніколи, але *він хотів*, щоб вона жила — він любив їх, бажав, щоб *вони* жили, — тож вона збиралася бодай так компенсувати всі ті халепи, що його спіткали.

Вони співали «Ромео і Джульєтту», а тоді «Над веселкою»^[184]. Еллі горлала приспів «Лишитись у живих»^[185], поки Рене переводила подих; по тому Рене співала «Гей, Джуд», поки відпочивала Еллі.

Щойно скінчивши, Рене злякано глянула на Еллі.

— Що в Гарпер з обличчям?

— Я думаю, вона народжує дитину, — відповіла Еллі.

Гарпер уже довгенько не могла співати. Вона смикнула головою, кволо кивнувши на слова Еллі. Жінка відчувала, як маля — щільна, слизька, нестерпно болюча грудка — прошттовхується крізь неї назовні. Відчуття було таким, наче з неї посмик за посмиком видирали нутрощі.

— Ні, Господи, ні, — скрушно прошепотіла Рене.

Гарпер нетямилася від болю, в очах їй мерехтіло. Світ навколо миготів від чорних і срібних цяток. Особливо дошкуляло жевриво, яке вона бачила краєм правого ока, невпинне золотаве блимання. Гарпер струснула головою, щоб позбутися його, але сяйво нікуди не зникло.

— Гляньте! — гукнула Еллі, ухопивши і стиснувши Гарпер за плече. — Глянь!

Гарпер повернула голову, щоб подивитися, що ж так схвилювало Еллі.

Спершу вона подумала, що дівчина так зраділа, бо прокинувся Нік. Малий водив пухкенькими руками з боку в бік, сонно роззираючись і витираючи мокре обличчя. Однак Еллі вказувала повз брата, далі на схід.

Тоді Гарпер подумала, що дівчина зраділа світанку. Смужка мерехтливого мідного світла тягнулася небокраєм. Небо на сході було затягнуте хмарами, забарвлене відтінками журавлини й лимона.

Вода хлюпнула Гарпер в обличчя, і вона закліпала сьйливими очима. На якусь мить усе довкола роздвоїлося; яскравих золотавих цяток сьйва вдалині теж було дві. Тоді зображення перед очима знову злилися в одне, і вона побачила високо в небі гаряче, сліпуче світіння, яке все розросталося. Мимоволі, від самого вигляду Фенікса, її охопило піднесення, серце сповнилося теплом, жодним чином не пов'язаним з лускою. На якусь мить відступили навіть гострі, колючі судоми в череві. Вона закліпала, зморгуючи з очей чи то солону воду, чи то сльози.

Втім, Еллі й не на Фенікса вказувала.

Вона тицяла пальцем на вітрильник.

Велике білосніжне трикутне вітрило з малюнком у вигляді червоного краба. Коли судно затулило собою висхідне сонце, парусина обернулася на миготливу пелену з золота.

У правий борт вітрильника з силою дмухав вітер, судно нахилилося під кутом сорок п'ять градусів, і піна захлюпувала через борт. Вітрильник підплив до них, наче рухаючись залізничною колією, майстерно схованою від очей під водною гладінню. Гарпер подумала, що ніколи не бачила таких граційних і вишуканих рухів.

Фенікс низько пірнув, проревів повз них, менш ніж за вісім футів над їхніми головами. Птах суттєво поменшав за ті години, що його не було, зіщулився до розмірів кондора, та, попри це, пронісся над ними з ревом ваговоза. Їх огорнув приплив хімічного жару, у якому ледве чулася сірка. Якусь мить птах був так близько, що Гарпер могла простягнути до нього руку й торкнутися. З довгим гачкуватим дзьобом та гребенем червоного полум'я він мав вигляд кумедного гордовитого півня, наділеного чарами літати.

Дон Льїстон повернув вітрило: останні кількасот футів його довге біле судно ковзнуло по інерції; щогла погойдувалася, а цупка зібгана парусина звисала над палубою. Він жбурнув з корми мотузьяну

драбину, а коли Нік почав вилазити нею, простягнув кістляву руку, щоб допомогти йому. Донові блакитні очі сяяли якимось почуттям: то було не здивування і не переляк, а щось більше... Гарпер здалося, що вона бачить благоговіння.

Вони по черзі валилися на палубу, змокли, безпорадно й невпинно тремтячи. Ніхто більше не сяяв. Усі вони перестали світитися, щойно помітили вітрильник; драконяча луска здалася, неначе виснажена. Останні десять хвилин були найважчі. Холод обпікав, ніби їх занурили в чан з кислотою — а тоді це відчуття зникло. Їх скувала німота, навіть гірша за біль, яка скрадалася тілом; Гарпер перестала відчувати ноги й руки. Коли Дон витяг її на борт — неочікуваний улов — вона вже й переймів не відчувала.

Дон пішов і повернувся з рушниками, ковдрами, мішкуватими светрами та горнятками з кавою для Рене та Еллі. Він втратив чимало ваги, був худючий і похмурий на вигляд, лише кінчик носа пашів багрянцем.

У вухах у Гарпер була вода, перейми стали уривчастими, тож вона ледве могла розібрати, про що всі говорять. Рене ставила запитання, Дон відповідав стишеним, тремтячим голосом, але до Гарпер долинали хіба уривки. Рене запитала, як сталося, що він був поряд, досить близько, щоб їх повиловлювати; він відповів, що чекав біля узбережжя днями. Він знав, що вони рушать у Мачіаз, бо багато чув про це від свого «брехунця». Гарпер уявила, що Дон Льюїстон тримає, як мішок, м'ясистого брехуна і слухає його, та ледь не розреготалася, втримуючись від істеричного нападу веселоців.

— Брехунець? — запитала Рене.

— Так, мем, — відказав Дон. Його маленький радіоприймач ловив Сі-Бі частоти і приймав сигнали з усього узбережжя, тож він знав про «надзвичайно вагітну» жінку, яка прямує на північ з чорною жінкою, підлітком з виголоною головою, малим хлопцем і дуже хворим чоловіком, який марить з британським акцентом. Їхній гурт поволі пробирався до Мачіаза, де їх мали оформити і відправити до острова Марти Квінн.

От тільки Дон був там, плавав довкола того острова, ступав по ньому і не знайшов нічого, окрім випаленого ґрунту і зчорнілих скелетів. Він чув стару Марту по радіо — кілька разів — її балачки про

піцерію, школу з однією класною кімнатою та міську бібліотеку, але того місця не існувало вже багато місяців. Його зрівняли з землею.

Якщо острів Марти Квінн не був прихистком, отже, то була пастка, але Дон не знав, як йому їх захистити. Він міркував, що, либонь, варто приплисти ближче до бухти і можливо — *можливо* — висадитися в повну темряву та перехопити їхній гурт, коли Гарпер з компанією наблизились би до Мачіаза. Попередити їх. Але потім, останні кілька днів, про них нічого не було чути, тож він гадки не мав, де вони і що з ними. Він саме став на якорі біля поруйнованого острова Марти Квінн, коли помітив, як Фенікс випірнув з хмар, наче сраний Люцифер, скинутий з Небес. Як сказав їм Дон, він точно не знає, привели його до них чи пригнали.

Останні його слова долинали до Гарпер, мов звіддала. Їй неначе виривало нутроші зсередини.

— Що відбувається? — запитав Дон Льюїстон. — Що за хрінь відбувається? Ох, курва. Ох, курва, не кажіть.

— Дихай, Гарп, — заговорила Рене. — Вдихнула. Видихнула. Дитя на підході. За мить все скінчиться.

Еллі була в неї поміж ногами. Гарпер не помітила, як з неї стягнули спортивні штани. Нижче пояса вона була в чому мати народила, відчуваючи шкірою вологу.

— Я бачу голівку! — скрикнула Еллі. — Тужся, сучко! Ти можеш! Ти впорасься з цією хрінью, ну ж бо.

Нік утік від них, зарився обличчям Дону в живіт. Гарпер заплющила очі й натужилася, почувуючись так, наче намагається виштовхнути нутроші на палубу. Вона відчула різкий солонуватий запах, який міг іти або від моря, або від плаценти. Коли вона на мить розплющила очі, то знову побачила Фенікса, тепер уже завбільшки зі страуса, який плавав поряд з кораблем, склавши крила. Він спостерігав зі спокійним, грайливим виразом своїх осяйних очей; вогненна цятка в морі.

Вона тужилася. Щось там піддалося. Її наче розірвало зсередини, промежина пашіла вогнем, Гарпер засапала від болю і полегшення.

Маля замахало пухкенькими ручками й зарепетувало. Голівка нагадала Гарпер покоцаний кокос, вимазаний у крові: густе пасмо коричневого волосся звисало з опецькуватого черепа. Товстий червоний шнур тягнувся від живота дитини й до самої Гарпер.

Звісно ж, то була дівчинка. Еллі простягнула їй дитину. Дівчина вся тремтіла, та не від холоду.

Судно злегка погойдувалося, вона колисала маля у руках. Тихо, ледь голосніше від шепоту, Гарпер заспівала свої доньці кілька рядків «Ромео і Джульєтти». Немовля розплющило очі й поглянуло на неї. Райдужки малої сяяли кільцями золота; глибоко, в самому осерді дитини вже ховалася драконяча луска. Гарпер була задоволена. Тепер їй нікому не доведеться віддавати доньку. Тепер лишалося тільки співати їй.

На сталевій блакиті хвиль зблиснуло сонячне сяйво. Коли Гарпер повела поглядом, шукаючи Фенікса, від птаха не лишилося вже нічого, окрім кількох язиків полум'я, що колихались у воді. Іскри і сніжини попелу ковзали у прохолодному повітрі, опускаючись на волосся і руки Гарпер. Кілька пір'їн попелу впали на її дочку, вимащуючи крихітне чоло. Гарпер пригорнула доньку і поцілувала її саме туди.

— Як ти її назвеш, Гарпер? — запитала Рене. Зуби Рене клацали, вона тремтіла, проте очі жінки, повні сліз, світилися від радості.

Гарпер потерла пальцем лобика дочки, ледь розмазуючи попіл. Вона сподівалася, що десь у ньому була й частинка Джона. Сподівалася, що він був довкола, огортав і досі оберігав їх. Гарпер відчувала, що так воно і було.

— Еш, — відповіла вона.

— Ешлі^[186]? — перепитала Еллі. — Гарне ім'я.

— Так, — промовила Гарпер. — Гарне. Ешлі. Ешлі Руквуд.

Рене розповідала Донові про Мачіаз, про їхню фінальну подорож катером, і про чоловіка, що застрелив Джона.

Дон протер рота зворотом долоні.

— Вони переслідуватимуть нас. Але, мабуть, ще є час. Ми маємо десь добу фори. Ліпше нам за той час щезнути.

— Куди? — запитала Еллі.

Дон припав на коліно поряд з Гарпер. Він дістав з кишені маленького ножа, розгорнув лезо, тоді запитально глянув на неї. Гарпер кивнула. Чоловік скрутив пуповину петлею і розрізав її двома порухами. Згусток крові й плідного плину порснув йому на руку.

— Ан-Тра, — сказав Дон.

— Будь здоровий, — відповіла Рене.

Кутик його рота смикнувся у втомленій усмішці.

— Це в Ініширі. Чув про нього по «BBC Ворлд Сервіс». У погодисту ніч можу до трийцяти різних країн по радіо зловить. Інішир — то один з островів Ірландії, а Ан-Тра — то місто. Вісім тисяч хворих. Цілковита урядова підтримка.

— Знову острів, — мовила Еллі. — Як нам знати, що це теж не фігня?

— Ніяк, — відповів Дон. — Та й судно це не призначене до трансатлантичного плавання. Нам дуже пощастить, якщо щось вийде. *Дуже*. Але то все, що маю.

Еллі кивнула й повернула голову, мружачись від ранкового сонця.

— Що ж. Більше нам сьогодні й так нема чого робити.

Сама Гарпер анітрішки не турбувалася. Вона була виснажена, але вдоволена. Товсті хмари розходилися, ясне небо на сході набуло майже досконалого відтінку блакиті. «День для плавання не гірший за інші», — подумалося їй. Та й мати Джона, здається, була ірландкою. Їй завжди кортіло побачити Ірландію.

Нік схилився до неї, щоб бути ближче. Він дивився на малу з зачудуванням та цікавістю, а тоді змахнув рукою, пишучи в повітрі. Гарпер всміхнулася і кивнула, а тоді нахилилася і приклалася носом до носика Ешлі.

— Гей. Твій старший братик хоче тобі щось сказати, — промовила до неї Гарпер. — Він каже «привіт». Каже, що радий познайомитися і вітає тебе на планеті Земля. А ще каже: «Готуйся до веселощів, маленька, бо надворі ясний ранок і це початок твоєї історії».

Розпочато 30 грудня 2010 року

Завершено 9 жовтня 2014 року

Джо Гілл, Ексетер, Нью-Гемпшир

Дозволи

«Jungleland», Bruce Springsteen © 1975, Брюс Спрінгстін, поновлено © 2003, Брюс Спрінгстін (Global Music Rights). Використано з дозволу. Міжнародне авторське право захищено. Усі права застережено.

«Chim Chim Cher-ee» and «A Spoonful of Sugar» from Walt Disney's Mary Poppins. Words and music by Richard M. Sherman and Robert B. Sherman © 1963 Wonderland Music Company, Inc. Авторське право поновлено. Усі права застережено. Використано з дозволу. Використано з дозволу Hal Leonard Corporation.

«Romeo and Juliet». Words and music by Mark Knopfler. Copyright © 1980 Straitjacket Songs Limited. Міжнародне авторське право захищено. Усі права застережено. Використано з дозволу Hal Leonard Corporation.

«Candle on the Water» from Walt Disney's Pete's Dragon. Words and music by Al Kasha and Joel Hirschhorn © 1976 Walt Disney Music Company and Wonderland Music Company, Inc. Авторське право поновлено. Усі права застережено. Використано з дозволу Hal Leonard Corporation.

Excerpt from Fahrenheit 451 © 1953, поновлено 1981, Рей Бредбері, надруковано з дозволу Don Congdon Associates, Inc.

Excerpt from The Ministry of Fear © 1943, поновлено 1971, Грем Грін, надруковано з дозволу Penguin Random House.

Кода

«Що як залишилося ще трохи оповідки?» Автор — Джо Гілл. © Джо Гілл, 2016.

А так воно і є. Першим це помітив малий, серйозний хлопчак-шестирічка на ім'я Кай, який ішов додому разом з матір'ю. Він смикнув її за руку і, тицяючи пальцем у небо, промовив: «Глянь, мам, зоря падає». Жінка, Елейна, підвела голову, затулила очі від яскравого денного світла і, мружачись та придивляючись до південного сходу, побачила: чепурне біле суденце з напнутим вітрилом, на якому майорів намальований червоний краб. На перший погляд здавалося, що судно переслідує червона вогненна куля, полум'яна комета, що ковзає в повітрі. Однак у тому, як поволі вітрильник розтинав хвилі, Елейна розгледіла, що він не тікав від вогненної кулі, ні. Насправді його супроводжував велетенський вогнений птах. Сокіл з вогню надимав вітрило парким повітрям, розганяючи корабель до запаморочливої, майже небезпечної швидкості. Елейна роздивилася світловолосу жінку, яка стояла на носі судна. Жінка підвела руку, вітаючись — та рука сяяла, наче вбрана в рукавицю з чистого світла. Кай помахав у відповідь. Рука хлопчика теж палахкотіла, наче смолоскип. На кінчиках пальців мерехтіли зелені язички полум'я. «Ніхто не любить хвальків, Каю», — попередила хлопця Елейна, та її ніжна усмішка підказувала, що говорить вона не всерйоз.

Подяки

Якщо їхати до кінця Літл-Гарбор-роуд, що в Портсмуті, штат Нью-Гемпшир, то дорога виведе вас до океану. От тільки ви не знайдете там вкритої піском стежки до табору Віндем. Це місце я вигадав. Втім, багато інших прикметних місць — цвинтар «Саут-Стрит», ставок Саут-Мілл, міст Піскатау — саме такі, як я їх описав. Де-не-де я дещо прикрасив, задля кращої історії.

Одна з небезпеки написання сторінки подяк у тому, що легко забути когось такого, хто зробив надзвичайно важливий внесок у написання книги. Дякуючи в кінці попереднього свого роману, «NOS4A2», я забув згадати, наскільки вдячний доктору Дереку Стерну за наші з ним періодичні бесіди. Усна терапія нині стала чимось вкрай застарілим. Кому хочеться балакати, коли можна заковтнути пігулку, правда ж? Проте психофармакологія має свої обмеження: ніхто не зможе виписати вам відчуття перспективи. Я не певен, що зміг би завершити попередній роман (та й навіть цей), якби не Докова грамотна іронічна підтримка.

Коли працюєш над книгою чотири роки, то дістаєш багато корисної інформації з різноманітних джерел. Я дякую доктору Марку Соферу, доктору Енді Сінгху та доктору Браяну Небу — за те, що відповіли на мої численні медичні запитання. Там, де я помилився, не виніть їх — коли доводилося вибирати між красою історії та красою медичної правди, я обирав перше. Іншими словами, неможливо вправити півмісяцеву кістку у зап'ястку, просто сильно натиснувши, хоч це й гарна фантазія. Дітлахи, якщо з вами таке колись станеться, прямуйте у відділення невідкладної допомоги й готуйтеся до операції. Попри це, більшість медичних процедур, які здійснила Гарпер, цілком можливі... враховуючи послаблення тиску в мозку Отця Сторі за допомогою ручного дреля з «Гоум депо».

Дехто з друзів читав деякі розділи, а то й усю книгу, на ранніх етапах написання, забезпечивши мене корисними відгуками: Кріс Раялл, Джейсон С'ярамелла, Сі Роберт Каргілл, Лорен Букс, Шейн Леонард, а також Ліберті Гарді. Мій кіноагент, Шон Дейлі, та його дружина, Сара, підтримали мене словом і ділом, а по тому Шону вдалося продати права на фільм компаніям «21st Century Fox» та

«Temple Hill». Щира подяка Стіву Асбеллу, Айзеку Клауснеру та Віку Годфрі за те, що ставили на Гарпер та Джона, і Шоновому босу, Джоді Готчкісс, за те, що поставила на мене.

Мій редактор у «William Morrow», Дженіфер Брел, і редактор у Сполученому Королівстві, у «Gollancz», Гіліян Редферн — просто творчий інь та янь. Кожнісінька сторінка цієї книги стала кращою завдяки їхньому дбайливому прочитанню. Келлі Рудольф та Софі Келдер спланували промо-кампанії світового рівня. У «HarperCollins/Morrow» працює ціла вбивча команда професіоналів, які не покладаючи рук полірували кожен аспект «Пожежника». До неї належать Келлі О'Коннор, Тавія Ковальчук, Ар'яна Гендраван, Андреа Молітор, Морен Сагден, Аманде Кейн, Ліа Карлсон-Станісік, Мері-Енн Петяк, Кеті Островка, Даг Джонс, Карла Паркер, Мері-Бет Томас, надзвичайно працьовитий відділ продажу та Ліейт Стелік, видавець. Загін у Сполученому Королівстві не менш грізний, починаючи з Девіда Шеллі, включно з Кейт Еспінер, Джоном Вудом, Джен Макменем та всім відділом маркетингу — Крейгом Лайнааром, Полом Гассі, моїм приятелем Марком Стеєм та рештою команди Ogilvy з продажу. Кейт Малгрю начитала цю книгу для аудіо, відразу зробивши так, що я зазвучав разів у п'ять краще, ніж воно є насправді. Я винен їй пляшку доброго вина. Дякую Лорен Чоут у «Choate Agency», за те, що приглядала на діловими нюансами, щоб я міг зосередитися на творчій частині (цікавих штуках, тобто).

Мої любов та подяка Крістіні Террі, яка піклувалася, щоб я час від часу тікав з офісу і трохи веселився, працюючи над цією книгою. Усю любов на світі я спрямовую до обійстя сімейства Кінг-Браффет, до Наомі та до батьків, які разом, незліченними способами, зробили цю книгу можливою, а мої будні — сповненими радості. Понад усе дякую трьом своїм синам, які роблять мене щасливим — я люблю вас, хлопці. Я вдячний за наше спільне життя.

Зрештою: коли я скінчив третю чернетку цього роману, мій друг і ось уже двадцять років агент, Майкі Чоут — коханий чоловік Лорен — помер від раку легенів у віці п'ятдесяти трьох років. Я не знав, що він хворий. Це він тримав при собі. Вперше я про це дізнався, коли Лорен подзвонила сказати, що його не стало. Він ніколи не кутив і щодня бігав, тому це здається вкрай несправедливим. Коли ми балакали востаннє, він саме прочитав «Пожежника» і сказав мені, що це збіса

класна книжка. Для мене його схвалення значило все; водночас мені прикро, що ми так багато говорили лише про мене і мою писанину. Шкода, що не говорили частіше про нього. Майкі любив поїсти в якомусь новому гарному ресторані, і якби тільки ми мали змогу повечеряти з ним наостанок, я б сказав йому, що він збіса класний друг. Може, така переміна й заслужена. На ту мить, коли Майкі дізнався, що Гілл не моє справжнє прізвище, він представляв мене майже десять років. Бодай раз ми змогли неабияк здивувати один одного.

Я люблю тебе, Майкі. Дякую, що виділив для мене місце у своєму житті.

Про автора

Джо Гілл є автором таких бестселерів «Нью-Йорк Таймз», як «NOS4A2», «Роги» й «Коробка у формі серця», а також відзначеної численними нагородами збірки оповідань «Привиди двадцятого століття». Він також здобув нагороду Айзнера за авторство шеститомної серії коміксів «Ключі Локків». Проживає у Нью-Гемпширі.

Примітки

1

«Мої улюблені речі» (*англ.* «My Favorite Things») — пісня з відомого американського мюзиклу «Звуки музики» 1959 року, та його однойменної кіноадаптації 1965 року. У стрічці (як і в різдвяному спецвипуску шоу Гері Мура 1961 року) цю пісня виконала Джулі Ендрюс. (*Тут і далі прим. перекл.*)

2

Ісаїа Томас (*Isaiah Thomas*) — американський професійний баскетболіст, який з 2015 року виступає за команду «Бостон Селтикс».

3

Гаряча тарілка (*pu-pu platter*) — страва американо-китайської або гавайської кухні, яка являє собою асортимент закусок — зазвичай з м'яса й морепродуктів.

4

«Стопа атлета» — просторічна назва інфекційного захворювання шкіри стопи, викликаного грибком.

5

Спейс-Нідл (*Space Needle*) — оглядова башта у місті Сіетл, штат Вашингтон, США. Популярне місце серед туристів, символ міста.

6

NECN («New England Cable News») — «Кабельні новини Нової Англії», американська кабельна телевізійна мережа цілодобових

НОВИН.

7

FOX («Fox Broadcasting Company») — американська комерційна телевізійна мережа.

8

8

ІДІЛ (Ісламська держава Іраку та Леванту) — міжнародна терористична організація, що діє на території Сирії та Іраку. Її бійцями є радикали-ісламісти, що сповідують салафітський джихадизм. Є невизнаною, самопроголошеною мусульманською державою.

9

9

MSNBC — американська кабельна та супутникова телемережа.

10

«Галлібертон» («Halliburton») — американська мультинаціональна компанія, яка є одним з найбільших операторів послуг у нафто- та газовидобувній сферах.

10

11

11«Книга Одкровенень» чи «Об’явлення Івана Богослова» — книга «Нового Заповіту», написана Іваном Богословом. У книзі викладені пророцтва щодо кінця світу, другого пришествя Ісуса Христа та тисячолітнього Царства Божого після Страшного Суду.

12

CNN («Cable News Network») — «Мережа кабельних новин», американська кабельна та супутникова телемережа, яка цілодобово веде трансляцію новин.

13

Халіган — багатофункціональне знаряддя, яке використовується пожежниками та правоохоронцями у багатьох країнах світу. Металевий стрижень, на якому розташовано гачки-пристосування, призначені для проникнення в охоплені вогнем будинки або сховки злочинців.

14

«Вокі-токі» (*walkie-talkie* — «ходи-балакай») — традиційна назва кишенькової радіостанції; походить від перших моделей «вокі-токі», створених у 1939 р. канадським інженером Дональдом Хінгсом для Королівської піхоти (у 1946 р. за свою роботу отримав Орден Британської імперії).

15

Гарпер ненароком промовляє рядок з пісні «Romeo and Juliet» гурту «Dire Straits»: «Ти і я... як тобі take?» («You and me... how 'bout it?»). «Dire Straits» — британський рок-гурт, заснований 1977 року братами-гітаристами Нопфлер, басистом Джоном Ілслі та ударником Піком Вітерсом. Починаючи з виконання паб-року, гурт поступово перейшов до блюз-року.

16

Іграшка-пищавка (*squeaky toy*) — м'яка порожниста іграшка, виготовлена з гнучких матеріалів, таких як гума чи вініл, яка при натисканні видає пискливий звук.

17

17Ерік Гарнер — 43-річний афроамериканець, громадянин США, батько шістьох дітей. 17 липня 2014 року вступив у суперечку з патрульними поліцейськими, які намагалися затримати його за

підозрою в поштучній торгівлі цигарками. Проти Гарнера, який відмовився надягати наручники, один з поліцейських застосував прийом удушення, поваливши його на землю. Гарнер припинив спротив, до цього декілька разів вигукуючи, що йому немає чим дихати, а вже за годину було констатовано його смерть. Ця подія викликала значний резонанс в американському суспільстві; це призвело до протестів і навіть акту помсти — вбивства декількох полісменів.

18

КТ (комп'ютерна томографія) — метод дослідження внутрішніх органів людини, який передусім використовується для медичного обстеження.

19

«Тіп-топ» (*spit spot*) — відомий вислів головної героїні з американського мюзиклу-адаптації «Мері Поппінс» 1964 року, спродюсованого Волтом Діснеєм і заснованого на серії казкових повістей Памели Треверс. Цією фразою міс Поппінс, як правило, підганяла дітлахів, якими опікувалася.

20

Джулі Ендрюс (1935) — англійська співачка й акторка, передусім відома виконанням головних ролей у стрічках «Мері Поппінс» (1964) та «Звуки музики» (1965).

21

5 футів — 152,4 см, 115 фунтів — 52,2 кг.

22

1 ярд = 91,44 см

23

Флоренс Найтінгейл (1820–1910) — відома англійська громадська діячка, статистик та медсестра, організатор і керівник загону санітарок під час Кримської війни 1853–1856 років, під час якої вона допомогла врятувати багатьох поранених солдат. Засновниця сучасної сестринської справи.

24

$70^{\circ}\text{F} = 21^{\circ}\text{C}$

25

НСА (Національна стрілецька асоціація) — некомерційна асоціація в США, яка об'єднує прихильників права громадян на зберігання і носіння вогнепальної зброї. Створена 1871 року, після Громадянської війни в США.

26

NPR («Національне громадське радіо») — найбільша некомерційна мережа радіостанцій у США, заснована 1970 року. Фінансується безпосередньо за рахунок споживачів.

27

ASPCA (Американська спільнота з запобігання жорсткості до тварин) — некомерційна організація, спрямована на захист тварин від насильства з боку людей. Заснована 1866 року в Нью-Йорку.

28

Відомі й популярні англійські пісні: «Love Me Do» (Люби мене) культового британського гурту «The Beatles», записана 1962 року; «My Favorite Things» (Мої улюблені речі), написана Ричардом Роджерсом та Оскаром Гаммерстайном до мюзиклу «Звуки музики» 1959 року і вперше виконана Марією Мартін та Патрицією Ньювей; «Raindrops Keep Fallin' on My Head» (Краплини дощу скрапують на мою голову), написана 1969 року Гелом Девідом та Бертом Бекерком до вестерну «Буч Кессіді й Санденс Кід».

29

101°F = 38,3°C

30

«Кріско» («Crisco») — американська торгова марка, представлена 1911 року, під якою випускається широкий асортимент кулінарних олій та масел.

31

«Саур Петч Кідс» («Sour Patch Kids») — жувальна цукерка, яка складається з двох шарів, які мають різний смак.

32

Уривок з роману Рея Бредбері «451° за Фаренгейтом» (пер. Євгена Крижевича).

33

«Чого чекати, коли чекаєш на дитину» (*англ.* «What to Expect When You're Expecting») — популярний посібник для вагітних, написаний американськими авторками Гайді Муркофф та Шерой Мейзел. Вперше виданий 1984 року, посібник наразі доступний у четвертій редакції і є однією з найпопулярніших книг серед вагітних жінок.

34

Репліка Чеширського Кота з книги Льюїса Керрола «Аліса в Країні Див» (переклад В. Корнієнка).

35

Великий Птах та Снаффліпагус, або скорочено Снаффі, — персонажі американського дитячого телешоу «Вулиця Сезам», де головними героями є мапети: лялькові персонажі, створені 1954 року Джимом Генсоном, які відтоді набули всесвітньої відомості.

36

«Рейнджер Рік» («Ranger Rick's Nature Magazine») — найстарший природничий журнал для дітей, який видає Національна федерація дикої природи США з 1967 року.

37

«Спам» («Spam») — американська торгова марка консервованих м'ясних продуктів, представлена у 1937 році. Популярність та розповсюдженість цього бренду призвела до того, що у 90-х роках саме на честь нього було названо небажану електронну кореспонденцію, знану відтоді як спам-листи. «Рагу» («Ragú») — американський бренд соусів та приправ. Не плутати з рагу — італійським соусом, яким зазвичай заправляють пасту.

38

«Кенді-Мен» (*англ.* «The Candy Man») — композиція, записана та виконана Семмі Девісом-молодшим для кінофільму 1971 року «Віллі Вонка і шоколадна фабрика» — адаптації казкової повісті Роальда Дала «Чарлі і шоколадна фабрика», яку було опубліковано 1964 року.

39

Дівоче прізвище Гарпер — Вілловз (*англ.* *Willowes*), походить від іменника «верба» (*willow*).

40

Вогники мандрівні (*англ.* *will-o'-the-wisp*) — атмосферне явище, яке часто можна спостерігати біля трясовини, болота чи драговини. Має вигляд мерехтливого вогника, що повільно ширяє в повітрі. Відомий у різних культурах під безліччю назв. Згідно сучасних наукових уявлень, феномен викликаний гниттям органічної матерії та подальшими хімічними реакціями.

41

«Іспанські дами» («Spanish Ladies») — традиційна британська флотська пісня про морську подорож із Іспанії до морської стоянки Даунс.

42

Армія спасіння (*Salvation Army*) — міжнародна благодійна християнська організація, заснована 1865 року проповідником Вільямом Бутом та його дружиною Кетрін Бут у Лондоні; є частиною Всесвітньої Християнської Церкви.

43

«You've Got a Friend in Me» («У мені ти маєш друга») — композиція Ренді Ньюмана, яка стала головною музичною темою анімаційного фільму 1995 року «Історія іграшок» та двох наступних сиквелів — «Історія іграшок 2» та «Історія іграшок 3».

44

Намисто з петель, яке щільно прилягає до шиї.

45

«Oasis» — англійський рок-гурт з міста Манчестер, заснований 1991 року. «Wonderwall» — композиція гурту, написана гітаристом Ноелем Галлагером. За словами самого Галлагера, ця пісня про «уявного друга, який прийде і врятує тебе від самого себе».

46

Дактильне мовлення — вид спілкування, побудований на пальцевій абетці; здійснюється за допомогою пальців руки, кожне положення яких означає певний звук, літера за літерою.

47

Норман Роквелл (1894–1978) — американський митець та журнальний ілюстратор. Відомий насамперед серією обкладинок

популярного видання «Сатердей Івнінг Пост», на яких зображувалися сцени повсякденного життя.

48

«Раммі» (*англ. rummy*) — карткова гра, мета якої полягає у зборі певних комбінацій карт, згідно з їхнім значенням, мастю чи послідовністю. Гра ведеться колодою з 52 карт. Як правило, участь беруть двоє чи більше (в залежності від різновиду гри) гравців.

49

Цитата англійського поета-духівника, представника метафізичного напрямку Джона Донна (1572–1631), зокрема відома тим, що була винесена Ернестом Гемінгвеєм у назву його роману, «По кому подзвін» (1940). Повністю цей рядок звучить таким чином: «Тому ніколи не питай, по кому подзвін — він завжди по тобі».

50

«Рент» (*англ. «Rent»*) — рок-мюзикл Джонатана Ларсона 1993 року за мотивами опери Джакомо Пуччіні «Богема». У ньому розповідається історія гурту бідних молодих митців, які намагаються вижити й розпочати життя в районі Нью-Йорка Іст-Вілідж на тлі епідемії СНІДу.

51

Гарпер пригадує відомих персонажів фентезійних саг: Гаррі Поттера та Рона Візлі з поттеріани Джоан Ролінг; Більбо та Гендальфа, персонажів Джона Р. Р. Толкіна з низки творів про Середзем'я; Ліщину та Кучму — кроликів, героїв пригодницьких романів Ричарда Адамса з циклу «Вотершписький пагорб» (відомого також як «Небезпечні мандрі»); Мері Поппінс та Берта Доуеса-старшого з серії книг Памели Треверс про Мері Поппінс.

52

«Гей, Джуд» (*англ. «Hey Jude»*) — популярна балада британського

рок-гурту «The Beatles», написана Полом Маккартні 1968 року, яка народилася з пісеньки «Гей, Джулс», присвяченій сину Джона Ленона Джуліану, який важко переживав розлучення батьків.

53

«Ей, тиіиіи, / ану не ридай, / бо згориш, / і все — бувааай, / Сумно!
/ Золу вимітати, / коли час / настав твій згоряти».

54

Рядки пісні «Ложечка цукру» (*англ.* «A Spoonful of Sugar») з мюзиклу «Мері Поппінс» 1964 року.

55

«Лише ложечка цукру / і ліки проковтуєш легко / і ліки проковтуєш лег-ко».

56

«Дух, що на небі» (*англ.* «Spirit in the Sky») — музична композиція Нормана Грінбаума 1969 року, що являє собою роздуми музиканта про потойбічне життя. Від моменту релізу набула культового статусу.

57

«Ятці» (*англ.* «Yahtzee») — популярна американська гра в кості, яку випускають з 1940 року. Варіації цієї гри існують у багатьох країнах, часто під іншими назвами.

58

АМ — амплітудна модуляція.

59

«Парка», також відома як «анорак», — вид теплої куртки з відлогою, часто з натуральним або штучним хутром, що захищає обличчя від морозу та вітру.

60

Мачіаз-Сіл (*Machias Seal Island*) — маленький острів у затоці Мейн.

61

«Шеф Боярді» («*Chef Boyardee*») — торгова марка консервованої пасти та суміжних продуктів, заснована 1928 року італійським іммігрантом з фірми «Кон-Агра Фудс».

62

«Колеса автобуса» (*англ.* «*The Wheels on the Bus*») — в оригіналі британська фолк-пісня, яка відтоді стала популярною дитячою пісенькою в багатьох англomовних країнах. Ідеться, скоріше за все, про ілюстроване видання, яке містить вказану пісеньку. «Про мишей і людей» (1937) — повість американського письменника Джона Стейнбека.

63

«В'ю-Мастер» (*англ.* «*View-Master*») — торгова марка, під якою випускалася серія стереоскопів та слайдів: тонких картонних пластинок, на яких розміщується стереопара з «об'ємним» зображенням.

64

Лас-Вегас-Стріп — семикілометрова ділянка бульвару Лас-Вегас в окрузі Кларк, штат Невада, де розташовано більшість найбільших готелів і казино.

65

«Тиха ніч» (*нім.* «*Stille Nacht*») — популярна різдвяна колядка, написана 1818 року австрійцями Францом Грубером та Йозефом Мором, яка відтоді була адаптована багатьма мовами й визнана частиною нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО.

66

«Advil» — торгова марка, під якою випускається ібупрофен.

67

Вільям Генрі Пратт (1887–1969) — англійський актор, більше відомий за своїм сценічним псевдонімом Борис Карлофф. Має культову репутацію через ролі у класичних стрічках жахів студії «Юніверсал», де він, зокрема, втілював Мумію та Чудовисько Франкенштайна.

68

Мотив англійської народної пісеньки-колискової «Лаванда блакитна» (*англ.* «Lavender's Blue»), історія якої простежується до XVII століття. Відтоді була записана у багатьох аранжуваннях, має численні поп- та кавер-версії.

69

«Для тебе я стану свічкою на воді / Моя любов палахкотітиме завжди» (*англ.*) Рядки любовної пісні «Свічка на воді» (*англ.* «Candle on the Water»), написаної Альфредом Каша та Джоелем Гіршгорном до музичної стрічки студії Волта Діснея «Дракон Піта» (1977), яка поєднувала у собі живу гру акторів та використання анімації.

70

«The Hooters» — американський рок-гурт з міста Філадельфія, який став популярним в середині вісімдесятих. Поєднуючи елементи рок-музики, регі, ска та фолку, музиканти досягли власного, характерного звучання. «And We Danced» (1985) — сингл, який став їхнім першим гучним хітом.

71

«Gauloises» — торгова марка цигарок, французького виробництва, заснована 1910 року. Часто асоціюється з іконами мистецтва та

інтелектуалами, такими як Пабло Пікасо, Жан-Поль Сартр, Альбер Камю та інші.

72

Алонсі (*Allonsy*) — вигук, який перекладається з французької як «нумо» чи «гайда». Набув популярності після того, як став однією зі знакових фраз Десятого Доктора з серіалу «Доктор Хто», якого зіграв Девід Теннант.

73

Текст пісні «Here Comes The Sun».

74

«Блек & Декер» (*англ.* «Black & Decker») — американська фірма-виробник електроінструментів, аксесуарів та товарів для господарського вжитку, заснована 1910 року. «Хоум депо» (*англ.* «The Home Depot») — американське підприємство роздрібної торгівлі, що спеціалізується передусім на будівельних і побутових товарах, засноване 1978 року.

75

«Kool-Aid» — американський бренд прохолодних напоїв, який належить гіганту харчової промисловості «Kraft Foods». «Крейзі-соломинка» (*англ.* *Krazy Straw*) — звивиста, закручена соломинка, особливо популярна серед дітей та підлітків. Найчастіше трапляється в кінотеатрах та розважальних закладах.

76

Президіо (*исп.* *El Presidio*) — парк у місті Сан-Франциско, штат Каліфорнія, утворений на території колишньої військової бази, заснованої ще за часів іспанського колоніального правління Нової Іспанії 1776 року. Назва збереглася ще з тих часів.

77

Окситоцин — гормон та нейропептид, який виробляється в гіпоталамусі і бере участь у великій кількості хімічних процесів в організмі. Окситоцин викликає почуття задоволення, знижує тривогу та страх, сприяючи заспокоєнню людини.

78

«Голлі-Гоулі» (*англ.* «Holly Holy») — пісня 1969 року, записана Нілом Даймондом. На створення композиції музиканта надихала музика госпел, сліди якої простежуються як у музиці, так і в тексті.

79

«Пшеничні вершки» (*англ.* «Cream of Wheat») — американська торгова марка, під якою з 1893 року випускається суміш для приготування манної каші.

80

Окситоцин має значну кількість альтернативних найменувань — окрім «гормону обіймів», він, поміж іншого, також відомий як «гормон любові та ніжності» та «гормон дружби».

81

АСЗГС, Американська спілка захисту громадянських свобод (*англ.* ACLU, *American Civil Liberties Union*) — некомерційна громадська організація в США, яка надає підтримку і допомогу щодо захисту та охорони особистих прав і свобод, гарантованих кожній людині Конституцією та законами. Заснована 1920 року, організація від початку опікувалася справами захисту свободи слова.

82

Джеймс Уоррен «Джим» Джонс (1931–1978) — американець, лідер культу «Храм Народів», котрий спіткала сумнозвісна слава після вчиненого у 1978 році масового самогубства 918-и членів культу, в общині Джонстаун, в Гаяні. Серед інших злочинів Джонса та його послідовників культистів — убивства та переслідування.

83

«Ходи сюди» (*англ.* «Walk This Way») — музична композиція культового американського рок-гурту «Aerosmith», написана Стівеном Тайлером та Джо Перрі, котра вийшла 1975 року.

84

«Шлітц» (*англ.* «Schlitz») — одна з найдавніших американських броварень, заснована 1849 року Йозефом Шлітцом; також назва найвідомішого продукту компанії — американського світлого лагєру.

85

Моріс Семуль «Мо» Вон (нар. 1967 р.) — американський професійний бейсболіст, котрий грав з 1991 по 2003 рік у Головній лізі. З 1991 по 1998 роки грав за команду «Бостон Ред Сокс». Гоум-ран — удар, після якого відбивач (бетер) пробігає всі чотири бази й повертається в дім.

86

Фенвей-Парк — бейсбольний стадіон у Бостоні, штат Массачусетс, де свої домашні матчі проводить команда «Бостон Ред Сокс». Один з найстаріших та найвідоміших на світі. Джо Кастільйоне (нар. 1947 р.) — американський радіокоментатор команди «Бостон Ред Сокс», а також автор спортивних книг та лектор.

87

«Раш» (*англ.* «Rush») — канадський рок-гурт, заснований 1968 року. Музичний стиль гурт змінювався протягом років, варіюючись від геві-металу до прогресивного року. Ніл Перт — один із засновників гурту, барабанщик і автор текстів пісень.

88

«Розгортка» (*англ.* «Centerfold») — музична композиція 1981 року американського рок-гурту «The J. Geils Band». У пісні йдеться про

чоловіка, який з подивом упізнає на розгортці чоловічого журналу свою шкільну симпатію.

89

Фентезі-бейсбол (*англ. fantasy baseball*) — гра, в якій учасники формують віртуальну бейсбольну команду (онлайн або наживо), укладаючи її з профілів реально існуючих гравців та спираючись при цьому на актуальні статистичні дані. З появою та поширенням всесвітньої мережі ця та інші фентезі-дисципліни набули у світі додаткової популярності.

90

«Майстер не на всі руки» (*англ. «Master of None»*) — американський комедійний серіал, який дебютував на стрімінг-сервісі «Netflix» 2015 року.

91

Джулі «Тоні» Кітейн (нар. 1961) — американська акторка, модель, медійна персона. Зокрема, відома за роль у комедійній стрічці 1984 року «Холостяцька вечірка», де знялась разом з Томом Генксом.

92

«Нісенітна гонитва» (*англ. «Trivial Pursuit»*) — гра-вікторина, де перемагає гравець, який найліпше відповідає на запитання зі сфери загальних знань та поп-культури.

93

Манітоба — провінція Канади, що межує на півдні з кордоном Сполучених Штатів.

94

Примарний вершник (*англ. Ghost Rider*) — кілька персонажів коміксів Марвел та знятих за їхніми мотивами фільмів і серіалів, що

носять однакове прізвисько. Здебільшого ці персонажі зображуються як антигерої, одержимі духами помсти. Переважно мають вигляд людини з палаючим черепом, котра карає грішників смертю. Обов'язковим атрибутом персонажів є транспортний засіб, найчастіше — мотоцикл.

95

«Плаквеніл» (*англ.* «Plaquenil») — одна з торгових марок, під якими продається медичний протиревматичний препарат гідроксихлорохін, який застосовується прерорально.

96

«Лоджек» (*англ.* «LoJack») — система відстеження транспорту, яка дозволяє поліції відслідковувати авто після можливої крадіжки. Назва обіграє термін «*hijack*», тобто «угон», крадіжку транспортного засобу.

97

Ідеться про головного персонажа американського телевізійного шоу «І мертві підуть» (*англ.* «The Walking Dead»), Ріка Граймса, колишнього офіцера поліції, який разом з групою вцілилих намагається вижити у світі, який спіткала навала зомбі.

98

«Кум-ба-йя» («*Kum ba yah*») — «Прийди до нас» («*Come by Here*»), відома у літніх таборах пісня, яка набула популярності у 50-х та 60-х роках під час фолк-відродження. Уперше записана ще в 1920 році, пісня належить до жанру госпел і має кілька відмінних версій.

99

«Ліліт Фейр» (*англ.* «Lilith Fair») — мандрівний музичний фестиваль, який проводився з 1997 по 1999 рік і нещодавно (2010 року) був відроджений. На фестивалі переважно виступають жінки-музиканти або ж гурти, лідерами яких є жінки-виконавиці.

100

«Його розп'яли на хресті» (*англ.* «They Hung Him on a Cross») — народна спіричуел-пісня, відома й популярна в сільській місцевості багатьох американських штатів. У самій пісні детально описано сходження Ісуса Хресною дорогою та в усіх подробицях висвітлено катування та знущання, які Він стерпів, аж до самої миті розп'яття.

101

Кордова — провінція Аргентини, розташована в центрі країни. Столицею провінції є однойменне місто, Кордова. Альта-Грасья — місто у провінції Кордова, назва якого в перекладі означає «Славна благодать». У місті є значна кількість споруд, пов'язаних з багатовіковою історією перебування у ньому представників єзуїтського ордену, ченців-єзуїтів.

102

Штучка №1 та Штучка №2 (*англ.* *Thing One and Thing Two*) — персонажі серії дитячих книжок американського письменника Доктора С'юза про Кота в капелюсі; двоє блакитноволосих пустотливих коротунів, схожі між собою зовні та однаково одягнуті.

103

Містер Картоплина (*англ.* *Mr. Potato Head*) — американська іграшка, котра випускається компанією «Гасбро» з 1952 року і має вигляд картоплини, до якої можна прилаштовувати різні пластикові деталі: вуха, ніс, рот, вуса, окуляри, взуття тощо. Зокрема, стала широковідомою у всьому світі завдяки однойменному персонажу з серії анімаційних фільмів «Історія іграшок», перша частина якої вийшла у прокат 1995 року.

104

УНГ, Університет Нью-Гемпшира — державний університет та дослідницький центр, основний кампус якого розташований у місті

Дарем. Є найбільшим за кількістю студентів університетом штату.

105

Генрі Грем Грін (1904–1991) — англійський письменник та драматург, класик ХХ століття, відомий завдяки гостросоціальним романам та пригодницько-розважальним трилерам.

106

Генрі Водсворт Лонгфелло (1807–1882) — американський поет, автор всесвітньо відомої поеми «Пісня про Гайавату», яка стала класикою американської літератури. Гарпер обігрує прізвище автора, яке досить вільно можна перекласти як «довгий парубок», натякаючи на статевий орган.

107

«Зіплок» (*англ.* «Ziploc») — американський бренд, який випускає пластикові пакети багаторазового використання з застібками та контейнери. Заснований 1964 року, користується значною популярністю дотепер. Клініка Мейо (*Mayo Clinic*) — некомерційна медична установа, що базується в місті Рочестер, штат Мінесота. Заклад спеціалізується на лікуванні та високоспеціалізованому догляді за важкохворими. До діяльності закладу залучено понад 60 тисяч працівників.

108

Засаднича теза, яка лежить в основі презумпції знання законодавства й походить ще з римського права. Дослівно фраза з латини перекладається як «незнання закону не вибачається», і саме з неї випливає загальновідома формула: «незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності».

109

Джон Рей Грішем (нар. 1955) — американський письменник, автор низьки кримінальних романів та «юридичних трилерів». Більшість

його романів стали бестселерами й були перекладені багатьма мовами.

110

ЩЯЗ — «Щоб Я Здох» (*англ. FML — Fuck My Life*).

111

Зіггі Стардаст — сценічне альтер-его культового британського рок-музиканта Девіда Бові (1947–2016), яке він обрав на початку 70-х років. Персонаж-андрогін з яскравою, барвистою зовнішністю, який став іконою доби глем-року. Ніж Бові — бойовий ніж, який має характерну форму леза, створений майстром Джеймсом Блеком у 19 столітті для Джима Бові, американського піонера та героя Війни за незалежність Техасу. Відтоді ножі з такою формою леза носять його ім'я.

112

«Набалдашники та мітли» (*англ. «Bedknobs and Broomsticks»*) — музична стрічка в жанрі фентезі від студії «Дісней» 1971 року, яка слугує адаптацією книжок англійської дитячої письменниці Мері Нортон.

113

«Для тебе я стану свічкою на воді!» — рядок з любовної пісні «Свічка на воді» (*англ. «Candle on the Water»*).

114

«Джелл-О» — торгова марка американської компанії «Крафт фудс», під якою випускають безліч різноманітних желатинових десертів: пудинги, кремові пироги, желе тощо.

115

Коледж Емерсон (*англ. Emerson College*) — приватний вищий навчальний заклад, розташований у місті Бостон, штат Массачусетс.

Був заснований 1880 року як «школа ораторського мистецтва»; нині пропонує понад тридцять навчальних програм у сфері мистецтва та комунікації.

116

«Чудова ласка» (*англ.* Amazing Grace) — всесвітньо відомий християнський гімн, написаний англійським проповідником і поетом Джоном Ньютоном, вперше опублікований 1779 року. Гімн є автобіографічним, у ньому автор розповідає про власні духовні поневіряння впродовж життя.

Реймонд Чарлз Робінсон, більш відомий як Рей Чарлз (1930-2004) — культовий американський співак, музикант, автор пісень та композитор, який працював у численних музичних напрямках, зокрема джаз, блюз, рок-н-рол та кантрі; є одним з творців музичного стилю соул.

117

«Хотів би я купити світу колу» (*англ.* «I'd like to buy the world a Coke») — рядки з джінглу 1971 року, який вперше пролунав у хітовому рекламному ролику «Кока-Коли».

118

Будиночок-ранчо (*ranch-style house*) — архітектурний стиль, який виник у США і поширився у повоєнний період, з 1940-х по 1970-ті рр. Одноповерхові довгі приземкуваті будинки, з досить непоказними інтер'єрами.

119

Чарлі Браун — персонаж комікс-стрипу «Дрібнота пузата» (*англ.* Peanuts), який випускали щоденно, з 1950 по 2000 рік. За його мотивами знято численні мультсеріали та анімаційні фільми, а також ряд популярних відеоігор. Комікс набув всесвітньої популярності, його перекладено 21 мовою.

120

«Форд» Е-серії (також відомий під назвою «форд еконолайн») — лінійка фургонів американської автомобільної марки «форд», започаткованої 1961 року.

121

«Лірджет» (англ. *Learjet*) — американська компанія, виробник приватних літаків для цивільного та військового застосування, заснована 1962 року. Починаючи з 1990 року, компанія стала дочірньою фірмою канадської авіа- та машинобудівної транскорпорації «Бомбардье».

122

Жабеня Керміт (англ. *Kermit the Frog*) — ляльковий персонаж, один з найвідоміших героїв телевізійних шоу «Вулиця Сезам» та «Маппет-шоу». Вперше з'явився на екрані 1955 року.

123

Сем Кук (1931–1964) — американський виконавець та автор пісень, один із засновників музичного напрямку соул. Ідеться про його музичну композицію «Чудесний світ» (англ. «Wonderful World») 1960 року. В одному з рядків приспіву герой пісні зізнається, що не дуже тямить в історії.

124

«Генезис» (англ. «Genesis») — британський рок-гурт, заснований 1967 року. Барабанщик і вокаліст Філ Коллінз приєднався до гурту на початку 70-х рр.

125

NASCAR, Національна Асоціація перегонів серійних автомобілів (англ. *National Association of Stock Car Auto Racing*) — американське

приватне підприємство, що займається організацією автомобільних перегонів та супутньою діяльністю.

126

Англійською ім'я Еллі пишеться як «Allie» — саме тому дівчинка і вподобала літеру «А» на масці Капітана Америки.

127

Біллі Джоел (нар. 1949) — американський композитор та піаніст, автор пісень. Один з найпопулярніших артистів США; Пол Маккартні (нар. 1942) — британський співак та композитор, автор пісень, музичний продюсер та підприємець. Один з учасників та засновників рок-гурту «The Beatles».

128

«Вулі-буллі» (*англ.* «Wooly Bully») — популярна пісня 1965 року, записана американським рок-н-рол гуртом «Sam the Sham & the Pharaohs».

129

Поліцейські з Кістоуна (*англ.* «Keystone Cops»), часто пишеться з помилкою — «Keystone Kops») — некомпетентні поліцейські, персонажі німих комедій початку ХХ століття, які постійно потрапляють у безглузді та дурнуваті ситуації. В одній зі стрічок одного персонажа зіграв Чарлі Чаплін.

130

«Міст над бурхливою водою» (*англ.* «Bridge over Troubled Water») — музична композиція американського дуету «Саймон та Гарфанкел», випущена 1970 року. «Хай буде так» (*англ.* «Let It Be») — усесвітньо відома пісня британського рок-гурту «The Beatles», випущена 1970 року.

131

Сайт можна відвідати за посиланням:
<http://www.marthaquinninmaine.com>.

132

Міс Піррі (*англ. Miss Piggy*) — ляльковий персонаж, відома героїня телевізійних шоу «Вулиця Сезам» та «Маппет-шоу», вперше з'явилася на екрані 1974 року. З 1976 року, зокрема, є дівчиною іншого культового персонажа маппет-шоу — Жабеня Керміта. Рік Окасек (нар. 1949) — американський музикант і продюсер, відомий передусім як гітарист, вокаліст та автор пісень гурту «The Cars». У творі йдеться про відомий та популярний сингл виконавця «Саме те, що треба» (*англ. «Just What I Needed»*), випущений 1978 року, про зустріч героя пісні з дівчиною, від якої він шаленіє. Слінкі (*англ. Slinky*) — іграшка-пружинка, скручений у дуже довгу спіраль тонкий шматок заліза. Зазвичай іграшкою бавляться, запускаючи її донизу сходами.

133

Кандзі («китайські знаки») — ієрогліфічне письмо, складова частина японської писемності, побудована на запозичених китайських письменах.

134

VH1 («Video Hits One») — американський музичний канал кабельного телебачення, створений 1985 року. Попри зміну компаній-власників протягом своєї історії, VH1 був і є каналом-побратимом MTV.

135

Майкл Фассбендер (нар. 1977) — ірландський актор німецького походження. Відомий передусім своїми ролями у фільмах «Безславні виродки», «Прометей» та серії стрічок «Люди Ікс».

136

«Дюран Дюран» (*англ. «Duran Duran»*) — англійський «ню-вейв»/

синті-поп рок-гурт, створений у місті Бірмінгем 1978 року. Став одним з ключових музичних гуртів, які розпочали так зване «Друге британське вторгнення» у 80-х, коли численні британські гурти набули широкого визнання серед американських слухачів; Ідрісса Акуна «Ідріс» Ельба (нар. 1972) — британський актор, музикант і ді-джей. Найбільш відомий провідними ролями у кримінальному шоу каналу НВО «Дроти» та кримінальній драмі каналу BBC One «Лютер»; «Реальна любов» (*англ.* «Love Actually») — романтична комедія, яка вийшла в прокат 2003 року.

137

«Гренні Сміт» — популярний в Австралії, США та західноєвропейських країнах пізньозимовий сорт яблуні. «Кортланд» та «Хані Крісп» — популярні сорти яблук у США. Перелічуючи сорти, Марта Квінн навмисне чи ненароком починає називати впереміш назву телепередачі («Гані Бу-Бу»), назву торгової марки пластівців «Гані Грем», а також імена відомих постатей — Грема Нортонна, ірландського телеведучого та коміка, а також Едварда Нортонна, американського актора кіно та театру. Усі ці назви та імена так чи інакше подібні до відомих та популярних сортів яблук.

138

«К'юр» (*англ.* «The Cure») — англійський рок-гурт з міста Кроулі, утворений 1976 року. Виконує музику у напрямках пост-панк, готичний рок, альтернативний рок та «нью-вейв».

139

Пісня з мюзиклу «Мері Поппінс» 1964 р.

140

Виправна колонія «Сан-Квентін» — в'язниця штату Каліфорнія, заснована 1852 року на однойменному мисі поблизу міста Сан-Рафаель. Найбільша в'язниця у штаті, саме там розташована камера смертників для в'язнів чоловічої статі.

141

«Баттерфінгер» — шоколадний батончик американського виробництва, вперше випущений 1923 року в Чикаго підприємцем Отто Шерінгом. З 1990 року торгова марка належить харчовому концерну «Nestlé».

142

«Хатинка любові» (*англ.* «Love Shack») — популярна музична композиція американського року-гурту «The B-52's», випущена 1989 року.

143

Моржик Чамлі (*англ.* *Chumley the Walrus*) — персонаж американського комедійно-освітнього мультсеріалу «Теннессі Таксидо та його пригоди» (*англ.* «Tennessee Tuxedo and His Tales»); найкращий друг головного героя, пінгвінчика Теннессі Таксидо. Мультик розповідає про життя двох звірятко та їхніх численних друзів у зоопарку, яким заправляє злюка-директор Стенлі Лівінгстон.

144

«Крокс» (*англ.* «Crocs») — американська фірма-виробник взуття, яке випускає «клоги»: традиційний тип взуття багатьох європейських народів, яке зазвичай носили робітники та селяни (відомі також від іншими назвами — трескур, сабо, клоп тощо). Спочатку це взуття випускали передусім для потреб рибалок, проте згодом його почали носити і в повсякденному житті.

145

«Strawberry Field» — колишній сиротинець, що знаходився у Вултоні, примісті Ліверпуля, Англія. Став відомим після 1967 року, коли гурт «The Beatles» випустив пісню «Суничні поля назавжди» (*англ.* «Strawberry Fields Forever»), написаною Джоном Ленноном. В основі тексту пісні лежать спогади самого Леннона про його дитинство у Ліверпулі, яке минуло неподалік дитбудинку.

146

Закоханий Ромео / на вулицях співає серенад / усіх довкола зчудувавши / до глибини сердець / з тіні виринає / під світло ліхтаря / і промовляє: / «Ти і я, крихітко, / як тобі таке?»

147

Еррол Леслі Томсон Флінн (1909-1959) — австралійський актор, який здобув славу у Голлівуді у 30-х роках, переважно за ролі у пригодницьких стрічках. Зокрема, зіграв роль Робіна Гуда у фільмі 1938 року «Пригоди Робіна Гуда» (*англ.* «The Adventures of Robin Hood»).

148

«Прозак» (*англ.* «Prozac») — торгова марка, під якою випускають потужний антидепресант флуоксетин.

149

«Словопошук» — головоломка з пошуку слів; таблиця з літер, зазвичай квадратної чи прямокутної форми, у якій необхідно відшукати певні слова. Часто присвячена певній темі.

150

КЛТ — «Кохання, Ласка і Турбота» (з *англ.* TLC — «Tender Loving Care»).

151

«Спалюючи будинок» (*англ.* «Burning Down the House») — музична композиція американського «ню-вейв» гурту «Балакучі голови» (*англ.* «Talking Heads»), випущена 1983 року.

152

Отець Сторі плутає прізвище Гарпер «Вілловз» (похідне від іменника «верба», *willow*) з «Гелловз», що англійською перекладається

як «шибениця».

153

«Версед» — торгова марка, під якою випускають мідазолам, препарат-транквілізатор з групи психоактивних речовин бензодіазепінів.

154

«Лунеста» — торгова марка, під якою випускають снодійно-седативний, не-психоактивний препарат есзопіклон.

155

Автокінотеатр, або драйв-ін — майданчик просто неба, де глядачі дивляться фільми, сидячи у власних машинах, а зображення проектується на велике полотно.

156

«Бед компані» (англ. «Bad Company») — британський блюз-рок-гурт, утворений 1973 року в лондонському районі Вестмінстер. Колектив користувався неабиякою популярністю у 70-х роках.

157

Дещо перефразоване цитування з Євангелія від Матвія (10:34), у котрому звучить чи не найбільш суперечливе твердження з вуст Ісуса: «Не думайте, що Я прийшов, щоб мир на землю принести, Я не мир принести прийшов, а меча» (пер. І. Огієнка). Ці слова й досі викликають суперечки серед дослідників щодо їх можливої інтерпретації.

158

In medias res (лат. «посеред справ») — техніка оповіді, сформована ще в античній Греції, згідно з якою розповідь розпочинається у самому розпалі й рухається далі, лише з часом, хоч і не обов'язково,

повертаючись (крізь різного роду експозиції: діалоги, спогади тощо) до пояснення передісторії та подій, що призвели до поточного стану справ.

159

«Adeste Fideles» (лат. «Прийдіть усі») — різдвяна коляда, написана свого часу латиною, а зараз одна з найвідоміших і найпопулярніших на світі. Серед дослідників немає консенсусу щодо її походження; проте, згідно з найбільш усталеними версіями, авторство гімну приписують ченцям XIII сторіччя (щодо того, якому саме ордену належить пальма першості, думки також різняться). Попервах текст гімну складався з чотирьох рядків, які пізніше, вже у XVIII столітті, було розширено до восьми.

160

Чарльз Гардін Голлі, відомий як Бадді Голлі (1936–1959) — американський співак та автор пісень, одна з ікон рок-н-ролу 50-х. Однією з виразних деталей його іміджу були товсті квадратні чорні окуляри.

161

Гравець в американському футболі.

162

Мова про традиційну, насамперед у англомовних країнах, гру-забавку «Лови яблука», популярну під час святкування Геловіну — у великий тазок набирають воду, в яку потім вкидають яблука, що бовтаються на поверхні; діти мусять дістати яблука, користуючись лише зубами, а руки під час гри, як правило, зав'язують за спиною.

163

«Бенгей» — знеболювальна мазь, яку застосовують для того, щоб тимчасово розслабити м'язи та суглоби. Найчастіше використовують від артриту, синців, болю в попереку, розтягувань тощо.

164

«Форміка» — новозеландський бренд, під яким з 2007 року випускають різноманітні композитні матеріали; насамперед відомий жаротривкою плівкою-ламінатом, якою зокрема покривають кухонні поверхні.

«Містер Кофі» — торгова марка компанії «Ньюел Брендс», яка виробляє лінійку кавових машин для кухні та низки інших кухонних приналежностей.

165

Цитата з роману Грема Гріна «Відомство страху» («The Ministry of Fear», 1943).

166

«Опісля» (*англ.* «Aftermath») — музичний альбом британського гурту «The Rolling Stones», який побачив світ 1996 року. Рядки, над якими задумалася Гарпер, належать до пісні «Out Of Time».

167

Словосполученнями про «грубого звіра» та «ширше коло» Рене натякає на відомий вірш ірландського поета Вільяма Батлера Єйтса «Друге пришествя».

168

Алюзія на пісню «Прямую додому» (*англ.* «Goin' Home»).

169

«Під нігтем» (*англ.* «Under My Thumb») — музична композиція гурту «The Rolling Stones» з альбому «Опісля».

170

«Вечір важкого дня» (*англ.* «A Hard Day's Night») — британський музична кінокомедія режисера Ричарда Лестера, яка вийшла 1964 року.

Головні ролі у стрічці зіграли музиканти гурту «The Beatles»: Джон Леннон, Пол Маккартні, Джордж Гаррісон та Рінго Старр.

171

Гарпер упереміш згадує відомі пісні гурту «The Rolling Stones», зокрема «Я не можу отримати задоволення» (*англ.* «I Can't Get No Satisfaction»), «Один удар (у тіло)» (*англ.* «One Hit (To the Body)»), «Маленький мамин помічник» (*англ.* «Mother's Little Helper»), «Ти отримала срібло» (*англ.* «You Got the Silver»), «Бери або забирайся» (*англ.* «Take It or Leave It») та «Співчуття до диявола» (*англ.* «Sympathy for the Devil»).

172

«Нью-Інгленд Петріотс» (*англ.* «New England Patriots», «Патріоти Нової Англії») — професійна команда з американського футболу, що базується у місті Бостон, штат Массачусетс. Команда належить до Національної футбольної ліги у складі Американської футбольної конференції Східного дивізіону.

173

Бак Роджерс — вигаданий персонаж, герой-мандрівник, що подорожує в часі та космосі, придуманий Філіпом Френсісом Ноуланом; вперше з'явився на сторінках журналу «Надзвичайні історії» (*англ.* «Amazing Stories») 1928 року. Відтоді створено безліч стрічок, серіалів та коміксів про пригоди Бака Роджерса.

174

«Іншопланетянин» (*англ.* «E. T.») — американський фантастичний фільм 1982 року від режисера Стівена Спілберга. У фільмі розгортається історія самотнього хлопчика, який потоваришував з доброзичливим іншопланетянином. Однією з характерних особливостей прибульця, наділеного надприродними здібностями, було яскраве світіння кінчика пальця, яке стало своєрідною візитівкою «E. T.».

175

Пральна дошка як музичний інструмент — це звичайна пральну дошка чи подібний за будовою предмет, виготовлений або прилаштований для виконання музики. Ідею використання пральних дощок як інструменту традиційно приписують музикантам з Нового Орлеана, зокрема Кліфтону Шеньє, засновнику музичного стилю «зайдеко». Блюграс — різновид американської кантрі-музики, який поєднує традиційну музику багатьох народів, що мігрували на територію США, зокрема афроамериканців, і формувався під впливом джазу та блюзу.

176

Ідеться про пісню «Save It for Later» англійського рок-гурту «The Beat» (відомого у Північній Америці також як «The English Beat») з однойменного альбому 1982 року.

177

Кисневий намет (*англ. oxygen tent*)— медичне пристосування, яке використовується для забезпеченням додаткових доз кисню пацієнтам. Має вигляд накриття, яким хворому вкривають голову та плечі, а за потреби і все тіло.

178

GEICO («Government Employees Insurance Company») — американська компанія автострахування; другий найбільший постачальник послуг у цій сфері на території США.

179

179«Геторейд» — американський виробник спортивного харчування, відомий насамперед своєю лінійкою спортивних напоїв.

180

«Тенг» — американська торгова марка, заснована ще 1957 року, під

якою випускають солодкі напої з фруктовими смаками.

181

Музичні колективи, пік популярності яких припав на вісімдесяті роки ХХ століття. «Тото» — американський поп-рок-гурт, заснований 1977 року в Лос-Анджелесі. «Голл & Оутс» — музичний дует виконавців Деріла Голла та Джона Оутса, заснований 1970 року в Філадельфії, штат Пенсильванія.

182

BLU-82В — потужні авіаційні бомби американського виробництва, які перебували на озброєнні у військових силах США з 1970 по 2008 роки. Своє прізвисько «косарки маргариток» (*англ. daisy cutter*) отримали під час воєнних дій у В'єтнамі та Афганістані через свою здатність зрівняти ділянку лісу, розчищаючи майданчик для посадки гелікоптера. Одноійменну назву також має тип запалу, який використовується у цих бомбах.

183

«У кожному завданні криється забава / Ти ту забаву віднайди, і бац! / Усе завиграшки дається! / За що б не брався ти, усе вдається!» — рядки з пісні «Ложечка цукру» (*англ. «A Spoonful of Sugar»*) з мюзиклу «Мері Поппінс» 1964 року.

184

«Над веселкою» (*англ. «Over the Rainbow»*) — пісня-балада, складена Гарольдом Арленом та Едгаром Гарбургом для культового мюзиклу режисера Віктора Флемінга «Чарівник країни Оз» 1939 року.

185

«Лишитися у живих» (*англ. «Stayin' Alive»*) — популярна диско-композиція гурту «Bee Gees» з мюзиклу 1977 року «Лихоманка суботнього вечора» (*англ. «Saturday Night Fever»*).

Ешли (*англ. Ashley*) — староанглійське ім'я, утворене від слів «æsc» (попіл) та «lēah» (галявина).